ШАРТЛИ ҚИСҚАРТМАЛАР РЎЙХАТИ

فهرست نشانه های اختصاری

ав. - авиация - هواپیمایی [havopeymoyi] - авиация
анат. - анатомия - کالبدشناسی [kolbo’dshenosi] - анатомия
астр. - астрономия - نجوم [no’jum] - астрономия
банк. - банковский термин - اصتلاح بانکی [estelohe bonki] - банкка оид атамалар
биол. - биология - زیست شناسی [zistshenosi] - биология
бот. - ботаника - گیاه شناسی [giyohshenosi] - ботаника
бран. - бранное слово или выражение - کلمه یا عبارت ناسزا [kaleme yo eborate nosezo] - қасам сўз ёки ибора
букв. - буквально - تحت اللفظی [taxto’llafzi] - том маънода
бухг. - бухгалтерия - حسابداری [hesobdori] - бухгалтерия, бухгалтерия ҳисоби
вв. - века - قرنهای [qarnhoy] - аср, юз йиллик
вводн. - вводное (слово) - حرف معترضه [harfe mo’’tareze] - кириш сўз
вежл. - форма вежливости - عبارت نزاکت آمیز [eborate nazokatomiz] - хушмуомалалик шакли
в знач. - в значении - بمعنی [bama’ni] - маъносида

воен. - военный термин - اصتلاح نظامی [estelohe nezomi] - ҳарбий атама
вр. - время - زمان [zamon] - вақт, замон
в разн. знач. - в разных значениях - بمعانی مختلف [bema’niye muxtalef] - ҳар хил маънода
вульг. - вульгарное слово или выражения - کلمه یا عبارت خشن و ناهنجار [kaleme yo eborat xashen va nohanjor] - қўпол сўз ёки иборалар
высок. - высокий стиль - سبک کتابی [sabke ketobi] - юқори услуб
г. - 1) год - سال [sol]; 2) город - شهر [shahr] - 1) йил; 2) шаҳар;
г - грамм - گرام [gerom] - грамм
геогр. - география - جغرافی [jo’g’rofi] - география
геол. - геология - زمینشناسی [zaminshenosi] - геология
гл. - глагол, глагольный - فعل، فعلی [fe’l, fe’li] - феъл, оғзаки
гос-во - государство - دولت [do’vlat] - давлат
грам. - грамматика -گرامر [geromer] - грамматика
груб. - грубое слово или выражение - کلمه یا عبارت خشونت آمیز [kaleme yo eborat xo’shunatomiz] - қўпол сўз ёки ибора
дв. - двойственное (число) - تثنیه [tasniye] - иккилик
дет. - детская речь - اصتلاح کودکان [estelohe kudakon] - болалар нутқи
диал. - диалектизм - لهجه محلی [lahjeye mahalliy] - диалектизм (маҳаллий шева)

дип. - дипломатия - دیپلوماسی [diplo’mosi] - дипломатия
ед. - единственное (число) - مفرد [mo’frad] - бирлик
ж. - д. - железнодорожный транспорт - حمل و نقل راه آهن [hamlo’naqle roh(e)ohan] - темир йўл транспорти
звукоподр. - звукоподражательное слово - اسم صوت [esme so’ut] - ономатопоэик (товушга тақлид қилинган) сўзлар
знач. - значение - معنی [ma’ni va ma’no] - маъно, маъноси
зоол. - зоология - جانورشناسی [jonvarshenosi] - зоология
и т.п. - и тому подобное - و غیره [g’eyre] - бошқа
карт. - термин карточной игры - اصتلاح ورق بازی [estelohe varaqbozi] - карта ўйинлари атамаси
кг - килограмм - کیلوگرم [kilog(e)ram] - килограмм
книжн. - книжное слово или выражение - کلمه یا عبارت کتابی [kaleme yo eborate ketobi] - китобий сўз ёки ифода
кул. - кулинария - آشپزی [oshpazi] - ошхона
л. - лицо (глагола) - شخص [shaxs] - шахс (феъл)
лингв. - лингвистика - زبان شناسی [zabonshenosi] - тилшунослик
лит. - литература, литературоведение - ادبیات، ادبیات شناسی [adabiyot, adabiyotshenosi] - адабиёт, адабиётшунослик

лог. - логика - منطق [manteq] - мантиқ
м - метр - متر [metr] - метр
межд. - междометие - حرف ندا [harfe nedo] - ундов сўзлар
метаф. - метафора - کنایه [kenoye] - киноя
метео. - метеорология - هواشناسی[havoshenosi] - метереология, иқлимшунослик
мин. - минералогия - معدن شناسی [ma’danshenosi] - минералогия (маъданшунослик)
миф. - мифология - میتولوژی [mito’lo’ji] - мифология (афсона)
мн. - множественное число - جمع [jam’] - кўплик
муз. - музыка - موسیقی [musiqi] - мусиқа
напр. - например - مثلاً [masalan] - масалан
наст. - настоящее (время) - زمان حاضر [zamone hozer] - ҳозирги замон
неодоб. - неодобрительно - با عدم رضایت [boa dame rezoyat] - норозилик билан
н.э. - наша эра - بعد از میلاد [ba’d az melod] - бизнинг эра
обращ. - форма обращения - خطاب [xatob-xetob] - мурожаат шакллари
осн. - основа - ریشه [rishe] - асос, ўзак
отым. - отыменный (предлог) - حرف اظافۀ اسمی [harfe ezofaye esmi] - номсиз предлог
охот. - охота - شکار [shekor] - овчилик

перен. - переносно, в переносном смысле - بمعنی مجازی [bema’niye majozi] - мажозий маънода
погов. - поговорка - ضرب المثل [zarbo’lmasal] - мақол
полигр. - полиграфия - صنعت چاپ [san’ate chop] - полиграфия
полит. - политический термин - اصتلاح سیاسی [estelohe siyosi] - сиёсий атамалар
посл. - пословица - ضرب المثل [zarbo’lmasal] - мақол
поэт. - поэтическое слово или выражение - کلمه یا اصطلاح شاعرانه [kaleme yo estelohe shoerone] - шоирона сўз ёки ифода
пр. - прочее - غیره [g’eyre] - бошқа
превосх. - превосходная (степень) - درجۀ عالی صفت [darajeye oliye sefat] - сифатнинг оддий даражаси
прич.- причастие - اسم فاعل، اسم مفعول [esme foel, esme maf’ul] - равиш
прош. - прошедшее (время) - ماضی [mozi] - ўтган замон
прям. - в прямом значении - بمعنی حقیقی [bama’niye haqiqi] - ўз маъносида
радио - радиоэлектроника, радиотехника - رادیوالکرونیک، رادیوتکنیک [rodyo’elektro’nik] - радиоэлектроника, радиотехника
разг. - разговорное слово или выражение - کلمه یا عبارت عامیانه [kaleme yo eborat omiyone] - сўзлашув тилидаги сўз ёки ибора
рел. - религия - مذهب [mazhab] - дин

сл. - слово - کلمه [kaleme] - сўз
словосочет. - словосочетание - ترکیب کلمات [tarkibe kalemot] - ибора
сложн. - сложный - مرکب [mo’rakkab] - мураккаб
см. - смотри - رجوع شود [ro’ju shavad] - қаранг
см - сантиметр - سانتیمتر [sontimetr] - сантиметр
сокр. - сокращенно - باختصار [beextesor] - қисқартирилган
соотв. - соответствие - معادل با [mo’odel bo] - мувофиқ, мувофиқлик
сочет. - сочетание - ترکیب [tarkib] - тузилиш, таркиб
спорт. - физкультура и спорт - ورزش [varzesh] - жисмоний тарбия ва спорт
спец. - специальный термин - اصتلاح تخصصی [estelohe taxasso’si] - махсус атама
ср. - сравнительная степень - درجۀ تفضیلی صفت [darajeye tafzili sefat] - сифатнинг қиёсий даражаси
ст. - 1) степень - درجه [daraje]; 2) (словарная) статья - شرح کلمه (در فرهنگ) [sharhe kalemeye farhang] - 1) даража; 2) луғатдаги сўзнинг маъноси
с.-х. - сельское хозяйство, сельскохозяйственный - کشاورزی [keshovarzi] - қишлоқ хўжалиги саноати, қишлоқ хўжалиги
суф. - 1) суффикс - پسوند [pasvand]; 2) суфизм - صوفیگری [sufigari] - 1) қўшимча; 2) тасаввуф

театр. - театральный термин - اصطلاح تآتر [estelohe teatr] - театр атамаси
т.е. - то есть - یعنی [ya’ni] - яъни
текст. - текстильное дело - صنعت نساجی [san’ate nassoji] - тўқимачилик саноати
тех. - технический термин - اصطلاح تکنیکی [estelohe tekniki] - техник атама
тж. - также - همچنین [hamcho’nin] - шунингдек
тк. - только - فقط [faqat] - фақат
торг. - торговый термин - اصتلاح بازرگانی [estelohe bozargoni] - савдо-сотиқ термини
уменьш. - уменьшительная форма - اسم مصغر [esme mo’sag’g’ar] - кичрайтирувчи шакл
уст. - устаревшее слово или выражение - کلمه یا عبارت قدیمی [kaleme yo eborate qadimi] - эскирган сўз ёки ибора
физ. - физика - فیزیک [fizik] - физика
физиол. - физиология - فیزیولوژی [fizyo’lo’ji] - физиология
филос. - философия - فلسفه [falsafe] - фалсафа
фин. - финансовый термин - اصطلاح دارایی [estelohe doroyi] - молиявий атама
фольк. - фольклор - فولکلور [fo’lklo’r] - фольклор
фото - фотография - عکاس [akkos] - расм, фотосурат
хим. - химия - شیمی [shimi] - кимё
шахм. - шахматы - شطرنج [shatranj] - шахмат
шутл. - шутливое слово или выражение - کلمه یا عبارت شوخی [kaleme yo eborate shuxi] - ўйноқи сўз ёки ифода

эк. - экономика - اقتصاد [eqtesod] - иқтисодиёт
эл. - электротехника, электричество - الکتروتکنیک، برق [elektro’teknik, barq] - электротехника, электр энергетикаси
эпист. - эпистолярный стиль - سبک مکاتباتی [sabke mo’koteboti] - эпистоляр (*хат, нома шаклида яратилган турли хил асарлар*) услуб
юр. - юридический термин - اصطلاح حقوقی [estelohe huquqi] - юридик атамалар

هواپیمایی
[havopeymoyi]
Авиацияга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		I	
1.	اوج	o’vj	энг юқори нуқта, чўққи, энг юксак баландлик
2.	اوج گیری	o’vjgiri	кўтарилиш, етарлича баландликка кўтарилмоқ,

			павоз қилиш, учиш, парвоз
		ب	
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20			

.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

کالبدشناسی
[kolbo’dshenosi]
Анатомия (тирик организмларнинг ички ва ташқи тузилиши тўғрисидаги фан)га оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
Ì-I			
1.	آب بینی	obe bini	бурун суви (мишиқ)

2.	آب چشم	obe cheshm	кўз ёши
3.	آب دهان آب دهن	obe dahon obe dahan	оғиз суви
4.	آب سبز (سیاه)	obe sabz	сариқ сув (глаукома)
5.	آب مروارید (سفید)	obe marvorid	катаракта (кўз касаллиги – гавҳарининг хиралашиши)
6.	آبدان (بدن)	obdon	қовуқ
7.	آبدانک	obdonak	1) кўпикча, қувиқча,шишача; 2)
8.	آب دهان و آب دهان آب دهان انداختن آب دهان غورت دادن	obIdahoon obIdahon obIdahoon andoxtan obIdahon g’urat dodan	1) тупук, сўлак; 2) тупурик, тупук; тупурмоқ, туфламоқ *сўзлашув* а) жавоб беришдан тўғридан-тўғри бўйин товлаш; б) жавоб беришга қийналмоқ
9.	ابرص	abras	1) экзема (*тери касалликларида*

			н бири) билан касалланиш; 2) доғи бор (*тери ҳақида*)
10.	آبشی	obshi	клоака (қушлар ва баъзи ҳайвонларда сийдик-тезак учун битта орқа тешик)
11.	آبله پستان	ob(e)le peston	эмчак учи
12.	آبله چشم	ob(e)le chashm	кўз доғи, кўзга тушган оқ
13.	ابهر	abhar	аорта, шотомир (*юракнинг чап қоринчасидан бошланадиган, бутун тана аъзоларини қон билан таъминлайдиган энг катта томир*)
14.	آخرک, آخورک	oxo’rak, oxurak	ўмров, ўмров суяги
15.	اذرع	azro’	ذراع [zero’] нинг кўплиги
16.	اربیه	arbiye	чов (қориннинг остки қисми, қорин билан сонлар ораси)

17.	ارش	arash	билак
18.	اسپرز	espo’rz va o’spo’rz	қоражигар
19.	استطاله	estetole	1) *баъзан* ўсимта;
20.	اطراف؛ اطراف سافله	atrof; atrofe sofela	қўл-оёқлар; пастки оёқ-қўллар
21.	اعناق	a’noq	عنق [o’no’q] нинг кўплиги
22.	اقحاف	eqhof	قحف [qehf] нинг кўплиги
23.	اقواس	aqvos	قوس [qavs] нинг кўплиги
24.	امالدماغ، امالرقيق	o’mmo’ddamog’, o’mmo’raqiq	*оғзаки* юмшоқ мия пўстлоғи
25.	ام الشرايين	o’mmo’shsharoin	аорта (юракнинг чап қоринчасидан бошлнадиган ўпкадан бошқа ҳамма органларни артерия қони билан таъминлаб турадиган энг катта қон томири, бош артерия)

26.	ام الغليظ	o’mmo’lg’aliz	қаттиқ мия пўстлоғи
27.	آمنيوس	omniyo’s	амнион (кжсак умуртқалилар (судралиб юрувчилар, қушлар, сут эмизувчилар) муртак пардаларидан бири. Амнионнинг бўлиши ёки бўлмаслигига қараб умуртқалилар 2 гуруҳга: амниотлар (юксак умуртқалилар) ва анамниялар (тубан умуртқалилар)га бўлинади. Амнион бир қанча умуртқасизлар (ҳашаротлар, чаёнлар, немертинлар)да ҳам бўлади),

			парда, қобиқ
28.	آناتومی	onoto’mi	анатомия
29.	اندرونه	andarune	ички органлар, ичаклар
30.	اندرونه شناسی	andaruneshenosi	ички органлар ҳақидаги таълимот, спланхнология (анатомиянинг ички аъзоларни ўрганувчи бўлими)
31.	اوتار	o’tor	1) وتر [vatar] нинг кўплиги; 2) пай, чандир (тана мушакларини суякка бириктириб турувчи, мустаҳкам, эластик тўқима)
32.	آورتا	ovo’rto	аорта, шотомир (юракнинг чап қоринчасидан бошланадиган, бутун тана аъзоларини қон билан таъминлайдиган

			энг катта томир)
33.	اوعیه	o’uiye	وعا [veo] нинг кўплиги
34.	آوندی	ovandi	**I.** томирларга оид, томирли, томир, капилляр, жуда ингичка, нозик; **II.** آوند [ovand] I 2) га қаранг
35.	آویزه	ovize	аппендикс (кўричакнинг чувалчангсимон ўсиғи)
36.	آویزنده	ovizande	2) киндик ичакчаси, кесилмаган киндик
37.	آهیانه	ohiyone	1) бош суяк; 2) бош суяги, бош
38.	آئورت	oo’rt	аорта, шотомир (юракнинг чап қоринчасидан бошланадиган, бутун тана аъзоларини қон билан таъминлайдиган энг катта томир)
ب			

39.	باب المعده	bobo’lme’de	қорин бўйни (қориннинг ўн икки бармоқли ичакка ўтадиган-борадиган жойи), ичак тутилиши, ошқозоннинг чиқувчи қисми
40.	بادامک	bodomak	1) бодомсимон без; 3) بادامچه [bodomche] 1) га қаранг
41.	بازدم	bozdam	1) чиқариш, нафас чиқармоқ, нафас; экспирация; 2) нафас (дам) олиш ва чиқариш, уфлаш, уф тортиш, хўрсиниш, оҳ-воҳ
42	باسلیق	boseliq	елка венаси

.			(кўктомири)
43.	باسیل؛ باسیل کخ	bosil; bosile kax	бацилла (таёқча шаклидаги бактерия); Кох таёқчаси
44.	بافت؛ بافت استخوانی	boft; bofte o’stxoni	тўқима; суяк тўқимаси
45.	بافته	bofte	тўқима (келиб чиқиши, тузилиши ва вазифасига кўра ўхшаш ҳужайралар тизими)
46.	بانه	bone	қовга (қов супачасига) оид, қов, қов суяги
47.	باه؛ قوه باه	boh; qo’vveye boh	жинсий инстикт; жинсий майл; жинсий қобилият
48.	بجل	bo’jo’l	بجول [bo’jul]га қаранг
49.	بجول	bo’jul	тўпиқ суяги, бақай, бақалоқ (туёқ усти бўғин

			суяги)
50.	بچه دان	bachchedon	бачадон

نجوم
[no’jum]
Астрономияга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ī–I	
1.	آب	ob	об (*август ойига тўғри келувчи қадимги Эрон тақвимининг бешинчи ойи*)
2.	اختر اختر سعد اختر نحس	axtar axtare sa’d axtare nahs	юлдуз, юлдузлар туркуми, бурж; бахт юлдузи, бахтли юлдуз; омадсиз юлдуз, бахтсиз
3.	اختلاف منظر	extelofe manzar	параллакс (кузатувчининг фазода бир нуқтадан иккинчи

			нуқтага кўчиши ёки ўтиши вақтида ёриткичлар силжишини ўлчайдиган бурчак)
4.	ارتفاع	ertefo’	юлдуз баландлиги
5.	ارمزد	o’rmo’zd	Юпитер (*сайёра*)
6.	استاره	estore	ستاره [setore] га қаранг
7.	استراتوسفر	estroto’sfer	стратосфера (атмосферанинг денгиз сатҳидан 9-11 километрдан то 40 километргача бўлган қатлами)
8.	استرلاب	o’sto’rlob	астролябия-жойнинг географик координаталарини, вақтни, объектнинг азимутини, юлдузларнинг чиқиш ва

			ботиш пайтларини, шунингдек амалий астрономияни нг бошқа масалаларини ҳал қилишда ишлатиладига н кўчма астрономик асбоб
9.	استرافيزيک	astro’fizik	астрофизика (осмон жисмларининг физик тузилиши ва хусусиятларин и, кимёвий таркибини, пайдо бўлиши, ривожланиши ва тақдирини, юза ва ички қатламларида рўй бераётган физик жараёнлар табиатини ҳамда улар орасидаги

			муҳитнинг физик хусусиятларини ўрганади)
10.	اسد؛ صورت اسد	asad	3)Арслон (*бурж*); Арслон юлдузлар туркуми; 3(*оғзаки* асад (*июль-августга мувофиқ Эрон шамсий тақвимининг бешинчи ойи*); 4)Асад (*эркак исми*)
11.	اسطرلاب؛ اسطرلاب	o’sto’rlob; o’sto’rlob	устурлоб (жойнинг географик координаталарини, юздузларнинг чиқиш ва ботиш пайтини аниқлашда ишлатиладиган кўчма астрономик асбоб);

	چهارم	chahoro’m	қуёш
12.	آسمان دره	osmondarIe	Сомон Йўли – (Шим. Қутби Вероника сочлари юлдуз туркумида бўлиб, осмонни деярли катта айлана бўйлаб ўраб олган хира нурланувчи йўл; Шим. Ярим шардаги Оцкуш юлдузлари туркумидан бошланиб, жан. Га иккита алоҳида тармоқ ҳолида чўзилади ва бизга кўринмайдига н Жанубий Бут юлдуз туркумида бирлашади).

			Бу юлдузлар системаси Галактика деб аталиб, унинг маркази Оққуш, Қавс юлдуз туркумлари оралиғида жойлашган.
13.	آفتاب سنج	oftobsanj	гелиометр (осмон ёриткичларининг диаметрини, шунингдек, ёриткичлар орасидаги кичик бурчакларни ўлчайдиган асбоб)
14.	افلاکیان	aflokiyon	1) самовий жисмлар; 2) фаришталар, малоикалар
15.	اقمار؛ اقمار	aqmor; aqmore	1) قمر [qamar] нинг кўплиги; сайёра сунъий

	سيارات؛ اقمار مصنوعى	sayyorot; aqmore masnuiy;	йўлдошлари; сунъий йўлдошлар; 2) сунъий йўлдошлар, ёрдамчилар
16.	السمت	assamt	азимут (кузатиш жойининг меридиан текислиги билан кузатилаётган объектдан ўтган вертикал (тик) текислик орасидаги бурчак)
17.	ام النجوم	o’mmo’nno’jum	*оғзаки* Сомон Йўли (ҳаво очиқ тунда оддий кўзга ёруғ йўл каби кўринадиган юлдузлар туркуми)
18.	انجم	anjo’m	نجم [najm] нинг кўплиги
19.	انحراف؛	enherof;	3) аберрация (оптик

	انحراف شعاع؛	enherof sheo’;	асбобларда ҳосил бўлган тасвирнинг ноаниқлиги ёки бузилиши, Ернинг Қуёш атрофида айланиши натижасида юлдузларнинг ўз жойидан силжиганга ўхшаб кўриниши); ёруғлик нурларининг аберацияси
	انحراف ورزیدن (جستن، کردن)؛	enherof varzidan (jastan, kardan);	оғмоқ, энгашмоқ, қийшаймоқ, бурилмоқ, сурилмоқ, қайрилмоқ (*бирор нарсадан* ز);
	انحراف اخلاقی	enherofe axloqi	ахлоқий таназзул

20.	انقلاب تابستانی	enqelobe tobestoni	ёзги қуёш туриши (кундузи энг узоқ, кечаси энг қисқа бўладиган пайт)
21.	انقلاب زمستانی	enqelobe zemestoni	қишки қуёш туриши (бу пайтда кундузи энг қисқа, кечаси энг узоқ бўлади)
22.	انکساف	enkesof	қуёш тутилиши
23.	اوج	o’vj	2) апогей (Ой ёки сунъий йўлдош орбитасининг Ердан энг узоқ нуқтаси), зенит (осмоннинг кузатувчи тепасидаги энг баланд нуқтаси), чўққи, авж, юқори даража
24	اورانوس	uronus	Уран

.			(*сайёра номи*)
		ب	
25.	باطيه	botiye	Чаша (юлдуз туркуми). Жанубий осмон ярим шаридаги кичик юлдуз туркуми. жанубий осмон ярим шаридаги кичик юлдуз туркуми. Унинг номи шаробни суюлтириш учун ишлатиладига н пиёла тури бўлган юнонча кратернинг лотинлашувид ан келиб чиққан. II аср астрономи Птолемей томонидан

			санаб ўтилган 48 та юлдуз туркумидан бири бўлиб, унда Аполлон худоси билан боғлиқ бўлган ва сув илони Гидранинг орқа томонидан топилган чашка тасвирланган
26.	بال	bol	2) Кит (*юлдузлар туркуми*)
27.	بام زمانه	bom zamone	*оғзакида* биринчи осмон сфераси (Ой орбитаси)
28.	برج - بروج؛	boʻrj-boʻruj; dar avvale	**II.**1) бурж белгиси, юлдузлар туркуми, бурж; 2) *оғзакида* қуёш тақвимидаги ой (*маълум бир бурж белгисига мос*

	در اول برج	bo‘rj	*келувчи*); ой бошида
29.	برجیس	bo‘rjis	Юпитер (*сайёра*)

اصتلاح بانکی
[estelohe bonki]
Банкка оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
	ب		
1.	بازگشت؛	bozgasht;	2) қайтим, қайтармоқ, тўламаслик (*масалан чекни*); б) тўловсиз қайтиб келмоқ;
	برات بازگشت کرد؛	barot bozgasht kard;	б) тўланмаган ҳолда қайтариш чек тўланмаган ҳолда қайтарилди; *канцеллария*

	(در) بازگشت بنامه شماره...	(dar) bozgasht banomaye sho’more	*ҳарф рақамига ишора қилиб ...;* ... сонли хатга жавобан
2.	بانک؛ بانک استقراضی ؛ بانک امانت گذاری، بانک امانتی؛ بانک بازرگانی؛	bonk; bonke esteqrozi; bonke amonatgo’zori , bonke omonati; bonke bozargoniy;	**I.** банк; кредит банки; депозит (сақлаш ёки бошқа бирор мақсад билан банкка қўйилган пул, маблағ) банки; савдо-сотиқ, тижорат банки (капиталистик мамлакатларда савдо-сотиқ билан боғлиқ молия операцияларини олиб борувчи банк); ломбард (гаров);

			қурилиш банки;
		bonke rahni;	
	بانک رهنی؛		саноат банки;
		bonke soxtemon;	қишлоқ хўжалиги банки;
	بانک ساختمان؛	bonke san’ati;	
			тоғ-кон саноат банки;
	بانک صنعتی؛	bonke keshovarzi;	
			Эрон Миллий банки;
	بانک کشاورزی؛		
		bonke ma’dani;	эмиссион банк (қимматли қоғозлар ва қоғоз пул чиқарадиган банк);
	بانک معدنی؛	bonke melliye iron;	
	بانک ملی ایران؛	bonke noshere eskenos;	банк капитали;
			банкка қўймоқ; депозит, сармоя киритмоқ, депозитга қўймоқ (ўтказмоқ)
	بانک ناشر اسکناس؛		
		sarmoye bonk;	
		dar bonk	

	سرمایه بانک؛ در بانک گذاشتن	go’zoshtan	
3.	بانکداری	bonkdori	банк иши
4.	بانکروت	bonkro’t	1) синиш, банкрот бўлиш, банкротлик, молиявий ночорлик; 2) муваффақиятсизлик, барбод бўлиш, синиш, банкрот бўлиш, барбодлик, банкротлик
5.	بانکی؛ اعتبار بانکی؛ معاملات بانکی	bonki; e’tebore bonki; mo’omelote bonki	банкка оид, банк; банк кредити; банк операциялари
6.	برات – بروات؛	barot-baravot;	чек, банк чеки; пул ўтказмаси; вексель (қарз ҳужжати, пул қарз олганлик

	برات انتقالی؛ برات پستی؛ برات تلگرافی؛ برات خارجه (خارجی)؛ برات داخله (داخلی)؛ برات رؤیتی؛	barote enteqoli; barote po’sti; barote telgerofi; barote xoreja (xoreji); barot doxela (doxeli); barote ruyati;	ҳақидаги тилхат), ўтказма; ўтказма вексель; почта ўтказмаси, почта орқали пул ўтказмаси; телеграф ўтказмаси телеграф орқали пул ўтказмаси; хорижий вексель; ички вексель; (шу чекни) кўрсатувчига тўланаверадиган (пули берилаверадиган, исм, фамилия

			ёзилмаган) чек, аккредитив (кўрсатувчига маълум миқдорда пул бериш ҳақида омонат касса, банк ва шу каби муассасалар томонидан бошқа шундай муассасаларга кўрсатма берилган ҳужжат);
	برات واخواست؛	barote voxvost;	
	برات وعده دار؛	barote va’dador;	
	عدم پرداخت برات؛	adm pardoxt barot;	шикоят аризаси битилган вексель;
	موعد برات؛	mav’ade barot;	шошилинч вексель;
	نرخ برات؛	narxe barot;	вексельни қабул қилишдан бош тортиш;
		barot kardan;	ҳисобни ўз вақтида тўламаслик;

	برات کردن؛ برات را تنزیل کردن؛ براتش را بر سر یخ نوشته اند؛ بدلم برات شده که ...	barot ro tanzil kardan; barotash ro bar sare yax naveshteand; be delam barot sho’da ke ...	векселнинг тўлов қилиш муддати; вексель курси; трассалаштирмоқ, йўналишни белгиламоқ, ўтказма вексель бермоқ; векселни ҳисобга олмоқ; *сўзлашувда* бу ҳам сув устига вилка билан ёзилган; *сўзлашувда* юрагим менга шундай деди...
7.	برات کش	barotkesh	*банк* **трассант** — ўтказма вексель (тратта)ни тузувчи ва берувчи шахс
8.	برات گیر	barotgir	*банк* **трассат** — пулни тўлаши

			керак бўлган шахс, учинчи шахс, ҳисобни тўлашга ваколатли учинчи томон
9.	برات نامه	barotnome	برات [barot] I га қаранг
10.	برداشت؛ برداشت محصول؛	bardosht; bardoshte mahsul;	1) *банк* белгиланган муддатдан олдин капитални олиб қўйиш; дастлабки чегирма (*сумма*); ушлаб қолиш; 2) аванс тўловини олиш; 3) ҳосилни йиғиб-териб олиш; ҳосилни йиғиб-териб олиш; 4) боши, аввали, ибтидоси, кириш (*бирор нарсанинг*);

	برداشت کردن	bardosht kardan	6) *оғзакида* чидамлилик, бардошлилик, тоқатлилик; чидам, тўзим, сабр, бардош, тоқат; а) дастлабки мусодара қилиш (*капитални*); б) аванс олмоқ; в) ҳосилни йиғмоқ; г) нимагадир киришмоқ (از), ниманидир бошламоқ (از); д) *оғзаки* чидамоқ, бардош бермоқ, тоқат қилмоқ, кўтариб олиб чиқмоқ, ташимоқ, кўчирмоқ (*ниманидир* از)
11.			
12			

.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			

28.			
29.			

زیست شناسی
[zistshenosi]
Биологияга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ā-I	
1.	ارثاً	erson	ирсият орқали, ирсий
2.	ارثی	ersi	ирсий, суяк сурган, наслдан наслга ўтган, ота-бободан кўчган, удум
3.	ارثیت	ersiyyat	ирс, ирсият, суяк суриш, наслдан наслга ўтиш
4.	ارگانیسم ارگانیسم زنده	o’rganism o’rganisme zenda	организм (ҳар қандай жон эгаси); тирик организм
5.	آغازیان	og’ozyon	бир ҳужайрали, протистлар
6.	آلبومین	olbumin	альбумин (организмда плазма ўрнини

			босувчи қон препаратидир. Унинг асосий вазифаси – қоннинг коллоидли-онкотик босимини тутиб туришдир)
7.	امبریولوژی	ambrio’lo’ji	эмбриология (биологиянинг эмбрионлар ривожланишини ўрганадиган бўлими)
8.	آمیب	omib	амёба (*сохта оёқлилар синфига мансуб бир ҳужайрали умуртқасиз ҳайвонлар туркуми*)
9.	انگل؛	angal;	**I.**1) паразит (бошқа организм ҳисобига яшовчи организм);
10.	انگلی	angali	1) паразитизм (бир организмнинг бошқа организм ҳисобига яшаши);

			текинхўрлик, ҳаромтомоқлик; 2) паразитга хос, паразит
		ب	
11.	باکتری	bokteri	бактерия (бир ҳужайрали микроорганизмларнинг катта гуруҳи; шаклланган ядрога эга бўлмаган микроскопик организмлар)
12.	بچه سرکه	bach(ch)eserke	сирка кислотаси бактериялари
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			

20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

گیاه شناسی
[giyohshenosi]
Ботаникага оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ā-I	
1.	آب پاش	obposh	лейка (*ўсимликларг*

			а сув сепиш учун ишлатиладиган челак)
2.	آبخست آبخست شدن	obxast va obxo’st obxast va obxo’st sho’dan	эзилган, синган, букилган (*мевалар ҳақида*) бузилмоқ (*мевалар ҳақида*)
3.	آبک	obak	*баъзан* 1) чечак; 2) ҳуснбузар, угри
4.	آبکش	obkesh	пўстлоқ
5.	آبنوس	obnus	қора дарахт (Diospyros ebenum)
6.	آبو	obu	сув нилуфари (Nymphaea alba)
7.	ابهل	abhal	қора арча тури
8.	آبی درخت آبی	obi daraxte obi	беҳи беҳи дарахти
9.	اترج، اترنج	o’traj, o’tranj	цитрон (утруж, Citrus medica) – ўсимлик тури

10.	آجستن	ojestan	экмоқ (*дарахт*)
11.	اجفان	ajfon	جفن [jafan] нинг кўплиги
12.	اجم	ajam	1) ўрмон, дарахтзор; 2) тўқай, тўқайзор
13.	آجیل

			одатда аёллар томонидан щз қонунлари бўйича тилакларни амалга ошириш учун тақсимланади
14.	آچ	och	заранг (*дарахт*)
15.	گل اختر	go’le axtar	ганна (Canna) гули
16.	اخرا گل اخرا	o’xro go’le o’xro	охра (сариқ ёки қизил тусли гул)
17.	اراک	arok	туя тикан (Alhagi camelorum)
18.	اربو	arbu	*баъзан* нок (*мева*)
19.	اربودار	arbudor	*баъзан* нок (*дарахти*)
20.	آرتیشو	ortisho’	Asteraceae оиласига мансуб қушқўнмас кўп йиллик ўсимликларн инг бир тури
21.	ارجان	arjon	зайтун тури
22.	اردج	erdaj	қора арча

			(Juniperus)
23.	ارژن	arjan	1) тоғ бодом дарахти (Amygdalus-раънодошлар (аноргуллилар оиласи)га мансуб дарахт ва буталар туркуми); 2) Аржан (*эркак исми*)
24.	ارس	o’rs	қорааρча (Juniperus)
25.	ارغوان	arg’avon	**I.**1) багрянник (дуккаклилар оиласига мансуб дарахт ёки буталар жинси (Fabaceae)); Яҳудо дарахти (Cercis siliquastrum); 2) Арғавон (*аёллар исми*);

			II. ارغوانی [arg’avoni]га қаранг
26.	ارمک	o’rmak	қизилбаргдошлар оиласига мансуб игнабаргли дарахт (Ephedraceae)
27.	آزاد	ozod	**II.** зелка (Zelkova) – (Элм оиласига мансуб дарахт жинси)
28.	آزاددرخت	ozodderaxt	آزاد [ozod] II.га қаранг
29.	آزادسرو	ozodsarv	сарв (кипарис, Cupressus (*дарахт*)
30.	ازگیل	azgil	мушмула (Mespilus) – (жанубда ўсадиган бир турли бута ёки дарахт ва унинг ноксимон

	ازگیل ژاپانی	azgile joponi	ширин меваси); Япон мушмуласи, локва (Eriobotrya japonica-раънодошлар га кирувчи мевали дарахт)
31.	ازهار	azhor	*баъзан* гуллар
32.	آس آس بری احمر؛ آس بری صغیر	os os bari axmar os bari sag’ir	**II.** мирт, мирта (Myrtus) – (доим яшил, хушбўй бута, ўсимлик); брусника (Vaccinumvitis idaea) (бутаси ва меваси); мевазор (реза мева берадиган ўсимликлар ўсадиган жой)
33.	اسارون	asorun	копитен

			(Кирказонове оиласига мансуб щтли гулли щсимликларнинг жинси)
34.	اسپر	espo’r	споралар (гулсиз щсимликларнинг ва баъзи бир ҳужайрали жониворларнинг урчиш органи)
35.	اسپرس	esperes	виколистний эспарцети (озуқабоп дуккакли ўсимлик) ёки экиладиган (onobrychis viciaefolia, Onobrychis sativa)
36.	اسپرغم	esparg’am	1) *ботаника* райҳон (Ocimum); 2) ўсимлик
37.	اسپرک	esparak	*ботаника* 1) саёқгул,

			оромгул, қалампиргул (Reseda luteola); 2) зарчўва (Curcuma – занжабилдошларнинг оиласига мансуб кўп йиллик ўт ўсимлик); занжабил (имбирь, Zingiber)
38.	اسپرم	esparam	اسپرغم [esparg’am] га қаранг
39.	اسپست	espest va aspest	беда (Medicago)
40.	اسپناج	espenoj	اسفناج [esfenoj] га қаранг
41.	اسپند	espand	اسفند [esfand] II га қаранг
42.	اسپندان	espandon	1) хантал, гочица (Sinapis) – (ўсимлик); 2) хантал уруғи
43.	اسپیدار	espidor	سفیدار [sefidor,

			safidor] га қаранг
44.	استرار	estaror	*баъзан* ясмиқ (дуккакликлар оиласига мансуб ўсимлик ва унинг дони)
45.	استرک	estarak	доривор стиракс (*тиббий ўсимлик номи*) (Styrax officinale)
46.	استرنگ	estarang	одамнинг боши, меҳригиёҳ (*итузумдошлар оиласига мансуб кўп йиллик ўтлар туркуми, Mandragora*)
47.	گل استکان	go’le estekon	қўнғироқгул (Campanula)
48.	استوقدوس	o’sto’qo’ddus	лаванда (Lavandula) – (лабгулдошлар оиласига мансуб бута

			ёки доим яшил чала буталар туркумга кирувчи, эфир мойли ўсимлик)
49.	اسطوخدوس ва اسطوخودوس	o’sto’xo’ddus	استوقدوس [o’sto’qo’ddus] га қаранг
50.	اسفرزه	esfarze	*ботаника* тухумсимон чинор испагул (Plantago spaghul)
51.	اسفناج؛ اسفناج رومی؛ اسفناج صحرایی	esfenoj; esfenoje rumi; esfenoje sahroiy	исмалоқ (Spinacia), (*ўсимлик*); исмалоқли салат; бутун баргли исмалоқ
52.	اسفند	esfand	**II.** тошбақа толи, адраспан (заҳарли сариқ гулли бута ўсимлик)

			– (*Эронда болаларни “ёмон кўздан” асрайди*)
53.	اسفندن	esfandan	1) اسپندان [espandon] *га қаранг*; 2) заранг (дарахт), (Acer)
54.	اسل	asal	*оғзаки* 1) қамиш, қиёқ, қиёқ ўт, барди; 2) найза, қадимда ирғитиладиган (отиладиган) ўқ
55.	اسلنج	aslanj	қирқбўғин (Equisetum) – майда барглари бирлашиб, найчасимон бўғинлар ҳосил қилиб ўсадиган кўп йиллик

			спорали ўсимлик (ер устки қисми тиббиётда ишлатилади)
56.	آسه	ose	IV. ширинмия, қизилмия (дуккакли ўсимлик, Glycyrrhiza); қизилмия илдизи, қизилмия
57.	اشجار	ashjor	شجر [shajar] нинг кўплиги
58.	گل اشرفی	go’le ashrafi	гулҳамишабаҳор (Calendula)
59.	اشنان	o’shnon	қорашўра-шўр тупроқда ўсадиган баъзи ўсимликларнинг номи (Salsola), қорашўра (Salicornia)
60.	اشنان دارو	o’shnondaru	иссоп (Hyssopus officinalis)

61.	اشنه؛	o’shne	лишайник (Lichen – сув ўтлари билан ягона организм ҳосил қилиб яшовчи замбуруғ); торф мохи (Sphagnum)
62.	اصف	osaf	каперлар (Capparis) – капаридошлар оиласига мансуб ўсимликлар туркуми
63.	اصل اسوس	aslassus	қизилмия илдизи (дуккакли ўсимлик), қизилмия, ширинмия (Glycyrrhiza)
64.	گل اطلسی؛ اطلسی	go’le atlasi; atlasi dahon ajdar	**II.** *тожикча* петунья (гуллари карнайсимон декоратив ўсимлик); петунья

	دهان اژدر		тури
65.	اعتصاب	e’tesob	2) ўсимлик баргида нервларнинг жойлашиши
66.	آفات؛ آفات نباتی؛ دفع آفات؛ آفات حیوانی	ofot; ofote naboti; dafe ofot; ofote hayvoni	آفت [ofat]нинг кўплиги; ўсимлик воситачилари, қишлоқ хўжалиги ўсимликлари; зараркунандаларга қарши кураш (*ўсимликлар*); чорва молларнинг йўқолиши
67.	افاعی؛ افاعی افعی	afoi; afoi afi’	افعی [afi’] нинг кўплиги; қонталаш, моматалоқ (Echium vulgare)
68.	گل آفتاب پرست	go’le oftobparast	3) гелиотроп (Heliotropium) – кўкмараз, ҳазоранггул (бинафша ранг гулли

			ўсимлик)
69.	گل آفتاب پرست	go’le oftobparast	آفتاب گردان [oftobgardon] 1 га қаранг
70.	آفتاب گردان؛ گل آفتاب گردان؛ تخم آفتاب گردان	oftobgardon; go’le oftobgardon; to’xme oftobgardon	1) кунгабоқар; кунгабоқар уруғлари; 2) соябон (*бош кийимда*); 3) آفتاب گیر [oftobgir] 2 га қаранг
71.	افتیمون	aftimun	зарпечак (Cuscuta, ўсимлик)
72.	افرا	afro	1) заранг (дарахт); 2) Афро (эркак киши исми)
73.	افسنتین؛ عرق افسنتین	afsantin; araqe afsantin	аччиқ эрман (Artemisia absinthium); абсент (эрмонга

			тўйинтирилган спиртли ичимлик, эрмошка арақ)
74.	افنان	efnon	فنن [fanan] нинг кўплиги
75.	افیون؛	afyun;	афюн, опиум, таряк (кўкнор шираси ва ундан тайёрланган қорадори);
76.	اقاله؛ اقاله کردن	eqole; eqole kardan	бекор қилиш, бузиш, узиш, тўхтатиб қўйиш, бекор қилиниш, бузилиш; савдо битимини бекор қилиш; а) бекор қилиш, бузиш (*савдо битимини*); б) бермоқ, қайтармоқ (*сотиб олинган нарсани*)

77.	اقحوان	o’qho’von, aqho’von	мойчечак (Matricaria); заргўш, қуёнжун (Anthemis, сариқ гулли ўтсимон ўсимлик)
78.	آقطی، اقطی، اقطی کبیر	aqti, o’qti, aqto; o’qtiye kabir	бузина, маржон (Sambucus, қизил мевали бута ёки дарахт ва унинг меваси); қора бузина (Sambucus nigra)
79.	اکالیپتوس روغن	o’koliptus; ro’g’ane o’koliptus	эвкалипт (асосан Австралияда ўсадиган доим яшил улкан дарахт) (Eucaliptus); эвкалипт ёғи

	اکالیپتوس		
80.	آگاو	ogov	агава (Agave) – (катта-катта баргли тропик ўсимлик)
81.	آلالگان	ololegon	айиқтовон (Ranun-culaceae, иккипаллалилар синфининг айритожлилар кенжа синфига мансуб ўсимликлар оиласи), айиқтовонга оид
82.	آلاله، الاله	olole, alole	1) айиқтовон (захарли ўт), (Ranunculus); 2) Ололе (*аёл киши исми*)
83.	آلبالو	olbolu	آلوبالو [olubolu] га қаранг
84.	آلش	olesh	бук, қорақайин (Fagus)

85.	القاح؛ القاح کردن	elqoh; elqoh kardan	1) уруғламоқ, оталантирмоқ, ҳомиладор қилмоқ; 2) чангланиш; а) уруғламоқ, оталантирмоқ; б) чангламоқ, чанглатмоқ
86.	آلو؛ آلو سیاه	olu; oluye siyoh	олхўри (дарахти ва меваси); қора олхўри, олхўри қоқи
87.	آلوبالو	olubolu	олчага оид, олчадан қилинган, олча, тўқ қизил ранг, олча ранг
88.	آلوبخارا	olubo’xoro	олбухоро (*олхўри тури*)
89.	آلوزرد	oluzard	сариқ олхўри
90.	آلوسن	olusan	ўрик дарахти тури
91.	الوسن	alusan	ольхазор, олха ботган ботқоқзор

92.	اله	alah	бделлий (*хушбўй қорамой тури*)
93.	امارنطون	amoranto’n	бўзноч (ўтсимон ўсимлик)
94.	امرود	amrud	1) нок; 2) тўғирлаш (*соат механизмини*)
95.	آملج	omo’laj	آمله [omo’le] *га қаранг*
96.	آمله	omo’le	комбрет оиласига мансуб Терминалиа чебула дарахтининг мевалари
97.	انار؛ درخت انار؛	anor; daraxte anor;	анор (*мева*); анор дарахти (Punica granatum);
98.	اناربن	anorbo’n	درخت انار (انار [anor] *га мувофиқ*)
99.	انارستان	anoreston	анор боғи

100.	آناناس	ononos	ананас
101.	انبله	ambale	тамаринд (Tamarindus) – (*дуккаклилар оиласига мансуб ўсимлик*)
102.	انبه؛	ambe;	манго, анбаҳ (*иссиқ мамлакатлар да ўсадиган мевали дарахт ва унинг меваси*)
103.	انجبار	anjebor	انگبار [angebor] га қаранг
104.	انجیر؛ درخت انجیر	anjir; daraxte anjir	анжир (дарахти ва меваси), анжир қоқи; анжир дарахти (Ficus carica)
105.	انچوچک	anchuchak	1) қовурилган нок уруғлари;
106.	انژه	anje	1) ясмиқ (*ўсимлик*, Lens), ясмиқ

			дони
107.	انغوزه	ang’uze	انقوزه [anquze] га қаранг
108.	انقوزه	anquze	бадбўй камедь (дарахт, ўсимлик шираси), асефетида
109.	انگبار	angebor	1) артишок (Cynara, ўтсимон полиз ўсимлиги); 2) қора буғдой (Polygonum); саратон бўйинлари (Polygonum Bistorta)
110.	انگدان	ango’dan	бадбўй камедь, асафетида
111.	انگشتانه؛ گل انگشتانه	ango’shtone; go’le ango’shtone	2) дигиталис (Digitalis) (*доривор ўсимлик тури*); тўқ қизил, қирмизи

			дигиталис (Digitalis purpurea)
112.	انگم	angoʼm	камедь (дарахт, ўсимлик шираси)
113.	انگنار	anganor	артишок (ўтсимон полиз ўсимлиги, Cynara)
114.	انگور؛ خوشه انگور؛ درخت انگور؛ انگور فرنگی	angur; xusha angur; daraxte angur; angurfarangi	ток, узум; узум боши, бир бош узум; ток новдаси; انگورفرنگی [angurfarangi] га қаранг
115.	انگور فرنگی	angurfarangi	1) (*тожикча* بوته انگور فرنگی) [butaye angurfarangi] – смородина (Ribes), қорағат (бутаси ва

			меваси); 2) смородина (*меваси*)
116.	انگورک	angurak	кичик узум
117.	انیس، انیسون	anis, anisun	**II.** анис (Pimpinella anisum, олма нави)
118.	اوجا	o’vjo	қайрағоч, бужун
119.	اوچی	uchi	Маврак (шалфей, Salvia), мармарак, маврак дамламаси
120.	آورس؛ اورس	ovars; avars	1) кипарис, сарв, тоғ кипариси; 2) арча, қора арча (Juniperus)
121.	آوشن	ovshan	آویشن [ovishan] га қаранг
122.	اوکالیپتوس	o’koliptus	эвкалипт (Eucalyptus), (асосан Австралияда ўсадиган

			доим яшил улкан дарахт)
123.	اولاس	o’vlos	граб (Carpinus) (қайинлар оиласига мансуб дарахт ёки бута)
124.	گل آویز	go’le oviz	фуксия (Fuchsia) – (гули қизил манзарали ўсимлик)
125.	آویزنده	ovizande	3) осма боғлам
126.	آویشن	ovishan	тошчўп (Thymus)
127.	گل آهار	go’le ohor	цинния (Zinnia) (декоратив ўсимлик)
128.	آهوری	ohuri	дала хантали (Sinapis arvensis)
		ب	
129.	بااباب	boo’bob	баобаб – бомбакдошлар,

			(гулхайридошлар) оиласига мансуб дарахт. Африка саванналарида ўсади
130.	بابآدم	boboodam	1) Астерасеае оиласининг дулавратоту жинсидан кўп йиллик оцу ўсимликларнинг бир тури. Катта дулавратоту (Arctium bardana) одамлар яшайдиган жойда – йўллар яқинида, боғларда, ўтлоқларда, далаларда ўсадиган рудерал (ахлат) ўсимликлариг

			а тегишли; 2) ота-боболар олдига жўнамоқ, ўлмоқ
131.	بابل	bobo’l	ҳинд ёки араб акацияси (Parkinsonia aculeata)
132.	بابونج	bobunaj	بابونه [bobune] га қаранг
133.	بابونه؛ بابونه شیرازی؛ بابونه رومی؛ بابونه گاوی	bobune; bobuneye shirozi; bobuneye rumi; bobuneye govi	мойчечак (Matricaria), мойчечак гулидан тайёрланган дори; фармацевтик ромашка (Matricaria chamomilla); Рим мойчечаки; мойчечак, она ўт
134	باتنگان	botengon	بادنجان

.			[bodenjon] га қаранг
135.	بادام؛ بادام تلخ (تلخه)؛ بادام دو مغز؛ بادام زمینی؛ بادام سوخته؛ بادام شیرین؛ بادام کاغذی؛ بادام	bodom; bodome talx (talxa); bodome du mag’z; bodom zamini; bodome suxte; bodome shirin; bodome qog’azi; bodome hendi;	1) бодом (Amygdalus); аччиқ бодом; икки мағизли бодом (*тожикча икки ўта яқин дўстлар ҳақида*); ерёнғоқ, арахис (Arachis); بادام سوخته [bodomsuxte] га қаранг; ширин бодом; юпқа пўчоқли бодом, мўрт бодом; терминалия (100 га яқин тропик

	هندی؛		турлардан иборат гулли ўсимликлар оиласига мансуб йирик дарахтлар туркуми), (Terminalia catappa); бодом дарахти, бодом;
	درخت بادام؛	daraxte bodom; ro’g’ane bodom;	
	روغن بادام؛	mag’ze bodom;	бодом ёғи;
	مغز بادام؛		тозаланган бодом; 2) (*тожикча* بادام تر، بادام سیاه) [bodomtar, bodomsiyoh] – *шеърий* маъшуқанинг кўзлари; 3) *сўзлашувда* кичик бўлак, кичик улуш, жиндаккина (*бирор нарса*);
		yek bodom non	

	یک بادام نان		бир бўлак нон, бир бурда нон
136.	بادامچه	bodomche	1) ёввойи бодом тури; 2) بادامک [bodomak] 1) га қаранг
137.	بادامیها	bodomiho	атиргул (Rosaceae); атиргулдошлар (Rosales)
138.	بادآور	bodovar	**II.** айиқнинг оёғи (панжаси), айиқтовон (ўтсимон ўсимлик), оёқ, панжа (Acanthus)
139.	بادرنج	bodranj	بالنگ [bolang] га қаранг
140.	بادرنجبویه	bodranjbuye	بادرنگبویه [bodrangbuye] га қаранг
141.	بادرنگ	bodrang	1) بالنگ [bolang] га қаранг; 2) *шевада* кичик

			бодринг
142.	بادرنگبویه	bodrangbuye	лимонли ялпиз, лимонўт (Melissa officinalis)
143.	بادرو	bodru	بادروج [bodruj]га қаранг
144.	بادروج	bodruj	тоғ райҳон (Ocimum basilicum)
145.	بادمجان	bodemjon	بادنجان [bodenjon] га қаранг
146.	بادمجان دورقاب چین	bodemjondo’re qobchin	بادنجان دورقاب چین [bodenjondo’reqobchin]га қаранг
147.	بادنج	bodanj va bodenj	кокос ёнғоғи
148.	بادنجان؛	bodenjon;	бақлажон, патинжон (Solanum melongena)
149.	بادنجانی؛	bodenjoni;	1) (*тожикча* خانواده بادنجانی) [xonavodeye bodenjoni] - итузумдошла

			р (Solanaceae); итузумдошлар оиласи; 2) тўқ бинафша ранг, бақлажон ранг
150.	بادنگان	bodengon	بادنجان [bodenjon]га қаранг
151.	بادوام	bodavom	3) кўп йиллик
152.	بادیان؛ (بادیان رومی؛)	bodyon; (bodyone rumi);	бадиан (Illicium, Иллисиум) - Счисандрасеае оиласига мансуб ўсимликлар туркуми. У анис, юлдузли қизилмия, кичик гулли юлдузли қизилмия, ҳақиқий юлдузли қизилмия ва

	بادیان ختایی (خطایی)؛ تخم بادیان؛ نقل بادیان	bodyone xetoiy; to’xme bodyon; no’qle bodyon	бошқа турларни ўз ичига олади); анис (Pimpinela anisum) - Анис (лат. Пимпинелла анísум) - бир йиллик ўт ўсимлиги, зиравор; Умбрелла (Апиасеае) оиласига мансуб Бедренец (Пимпинелла) жинсининг турлари; юлдузсимон анис; арпабодиён уруғи; арпабодиён карамели
153.	بادیانه	bodyone	بادیان [bodyon]га

			қаранг
154.	بارانک	boronak	дўлана (дарахти ва меваси), (Crataegus)
155.	بارانه	borone	**I.** лимонли ялпиз, мелисса (Melissa officinalis)
156.	بارتنگ	bortang	بارهنگ [borhang]га қаранг
157.	بارزالتناسل	borezo’ttanosel	феносифер ўсимликлар
158.	بارزد	borzad	1) *ботаника* гальбан(ум) (Ferula galbanifera, қатроонли ва доривор модда); 2) елимли (серелим) қатрон, елимли смола, калган
159.	بارنج	borenj	жавдар, жавдари буғдой (Secale)

160.	بارنگ	borang	بالنگ [bolang] га қаранг
161.	بارهنگ	borhang	баргизуб, зуптурум (Plantago), (баргли калта пояли, гуллари майда кўп йиллик ўт ва унинг халқ табобатида доривор сифатида ишлатиладиган барги)
162.	بازدانگان	bozdonegon	яланғоч (очиқ) уруғлилар (уруғи очиқ ўсимликлар) (Gymnospermae)
163.	نخل باسق	naxle boseq	баланд палма дарахти
164.	باسلیقون	bosaliqun	кермон зираси (ўсимлик ва унинг уруғи), (Carum carvi)
165	باسورک	bosurak	тоғ бодоми

.			
166.	باقالا	boqolo	باقلا [boqelo]га қаранг
167.	باقلا؛ باقلا شامی (مصری)	boqelo; boqeloye shomi (mesri)	турк ловияси (дуккаки ва дони) (Phaseolus multiflourus); люпин, бўрилуккак (ўтсимон ўсимлик), оқ бўрилуккак (Lupinus); Миср ловияси
168.	باقلی	boqeli	باقلا [boqelo]га қаранг
169.	بالنگ؛ مربای بالمگ	bolang; marboye bolang	цитрон, цедрат (Citrus medica cedrata); цитрондан тайёрланган мураббо
170.	بامبو	bombu	ғаров (Бамбуса) - бошоқдошлар оиласига мансуб

			ўсимликлар туркуми, 200 дан ортиқ тури маълум, аксарияти кўп йиллик, фақат айримлари бир йиллик ўсимлик
171.	بامیه	bomiye	**I.** бамия (гулхайридошлар оиласига мансуб бир йиллик ўсимлик) - (hibiscus esculentus)
172.	بان	bon	**I.**1) Моринга (дарахт; турли хил озуқавий қийматга эга бўлган Морингасеае оиласининг Моринга жинси турлари); 2) Миср толи (Salix

			aeguptica)
Цитрус меваларга оид атамалар			
173.	بانان	bonon	банан (Musa)
174.	بتاوی	batovi	грейпфрут (Citrus paradisi); помпельмус (Citrus grandis)
175.	بخورتیکان	bo’xo’rtikon	*шевада* малина, хўжағат (ўсимлиги ва меваси)
Дарахтга оид атамалар			
176.	بائوباب	boo’bob	баобаб (танаси йўғон катта тропик дарахт) (Adansonia)
177.	بته	bo’t(t)e	*сўзлашувда* بوته [bute] I, II га қаранг
178.	بچه گربه	bach(ch)ego’r be	2) кароб дарахти (Ceratonia siliqua-дуккаклилар оиласига мансуб

			ўсимлик)
179.	بخله	bo’xle	семизўт, гулбеор (Portulaca)
180.	بخورک	bo’xurok	тоғ ёввойи бодомлари (Amygladus)
181.	بخورمریم	bo’xur(e)maryam	цикламен (Алп бинафшаси, Cyclamen europaeum)
182.	بداغ	bo’dog’	калина, бодрезак (бута ўсимлиги ва унинг майда, қизил, нордон меваси)- (Viburnum)
183.	بذر- بزور؛ بذر کتان؛ بذر افشاندن	bazr-bo’zur; bazre keton; bazr afshondan	уруғ, дон; ғалла, ошлиқ, зарра; зиғир уруғи; сепмоқ, сочмоқ, экмоқ, экиб қўймоқ, сепиб қўймоқ;

			қопламоқ, босмоқ
184.	بذر افشان؛ بذر افشان خیشه دار (تیغه دار)؛ بذر افشان سپردار	bazrafshon; bazrafshone xishedor (tig’edor); bazrafshone separdor	**I.**1) сеялка (*уруғ сепиш, экиш учун хизмат қиладиган машина*); сошник сеялка; дискли сеялка; 2) уруғ сепувчи, уруғ сочувчи, сеялкачи; **II.** экувчи, уруғ сочувчи (*кимдир*)
185.	بر	bar	**II.** 1) уруғ (*ўсимлик*);
186.	برالیک	berolik	тёрн (меваси майда олхўрига ўхшаган бута

			ўсимлик ҳамда шу ўсимлик меваси), (Prunus spinosa)
187.	بربارىس	barboris	зирк (ўсимлиги ва меваси, Berberis)
188.	برچه	barche	*ботаника* тугунча, уруғдон
189.	بردی	bardi	*ботаника* папирус (Cyperus papyrus) - (тропик ва субтропик мамлакатлар да ўсадиган қамишсимон ўсимлик)
190.	برس	bo‘rs	арча меваси
191.	برسیم	bersim	*баъзан* беда, йўнғичқа (*дуккакли ўсимликлар оиласига кирадиган,*

			ем-ҳашак бўладиган ўтсимон ўсимлик; беданинг бир тури)
192.	برش؛ گل برش	barsh; go‘le barsh	охра (сариқ ёки қизил тусли минерал бўёқ)
193.	برغست	barg‘ast	свинчатник (Plumbago – гулли ўсимлик тури)
194.		go‘le barf;	бойчечак (*илк баҳор очиладиган пиёзгул*)

کلمه یا عبارت ناسزا
[kaleme yo eborate nosezo]
Қасам сўз ёки иборага оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		ب	
1.	برف پیری	barfe piri bar	йиллар

	برسرش نشست	sarash neshast	унинг сочларига оқ туширди
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			

20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

تحت اللفظی

[taxto’llafzi]

Том маънодаги сўзларга оид атамалар

т/р	**форсчаси**	**транскрипцияси**	**таржимаси**
ب			
1.			
2.			
3.			
4.			

5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			

23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

حسابداری
[hesobdori]
Бухгалтерияга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ì–I	
1.	احتساب	ehtesob	1) ҳисоб, калькуляция (товар, маҳсулот таннархини ёки олиш-сотиш баҳосини

	احتساب کردن	ehtesob kardan	ҳисоблаб чиқиш), ҳисоб-китоб, ҳисоблаш; 2) ҳисобга олмоқ, ҳисобламоқ, ҳисоб қилмоқ; 3) а) ҳисобламоқ, калкуляцияламоқ, ҳисобламоқ; б) ҳисобга олмоқ
2.	احصاء احصاء کردن	ehso ehso kardan	ҳисоб, ҳисобламоқ, ҳисоблаб чиқмоқ, санаб чиқмоқ, ҳисоблаб топмоқ (аниқламоқ, чиқармоқ); ҳисобламоқ, ҳисоблаб чиқмоқ, санаб чиқмоқ, ҳисоблаб топмоқ, ўтказмоқ

3.	احصائي	ehsoi	статистик
4.	احصائيه مأمور احصائيه اداره احصائيه	ehsoiyye momure ehsoiyye edoreye ehsoiyye	статистика; статист; статистика идораси
5.	استاتيستيک	estotistik	статистика (кишилик жамияти ва халқ хўжалиги тараққиётидаги ўзгаришларни миқдорий жиҳатдан ўрганадиган фан)
6.	آوانس	ovons	аванс (меҳнатга олдиндан тўланадиган пул, ҳақ, маблағ)
		ب	
7.	بدهکاری	bedehkori	қарз, насия, қарздорлик; дебет, кирим

8.	بدهی؛ بدهی داشتن	bedehi; bedehi doshtan	**I.**1) بدهکاری [bedehkori]га қаранг; 2) пассив (бирор корхонанинг қарз ёки мажбуриятлари мажмуи); **II.** қарзга оид, қарз олиш-бериш билан боғлиқ бўлган, қарз; بدهکار بودن [bedehkor budan]га қаранг (بدهکار га мувофиқ)
9.	برآورد؛ برآورد مخارج؛	barovard-barovo‘rd; barovarde muxorej	1) тахминий баҳо; 2) ҳисоб, саноқ, ҳисоб-китоб; смета; харажатлар сметаси ; 3) чиқариш, ажратиш (*пул*

			маблағ ҳисобидан), ажратилган, чиқарилган пул, маблағ
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			

23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

حرف معترضه
[harfe mo’’tareze]
Кириш сўзга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
ب			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10			

.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			

26.			
27.			
28.			
29.			

عبارт نزاкт آмиз
[eborate nazokatomiz]
Хушмуомалалик шаклига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		ب	
1.	بچشم	bechashm	چشم [chashm] II га қаранг
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12			

.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			

28.			
29.			

اصتلاح نظامی
[estelohe nezomi]
Ҳарбий атамаларга оид сўзлар

т/р	форсчаси	Транскрипцияси	таржимаси
		Ā-I	
1.	ابوس	o’bus	ҳарбий (дала) артиллерия таркибига кирувчи 100 мм ва ундан ортиқ калибрли артиллерия қуроли
2.	آتاشه آتاشه نظامی	otoshe otosheye nezomi	атташе ҳарбий атташе (*ҳарбий элчи, ҳарбий дипломатик корпус вакили*)

3.	آتریاد	otryod	отряд
4.	آتش جبهه	oteshe jabhe	рўпарадан ёғдирилган ўқ, рўпарадан ўққа тутиш, душманни ён томондан ўққа тутш, ёнбош олов;
	آتش رگبار	oteshe ragbor	навбати билан
	آتش شلیک	oteshe shalik	отишма бараварига
	آتش مانع	oteshe mone’	ўқ узиш (отиш); тўсувчи ўт (*душман йўлини кесиш учун ёғдирилган ўқ*);
	آتش متقاطع	oteshe mo’taqote’	бир неча томондан
	آتش متمرکز	oteshe mo’tamarkaz	ўққа тутиш; бир ерга тўпланган
	آتش مؤثر	oteshe mo’asser	олов; ҳақиқий олов
	آتش افروختن	otesh afruxtan	а) олов ёқмоқ,

	آتش زدن آتش کردن	otesh zadan otesh kardan	оловни ёймоқ; б) ғалаён кўтармоқ; а) ўт қўймоқ, алангалатмоқ (*ниманидир* را ,به); б) ғазабини, қаҳрини келтирмоқ, қаттиқ жаҳлини чиқармоқ, аччиғини, ғазабини келтирмоқ, қонини қайнатмоқ; в) пулни куйдирмоқ (ёндирмоқ), мулкни исроф қилмоқ; а) ёқмоқ, ёндирмоқ, тутаттирмоқ, ўт олдирмоқ; б) ўт ёқмоқ, иситмоқ,

	آتش گرفتن	otesh gereftan	эритмоқ; в) ўт олдирмоқ (*машинани*); а) ёна бошламоқ, ўт олмоқ, ўт тушмоқ (*кетмоқ*), ёнмоқ, чақнамоқ, ёндирмоқ, милтиллатмоқ; б) қаҳри келмоқ, ғазабланмоқ, қуюшқондан чиқмоқ;
	آتش نشاندن	otesh neshondan	а) оловни ўчирмоқ, сўндирмоқ;
	زیر (تحت) آتش گرفتن	zire taxt otesh gereftan	б) исённи бостирмоқ; ўққа тутмоқ, устига ўқ ёғдирмоқ а) оловни ўчирмоқ; б) тартибсизли

			кни бостирмоқ; ўққа тутмоқ, устига ўқ ёғдирмоқ, аланга
5.	آتش به اختیار!	Otesh be ixtiyor!	Тайёрланинг!, ўт очилсин (*команда*)
6.	آتش بس!	otesh bas!	1) тўхтатилсин! (*команда*);
		Oteshbas	2) отишни тўхтатиш ярашув; сулҳ чизиғи ўт отишни тўхтатишга келишиш
	خط آتش بس	xate oteshbas	
	قرارداد آتش بس	qarordode oteshbas	
7.	آتش انداز	oteshandoz	1) сўндиргич; 2)огнемёт (*олов аралашмаси билан нишонга тегадиган*

			қурол (ёқадиган ёки нишонга ўт қўядиган ёнувчи модда))
8.	آتش بار آتش بار ساحلی آتش بار سواره آتش بар صحرایی	oteshbor oteshbore sohili oteshbore savore oteshbore sahroyi	батарея *(бир неча тўп ёки миномёт билан қуролланган бўлинма);* қирғоқ батареяси *(бир неча тўп ёки миномёт билан қуролланган бўлинма);* отлиқ батареяси *(бир неча тўп ёки миномёт билан қуролланган бўлинма);* дала батареяси (*бир неча тўп*

	آتش بار ضد هوایی	oteshbore zedde havoyi	*ёки миномёт билан қуролланган бўлинма*); зенит батареяси (*бир неча тўп ёки миномёт билан қуролланган бўлинма*)
9.	آتشخانه	oteshxone	1) артиллерия (*тўп, миномёт ва шу каби отиш қуроллари и мажмуи*) парки; 2) шундай қуроллар билан қуролланган қўшин тури
10.	آتشزا	oteshzo	ёндирувчи (*бомба*)
11.	اتومات	o’to’mot	автомат (қурол)

12.	اجباری اجباری خدمت [نظام]	ejbori ejbori xedmate [nezom]	1) й, зўрлик билан қилинган; 2) й, муддатли ҳарбий хизмат
13.	اجناد	ajnod	جند [jand] нинг кўплиги
14.	آجودان	ojudon	адъютант (хизмат топшириқлари ёки штаб ишларини бажариш учун ҳарбий бошлиқ ихтиёрида бўлган ёрдамчи офицер)
15.	اجور	o’jur	اجر [ajr] нинг кўплиги
16.	احاطه احاطه	ehote ehote doshtan	1) қуршов, қуршаб олиш, ўраб олиш; 2) хабардорлик,

	داشتن احاطه شدن احاطه کردن	ehote sho’dan ehote kardan	билиш (бр) тўлиқ эгаллаш; а) қамалга тушиш, қамал қилиниш; б) ўзлаштирмоқ, эгалламоқ; қуршаб олмоқ, эгалламоқ, забт этмоқ
17.	گارد احترام	gorde ehterom	фахрий қоровул
18.	احترام کردن	ehterom kardan	ҳарбийча салом бермоқ (*кимгадир*)
19.	احتیاط احتیاط کل احتیاط محلی افسر احتیاط دوره احتیاط احتیاط کردن	ehtiyot ehiyote ko’ll ehiyote mahalliy afsare ehiyot do’vraye ehiyot ehiyot kardan	захира умумий захира шахсий захира захирадаги офицер захира вақти сақланмоқ, эҳтиёт бўлмоқ,

			олдиндан узоқни кўриш, эҳтиётқорлик
20.	احتیاطی افراد احتیاطی	ehiyoti afrode ehiyoti	1) и; захирадаги оддий аскар
21.	احضار احضار مشمولین احضار شدن به ارتش احضار شدن احضار کردن	ehzor ehzore mashmulin ehzor sho’dan be artesh exzor sho’dan exzor kardan	чақирув, таклиф; ҳарбий хизматга мажбурларнинг чақируви; чақирилмоқ, таклиф қилинмоқ; армияга чақирилмоқ чақирмоқ, таклиф қилмоқ
22.	اختفاء	extefo’	маскировка, ниқобланиш (душман кўзидан яшириш, яшириниш учун

	اختفاء کردن	extefo’ kardan	қўлланиладиган воситалар мажмуи), яшириш, яшириб қўйиш, ёпиш, ёпиб қўйиш; пана, пана жой; ниқоблаш, яшириш
23.	اختلاف احتمالی دربرد	extelofe ehtemoli darbo’rd	эҳтимолий диапазондан оғиш
24.	اخذ تماس اخذ تماس کردن	axze tamos axze tamos kardan	алоқа ўрнатиш; алоқага чиқмоқ
25.	اخطار خطر	extore xatar	тревога сигнали
26.	اداء اداء احترام	ado adoye ehterom	**I.**1) ижро этиш, бажариш; ҳарбийча салом бермоқ; **II.**1) алқандозлик, қилиқ қилмоқ,

			ўзини ғайритабиий тутмоқ, қийшангламоқ, афтни, башарани буриштириш; 2) таннозлик, ишвагарлик, қичиқлик; 3) нарса ёки кимсага масхарао муз тақлид қилмоқ, калака қилмоқ;
	اداء آمدن	ado omadan	қийшангламоқ, қилиқ қилмоқ, бузилмоқ, нозланмоқ, ўзини олмоқ;
	اداء درآوردن	ado darovardan	а) қийшангламоқ, қилиқ

	اداء کسی را درآوردن	adoye kasi ro darovardan	қилмоқ, бузилмоқ, нозланмоқ, таннозлик қилмоқ, қилиқ қилмоқ, ўзини ғайритабиий тутмоқ; б) ўйноқламоқ, ишваланмоқ; кимнидир масхара қилмоқ
27.	اداصول اداصولدرآوردن	adoo’sul adoo’sul darovardan	اداء [ado] II 1), 2) га қаранг; اداء درآوردن [ado darovardan] га қаранг (اداء Iіга мувофиқ)
28.	افسر اداری	afsare edori	маъмурий хизмат офицери
29.	آدمیرال	odmirol	адмирал (ҳарбий флотда олий унвон ва шу

			унвонга эга бўлган киши)
30.	آذرافشان	ozarafshon	огнемёт, ўтсочар
31.	ارابه ارابه جنگی	arobe arobeye jangi	арава, тўрт ғилдиракли арава, икки ғилдиракли жанг араваси; *оғзаки* а) танк; б) икки ғилдиракли жанг араваси
32.	اراده اراده فرود	arrode arrode fo’rud	1)ғилдирак (*масалан арава*); самолёт шассиси (самолётнинг аэродромда юриши, учиши ва қўнишида хизмат қиладиган ғилдиракли қисми); 2) лафет (тўп ўрнатилган

			станок); 3) қуролларни санашда ишлатиладиган нумератив
33.	آرایش آرایش زمین آرایش جنگی آرایش دادن آرایش شدن آرایش کردن	oroyesh oroyeshe zamin oroyeshe jangi oroyesh dodan oroyesh sho’dan oroyesh kardan	сафланиш, саф, тартиб ер жиҳозлари, ер ускуналари; жанг тартиби; а) безамоқ, йиғмоқ, зеб бермоқ; б) сафламоқ, сафланиш ўткизмоқ; безатилмоқ, зеб берилмоқ; а) ўзига оро бермоқ, зеб бермоқ, ясанмоқ, безанмоқ, безалмоқ; б) آرایش دادن [oroyesh

	آرایش یافتن	oroyesh yoftan	dodan] а) га қаранг; آرایش شدن [oroyesh sho’dan] га қаранг
34.	آرایشات آرایشات فریبنده	oroyeshot oroyeshote fo’ribande	1) آرایش [oroyesh] нинг кўплиги; 2) фортификацион (ҳарбий-муҳандислик) иншоотлар; сохта истеҳкомлар
35.	افسر ارتباط	afsare ertebot	алоқа офицери
36.	ارتباط چی	ertebotchi	алоқага оид, алоқа учун хизмат қиладиган, алоқачи
37.	ارتش ارتش مزدور؛ ارتش منظم	artesh arteshe mo’zdur arteshe mo’nazzam	қўшин, армия; ёлланма қўшин; мунтазам армия

38.	ارتشبد	arteshbo’d	армия генерали
39.	آردل، اردل	ordel, ardel	ординарец (*командир топшириқларини бажарувчи, алоқачи солдат*); қўмондон ҳузуридаги турли топшириқларни бажарувчи офицер, чопар, хат ташувчи
40.	اردو اردو بیکاران؛	o’rdu o’rduye bikoron	1) лашкар, қўшин, армия, ёв қўшини, душман лашкари; 2) اردوگاہ [o’rdugoh]га қаранг; 3) армия (*кўп сонли одамлар*); ишсизлар

	اردو زدن؛ اردو كشيدن	o’rdu zadan o’rdu kashidan	армияси; лагерга жойлашмоқ, лагерга ўрнашмоқ, манзилга ўрнашмоқ, лашкаргоҳга жойлашмоқ; қўшин тортмоқ (*қўшин, армия*)
41.	اردوكشى	o’rdukeshi	1)ҳарбий кампания (*маълум мақсаддаги ҳарбий операциялар мажмуи, умуман уруш, муҳориба*); 2)кампания (*ҳарбий флотнинг узлуксиз ҳаракати даври*),

			сафар
42.	اردوگاه اردوگاه پیشاهنگی؛ اردوگاه صلح؛ اردوگاه نظامی	o’rdugoh o’rdugohe pishohangi; o’rdugohe so’lh; o’rdugohe nezomi	*ҳар хил маънода қўлланилади ган* лагерь; пионерлар лагери; тинчлик лагери; ҳарбий лагерь (оромгоҳ)
43.	ارکان حرب	arkone harb	*оғзаки* штаб
44.	آرنجگاه	oranjgoh	берма (хандақнинг юқори чети билан қазиш ёнбағрининг пастки чети ёки девор кордонининг қирғоқ билан қопланмаган қисми орасидаги горизонтал бўшлиқ (чекка)); бруствер (окоп тепасига

			уюлган тупроқ, окоп олдидаги ясама дўнглик)
45.	آژدان	ojdon	آجودان [ojudon] га қаранг
46.	اژدر	ajdar, ejdar	торпеда (ўзи ҳаракат қиладиган сувости снаряди); торпеда билан ҳужум қилмоқ (зарба бермоқ), ичидан қўпормоқ, бузмоқ (*ниманидир* به)
	اژدر افکندن	ajdar afkandan	
47.	اژدرافکن	ejdarafkan	миноносец (торпедалар билан қуролланган ҳарбий кема), торпеда катери

			(торпеда қўядиган, отадиган катер)
48.	اژدرانداز	ejdarandoz	торпеда аппарати (дастгоҳи), торпеда отадиган аппарат
49.	آژیر	ojir	**I.1.**1) тревога эълон қилиш, тревога; 2) тревога сигнали; 3) Ожир (*эркак киши исми*) **2.**ҳушёр, сергак, огоҳ, сезгирэҳтиётли, эҳтиёткор, мулоҳазали; **II.** *оғзаки* ҳовуз, кўл
50.	اسب سوار	asbsavor	отлиқ аскар
51.	اسب سواری اسب	asbsavori asbsavori kardan	отда юриш, от миниб юриш; отда юриш

	سواری کردن		
52.	اسپهبد	espahbo’d	سپهبد [sepahbo’d] га қаранг
53.	استتار استتار کردن	estetor estetor kardan	3)маскировка (душман кўзидан яшириш, яширинииш учун қўлланиладиган воситалар мажмуи), камуфляж (асбоб, қурол, бино ва шу кабиларни ола-була қилиб бўяб ниқоблаш); б) ниқобланмоқ,

			ниқобланган бўлмоқ; ниқобламоқ
54.	استحکامات	estehkomot	истеҳком (мудофаа учун қурилган мустаҳкам тўсиқ, ғов, девор, қалъа), фортификация (ҳарбий-муҳандислик илми)
55.	استخبارات	estexborot	разведка маълумотлари
56.	استراتژی	estroteji	стратегия (уруш олиб бориш тўғрисидаги фан; уруш олиб бориш санъати)
57.	استعداد جنگی	este’dode jangi	жанговар тайёргарлик
58.	استعداد مانور	este’dode monur	манёврчанлик, чаққон ҳаракат қилиш,

			чақққонлик
59.	استقامت نیروها در مقابل دشمن	esteqomate niru ho dar muqobele do’shman	қўшинларни нг душман кучларига қаршилик кўрсатиши
60.	استقرار در زمین؛ استقرار در عمق	esteqror dar zamin; esteqror dar o’mq	ерга лангар ўрнатиш; чуқурликда жойлашганл иги;
61.	استنادگاه	estenodgoh	2)*оғзаки* таянч пункти
62.	استوار؛	o’sto’vor;	ўстўвор (*Эрон армиясидаги старшинага мувофиқ келувчи ҳарбий унвон*);
	استوار دو (دوم)؛	o’sto’vore du (do’vum);	старшина (кичик командирлар нинг энг юқори унвони, денгиз флотида
	استوار یک (یکم)	o’sto’vore yak (yako’m)	

			сержантга баравар унвон); бош старшина
63.	استواری؛ استواری کردن	o’sto’vori; o’sto’vori kardan	1) барқарорлик, турғунлик, матонат; 2) қаттиқлик, маҳкамлик, қалъа, қаттиқлик, қўрғон , мустаҳкамлик, пухталик; суянмоқ, таянмоқ, ишонмоқ (*кимгадир-нимагадир* به)
64.	استوانه گلنگدن	o’sto’vone	затвор пояси (отиш қуролининг қулфловчи механизми)
65.	اسکات جنگ	eskote jang	фронтдаги тинчлик, фронтдаги

			сокинлик
66.	اسکادر	eskodr	эскадра (ҳарбий денгиз флоти ва авиациянинг йирик қўшилмаси)
67.	اسکادران	eskodron	эскадрон (отлиқ аскарлар бўлинмаси)
68.	اسکادریل	eskodril	эскадрилья (ҳарбий ҳаво флотининг бўлинмаси)
69.	اسکورت؛ اسکورت شدن؛ اسکورت	esko’rt; esko’rt sho’dan; esko’rt	эскорт (қўриқлаш (ҳимоялаш) ва кузатиш учун белгиланган кемалар, самолётлар гуруҳи, ҳарбий бўлинма); соқчилик қилиб қўриқлаб (кузатиб)

	كردن	kardan	борилмоқ; соқчилик қилиб қўриқлаб (кузатиб) бормоқ
70.	اسلحه؛ اسلحه سرد؛ اسلحه گرم (ناریه)؛ اسلحه مبارزه؛ دست به اسلحه بردن	aslehe; asleheye sard; asleheye garm (norye); asleheye muboreza; dast ba aslaha bo’rdan	1)қурол, яроғ, аслаҳа; совуқ қурол; ўқ отадиган қурол, отиш қуроли; 2)восита, қурол, аслаҳа; жанг қуроли; қурол олмоқ, қўлига қурол олмоқ
71.	اسلحه خانه	aslehexone	1) аслаҳахона; 2) қурол сақлаш хонаси

72.	اسلحه دار	aslehedor	қурол-яроғ каптенармуси (ҳарбий қисмларда озиқ-овқат, кийим-кечак ва қурол-аслаҳа олиш, сақлаш ва бериш билан шуғулланадиган, қурол-яроқларни бошқарадиган ва сақлайдиган хизматчи)
73.	اسلحه سازی؛ کارخانه اسلحه سازی	aslehesozi; korxoneye aslehesozi	қурол, қурол-яроғ ишлаб чиқариш; қурол-аслаҳа заводи
74.	اسلحه شناس	asleheshenos	қурол-аслаҳани яхши биладиган одам
75.	اسم شب	esme shab	тунги пароль

76.	اسواران؛ اسواران زره پوش؛	asvoron; asvorone zarrapo’sh	эскадрон (отлиқ аскарлар бўлинмаси); *оғзаки* зирҳли эскадрон;
77.	اسیر جنگ	asire jang	ҳарбий асир
78.	ارتش اشغالی؛ قوای اشغالی؛ منطقه اشغالی	arteshe eshg’oli; quvvoye eshg’oli; mentaqeye eshg’oli	босиб олувчи армия; босиб олувчи қўшин; босиб олинган минтақа
79.	آشیانه؛ آشیانه مسلسل	oshiyone; oshiyoneye mo’salsel	пана, пана жой; пулемёт уяси
80.	اطراق؛ اطراق کردن	o’troq; o’troq kardan	лашкаргоҳ (қўшин қўнган очиқ жой), қўним, тўхташ жойи, бекат; тўхтамоқ, лашкаргоҳга жойлашмоқ, тўхташ
81.	افراد	afrod	2) оддий

			аскарлар (*аскарлар*)
82.	افسر	afsar	офицер, зобит
83.	افق خطرناک	o’fqe xatarnok	*ҳарбий* хатарли бўшлиқ
84.	تیر افقی	tire o’fqi	*ҳарбий* ер бағирлаб отилган ўқ;
85.	اقطاع	eqto’	*ҳарбий* ҳарбий чойшаб
86.	آلات؛ آلات و ادوات جنگی	olot; olot va advote jangi	**1.** آлат [olat]нинг кўплиги; ҳарбий, жанговар техника; **2.** *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти* ишланган нарса, буюм, маҳсулот, *масалан:* نقره آلات [no’qre olot] – кумуш идишлар
87.	آماجگاه	omojgoh	1) آماج [omoj]

			I га қаранг; 2) *оғзакида* отиш майдони (*отиш машқлари, машғулотлар и ўтказиладига н майдон*)
88.	آمادگاه	omodgoh	ўқув машғулот жойи, янги олинган аскарлар учун ўқув пункти
89.	آمادگی؛ آمادگی جنگی؛	omodegi; omodegiye jangi;	1) тайёргарлик, ҳозирлик, тайёрланиш даражаси; 2) тайёргарлик, ҳозирлик, шайлик, тахтлик, тайёрлик даражаси, тайёр (шай) ҳолат;

	آمادگی داشتن؛ آمادگی دیدن	omodegi doshtan; omodegi didan	жанговар тайёргарлик; 3) иштиёқ, мойиллик, хоҳиш, истак; а) آمادگی دیدن [omodegi didan]га қаранг; б) мойиллиги бор (*бирор нарсага* ,به برای); тайёрланмоқ, тайёргарлик кўрмоқ (*нимагадир* ,برای به) тайёрланиб турмоқ, тайёргарлик кўриб турмоқ (*бирор нарсага* ,به برای)
90.	آماده باش، حالت آماده باش	omodebosh, holate omodebosh	жанговар шайлик ҳолати

91.	امداد؛ امداد کردن	emdod; emdod kardan	1) ёрдам, кўмак, мадад, кўмаклашиш, ёрдам бериш, ёрдам кўрсатиш; 2) қўшимча куч, мадад, ёрдам; а) ёрдам бермоқ, кўмаклашмоқ, ёрдамлашмоқ, ёрдам кўрсатмоқ (*кимгадир-нимагадир* ,به را); б) *баъзан ҳарбий* қўшимча ёрдам кучларини юбормоқ
92.	امدادی؛ ندروهای	emdodi; niruhoye	1) ёрдамга юборилган; ёрдамга

	امدادی؛ پست امدادی؛	emdodi; po’ste emdodi;	юборилган қўшинлар; 2) ёрдамчи, кўмакчи; а) ёрдамчи пост; б) тиббий ёрдам пункти; биринчи ёрдам пункти;
93.	امراء	o’maro	1) امир [amir]нинг кўплиги; 2) генераллар
94.	آمفی بی؛ تانک آمفی بی	omfibi; tonk omfibi	амфибия (ҳам сувда, ҳам қуруқликда юра оладиган танк); танк-амфибия
95.	آموزش جنگی	omuzeshe jangi	жанговар тайёргарлик

96.	آموزش نظامی	omuzeshe nezomi	ҳарбий тайёргалик
97.	آمیرال	omirol	*оғзакида* адмирал
98.	امیرالامراء	amiro’lo’maro	1) бош қўмондон;
99.	امیرالبحر	amiro’lbahr	*оғзакида* адмирал (ҳарбий флотда: олий унвон ва шу унвонга эга бўлган киши)
100.	امیرتومان	amirtumon	*оғзакида* дивизия командири
101.	امیرلشکر	amirlashkar	*оғзаки* سرلشکر [sarlashkar] га қаранг
102.	انباردار؛	ambordor;	омборчи, каптенармус (ҳарбий қисмларда озиқ-овқат, кийим-кечак ва қурол-аслаҳа олиш, сақлаш ва бериш билан шуғулланади

			ган, қурол-яроқларни бошқарадиган ва сақлайдиган хизматчи);
103.	حکم انتقال نیروها بشمال صادر شد	ho’kme enteqol niruho ba shemol soder sho’d	қўшинларни шимолга ўтказиш тўғрисида буйруқ чиқарилди
104.	نیروهای انتقالی	niruhoye enteqoli	бошқа жойга ташланувчи қўшинлар
105.	انحناء خط سیر	enheno xate sir	траекториянинг кескинлиги
106.	آتش انفرادی	otashe enferodi	доналаб отиш
107.	اوتراق	o’troq	اطراق [o’troq] га қаранг
108.	اورا	o’vro	*оғзаки* қаттиқлик, маҳкамлик, мустаҳкамлик, пишиқлик, пухталик, чидамлилик
109.	آوردگاه	ovardgoh	*оғзакида* жанг

			майдони
110.	اونیفرم، اونیفورم	unifo’rm	униформа, расмий кийим
111.	اهرم	ahro’m	1) пишанг, дастак, ричаг, восита, калит, таянч, қурол; 2) тўп ўрнатилган қурилма
112.	آیین جنگی	oyine jangi	ҳарбий доктрина (*назария, таълимот*)
ب			
113.	باتالیون	batal(i)yo’n	*оғзакида* батальон
114.	تفنگ بادی	to’fang bodi	ҳаво кучи билан ишлайдиган милтиқ, пневматик милтиқ
115.	باروت؛	borut;	порох, милтиқдори;

	باروت بی دود؛ انبار باروت	borute bidud; anbore borut	тутунсиз порох; қўрхона (порох сақланадиган ертўла), омбор, омборхона, склад
116.	باروت پنبه	borutpambe	пироксилин (портловчи модда)
117.	باروت خانه	borutxone	қўрхона (порох сақланадиган ертўла), омбор, омборхона, склад
118.	باروت دان	borutdon	порох халтаси, порох тўрва, порохдон
119.	بارود	borud	باروت [borut] га қаранг
120.	باز شدن	boz sho’dan	юракнинг (ўнгилнинг) чигилини ёзмоқ, бироз ёзилмоқ, ғам-

			аламини унутмоқ, чигал ёзмоқ
121.	باز؛ باز جنگی	boz; boze jangi	**V.** 2) база; ҳарбий база
122.	بازدید اسلحه	bozdid aslaha	қурол текшируви
123.	بازدید پاسدار	bozdid posdor	қоровул текшируви;
124.	بازدید مقدماتی	bozdid mo’qaddamoti	рекогносцировка (душман тўғрсида маълумот олиш учун командирнинг ўзи ўтказадиган разведка)
125.	بازوکا	bozuko	базука (*танкка қарши реактив гранатомёт*)
126.	باستیان، باستیون	bostiyon, bost(i)yo’n	бастион, қалъа, қўрғон, таянч, суянчиқ
127.	بالادهنده	bolodehande	қабул қилгич (*пулмётни*);

			узатувчи механизм (*милтиқники*)
128.	بالیست	bolist	баллиста (ирғитиладиган снаряд)
129.	بالیستیک؛	bolistik;	**1.** баллистика (ўқ-снарядларнинг ҳаракат қонунлари ҳақидаги фан);
	موشک بالیستیک؛	mushke bolistik;	**2.** баллистикага оид, баллистик;
	موشک بالیستیک قاره پیما	mushke bolistike qora peymo	баллистик ракета (эркин отилган жисм траекториясини бўйлаб учадиган ракета); қитъалараро баллистик

			ракета
130.	بحریه؛ بحریه تجارتی؛ بحریه جنگی	bahriye; bahriye tejorati; bahriye jangi	**I.** بحری [bahri] I га қаранг; **II.** *оғзаки* денгиз флоти; савдо флоти; ҳарбий-денгиз флоти
131.	بخش	baxsh	4) бўлинма (*кемалар қўшилмаси*), эскадра
132.	بدنه؛	badane;	корпус (*ҳарбий бирикма*)
133.	بدنه تفنگ	badane to’fang	қўндоқ, милтиқнинг қўндоғи
134.	بدنه لوله	badane lule	ствол (отиш қуролларининг трубасимон қисми)
135.	برخوابه	barxobe	*оғзакида* 1) матрос

			(голландча матроос сўзидан олинган бўлиб, "денгизчи" деган маънони англатади) — денгиз ёки дарё флотидаги энг қуйи ҳарбий унвон ёки кемадаги оддий ходим); 2) бирга яшовчи, бирга турувчи, ҳамхона; эр, маъшуқ
136.	برد؛	bo‘rd;	3) *ҳарбий* узоқлик, йироқлик, олислик, масофа, дистанция, масофа, оралиқ;

	برد بلند؛ برد تیر؛ برد زیاد؛ برد کوتاه؛ برد نهایی	bo‘rde baland; bo‘rde tir; bo‘rde ziyod; bo‘rde kutoh; bo‘rde nehoyi;	узоққа отишлик, узоққа отиш қобилияти; برد زیاد [bo‘rde ziyod]га қаранг; отиш масофаси; отилган ўқ ёки снарядларнинг мўлжалдан ошиб кетиши; мўлжалга бориб етмаслик, нишонга етмай қолиш (снаряд, ўқ ҳақида); энг катта узоқлик;
137	بردیابی	bo‘rdyobi	**1.** мўлжалга

.			олиш учун отиш (нишонгача бўлган масофани тўғри белгилаб олиш учун дастлаб бир неча марта ўқ узиш); **2.** қуролни синаш учун отиш; масофани аниқлаш

زمان
[zamon]
Вақт, замонга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
	ب		
1.	بامگاه، بامگاهان	bomgoh, bomgohon	тонгда, эрта тонгда
2.			
3.			

4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22			

.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

كلمه يا عبارت خشن و ناهنجار
[kaleme yo eborat xashen va nohanjor]
Қўпол сўзга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
ب			
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			

10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25			

.			
26.			
27.			
28.			
29.			

سبک کتابی
[sabke ketobi]
Юқори услубдаги китобий сўзларга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.	ابتسام	ebtesom	табассум
2.	ابتغاء	ebteg’o	таъқиб қилиш, тилак
3.	ابتکار ابتکار شخصی (فردی) ابتکار نشان (بخرج) دادن	ebtekor ebtekore shaxsi (fardi) ebtekor neshon (buxraj) dodan	ташаббус, бошланиш шахсий ташаббус ташаббусни ўз қўлига олмоқ
4.	آبتل	obtal	мел, бонка
5.	اختر	axtar	байроқ
6.	اخس	axas(s)	خسیس

	اخس اشخاص	axas(s) ashxos	[xasis] сифатининг олий даражаси одамларнинг энг пасткаши, қабиҳи ёки хасиси
7.	ادناء، ادنى	adno	دنى [dani] нинг китобий шакли
8.	اذل	azal(l)	ذليل [zalil] 2 нинг орттирма даражаси
9.	ارذل	arzal	رذيل [razil] нинг китобий шакли
10.	ازاله ازاله بكارت؛ ازاله شدن؛	ezole ezole bekorat; ezole sho’dan;	бартараф қилмоқ, барҳам бермоқ, олдирмоқ; бокираликни йўқотиш; бартараф қилинмоқ,

	ازاله کردن	ezole kardan	йироқлашмоқ, узоқлашмоқ; йўқотмоқ, йўқ қилмоқ, бартараф қилмоқ, барҳам бермоқ, узоқлаштирмоқ
11.	آزرمجو (ی)	ozarmju(y)	1) ҳаёли, ориятли, уятчан, иффатли, камтар, камсуқум, оддий, сипо, камтарин, тортинчоқ, иболи; 2) ҳақли, адолатли, одил, одилона, раҳмдил, марҳаматли, ҳиммatли, мурувватли,

			олиҳиммат
12.	استسلام	esteslom	*китобий* бўйсуниш (*кимгадир*), иродасига бўйсуниш; итоаткорлик, итоат, итоат қилиш, бўйин эгиш, ўзини паст тутиш
13.	استشاره؛ استشاره کردن	esteshore esteshore kardan	*китобий* консультация, маслаҳат; маслаҳат сўраб мурожаат қилмоқ (*кимгадир* ب)
ب			
14.			
15.			
16.			
17.			

18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

جغرافی اصتلاهات
[estelohote jo’g’rofi]
Географияга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси

Ў-І			
1.	آب پخشان	obpaxshon	сув айирғич (*икки ёки бир неча дарёни бир-биридан ажратиб турган баландлик*)
2.	آبروبه	obrube	1) ўзан, сув йўли; 2) йўл
3.	آبریز آبریز بسته	obriz obriz basta	1) уборная (*театрда артисларнинг кийинадиган ва ясанадиган хонаси, бўлмаси*); ҳала жой, ҳожатхона 2) нов, тарнов, обрез; 3) бассейн,ҳовуз; одамларга аралашмайдиган, одамови, биқиниб яшовчи, писмиқ

4.	آبکره	obko’re	гидросфера (ер юзидаги сувлар мажмуи океанлар, денгизлар, кўллар, дарёлар)
5.	آبکند	obkand	ўзан (*кучли сув оқими натижасида ҳосил бўлган*)
6.	آبنا، آبنای	obno obnoy	канал (*сув оқадиган*)
7.	آبنشین	obneshin	1) ботиш (*кеманинг сувга ботиб туриш даражаси*); 2) футшток (*денгиз, дарё ёки кўлда сув сатҳини назорат қилиб туриш учун мўлжалланган мослама*), лот (*голландча* lood) – денгиз, кўл,

			дарёларнинг чуқурлигини кема бортидан туриб ўлчайдиган асбоб)
8.	آتل ва اتل	otel va atel	Атиль (*араб манбаларидаги Волга дарёсининг қадимги номи*)
9.	آتلانتیک آقیانوس آتلانتیک	otlontik oqyonuse otlontik	1) атлантика 2) Атлантика океани
10.	اتلس	atlas	اطلس I, II га қаранг
11.	آتمسفر, اتمسفر، آتموسفر آتمسفر زمین	atmo’sfer ва atmusfer atmo’sfere zamin	атмосфера (*ер шарини ўраб олган ва у билан бирга айланадиган ҳаво қобиғи*) Ер атмосфераси
12.	آتول	oto’l	атолл (*ҳалқасимон маржон ороллари. Очиқ денгизларда учрайди*)

13.	احجار احجار ثمینه (نفیسه، کریمه)	ahjor ahjor samina (nafisa, karima)	حجر [hajar] сўзининг кўплиги; қимматбаҳо тошлар
14.	اراضی اراضی متصرفی اراضی ناهموار	arozi aroziye mutassarrufi aroziye nohamvor	ارض 2) нинг кўплиги; босиб олинган ҳудуд; ўнқир-чўнқир жой
15.	اراک	arok	Арак (Эрак) – Эроннинг Марказий провинциясидаги шаҳарнинг номи
16.	ارض – اراضی؛ کره ارض	arz-arozi kurraye arz	1) Ер шари; 2) жой
17.	ارغاء، ارغاب	arg’o, arg’ob	*баъзан* сой, анҳор, ариқ, жилға
18.	اروند	arvand	Алванд тоғи (бу шарқий ярим шарнинг шимолий ўрта

			–субтропик кенгликларида, 34,2708 ° шимолий кенглик, 54,2065 ° шарқий узунлик координаталри бўлган нуқтада жойлашган паст тоғ. География жиҳатдан чўққи қуйидагича жойлашган: Евроосиё (Осиё), Эрон тоғлари)
19.	استپ	estep	саҳро, чўл, дашт
20.	استوا؛ خط استوا	estevo va o’sto’vo; xate estevo va o’sto’vo	1) экватор; экватор чизиғи,

			экватор доираси; 2) мувозанат, баравар келиш, тинчлик, осойишталик, тенг, баробар; 3) тенглик;
21.	استوایی؛ آبهای منطقه استوایی	estevoyi; obhoye mentaqeye estevoyi	экваториал; экваториал сувлар
22.	آسیا؛ آسیا صغیر؛ آسیا میانه	osyo; osyoye sag’ir; osyoye miyona	**I.** Осиё; Кичик Осиё; Ўрта Осиё;
23.	اطلس؛ اطلس تشریح؛ اطلس جغرافیایی؛ اقیانوس اطلس	atlas; atlase tashrih; atlase jug’rofi; aqyonuse atlas	**II.** атлас; анатомик атлас; географик атлас; Атлантика океани
24.	افرنگ	afrang	فرنگ [farang] га қаранг
25.	افرنگی	afrangi	فرنگی [farangi] га қаранг
26.	افروختگی	afruxtegi	1) ёниш, қуёшга ботиш,

			куйиш; 2) зиё, ёғду, нур, шуъла, нур сочиш, ярқираш, чақнаш, ялтираш; 3) қўзғатиш, ҳаяжонлантириш
27.	اقیانوس	o’qyonus	океан
28.	اقیانوس پیما	o’qyonuspeymo	оценга оид (*кема ҳақида*)
29.	آلیزه؛ بادهای آلیزه	olize; bodhoye olize	пассатга оид, пассат (*тропик кенгликдан экваторга томон эсиб турадиган иссиқ шамол*); пассатлар
30.	امهات؛ امهات اربعه (سفلی)؛	o’mmahot; o’mmahote arba’a (safli);	ام [o’mm]нинг кўплиги; табиатнинг тўрт унсури (*сув, тупроқ, олов, ҳаво*);

	امهات مسائل	o’mmahote masoil	*китобий* энг муҳим саволлар
31.	انهار	anhor	نهر [nahr] нинг кўплиги
32.	اوقيانوس	o’qyonus	اقيانوس [o’qyonus] га қаранг
		ب	
33.	منطقه بارد	mantaqeye bored	совуқ минтақа

34.	بر؛
	بر جديد؛
	بر قديم
		bar(r);
		bar(r)e jadid;
		bar(r)e qadim;
			I. ер; ер юзи, олам, дунё, қуруқлик, замин, тупроқ, хок, ўлка, эл, юрт, ватан, диёр, мамлакат; қуруқлик; материк, қитъа;
			Янги Дунё (Америка); Эски дунё (Европа, Осиё, Африка)

35.	برزخ؛	barzax;	1) бўйин (сув билан ажралиб қолган қуруқлик қисмларини бир-бирига қўшадиган тор, узун ер); 2) боғловчи ҳалқа; 3) ажратувчи чизиқ, чегара; 5) хавфли вазият, ҳолат;
	برزخ شدن؛	barzax sho‘dan;	*сўзлашувда* хафаф бўлмоқ, ранжимоқ, аразламоқ, кўнгли оғримоқ, дилсиёҳ бўлмоқ, дили озор топмоқ (*кимдандир-нимадандир* از);
	برزخم شد	barzaxam sho‘d	*сўзлашувда* мен хафа

			бўлдим

زمینشناسی
[zaminshenosi]
Геологияга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ӏ-І	
1.	آب افشان	obafshon	гейзер (аҳён-аҳёнда отилиб чиқадиган қайнар булоқ)
2.	آبخیز	obxiz	сувли
3.	آبرفت	obro’ft	ўтиринди, қумлоқ (*шамол учириб, сув оқизиб олиб келиб уйиб ташлаган қатлам*), аллювиал, ёпирилиб келиш, қатламнинг лойқаланиши
4.	آبرفتی	obro’fti	қумлоқ,

			ёпирилувчи (*тупроқ, қум ҳақида*)
5.	آبزا	obzo	ер сувини сақлайдиган қатлам
6.	آتش فشان (کوه) آتش فشان	oteshfeshon kuhe oteshfeshon	**I.** 1) вулқонга оид, вулқон ҳодисалари билан боғланган, вулқондан отилиб чиқувчи; 2) ўт сочиб турадиган, оташнафас; **II.** вулқон, ўт сочиб турадиган тоғ, ёнар тоғ
7.	آتش فشانی	oteshfeshoni	1) отила бошлади, вулқондан лава отилиб чиқа бошлади; 2) ва

	آتش فشانی کردن	oteshfeshoni kardan	вулканизмга оид, вулканизм ҳодисалари билан боғланган; лава отилиб чиқмоқ (*лава ҳақида*)
8.	اخگر	axgar	1) учқун; 2) ёниб, қизиган кўмир; 3) Ахгар (ўғил бола исми)
9.	استبرق	estebraq	люстрин (*зарбоф олтин тури*)
10.	اشکوب	ashkub	3) *геология* қанат, қат, қатлам, айвон, пешайвон, баландлик
11.	آنتراسیت	ontrosit	антрацит (тошкўмирнинг энг яхши нави)

12.	آواری	ovori	2) синиқ, чақиқ
		ب	
13.	بادگانه	bodgone	**II.** тоғ террассаси
14.	بافت	boft	3) тузилиш, структура

فعل
[fe’l]
Феъл сўз туркумига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси

Ā-I			
1.	آب افتادن	ob o’ftodan	пишмоқ, етилмоқ, етишмоқ, сув кирмоқ
2.	آب انداختن ماست آب انداخته	ob andoxtan most ob andoxta	а) сув чиқармоқ; сут айниб қолди; б) сийдик чиқариш (*ҳайвонларда*);
3.	آب آوردن	ob ovardan	шиширмоқ, иширмоқ
4.	آب برداشتن	ob bardoshtan	а) олмоқ, сув олмоқ; б) *сўзлашув.* Ўзида яширин маънони ифодаламоқ (*сўз, ибора ва шу каби*);
5.	این حرف خیلی آب برمیدارد	in harf xeyli ob barmidorad	бу баёнот ўзида яширин маънони ифодалайди
6.	آب بستن	ob bastan	а) тошқин; б) кимгадир-нимагадир зарар етказмоқ;
7.	آب پاشیدن	ob poshidan	сув қуймоқ
8.	آب تاختن	ob toxtan	*оғзаки.* Сийдик чиқариш
9.	آب خوردن	ob xo’rdan	*оғзаки.* А) сув ичмоқ;

			б) келиб чиқмоқ, пайдо бўлмоқ
10.	آب دادن	ob dodan	а) ичириш (*кимгадир, нимадир* را، به); сув бермоқ (*кимгадир, нимагадир* را، به); б) қуйиш, суғориш (*ниманидир* را، به)
11.	آب دیدن	ob didan	а) бўкмоқ, намлаш; б) кўз ёши, сувдаги излар
12.	آب رفتن	ob raftan	ўтирмоқ (*мато*)
13.	آب زدن	ob zadan	а) пуркамоқ, намламоқ, хўлламоқ; б) сув билан суюлтирмоқ
14.	آب شدن	ob sho’dan	а) эримоқ; برف آب شد – қор эриди; б) эримоқ (*ёғ, чўчқа ёғи ва ш.к.*); парчаланиш, эритиш; в) эритиш; *сўзлашув.*

			Ҳижолат қилмоқ, қизармоқ;
15.	آب کردن	ob kardan	а) эритмоқ (*сариёғ, чўчқа ёғи ва ш.к.*); парчаланиш, эритиш; б) эритиш; в) *сўз.* Суғурта, қўлдан кетмоқ (*маҳсулот*);
16.	آب کشیدن	ob kashidan	а) ювмоқ, ювмоқ (*ич кийимларни*); ювмоқ (*идишларни*); б) қошиқ, сув олиб келмоқ (*қаердандир* از); в) йиринглаш (*яра*):
17.	به آب افتادن آب افتادن га қаранг	be ob o’ftodan	пишмоқ, етилмоқ, етишмоқ, сув кирмоқ
18.	به (در) آب انداختن	be (dar) ob andoxtan	сувга туширмоқ (*кема*)
19.	به آب بستن آب بستن га	be ob bastan	а) тошқин; б) кимгадир-нимагадир зарар етказмоқ;

	қаранг		
20.	اباء اباء داشتن (کردن)	ebo ebo doshtan (kardan)	инкор қилиш, рад этиш рад этмоқ (*кимнидир, нимanидир*ز); рад этиш (*кимнидир, нимanидир*ز)
21.	آباد	obod	**I.** 1) яхши қурилган, мукаммал, обод, саранжом; гуллаб-яшновчи; 2) етиштирилган, қайта ишланган; 3) аҳоли турадиган, аҳоли жойлаштирилган; 4) *оғзаки.* Соғлом; **II.** *халқаро.* Офарин! **III.** *мураккаб сўзларнинг иккинчи компоненти-географик номлар, масалан:* علی آباد – Алиобод ш., حیدرآباد – Ҳайдаробод ш.; آباد شدن – а) обод

			бўлмоқ, саранжом, мукаммал бўлмоқ, иморат қурмоқ; б) ишланмоқ, ҳайдалмоқ, экилмоқ, ишламоқ; в) жойлашмоқ, ўрнашмоқ; آباد کردن - а) ободонлаштирмоқ, жойлаштирмоқ; б) экилмоқ, қайта ишламоқ; в) жойлашмоқ, ўрнашмоқ
22.	آبادان	obodon	1. қаранг; 2.
23.	آبادانی	obodoni	1) иш; وزرات آبادانی و مسکن – ободонлаштириш ва уй-жой вазирлиги; 2) , қайта ишланган;

			3) яшайдиган, аҳоли яшайдиган ҳудуд; 4) яхшилик, фаровонлик
24.	اباطیل اباطیل دنیا	abotil abotile dunyo	*китобий.* 1) беҳуда оворагарчилик, бемаъни иш, беҳуда тараддуд; 1) оворагарчилик дунёвий оворагарчилик
25.	ابانت	ebonat	*баъзан* 1) аниқлаш, тушунтириш; 2) аниқлик
26.	آب بازی آب بازی کردن	obbozi obbozi kardan	чўмилиш, сузиш чўмилмоқ, сузмоқ
27.	آب بها	obbaho	сув тўлови
28.	آب پاشی آب پاشی کردن	obposhi obposhi kardan	суғориш суғормоқ
29.	آب پز	obpaz	қайнатилган, сувда

	گوشت آب پز آب پز کردن	gushte obpaz obpaz kardan	қайнатилган қайнатилган гўшт сувда қайнатмоқ
30.	ابتدا ابتدا کردن	ebtedo ebtedo kardan	**I.**1) боши, бошланиши; бошлаб берилган иш; نقطه ابتدا – бошланғич нуқта; 2) *адабиёт* байтнинг тўрт асосидан бири (بیت га қаранг) – 2-қаторнинг дастлабки тўхташ жойи; **II.**)*тожикча* در ابتدا) бошида, бошланган вақтда, бошидан, аввалдан; бошламоқ (از ،به *ниманидир, нимадандир*), киришмоқ (از ،به *нимагадир*)
31.	ابتداءبساکن	ebtedobesoken	ҳеч қандай сабабсиз, ҳеч қандай асоссиз; бирдан, ҳеч

			қандай сабабсиз
32.	ابتداع ابتداع کردن	ebtedo ebtedo kardan	инновация янгилик киритиш; ўзгаришлар киритиш
33.	ابتدائاً	ebtedoan	бошида, биринчи галда
34.	ابتدائی تعلیمات ابتدائی محکمه ابتدائی مدرسه ابتدائی	ebtedoi ta’limote ebtedoi mahkamaye ebtedoi madraseye ebtedoi	1) асосий; бошланғич таълим; биринчи инстанция суди; бошланғич мактаб; 2) 3)
	ابتدائی ترین وسائل معیشت	ebtedoitarin vasoyile maishat	бошланғич; асосий яшаш шароитлари
35.	ابتذال	ebtezol	кундалик, калтакланиш, оддий, қўполлик, пасткашлик, разилллик, қабиҳлик, ифлослик
36.	ابتر	abtar	1) кесилган думи билан, калта;

			2) қисқартирилган, кесилган; 3) фарзандсиз; 4) яроқсиз, бузилган; 5) ёмон, зарарли, яроқсиз
37.	ابتلاء بعلت ابتداء به سل ابتداء	ebtelo baellate ebtedo ba sele ebtedo’	1) хавфи (*масалан касаллик*); 2) сил касаллиги туфайли
38.	آبتنی آبتنی دادن آبتنی کردن	obtain obtain dodan obtain kardan	чўмилиш
39.	ابداع ابداع کردن	ebdo’ ebdo’ kardan	1) инновация (янгилик), очилиш, кашфиёт; 2) яратиш; а) янгилик қилиш; б) яратмоқ
40.	آبدیدگی	obdidagi	1) намланмоқ, хўлланмоқ; 2) чидамлилик, чинниққанлик (*кимнидир*)

41.	آبدیده آبدیده شدن آبدیده کردن	obdide obdide sho’dan obdide kardan	1) намланган, бузилган 2) чидамлилик, чиниққанлик, пишиқлик, пухталик; тобланмоқ, қатъиятли, чидамли, пухта бўлмоқ; чиниқтирмоқ, пухта қилмоқ
42.	ابراء	ebro	1) озод қилиш, озод этиш, қутқариш, халос қилиш, қутулиш, озодлик, халос бўлиш; 2) кечириш, гуноҳидан ўтиш
43.	ابرار	abror	1) муқаддас, буюк; тақводор; 2) хайр-эҳсон қилувчи, садақа берувчи
44.	ابراز	Ebroz	кўрсатиш, намоён қилиш, юзага чиқариш, кўриниш, намоён бўлиш, очиш, аниқлаш, очиб

	ابراز داشتن (کردن)	ebroz doshtan (kardan)	кўрсатиш, ошкор қилиш, фош этиш, маълум қилиш, билдириш, ифода қилиш, изҳор этиш, ифода, ибора, сўз, гап, ифода, афт, башара, юз, қиёфа кўрсатмоқ, намоён қилмоқ, ошкор қилмоқ, ифода қилмоқ
45.	آبشتن	obashtan	яширмоқ
46.	ابطاء	ebto	*баъзан* секинлатиш, кечикиш, имиллаш, орқага судраш, кечиктириш, сустлик (сусткашлик) қилиш, чўзилиш
47.	ابطال	ebtol	инкорни бекор қилиш, йўқотиш, қирғин, қирон, йўқ қилиб ташлаш, тугатиш, битириш, қирилиб кетиш,

			йўқ қилиниш, йўқолиб (тугаб) кетиш, бекор қилиш
48.	ابقاء ابقاءشدن ابقاء کردن	ebqo ebqo sho’dan ebqo kardan	1) сақланиш, сақлаш; 2) узайтириш, чўзиш, суриш; 3) абадийлаш; а) сақлаб қолинмоқ, сақламоқ; б) узаймоқ, узайтирилмоқ; в) абадийлаштирилмоқ; а) сақлаб қолмоқ, сақламоқ; б) узайтирилмоқ; в) абадийлаштирмоқ
49.	آبگرفته	obgerefte	1) намланган; 2) сув остида яширинган
50.	آبگز آبگز شدن	obgaz obgaz sho’dan	ғижим, эзилган, синиқ, пачоқ, синган, айниган (сасиган), ҳидланган (*мевалар ҳақида*)

			эзилган, айниган, ҳидланган (*мевалар*)
51.	آب ورزی	obvarzi	*баъзан* сузиш
52.	اتباع	ettebo’	1) эргашиш (به *кимгадир, нимагадир, изофа*); 2) итоат (به *кимгадир, нимагадир итоат қилиш*)
53.	اتخاذ اتخاذ موضع اتخاذ کردن اتخاذ سند کردن تدابیر لازمانه (را) اتخاذ کردن	ettexoz ettexoze mavze’ ettexoz kardan ettexoz sanad kardan tadobire lozemona ro ettexoz kardan	чора кўриш, қарор қабул қилиш а) позиция танлаш; б) позицияни эгаллаш; чора кўрмоқ, қарор қабул қилмоқ; ниманидир эътиборга олмоқ (*ниманидир* از) керакли чора-тадбирларни қўлламоқ, зарур чора-тадбирларни амалга оширмоқ
54.	اتساع	etteso’	1) кенгайиш,

	اتساع قابلیت اتساع دادن اتساع یافتن، اتساع پیدا کردن	etteso’ye qobiliyat etteso’ dodan etteso’ yoftan etteso’ peydo kardan	кенгайтирувчанлик; 2) кенглик, яланглик, сайхон ер, эркинлик, имконият; кенгайтирмоқ, оширмоқ, кўпайтирмоқ кенгаймоқ, кўпаймоқ
55.	آتش به دل (جان) کسی زدن	otesh ba dele (jone) kasi zadan	а) кимнидир хафа қилиш (*қилмоқ*); б) кимдадир ҳамдардлик уйғотмоқ
56.	آتش به مال بستن	otesh ba mol bastan	исрофгарчилик билан машғул бўлмоқ, режасиз (беҳуда) сарфламоқ, сарфлаб (совуриб) юбормоқ, мол-дунёни, буюмларни кўкка совурмоқ
57.	آتش پشت دست گذاشتن	otesh po’shte dast go’zoshtan	куйиб қолмоқ, куймоқ, бирор ерини куйдириб

			олмоқ, аччиқ сабоқ олмоқ
58.	آتش را دامن زدن	otash ro doman zadan	зиддият, жанжал қўзғатмоқ
59.	آتش افروزی	oteshafruzi	нимагадир ғаламислик, фитна, иғво қилмоқ
60.	اتصاف	ettesof	сифатини аниқлаш, сифатлаш, таъриф
61.	اتصال دادن	ettesol dodan	бириктирмоқ, қўшмоқ, қовуштирмоқ, туташтирмоқ
62.	اتصال یافتن، اتصال پیدا کردن	ettesol yoftan, ettesol peydo kardan	бирикмоқ, туташмоқ, қўшмоқ
63.	اتلاف اتلاف وقت اتلاف کردن	etlof etlofe vaqt etlof kardan	йўқотиш, жудолик, талафот, зарар, зиён вақтни йўқотиш; 2)исрофгарчилик, исрофгарлик, пулни совуриш, пулни бўлар-бўлмасга ишлатиш;

			3) қириш а) йўқотиш (*масалан вақтни*); б) исроф қилмоқ, совурмоқ (*пулни, мулкни*)
64.	اتمام اتمام یافتن به اتمام رساندن به اتمام رسیدن اتمام حجت	etmom etmom yoftan ba etmom rasondan ba etmom rasidan etmom ho’jjat	тугатиш, адо, охир тугатмоқ, якунламоқ, охирига етмоқ; битказмоқ, тамомламоқ, тугатмоқ, битирмоқ, тамом қилмоқ, охирига еткизмоқ; اتمام یافتن га қаранг 1) қатъий (кескин) талаб; 2) дўқ билан қилинган талаб
65.	اتمامی	etmomi	қатъий, узил-кесил, охирги
66.	اتوکشی	o’tukeshi	1) дазмоллаш, дазмол босиш, текислаш; 2) текислагич,

	اتوکشی کردن	o’tukeshi kardan	дазмоллаш хонаси дазмолламоқ
67.	اتیان	etyon	*баъзан* келиш
68.	اتینا خرج اتینا کردن	atino xarj atino kardan	беҳуда пулни беҳуда сарфлаш
69.	اجاله	ejole	1) қолдириш, кейинга суриш, кечиктириш, муҳлат бериш, муҳлат; 2) чўзиш, муддатини узайтириш
70.	اجبار به اجبار به حکم (از راه) اجبار اجبار داشتن	ejbor be ejbor be ho’kme (az rohe) ejbor ejbor doshtan	1) мажбур қилиш, зўрлаш, зўравонлик, зўрлик, зулм, куч қўллаш (ишлатиш); 2) باجبار га қаранг; мажбурият, зарурат мажбур бўлмоқ
71.	اجبارًا	ejboran	мажбуран, заруратдан,

			зарурат юзасидан
72.	اجتباء	ejtebo	танлаш, сайлаш
73.	اجتماع آزادی اجتماع نقطه (محل) اجتماع به اجتماع، با اجتماع بهیئت اجتماع اجتماع کردن	ejtemo ozodi ejtemo’ no’qtaye mahale ejtemo’ be ejtemo’ bo ejtemo’ be hay’ate ejtemo’ ejtemo’ kardan	**I.**1) йиғиш, тўплаш, жамғариш, йиғилиш, тўпланиш, жамғарилиш; йиғин, тўда, тўп, тўпланиб қолган одамлар ёки нарсалар, мажлис, оломон; йиғилиш эркинлиги йиғилиш (тўпланиш) жойи **I.** жамият, жамоатчилик; 2. қаранг биргаликда, бирга отланмоқ, тараддудланмоқ, терилмоқ, тўпланмоқ, уйилмоқ, йиғилмоқ,

			йиғиштирмоқ
74.	اجتناء	ejteno’	*баъзан* териш, терим, узмоқ (*мевалар, гуллар ва шунга ўхшаш нарсаларни*)
75.	اجتناب غير قابل اجتناب	Ejtenob g’eyre qobel ejtenob	йўл қўймаслик учун, олдини олиш (бўлмаслиги) учун, қочиб қутулмоқ, қутулиб (сақланиб) қолмоқ, чап бериб омон қолмоқ, халос бўлмоқ; оғиш, четга чиқиш, қийшайиш, бош тортиш; ўзини (нафсини) тийиш, сақланиш, сабр, қаноат муқаррар, қочиб (қутулиб, олдини олиб) бўлмайдиган; (даф қилиб, олдини олиб)

	اجتناب کردن	ejtenob kardan	бўлмайдиган, бўлиши аниқ (муқаррар); четлаб ўтиб (қочиб, қутулиб) бўлмайдиган, муқаррар (шак-шубҳасиз) бўладиган; қочиш (*кимдандир-нимадандир*); ўзини четга тортмоқ (олмоқ), ўзини олиб қочмоқ; бурилмоқ, қайрилмоқ, оғмоқ; четланмоқ; тийилмоқ (*нимадандир*)
76.	اجتهاد اجتهاد کردن	ejtehod ejtehod kardan	ҳафсала, ҳиммат, уриниш, тиришқоқлик, ғайрат, иштиёқ; тиришмоқ, ғайрат қилмоқ, астойдил ҳаракат қилмоқ, ғайрат кўрсатмоқ
77.	آجدن	ojdan	آجیدن га қаранг

78.	آجده	ojIdeh	آجیده га қаранг
79.	نان کسی را آجر کردن	none kasi ro ojo’r kardan	кимнидир кундалик нонидан маҳрум қилиш
80.	اجر –اجور اجر دادن	ajr-o’jur ajr dodan	1) тўлаш, тўлов; 2) мукофот, ҳақ, ажр; 3) жазо; а) тўламоқ (*кимгадир* به ،را); б) мукофотламоқ, тақдирламоқ (*кимнидир* به ،را ; в) қасос олиш (*кимдандир* به ،را); жазоламоқ (*кимнидир* به ،را)
81.	اجراء اجراء نقشه قابل اجراء غیر قابل اجراء	ejro ejro naqsha qobele ejro g’eyre qobele ejro	бажарилиш, бажариш, ижро, адо, амалга оширмоқ, риоя қилиш (*қонунга, урф-одатга*); режани амалга ошириш; амалий, амалга ошадиган, ҳақиқий, реал; имконсиз, бажариб

			бўлмайдиган, бажариб бўлмайдиган, амалга ошмайдиган
82.	اجراء شدن اجراء کردن بموقع اجراء گذاردن	ejro sho’dan ejro kardan bemo’vaqqe’ go’zoradan	бажарилмоқ, ишланмоқ, бажарилмоқ, амалга оширилмоқ, сақланмоқ; бажармоқ, ижро этмоқ, амалга оширмоқ, сақламоқ; мажбурлаш
83.	آجل	ojel	1) келажакка оид; 2) қанчадир муддатга эга; 3) кечиктириш (*қарор қабул қилишни*)
84.	اجلاء اجلاء کردن	ejlo ejlo kardan	ҳайдамоқ, қувмоқ, сургун; ҳайдамоқ, сургун қилмоқ
85.	اجلال	ejlol	мақташ, кўкларга кўтариш, мадҳ қилиш, шуҳратини (донғини,

			номини) оламга ёйиш, машҳур қилиш
86.	آجیدن-آجین (ҲЗН)	ojidan-ojin	1) қиздирмоқ, қиздириб чўр қилмоқ; 2) қавимоқ, саваламоқ, жонли ипга тикиш
87.	احاله احاله شدن احاله کردن احاله بمحال	ehole ehole sho’dan ehole kardan ehole ba mahol	узатма а) узатиш, узатилмоқ; б) ишониб топшириш, ишониб топширилиш а) топширмоқ, бермоқ, бериб юбормоқ, узатмоқ, узатиб юбормоқ, олиб бермоқ; б) тайинламоқ аниқ бажариб бўлмайдиган шартларни илгари суриш
88.	احتجاب	ehtejob	*баъзан* ўзини чойшаб, тўр билан ёпиш
89.	احتراز	ehteroz	1) ўзини нафсини

	احتراز کردن (داشتن، جستن) غیر قابل احتراز	ehteroz kardan (doshtan, jo’stan) g’eyre qobel ehteroz	тийиш, сақланиш, сабр, қаноат; 2) эҳтиёткорлик; а) тийилмоқ; б) эҳтиёт бўлмоқ, эҳтиёткорлик, эҳтиёткор бўлмоқ четлаб ўтиб бўлмайдиган, қочиб қутулиб бўлмайдиган
90.	احتراس	ehteros	эҳтиёткорлик, эҳтиёт бўлмоқ
91.	احتراق احتراق خود بخود احتراق درونی قابل احتراق قابلیت احتراق	ehteroq ehteroq xud ba xud ehteroqe daruni qobele ehteroq qobiliyate ehteroq	92) куймоқ, ёниш, куйиш, алангалантирмоқ, аланга (ўт) олдирмоқ, уйғотмоқ; ўз-ўзидан ёниш (ўт олиш, алангаланиш); ички ёниш, ичидан ёниш; ёнувчан; ёнувчанлик; 2) чақин, портлаш, ёрилиш (*снаряд, бомба*)

92.	احتراقی	ehteroqi	алангаланувчан
93.	احترام کردن احترام گذاشتن	ehterom kardan ehterom go’zoshtan	ҳурмат қилмоқ, эъзозламоқ, ҳурмат кўрсатмоқ; احترام کردن га қаранг;
94.	احتقار	ehteqor	1) жирканиш, менсимаслик, илтифотсизлик, назарга илмаслик, писанд қилмаслик, калондимоғлик; 2) ўз-ўзини камситиш, хўрлаш
95.	احتماء	ehtemo	*баъзан* ўзини (нафсини) тийиш, сақланиш, сабр, қаноат
96.	احتیاطی تدابیر احتیاطی	ehtiyoti tadobire ehtiyoti	огоҳлантирадиган, олдини оладиган, эҳтиёт қиладиган; сақлаш чоралари, эҳтиёт (қилиш)

	عملیات احتیاطی	amaliyote ehtiyoti	чоралари олдини олувчи ҳаракат
97.	احداث احداث کردن	ehdos ehdos kardan	1)حدث [hadas] сўзининг кўплиги; 2) 3) қурилма, қурилиш; 4) киритилган тартиб-қоида, янгилик; а) қилмоқ; б) қурмоқ, барпо қилмоқ, ясамоқ; в) янгилик киритиш, инновация
98.	احراق	ehroq	1) қасддан ўт қўйиш; 2) ёндирмоқ, куйдирмоқ; 3) ёниш, куйиш
99.	احقاق (حق)	ehqoq (haq) ehqoq haq	қайта тиклаш учун даъво; адолат талаб қилиш;

	احقاق حق کردن	kardan	ҳақиқат талаб қилиш
100.	احوال پرسی احوال پرسی کردن	ahvolpo’rsi ahvolpo’rsi kardan	ҳол-аҳвол сўрамоқ, сўраб-суриштирмоқ; кимдандир ҳол-аҳвол сўрамоқ
101.	احیاء ایام احیاء شب احیاء احیاء کردن	ehyo ayyome ehyo shabe ehyo ehyo kardan	3)жонланиш, жонлилик, тирилтирмоқ, жон рамазоннинг 18 дан 23 гача бўлган даври (*биринчи шиа имоми Алининг жароҳати ва вафоти учун мотам*); Рамазоннинг 18 дан 23 гача бўлган кечаларидан бири (у эрталабгача намозда ўтказилади); 2) жонланиш, тикланиш; 3) ривожланиш,

			такомиллаштириш; а) жонланмоқ, тирилмоқ; б) жонлантириш, тиклаш; в) яхшилаш
102.	اخافه	exofe	қўрқитиш, таҳлика
103.	اخبار زنگ اخبار	exbor zange exbor	билдириш, билдириш қоғози; қўнғироқ (*эшик, стол*)
104.	اختتام اختتام پذیرفتن (یافتن) اختتام دادن	extetom extetom paziro’ftan (yoftan) extetom dodan	битказмоқ, тамомламоқ, тугатмоқ, адо қилмоқ (этмоқ), адо, натижа чиқармоқ, хулоса; битирилмоқ, тугалланмоқ, битмоқ, тугамоқ; тугатмоқ, якунламоқ
105.	اختراعی	exteroi	1) қилиинган; 2) топилган, кашф қилинган
106	اخترسوختگ	axtarsuxtagi	ҳеч иши ўнгидан

.	ی		келмаслик, сира омади юришмаслик, доим муваффақиятсизликка учраш; бахтсизлик, кўнгилсизлик, мусибат
107.	اختلاس اختلاس کردن	extelos extelos kardan	(камомад) қилмоқ, қонунсиз (жиноятқорона) сарфлаб юбормоқ, ўғрилик; сарфламоқ, ҳаржламоқ, сарф (ҳарж) қилмоқ, ноқонуний сарфламоқ, ўзлаштирмоқ, ўғирламоқ
108.	اختلاف اندازی	extelofandozi	1) келишмовчилик келтириб чиқариш; 2) қарама-қаршилик, низоларнинг кучайиши
109.	اختلال	extelol	бузилиш, тартибсизлик,

	اختلال انداختن	extelol andoxtan	бузғунчилик, аномалия (меъёр (норма)дан четга чиқиш (оғиш); умумий қонуниятга зид ҳолат); бузмоқ, тартибсиз ҳолга келтирмоқ, тартиб-интизомни бузмоқ, издан чиқармоқ
110.	آختن، اختن – از، آز	oxtan-oz (HZN), axtan-az (HZN)	1) олинмоқ, чиқмоқ, яланғочламоқ (*масалан қилични*); 2) ахталамоқ, бичмоқ, ахта қилмоқ
111.	اختناق	extenoq	1) бўғиш; 2) бўғилиш;
112.	آخته، اخته اخته شدن اخته کردن	oxte, axte axte sho’dan axte kardan	1) آختن [oxtan] ва اختن [axtan] феълининг ЎЗН; 2) ахта қилинган; 3) бичилган одам, ахта; ахта қилинган; ахта қилинмоқ

113.	اخته کنی	axteko’ni	ахталаш, бичиш, ахта қилиш
114.	اخذ اخذ مالیات اخذ تصمیم اخذ شدن اخذ کردن اخذ آرا (رأی)	axz axze moliyot axze tasmim axz sho’dan axz kardan axze oro (ro’y)	1) олиш, олмоқ; солиқларни ундириш, солиқларни йиғиш; 2) олиш, қабул қилиш, қабул қилиниш; қарор қабул қилиш; 3) олиш, асир тушириш, асир (бўлиб) тушиш, асирликда бўлиш, қўлга олиш; ундирилмоқ, ҳосил бўлмоқ; а) ундирмоқ, олмоқ; б) *оғзаки* асирга олмоқ; овоз бериш

115.	اخذ رأی بعمل آوردن	axze ro’y baamal ovardan	овоз бермоқ, овозга қўймоқ (*ниманидир, нимагадир, нима учундир* برای)
116.	اخراج اخراج از خدمت اخراج بلد اخراج شدن اخراج کردن (ساختن)	exroj exroj az xedmat exroje balad exroj sho’dan exroj kardan (soxtan)	1) бўшатиш, истисно, мустасно; хизматдан бщшатиш, лавозимидан четлаштириш; 3) қилиш, бадарға қилиш, чиқариб юбориш; чиқариб юбормоқ, ҳайдаб чиқармоқ, бадарға қилмоқ, экспатриация (ватанидан кўчиб кетиш ёки кўчириб юбориш); а) ишдан бўшатилмоқ, ҳайдалмоқ; б) ҳайдалмоқ, бўшатилмоқ;

	اخراج بلد کردن	exroj balad kardan	а) бўшатмоқ, чиқармоқ, ишдан ҳайдамоқ б) қувмоқ, ҳайдамоқ; Ватан остонасидан сургун қилмоқ, ҳайдамоқ
117.	اخراجی	exroji	**I.** 1) бўшатилган, ҳайдалган; 2) қувилган, чиқарилган; **II.** ҳайдалган (бадарға қилинган) одам
118.	اخصاء	exso	ахталамоқ
119.	اخفاء در اخفاء	exfo dar exfo	1) яшириш, бекитиш; 2) яширинча
120.	اخلاء	exlo	бўшатмоқ, ҳоли қилмоқ, тозалаш
121.	اخلال اخلال کردن (وارد آوردن)	exlol exlol kardan (vored ovardan)	1) бузилиш, тартибсизлик; 2) путур, зарар, зарарланиш, каср, зиён; а) барбод қилмоқ, тартибсиз ҳолга келтирмоқ

			(*ниманидир* дан); б) зарар етказиш (*ниманидир* дан)
122.	اخم اخم کردن	axm axm kardan	чимирмоқ, тириштирмоқ, қовоғини солмоқ, хўмраймоқ, ўшшаймоқ, буриштирмоқ; тушмаймоқ, тумтаймоқ, хўмраймоқ, буришмоқ, тиришмоқ
123.	اخ وتف	axo’to’f	اخ تف [axto’f] га қаранг
124.	اداء وظیفه اداء قرض اداء شدن	adoye vazifa adoye qarz ado sho’dan	1) этиш, мажбуриятини бажариш; 2) қарзни тўлаш; 3) талаффуз қилиш (*товушни, сўзни*); а) бажарилмоқ, ишланмоқ; б) тўланмоқ, тўланиш;

	اداء کردن	ado kardan	в) талаффуз қилмоқ (*товушни, сўзни*); а) бажармоқ, адо этмоқ; б) тўланмоқ, тўланиш; в) талаффуз қилиш (*товуш, сўз*)
125.	ادامه ادامه دارد ادامه دادن ادامه داشتن (یافتن)، ادامه پیدا کردن	edome edome dorad edome dodan edome doshtan (yoftan), edome peydo kardan	давом; давоми бор; давом эттирмоқ (*ниманидир* ,به را) чўзилмоқ, давом этмоқ
126.	ادامه دهنده	edomedehande	давомчи, давом эттирувчи
127.	اداواصول	ado’vo’o’sul	اداء [ado] II 1), 2) га қаранг
128.	ادخال	edxol	муқаддима, кириш, киритиш, жойлаштирмоқ
129.	آراستن - آرا (ی) (ҲЗН)	orostan-oro(y)	1) безамоқ, зеб бермоқ, ясантирмоқ;

			2) тартибга келтирмоқ, муайян бир ҳолатга келтирмоқ
130.	اراقت، اراقه	eroqat, eroqe	1) тўкиш, тўкиб юбориш, тўкилиш, тўкилиб кетиш; 2) қуйиш, қуйиб чиқиш, қуйиб қўйиш; 3) тошиш, тошиб кетиш, тошқин; 4) тарқалиш, ёйилиш;
131.	آرامانیدن	oromonidan	آرام کردن [orom kardan] آرام [orom]га мувофиқ
132.	ارتحال	ertehol	*баъзан* 1) жўнаш, жўнатиш, кетиш, жўнаш, йўлга (сафарга) чиқиш, сафар; 2) вафот, қазо
133.	ارتعاء	erteo’	*оғзаки* ўтлатиш, боқиш (ҳайвон ва қушлар ҳақида)

134.	ارتعاب	erteob	қўрқиш, чўчиш, ҳуркиш, қўрқув, ваҳима, даҳшат, қўрқинч
135.	ارتعاش ارتعاش صدا	erteosh erteoshe sedo	2) тебраниш, титраш, зириллаш; овоз тебраниши; 2) титроқ, қалтироқ, ларза
136.	ارتفاق	ertefoq	1) тирсакни тирамоқ (*нимагадир* به); 2) ҳамжиҳатлик, якдиллик, бирдамлик
137.	ارتقاء ارتقاء رتبه ارتقاء سطح زندگی؛ قانون نشو و ارتقاء؛ ارتقاء	erteqo’ erteqo’ ro’tbe erteqo’ye sathe zendagi qonune nashv va erteqo’ erteqo’ dodan	2) кўтармоқ, оширмоқ, кўпайтирмоқ; мартабасини, унвонини оширмоқ; 2) ўсиш, ошиш, кўпайиш, кўтарилиш; турмуш даражасини ошириш; 3) такомил, эволюция;

	دادن؛ ارتقاء يافتن	erteqo’ yoftan	эволюцион ривожланиш қонуни; кўтармоқ, юксалтирмоқ; а) оширилмоқ, рағбатлантирилмоқ; б) ўсмоқ, ошмоқ, кўпаймоқ, кучаймоқ, унмоқ; в) кенгаймоқ, ривожланмоқ, ривожлантирилмоқ, эволюция қилмоқ, ривожланмоқ
138.	ارتكاب در حين ارتكاب جرم	ertekob dar hine ertekobe jo’rm	бажариш, қилиш, кўрсатиш, бажарилиш, қилиниш (*қилмиш, жиноят*); жиноят содир этганда
139.	ارخاء	erxo	куч-қувватдан қолдирмоқ, заифлаштирмоқ, дармонсизлантирмоқ, кучсизлантирмоқ,

			бўшаштирмоқ, ожизлантирмоқ, кучини олмоқ, беқувват қилиб қўймоқ, бўшатмоқ, қўйиб юбормоқ, озод қилмоқ; а) жиловни қўйиб юбормоқ; б) кимгадир ҳаракат эркинлигини бериш (*кимгадир* ра); ахлоқсизлик, интизомсизлик, тартибсизлик, бебошлик, бузуқлик
	ارخاء عنان كردن؛ ارخاء عنان	erxoye enon kardan erxoye enon	
140.	اردنگ، اردنگی؛ اردنگ خوردن؛ اردنگ زدن؛ اردنگ كردن	o’rdang, o’rdangi o’rdang xo’rdan o’rdang zadan o’rdang kardan	тепки, тепиб юбориш; а) тепки емоқ; б) ҳайдалмоқ, қувилмоқ; тепмоқ (*кимнидир* ра ,به); а) ҳайдаб юбормоқ, қувиб чиқармоқ

			(*кимнидир* را ,به); б) اردنگ زدن га қаранг
141.	ارزیدن	arzidan	1) арзимоқ, қиймати мавжуд бўлмоқ, баҳоланмоқ; 2) лойиқ бўлмоқ (*кимгадир-нимагадир* به) ; хизматлари билан сазовор бўлмоқ, қозонмоқ, эришмоқ, лойиқ бўлмоқ, маълум муддат хизмат қилиб кўтарилмоқ, олмоқ, оқламоқ (*нимагадир* به)
142.	آرستن	orastan	آراستن [orostan] га қаранг
143.	ارضاع	erzo’	кўкрак билан боқиш, кўкрак билан озиқлантириш
144.	ارعاب	er’ob	қўрқитиш, дўқ, пўписа
145.	آرغ	oro’g’	آروғ [orug’] га қаранг
146	ارغشتک	arg’o’shtak	1) бармоқларни

.			қимирлатиш (*ўйин, рақс пайтида*); 2) болалар ўйинининг номи
147.	اره کشی؛ کارخانه اره کشی	arrekeshi korxoneye arrekeshi	1) тилиш, эговлаш, арра билан тилиш, арралаб (тилиб) бўлиш; 2) заводи, тахта тиладиган машина, арра
148.	ازدیاد ازدیاد سرمایه؛ ازدیاد نفوس؛ ازدیاد یافتن	ezdiyod ezdiyode sarmoye; ezdiyode nufus; ezdiyod yoftan	кўпайтириш, кўпайиш, ўсиш, ортиш, устама; капиталнинг ўсиши; аҳолининг ўсиши; кўпаймоқ, кўпайтирилмоқ, ўсмоқ, унмоқ, қўшилмоқ, ортмоқ, ошмоқ
149	آزردن –آزار	ozo’rdan-ozor	1) ўкситмоқ,

.	(ҲЗН)		ранжитмоқ, хўрламоқ, озор бермоқ, азобламоқ, қийнамо, азоб-уқубатларга солмоқ, оғриқ; 2) аразламоқ, ранжимоқ, ўпкаламоқ, ўксинмоқ, азобланмоқ, қийналмоқ; 3) оғриқни бошдан кечирмоқ
150.	آزما زور آزما	ozmo zurozmo	1) آزمودن [ozmudan] феълининг ҲЗН; 2) *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти* бошдан кечирувчи, синаб кўрувчи маъносида, масалан: азамат, паҳлавон, полвон, кучли одам, баҳодир; 3) *киши исми*)

151.	آزمای	ozmoy	آزما [ozmo]га қаранг
152.	آزماییدن	ozmoyidan	آزмодан [ozmudan] га қаранг
153.	ازمندارى	azmandori	кўз боғлаш (*ўйин*)
154.	آزمودن	ozmudan	(ى) آزما [ozmoy] ҲЗН – синамоқ, синовдан ўтказмоқ, текшириб кўрмоқ, текширмоқ
155.	آزموده	ozmude	1) آزмодан [ozmudan] феълинин г ЎЗН; 2) тажрибали, моҳир, синашта, синалган; 3) Озмуде (*эркак киши исми*)
156.	ازهم پاشیدگی	azhamposhidegi	1) ажралиш, ажратиш, парчаланиш, чириш, ириш, айниш, сасиш, бузилиш, айрилиш;

			2) тарқоқлик, бир-биридан узоқлик, сийраклик, бир-биридан ажралганлик, узилганлик, ажралиб (узилиб) қолганлик, алоқаси йўқлик
157.	آژیدن	ojidan	آجیدن [ojidan] *га қаранг*
158.	آژین	ojin	آژدن [ojdan] *феълининг ҲЗН*
159.	اسارت به اسارت افتادن؛ به اسارت بردن (گرفتن)، به قید اسارت درآوردن	esorat be esorat o’ftodan; be esorat bo’rdan; (gereftan), be qayde esorat darovardan	1) асир (қилиб) олиш, асир тушириш, асир (бўлиб) тушиш, асирликда бўлиш, асирлик, тутқунлик; 2) қуллик, асорат; а) асир тушмоқ; б) қуликка тушиш; а) асир (қилиб) олмоқ, асирга туширмоқ; б) қул қилиш, қулликка олиш, озодликдан

			маҳрум қилмоқ, қул қилмоқ, асоратга олмоқ
160.	آساییدن	osoyiidan	آسودن [osudan] га қаранг
161.	اسباب کشی	asbobkeshi	1) бошқа хонага ўтиш; 2) ташиб (судраб, тортиб) келтирмоқ, кўтариб олиб ўтмоқ, ўтказиб қўймоқ; иш жойини ўзгартиришга ёрдам бермоқ (*масалан буюмларни*);
	اسباب کشی کردن	asbobkeshi kardan	а) бошқа квартирага кўчиш; б) судрамоқ (*нарсаларни*)
162.	استار	astor	стр [satr] 2) нинг кўплиги
163.	استاندن	estondan	стандан [setondan] га қаранг
164.	استتار	estetor	1) бекитиш, сир тутиш,

	استتار شدن؛ استتار کردن	estetor sho’dan; estetor kardan	жиноятчини ёки жиноят изини яширишлик; а) яширинмоқ, беркинмоқ, яширин бўлмоқ; а) яширмоқ, беркитмоқ;
165.	استثمار استثمار شدن؛ استثمار کردن	estesmor estesmor sho’dan; estesmor kardan	эксплуатация (бировнинг кучидан, меҳнатидан фойдаланиш); эксплуатация қилинмоқ, эксплуатация қилинади; эксплуатация қилмоқ, эксплуатация қилиш
166.	استثمارشونده؛ طبقات استثمارشونده	estesmorshavande; tabaqote estesmorshavande	эксплуатация қилинувчи; эксплуатация қилинган синфлар

167.	استحصال؛ استحصال شدن؛ استحصال کردن	estehsol estehsol sho’dan; estehsol kardan	1) ишлаб чиқариш, ишлаб чиқармоқ, тайёрламоқ, ясамоқ; 2) қазиб олиш, чиқариш, кавлаб олиш; а) ишлаб чиқарилган, ишлаб чиқилиши, тайёрланмоқ, ҳозирланмоқ, отланмоқ, шайланиб турмоқ; б) топилмоқ; а) ишлаб чиқармоқ, тайёрламоқ, ясамоқ, ҳозирламоқ; б) қазиб олмоқ
168.	استحصالی؛ نقشه استحصالی؛	estehsoli naqshe estehsoli;	1)ишлаб чиқаришга оид, ишлаб чиқариш; ишлаб чиқариш

	کار استحصالی	kore estehsoli	режаси; 2) унумли, натижа берадиган, фойдали; самарали меҳнат
169.	استحضار؛ به استحضار رساندن؛ استحضار حاصل شدن؛ از اظهارات وی	estehzor be estehzor rasondan; estehzor hosel sho’dan; az ezhorote vay estehzor hosel sho’d;	1) хабар қилмоқ (бермоқ), хабардор қилмоқ, билдирмоқ, огоҳ (воқиф) қилмоқ, билдириб (хабардор қилиб) қўймоқ; 2) чақириқ, даъват, ундов; хабар бермоқ; эътиборга олинмоқ; маълумот сифатида қабул қилинмоқ; маълумот ўрнида қабул қилинмоқ;

	استحضار حاصل شد؛ استحضار حاصل کردن	estehzor hosel kardan	унинг баёноти инобатга олинди; маълумот ўрнида қабул қилинмоқ (*нимадир* از)
170.	استحمام استحمام کردن	estehmom estehmom kardan	ҳаммомда ювиш, ванна қабул қилиш, чўмилиш; душ қабул қилиш, ванна қабул қилиш, чўмилиш, чўмилмоқ
171.	استخاره؛ در کار خیر حاجت هیچ استخاره نیست؛ استخاره کردن؛ استخاره	estehore; dar kore xayr hojate hich estexore nist; estexore kardan;	фол, фол очиш (*қуръон, дон, тасбеҳ*); *мақол* эзгу иш фол очишга муҳтож эмас; а) фол очмоқ (*Қуръон, дон, тасбеҳ билан*); б) *сўзлашув* иккиланиш,

	راه دادن	estexore roh dodan	иккиланмоқ; استخاره کردن [estexore kardan] б) га қаранг
172.	استخدام؛ اداره استخدام؛ در استخدام کسی؛ قانون استخدام کشور؛ استخدام شدن؛ استخدام کردن	estexdom edoreye estexdom; dar estexdome kasi; qonune estexdome keshvar; estexdom sho’dan; estexdom kardan	ишга қабул қилиш, ишга олиш; кадрлар бўлими; кимнингдир хизматида; давлат меҳнат қонуни; ишга, хизматга қабул қилинмоқ; ишга қабул қилмоқ, хизматга қабул қилмоқ
173.	استخدامی؛ کارگر استخدامی؛	estexdomi korgare estexdomi;	183)ёлланган, ёлланма, ёлланма бўлиб ишловчи;

			ёлланма ишчи;
	پرونده استخدامی؛	parvandeye estexdomi;	183)ёлланган, ишга олиш билан боғлиқ; хизмат рўйхати, шахсий ҳужжатлар тўплами, шахсий йиғмажилд (личное дело – бирор масала ёки шахсга оид ҳужжатлар тўплами);
	شرط استخدامی؛	sharte estexdomi	бандлик шартлари
174.	استخراج؛ استخراج جذر؛	estexroj estexroj jazr;	чиқариш, олиш; *математика* илдиз чиқариш;
	استخراج معادن؛	estexroje maoden;	қазиш (қазиб олиш), чиқариш; фойдали қазилмаларни қайта ишлаш; 3)

	استخراج از حکم؛ استخراج مطالب از کتاب؛ استخراج رمز؛ استخراج شدن؛	estexroj az ho’km; estexroj matoleb az ketob; estexroje ramz; estexroj sho’dan;	кўчирма, парча; буйруқдан кўчирма; китоблардан парча; 4) расшифровка қилиш (маъносини айтиб бериш), нималигини айтиб бериш; дешифровка (нотаниш хатлар ёки шифрли ёзувларни шартли белгилар воситасида ўқиш); а) чиқмоқ, чиқариб (тортиб, суғуриб) олинмоқ,

	استخراج کردن؛	estexroj kardan;	суғурилмоқ, олмоқ, қабул қилмоқ; б) ишлов бериб тайёрламоқ, ишлаб чиқмоқ, тадқиқ қилмоқ, қазилмоқ; в) сараланмоқ, ўчмоқ, чиқмоқ, чиқиб кетмоқ; г) расшифровка қилмоқ;
	استخراج آرا؛		а) олмоқ, чиқармоқ чиқариб (тортиб, суғуриб) олмоқ, суғурмоқ, олмоқ; б) қазимоқ, қайта ишламоқ; в) танламоқ, кўчирмоқ; г) расшифровка қилмоқ; овозларни санаб чиқиш;
	استخراج تقویم	estexroj oro; estexroje taqvim	календарлаш, календар тузиш,

			тақвимлаш, тақвим тузиш
175.	استخلاص؛ استخلاص يافتن	estexlos estexlos yoftan	халос, халос бўлиш, қутқарилиш; озод қилиш, қутулиш, қутулмоқ, қутулиб (сақланиб) қолмоқ, жон сақламоқ, халос бўлмоқ, эсон-омон қолмоқ, нажот топмоқ
176.	استدراک استدراک كردن	estedrok estedrok kardan	1) маънони англаш, тушуниш; идрок қилиш; 2) *психология* идрок; маънони англаш, тушиниш, қабул қилиш
177.	استدلال؛ استدلال كردن	estedlol estedlol kardan	1) далиллар келтириш, далил; 2) далил, далолат, исбот; исботлаш, далиллаш, далил,

			исбот келтириш
178.	استدن	estadan	ستدن [setadan] га қаранг
179.	استرداد؛	esterdod	1) қайтариш сўрови; қайтаришни талаб қилиш (*масалан жиноятчини*);
	استرداد اموال مسروقه؛	esterdode amvole masruqa;	2) қайтиш, қайтариш (*масалан ўғрини, зўравонни*); ўғирланган мулкни қайтариш;
	استرداد مجرمین؛	esterdode majrumin;	
	استرداد کردن؛	esterdod kardan;	а) қайтариш талаби; б) жиноятчини қайтариш талаби (*бошқа давлатникини, бошқа ташкилотникини*);
	اموال مسروقه را استرداد		а) қайтаришни, қайтариб

	کرد	amvole masruqa ro esterdod kard	беришни талаб қилиш (*масалан жиноятчиларни*); б) олмоқ, қайтариб олмоқ; а) ўғирланган мол-мулкни қайтариб беришни талаб қилди; б) у ўғирланган мулкни қайтариб олди
180.	استردن	o’sto’rdan	стердан [seto’rdan, so’to’rdan] га қаранг
181.	استرزاق؛ استرزاق کردن	esterzoq esterzoq kardan	овқат қидириш, тирикчилик; овқат қидирмоқ, овқат қидириш
182.	استرضاء	esterzo’	1) талабни қондириш; 2) ҳузур, қаноат, қониқиш
183.	استرعاب	ester’ob	чўчитиш, қўрқитиш, даҳшатга солиш
184.	آستركارى؛ آستركارى تابلو	ostarkori ostarkori toblu	грунтлаш; бўзни грунтлаш

185.	استطراد؛ استطراد کردن	estedrod; estedrod kardan	чекиниш (*мавзудан*); чекинмоқ (*мавзудан*)
186.	استغراق؛ استغراق یافتن (داشتن)	esteg’roq esteg’roq yoftan (doshtan)	1) чўкиш (*сувга*), ботиш, ботирилиш; 2) тўпланганлик, чуқурлик; ботмоқ, толмоқ, чўкмоқ, чуқурлашмоқ (*нимагадир* در)
187.	استفراغ؛ استفراغ کردن	estefrog’ estefrog’ kardan	қусиш, қайт қилиш, қусуқ; қусмоқ
188.	استفسار؛ استفسار کردن	estefsor estefsor kardan	сўраш, суриштириш, тергаш, сўроқ қилиш, сўроқ, тушунтириш талаби; сўрамоқ, суриштирмоқ (*кимдандир* از); тушунтиришини талаб қилиш (*кимдандир* از)

189.	استقرار؛ استقرار امنیت؛ استقرار صلح؛ استقرار دادن؛ استقرار گرفتن (یافتن)، استقرار پیدا کردن	esteqror esteqrore amniyat; esteqrore so’lh; esteqror dodan; esteqror gereftan (yoftan), esteqror peydo kardan	1) низом, қоида, қонун, қарор; хавфсизликни таъминлаш; тинчликни мустаҳкамлаш; а) белгиламоқ, жойламоқ, жойлаштирмоқ; б) стабиллаштирмоқ, мустаҳкамламоқ, маҳкамламоқ, барқарор қилмоқ; а) ўрнатилмоқ, жойлашмоқ, ўрнашмоқ; б) стабиллашмоқ, маҳкамланмоқ
190.	استقصاء؛ استقصاء کردن	esteqso esteqso kardan	чуқур ўрганиш; тадқиқ қилиш; чуқур ўрганмоқ, тадқиқ қилмоқ
191.	استماع؛	estemo’	эшитиш (тинглаш), қулоқ

	استماع کردن	estemo’ kardan	солиб тинглаш, охиригача эшитиш; эшитмоқ (тингламоқ), қулоқ солиб тингламоқ, охиригача эшитмоқ, қулоқ солмоқ, диққат билан эшитмоқ (*кимнидир-ниманидир* ı)
192.	استمزاج؛ استمزاج کردن	estemzoj estemzoj kardan	синчиклаш, суриштириш, дараклаб (сўроқлаб) билиш, суриштириб билиш, суриштириб билмоқ, тагига етмоқ (*фикр, муносабат*); ўсмоқчилаб (суриштириб, текшириб) кўрмоқ; суриштирмоқ, суриштириб билмоқ, тагига

			етмоқ (*фикрни, муносабатни*), зондламоқ
193.	استملاک؛ استملاک کردن	estemlok; estemlok kardan	эгалик (хусусий); эгалик қилиш (хусусий)
194.	استناد؛ به استناد؛ قابل استناد؛ استناد کردن (جستن)	estenod; be estenod; qobele estenod; estenod kardan (jo’stan)	1) суянч, суянчиқ, суяниш, тиргак; ... га таяниб, ... га асосланиб; 2) ҳавола (*кимгадир-нимагадир* به); ... га таяниб, ... га асосланиб; шубҳасиз тўғри, аниқ, ишончли; а) таяниб (*кимгадир-нимагадир* به, بر); асосланиб (*нимагадир* به, بر); б) мурожаат қилинмоқ
195.	استنباط؛	estenbot;	1) тушуниш, маърифат; 2) *мантиқ*

	استنباط کردن	estenbot kardan	дедукция (мантиқ қоидаларига кўра хулоса чиқариш); 3) хулоса; а) тушуниш; б) хулоса чиқармоқ, хулоса қилмоқ
196.	استنساخ؛ استنساخ کردن	estensox; estensox kardan	нусхасини яратиш, нусха кўчириш, ёзишмалар; нусхасини яратмоқ (*бирор нарсадан* از); нусхаламоқ, нусха кўчирмоқ
197.	استنکاف؛ استنکاف کردن (ورزیدن)	estenkof estenkof kardan (varzidan)	қайтариш, рад қилиш, рад жавоби; кўнмаслик, бош тортиш; қайтармоқ, бош тортмоқ (*бирор нарсадан*)
198.	استهزاء؛	estehzo	масхара қилиш, кулиш, мазах (калака) қилиш, масхара, истеҳзо, киноя, пичинг,

	استهزاء کردن، به استهزاء گرفتن	estehzo kardan, ba estehzo gereftan	кесатиқ, заҳарханда; масхара (калака) қилмоқ, мазах (майна) қилмоқ, устидан кулмоқ, таҳқирламоқ, хўрламоқ, масхара (мазах) қилмоқ , киноя қилмоқ, кесатмоқ, истеҳзо билан қарамоқ, масхара (мазах) қилиб кулмоқ (*кимнингдур-ниманингдур устидан* ға)
199.	استهلاک؛ استهلاک دین؛ استهلاک اثاثیه؛	estehlok; estehloke din; estehloke asosiye;	1) узиш (*қарзни, заёмнинг пулини (қийматини) қайтариш*); қарзни узиш; 51) ; инвентарнинг

	استهلاک کردن	estehlok kardan	амортизацияси; 3) қирғин, қирон, йўқотиш, ўлдирмоқ, ўлдириб қўймоқ; а) тўламоқ (*қарзни*); б) амортизация қилмоқ; в) қирмоқ, йўқотмоқ, ўлдирмоқ
200.	استهلال؛ براعت استهلال	estehlol baroate estehlol	муқаддима, кириш (*масалан бирор муаммога бағишланган илмий асарда*); сўзбоши, унда китобнинг асосий мазмуни қочиримли шаклда очиб берилади
201.	استيلاء؛	estilo;	истило, босиб олиш, забт этиш, бўйсундириш, бўйсуниш, забт этилишқўлга

	استیلاء کردن (یافتن)	estilo kardan (yoftan)	киритмоқ, эгалламоқ, ишғол этмоқ, ўзига жалб этмоқ, бўйсундирмоқ; ишғол қилмоқ (этмоқ), босиб олмоқ, забт (истило) қилмоқ, қўлга олмоқ, қўлга киритмоқ, қозонмоқ, эришмоқ, сазовор бўлмоқ, орттирмоқ (*ниманидир* ,به را); бўйсундирмоқ (*ниманидир* بر، به); қўлга киритмоқ, эгалламоқ, ишғол этмоқ (*ниманидир* بر، به)
202.	اسقاء؛ اسقاء کردن	esqo esqo kardan	1) чанқоқни қондирувчи; 2) суғриш, сув бериш, сув қуйиш (экинга), сув сепиш, сув сочиш; а) қондириб

			ичирмоқ, ичириб қўймоқ, суғормоқ, қондирмоқ, чанқоқни қониқтирмоқ, босмоқ; б) сув сепмоқ, суғормоқ
203.	اسقاط؛ اسقاط جنین؛ اشیای اسقاط؛ اسقاط شدن؛ اسقاط کردن	esqot esqote janin; ashyoye asqot; asqot sho’dan; asqot kardan	1) улоқтириш, ташламоқ, отмоқ, ирғитмоқ, ташлаб юбормоқ, чиқариб ташламоқ; бола ташлаш, чала тушган бола; 2) эски, кўҳна, эскирган, яроқсиз, яроқсиз ҳолга келган; эски, эскирган, яроқсиз ҳолга келган нарсалар; қариб қолган, эскириб қолган; яроқсиз ҳолга

			келмоқ; а) улоқтирмоқ, ташламоқ, отмоқ, ирғитмоқ, ташлаб юбормоқ, чиқариб ташламоқ; б) кияверіб эскирмоқ, кияверіб йиртмоқ (тўзитмоқ, тамом қилмоқ), яроқсиз ҳолга келтирмоқ
204.	اسکات؛ برای اسکات طرف؛	eskot; baroye eskot taraf;	1) мажбурлаш; оғизни юммоқ; баҳслашаётган томоннинг оғзини ёпиш; 2) мулойимлаштирмоқ, юмшоқ (мулойим, майин) қилмоқ, юмшатмоқ, бўшаштирмоқ, эритмоқ, енгиллаштирмоқ (*оғриқни,*

	اسکات کردن	eskot kardan	*жафони, кулфатни, машаққатни*); а) сукут сақлашга мажбур қилмоқ, кимнингдур оғзини ёпмоқ (*кимнингдур* ا); б) юмшатмоқ, енгиллаштирмоқ (*оғриқни, дардни*)
205.	اسکان؛	eskon	1) кўчириб келтириш, жойлаштириш, ўрнаштириш; *кўчма маънода* туғдириш, уйғотиш, пайдо қилиш; турли жойларга ўрнаштириш, жойлаштириш, ўрнашиш, жойлашиш, бошқа-бошқа (ажралиб) жойлашиш, бошқа-бошқа (ажратиб)
	اسکان عشایر	eskone ashoir	

			жойлаштириш; қабилаларни кўчириш
206.	اسم نویسی؛ اسم نویسی کردن	esmnevisi; esmnevisi kardan	исм киритиш; қайдлов (*рўйхатга олиш*); а) ёзмоқ, ёзиб олмоқ (қўймоқ), қайд қилмоқ; ёзмоқ, ёзиб олмоқ (лентага, пластинкага); б) ёзмоқ, ёзиб олмоқ, рўйхатга олмоқ
207.	اسناد؛ قابل اسناد؛ قابل دادن (کردن)	esnod; qobele esnod; qobel dodan (kardan)	1) равишда ёзмоқ, ёзиб қўшмоқ (*кимгадир-нимагадир* به); а) б) ...да айбланувчи; а) қўшимча равишда ёзмоқ, ёзиб қўшмоқ; б) айблаш
208	آسودن –	osudan-oso	1) ҳордиқ

.	آسا (ҲЗН)	(HZN)	чиқармоқ; 2) тинчланмоқ
209.	آسیمه سر	osimesar	سرآسیمه [sarosime] га қаранг
210.	اشاعه؛ اشاعه علوم؛ اشاعه شدن؛ اشاعه دادن (کردن)؛ اشاعه یافتن	eshoe; eshoeye ulum; eshoe sho’dan; eshoe dodan (kardan); eshoe yoftan	1) тарқалиш; билимларни тарқалиши, билимларни ёйилиши; 2) ҳаммага маълум қилиш, ошкор қилиш, айтиб қўйиш, маълум бўлиш, ошкор бўлиш; а) билимларнинг тарқалиши; б) ҳаммага маълум қилинмоқ; а) билимларни ёйиш, билимларни тарқатиш; б) ҳаммага маълум қилиш, ҳаммага билдириш, ошкор

			қилиш, айтиб қўйиш; اشاعه شدن [eshoe sho’dan] га қаранг
211.	اشباع؛ اشباع بازار دنیا از اجناس؛ بحد اشباع؛ اشباع شدن؛ به اشباع خواندن	eshbo’; eshbo’ye bozore dunyo az ajnos; be hadde eshbo’; eshbo’ sho’dan; be eshbo’ xondan	1) сингдириш; жаҳон бозорини товарлар билан тўлдириш; тўйинганлик, тўйгунича, рад қилгунга қадар; тўймоқ, сингдирмоқ; диққат билан талаффуз қилмоқ (*ҳаракатлар билан ифодаланувчи товушларни*)
212.	اشتراء	eshtero	*баъзан* 1) харид, олмоқ, харид қилмоқ, сотиб олмоқ; 2) сотув, сотиш, савдо, савдо-сотиқ
213.	اشتراک؛	eshterok;	1) иштирок, бирга қатнашиш, иштирок этиш,

	اشتراک مساعی؛ وجه اشتراک؛ اشتراک دادن؛ اشتراک داشتن (کردن)؛	eshteroke masoi; vajhe eshterok; eshterok dodan; eshterok doshtan (kardan)	аралашиш, қотишиш, бош қўшиш, аралашганлик, қотишганлик, дахлдорлик; ҳамкорлик; 2) қўшма мулк; 3) обуна (*газетага ва шунга ўхшаш нарсаларга*); абонент тўлови; а) жалб қилиш (*нимагадир* дан); б) имзоламоқ (*ниманидир* дан); а) қатнашмоқ, иштирок этмоқ (*нимададир* дан); б) имзоланмоқ (*нимагадир* дан);
214.	اشتعال؛	eshteol;	1) алангалантирмоқ,

	غیرقابل اشتعال؛ قابل اشتعال؛ اشتعال یافتن	g’eyre qobele eshteol; qobele eshteol; eshteol yoftan	аланга (ўт) олдирмоқ, уйғотмоқ, жўшга келтирмоқ, тутақиштирмоқ, қизиштирмоқ; ноалангаланувчан; ёнадиган, ёгувчи, ёнувчан, осон ёнадиган; 2) чўғ, ҳарорат, иссиқ, ғайрат, иштиёқ, аланга; а) алангаланмоқ, аланга (ўт) олмоқ; б) ғайрат қилмоқ, илиқ муносабатда бўлмоқ, иштиёқ билан муомала қилмоқ
215.	اشخال	ashxol	آشғол [oshg’ol]га қаранг
216.	آشفتن – آشوب (ҲЗН)	osho’ftan-oshub (HZN)	1) ҳаяжонланмоқ, безовта бўлмоқ, ташвишланмоқ, хавотирланмоқ; 2) қаттиқ

			ғазабланмоқ, аччиқланмоқ, ғазаби (аччиғи) келмоқ, нафратланмоқ, қаҳри келмоқ, ғазаби келмоқ; 3) ғазаблантирмоқ, қўзғолон кўтармоқ; 4) барбод бўлмоқ, издан чиқмоқ, тартибсиз ҳолга келмоқ; 5) барбод қилмоқ; 6) қизиқмоқ, шавқланмоқ (*кимгадир* به), ошиқ бўлмоқ (*кимгадир* به)
217.	اشکال تراشی ؛ اشکال تراشی کردن	eshkoltaroshi; eshkoltaroshi kardan	қийинчиликлар, машаққатлар туғдириш; қийинчилик, машаққат туғдириш; тўсқинлик қилмоқ (*кимгадир* برای)
218	اشک آلود؛	ashkolud;	йиғидан

.	چشمهای اشک آلود	chashmhoye ashkolud	қизарган, йиғлайвериб шишиб кетган, йиғили; ёшланган кўз, кўзлари ёшга тўла
219.	آشکوخیدن، اشکوخیدن –، آشکوخ اشکوخ (ҲЗН)	oshkuxidan, ashkuxidan-oshkux, ashkux	қоқилмоқ, қоқинмоқ, ўзини орқага олмоқ, чекинмоқ, тоймоқ
220.	اشکوفه	o’shkufe	1) شکوفه [shekufe, sho’kufe] га қаранг; 2) қусиш, қайт қилиш, қусуқ
221.	اشنودن	o’shnudan	شنودن [sho’nudan]га қаранг
222.	اشنوشه؛ اشنوشه کردن	eshnushe; eshnushe kardan	*оғзаки* аксириш, чучкириш; аксирмоқ, чучкирмоқ
223.	آشوبیدن	oshubidan	آشفتن [osho’ftan]га қаранг
224.	آشوردن	oshurdan	*оғзаки* 1) аралаштирмоқ, қормоқ, қориштирмоқ,

			аралаштириб юбормоқ, ўралашмоқ, ҳалал бермоқ, монелик (тўсқинлик) қилмоқ; 2) ғалаён қўзғатмоқ (*бирор нарсадан*)
225.	آشوفتن	oshuftan	آشفتن [osho’ftan]га қаранг
226.	اصابت؛ اصابت گلوله بهدف؛ اصابت مستقیم؛ عدم اصابت؛ اصابت رأی؛	esobat; esobate go’lula be hadaf; esobate mo’staqim; adme esobat; esobate ro’y; esobat kardan;	1) (нишонга) тегиш, тушиш; (нишонга) тегизиш, тушириш; ўқ нишонга тегди; тўғридан-тўғри зарба; хато отиш, ўқни хато кетказиш, нишонга тегиза олмаслик; 2) *китобий* аниқлик, тўғрилик;

	اصابت کردن؛ قرعه بنام من اصابت کرد	qur’a be nome man esobat kard	қарорнинг тўғрилиги; фикрнинг тўғрилиги; а) тегмоқ (*кимгадир-нимагадир* به); б) тегмоқ, чекига тушмоқ (*кимнингдур-ниманингдур* به); қуръа менга тушди
227.	اصطکاک؛ اصطکاک	estekok; estekok	1) ишқаланиш, суркаланиш, ишқалаш, суркаш; тегиш, тегиб туриш; 2) коллизия (қарама-қарши тарафлар, интилишлар ёки манфаатлар тўқнашуви, шундай тўқнашувларнинг адабий асардаги тасвири), қарама-қаршилик, ихтилоф, низо,

	دادن؛ اصطکاک کردن؛	dodan; estekok kardan;	жанжал, можаро, тўқнаш, тўқнашув; ишқаламоқ, суртмоқ (*бошқа нарса ҳақида*); а) тўқнашмоқ, зиддиятга киришмоқ; б) اصطکاک دادن [estekok dodan]; اصطکاک پیدا کردن [estekok peydo kardan] – а) бир-бирига тегмоқ, тегиб турмоқ, туташмоқ; б) اصطکاک کردن [estekok kardan] а) га қаранг
228.	اصغاء؛ اصغاء کردن	esg’o; esg’o kardan	эшитиш; эшитмоқ
229.	اضافه حقوق	ezofeho’quq	иш ҳақини ошириш
230.	اضعاف؛	ez’of;	1) икки марта ошиш (кўпайиш),

	به اضعاف مضاعف	ba ez’ofe mazoef	икки ҳисса ортиш (ошиш), икки марта ошириш, икки баравар (икки ҳисса) кўпайтириш, икки марта; 2) заифлашиш; кўп марта, юз баробар
231.	اضمحلال	ezmehlol	1) йўқолиш, кўздан ғойиб бўлиш; 2) йўқотиш, қириш, қириб ташлаш, қириб юбориш, йўқ қилиш, маҳв этиш, хароб қилиш; 3) ажралиш, бузилиш, чириш
232.	اطاعت؛ اطاعت از خدا، اطاعت خدا؛ اطاعت	Etoat; etoat az xudo; etoate xudo; etoat kardan;	Итоат қилиш, бўйсуниш, итоат, итоаткорлик, бўйин эгиш; худога сиғиниш, худога итоат этиш; бўйсунмоқ (*кимгадир-*

	کردن؛ از اطاعت سر باز زدن؛ به (زیر) اطاعت درآوردن؛ سر از اطاعت پیچیدن؛ سر اطاعت فروآوردن؛ اطاعت میشود!	az etoat sar boz zadan; ba (zire) etoat darovardan; sar az etoat pichidan; sare etoat fo’ruovardan; etoat mishavad!	*нимагадир* ,ан ,ба ,аз ра); итоатсизлик, итоат қилишдан бош тортишлик; бўйсундирмоқ; از اطاعت سر باز زدن га қаранг; бўйсунмоқ, итоат этмоқ; лаббай!
233.	اطاله؛ اطاله کلام؛ اطاله لسان	etole; etoleye kalom; etoleye lison	1) узайтириш, чўзиш, чўзилиш, узайиш; (муддатини) узайтирмоқ; ортиқча (кераксиз) сўзларнинг кўплиги, чўзилганлик, эзмалик; 2) чўзиш,

			чўзилиш; дағаллик, қўполлик, қўрслик, тўрслик, дағал муомала, қўпол гап
234.	اطعام؛ اطعام کردن	et’om; et’om kardan	овқатлантириш, озиқлантириш; овқатлантирмоқ, озиқлантирмоқ
235.	اطفاء؛ اطفاء کردن؛ اطفاء یافتن	etfo; etfo kardan; etfo yoftan;	ўчириш, сўндириш, ўчирмоқ, сўндирмоқ; ўча (сўна) бошламоқ, ўчмоқ, сўнмоқ, ўчиб (сўниб) қолмоқ, заифлашмоқ
236.	اعاده؛ اعاده قرض؛ اعاده اعتبار؛ اعاده	eode; eodeye qarz; eodeye e’tebor; eodeye heysiyyat;	1) қайтиш, қайтариб бериш; қарзни қайтариш; 2) тикланиш; кредит лаёқатини тиклаш; оқлаш, оқланиш, шон-шарафини (обрў-эътиборини

	حیثیت؛ اعاده نظم؛ اعاده شدن؛ اعاده کردن؛	 eodeye nazm; eode sho’dan; eode kardan	ёки илгариги ҳуқуқларини) тиклаш; тартибни тиклаш; а) қайтарилганлик, қайтарилиш; б) тикланиш; а) қайтариб бермоқ, орқага қайтармоқ, қайтишга мажбур қилмоқ; б) тиклаш
237.	اعتاق؛ اعتاق بنده ها	e’toq; e’toqe bandaho	*баъзан* озод қилиш, эрк бериш, мустақиллик бериш, қутқариш, халос қилиш, озодликка эришиш, бўшатиш, озодлик; қулларни озод қилиш
238.	اعتراف؛ اعتراف	e’terof; e’terof ba	эътироф, иқрор, онг;

	بگناه؛ اعتراف داشتن (کردن)	gunoh; e’terof doshtan (kardan)	айбни тан олиш, айбга иқрор бўлиш; а) эътироф этиш, иқрор бўлиш, тан олиш (*бирор нарсани* را ,به); б) тан олмоқ, иқрор бўлмоқ (*ниманидир* را ,به)
239.	اعتزال؛ اهل اعتزال	e’tezol; ahle e’tezol	1) айрилиш, ёлғизлик, ёлғиз яшаш, зоҳидлик, тарки дунёчилик, тарки дунё қилиш; 2) чекиниш, тарк, тарк қилиш; а) эътиқодидан қайтган одамлар, муртадлар, ихтилоф солувчилар, қочқинлар;
240.	اعتصاب؛ اعتصاب غذا؛	e’tesob; e’tesobe g’azo;	1) забастовка, иш ташлаш; очиқиш, оч қолиш, очлик;

	اعتصاب کردن	e’tesob kardan	иш ташламоқ, забастовка қилмоқ
241.	اعتلاء؛ اعتلاء مقام؛ اعتلاء یافتن	e’telo; e’teloye maqom; e’telo yoftan	1) кўтарилиш (*хизмат бўйича*); мартабада, лавозимда кўтарилиш; 2) обрўйини кўтармоқ, улуғламоқ, кўкларга кўтармоқ; 3) униш, ривож, яшнаш; лавозимга кўтарилиш (*хизмат бўйича*)
242.	اعجاب؛ با دیده اعجاب	e’job; bo didaye e’job	ҳайрат, ажабо, таажжуб, таажжублантирмоқ, ҳайрон бўлиш; ҳайрат билан
243.	اعراض؛ اعراض کردن	e’roz; e’roz kardan	ўзидан четга суриш, итариш, қайтариш, рад қилиш, тўхтатиш; ўзидан четга сурмоқ

			(*кимдандир-нимадандир* از); инкор этмоқ, ўзини четга тортмоқ
244.	اعزام؛ اعزام داشتن (کردن)	e’zom; e’zom doshtan (kardan)	жўнаш, жўнатиш, жўнатма, йўлланма (*кимгадир*); жўнатмоқ, юбормоқ (*кимгадир*)
245.	اعطاء؛ اعطاء شدن؛ اعطاء کردن	e’to; e’to sho’dan; e’to kardan	1) мукофотлаш, мукофотни топшириш; 2) тортиқ қилиш, тортиқ (совға) қилиб бериш, армуғон этиш; а) мукофотланмоқ, тақдирланмоқ; б) берилмоқ; в) совға қилинган; а) мукофатламоқ (*кимнидир* به, ниманидир را); б) бериш; в) совға қилиш
246	اعظام	e’zom	1) улуғлаб

.			номламоқ, мақташ, кўкларга кўтариш, мадҳ қилиш, шуҳратини оламга ёйиш; 2) қутлаш, табриклаш
247.	اعلاء	e’lo	юксалиш
248.	اعلى	a’lo	اعلاء [e’lo]га қаранг
249.	اعمار	e’mor	*баъзан* 1) ерни ишламоқ, ҳайдамоқ, ерга ишлов бермоқ, етиштирмоқ, экмоқ, ишлаш, ишлов; 2) бўлиш, бўлиб юбориш, тарқатиш, ёйиш, экиш, ўстириш, етиштириш; 3) гуллаб-яшнаган ҳолатга келтириш; 4) одам қўйиш
250.	اعمال؛ اعمال زور؛	e’mol; e’mole zur;	истеъмол, татбиқ; куч ишлатиш; босим ўтказиш;

	اعمال غرض؛ اعمال نظر؛ اعمال نفوذ؛ اعمال کردن؛ اعمال نفوذ کردن؛	e’mole g’araz; e’mol nazar; e’mol nufuz; e’mol kardan; e’mole nufuz kardan;	манфаат, наф, фойда, ҳирс, таъма, ғараз; нигоҳини бир нуқтага қадамоқ; ўз таъсир кучидан, ваколатидан фойдаланиш (*одатда фойда олиш мақсадида*); ишлатмоқ, қўлламоқ, истеъмол қилмоқ, фойдаланмоқ, татбиқ қилмоқ; ўз обрўсидан, ўз таъсир кучидан фойдаланмоқ (*одатда фойда олиш мақсадида*)
251.	اعنات	e’not	*баъзан* 1) муаммо келтириш;
252.	آغاردن	og’ordan	آغشتن [og’oshtan] га қаранг
253	آغاریدن	og’oridan	*оғзаки* 1) آغشتن

.			[og’oshtan] га қаранг; 2) آغالیدن [og’olidan] га қаранг
254.	آغاز؛ در آغاز؛ آغاز شدن (یافتن)؛ آغاز کردن؛ آغاز چیزی (را) نهادن	og’oz; dar og’oz; og’oz sho’dan (yoftan); og’oz kardan; og’oze chizi (ro) nehodan	бош, боши, бошланиш жойи, аввали, ибтидоси; даставвал, бошида, аввалига, бошда, дастлаб; бошланмоқ; бошламоқ (*ниманидир* را ,به), киришмоқ (*нимагадир* را ,به); ниманидир бошламоқ
255.	آغازیدن	og’ozidan	آغاز [og’oz] саҳифасидаги آغاز کردن [og’oz kardan] га қаранг
256.	اغبرار؛ اغبرار خاطر	eg’beror; eg’berore xoter	*баъзан* чангланиш; норозилик, алам,

			ўкинч, пушаймон
257.	اغتنام؛ اغتنام فرصت	eg’tenom; eg’tenom fursat	фойдаланиш; фурсатдан, қулай имкониятдан фойдаланиш
258.	آغستن	og’estan	*баъзан* тўлдирмоқ
259.	آغشتگی	og’eshtegi	1) ҳўллаш; 2) сингдириш; 3) булғаш; 4) аралаштириш, қориштириш
260.	– آغشتن آغار (ҲЗН); به خون آغشتن	og’eshtan- og’ashtan – og’or; ba xun og’eshtan	1) ивитилмоқ, ивитмоқ, ҳўлламоқ; 2) сингдирмоқ; 3) булғамоқ, ифлосламоқ, кир (ифлос) қилмоқ; қонга бўямоқ, қонга беламоқ, қонатмоқ, қон қилмоқ; 4) аралаштирмоқ, қормоқ, шопирмоқ
261.	اغماء؛	eg’mo;	1) ҳушидан (ўзидан) кетиш, беҳуш бўлиб қолиш, беҳушлик, ҳушсизлик,

	مریض بحال اغماء افتاده است	mariz ba hole eg’mo o’ftode ast	ҳушидан кетиш ҳолати, ҳушсизлик ҳолати; бемор ҳушидан кетди; 2) уйқу (узоқ ухлаш) касаллиги
262.	اغماز	eg’moz	ёмонлаб гапириш, ёмонлаш, чайнаш, ғийбат, фисқ-фасод, фисқ-фужур, бўҳтон, туҳмат
263.	آغندن	og’andan	آگندن [ogandan] га қаранг
264.	آغوشیدن	og’ushidan	*баъзан* қучмоқ, қучоқламоқ(лашмоқ)
265.	افاقه؛ افاقه ای نمی بخشد	efoqe; efoqeye namibaxshad	1) саломатлигининг яхшиланиши, шифо, тузалиш; 2) онгни қайтариш (*ҳушидан кетганидан кейин*); ёрдам бермайди,

			фойда келтирмайди (*дори ҳақида*)
266.	افت؛ افت قیمت	o’ft; o’fte qiymat	**I.** افتادن [o’ftodan] феълининг ҲЗН; **II.**1) тушкунлик, йиқилиш, пасайиш (камайиш); нархларнинг пасайиши; 2) тўкилиб-сочилиб камайган қисм, камоба (*вазннинг камайиши*)
267.	آفتاب سوختگی	oftobsuxtegi	қуёшда ёниш, қуёшда куйиш
268.	افتادن – افت (ҲЗН); کتاب ازدستم افتاد؛ کابینه افتاد؛ نامش از	o’ftodan-o’ft; ketob az dastam o’ftod; kobina o’ftod; nomash az tuy varaqa o’ftod;	1) *турли маъноларда* тушмоқ; китоб қўлимдан тушиб кетди; ҳукумат қулади; 2) ўтказиб юборганлик, хатога йўл қўйганлик (*нимадир* از توی); унинг исми

	توی ورقه افتاد؛		рўйхатдан олиб ташланди;
	از اهمیت افتاد؛	az ahamiyat o’ftod;	3) йўқотмоқ, айрилиб қолмоқ (*нимадандир* از); маъносини йўқотди;
	این کتاب ها بی مصروف آنجا افتاده بود؛	in ketob ho bimasrufe onjo o’ftoda bud;	4) *сўзлашувда* ётмоқ, ўрнашмоқ; китоблар у ерда фойдаланилмасдан ётар эди;
	اتفاق افتادن؛	ettefoq o’ftodan;	5) пайдо бўлиш, чиқиб кетиш (*қон ҳақида*);
	از کار افتادن؛	az kor o’ftodan;	6) *мураккаб феълнинг компоненти, масалан:* содир бўлмоқ;
	گذارم افتاد	go’zoram o’ftod bar dar bog’i	а) тўхтамоқ, сафдан чиқмоқ; б) фойдасиз, яроқсиз бўлиб қолмоқ;

	بر در باغی		шундай бўлдики, мен қандайдир боғнинг дарвозасидан ўтаётган эдим
269.	افتاده؛ آدم افتاده؛ این نسخه	o’ftode; odame o’ftode; in nusxa	**I.** افتادن [o’ftodan] феълининг ЎЗН; **II.**1) йиқилган, қулаган, афтода, тушкун; 2) ўтказиб юборилган; 3) ювош, беозор, юмшоққина, майин, мулойим, юмшоқ, мўмин, итоаткор; 4) кучсиз, мажолсиз, заиф, ланж, ногирон, ҳорғин, мадорсиз; 5) иффатли, камтар, оддий, содда; камтар одам; **III.** 1) ювош одам; 2) кучсиз, заиф одам;

	افتاده دارد	o’ftode dorad	3) рухсатнома, ўтказиб юбориладиган жой; ушбу қўлёзмада бўшлиқлар мавжуд
270.	افتتاح؛ مراسم افتتاح؛ افتتاح کردن؛ افتتاح یافتن	eftetoh; maroseme eftetoh; eftetoh kardan; eftetoh yoftan	очиш, очилиш, бошланиш; очилиш маросими, тантанали очилиш; очиш, бошлаш (*масалан йиғилишни*); очилмоқ, бошланмоқ (*мажлис ҳақида*)
271.	افت و خیز؛ افت و خیز کردن	o’fto’xiz; o’fto’xiz kardan	1) йиқилиш ва туриш; 2) *сўзлашувда* алоқа, борди-келди, мулоқот, муносабат, боғланиш; а) йиқилиб

			турмоқ; б) қийинчилик билан, зўрға ҳаракатланмоқ; в) *сўзлашувда* киргизилмоқ, дўстлашмоқ, апоқ-чапоқ бўлмоқ (*ким биландир* با)
272.	افراختگی	afroxtegi	افراشتگی [afroshtegi] га қаранг
273.	افراختن	afroxtan	افراشتن [afroshtan] га қаранг
274.	افراز	afroz	**1.** افراختن [afroxtan] ва افراشتن [afroshtan] феълининг ҲЗН; **2.** فراز [faroz] I га қаранг; **3.** *мураккаб қўшма сўзнинг иккинчи компоненти* кўтарувчи, кўтарма, юқориловчи; масалан: سرفراز [sarafroz] ғурурли, мағрур,

			мағрурона, виқорли (бошини кўтариб юрувчи маъносида); **4.** Афроз (*эркак киши исми*)
275.	افراز؛ قابل افراز؛	efroz; qobele efroz;	1) бўлим, ажралма; ажраладиган; 2) тақсим, тақсимот, тақсимлаш; 3) ерни жамиятдан ажратиш
276.	افرازیدن	afrozidan	افراشتن [afroshtan] га қаранг
277.	افراشتگی	afroshtegi	баланд қилмоқ, баландлатмоқ, кўтармоқ
278.	افراشتن – افراز؛ پرچم افراشتن	afroshtan-afroz (ҲЗН); parcham afroshtan	1) кўтармоқ, қўзғамоқ; 2) тикмоқ, қадамоқ, ўрнатмоқ; байроқ ўрнатмоқ
279.	افرندیدن-افرند	afrandidan-afrand (ҲЗН)	безамоқ
280	افروختن –	afruxtan-afruz	1) аланга

.	افروز	(ҲЗН)	олдирмоқ, алангалантирмоқ, уйғотмоқ, ёндирмоқ, ёқмоқ, туташтирмоқ; 2) ёритмоқ, нур сочмоқ, равшан (мунаввар) қилмоқ; 3) қўзғатмоқ, ҳаяжонлантирмоқ
281.	افروزاندن	afruzondan	افروختن [afruxtan]га қаранг
282.	افروزش	afruzesh	1) аланга олиш, ёниш, аланга олдириш; 2) бирдан ёниш, чақнаш, чарақлаш
283.	افروزیدن	afruzidan	افروختن [afruxtan]га қаранг
284.	آفریدن – آفرین (ҲЗН)	ofaridan-ofarin	бунёд этмоқ, ижод қилмоқ, туғдирмоқ, яратмоқ
285.	آفریده	ofaride	**1.** آفریدن [ofaridan] феълининг ЎЗН; **2.** яратиш, ижод, махлуқ, вужуд

286.	آفرینش	ofarinesh	1) ижод қилиш, яратиш (*бирор нарсани*); 2) *баъзан* олам, ҳамма нарсалар
287.	افزا؛ زحمت افزا	afzo; zahmatafzo	**1.** افزودن [afzudan] феълининг ҲЗН; **2.** *қўшма сўзнинг иккинчи компоненти* кўпайтирувчи, оширувчи; масалан: ортиб бораётган ташвишлар, қийинчиликлар; **3.** Афзо (*эркак киши исми*)
288.	افزای	afzoy	افزا [afzo] га қаранг
289.	افزایش؛ افزایش پذیرفتن؛ افزایش	afzoyesh; afzoyesh paziro’ftan; afzoyesh	1) кўпайиш, устама, қўшимча, ўсиш, ортиш; 2) юксалиш, ривожланиш, ошиш; а) кўпаймоқ, ортмоқ; б) кўпаймоқ, ўсмоқ, унмоқ,

	دادن؛ افزایش یافتن، افزایش پیدا کردن	dodan; afzoyesh yoftan, afzouesh peydo kardan	ошмоқ; катталаштириш, кўпайтириш, қўшиш; افزایش پذیرفتن [afzoyesh paziro’ftan]га қаранг
290.	افزاییدن	afzoyidan	افزودن [afzudan] 1 га қаранг
291.	افزودن – افزا [afzo] ҲЗН	afzudan	1) катталаштирмоқ, орттирмоқ, оширмоқ, кўпайтирмоқ (*ниманидир* را ,به); қўшмоқ (*ниманидир* را ,به); 2) *баъзан* ўсмоқ, катталашмоқ, кўпаймоқ, кўпайтирмоқ, кўпайтирилмоқ, қўшилмоқ, ортмоқ
292.	افژولیدن	afjulidan	پژولیدن [pajulidan] га қаранг
293.	افساد؛	afsod;	1) бузилиш, зарар, зарарланиш; 2) интизомнинг,

	افساد کردن	afsod kardan	жанговар руҳнинг йўқолиши, тушкунлик кайфияти, бузғунлик, разолат, чириш; 3) ҳийла-найранг, фирибгарлик, фитна, иғво, ғаламислик, иғвогарлик; *баъзан* а) айнитмоқ; б) тушкунликка солмоқ; в) фирибгарлик уюштирмоқ, фитналик қилмоқ, бузғунчилик билан машғул бўлмоқ
294.	افسردگی	afso’rdegi	1) сўлиш, хазон бўлиш, қовжираш, сўниш, йўқ бўлиш, сўлиганлик, сўлғинлик, сўлганлик, ранги ўчганлик; 2) донг қотиб

			қолиш, серрайиб қотиб қолиш; 3) дард, ғам, ғусса, ҳасрат, қайғу, эзилган ва тушкун ҳолат
295.	افسردن	afso’rdan	1) сўлмоқ, қуримоқ, сўлиб қолмоқ, хазон бўлмоқ, қуриб қолмоқ; 2) яхламоқ, музламоқ, совуқ қотмоқ, қотиб қолмоқ; 3) юракни йўқотмоқ
296.	افشاء؛ افشاء راز؛ افشاء شدن (یافتن)؛	efsho’; efsho’ye roz; efsho sho’dan (yoftan);	эълон қилиш, ҳаммага (халққа) билдириш, ошкор қилиш; айтиб қўйиш, ошкор бўлиш, билдириш, очилиш, фош қилиш; сирни ошкор қилиш, сирни фош қилиш; а) ҳаммага

	افشاء كردن (ساختن)	efsho’ kardan (soxtan)	маълум бўлмоқ, ҳаммага ошкор қилмоқ; б) фош қилинмоқ; а) очмоқ, фош қилмоқ; б) айбни фош қилмоқ
297.	افشار؛	afshor;	I.**1.** افшардан [afshordan] ва افшردن [afsho’rdan] феълининг ҲЗН; **2.** *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти қуйидаги маънода:* 1) сиқиб суви чиқарилган, ситилган, *масалан:* دست افشار [dastafshor] – қўл сиқиб; 2) мижиғланувчи, эзилувчи, босилувчи, *масалан:* نارنج افشار [norenjafshor] –

			ширасиққич, шарбатсиққич (ширасини, сувини сиқиб оладиган асбоб ёки машина)
298.	افشاردن	afshordan	افшردن [afsho’rdan]га қаранг
299.	افشاگری	efshogari	фош қилиш, очиш (*сирларни*)
300.	افشان؛ افشان کردن	afshon; afshon kardan	**1.** افشاندن [afshondan] феълининг ҲЗН; **2.** *мураккаб қўшма сўзнинг иккинчи компоненти қуйидаги маънода:* сочувчи, таратувчи, ҳар тарафга ташловчи, отувчи, ўлоқтирувчи, *масалан:* بذرافشان [bazrafshon] – сеялка; نورافشان [nurafshon] – нурли, ёруғлик чиқарувчи;

			3. Афшон (*эркак киши исми*); сочмоқ, сепмоқ, таратмоқ, ёймоқ
301.	افشاندن	afshondan	1) (бирор нарсанинг устига) сепмоқ, сочмоқ, тўкмоқ, солмоқ, бирор нарсани сатҳини тўлдирмоқ, ҳар тарафга ташламоқ; 2) экмоқ; 3) сачратмоқ, пуркамоқ; 4) эсмоқ (*ғалла, дон*); эсиб бўлмоқ; 5) *оғзаки* силкитмоқ, гоҳ у томондан, гоҳ бу томондан силкимоқ (*қилич билан, ёғоч билан* ы)
302.	افشردن – افشر- افشار (ҲЗН)	afsho’rdan-afshar-afshor	1) мижиғламоқ, қистирмоқ, босмоқ, қисмоқ, ғижимламоқ; 2) эзмоқ, ситмоқ

303.	افشرده	afsho’rde	**1.** افشردن [afsho’rdan] феълининг ЎЗН; **2.** افشره [afsho’re] *га қаранг*
304.	افشره	afsho’re	1) чўзиш, узайтириш, ёйиш, бирор асар ҳужжатнинг қисқача мазмуни; 2) шарбат, шиира; 3) тўпон, турп
305.	افگانه	afgone	*баъзан* бола ташлаш, чала тушган бола
306.	افلاس	eflos	1) банкротлик, синиш, барбод (банкрот) бўлиш; 2) асоссизлик
307.	افناء؛ افناء کردن	efno, efno kardan	йўқотиш, қирғин, қирон, қириш; йўқотмоқ, қирмоқ
308.	آفندیدن	ofandidan	*оғзаки* 1) душман бўлмоқ, душманлик қилмоқ, адоват сақламоқ, аччиқлашмоқ, жанжаллашмоқ; 2) урушмоқ
309	افول؛	o’ful;	1) қуёш ботиши

.	افول کردن	o’ful kardan	(ёруғлик); 2) охири, якун; а) қуёшнинг ботиши (*ёруғлик*); б) якунланмоқ, тугамоқ
310.	افهام	efhom	тушунтириш, изоҳ, шарҳ, талқин, таъбир, тушунтириш
311.	اق؛ اقش گرفت (نشست)	o’q; o’qash gereft (neshast)	*сўзлашувда* унинг кўнгли айнияпти
312.	اقامت؛ پروانه اقامت؛ محل اقامت؛ اقامت داشتن؛ اقامت کردن	eqomat; parvoneye eqomat; mahale eqomat; eqomat doshtan; eqomat kardan	бўлиш, туриш, яшаш, бирор ерда яшаш, турар жой; яшаш жойи; манзилгоҳ, қароргоҳ, манзил, ўрнашган, макон; яшамоқ, турмоқ; кўчирмоқ,

	(گزیدن)	(gazidan)	кўчириб келтирмоқ, жойлаштирмоқ, ўрнаштирмоқ, истиқомат қилмоқ
313.	آقایی؛ آقایی کرن	oqoyi; oqoyi kardan	1) хўжайинлик қилмоқ, ҳокимлик, ҳукмронлик, бошчилик, устунлик, бош (биринчи) ўринда туриш; 2) мезбон ҳолати, жаноб ҳолати; 3) ҳиммат, мурувват, олийҳимматлилик, сахийлик, саховат; а) хўжайинлик қилмоқ, ҳокимлик қилмоқ, ҳукм сурмоқ; б) саховат, ҳиммат кўрсатиш
314.	اقباز؛	eqboz;	*баъзан* 1) тутқизмоқ, бермоқ, топширмоқ;

	اقباز كردن	eqboz kardan	2) олмоқ, ютуқ, муваффақият; а) топширмоқ, бермоқ; б) олмоқ, ҳосил қилмоқ
315.	اقتداء؛ اقتداء كردن	eqtedo; eqtedo kardan	эргашиш (*кимгадир-нимагадир* به); тақлид қилмоқ, ўхшатмоқ, эргашмоқ (*кимгадир-нимагадир* به); кимса ё нарсанинг изидан бормоқ (*кимнингдир-ниманингдир* به)
316.	اقدام؛	eqdom;	1) зўр бериш, тиришиш, кучланиш, куч, ҳафсала; 2) ўлчов, илож, меъёр, миқёс, тадбир, чора; 3) бош, боши, учи, бошланиш жойи, нуқтаси (ёки манбаи), ҳужум,

	اقدام کردن؛ اقدام بعمل آوردن؛ در دست اقدلم است	eqdom kardan; eqdom ba amal ovardan; dar dast eqdom ast	хуруж, хуруж қилиш, тутиш, тутиб қолиш; а) тиришмоқ, ҳафсала; б) чоралар кўриш; в) бошламоқ (*ниманидир* به); киришиш (*нимагадир* به), иш кўриш, қўллаш (*нимадир* به); اقدام کردن [eqdom kardan]га қаранг; аллақачон бошланган
317.	اقرار؛ اقرار کردن (آوردن، داشتن)؛ به گناه خود اقرار آوردن؛	eqror; eqror kardan (ovardan, doshtan); ba go’nohe xud eqror	эътироф, иқрор, эътироф қилиш, тан олиш; а) эътироф қилмоқ, тан олмоқ (*ниманидир* را ,به); ўз айбига иқрор

	به اقرار آوردن	ovardan; ba eqror ovardan	бўлди; б) тан олмоқ, иқрор бўлмоқ; иқрор бўлишга мажбур қилмоқ
318.	اقشعرار	eqshe’ror	*баъзан* томир тортишиш, тиришиш, чангак (акашак) бўлиш, талваса, ларза
319.	اکتحال	ektehol	кўзни қисиб қўйиш
320.	اکتساب؛ اکتساب علم و دانش؛ اکتساب کردن	ektesob; ektesob elm-u donesh; ektesob kardan	1) эгаллаш, ўзлаштириш; фан ва билимларни эгаллаш; 2) ишлаш, ишлаб топиш; 3) фойда олиш, даромад; а) эгалламоқ, ўзлаштирмоқ (*масалан* билимларни ı);

			б) ишлаб топмоқ; в) фойда олмоқ, даромад олмоқ
321.	اکتناه	ektenoh	*оғзакида* тушуниб етиш, уқиш, идрок қилиш, синчиклаб билиб олиш, мағзини чақиш (*бирор нарсани*); пухта ўрганиш
322.	اکراه؛ به اکراه؛ اکراه داشتن	ekroh; ba ekroh; ekroh doshtan	1) нафратланиш, жирканиш, ҳазар қилиш, нафрат билан қараш, душманлик; اکراهاً [ekrohan] га қаранг; нафратланиш, нафратланмоқ, нафрат, нафрат билан қараш (*кимгадир-нимагадир* از)
323.	اکمال؛	ekmol;	1) такомиллашиш, мукаммаллашиш, камолга (камолотга)

			эришиш, камол топиш, такомиллаш, такомиллаштириш, мукаммаллаштириш, камолга (камолотга) етказиш; 2) адо, битириш, тугатиш, тамомлаш, тугаш, тамомланиш, битказиш; 3) тўлдириш, мукаммал қилиш, бойитиш, кўпайтириш, тўлдирмоқ, кам-кўстини (етишмаганини) қўшмоқ, қўшиб мукаммаллаштирмоқ, илова қилмоқ
324.	آکندن	okandan	آگندن [ogandan] га қаранг
325.	آگاهانیدن	ogohonidan	*баъзан* کردن آگاه (آگاه [ogoh]*га мувофиқ*)
326	آگشتن	ogashtan	آغشتن

.			[ogʼoʼshtan]га қаранг
327.	آگن	ogan	1) آگندن [ogandan] феълининг ҲЗН; 2) тўлдирилган (ёстиқ)
328.	آگندن	ogandan	тиқиштирмоқ, тўлдирмоқ, тўлатмоқ, зичлаб тиқмоқ, тиқмоқ, отмоқ, солмоқ, тугмоқ
329.	آگنده پر؛ بالش آگنده پر	ogandepar; boleshe ogandepar	патлар билан тўлдирилган; патлар билан тўлдирилган болиш (ёстиқ); патлар билан тўлдирилган ёстиқ
330.	آگهی	ogahi	1) آگاهی [ogohi] 1) *га қаранг*; 2) билдириш, хабар, эълон; 3) буйруқ, ёзма буйруқ
331.	آلا	olo	**I.** آلودن [oludan] феълининг ҲЗН; **II.** *баъзан* совғалар,

			мурувват, ҳиммат, яхшилик, эзгулик, хайр-саховат
332.	الاغ سوار	o’log’savor	*баъзан* الف [alf]нинг кўплиги
333.	الامان؛ فریاد آلامان	olomon; faryod olomon	раҳм қилинг!, ёрдам беринг!; ёрдам сўраб бақириш
334.	آلای	oloy	Ал [olo] I га қаранг
335.	آلایش	oloyesh	1) кирланиш, ифлосланиш; 2) ҳаром бўлиш; 3) ёмон одат (*масалан спиртли ичимликка*)
336.	آلاییدن	oloyidan	آلودن [oludan]га қаранг
337.	التجاء؛ التجاء آوردن (کردن)	eltejo; eltejo ovardan (kardan)	ҳимоясига чопмоқ, ҳимоясига югурмоқ (*кимнингдир-ниманигдир* به)
338.	التحام؛	eltehom;	1) биткизиш, битказиш, тузатиш, бирикиш, бирикма, бириктирув,

			қўшилма, қўшма; 2) тузатмоқ, битказмоқ, ямоқ (чандиқ) қолдириб битмоқ
339.	التصاق	eltesoq	1) ёпишқоқлик, тиркаш;
340.	التقاء؛	elteqo’;	1) оқиб тушиш, оқиб кетиш, оқиб келиб қўшилиш, бир жойга қуйилиш, бир-бирига тўғри келиш, бир хллик, ўхшашлик, тўқнаш, тўқнашув; 2) қўшилиш, бирикиш
341.	التقاط؛ التقاط کردن	elteqot; elteqot kardan	*баъзан* 1) териш, танлаш; 2) ўзлаштирма (*масалан мавзу*); а) термоқ, танламоқ; б) ўзлаштирмоқ (*масалан мавзуни*)
342.	التیام؛	eltiyom;	1) битиш, чандиқ бўлиб битиш;

			2) нотўғри битиш, бирикиш;
	التیام استخوانها؛	eltiyome o’stxonho;	суякларнинг битиши;
	التیام بخشیدن (پذیرفتن)؛	eltiyom baxshidan (paziro’ftan);	3) келишув, муроса, ярашув; а) ямоқ (чандиқ) қолдириб битмоқ, тузалиб (битиб) кетмоқ; б) (ўсиш ёки ривожланиш жараёнида) битта бўлиб қўшилиб (битиб) кетмоқ, тузалиб (битиб) кетиш; в) ярашмоқ, тинчланмоқ, юпанмоқ, тинчимоқ, ярашмоқ, битишмоқ, ярашиб (тинчиб) қолмоқ;
	التیام دادن؛	eltiyom dodan;	а) даволаб

	التيام يافتن	eltiyom yoftan	тузатмоқ, соғайтирмоқ, тузатиб (соғайтириб) юбормоқ; б) битқизмоқ, битказмоқ, тузатмоқ, бириктирмоқ, қўшмоқ, қовуштирмоқ, уламоқ; в) битиштирмоқ, яраштирмоқ, тинчитмоқ, юпатмоқ, тинчитмоқ, яраштирмоқ, битиштирмоқ, яраштириб (тинчитиб) қўймоқ; التيام بخشيدن [eltiyom baxshidan] га қаранг
343.	الحاق؛	elhoq;	1) қўшиш, бирлашиш, қўшиб юборилиш, аннексия (бирор

	الحاق کردن؛ الحاق یافتن	elhoq kardan; elhoq yoftan	давлат ҳудудининг бошқа давлат томонидан бутунлай ёки қисман босиб олиниши); 2) қўшмоқ, қўшиб қўймоқ, қўшиб бермоқ, қўшимча қилмоқ; а) қўшмоқ, бирлаштирмоқ; б) қўшиб бермоқ, қўшимча қилмоқ; а) қўшилмоқ, бирлашмоқ, қўшилиб (бирлашиб) кетмоқ; б) қўшилмоқ, қўшмоқ, қўшиб қўймоқ, қўшиб бермоқ, қўшимча қилмоқ, яна қўшмоқ
344.	الحاقی	elhoqi	1) қўшимча қилинган, қўшимча равишда берилган

			(бериладиган) ёки олинган (олинадиган), қўшимча, қўшиб қўйилган, илова қилинган; 2) қўшиб юборилган;
345.

.			лозим, зарур, зарурий, бажарилиши (қилиниши) шарт бўлган, албатта қилиниши керак бўлган, шарт; 2) мажбурий
348.	الصاق؛ الصاق شدن؛ الصاق كردن؛	elsoq; elsoq sho’dan; elsoq kardan; nomaye	1) ёпиштириш, елимлаш, ёпиштириб (елимлаб) қўйиш; 2) қўшиш, бирлаштириш, қўшиб юбориш, ёпиштириш; а) ёпишиб олмоқ, ёпишмоқ, ёпишиб қолмоқ; б) қўшилмоқ, бирлашмоқ, ёпиштирилмоқ; а) ёпиштирмоқ, ёпиштириб (елимлаб) қўймоқ; б) қўшмоқ, туташтирмоқ, биркитмоқ, ёпиштирмоқ;

	نامه شما را به حکم الصاق کردم	sho’mo ro ba ho’kme elsoq kardam	мен сизнинг хатингизни буюртмага илова қилдим
349.	الغاء؛ الغاء قانون؛ الغاء قرارداد؛ الغاء کردن	elg’o; elg’o qonun; elg’oye qarordod; elg’o kardan	бекор қилиш, тугатиш, йўқ қилиш; эскирган қонунни бекор қилиш; шартномани бекор қилиш; бекор қилиш, тугатиш
350.	الفاختن	alfoxtan	*оғзаки* الفختن [alfaxtan]*га қаранг*
351.	آلفتن	olo’ftan	*оғзакида* آشفتن [osho’ftan] га қаранг
352.	الفختن – الفز، الفنجيدن-الفنج (ҲЗН)	alfaxtan-alfaz; alfanjidan-alfanj	*оғзакида* ҳосил қилмоқ, эга бўлмоқ, эгалламоқ, йиғмоқ
353.	القاء؛	elqo;	1) таъсир ўтказиш, эътиқод, ишонтириш,

	القاء بنفس؛ القاء كردن	elqo be nafs; elqo kardan	маслак; ўзини ўзи ишонтириш, ихлос қилиш, ихлос; 3) отиш; а) таъсир ўтказмоқ, ишонтирмоқ;
354.	المراد	almo’rod	1) қисқа қилиб айтганда, қисқаси; 2) айнан шу нарса кўзда тутилади
355.	آلودگی؛ آلودگی هوا؛	oludegi; oludegiye havo;	1) ифлосланиш; ҳавонинг ифлосланиши; 2) исқиртлик, ахлоқсизлик, беахлоқлик, ахлоқи бузуқлик, бадахлоқлик, фосиқлик; 3) иснод, расвогарчилик, шармандалик, уят, доғ; 4) *сўзлашувда* дахмаза,

	فلانی آلودگی زیاده دارد	faloni oludegi ziyode dorad	машаққатлантирмоқ, тараддуд, ташвиш; унинг ташвиши кўп
356.	آلودن – آلا (ҲЗН)	oludan-olo	آلوده شدن [olude sho’dan] ва آلوده کردن [olude kardan] (آلوده*га мувофиқ*)
357.	آما	omo	آمودن [omudan] феълининг ҲЗН
358.	آمادن – آمای (ҲЗН)	omodan-omoy	آماده [omode] саҳифасидаги آماده کردن [omoe kardan] ва آماده شدن [omode sho’dan]га қаранг
359.	آمای	omoy	آمادن [omodan] феълининг ҲЗН
360.	امتناع؛ امتناع کردن (ورزیدن)	emteno’; emteno’ kardan (varzidan)	1) қайтариш, рад қилиш, рад жавоби; 2) ўзини (нафсини) тийиш, сақланиш, сабр, қаноат; а) бош тортмоқ,

			бўйин товламоқ, қаршилик қилмоқ, унамаслик, кўнмаслик, рози бўлмаслик, қайтармоқ, кечмоқ, рад қилмоқ, воз кечмоқ, баҳридан ўтмоқ, ўгирмоқ, кечмоқ, кечиб кетмоқ; б) ўзини (нафсини) тиймоқ, сақланмоқ, ўзини тутмоқ, сабр-қаноат қилмоқ
361.	آمختن	omo’xtan	آموختن [omuxtan] *га қаранг*
362.	آمدن – آ(ی)؛ بیایید اینجا؛ باران میآید؛	omadan-o(y) (ҲЗН); biyoyid injo; boron miyoyad;	1) келмоқ, етиб келмоқ, етиб бормоқ; бу ерга келинг; 2) ёғмоқ, тушмоқ (*ёғингарчиликлар ҳақида*);

			ёмғир ёғаяпти; 3) етиб келмоқ, эшитилмоқ (*овозлар ҳақида*); 4) бошланмоқ, кириб келмоқ; баҳор келди, баҳор кириб келди; 5) бормоқ, юзланмоқ; бу кийим унга ярашади; 6) *сўзлашувда* муносиб (лойиқ) бўлмоқ, лозим (тегишли) бўлмоқ, ярашмоқ, муносиб (мувофиқ) бўлмоқ, келишмоқ (*кимгадир* به); сенга мос келмайди …;
	بهار آمد؛ این لباس با و میاید؛ بتو نمیایده که…	bahor omad; in lebos bou miyoyad; ba tu namiyoyada ke…	

	تا آمدیم باو حرف بزنیم ...	to omadim bou harf bezanim…	7) тегмоқ (*нишонга*); 8) *сўзлашувда* ҳавас қилмоқ, истамоқ, тиламоқ, хоҳламоқ, отлданмоқ, тараддудланмоқ, бошламоқ, киришмоқ, уннамоқ; биз у билан гаплашмоқчи эдик …; 9) *китобий* бўлмоқ, бўла бошламоқ, пишимоқ, шаклланмоқ; 10) *мураккаб феълнинг компоненти қуйидаги маънода* юрмоқ, кетмоқ,

			келмоқ, бормоқ, ҳаракат қилмоқ, жўнамоқ, келиб етмоқ, *масалан:* بحال آمدن [ba hol omadan] – ўзига келмоқ; بحساب آمدن [ba hesob omadan] – ҳисобга кирмоқ; بهوش آمدن [ba hush omadan] – ҳушига келмоқ; 11) (بیا кел, بیایید келинглар) *буйруқ майли бирлик ва кўпликнинг 2 шакли модал юклама сифатида ишлатилади, масалан:* بیا نهار بخوریم! [biyo nahor bexo’rim] – кел тушлик қиламиз!; 12) 3-шахс бирлик шаклида шахссиз

	آمدیم حرفتان درست بود	omadim harfe ton durust bud	гапларнинг бир қисми сифатида қўлланилади, масалан: حیفم آمد [xayfam omad] – унга раҳмим келди; غلغلکم میاید [g’o’lg’o’lakam miyoyad] – қитиғим келяпти; آمدیم [omadim] – айтайлик, борди-ю, олайлик; сўзларингиз тўғри дейлик
363.	آمدنیامد	omadnayomad	آمدونیامد [omado’nayomad] га қаранг
364.	آمدورفت، آمدوشد؛ آمدورفت داشتن	omado’raft, omado’sho’d; omado’raft doshtan	1) у ёқдан-бу ёққа юриш; 2) ҳаракат, юриш, қимирлаш, қатнов; 3) бир-бирига ташриф буюриш; а) у ёқдан-бу ёққа

	(کردن)؛	(kardan);	юриш; б) ҳаракатланмоқ, юрмоқ, ҳаракат қилмоқ, қўзғалмоқ, силжимоқ, жилмоқ; в) бир-бири билан бўлмоқ, алоқада бўлмоқ, муомала қилмоқ, қўшилмоқ, аралашиб юрмоқ;
	در آمدورفت بودن	dar omad-u raft budan	آمدورفت داشتن [omaduraft doshtan] а), б) га қаранг
365.	امرار؛	emror;	ўтказиш, вақт ўтказиш;
	امرار معاش؛	emrore maosh;	борлиқ, вужуд, яшаш, ҳаётни қўллаб-қувватлаш;
	امرار وقت؛	emrore vaqt;	вақт ўтказиш, вақт кечириш;
	امرار معاش	emrore maosh kardan;	яшамоқ, умр кўрмоқ, умр

	کردن؛ امرار وقت کردن	emrore vaqt kardan	кечирмоқ, ҳаёт бўлмоқ; вақт ўтказиш
366.	امضاسازی	emzosozi	имзоларни қалбакилаштириш
367.	آموختن – آموز؛	omuxtan-omuz (HZN);	1) ўрганиш (*кимдандир* از); ўрганмоқ, ўқитилмоқ (*ниманидир* , را *кимдандир* از); 2) ўқимоқ, ўрганмоқ (*ниманидир* به); ўргатмоқ (*кимгадир* به)
368.	آمودن – آما (ҲЗН)	omudan-omo	1) тўлдирмоқ, тўлатмоқ, тўлғизмоқ, тўлдириб солмоқ (қуймоқ, қўймоқ); 2) тайёрламоқ, тайёр қилмоқ; 3) безамоқ, безатмоқ, ясатмоқ; 4) аралаштирмоқ,

			қориштирмоқ, аралаштириб (қориштириб) юбормоқ
369.	آموزیدن	omuzidan	*баъзан* آموختن [omuxtan]га қаранг
370.	آمیختن-آمیز	omixtan-omiz	1) аралашмоқ, аралаштирмоқ, шопирмоқ, бириктирмоқ, қўшмоқ, қовуштирмоқ; 2) аралашмоқ, алоқада бўлмоқ, муомала қилмоқ, қўшилмоқ, аралашиб юрмоқ, муносабатларни қўллаб-қувватламоқ
371.	انباردگی	ambordegi	انباشتگی [amboshtegi] га қаранг
372.	انباردن	ambordan	انباشتن [ambordan] га қаранг
373.	انبازیدن	ambozidan	انبازی کردن [ambozi kardan] (انبازی [anbozi]) га мувофиқ
374	انباشتن،	amboshtan,	1) тўлдирмоқ,

.	انپاشتن – انبار؛ (ҲЗН)	amposhtan - ambor	тўлатмоқ, тўлғизмоқ, тўлдириб солмоқ (*қуймоқ, қўймоқ*), тўлғазмоқ, банд қилмоқ; 2) ғамламоқ, запас қилмоқ, ғамлаб (запас, қўр қилиб тайёрлаб қўймоқ), тўпламоқ, йиғмоқ, жамғармоқ, йиғиб юрмоқ, ичга ютиб юрмоқ, тахламоқ, термоқ, жойламоқ, тахлаб (териб, жойлаб) қўймоқ
375.	انبساط؛ قابل انبساط؛ قابلیت	enbesot; qobele enbesot; qobeleyate	1) кенгайтирмоқ, кенг (катта) очмоқ, йирмоқ, чўзмоқ, ёймоқ, чўзиб юбормоқ; кенгаювчи, кенгайиш қобилияти, кенгайишга мойил;

	انبساط؛	enbesot;	кенгайювчанлик, кенгайиш қобилияти; 2) хурсандлик, шодлик, хушвақтлик, шод-хуррамлик, севинч, қувонч, вақтичоғлик, қувноқлик, хушчақчақлик;
	انبساط خاطر؛	enbesot xoter;	яхши кайфият, қувноқ кайфият, қувноқлик, хушвақтлик, хушчақчақлик;
	انبساط یافتن	enbesot yoftan	кўпаймоқ, ошмоқ, кенг ёйилмоқ, (тотиш, чўзиш туфайли) кенгаймоқ, узунроқ бўлмоқ, узаймоқ, чўзилмоқ
376.	انبوییدن	ambuyidan	ҳидламоқ, искамоқ, ҳидлаб кўрмоқ, бурунга тортмоқ, кўрмоқ,

			тотмоқ, бошдан кечирмоқ
377.	انتحار؛ انتحار کردن	entehor; entehor kardan	ўзини ўзи ўлдириш, ўз жонига қасд қилиш; ўз жонига қасд қилмоқ
378.	انتزاع؛ انتزاع	entezo’; entezo’ kardan	1) узоқлашиш, бегоналашиб кетиш, узоқлаштириш, бегоналаштириб юбориш, зўрлаб (зўрлик билан) ажратмоқ, ажратиб олмоқ, ажратиб қўймоқ, зўрлик билан тортиб олмоқ, босиб олмоқ, қабул қилмаслик, экспроприация қилиш, эгасидан тортиб олиш, юлиб олиш, суғуриб олиш, юлиб ташлаш; а) узоқлаштирмоқ,

	كردن		бегона (ёт) қилиб қўймоқ, ажратиб юбормоқ, зўрлаб (зўрлик билан) ажратмоқ, ажратиб олмоқ, ажратиб қўймоқ, зўрлик билан тортиб олмоқ, босиб олмоқ
379.	انتشار؛	enteshor;	1) нашр қилмоқ, босиб чиқармоқ, матбуотда эълон қилмоқ, нашр қилиш, босиб чиқариш, матбуотда эълон қилиш, босма (босилган) асар, нашр, эълон қилиш, босиб чиқариш, нашр этиш, тарқатиш; 2) кенгайтириш, жорий қилиш, татбиқ этиш, ёйиш, кенгайтириш, эълон қилиш, ҳаммага билдириш, ошкор

	انتشار اسکناس؛	enteshore eskenos;	қилиш; 3) чиқармоқ, қўйиб юбормоқ, чиқишга рухсат бермоқ, чиқариб юбормоқ, босиб чиқармоқ (*масалан пул*); чиқиш; эмиссия (қимматли қоғозлар ва қоғоз пул чиқариш);
	انتشار دادن؛	enteshor dodan;	4) эшитиш, эшитиш қобилияти, қулоқ, хабар, дарак, овоза, дув-дув гап, миш-миш, довруқ, миш-мишлар, овозалар, олди-қочди гаплар; а) нашр қилмоқ, босиб чиқармоқ, матбуотда эълон қилмоқ, нашр (чоп) қилмоқ,

	انتشار یافتن؛ انتشار دارد که ...	enteshor yoftan; enteshor dorad ke...	босмоқ, босиб чиқармоқ; б) кенгайтирмоқ, ерини (чегарасини) кенгайтириб юбормоқ, жорий қилмоқ, татбиқ этмоқ, ёймоқ, кенгайтирмоқ; эълон қилмоқ, ҳаммага (халққа) билдирмоқ, ошкор қилмоқ; в) чиқармоқ, муомалага киритмоқ (*масалан пулни*); а) нашр қилинмоқ, босиб чиқарилмоқ, матбуотда эълон қилинмоқ, нашр этилмоқ, босилмоқ, босиб чиқарилмоқ; б) тарқалмоқ, ёйилмоқ, кенгайиб кетмоқ, тарқатилмоқ,

			маълум бўлмоқ, овоза бўлмоқ, оммалашмоқ, эълон қилинмоқ, ҳаммага (халққа) билдирилмоқ, ошкор қилинмоқ; в) чиқарилмоқ, муомалага киритилмоқ (*масалан пул*); ... деган миш-мишлар юрибди
380.	انتصاب؛ انتصاب شدن؛ انتصاب کردن	entesob; entesob sho’dan; entesob kardan	тайинланиш, белгиланиш, аниқлаш, таъриф, тавсиф (*лавозимга*); тайинланиш, белгиланиш, аниқланиш (*лавозимга*); тайинлаш, аниқлаш (*лавозимга*)
381.	انتصابی	entesobi	тайинланган (*лавзоимга*)
382	انتظار؛	entezor;	1) кутиш;

.	اتاق انتظار؛ بر خلاف انتظار من؛ در انتظار جواب مساعد؛ انتظار داشتن؛	o’toqe entezor; bar xelofe entezore man; dar entezor javobe mo’soed; entezor doshtan;	қабулга (қабул қилишга оид), қабул (қабул қилиш) хонаси, қабулхона; менинг тахминларимга зид; 2) умид, ишонч; ижобий жавоб умидида; а) кутмоқ, интизор бўлмоқ, кўз тутмоқ, қараб турмоқ; б) умид қилмоқ, умид боғламоқ, умидвор (илинжида) бўлмоқ (*кимдандир-*

	انتظار دارم که او از عهده امتحانات برآید؛ انتظار کشیدن؛ به انتظار ماندن؛ در انتظار کسی (چیزی) بودن؛ انتظار میرود	entezor doram ke u az o’hdeye emtehonot baroyad; entezor kashidan; ba entezor mondan; dar entezore kasi (chizi) budan; entezor miravad	*нимадандир* از); умид боғламоқ, ишонмоқ, суянмоқ (*кимгадир-нимагадир* از); умид қиламанки, у имтиҳонлардан муваффақиятли ўтади; кутмоқ, мугтазир бўлмоқ, кўз тутмоқ, қараб турмоқ; кутмоқ, кўз тутмоқ, қараб турмоқ, маҳтал бўлмоқ, ...гунча кутмоқ, сабр қилмоқ; кимнидир (ниманидир) кутмоқ; кутилмоқ, мумкин

			бўлмоқ
383.	انتقال؛	enteqol;	1) жойини (ўрнини) ўзгартириш, бошқа жойга кўчириш, қайта жойлаштириш, кўчириш, ўтказиш, юбориш, ташлаш, суриш;
	انتقال برات؛	enteqol barot;	2) юбориш, ўтказиш, бериш; вексель (қарз ҳужжати, пул қарз олганлик ҳақидаги тилхат) юбориш;
	انتقال برق؛	enteqole barq;	
	انتقال گرما؛	enteqole garmo;	электр энергиясини узатиш;
	قابل انتقال؛	qobele enteqol;	иссиқлик ўтказувчанлиги; жўнатилишга эга, ўтказилиши мумкин;
	انتقال	enteqole poytaxt;	3) кўчирмоқ (*бошқа жойга*);

	پایتخت؛ قابل انتقال؛ انتقال پایی؛ انتقال تسمه ای؛ انتقال دادن؛	 qobele enteqol; enteqole poyi; enteqole tasmaiy; enteqol dodan;	пойтахтнинг кўчирилиши; кўчма, кўчириладиган, кўчма (тўғри маънода эмас); оёқли узатма; узатиш драйвери; 5) ўзгартириш, ўтказиш (*бир ҳолатдан бошқа ҳолатга*); а) аралаштирмоқ, қориштирмоқ, қўшиб юбормоқ, ковламоқ, ковлаштирмоқ, аралаштириб (чалкаштириб) юбормоқ, янглишмоқ, адаштирмоқ, бирин-кетин ҳаммасини

	انتقال یافتن	enteqol yoftan	улоқтирмоқ, отиб (ирғитиб) ташламоқ; б) бошқасини ҳаракатга келтирмоқ, ҳаракатни (бошқага) узатиб турмоқ, бошқасини ҳаракатга келтирмоқ (*масалан энергияни*); в) кўчирмоқ (*бошқа жойга*); а) бошқа жойга ўтмоқ, жойини ўзгартирмоқ, кўчмоқ, бирин-кетин ҳаммасини улоқтирмоқ; б) ўтмоқ, бошқа ишга ўтмоқ, кўчмоқ, юқмоқ; в) зудлик (тезлик) билан бир жойдан ошиб ўтмоқ (бирор жойга етиб бормоқ)

			(*бошқа жойга*)
384.	انجامیدن	anjomidan	1) тугатмоқ, битирмоқ, тамом қилмоқ, тамом бўлмоқ, тугамоқ, битмоқ, охирига етказмоқ; 2) бажарилмоқ, ижро этилмоқ, амалга ошмоқ, рўёбга чиқмоқ, ушалмоқ, юзага чиқмоқ
385.	انجماد؛ نقطه انجماد	enjemod; no’qtaye enjemod	музлаш, яхлаш, совуқ уриш, совуқ қотиш; музлаш нуқтаси
386.	انجیردن	anjirdan	пармаламоқ, пармалаб тешмоқ, пармалаб (бурғилаб) тешмоқ, уриб тешмоқ, тешик очмоқ, тешиб ўтмоқ, ўймоқ (*тешикни, ёриқни, туйнукни, тирқишни*)
387.	انحراف؛	enherof;	1) бирор томонга буриш, оғдириш,

	انحراف از راه حقیقت	enherof az rohe haqiqat	энгаштириш, буриб қўйиш, бурилмоқ, қайрилмоқ, оғмоқ; ҳақиқат йўлидан оғиш
388.	انحطاط؛ انحطاط اخلاقی؛	enhetot; enhetote axloqi;	1) пасайиш, тушиш, заифлашиш, кучсизланиш, ёмон аҳволга тушиш, тушкунлик, инқироз, таназзул, камбағаллик, қашшоқлик, камбағаллашиш, қашшоқлашиш, регресс, кейинга кетиш, орқага қайтиш, камайиш; 2) деградация, завол, айнимоқ, зоти (насли) бузилмоқ, ёмон томонга ўзгармоқ;

	رو به انحطاط گذاردن	ru ba enhetot go’zordan	маънавий тушкунлик; 3) тушиш, пасайиш, туширилиш, тушириш, пасайтириш, пасайтирилиш, пасайтирмоқ, камайтирмоқ, озайтирмоқ, туширмоқ; а) регрессияни бошламоқ, таназзулга юз тутиш; б) ёмонлаши бошламоқ, ёмон томонга ўзгармоқ
389.	انحلال؛ انحلال اداره؛	enhelol; enhelole edore;	1) тарқатиб (чиқариб) юбориш, тугатиш, битириш, тарқатиш, йўқотиш, барҳам бериш;

			муассасанинг тугатилиши; мажлисни тарқатиб юбориш; 2) *баъзан* эритиш, қориш, эриш, қорилиб кетиш (*масалан сувда*);
	انحلال مجلس؛	enhelole majles;	
	انحلال پذیرفتن	enhelol paziro’ftan	эримоқ, эриб кетмоқ, тарқатмоқ, тарқатиб юбормоқ, тугатмоқ, тугатиб юбормоқ, ажратиб юбормоқ, битмоқ, йўқ бўлмоқ, фаолиятини тўхтатмоқ
390.	انداختن – انداز (ҲЗН)؛	andoxtan-andoz (HZN);	1) отмоқ, ирғитмоқ, итқитмоқ, ташламоқ, улоқтирмоқ, отиб ташламоқ, отиб юбормоқ;
	توپ را	tup ro biandoz	

	بینداز به هوا؛	ba havo;	тўпни ташла; 2) қулатмоқ, ағдармоқ, йиқитмоқ, кесмоқ (*дарахтзорни, дарахтни*); 3) ўтин ёрмоқ, ўтин кесмоқ (тайёрламоқ); 4) ётқизмоқ, қоқмоқ, тўшамоқ, жой-жойига тарқатмоқ, юбормоқ; 5) устини ёпмоқ, устига ёймоқ, ёзмоқ, солмоқ, тўшамоқ, устига ёзмоқ, солмоқ (*кимнидир-ниманидир* روی*; ниманидир*ا ر); ташлаб тўлдирмоқ (*кимгадир-нимагадир* روی);

	در میان ما فتنه انداخت؛	dar miyone mo fetna andoxt;	6) ўзгартириш, ташлаш (*терини*); 7) ағдармоқ, ҳокимиятни ағдармоқ; 8) чақирмоқ, чорламоқ, таклиф қилмоқ, туғмоқ, туғдирмоқ, сабаб бўлмоқ, келтириб чиқармоқ (*бирор нарсани*); у орамизда жанжал чиқарди; 9) *сўзлашувда* ўтказиб юбормоқ, киргизмаслик; 10) *сўзлашувда* алдаб бермоқ, ўтказмоқ, фирибгарлик йўли билан сотиш, алдов йўли билан сотиш;

			11) *сўзлашувда* ташламоқ, ташлаб кетмоқ, шундайлигича қолдириб кетмоқ; 12) *мураккаб феълнинг компоненти, масалан:* پس انداختن [pas andoxtan] – а) кейинга қолдирмоқ, кейинга сурмоқ, кечиктирмоқ (*тўловни*); б) олиб қўймоқ, бир четга қўймоқ, тўпламоқ, йиғмоқ, жамғармоқ, ғамламоқ (*масалан:пулни*); تیر انداختن [tir andoxtan] – отмоқ, ўқ узмоқ; جا انداختن [jo

			andoxtan] - ўрнига туширмоқ, солмоқ (*масалан суякни*)
391.	اندازه گیری؛ اندازه گیری کردن	andozagiri; andozagiri kardan	1) ўлчаш, ўлчаб кўриш, ўлчаб чиқиш, ўлчовини олиш, ўлчов; 2) ўлчовларни олиш; а) ўлчамоқ, ўлчаб кўрмоқ, ўлчаб чиқмоқ, ўлчовини олмоқ; б) ўлчовларни олмоқ
392.	اندایيدن	andoyidan	*баъзан* اندودن [andudan] га қаранг
393.	– اندوختن انداز؛	anduxtan-andoz (HZN);	1) йиғмоқ, бир ерга тўпламоқ, тўдаламоқ, йиғиб қўймоқ, жамғармоқ, орттирмоқ, ғамламоқ, қўр қилмоқ, олиб қўймоқ, бир четга қўймоқ, ажратиб қўймоқ;

	تجربه اندوخت	tajro’be anduxt	2) етмоқ, етиб бормоқ (келмоқ), етиб олмоқ, эришмоқ, муваффақ бўлмоқ, қозонмоқ (*бирор нарсага* را); эга бўлмоқ, эгалламоқ, орттирмоқ, топмоқ, сазовор бўлмоқ; қўлга киритмоқ (*бирор нарсани* را); у тажриба орттирди
394.	اندود؛	andud;	**1.** суваш, ёйиш, тўшаш; **2.** *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти қуйидаги маънода:* бирор нарсани қатлам билан қоплаш, бирор нарса билан қопланган, *масалан:* زراندود [zarandud] –

	اندود کردن	andud kardan	зарҳалланган, тилла суви югуртирилган, олтин билан қопланган; گل اندود [gelandud] – лой билан қопланган; қатлам билан ёпмоқ (*бирор нарсани* با), сувамоқ, суркамоқ, суртмоқ, чапламоқ, бўямоқ, беламоқ
395.	اندودن	andudan	اندود کردن [andud kardan] га қаранг (اندود *га мувофиқ*)
396.	اندوزیدن	anduzidan	اندوخت [anduxt] га қаранг
397.	اندوهیدن	anduhidan	*баъзан* اندوه [anduh] саҳифасидаги اندوه خوردن [anduh xo’rdan]га қаранг
398.	اندیشیدن	andishidan	1) ўйламоқ, фикр қилмоқ, мулоҳаза қилмоқ, фикр юритмоқ (*бирор нарсани* درباره، به),

			фикрдан (ниятдан) қайтмоқ, айнимоқ (*бирор нарсадан* درباره، به); 2) ўйлаб топмоқ, ўйлаб чиқармоқ, ихтиро қилмоқ, ўйлаб қўймоқ, ният (қасд ёки мўлжал) қилмоқ, кўнгилга тугмоқ; 3) *баъзан* шубҳаланмоқ, шубҳа қилмоқ, гумонсирамоқ (*бирор нарсадан* درباره); 4) қўрқмоқ, хавфсирамоқ, хавотирланмоқ, ташвишланмоқ, ҳайиқмоқ, ваҳимага тушмоқ, чўчимоқ (*бирор нарсадан* از)
399.	انزجار؛	enzejor;	1) жирканиш, нафратланиш, ёқтирмаслик, хуш кўрмаслик; 2) ўкинч, ачиниш,

	انزجار داشتن	enzejor doshtan	ранж, алам, қўзғатиш, қўзғатиш, қитиқлаш, безовта қилиш, қичиштириш, қичишиш; нафратланиш, нафрат билан қарамоқ, нафрат билан қарашга уринмоқ, жирканишни ҳис қилиш
400.	انزواء	enzevo’	бошқалардан ажратиб қўйиш, ёлғиз қолдириш, одамлардан ҳоли қўйиш, четга олиш; тарки дунёчилик, монахлик, зоҳидлик; одамлардан (жамиятдан) ажралиб (узилиб) қолиш, гўшанишинлик, узлат, дунёдан чекиниш,

			жамиятдан (одамлардан) ажралиб қолмоқ
401.	انسداد؛ انسداد گمرکی	ensedod; ensedode go’mro’ki	1) тиқинламоқ, тиқинлаб бекитмоқ, зиндони қилмоқ, уйдан эшикка чиқармай қамаб қўймоқ, ифлос қилмоқ, ивирситмоқ, билиқситмоқ, булғатмоқ, ифлос қилиб (ивирситиб, булғатиб) юбормоқ, ўтиб бўлмайдиганлик, ўтиш қийинлик; 2) тўсиш, тўсиб қўйиш, тўсиқ қуриш, тўсиқ, ғов, тўсқинлик, қийинчилик; божхона тўсиғи
402.	انصراف؛ انصراف کردن (ورزیدن)	enserof; enserof kardan	бирор нарсадан бош тортиш; бош тортмоқ, бўйин товламоқ,

		(varzidan)	қаршилик қилмоқ, унамаслик, кўнмаслик, рози бўлмаслик (*бирор нарсадан* از)
403.	انضمام؛ به انضمام	enzemom; ba enzemom	илова, қўшимча, қўшиш, бирлаштириш, қўшиб бериш, қўшилиш, бирлашиш, қўшиб олиниш, қўшмоқ, қўшиб қўймоқ; илова билан
404.	انطباع؛ اداره کل انطباعات وزرات فرهنگ	entebo’; edoreye ko’lle entebo’ote vuzarote farhang	1) чоп этиш, босмоқ, босиб чиқармоқ, нашр этмоқ; мададният вазирлиги матбуот бош бошқармаси; 2) таассурот, хотирада қолган из, асар, нарса, ёдда тутиш,

			хотирада қолиш, эсда сақлаш
405.	انعقاد؛ انعقاد قرارداد؛ انعقاد جلسه؛ انعقاد خون؛ انعقاد یافتن	en’eqod; en’eqode qarordod; en’eqode jalasa; en’eqode xun; en’eqod yoftan	1) тузиш, боғлаш (*масалан: шартнома, битим*); шартнома тузмоқ; 2) чақириш, чорлаш, чақириб тўплаш, йиғиш, ўтказиш, чақирик; мажлис чақириш; 3) қуюлиш, қуюқланиш, қуюқ тортиш, зичланиш, зичлашиш, қалинлашиш, қуюлтириш, зичлаш, қалинлаштириш, қуюлиш, ивиш; қоннинг қуюлиши; а) рози бўлиш

			(*масалан битимга*); б) йиғилмоқ, бир ерга тўпланмоқ, йиғилишмоқ, тўпланишмоқ, йиғилиш, йиғилган; в) очилиш (*йиғилиш, мажлис*); г) қуюлиш, ивиш
406.	انفیه؛ انفیه کشیدن	anfiy(y)e; anfiy(y)e kashidan	бурунаки тамаки *ёки* кукун; тамаки, кукун ҳидлаш
407.	انقراض؛	enqeroz;	ҳалок (нобуд) бўлиш, йўқ бўлиш, емирилиш, ҳалокат, ўлим, йўқолиш, битиш, завол, қирилиб (йўқ бўлиб) кетиш, йўқ бўлиб кетиш, ғойиб бўлмоқ, дом-дараксиз кетмоқ, кўздан ғойиб бўлмоқ, кўринмай кетмоқ, айнимоқ,

	انقراض یافتن؛ تا انقراض عالم	enqeroz yoftan; to enqeroze olam	зоти (насли) бузилмоқ, ёмон томонга ўзгармоқ; ҳалок бўлмоқ, нобуд бўлмоқ, йўқолмоқ, ўлмоқ, қирилиб йўқ бўлиб кетмоқ, йўқолмоқ, айнимоқ, бузилмоқ; а) умрбод, абадий, батамом; б) (*инкор гапда*) ҳеч, ҳеч қачон, ҳеч вақт, асло, сира
408.	انقیاد؛ به (تحت) انقیاد درآوردن	enqiyod; ba (I) enqiyod darovardan	тийиш, босиш, бостириб қўйиш, бўйсуниш, бўйин эгиш, итоат қилиш, қулоқ солиш, итоаткорлик, итоат; забт қилмоқ, босиб олмоқ,

			ўзига бўйсундирмоқ, эгалламоқ, ўзлаштирмоқ, забт этиш, ишғол қилиш
409.	انکشاف؛ انکشاف کردن	enkeshof; enkeshof kardan	очилиш, аниқланиш; очиш, аниқлаш
410.	انگاردن	engordan	انگاشتن [engoshtan, angoshtan]га қаранг
411.	انگاشتن – انگار (ҲЗН)	engoshtan-angoshtan, engor, angor	ўйламоқ, фикр қилмоқ, мулоҳаза қилмоқ, фикр юритмоқ, ўзида тасаввур қилмоқ, фараз қилмоқ, ... деб ўйламоқ, ҳисобламоқ
412.	انگشتک؛ انگشتک زدن	ango’shtak, ango’shtak zadan	бармоқларни шақиллатмоқ
413.	انگورچینی	angurchini	узум узиш
414.	انگیختن – انگیز (ҲЗН)	angixtan-angiz (HZN)	1) ёмон ишга ундамоқ, гижгижламоқ, васвасага солмоқ, иғво қилмоқ, ғаламислик

			қилмоқ, провокация қилмоқ, провокация ёки иғво йўли билан бирор ножўя иш-ҳаракат қилишга ундамоқ, уйғотмоқ; 2) қўзғатмоқ, руҳлантирмоқ, илҳомлантирмоқ, руҳини кўтармоқ, ғайратини оширмоқ; 3) ўриндан туришга мажбур қилмоқ, қўзғатмоқ, ҳаракатга келтирмоқ
415.	انگیزاندن	angizondan	انگیختن [angixtan] га қаранг
416.	انهدام	enhedom	1) йўқотиш, йўқ қилиб (қириб) ташлаш, тугатиш, битириш, қирилиб кетиш, йўқ қилиниш, йўқолиб (тугаб) кетиш, емириш,

			қулатиш, вайрон қилиш; 2) ағдариш, йиқитиш; 3) мағлубият, шикаст, зарба
417.	آوازه خوانی	ovozexoni	1) ашула айтиш; 2) қўшиқчи касби
418.	اوبار	o’vbor	اобордан [o’vbordan] ва اобоштан [o’vboshtan] феълининг ҲЗН
419.	اобордан	o’vbordan	1) *баъзан* اобор [o’vbor] ҲЗН, емоқ, еб қўймоқ, еб юбормоқ, ямламай ютмоқ (ҳайвонлар ҳақида); ямламоқ, комига тортмоқ, ўраб (қоплаб) олмоқ, куйдириб йўқ қилмоқ, ўз таъсирига олмоқ, чулғаб олмоқ; 2) ютиб юбормоқ, (оғир келса ҳам) индамай тингламоқ, қарши гапирмаслик,

			ғазабини (аламини) ичига ютмоқ
420.	– اوباشتن اوبар (ҲЗН)	o’vboshtan-o’vbor	1) тўлдирмоқ, тўлатмоқ, тўлғизмоқ, тўлдириб солмоқ (қуймоқ, қўймоқ), йиғмоқ, бир ерга тўпламоқ; 2) اобардан [o’vbordan] га қаранг
421.	– آوردن آор؛ کتاب را با خود آورد؛ این آواز غم میاورد؛ دلیل آوردن؛ مثال آوردن؛	ovardan-ovar (HZN); ketob ro bo xud ovarad; in ovoz g’am miyovarad; dalil ovardan; mesol ovardan;	1) олиб келмоқ, келтирмоқ, олиб бориб бермоқ, элтиб қўймоқ, элтмоқ; у ўзи билан китоб олиб келди; бу қўшиқ мени ғамгин қилади; исботлаш, далил келтириш; мисол келтирмоқ;

	آورده اند که ...؛ به وجود آوردن؛ به هوش آوردن	ovardaand ke...; ba vujud ovardan; ba hush ovardan	ривоят қиладиларки, айтишларича, нақл этишларича, келтирибдурларки, манбаларда зикр қилинишича...; 3) *мураккаб феъл компоненти, масалан:* به یاد آوردن [ba yod ovardan] – а) эсламоқ, эсга олмоқ; б) эслатмоқ, эсга солмоқ, ёдга туширмоқ; яратмоқ, ижод қилмоқ, пайдо қилмоқ, юзага келтирмоқ; ҳиссиётга олиб келмоқ, онгга келтирмоқ
422.	اوژندن	o’jandan	*оғзакида* افکندن [afkandan] га қаранг

423.	اولادی؛ به اولادی قبول کردن	avlodi; ba avlodi qabul kardan	ўғил қилиб олмоқ, ўғилликка олмоқ, бола қилиб (асраб) олмоқ
424.	آویختن-آویز؛	ovixtan-oviz (HZN);	1) илмоқ, осмоқ, илиб (осиб) қўймоқ, ёймоқ, (турли жойларга) осиб ташламоқ, илиб (ёки ёйиб) ташламоқ (*нимагадир* از, به, روی); 2) *баъзан* дорга осмоқ, осиб ўлдирмоқ, қатл қилмоқ (*жазоламоқ*); 3) осилиб турмоқ, осилиб тушмоқ, солинмоқ, муаллақ осилиб турмоқ, осилиб қолмоқ, илиниб турмоқ (*бирор нарсага* از, به, روی); 4) илинмоқ, илиниб қолмоқ, чирмашмоқ, чирмашиб олмоқ,

			тирмашмоқ, ушламоқ, ёпишмоқ, тутмоқ, ушлаб олмоқ (*кимгадир-нимагадир* به ,از); 5) *оғзакида* маҳкам ушламоқ, ушлаб олмоқ, ушлаб қолмоқ, урушмоқ, жанг қилмоқ, жанг олиб бормоқ, курашмоқ
425.	اهانت؛	ehonat;	1) ҳақорат, таҳқир, сўкиш; 2) нафратланиш, жирканиш, ҳазар қилиш, нафрат, менсимаслик, илтифотсизлик, назарга илмаслик, писанд қилмаслик, калондимоқғлик, эътиборсизлик, бефарқлик, бепарволик, парвои фалаклик; 3) камситиш, хўрлаш, ерга

	اهنت کردن	ehonat kardan	уриш, камситилиш, хўрланиш, таҳқирланиш, хўрлик, ҳақорат; а) сўкмоқ, ҳақорат қилмоқ, таҳқир этмоқ, хўрлик келтирмоқ, қаттиқ ранжитмоқ, камситмоқ, нафсониятига (иззат-нафсига, шахсиятига) тегмоқ, оғир ботмоқ (*кимгадир* به); б) нафратланмоқ, жирканмоқ, ҳазар қилмоқ (*кимдандир* به), илтифотсизлик кўрсатмоқ, менсимай (писанд қилмай) қарамоқ, аҳамият бермаслик (*кимгадир* به);

			в) ерга урмоқ, камситмоқ (*кимнидир*)
426.	اهتزاز؛	ehtezoz;	1) тебраниш, қимматлашиш, қимирлатиш, титратиш, пирпиратиш, ҳилпиратиш; 2) хурсандлик, шодлик, хушвақтлик, шод-хуррамлик, севинч, қувонч, титраш, қалтираш, шодиёна;
	در اهتزاز بودن؛	dar ehtezoz budan;	а) хилпирамоқ, хилпилламоқ, пирпирамоқ (*байроқ ҳақида*); б) титрамоқ, қалтирамоқ, пирпирамоқ, ҳалпирамоқ;
	به اهتزاز درآمدن	ba ehtezoz daromadan	а) хилпирай бошламоқ (*байроқ ҳақида*); б) титрай,

			қалтирай, ҳалпирай бошламоқ
427.	اهتمام؛ (با) به اهتمام؛ اهتمام کردن (ورزیدن)	ehtemom; ba (bo) ehtemom; ehtemom kardan (varzidan)	1) уриниш, тиришиш, ҳаракат (ҳафсала) қилиш, ҳаракат, ҳафсала, қунт, ғайрат қилиш, зўр бериш, кучланиш, куч; 2) ғам, ташвиш, ғам ейиш, ташвишини қилиш, ўйлаш, ғамхўрлик, ғамхўрлик қилиш, назорат қилиб туриш, қараб туриш, парвариш (тарбия) қилиш; кимнингдир саъй-ҳаракатлари, ғамхўрликлари туфайли; а) хафсала (ҳаракат) қилмоқ, қунт қилмоқ, тиришмоқ,

			уринмоқ, ғайрат қилмоқ, астойдил ҳаракат қилмоқ, бор кучини ишга солмоқ; б) ташвишланмоқ, ташвишини қилмоқ, ғамини емоқ, ўйламоқ, ғамхўрлик қилмоқ, жон куйдирмоқ (*кимдир-нимадир ҳақида* نسبت به)
428.	آهختن	ohextan	آهیختن [ohixtan] га қаранг
429.	اهداء؛ اهداء شدن؛ اهداء کردن	ehdo; ehdo sho’dan; ehdo kardan	тортиқ қилиш, тортиқ (совға) қилиб бериш, армуғон этиш, тақдим этиш, тортиқ (ҳадя) қилиш; совға қилинмоқ; совға қилмоқ, тортиқ қилмоқ
430.	آهنج	ohanj	آهیختن [ohixtan] феълининг ҲЗН

431.	آهن دار	ohandor	таркибида темир бўлган, темирли, темир
432.	آهیختن – آهیز	ohixtan-ohiz (ҲЗН)	1) яланғочламоқ (*қилични*); 2) кўтармоқ, чўзмоқ, узайтирмоқ, ёймоқ, юқорига кўчирмоқ
433.	آهیز	ohiz	آهیختن [ohixtan] феълининг ҲЗН
434.	آی	oy	Ӯ [o] II га қаранг
435.	ای آی؛ حسن، آی حسن، بیا اینجا!	Oy; Hasan, oy Hasan, biyo injo!	*Ундов сўз* 1) ҳой!, хей!, эй! (чақирув ундови); 2) вой, вай, вай-вай (оғриқ қўрқинч каби ҳис-туйғуларни ифодалаш учун ишлатилади); 3) а, нима (*қайта мурожаат қилганда*); Ҳасан эй Ҳасан буерга кел!
436.	ایاب؛	eyob;	қайтариш, қайтариб бериш;

	ایاب و ذهاب	eyob va zuhob	олдинга ва орқага бориш, ҳаракат (*йўл бўйлаб*)
437.	ایجاد؛ ایجاد کردن	ijod; ijod kardan	яратиш, ижод этиш, ишлаб чиқиш, асар, ижод; яратмоқ, ижод этмоқ
438.	ایراد؛ ایراد نطق؛ ایرادی ندارد؛	irod; irode nutq; irodi nadorad;	1) талаффуз қилмоқ (*нутқ сўзламоқ*), айтмоқ, сўзламоқ, гапирмоқ, демоқ; нутқ сўзлаш; 2) эътироз (қарши фикр) билдириш, қаршилик қилиш, қарши чиқиш, сўз қайтариш; танқидий мулоҳаза; у ҳеч қандай танқидий фикр билдирмайди;

	ایراد بنی اسرائیل ی؛	irode Bani Isroili;	3) асоссиз (адолатсиз) айблаш, айбситиш, тирғилиш, тирноқ отидан кир излаш, инжиқлик қилиш; таъна, гина-қудурат, ёзғириқ, таъна қилиш, юзга солиш; *сўзлашувда* майда, асоссиз ҳийла-найранг;
	ایراد ضرب؛	irode zarb;	
	ایراد کردن؛	irod kardan;	4) уриш (*масалан зарба*); уриш, калтаклаш;
	ایراد گرفتن؛	irod gereftan;	а) сўзламоқ (*масалан нутқ*); б) ایراد گرفتن[irod gereftan] га қаранг;
		irod Bani	а) танқидий танбеҳ бериш

	ایراد بنی اسرائیل یگرفتن	Isroili gereftan	(*кимгадир-нимагадир* از, به, بر); б) бировни асоссиз айбламоқ (*кимнидир-ниманидир* از, به, бр); а) асоссиз жанжаллашмоқ; б) шилинмоқ, тирналмоқ
439.	ایرادات	irodot	ایراد [irod] 2), 3) нинг кўплиги
440.	ایستادن – ایست؛	istodan-ist (ҲЗН);	1) турмоқ, ўрнидан турмоқ; 2) кўтарилмоқ, чиқмоқ, юқориламоқ; 3) тўхтатмоқ, ҳаракатни ёки ишни тўхтатмоқ; 4) *сўзлашувда* сусткашлик қилмоқ, чўзмоқ, орқага судрамоқ, кечиктирмоқ, имилламоқ, имирсиламоқ, имиллаб

	آنها از فعالیت خود ایستادند	onho az faoliyate xud istodand	(имирсилаб) орқага судрамоқ, тўхтамоқ, ушланиб қолмоқ, тутилиб қолмоқ (*саволда, мавзуда* روی); 5) тўхтатмоқ, битирмоқ, тугатмоқ, барҳам бермоқ, чек қўймоқ (*ниманидир* از); 6) ҳақ бўлиб қолмоқ (*бирор нарсада* در, روی, سر
441.	ایستاندن	istondan	*баъзан* 1) кўтармоқ, энгашиб кўтариб олмоқ, ўрнидан туришга мажбур қилмоқ; 2) тўхтатмоқ
442.	ایطاء	ito	1) босиш (*жойни*);
443.	ایفاء؛	ifo;	бажариш, амалга ошириш, ижро этиш, адо қилиш

	ایفاء کردن	ifo kardan	(*бурчини, мажбуриятини*); бажармоқ, адо қилмоқ (*бурчини, мажбуриятини*)
444.	آیین بندی	oyinbandi	безаш, безатиш, ясатиш
445.	آیینه بندی	oyinebandi	آیینه کاری [oyinekori] га қаранг
		ب	
446.	باخت	boxt	1) ютқизиш, енгилиш, бой бериш; ютқизиқ, бой берилган пул; муваффақиятсизликка (мағлубиятга) йўлиқиш, енгилиш, бой бериш; мағлубият (*ўйиндаги*); 2) ютқазилган маблағ
447.	باختن – باز؛ پاک باختن؛	boxtan-boz (HZN); pok boxtan;	1) ютқизмоқ, бой бермоқ, ютқизиб (бой бериб) қўймоқ;

	دو تومان باختم؛ من در این کار هر چه داشتم باختم؛ خود را باختن؛ همه از	du tumon boxtam; man dar in kor har che doshtam boxtam; xud ro boxtan; hame az tarse	ютқизмоқ, тормор қилинмоқ, кули кўкка совурилмоқ; ҳамма нарсани ютқизмоқ; мен икки туман ютқаздим; 2) айрилмоқ, йўқотмоқ, қўлдан бермоқ, ажралмоқ, бой бермоқ, жудо бўлмоқ, йўқотиб (айрилиб) қолмоқ; мен бу ишда бор нарсамни йўқотдим; а) ўзини йўқотмоқ, эсанкираб қолмоқ, ўзини йўқотиб қўймоқ, довдираб қолмоқ, нима қилишни билмай (гангиб)

	ترس خود را باخته بودند؛ قمار باختن	xud ro boxta budand; qemor boxtan	қолмоқ (*бирор нарсадан* از); а) ҳамма қўрқувдан саросимага тушди; б) қаттиқ қўрқмоқ; 3) *баъзан* ўйнамоқ (*бирор нарса*) қимор ўйинлари, қимор, гардкам
448.	بار از دوش کسی برداشتن	bor az dushe kasi bardoshtan	а) кимнидир юкдан озод қилиш; бировнинг елкасидан оғирликни олмоқ; б) бировнинг ғамини енгиллатмоқ;
449.	مثل اینکه بار سنگینی از دوشش برداشته شده	mesle inke bore sangini az dushesh bardoshte sho’de	унинг елкасидан тоғ ағдарилгандек бўлди
450.	بار بر خر نهادن	bor bar xar nehodan	*оғзакида* нарсаларингизни йиғиб, кетишга тайёрланинг

451.	بار بر دل داشتن	bor bar del doshtan	руҳий босимни, қайғуни бошдан кечириш; қаттиқ қайғурмоқ, ачинмоқ, мотам тутмоқ, ғам емоқ, куймоқ, хасрат чекмоқ, қақшамоқ, оғир кун кечирмоқ
452.	بار بر دل کسی نهادن	bor bar dele kasi nehodan	кимнидир хафа қилиб қўймоқ, ташвишга солиб қўймоқ, дилини оғритмоқ, таъбини хира қилмоқ, кўнглини ғаш қилмоқ, қайғуга солмоқ, ғамга ботирмоқ, хафа қилиб қўймоқ
453.	بار چیزی را بدوش داشتن	bore chizi ro bedush doshtan	бирор нарсанинг юкини кўтармоқ
454.	بار خاطر شدن	bor xoter sho’dan	халал бермоқ, халақит бермоқ, монелик (тўсқинлик) қилмоқ (*кимгадир* به); зериктирмоқ,

			жонга (чаккага, меъдага) тегмоқ, безор қилмоқ, кўнгилга урмоқ (*кимнидир* به); жонига тегмоқ
455.	بار سفر بستن	bore safar bastan	йўлга (сафарга) отланмоқ, ўз буюмларини бирор нарсага жойламоқ, кетиш, жўнаш, йўлга (сафарга) чиқиш, сафарга тайёрланмоқ
456.	روی بار کسی گذاشتن	ruye bor kasi go’zoshtan	*сўзлашувда* а) бировнинг юкини янада оғирлаштирмоқ; б) кимнингдир қийин аҳволини, вазиятини, бировнинг азобини ёмонлаштирмоқ
457.	بار گردن کسی شدن	bor gardane kasi sho’dan	*сўзлашувда* бировнинг бошига боғланмоқ
458.	از زیر بار چیزی	az zire bor chizi dar	бирор нарсадан қочиш

	دررفتن	raftan	
459.	پشت (گردن) بزیر بار چیزی آوردن	po’sht (gardan) ba zire bor chizi ovardan	бирор нарсанинг юкини ўз зиммасига олмоқ; бирор нарсанинг юкини кўтармоқ; бирор нарсанинг юки билан келишмоқ
460.	بار آخرت بستن	bore oxerat bastan	нариги дунёга равона бўлмоқ
461.	بار خود را بستن	bore xud ro bastan	*сўзлашувда* бойимоқ, бойиб кетмоқ, давлати ошиб (давлатманд бўлиб) кетмоқ, қаллоблик билан қўлга киритмоқ, мол-дунё орттирмоқ, чўнтагини тўлдирмоқ
462.	چیزی در بار نداشتن	chizi dar bor nadoshtan	ҳеч қандай билимга эга бўлмаслик, ҳеч нарсани тасаввур қилмаслик; қалбида ҳеч нарса бўлмаслик
463	او چیزی در	u chizi dar bor	у ўзига ҳеч

.	بار ندارد	nadorad	нарсани тасаввур қилмайди; унинг қалбида ҳеч нарса йўқ
464.	زیر بار چیزی نرفتن	zire bor chizi naraftan	а) бирор нарсага бўйсунмаслик; б) рози бўлмаслик, ҳеч нарсага бормаслик
465.	فحش بار (ناسزا) کسی کردن	fahsh (nosazo) bore kasi kardan	*сўзлашувда* кимнингдир устидан ҳақорат ёғдирмоқ
466.	فحش بارم کرد	fahsh boram kard	у менга лаънатлар ёғдирди
467.	بارش را بار نمیکند	borash ro bor namiko’nad	бу унга мос келмайди, бу уни қониқтирмайди;
468.	از این کار بارت بار نمیشود	az in kor borat bor namishavad	бу ишда муҳтожлик сезмайсан
469.	از اینهم بار ما بار نمیشود	az in ham bore mo bor namishavad	бунда ҳам қийналмайсан, бу ерда ҳам фойдаланиш учун ҳеч нарса йўқ
470.	او بارش را بار کرد	u borash robor kard	у мол-дунё орттирди, у бойиди, у бойиб

			кетди
471.	چیزی بارش نیست	chizi borash nist	*сўзлашувда* у тор фикрли одам, у ҳеч нарсани тасаввур қилмайди; унинг қалбида ҳеч нарса йўқ
472.	بار خواستن	bor xostan	қабулини сўрамоқ (*давлат раҳбаридан*)
473.	بار دادن	bor dodan	а) кимсани қабул қилмоқ, қабул қилмоқ (*кимнидир* به); б) рухсат бермоқ, ижозат бермоқ (*киришга*)
474.	بار یافتن	bor yoftan	қабул қилинмоқ (*давлат раҳбари*), ижозат бермоқ
475.	باراندن	borondan	*оғзакида* 1) суғормоқ, сув қўймоқ, сув қуймоқ, сув сепмоқ, тўлдирмоқ, ёғдирмоқ (*кимгадир* به); 2) устига сепмоқ, сочмоқ (*масалан*

			гулларга); 3) тўкмоқ, қуймоқ, тўкиб ташламоқ (*масалан ғазабни*)
476.	باران گریز، باران گیر	borongo’riz, borongir	ёмғирдан бошпана; шийпон, айвон, соябон
477.	باربندی؛ باربندی کردن	borbandi; borbandi kardan	1) жойлаш, ўраш, солиш, упаковка (маҳсулот ўраладиган ёки жойланадиган нарса, мас, қоп, яшик, картон ва шу каби), қадоқ, қадоқлаш (*нарса-буюм, маҳсулот, товар*); 2) қадоқлаш, юклаш; ортиш; а) ўрамоқ, солмоқ, жойламоқ, саранжом қилмоқ, жойлаб ўрамоқ, ўраб жойламоқ; б) йиғиштирмоқ,

			йиғиштириб бирор нарсага солмоқ, жойламоқ; юкламоқ, юк босмоқ, ортмоқ
478.	بارپیچ؛ کاغذ بارپیچ	borpich; kog’aze borpich	1) ўраш (*матони*); 2) باربند [borband]га қаранг; ўров қоғози, нарса ўрайдиган қоғоз
479.	بارپیچی	borpichi	باربندی [borbandi] 1) га қаранг
480.	بارکشی	borkashi	транспорт воситасида (транспортда, транспорт билан) ташимоқ, юкларни ташиш; оғир юкларни ташиш
481.	بارگیری؛	borgiri;	1) ётқизиш, ётқизиб қўйиш; юклаш, ортиш; ортмоқлаш; 2) *баъзан* юк кўтариш қобилияти, қанча юк кўтариш,

	بارگیری کشتی؛ بارگیری کردن	borgiriye keshti; borgiri kardan	тоннаж (пароходнинг юк кўтариш қобилияти); кеманинг сув сиғими; юкламоқ, ортмоқ (*кемага, вагонга*)
482.	باریدن؛ برف میبارد	boridan; barf miborad	ёғмоқ (*ёмғир, қор*); ёғилмоқ, ёғилиб кетмоқ; қуйилмоқ, тўкилмоқ, оқмоқ, томмоқ; қор ёғаяпти, қор ёғмоқда
483.	باز کرد؛	boz kardan;	а) очмоқ, очиб қўймоқ, очиб ташламоқ, ҳайдамоқ, ҳайдаб қўймоқ; б) ечмоқ, бўшатмоқ, очмоқйўл очмоқ, имкон бермоқ, шароит яратмоқ,

	مسلسل را باز کرد؛ او در ده دبستان باز کرده است	mo’salsal ro boz kard; u dar deh dabeston boz karda ast	жағи очилмоқ, гапга тушиб кетмоқ, ойдинлаштирмоқ, равшанлаштирмоқ; в) қисмларга ажратмоқ, бузиб ташламоқ; у пулемётни қисмларга ажратди; г) очмоқ, асос солмоқ, таъсис қилмоқ, тузмоқ; у қишлоқда бошланғич мактаб очди; д) чиқармоқ, ечмоқ, бўшатмоқ
484.	باز؛	boz;	**IV. 1.** باختن [boxtan] *феълининг ҲЗН;* **2.** *мураккаб сўзнинг иккинчи*

	ریسمان باز؛ قمارباز	rismonboz; qemorboz, qo’morboz	*компоненти қуйидаги маънода:* бирор нарса ўйновчи, бирор нарсани севувчи, масалан: дорбоз; қимор ўйновчи, қиморбоз
485.	بازبینی کردن	bozbini kardan	текширмоқ (*чипталарни*)
486.	بازتولید؛ بازتولید ساده؛ بازتولید فزاینده	bozto’uvlid; bozto’uvlide sodde; bozto’uvlide fazoyande	қайта ишлаб чиқармоқ, такрор ишлаб чиқариш; оддий ишлаб чиқариш; кенгайтирилган такрор ишлаб чиқариш
487.	بازداشت؛	bozdosht;	1) тўхтатиш, тўхтатиб қолиш, тўхтатиб туриш; орқага суриш, кечиктириш, кечиктириб

	بازداشت شدن؛	bozdosht sho’dan;	юбориш; ушлаб қолиш, олиб қолиш, секинлатиш, ушлаб (тутиб) олмоқ, қўлга туширмоқ, қамоққа, ҳибсга олиш, қамоқ, ҳибс; 2) ўзини босиш, ўзини тийиш, ўзини оғирликка солиш, ушлаб қолиш; тўсқинлик кўрсатиш, тўсқин бўлиш, тўсқинлик қилиш; ҳалал, ҳалақит, тўсиқ, тўсқинлик; секинламоқ, тўхтамоқ, тўхталмоқ, тўхталиб қолмоқ, хаёлламоқ, кўпроқ бўлмоқ,

	بازداشت کردن؛	bozdosht kardan;	туриб қолмоқ, қолиб кетмоқ, тўхтаб қолмоқ, секинлашмоқ, қамалмоқ, қамоққа, ҳибсга олинмоқ; қамоққа олинмоқ; тўхтатмоқ, тўхтатиб қолмоқ, тўхтатиб турмоқ, орқага сурмоқ, кечиктирмоқ, ушлаб олмоқ, қўлга туширмоқ, қамоққа олмоқ, ҳибсга олмоқ; қамоққа олиш
488.	بازداشت شده	bozdosht sho’de	بازداشتی [bozdoshti] га қаранг
489.	بازستانی	bozestoni	1) қайтариш (*йўқолган нарсани*), тўлаш, ўрнини тўлдириш, бадалини бериш; 2) *савдода* рекламация (товарнинг

			сифатсизлиги ва бунинг бунинг натижасида кўрилган зарарни тўлаш ҳақидаги даъво)
490.	بازشناسی	bozshenosi	таниш, таниб олиш
491.	بازگشت؛ پس از بازگشت از مسافرت؛ بازگشت کردن	bozgasht; pas az bozgasht az masoferat; bozgasht kardan	1) қайтариш, қайтариб бериш, орқага қайтариш, қайтишга мажбур қилиш; саёҳатдан қайтгандан сўнг; а) орқага қайтмоқ, қайтиб келмоқ, қайтмоқ, тикланмоқ, қайтиб келмоқ, орқага қайтмоқ;
492.	بازگو، بازکویی؛	bozgu, bozguyi;	1) такрорлам оқ, қайтармоқ (*айтилганларн*

	بازگو کردن	bozgu kardan	*и*); 2) айтиб (сўзлаб) бермоқ, гапириб бермоқ, ҳикоя қилиб бермоқ, ўз сўзи билан ифодаламоқ, ҳаммасини батафсил айтиб бермоқ; айтиб бермоқ; 3) баён қилиш, ифода этиш, айтиб бериш, тушунтириш, тушунтириб бериш (*бирор нарсани*); бериш (*сўз навбатини*); а) такрорлаш, қайтариш (*айтилганларни*); б) айтиб (сўзлаб) бериш, гапириб бериш, ҳикоя қилиб бериш, ўз

			сўзи билан ифодалаш, ҳикоя қилмоқ, ҳикоя қилиб бермоқ, сўзлаб бермоқ; в) баён (ҳикоя) қилмоқ, ифода этмоқ, айтиб бермоқ, тушунтирмоқ, тушунтириб бермоқ (*ниманидир*)
493.	بازو دادن	bozu dodan	ёрдам бермоқ (*кимгадир* به), қўллаб-қувватламоқ (*кимнидир* به), ёрдам қўлини чўзмоқ;
	بازو زدن	bozu zadan	туртмоқ, итармоқ, отмоқ, ирғитмоқ, улоқтирмоқ, даст кўтармоқ; бирор (ёмон) йўлга бошламоқ, туртиб (итариб) юбормоқ, шоша-пиша, тиқмоқ, итариб киритмоқ; ҳар ёққа итариб

			(суриб) йўл очмоқ, жой очмоқ, туртиб уйғотмоқ
	بازو گشادن	bozu go’shodan	а) кимсага қучоқ очмоқ; б) сахийлик қилмоқ, ҳиммат кўрсатмоқ, мурувват, ҳиммат, карам, олийжаноблик, олийҳимматлик, феъли кенглик; хатти-ҳаракат қилмоқ
	بازو چیزی داشتن	bozu chizi doshtan	а) бирор нарса қила олмоқ, бирор нарсани амалга ошириш учун етарли кучга эга бўлмоқ; б) бирор нарса қилишга лойиқ бўлмоқ; мақсдга мувофиқ бўлиш
	بازو ستون کردن	bozu so’tun kardan	*оғзакида* қўлини қаттиқ тортмоқ (*масалан камонни тортганда*)
	زیر بازو	zire bozu kasi	а) бировнинг

	کسی گرفتن	gereftan	қўлини олмоқ; б) кимгадир ёрдам бермоқ
494.	بازیابی؛ حقوق بازیابی	bozyobi; ho’quqe bozyobi	1) қайтиб олиш, қайтариш; ҳуқуқларини қайта тиклаш
495.	باسک	boso’k	*оғзакида* эснаш, эснoқ тортиш, эснoқ
496.	باش؛ باش تا ببینیم	bosh; bosh to bebinim	1) بودن [budan] феълининг ҲЗН; 2) тўхта!, шошма! кут!; кут, кўрамиз!
497.	باغچه بندی؛ باغچه بندی کردن	bog’chebandi; bog’chebandi kardan	гулзордаги гулларни очиб териш; гулзорда гул теришни ташкиллаштирмоқ , гулзордаги гулларни яксон қилиш
498.	بافتن؛	boftan;	1) тўқимоқ, газламага нақш солмоқ, гул солиб

	تور بافтан؛ گیس بافтан	to’r boftan; gis boftan	газлама тўқимоқ; тўқимоқ, тўрга ўхшатиб ясамоқ; 2) тўр тўқимоқ, боғламоқ, тириштирмоқ, буриштирмоқ, бириктирмоқ, қоқиштирмоқ, боғламоқ; ўрмоқ; 3) тўқимоқ, йигирмоқ, эшмоқ, пишитмоқ, чийратмоқ, нотўғри айтмоқ; ўрмоқ, ўриб қўймоқ; муқоваламоқ, қўшиб ўрмоқ; тўр тўқимоқ; кокилларни ўриб қўймоқ, кокилларни ўрмоқ; 4) *сўзлашувда* ўйлаб чиқармоқ, ихтиро қилмоқ, уйдирмоқ, тўқимоқ, тўқиб-чатмоқ, ёзмоқ,

			ижод этмоқ, яратмоқ, тузмоқ, ўрмоқ, чалкаштирмоқ, ёлғон-яшиқ гапларни тўқиб чиқармоқ
499.	بال؛ بال افکندن (انداختن)؛

	بال زدن؛	bol zadan;	б) вояга, балоғатга етмоқ, ўсмоқ, улғаймоқ, етилмоқ, кучга тўлмоқ, мустақил бўлиб етилмоқ; қанотланмоқ, қанот ёзмоқ, илҳом олмоқ, кўкракни кермоқ; в) *сўзлашувда* тезда учиб кетмоқ, тезда ўзини панага олмоқ, яширинмоқ; қанот қоққандай учмоқ;
	بال به بال کسی دادن؛	bol be bole kasi dodan;	а) силкитмоқ, қоқмоқ, қўл (ёки бошқа бирор нарса) силкитиб чақирмоқ, ишора қилмоқ, қанотлари билан урмоқ;
	به بال دیگری پرواز کردن؛	be bole digari parvoz kardan;	б) учмоқ (*қуш, ҳашарот*); кимнидир қўллаб-

	زیر بال گرفتن	zire bol gereftan	қувватлаш, кимгадир ёрдам бериш; *сўзлашувда* а) бировнинг қўллаб-қувватлаши билангина ўз масъулиятини енгиш; б) бировнинг хизматини ўзиники қилиб олмоқ; қўллаб-қувватламоқ; васийлик қилмоқ, васий бўлмоқ; ғамхўрлик қилмоқ, мураббийлик қилмоқ; қайғурмоқ (*кимгадир* را); ҳомийлик қилмоқ (*кимгадир* را)
500.	باليدن؛	bolidan;	1) фахрланмоқ, ифтихор қилмоқ

	او به فضل پدرش میبالد	u ba fazle padarash mibolad	(*ким биландир, нима биландир* ,از به); у отасининг донолиги билан фахрланади; 2) ўсмоқ, кўтарилмоқ, ривожланмоқ
501.	بام ره	bomrah	*баъзан* томга ўтиш; томга олиб борувчи нарвон, шоти, зинапоя
502.	باوراندن	bovarondan	*баъзан* ишонишга мажбур қилмоқ; (узил-кесил) ишонтирмоқ, иноитирмоқ, тўла исбот қилмоқ, кўндирмоқ
503.	بای	boy	**II.** بایستن [boyestan] феълининг ҲЗН
504.	بایستن-بای (ҲЗН)	boyestan-boy;	1) *оғзакида* бурчли бўлмоқ; бирор ишни бажариши, қилиши керак бўлмоқ; керак, зарур бўлмоқ;

			2) باید, بایست, بایستی, میبایست, میباید, میبایستی – керак, зарур, лозим, даркор; керак (феълнинг музлатилган шакллари, модал шахссиз феъллар сифатида ишлатилади)
505.	بتانه؛ بتانه کردن	batone; batone kardan	1) беркитиш, беркитиб ташлаш, текислаб юбориш, ёпиштириш (*ёриқ, тешик, ёриқ, туйнук, тирқиш ва ҳоказо*); тирқишларни беркитиш; 2) шпаклёвка, шпаклёвкалаш, шпаклёвка қилиш, шпаклёвка қилиш учун ишлатиладиган замазка, замазка

			(тешик-ёриқларни, тирқишларни бекитиш учун ишлатиладиган ёпишқоқ қоришма); бекитмоқ, текислаб юбормоқ, теккизмоқ, ёпиштирмоқ (тешикни, ёриқни), шпаклёвка қилмоқ (бирор сиртни бўяш олдидан ундаги ўйдим-чуқур жойларни, тирқишларни махсус замаска суртиб текисламоқ)
506.	بتاييدن	betoyidan	*оғзакида* қолдирмоқ, ташлаб кетмоқ, қўйиб юбориш, озодликка чиқариш

507.	بتواز	batvoz	پتواز [patvoz]га қаранг
508.	بتون ریزی	beto’nrizi	بتون کاری [beto’nkori] га қаранг
509.	بتون سازی؛ دستگاه بتون سازی؛ کارخانه بتون سازی	beto’nsozi; dastgohe beto’nsozi; korxoneye beto’nsozi	бетон ишлаб чиқа риш; бетонқоргич (бетон қорадиган машина); бетон заводи
510.	بتون کاری؛ بتون کاری کردن	beto’nkori; beto’nkori kardan	бетонламоқ, бетон билан ишламоқ, бетон билан мустаҳкамламоқ; бетонламоқ, бетон билан ишламоқ, бетон билан мустаҳкамламоқ
511.	بتونه	beto’ne	بتانه [betone]га қаранг
512.	بخشا (ی)	baxsho(y)	بخشودن [baxshudan] феълининг ҲЗН
513	بخشایش	baxshoyesh	1) кечириш, афв

.			этиш; гуноҳидан ўтиш; 2) амнистия, афв умумий; 3) илтифот, лутф, яхшилик, меҳр, раҳм, шафқат, марҳамат, раҳмдиллик, хайр-эҳссон, саховат, мурувват, раҳм, шафқат, раҳм-шафқат, омон
514.	بخشایيدن	baxshoyidan	بخشودن [baxshudan]га қаранг
515.	بخشودگی	baxshudegi	1) солиқлардан озод қилиш, солиқлардан озод бўлиш; жаримани олиб ташлаш, хайфсанни ечиш; 2) بخشندگی [baxshandegi]га қаранг
516.	بخشودن-بخشا(ی)	baxshudan-baxsho(y)	1) жарималарни,

		(HZN)	солиқларни тўлашдан озод қилмоқ; 2) بخشیدن [baxshidan] 1), 2) га қаранг
517.	بخشیدن؛ پول زیادی باو بخشیدند؛ زندگیش را باو بخشیدند؛ ببخشید!	baxshidan; pule ziyodi bou baxshidand! zendagiyash ro bou baxshidand; bebaxshid!	1) тортиқ қилмоқ, тортиқ (совға) қилиб бермоқ, армуғон этмоқ, инъом қилмоқ; тортиқ қилмоқ, бермоқ, бахш этмоқ, бағишламоқ; мукофотламоқ; унга кўп пул берилди; унга ҳаёт бахшида қилинди; 2) кечирмоқ, афв этмоқ, гуноҳидан

	من او را بخشیدم؛ خداوند این اولاد را به شما ببخشید!	man u ro baxshidam; xo’dovand in avlod ro ba sho’mo bebaxshad!	ўтмоқ; гуноҳидан кечмоқ; кечирасиз!, узр сўрайман!; мен уни кечирдим; 3) بخش کردن (بخش I) саҳифасидаги га қаранг; Аллоҳ фарзандларингизни асрасин!
518.	بدپیلگی	badpilegi	1) ўч (қасос, интиқом) олиш, кек сақлаш; 2) ўжарлик, қайсарлик, саркашлик
519.	بدرود؛	bedrud va badrud;	хайрлашиш, видолашиш, хайрлашув,

	بدرود گفتن (کردن)؛ زندگی را بدرود گفتن (کردن)	bedrud go’ftan (kardan); zendegi ro bedrud go’ftan (kardan)	ажралишишхайр-маъзур қилиш; хайрлашмоқ, видолашмоқ; ҳаёт билан хайрлашмоқ, ўлмоқ, дунёдан ўтмоқ, жон бермоқ, вафот қилмоқ, қазо қилмоқ
520.	بذرافشانی؛ بذرافشانی بهاره؛ بذرافشانی پاییزه	bazrofshoniy; bazrofshoniye bahore; bazrofshoniye poyize;	экин, эмлаш, экиш, сепиш, сочиш; баҳорги экин; кузги (кузда) экилган экинлар
521.	بذرکار	bazrkor	بذرافشان [bazrofshon]га қаранг
522.	بذرکاری	bazrkori	بذرافشانی [bazrofshoniy]га қаранг
523.	بر	bo‘r	**I. 1.** بریدن [bo’ridan] феълининг ҲЗН; **2.** карталарни

			қайта чийлаш; **3.** *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти қуйидаги маънода:* кесувчи, қирқувчи, масалан: آهن بر [ohanbar] – темир кесувчи; برخوردن [barxo’rdan] – аралаштирилган (*карталар*); بر زدن [bar zadan] – карталарни чийламоқ
524.	برآ(ی)	bar-o(y)	برآمدن [baromadan] -ўтмоқ феълининг ҲЗН
525.	برار	bar-or	برآور [barovar]га қаранг
526.	برازیدن	barozidan	*оғзакида* 1) гўзал қилмоқ; чиройли қилмоқ; кўркамлаштирмоқ; ҳусн бермоқ; зийнатламоқ (безатиш маъноси кучлироқ бўлса);

			жозибадор қилмоқ; 2) мос бўлмоқ, мувофиқ бўлмоқ, муносиб бўлмоқ, ярашмоқ; 3) ярашмоқ, мос тушмоқ, ўзига жуда муносиб бўлмоқ, чирой очмоқ (*кийим ҳақида*)
527.	برآسودن	bar-osudan	*баъзан* дам олмоқ; тинчлик топмоқ, ҳузур-халоват топмоқ
528.	برآشفتن	bar-osho’ftan	*ҲЗН* برآشوب [baroshub] 1) ғазабланмоқ, жаҳли чиқмоқ, аччиғи келмоқ, дарғазаб бўлмоқ, ғазабланмоқ, аччиқланмоқ, тутақиб кетмоқ, дарғазаб бўлмоқ, қутуриб кетмоқ, кучли нафратланмоқ; 2) ҳаяжонланмоқ; ғазабланмоқ,

			аччиқланмоқ, нафратланмоқ, қаҳри келмоқ, ғазаби қайнамоқ; ғалаён кўтармоқ, исён қилмоқ, бош кўтармоқ; 3) жаҳлини чиқариб юбормоқ, қонини қайнатмоқ, қаттиқ ғазабланмоқ, ғазаби келмоқ, ғазаблантирмоқ, нафратлантирмоқ, жаҳлини чиқармоқ, қаҳрини келтирмоқ, зардасини қайнатмоқ
529.	برآشوب	bar-oshub	برآشفتن [barosheftan] феълининг ҲЗН
530.	برآغالیدن	bar-ogʻolidan	آغالیدن [ogʻolidan]га қаранг
531.	برافتادن	bar-oʻftodan	1) модадан чиқмоқ, ишлатилмай

			қолмоқ; 2) йўқолмоқ, йўқ бўлмоқ, йўқ бўлиб кетмоқ, барҳам топмоқ; ғойиб бўлмоқ, кўчмоқ, ажралмоқ
532.	برافراختن	bar-afroxtan	برافراشتن [bar-afroshtan]га қаранг
533.	برافراز	bar-afroz	برافراختن [bar-afroxtan] ва برافراشتن [bar-afroshtan] феълининг ҲЗН
534.	برافراشتن - ҲЗН برافراز	bar-afroshtan – bar-afroz (HZN); parcham bar-	1) баланд қилмоқ, баландлатмоқ, кўтармоқ; эътиборини оширмоқ, обрўйини кўтармоқ; баҳосини оширмоқ, нархини кўтармоқ, ердан кўтармоқ, энгашиб кўтариб олмоқ, юқорига кўтармоқ; 2) тикмоқ,

	پرچم برافراز	afroz	қадамоқ, ўрнатмоқ; байроқ ўрнатмоқ
535.	برافروختن - برافروز	bar-afruxtan-bar-afruz (HZN)	1) алангалантирмоқ, аланга (ўт) олдирмоқ; уйғотмоқ, жўшга келтирмоқ, тутақиштирмоқ, қизиштирмоқ, ёқмоқ, ёндирмоқ, тутаттирмоқ, ўт олдирмоқ, жонлантирмоқ, ғайратлантирмоқ, руҳлантирмоқ, ҳаваслантирмоқ; уйғотмоқ, ғайратга солмоқ (келтирмоқ), гуруллатиб юбормоқ; қўзғатмоқ, туғдирмоқ, кучайтирмоқ, зўрайтирмоқ, авж олдирмоқ, аланга олдирмоқ; 2) ғазабланмоқ,

			жаҳли чиқмоқ, аччиғи келмоқ, дарғазаб бўлмоқ; ғазабдан қизармоқ
536.	برافروز	bar-afruz	برافروختن [bar-afruxtan] нинг ҲЗН
537.	برافکندن	bar-afkandan	افکندن [afkandan]га қаранг
538.	برآمدن – برآ(ی) (ҲЗН);	bar-omadan – bar-o(y) (HZN);	1) кўтарилмоқ, юқори чиқмоқ, қад кўтармоқ, юқориламоқ; турмоқ, ўрнидан турмоқ, кўтарилмоқ, юксалмоқ, чиқмоқ; бориб тақалмоқ, келиб чиқмоқ (*нимадандир* بالای); 2) кўринмоқ, чиқмоқ, пайдо бўлмоқ; юзага келмоқ, келиб чиқмоқ, туғилмоқ; босилиб чиқмоқ, эълон қилинмоқ,

	این کار از او برنمیاید	in kor az u bar-namiyoyad	(-дай) бўлиб кўринмоқ, ...га ўхшаб кўринмоқ, -дек ёки -дай туюлмоқ, кўриниш бермоқ; 3) юлдузарнинг кўтарилиши; 4) ниманингдир устида чиқиш қилиш (از); 5) ўтмоқ (*вақт*), вақт ўтиши; 6) оқиб битмоқ, оқиб тамом бўлмоқ; батамом оқиб кетмоқ (чиқмоқ), орқасидан бормоқ, изидан бормоқ, маълум (равшан, ошкор) бўлмоқ, (бирор фикр) келиб чиқмоқ (*нимадандир* از); бу иш унинг қўлидан келмайди, Бу ишни бажаришга

			унинг қурби етмасди
539.	برآمیختن	bar-omixtan	آمیختن [omixtan]га қаранг
540.	برانداختن - برانداز (ҲЗН)	bar-andoxtan-bar-andoz (HZN)	1) ташламоқ, отмоқ, ирғитмоқ, ташлаб юбормоқ, ағдармоқ, йиқитмоқ, қулатмоқ, юқоридан ташламоқ, қулатмоқ; 2) бузмоқ, йиқитмоқ, қулатмоқ, вайрон қилмоқ, емирмоқ; қулатмоқ, ағдармоқ, ёткизмоқ, йиқитмоқ; 3) бекор қилмоқ, йўқ қилмоқ, кучдан қолдирмоқ, тугатмоқ, битирмоқ, барҳам бермоқ, тарқатмоқ, йўқотмоқ, тугатмоқ, ёпмоқ

541.	برانداز	bar-andoz	I برانداختن [barndoxtan] феълининг ҲЗН; II. ворандаз [varandoz]га қаранг
542.	برانگیختن - برانگیز	bar-angixtan-bar-angiz (HZN)	1) руҳлантирмоқ, илҳомлантирмоқ, руҳини кўтармоқ, ғайратини оширмоқ; 2) ёмон ишга ундамоқ, гижгижламоқ, васвасага солмоқ; иғво қилмоқ, ғаламислик қилмоқ; қизиқтирмоқ, қўзғатмоқ, ҳавасини келтирмоқ, уйғотмоқ, юзага келтирмоқ, туғдирмоқ; тўлқинлантирмоқ; жўштирмоқ; очмоқ; (бирор иш қилишга) ундамоқ, қўзғатмоқ,

			мажбур этмоқ; кўнглига солмоқ; 3) кўтарилишга мажбур қилмоқ, тебратмоқ, силкитмоқ, ҳилпиратмоқ; ҳаракатга келтирмоқ
543.	برآوردن؛ آرزوهایش را برآورد	bar-ovardan-bar-ovo’rdan; orzuhoyash ro bar-ovard	برآور [bar-ovar, bar-ovo‘r] ҲЗН 1) бажармоқ, ижро этмоқ, бажо келтирмоқ, адо этмоқ, ўринлатмоқ, рўёбга чиқармоқ, амалга оширмоқ, юзага (рўёбга) чиқармоқ, бажармоқ, қилмоқ, охирига етказмоқ, тамомламоқ, тугалламоқ, битирмоқ, битказмоқ, охирига (поёнига, ниҳоясига) етказмоқ;

			у ўз истакларини бажарди; 2) (ичидан) олмоқ, чиқармоқ; чиқариб (тортиб) олмоқ; ўймоқ, ўйиқ олмоқ (бичишда), битта-битта оли (ташиб) чиқмоқ, олмоқ, чиқармоқ, чиқариб олмоқ, суғурмоқ; 3) ўстирмоқ, парвариш қилмоқ, етиштирмоқ, тарбияламоқ, вояга етказмоқ, катта қилмоқ, такомиллаштирмоқ, тарбиялаб етиштирмоқ, ўстирмоқ, тарбиялаб катта қилмоқ, тайёрламоқ; 4) кўрсатмоқ,

			намойиш (намоён) қилмоқ; аниқламоқ, очмоқ, фош (ошкор, маълум) қилмоқ, кўрсатмоқ, билдирмоқ, намоён қилмоқ; 5) ердан кўтармоқ, қўлида кўтармоқ, юқорига кўтармоқ, судраб олиб кирмоқ, судраб олиб кириб қўймоқ, судраб олиб чиқмоқ; 6) *баъзан* қурмоқ, бино (барпо) қилмоқ, тикламоқ (*масалан бинони*); 7) *баъзан* таъмирламоқ, тўғирламоқ; 8) *баъзан*

			тўлдирмоқ, тўлдириб солмоқ
544.	برآویختن – برآویز (ҲЗН)	barovixtan-baroviz (HZN)	чанг солмоқ, маҳкам ушлаб (ёпишиб) олмоқ, хиппа ёпишмоқ, илашмоқ; жанжалга қўшилмоқ; урушиб кетмоқ; маҳкам ушламоқ, ушлаб (ёпишиб) олмоқ, ушлаб қолмоқ
545.	برآویز	baroviz	برآویختن [barovixtan] феълининг ҲЗН
546.	برآهیختن	barohixtan	آهیختن [ohixtan]га қаранг
547.	برائت؛	baroat;	1) оқлаш, оқлаш ҳақидаги ҳукм, айбловларни бекор қилиш; оқланиш, шон-шарафини (обрў-эътиборини ёки илгариги ҳуқуқларини) тиклаш; 2) *оғзакида* қарзлардан,

	برائت شدن؛ برائت کردن	baroat sho’dan; baroat kardan	мажбуриятлардан озод қилиш; 3) *оғзакида* озод қилиш, тозалаш, фориғ қилиш; оқланмоқ; оқламоқ, айбсизлигини исботламоқ, ҳақлигини тасдиқламоқ, тўғри деб топмоқ; оқламоқ, шон-шарафини (обрў-эътиборини ёки илгариги ҳуқуқларини) тикламоқ
548.	بربادرفته	barbodrafte	бекорга сарфланган, беҳудага кетказилган, зое қилинган; йўқолган
549.	بربستن – بربند	bar-bastan – [bar-band] ҲЗН	1) بستن [bastan] 1) га қаранг; 2) боғламоқ, боғлаб қўймоқ, тугмоқ (*кимгадир-*

			нимагадир به), олиб бориб бермоқ (*нимагадир*)
550.	بربند	bar-band	بربستن [bar-bastan] феълининг ҲЗН
551.	بربین	bar-bin	بردیدن [bar-didan] феълининг ҲЗН
552.	برتاب	bar-tob	برتافتن [bar-toftan] феълининг ҲЗН
553.	برتافتگی	bartoftegi	қийшайиш, қийшайган (букилган) жой, эгик, букик, қийшиқ; букиш, четга чиқиш, оғиш, эгилганлик, букилганлик, букиклик, эгрилик
554.	برتافتن – برتاب (HZN)	bar-toftan – bar-tob (HZN)	*китобий* 1) айлантирмоқ, бурамоқ; у ёқ-бу ёққа айлантирмоқ, бурмоқ; йигирмоқ, эшмоқ, пишитмоқ, чийратмоқ; эшмоқ, ўрмоқ, тўқимоқ;

			2) думалатиб (кўчириб) бирор томонга сурмоқ, думалатиб бирор томонга олиб бормоқ, чиқариб қўймоқ; бошқа томонга бурмоқ, бурилмоқ; шимармоқ, қайтармоқ, шимариб (қайтариб) қўймоқ; ён томонга бурилмоқ; 3) бошқа томонга бурилмоқ, тескари ўгирилмоқ; тескари ўгирмоқ, юзини тескари ўгирмоқ; қайтарилмоқ, шимарилмоқ, ҳимарилмоқ; 4) пармаламоқ, дастпарма билан тешмоқ, пармалаб тешмоқ; бир мунча вақт

			(давомида) пармаламоқ, пармалаб турмоқ; 5) чидамоқ, бардоош бермоқ, тоқат қилмоқ; кўтармоқ, чидамоқ, кўнмоқ, кўникмоқ; учрамоқ, йўлиқмоқ, дучор бўлмоқ, кўтариб олиб чиқмоқ, олиб чиқиб қўймоқ, ташимоқ, кўтариб олиб келмоқ, кўчирмоқ
555.	برتر	bartar	**I.** 1) юқори, баланд; юқорироқ; 2) яхши, тузук, дуруст; афзалроқ; **II.** 1) юқорироқ; 2) яхшироқ, яхши, сара, олди; афзалроқ, ортиқроқ, маъқулроқ
556.	برج	barj	*баъзан* беҳуда сарфлаш, пулни совуриш, пулни

			айш-ишратга, бўлар-бўлмасга сарфлаш, пулхўрлик
557.	برجستن	bar-jastan	1) сакраб (ирғиб) чиқмоқ, сакраб (ирғиб) чиқиб (ёки миниб) олмоқ; 2) ирғиб тушмоқ, сакраб чиқмоқ; 3) ирғиб чиқмоқ, сакраб чиқиб олмоқ; тошмоқ, пайдо бўлмоқ (*ҳуснбузар*); 4) урмоқ, уриб турмоқ, тепиб турмоқ (*артерия, томир ҳақида*)
558.	برچیدگی	barchidegi	тарқатиб (чиқариб) юбориш, тугатиш, битириш, тарқатиш, йўқотиш, барҳам бериш, ёпиш, ёпилиш, якунлаш, бекор қилиш
559.	برچیدن	bar-chidan	ҲЗН برچین [bar-chin] – 1) چیدن

			[chidan] 1) га қаранг; 2) уюм қилиб йиғмоқ бир жойга тўпламоқ ғарам қилиб йиғмоқ; териб олмоқ, йиғиб (йиғиштириб) қўймоқ, йиғиб олмоқ (*ердан*); 3) озод қилмоқ, жавоб бериб юбормоқ, тарқатиб юбормоқ; ёймоқ, ёзмоқ, ечмоқ; ёйиб юбормоқ, ёзиб қўймоқ, угатмоқ, битирмоқ, барҳам бермоқ; тарқатмоқ, йўқотмоқ, бекитмоқ, ёпмоқ (*ташкилотни*)
560.	برخاستگی	barxostegi	туриш, ўрнидан туриш, кўтариш, кўтарилиш, чиқиш

561.	برخاستن – برخیز (HZN)	bar-xostan-bar-xiz (HZN)	1) турмоқ, қўпмоқ, ўриндан турмоқ; уйғонмоқ, уйқудан турмоқ; тузалмоқ, соғайиб бош кўтармоқ, оёққа турмоқ; қаршида (кўз ўнгида) пайдо (намоён) бўлмоқ; девордек кўтарилмоқ; ўсмоқ; отланмоқ, қўзғалмоқ, кўтарилмоқ, оёққа турмоқ; чимоқ, пайдо бўлмоқ (Қуёш, Ой ҳақида); пайдо бўлмоқ, юзага келмоқ, туғилмоқ, кўтарилмоқ; оёқ узра турмоқ, оёқ босмоқ, оёқ қўймоқ, чиқмоқ; тўхтаб қолмоқ; музлаб қолмоқ, муз билан қопланмоқ; турмоқ, ўтмоқ,

			киришмоқ, иш бошламоқ; ўтмоқ, кирмоқ; пайдо (намоён) бўлмоқ, гавдаланмоқ, кўтарилмоқ, чиқмоқ, юқориламоқ; турмоқ, ўриндан турмоқ; соғ бўлиб кетмоқ, соғайиб тузалмоқ; кўтарилмоқ, чиқмоқ; қўзғалмоқ, отланмоқ, ташланмоқ; бирор иш қилишга бошламоқ, отланмоқ, бош кўтармоқ; юқори кўтарилмоқ, ошмоқ, кўтарилиб (ошиб) кетмоқ; юқори даражага чиқмоқ, ошмоқ, кўтарилмоқ, кучаймоқ; яхшиланмоқ;

			яхши йўлга қўйилмоқ; кўпчимоқ, кўпмоқ; бошланмоқ, кўтарилмоқ, турмоқ; 2) кўтарилмоқ, юксалмоқ, чиқмоқ; бориб тақалмоқ, келиб чиқмоқ; пайдо бўлмоқ (*ёриткич*); 3) кўтарилмоқ, бош кўтармоқ, қўзғолон қилмоқ; қарши чиқмоқ, қаршилик қилмоқ; исён кўтармоқ
562.	برخورد؛	barxo‘rd;	1) кутилмаган, тасодифий учрашув; 2) кесиб ўтиш; чўқинтириш, чўқинтириб қўйш; 3) тўқнашиш; дуч (рўбарў) келиш, учраш; учратиш; дуч (зид) келиб

	برخورد کردن؛	barxo‘rd kardan;	қолиш, ихтилоф, тўқнашув, жанжал, можаро; тўқнашув, жанг; 4) тегиш, бир-бирига тегиш, тегиб туриш; туташ бўлиш, туташиш; яқинлашиш, яқинлашиб келиш; 5) бориш (*нимагадир*), муҳокама қилиш, кўриш, кўриб (қараб) чиқиш; 6) контакт, алоқа; а) учрашиб қолмоқ (*кутилмаганда*); б) ўзаро кесишмоқ, кесишиб ўтмоқ, бир-бирини кесиб ўтмоқ; тўхтаб ёки узилиб қолмоқ (гап, овоз кабилар ҳақида); қайтадан чўқинтирилмоқ,

	بهمین عقیده برخورد کردید	behamin aqide barxo‘rd kardid	янгидан (бошқатдан) чўқинтирилмоқ (бошқа динга ўтишда); крест шаклида жойлашмоқ, бири бошқасига нисбатан кўндаланг қўйилмоқ, бир-бирини кесиб ўтмоқ; в) тўқнашмоқ, уришиб кетмоқ; йўлиқмоқ, дуч келмоқ; қарама-қарши келиб қолмоқ; юзма-юз келмоқ, учратмоқ; г) тегишмоқ, тегиб қолмоқ (жисмоний маънода); алоқага киришмоқ; муносабатга киришмоқ; дуч келмоқ, тўқнаш келмоқ, яқиндан танишмоқ;

			сиз ҳам шундай хулосага келдингиз; д) алоқа ўрнатмоқ
563.	برخورداری	barxoʻrdori	1) фойда олиш; фойдаланиш (*нимадандир* از); 2) тинч ҳаёт, тинчлик-хотиржамлик, соғ-саломатлик, роҳат-фароғат, гуллаш, яшнаш; тараққий қилиш, ривожланиш, равнақ топиш; бахт, саодат, бахт-саодат, иқбол
564.	برخوردن	bar-xoʻrdan	**I.**1) учратиб қолмоқ (*кутилмаганда*); 2) тўқнашмоқ, уришиб кетмоқ; тегиб, санчилиб кетмоқ, урилмоқ, ўзини уриб олмоқ, дуч келмоқ, дуч келиб қолмоқ,

			учратмоқ, учраб қолмоқ; ақлига келтирмоқ; 3) хафа қилмоқ, кўнглини ранжитмоқ, дилини оғритмоқ, дилини сиёҳ қилмоқ (*кимнидир* به), бировни хафа қилмоқ, кўнглини оғритмоқ, дилини сиёҳ қилмоқ (*кимнидир* به); тегмоқ, тегиб кетмоқ (*кимгадир* به)
565.	برخوردن	bar-xoʻrdan	**II.** برخوردار شدن [barxoʻrdor shoʻdan] (برخوردار *га мувофиқ*) га қаранг
566.	برخیز	bar-xiz	برخاستن [barxostan] – турмоқ феълининг ҲЗН
567.	برخیزاندن	bar-xizondan	1) ердан кўтармоқ, туришга мажбур қилмоқ;

			2) қурмоқ, бино (барпо) қилмоқ, тикламоқ, солмоқ, барпо қилмоқ, ўрнатмоқ; тайёрламоқ, ясамоқ, қилмоқ, ташкил этмоқ; 3) қўзғатмоқ, уйғотмоқ, юзага келтирмоқ, туғдирмоқ, тўлқинлантирмоқ, жўштирмоқ, очмоқ, ёмон ишга ундамоқ, гижгижламоқ, васвасага солмоқ; иғво қилмоқ, ғаламислик қилмоқ, қизиқтирмоқ, ҳавасини келтирмоқ
568.	بردادن	bar-dodan	برده [bar-deh] HZN 1) озод қилмоқ, қутқармоқ, халос қилмоқ, эркинликка (озодликка)

			чиқармоқ, мустақиллик бермоқ, чиқармоқ, бўшатмоқ; 2) *баъзан* очмоқ; 3) *баъзан* (гап орасида) айтиб ўтмоқ, тилга олмоқ, эслатиб ўтмоқ
569.	بردار	bar-dor	**1.** برداشتن [bar-doshtan] феълининг ЎЗН; **2.** *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти, масалан:* بیمه بردار [bima bar-dor] – суғурта қилинадиган
570.	برداشتن – بردار؛	bar-doshtan - bar-dor (HZN);	1) ердан кўтармоқ, юқорига кўтармоқ, сал кўтармоқ, кўтариб қўймоқ; жонлантирмоқ, қизитмоқ (*суҳбатни*); 2) бош кийимни

	من او را از آن مدرسه برداشتم؛	man u ro az madrase bar-doshtam;	олмоқ, бош кийимни ечмоқ; 3) олмоқ; мен уни ўша мактабдан олдим;
	قدم برداشتن	qadam bar-doshtan	4) йиғиштириб олмоқ, йиғмоқ (*ҳосилни*); 5) *мураккаб феълнинг компоненти масалан:* دست برداشتن [dast bar-doshtan] - бирор нарса қилишни тўхтатмоқ, бирмунча вақт тўхтатмоқ, тўхтатиб қўймоқ, тўхтатиб турмоқ, тўхтатмоқ, битирмоқ, тугатмоқ, барҳам бермоқ, чек қўймоқ

			(*нимадандир* از); зарур чораларни кўрмоқ, зарур қадамларни ташламоқ
571.	بردميدن	bar-damidan	1) ғазабланмоқ, нафратланмоқ, аччиқланмоқ, зарда қилмоқ; қаттиқ ғазабланмоқ; ақлдан озиш; 2) دميدن [damidan]га қаранг
572.	بردن - بر	boʻrdan-bar (HZN)	1) олиб бормоқ, ташимоқ, элтмоқ; 2) олиб кетмоқ; олиб қочмоқ; эргаштириб олиб кетмоқ; 3) олиб бормоқ, олиб бориб қўймоқ; ташиб қўймоқ; 4) ўғирламоқ, ўғрилик қилмоқ, ўғрилик билан кун кечирмоқ, ўғирлаб олмоқ,

			ўғри бўлмоқ; 5) уйланмоқ (*кимгадир* را); 6) ғалаба қозонмоқ, ютмоқ (*мусобақада, ўйинда*); 7) *мураккаб феъл компоненти масалан:* از بین بردن [az bayn bo‘rdan] – йўқ қилмоқ, йўқотмоқ, қириб ташламоқ; بسر بردن [be sar bo‘rdan] – бор бўлмоқ, яшамоқ
573.	بردوختن - بردوز	bar-duxtan-bar-duz	қўшиб тикмоқ, уламоқ, тиктирмоқ; тикмоқ, тикиб чиқмоқ, тикиб қўймоқ
574.	بردوز	bar-duz	بردوختن [bar-duxtan] феълининг ҲЗН
575.	برده	bar-deh	بردادن [bar-dodan] феълининг ҲЗН

576.	بررسی؛	barrasi;	ўрганиш, ўрганиб билиш, ўқиб билиб олиш; текшириш, ўрганиш, тадқиқ қилиш, ўрганиб чичиқш, текшириб аниқлаш; кузатиб билиб олиш, тушуниб етиш, илмий иш (текшириш), тадқиқот; текшириш, тафтиш қилиш, диққат билан кўздан кечириш, кўрикдан ўтказиш; муҳокама қилиш, кўриш, кўриб (қараб) чиқиш; кўздан кечириш, кўриб чиқиш; кўриниш (кўриш, кузатиш
	بررسی جراید؛	barrasi jaroyed;	соҳасининг кенг-торлиги); обзор (умумлаштирувчи
	بررسی	barrasi	қисқача

	شدن؛ بررسی کردن	sho‘dan; barrasi kardan	маълумот); газета шарҳи; ўрганилмоқ, текширилмоқ, тадқиқ қилинмоқ, кўриб чиқилмоқ; ўрганмоқ, тадқиқ қилмоқ, текширмоқ; кўриб чиқмоқ; обзор қилмоқ (*ниманидир* ы)
577.	برز	barz	**I.**1) экмоқ, уруғ сочмоқ, сепмоқ; экиш, сепиш, сочиш, батамом экмоқ, сепмоқ, сочмоқ, экиб (сепиб, сочиб) бўлмоқ, экиб (сочиб) қўймоқ; 2) уруғ, уруғлик, дон
578.	برزدن - برزن	bar-zadan – bar-zan (HZN)	*баъзан* 1) мусобақалашмоқ, мусобақа қилмоқ, мусобақада

			қатнашмоқ, беллашмоқ, куч синашмоқ, кимўзди ўйнамоқ; рақиб бўлмоқ, рақобат қилмоқ; кимўзар ўйнамоқ, баҳслашмоқ; 2) причалга келиб тўхтамоқ, причалга боғлаб қўйилмоқ; 3) ажратмоқ, айирмоқ, айириб ташламоқ; 4) учрашмоқ, кўришмоқ, учрашиб қолмоқ, тўқнашмоқ, учрашиб қолмоқ, йўлиқмоқ
579.	برزن	bar-zan	برزدن [bar-zadan] феълининг ҲЗН
580.	برزه	barze	**I.** برز [barz] I га қаранг
581.	برزیدن	barzidan	ورزیدن [varzidan] га қаранг
582.	برش؛	bo‘resh;	**I.**1) кесиш, қирқиш, тўғраш, тилиш; кесиб ташлаш; кесиш,

	برش پیچ	bo‘reshe pich	ўйиш; қирқиш, кесиш, тилиш, қийиш; 2) кесим, қирқим, кесилган жой, кесик, кесилган (ёрилган) жой; қийиқ жой, кесим; чекиш, ўйиш, белги солиш; кертиқ, чекма; тиш; чекма (ўйма) нақш; резьба, нарезка, сой; винт нарезкаси, спираль нарезка; 3) бир тилим (япроқ), бир парча, бир бурда (бўлак), карж, тилимча, япроқча, паллача, кичкина бўлакча, бурда, бўлак, парча, кесик, қисм; 4) бичиш, бичим, бичиқ, бичилган нарса;

			5) *молиявий* купон (фоизли қимматбаҳо қоғозларнинг кесиб олинадиган талонча); купюра (қимматли қоғоз, масалан пул, заём ва шу кабиларнинг айрим донаси); 6) ўткирлик, кескирлик (*масалан пичоқ*)
583.	برشتن	bereshtan	1) қовурмоқ, қиздириб тайёрламоқ, куйдирмоқ; яхшилаб қовурмоқ, қизаргунча қовурмоқ, қизартириб (қовуриб) пиширмоқ; 2) куйдирмоқ, ўтга тутиб қиздирмоқ; куйдириб олмоқ, куйдириб қўймоқ; жизиллатмоқ,

			жизиллатиб оғритмоқ; пиширмоқ, қиздириб ишлов бериш (*қаттиқлик ва мустаҳкамлик бериш учун*)
584.	برشدن - برشو	bar-shoʻdan – bar-shoʻu (HZN)	юқорига кўтарилмоқ, бир амаллаб (қийинчилик билан) кирмоқ; тиришиб-тирмашиб чиқмоқ, кўтарилмоқ, чирмашиб чиқмоқ
585.	برشمردن - برشمر	bar-shemoʻrdan – barshemardan - bar-shemoʻr, bar-shemar (HZN)	1) номерламоқ, номер қўйиб чиқмоқ, рақаламоқ, рақам қўйиб чиқмоқ; 2) санаб (ҳисоблаб, йўқлаб) чиқмоқ, (бошқа гуруҳга) ўтказмоқ; кўчирмоқ; (бошқа ҳисобга) ўтказмоқ, ёзиб қўймоқ; (гап

			орасида) айтиб ўтмоқ, тилга олмоқ, эслатиб ўтмоқ, чақирмоқ, таклиф қилмоқ, таклиф этмоқ; 3) санамоқ, ҳисобламоқ, қайтадан (бошқатдан, янгидан) санамоқ, бошқатдан ҳисоблаб чиқмоқ
586.	برشو	bar-shoʻu	برشدن [bar-shoʻdan] феълининг ҲЗН
587.	برفروبی	barfrubi	қор тозалаш
588.	برقراری	barqarori	1) ўрнатмоқ, қўймоқ, қурмоқ; мустаҳкамламоқ; 2) бузилмас, бузилмайдиган, мустаҳкам, маҳкам, бутунлик, мустаҳкамлик; 3) *баъзан* тайинлаш (*лавозимга*)
589.	برقزدگی	barqzadegi	электр токи уриши

گرامر
[geromer]
Грамматикага оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ӏ-ا	
1.	ا	alef	форс алифбосининг биринчи ҳарфи; абжад ҳисоби бўйича 1 рақамининг сондаги ифодаси
2.	ا	a	*урғусиз қўшимча, ундов шаклини ясашга хизмат қилади, масалан:* عزیزا! – эй, азизим! حسنا! – эй

			Ҳасан!
3.	آ	o	сўзлашув тилидаги آقا нинг қисқартмаси; آ حسین – жаноб Хосейн
4.	آ	o	آمدن феълининг ҳозирги замон негизи
5.	ابا	abo	оғзаки предлог با га қаранг
6.	آبادسال و آبادسالی	obodsol va obodsoli	ҳосил йили
7.	آبادی زمین های بکر و بایر	obodi zaminhoye bakru boyir	1) к ҳайдалмаган ва лаълми ерларни ўзлаштириш; 2) яшаш жойи, аҳоли яшаш пункти
8.	اباریق ابریق нинг	abriq-aboriq	абриқнинг кўплик шакли

	кўпли к шакли		
9.	ابتهاج	ebtehoj	қувонч, шодлик
10.	ابتهال	ebtehol	*баъзан* даъват, илтимос, ялиниш
11.	ابتیاع ابتیاع کردن	ebtiyo’ ebtiyo’ kardan	1) олиш; 2) а) сотиб олмоқ, эгаллаш; б) қутқариш
12.	ابتیاعی بهای ابتیاعی	ebtiyoiy bahoye ebtiyoiy	1) олинган; 2) нархи; 3) олинган
13.	ابجد	abjad	абжад (*араб алифбосидаги асосий ҳарфларнинг жойлашиш тартиби, ҳар бир ҳарф ўзининг рақамдаги маъносига эга,*

	حساب ابجد	hesobe abjad	*биринчи тўртта араб ҳарфи бўйича* ا، ب، ج، د) ҳужжатдаги пунктларни рақамлашда фойдаланилади (1 дан 1000 гача); абжад ҳисоби
14.	ابجدخوان	abjadxon	*оғзаки* 1) янги, бошланғич (*мактабда*); 2) алифбо ўрганувчи
15.	ابجدی	abjadi	абжадга тегишли (ابجد га қаранг)
16.	آبسیس	obsis	абсцисса (нуқтанинг текисликдаги ёки фазодаги вазиятини аниқловчи координаталардан бири)
17.	ابن – ابناء	ibn-abno	ўғил, ўғли (*одатда арабча тахаллуслар ва*

	ابن خردادبه	Ibn Xo’rdodbe	*унвонлардаги тўғри исмлар билан биргаликда ишлатилади ва куня деб аталади-ота учун тахаллус*) Хўрдодбе ўғли
18.	ابو ابوالحسن	abu Abulhasan	ота (одатда араб тахаллуслари ва унвонларида тегишли исмлар билан биргаликда қўлланилади ва ўғилдан кейин куня лақабини ҳосил қилади) Абулҳасан
19.	ابهام بطور ابهام ابهام آلود ابهام آميز	ebhom be to’vre ebhom ebhomolud ebhomomiz	ноаниқлик, ноаниқ, аниқланмаган

20.	آثام	osom	اثم нинг кўплиги
21.	اجتماع الساكنين	ejtemo’o’ssoke neyn	сўздаги икки ундошнинг бирикиши
22.	اجزاء اجزاء جمله تقليل اجزاء اداری	ajzo ajzoye jo’mla taqlile ajzoye edori	1) ва جزء [jo’z] нинг кўплиги; гап бўлаклари; 2) хизматчилар, таркиб (*жамоалар, экипаж*); ходимларни қисқартириш
23.	اجماعاً	ejmoan	ҳамма биргаликда, бирга
24.	اجمال به اجمال بر وجه اجمال	ejmol ba ejmol bar vajhe ejmol	**I.** 1) қисқалик (*нутқ, ифода*); 2) конспект, резюме, қисқача хулоса, якун; **II.** باجمال [boejmol] га қаранг;

			қисқача, қисқа
25.	اجمالی نظر اجمالی نظر اجمالی کردن	ejmoli nazare ejmoli nazare ejmoli kardan	**II.** қисқа, қисқача; юзаки қараш; **III.** кўз югуртириш; кўз югуртириб қараш (به *нимагадир*)
26.	اجناس	ajnos	جنس нинг кўплиги,
27.	احدی احدی در خانه نیست احد	ahadi ahadi dar xona nist ahad	хеч ким (*инкор гапларда*) хонада ҳеч ким йўқ; Аҳад (*ўғил бола исми*)
28.	اخباری مضارع اخباری	exbori mazore’ exbori	аниқлик майли; ҳозирги-келаси замон феъли
29.	وجه اخباری جمله اخباری	vajhe exbori jo’mleye exbori	аниқлик майли; дарак гап
30.	اخری بعبارت اخری	o’xra baeborate o’xra	бошқа сўз билан, бошқа сўз билан айтганда
31.	– ادات	adot-adavot	юклама;

	ادوات ادات استفهام ادات تشبیه ادات نفی (سلب)	adote estefhom adote tashbeh adote nafi (salb)	а) сўроқ юкламаси; б) сўроқ сўз; а) қиёсий, солиштирма қўшимчаси (*масалан* وان [von], گون [gun]; б) қиёсий боғловчи (*масалан* چون [chun], مانند [monand]); инкор боғловчиси
32.	ادغام	edg’om	1) қўшилиш, бирикиш, бирлашиш; 2) *математика* интегралламоқ (берилган функциянинг, математик ифоданинг интегралини топмоқ, аниқламоқ);

	ادغام شدن	edg’om sho’dan	3) ютиш, шимиш, сингдириш, ўзига олиш, ютилиш, сингиш, сингиб кетиш; 4) сингиш, ўхшатиш; а) қўшилмоқ, бир-бирига туташмоқ, қуйилмоқ, бирлашмоқ, бирга қўшилмоқ, қўшилиб (бир бўлиб) кетмоқ, биргалашмоқ, бирикмоқ, қовушмоқ; б) ҳамфикр бўлмоқ;
	ادغام کردن	edg’om kardan	в) сингмоқ (*нимагадир* ,به در); а) қўшилмоқ, бирикмоқ, бирлашмоқ; б) ютмоқ, сингдирмоқ,

			шиммоқ, шимиб олмоқ; в) сингдирмоқ
33.	آر	or	آور [ovar] нинг қисқа шакли, қисқартмаси
34.	ار	ar	اگر [agar] нинг қисқа шакли, қисқартмаси
35.	ارادتمند ارادتمند شما	erodatmand erodatmande sho’mo	юборилган, берилган; сизга юборилган
36.	ارادتمندی	erodatmandi	берилганлик
37.	اربعه عناصر اربعه فصول اربعه اربعه متناسبه	arbea anosere arbea fusule arbea arbea mutanoseba	(*баъзи отлар билан кўплик сонда қўлланилади*) тўрт; табиатнинг тўрт унсури; йилнинг тўрт фасли; учлик қоидаси
38.	آری	ori	ҳа *юкламаси*, шунингдек, ҳа,

			албатта маъносини ҳам ифодалайди
39.	از از تهران آمدم؛ از ساعت دو تا شش کار میکنم؛ از صبح تا شب؛	az az Tehron omadam az soate du to shesh kor miko’nam; az so’bh to shab	*предлог* 1) (*бирор жойдан ҳаракат йўналишини кўрсатишда*) ... дан; мен Теҳрондан келдим; 1. *нг бошланғич пайтидаги вақтни белгилашда*) ...дан, ...то мондан; мен соат иккидан олтигача ишлайман; эрталабдан кечгача; 3) *, жойини, қаердан келиб чиққанлигини ни*

	من از او نامه گرفتم؛	man az u nome gereftam	*белгилашда*) ...дан, тарафда, томонда, яқинида, ёнида, олдида, устида, орқали; мен ундан хат олдим;
	از کوچه صدایی شنیده شد؛	az kuche sedoyi shenida sho’d	биз радиодан (радиода) эшитдик; кўчадан овоз келди, кўчадан овоз эшитилди;
	از من پرسید؛	az man po’rsid	у мендан сўради;
	او از خانواده کارگری است؛	u az xonavodaye korgari ast;	4) *келиб чиқиши, касби ва шунга ўхшаш хусусиятла рига кўра*) дан; у ишчилар (хизматчилар) оиласидан

	از این فلم صحبت میکنند؛ از این کار هنوز خبری نیست؛ از شما گفتگو شد

	از این خبر خوشحال شدم؛ از سگ ترسیدم؛ از گرسنگی مرد؛ از دانشجویان دو نفر	az in xabar xushhol sho’dam; az sag tarsidam; az go’ro’snegi mo’rd; az	*қувонч, нафрат ва бошқаларни белгилашда*) мен уни ёмон кўраман, мен ундан нафратланаман; мен бу хабардан хурсанд бўлдим, мен бу хабарни эшитиб хурсанд бўлди; мен итдан қўрқдим; 7) *нарсанинг сабабларини, асосини билдирганда*) дан; у очидан ўлди;

	نطق ایراد کرد؛ بخشی از شهر؛ بعضی از آنها؛ از این قطعه پارچه برای من ببرید؛ عدد ده را از پانزده کسر میکنیم؛ کارد را از بچه	doneshjuyon du nafar nutq irod kard baxshi az; baxshi az shahr ba’zi az onho az in qet’e parche baroye man bebarid adade dah ro ponzda kasr miko’nim; kord ro az bacha begirid;	8) *бир қисмини ёки бир қисми ажратилган гуруҳни билдирганда*) …дан *ёки таржима қилинмайди*; талабалардан икки киши гапирди; шаҳарнинг бир қисми; улардан баъзилари (уларнинг баъзилари); 9) *нарса олинадиган шахс ёки*

	بگیرید؛ این دیوار از سنگ و آجر است؛ هیئت از پنج نفر عبارت بود؛	in divor az sang va ojo’r ast; hay’at az panj nafar eborat bud; az yak kudake notavon ba	*объектни белгилашда*) ...дан; менга ушбу парчадан кесиб беринг; ўн бешдан ўнни айириш; боладан пичоқни олинг; 2. *р тузилган ёки тайёрланад иган буюмларни, моддаларни белгилашда*) ...дан; бу тош ва ғиштдан ясалган девор; 3. *ни ташкил этувчи*

	از یک کودک ناتوان به پهلوانی مبدل شد؛ از این کار شاق رهایی یافت؛ از ورشکستگی نجات یافت؛	pahlavoni mo’baddal sho’d; az in kore shoq rehoyi yoft; az varshekastagi najot yoft;	*шахсларнинг сони ва таркибини белгилашда*) ...дан; комиссия беш кишидан иборат эди; 12) (*бирор нарсанинг ўзгаришини ёки бирор нарсанинг бирор нарсага айланишини билдирганда*) дан; заиф боладан қаҳрамонга айланди; 13) (*бурчдан озод қилишни, хавфдан халос бўлишни ва шунга ўхшаш нарсаларни*

	از خیابان گذشتم؛ از کوچه گذشته بمیدان رسیدم؛ من از او بزرگترم؛ او بیش از شما کار میکند؛	az xiyobon go’zoshtam az kucha go’zashte bemaydon rasidam; man az u bo’zo’rgtaram; y bish az sho’mo kor miko’nad;	*кўрсатганда*) дан; бу машаққатли меҳнатдан қутулди; у банкротликдан қутқарилди; 14) (*бирор нарсанинг ўтиш жойини, кесиш жойини белгилашда*) орқали, бўйича *ёки таржима қилинмайди*; кўча бўйлаб юрдим;

			хиёбон бўйлаб юриб, майдонга етдим; 15) *бирор нарса билан солиштирган да* кўра, нисбатан, қараганда *боғловчиси сифатида таржима қилинади*;
	پیروزی از آن ماست؛	piruzi az on most;	
	این شعر از انوری است؛	in she’r az Anvari ast;	
			мен унга қараганда каттаман; мен ундан каттаман; у сиздан кўра кўпроқ ишлайди;
	از درس فیزیک پنج گرفتم؛	az ares fizik panj gereftam;	
			16) (*бировга тегишли эканлигини билдирганда; кўпинча* آن

	از کسی پذیرایی کردن؛ از کسی جلوگیری کردن؛ کمی از آن نان بمن بده؛	az kasi paziroiy kardan; az kasi jilavgiri kardan; kami az on non beman bedeh;	[on] олмоши билан бирикади): ғалаба бизники; бу мисралар Анварийга тегишли; 17) (*маълум бир фан бўйича баҳолар ҳақида гап кетганда, ўқув фанлари номлари билан*) бўйича; физика фанидан беш баҳо олдим; 18) (*ҳаракат предмети билан боғланишни*

	از بالای؛ از بین؛ از پس؛ از پیش؛	az boloye; az bayn; az pas; az pish;	*маъно жиҳатидан ҳар хил феъллар билан ифодалаш учун ишлатилади*): кимнидир қабул қилмоқ; кимгадир тўсқинлик қилмоқ; 19) (*бирор нарсанинг бўлагини билдирганда,* آن ёки این *кўрсатиш олмоши билан қўшилиб бош бўлакка ўхшаб қўлланганлик маъносида*): менга ўша нондан бер;

			20) (*мураккаб тусловчи юкламалар таркибига кирганда, масалан*): устидан; орқали, орасидан, ичидан; орқадан, орқа томондан, орқасидан; олдидан; 21) *қўшма предлогларнинг иккинчи компоненти, масалан:* بعد از, پس از сўнг; پیش از، قبل از олдин; غیر از ташқари, бундан

			ташқари; 22) *исмлар билан қўшилиб турғун қўшимча бирикмалар ҳосил қилганда, масалан:* از در و دیوار – ҳамма жойдан, ҳамма жойда; از ریشه – асосан, тўлиқ; از سر – қайтадан, бошидан; از بس ва از بسکه – шунчалик; 23) *мураккаб феълларнинг компоненти,*

			масалан: از بن کندن – таг-томири билан йўқ қилмоқ, барҳам бермоқ, илдизини (тухумини) қуритмоқ, тугатмоқ, битирмоқ; از بین برداشتن (بردن) – узмоқ, йиғиштирмоқ, йўқотмоқ, қириб ташламоқ; از دست دادن – қўлдан бой бермоқ; қўлдан бермоқ, йўқотмоқ, ажралмоқ, айрилмоқ, жудо бўлмоқ;
40.	ازارپا	ezorpo	ازار [ezor] 1) га қаранг
41.	آزاردن	ozordan	آзردن [ozardan]

			га қаранг
42.	ازقلم افتادگی	azqalamo’ftodegi	тушиб қолиш (*масалан сўз*)
43.	ازقلم افتاده	azqalamo’ftode	ташлаб кетилган, ўтказиб юборилган (*сўз, ҳарф ҳақида*)
44.	ازو	azu	از او *нинг қисқартмаси*
45.	است	ast	هست [hast] *феъл боғламасининг қисқа шакли* бор
46.	استفهامی جمله استفهامی	estefhomi jo’mleye estefhomi	сўроқ; сўроқ гап
47.	واو استقراب	vov esteqrob	“ў” боғловчиси
48.	ماضی استمراری	moziye estemrori	узоқ ўтган замон
49.	مضارع ماضی	mazore’ye mozi	ҳозирги замон давом феъли
50.	اسطار	astor	سطر [satr] нинг кўплиги
51.	اسم؛	esm;	3)

	اسم اشاره؛ اسم آلت؛ اسم ذات؛ اسم صفت؛ اسم مکان؛ اسم بردن؛ اسم دادن (نهادن، گذاشتن)	esme eshore; esme olat; esme zot; esme sefat; esme makon; esm bo’rdan; esm dodan (nehodan, go’zoshtan)	исм; кўрсатиш олмоши; қурол номи; исм (*от сўз туркуми*); сифат (*сўз туркуми*); жой номи; номламоқ, тилга олмоқ, эслатмоқ, (гап орасида) айтиб ўтмоқ, эслатиб ўтмоқ (*кимнидир-ниманидир* از, را); номламоқ, атамоқ, от қўймоқ, ном (исм) бермоқ, ... деб атамоқ (*кимнидир-ниманидир* به, را);
52.	اسمی	esmi	3) *грамматика* от категориясига

			оид, от; субстантив, моҳиятан
53.	اسنادی	esnodi	*грамматика* 1) аниқловчи, атрибутив; 2) предикатив, кесиимлик, кесим
54.	اشتقاق	eshteqoq	*грамматика* 1) (тожикча اشتقاق لغات) [eshteqoqe lug’ot] – сўз ясаш, сўз ҳосил қилиш, сўзларнинг ҳосил бўлиши (қилиниши); 2) келиб чиқиши (*сўзларнинг*), этимология;
55.	اشتقاق اللغه	eshteqoqo’llog’e	этимология
56.	اشتقاقی ؛ کلمات اشتقاقی	eshteqoqi; kalamote eshteqoqi	ясама; ясама сўзлар
57.	اصوات؛	asvot;	صوت [sut]нинг кўплиги

58.	اصولاً	o’sulan	асосан
59.	اضافات؛ تتابع اضافات؛	ezofot; tatobe’ ezofot;	1) اضافه [ezofe] 1 нинг кўплиги; изофа занжири; 2) керагидан ортиқ қисм, ортиқча
60.	اضافت	ezofat	اضافه [ezofe] га қаранг
61.	اضافه؛ به اضافه؛ سه به اضافه دو؛ علامت اضافه؛	ezofe; ba ezofe; se ba ezofe du; alomate ezofe;	**I.** 1) қўшиш, яна қўшиш (солиш), қўшиб қўйиш, ошириш, қўшимча; қўшимча, қўшимчасига; уч қўшув икки; *математика* қўшув белгиси; 2) қўшмоқ, қўшиб қўймоқ, қўшиб бермоқ, қўшимча қилмоқ, яна қўшмоқ;

			тўлдирмоқ, қўшимча; 3) (*тожикча* علامت اضافه [alomate ezofa]) *грамматика* изофа (*исмларнинг аниқ бирикмаси*), изофа кўрсаткичи (*“э” урғусиз грамматик кўрсатгичи, отларнинг атрибутив боғланишини ифодалаш учун ишлатилади*); 4) *грамматика* изофа занжири, изофа (*“э” изофа кўрсаткичи орқали тобе алоқаланиш усули*);
	حالت اضافه؛	holat ezofe;	а) изофа ҳолати; изофа
		ba ezofe;	

	به اضافه؛ بر اضافه؛ اضافه بر آن؛ اضافه بر نقشه؛ اضافه شدن؛ اضافه کردن؛ حرف اضافه	bar ezofe; ezofe bar on; ezofe bar naqshe; ezofe sho’dan; ezofe kardan; harfe ezofe	занжири; б) изофа конструкцияси даги таъриф ёки қўлланиш предмети ролидаги исмнинг ўрни; в) қаратқич келишиги; **II.** бундан ташқари; **III.** *қўшма предлог* ...га қўшимча сифатида, ташқари; бунга қўшимча равишда, бундан ташқари; режадан ортиқ; қўшилмоқ, ортмоқ, кўпаймоқ, тўлмоқ, тўла (мукаммал) бўлмоқ; қўшмоқ, қўшиб

			қўймоқ; *грамматика* предлог (олд кўмакчи)
62.	اضافی؛ تركيب اضافی	ezofi; tarkibi ezofi	3) *грамматика* изофатли, изофали; изофали сўз бирикмаси
63.	اعجام	e’jom	1) диакритик белгиларни қўйиш; 2) арабчанинг нотўғри талаффуз қилиниши ёки ёзилиши
64.	اعراب؛	e’rob;	1) арабча сўзнинг турланиши ёки тусланиши; 2) араблаштириш, сўз ёки иборага арабча шакл бериш; 3) айриш (*унли товушни ифодалаш учун остки ёки*

	اعراب گذاردن	e’rob go’zordan	*устки белги*); айриш белгисини қўйиш
65.	اعلال	e’lol	1) *грамматика* арабча сўзлардаги унли товушларни алмаштириш; 2) *баъзан* (бировни) касалга, заифга айлантирмоқ
66.	اغ؛ اغ زدن	o’g’; o’g’ zadan	*қусиш пайтида чиқарилган овозга тақлид*; қусмоқ, қайт қилмоқ
67.	افعال	af’ol	فعل [fe’l] нинг кўплиги
68.	افعل التفضيل	af’olo’ttafzil	сифатнинг орттирма даражаси
69.	آكولاد	okulod	шаклли қавслар
70.	اگر؛ اگر وقت داشته	agar; agar vaqt doshta boshad	*боғловчи* 1) агар; агар вақти

	باشد میاید؛ اگر چنانچه؛ اگر چه؛ اگر نه	miyoyad; agar chunonche; agar che; agar na	бўлса, у келади; 2) *шеърий* гарчи; гарчи; агар йўқ бўлса, бўлмаса унда, акс ҳолда, бу эмас
71.	اگرچه	agarche	[اگر چه]агa мувофиқ
72.	الا؛ همه آمدند الا او؛ الا اینکه؛	ello; hama omadand ello u; ello inke;	...дан бошқа, ...дан ташқари, ...дан бўлак, бунинг устига, шу билан бирга, мустасно қилганда, бошқа, бўлак, қарамай, эътиборга олмай; ундан бошқа ҳамма келди;

	من به سینما نخواهم رفت الا اینکه با شما؛ و الا؛ بمن راست بگو و الا تورا تنبیه خواهم کرد	man ba sinamo naxoham raft ello inke bo sho’mo; va ello; be man rost begu va ello tu ro tanbih xoham kard	*сўзлашувда* эҳтимол фақат, агарда; сиз борсангизгина кинога бораман; бу эмас, акс ҳолда; ростини айт акс ҳолда мен сепни жазолайман
73.	الابالله؛ الابالله ندارد؛ الابالله نکن!	Allobellah; allobellah nadorad; allobellah nako’n!	*ўзаро сўзлашувда* Худо ҳақи! Албатта, сўзсиз, шак-шубҳасиз; қочманг!
74.	الاوالله	allavalla	الابالله [allobellah]га

			қаранг
75.	التزامی؛ فعل التزامی؛ ماضی التزامی؛ مضارع التزامی؛ وجه التزامی	eltezomi; fe’le eltezomi; moziye eltezomi; mazore eltezomi; vajhe eltezomi	модал; модал феъл; ўтган замон истак майли; ўтган тахминий вақт; ҳозирги-келаси замон истак майли, аорист; истак майли, истак феъл
76.	التقاء ساکنان (ساکنین)	elteqoye sokenon (sokenin)	икки ундошнинг қўшилиши
77.	الحاصل	alhosel	бир сўз билан, қисқаси, қисқа қилиб айтганда, умуман
78.	الحاقی	elhoqi	3) *грамматика* бириктирувчи, боғловчи
79.	الحال؛	alhol;	ҳозир, энди, эндиликда,

	تا الحال	to alhol	айни дамда, ушбу пайтда, айни вақтда, айни пайтда; ҳалигача, шу вақтгача, шу чоққача, шу дамгача, ҳануз(гача), ҳали ҳам
80.	الف؛ الف ممدود؛ از الف تا یاش (را) دانستن (خواندن)	alef; alif mamdud; az alef to yosh (ro) donestan (xondan)	алиф (l *ҳарфининг номи*); алиф мадда билан; “алиф” дан то “я”, “а” дан “я” гача ҳаммасини билиш
81.	الفبا؛ کتاب الفبا؛ به ترتیب الفبا	alefbo; ketobe alefbo; ba tartibe alefbo	алифбо, алфавит; алифбе (китоби); алифбо тартибида
82.	الف وار	alefvor	**I.**1) алифга

			ўхшаш; 2) тикка, алифдек тўғри; **II.**1) алифга ўхшаш; 2) тўппа-тўғри
83.	الفیه	alfiyye	**I.** мингинчи, мингинчи рақамли, мингдан иборат
84.	المثنی	almo’sanna	1) дубликат, нусха (ҳужжатнинг асли билан тенг ҳуқуқли нусхаси); 2) иккилик сон; 3) икки нуқтали ҳарф
85.	الی؛ الی آخر	elo; elo oxer	-гача, -га қадар, -га довур предлоги; а) охирига қадар; б) ва ҳоказо, ва шунга ўхшаш
86.	الی آخره	elo oxere	ва ҳоказо

87.	الیف، روغن الیف	alif, ro’g’ane alif	алиф мой, алиф
88.	اما	ammo	*боғловчи* аммо, лекин, бироқ, ...са ҳам, ... га қарамасдан, ҳам, эса, бўлса, шунга қарамасдан
89.	اماله	emole	**II.** эмоле (“*а*” унли товушининг “*и*” товуши таъсири остида “*э*” товуши кўринишида талаффуз қилиниши)
90.	در امتداد؛ در امتداد راه	dar emtedod; dar emtedode roh	*отдан ясалган предлог* йўл бўйлаб (ёқалаб), бўйича; йўл бўйлаб (ёқалаб);
91.	امر حاضر	amre xozer	буйруқ феъли, императив, буйруқ майли

92.	امری؛ وجج امری	amri; vajhe amri	буйруқ (фармон, амр) тарзидаги, аирона, императив, қатъий, кескин, буйруқ тарзидаги; буйруқ майли
93.	املاء؛ قواعد املاء؛ املاء کردن	emlo; qavoede emlo; emlo kardan	1) имло, ёзиш қоидаси, орфография; имло қоидалари; 2) диктант; айтиб ёздирмоқ, диктовка қилмоқ
94.	املائی؛ غلط املائی	emloi; g’alte emloi	имловий, орфографик; имловий хато
95.	آن؛	on;	**I.**1) анави, ўша; ўтган (вақт

			ҳақида); худди ўша; бошқа, бошқача; у, бу, униси, буниси, у ҳам, бу ҳам; у, ўша киши; у, бу;
	آن کتاب؛	on ketob;	ўша китоб; 2) *сўзлашувда* у (*эркак, аёл*); 3) (*изофа занжирида аниқловчи сифатида*) унинг, уни;
	اسم آن؛	esme on;	унинг исми;
	آن چه؛	on che;	а) ҳамма нарса, ундай бўлса, у ҳолда;
	آن چه داشت فروخت؛	on che dosht fo’ruxt;	бор нарсасини сотди;
			б) *мураккаб боғловчи* қандай

	آن چه کردم نیامد؛ آنهم؛ آنهم در چنین شرایط نامطلوبی؛ از آن پس؛ آن جانب؛ از آن کسی بودن؛ این کتاب از آن من است؛ بر[سر]	on che kardam nayomad; onham; onham dar cho’nin sharoit nomto’lubi; az on pas; on joneb; az on kasi budan; in ketob az on man ast; bar [sare] on budan;	бўлмасин, қанча бўлмасин; қанча уринсам ҳам келмади; инчунин, айниқса; айниқса, бундай ноқулай муҳитда; ўшандан бери, бундан кейин; *хат, нома шаклида* сиз, сизнинг иноятингиз; бировга тегишли; бу китоб менга тегишли;

	آن بودن؛ من بر آن هستم به جنوب مسافرت کنم آن – اوان؛ آن به آن؛ در آن در یک آن؛ واحد	man bar on hastam ba janub mo’soferat ko’nam on-avon; on ba on; dar on, dar yak on, vohed	*китобий* мақсадга, қатъиятга эга бўлмоқ (*бирор нарсани қилишда*); мен жанубга бориш ниятидаман **II.** вақт, замон, он, пайт, лаҳза; ҳар дақиқа, ҳар дақиқада, дарҳол, дарров, бир онда; бир зумда
96.	آناً	onan	дарҳол, тезлик билан (зудлик) билан, кечиктирмай, ... биланоқ, ...

			ҳамоно, заҳоти, шошилинч равишда, дарҳол, тез(да), дарров, бир онда, бирдан, бирданига, бирйўла, бирваракайига, бир вақтнинг ўзида, ёнма-ён, ёнгинасида, ёнгинасидан, бир лаҳзали, бир онда содир бўладиган, бўлиб ўтадиган, жуда тез, оний, бир пасда, бир лаҳзада, жуда тез, дам ўтмай, шу оннинг ўзида, бир дамда (зумда), кўз очиб, юмгунча, дам ўтмай
97.	آنان	onon	آنها [onho] *га қаранг*
98.	انتهاء؛	enteho;	тугалланма;

	انتهاء كلمه	entehoye kalema	сўзнинг тугалланмаси
99.	آنجا؛	onjo;	1) (*тожикча* در آنجا) у ерда, ўша ерда, у жойда, ўша жойда, унда;
	در آنجایی که ...؛	dar onjoyi ke;	қаерда ...;
	از آنجا؛	az onjo;	2) (*тожикча* به) у ёққа, у томонга;
	از آنجا {یی} که ...؛	az onjoyi ke...;	3) у ердан, у ёқдан, ўша жойдан (томондан, ёқдан);
	تا آنجا(یی) که ممکن است	to onjo(yi) ke mumken ast	*мураккаб боғловчи* қанчалик, нечоғлик, нақадар, чандон, қай даражада, ... туфайли;
			иложи борича

100.	آنچنان؛	onchenon, oncho’non;	1) шундай, шунақа, ана шундай, худди шундай, шунақанги, шунчалик, шундай бир, баъзи бир, аллақандай, қандайдир, шу турдаги, шундай турдаги;
	آنچنان کتابی دیگر من ندیدم؛	oncho’non ketobiye digar man nadidam;	мен ҳеч қачон бундай китобни учратмаганман;
	آنچنان که	oncho’non ke	2) шундай, шунақа, шундоқ, шу қадар, шунчаки, шунчайин, шундай қилиб, шу тарзда, шу равишда; *мураккаб*

			боғловчи а) шунга ўхшаш, худди шундай, шу қаторда, шу билан бирга ...; б) худди, -дек, каби, баайни, сингари, гўёки, ўхшаш
101.	آنچه	onche	آن چه [on che] آن [on] га мувофиқ
102.	آنک	ank	آن که [on ke] нинг қисқартмаси
103.	آنها؛ کتاب آنها	onho; ketobe onho	1) улар; 2) (*изофа занжирида аниқловчи сифатида*) улар; уларнинг китоби; 3) ўша (*одамлар*)
104.	او؛	u;	1) у, унинг; 2) (*изофа занжирида аниқловчи сифатида*)

	کتاب او	ketobe u	унинг; унинг китоби
105.

	آه سرد؛ آه کشیدن؛ آه من الله نداشتن؛	ohe sard; oh kashidan; oh mano’lloh nadoshtan;	**2.** нафас, дам, нафас (дам) олиш ва чиқариш, уфлаш, уф тортиш, хўрсиниш, оҳ-воҳ; оғир хўрсиниш; а) нафас (дам) олмоқ ва чиқармоқ, уфламоқ, уф тортмоқ, хўрсинмоқ; б) *сўзлашувда* кўз олайтирмоқ, ҳасад қилмоқ, суқланмоқ (*нимагадир* برای), ҳавас қилмоқ, кўзи ўйнамоқ (куймоқ), рашк (ҳасад) қилмоқ (*нимагадир* برای);

			кўнглида кири йўқ, қалбида заррача кири йўқ
107.	آیا	oyo	*юклама* –ми; наҳотки, ҳали-я, шундайми, ростми, ростданми, ростдан ҳам, чиндан ҳам
108.	ایا! ایا دوستان	ayo; ayo duston	*ундов сўз* о!, ҳой!, ҳей!, эй!; эй дўстлар
109.	این؛ این کتاب؛ این است که...؛	in; in ketob; in ast ke...; in ke ...;	1) бу, шу, ушбу, мана бу, мана шу, ўзи; бу китоб; 2) *сўзлашувда* у; мана нимага...; шунинг учун, шунга кщра, шу сабабли, шу сабабдан; нима ...;

	این که ...؛ با این که ...؛ تا این که ...؛ یا این که ...؛ این جانب؛ نه این نه آن	bo in ke ...; to in ke ...; yo in ke ...; in joneb; na in na on	*мураккаб боғловчи* қадар, ҳозир, ҳозирча ...; *мураккаб боғловчи* қадар, ҳанузгача ...; *мураккаб боғловчи* ёки ...; *эпистоляр* мен; икки эмас, бир ярим эмас
110.	اینان	inon	улар, булар
111.	اینجا؛	injo;	1) (*тожикчада* در اینجا [dar injo]) бу ерда (жойда, ёқда), шу ерда (жойда, ёқда), бунда, шунда; 2) (*тожикчада* به اینجا [ba injo]) бу ёққа, бу

	از اینجا؛ تا اینجا؛ اینجا کجا است؟ تعجب اینجاست که ...	az injo; to injo; injo ko’jo ast? Ta’jub injost ke…	ерда, бу томонга, бери; бу ердан, шу ердан, шу жойдан; шу (мана шу) ергача, бу ергача, ҳали ҳам; биз қаердамиз?, бу қандай жой?; ажабланарлис и шундаки ...
112.	اینجور؛ اینجوری	injur; injuri	*сўзлашувда* 1) шундай, шунақа, ана шундай, худди шундай, унақа, бунақа, шунақанги, бунақанги; 2) шундай, шунақа, шундоқ
113	اینچنین	inchenin	1) шундай,

.			шунақа, шундоқ, шундай, қилиб, шу тарзда, шу равишда; 2) шундай, шунақа, ана шундай, худди шундай, ўхшаш, ўхшаган, сингари, каби, монанд, худди, ...дек
114.	زمان آینده	zamone oyande	келаси замон
115.	اینسان	inson	шундай, шундай қилиб
116.	اینطور؛ اینطوری؛ اینطور باشد! اینطور بگویید؛ اینطور نیست؛	intur; inturi; intur boshad! Intur beguyid; intur nist;	1) шундай, шундай қилиб; шундай бўлсин! Шундай денг; бу ундай эмас;

	اینطور اشخاص خیلی کم اند	intur ashxos xeyli kamand	2) шундай, шунақа, шундай турдаги; бундай одамлар жуда кам учрайди
117.	اینقدر	inqadar	шунча, шу қадар, шунчалар, бундай рақам
118.	اینقسم	inqesm	1) шундай, шундай қилиб; 2) шу турдаги, шундай, шунга ўхшаш, шу каби
119.	اینک	inak	1) шундай қилиб, демак, шундай экан, бас, алқисса, бинобарин; 2) ҳозир, ҳозирда, ҳозирги вақтда, шу тобда, энди, эндиликда, ҳозирги пайтда
120	اینگونه	ingune	1) шундай

.			турдаги, шундай, каби; 2) шундай қилиб, шундай
121.	ایهام؛ بطور (بطریق) ایهام	ihom; be to’vre (ba tariqe) ihom	1) икки маъноли сўз, аллегория, киноя, қочирим, мажоз; икки маъноли, мажозий; 2) шубҳа уйғотувчи
ب			
122.	ب	be	форс алифбосидаги иккинчи ҳарф; абжад ҳисоби бўйича 2 сон
123.	ب ,=ب	be	**I.** به[be] I га қаранг; сўз ясовчи қўшимча 1) (*эргаш гап учун хизмат қилади*): بزودی [bazudi] – тезда;

			بموқع [bemavqe’] – ўз вақтида, айни пайтида, мавридида, белгиланган муддатда, вақтини ўтказмасдан, вақтида; 2) *баъзан* (*ҳар қандай хусусият ёки сифатнинг мавжудлиги маъносидан қўллашни шакллантиришга хизмат қилади*): باندام [boandom] – келишган, хушбичим, хушқад, қомати расо, кўзга кўринган; بعقل [baaql] – ақлли; **II.** феъл префикси 1)

			(*аорист ва шаклланишга хизмат қилади*): باید بروم [boyad beravam] – мен кетишим керак; عجله بکنید! [ajala beko’nid!] – шошилинг!; 2) (*классик давр халқ оғзаки ижоди тилида феълнинг содда щтган замондаги бир марталик ҳаракатини таъкидлашга хизмат қилади*): او بخندید و رفت [u bexandid va raft] - у кулди ва кетди
124.	با;	Bo;	**I.1.** *предлог* 1) (*қўшмаликни,*

			бир ишда иштирок этишни билдирганда, бир шахс ёки нарса билан бошқа шахсга ҳамроҳ бўлганда)
	با پدرم صحبت کردم؛	bo pedaram so’hbat kardam;	билан, билан бирга;
	او با ماست نه بر علیه ما؛	u bo most na bar alayhe mo;	мен отам билан гаплашдим;
	با هم؛	bo ham;	у биз билан биргами, бизга қарши эмасми;
	بیا باهم قدم بزنیم!	biyo bo ham qadam bezanim!	биргаликда, биз билан;
			келинг, биргаликда ўтамиз!;
			2) (*ҳаракат бажариладиган объект ёки*

	با کارد بریدن؛ با گل آرایش دادن؛	Bo kord bo’ridan; bo go’l oroyesh dodan;	*воситани белгилашда*) предлогсиз биргалик келишикда таржима қилинади; пичоқ билан кесмоқ; гуллар билан безамоқ;
	کارخانه با نیروی برق کار میکند؛ ماهی را با روغن سرخ کرد؛	korxone bo niruye barq kor miko’nad; mohi ro bo ro’g’an so’rx kard;	3) (*ҳар қандай ҳаракатни амалга оширадиган модда ёки материални белгилашда*) – да; завод электр энергияси билан ишлайди; у балиқни ёғда қовурди;

	با اتوبوس؛ با کشتی؛ زنی با صورت رنگ پریده؛ نان با کره؛	bo oto’bus; bo keshti; zani bo surate rang parida; non bo kare;	4) (*ҳаракат турини белгилашда*) да *ёки предлогсиз биргалик келишик формасида таржима қилинади;* от устида; пароходда, пароход билан; 5) (*бирор нарсанинг мавжудлигини шахс ёки нарсанинг ҳар қандайтерли хусусиятини билдирганда*) билан; юзи оқарган аёл;

		sharob ro bo ob maxlut kard;	сариёғли нон; 6) (*бирикмага ишора қилганда бирор нарсани бирор нарса билан аралаштириб юборганда*) билан;
	شراب را با آب مخلوط کرد؛		
		bo ejozeye sho’mo;	у шаробни сув билан аралаштириб юборди;
	با اجازه شما؛	bo dasture sho’mo;	7) (*бирор нарсага асосланиб ёки нимадан кейин бажарилаётган ини кўрсатганда*) билан, томонидан;
	با دستور شما؛		ижозатингиз билан;

	با با حسن تفاهم و اعتماد؛ با شرایط مساعد؛ با کمال میل؛ با کمک دوستان؛ با	bo ho’sne tafoho’m va etemod; bo sharoite mo’soed; bo kamole meyl; bo ko’make duston; bo eskurt mo’to’rsikalat savoron bo	сизнинг кўрсатмангиз бўйича; 8) (*ҳаракатга мос келадиган ҳолатларни кўрсатганда*) ёнида, олдида, яқинида, билан; ўзаро тушуниш ва ишонч билан; қулай шароитларда; катта хоҳиш-истак билан; 9) (*кимгадир ёки бирор нарсага ёрдам кўрсатганда*) ёнида, олдида,

	اسکورت موتورسیکلت سواران با همراهی؛ با همراهی ارکستر؛	hamrohi; bo hamrohi o’rkastr;	яқинида, билан; дўстлар ёрдамида, дўстлар ёрдами билан;
	با پیشنهاد او موافق نیستند؛	bo peshnehode u mo’vofeq nistand;	10) (*кимгадир-бирор нарсага ҳамроҳ бўлишни кўрсатганда*) – га, -ка, -қа, -дан;
	با دشمنان مبارزه کنید!	bo do’shmanon mo’boreza ko’nid!	мотоциклчилар эскорти ҳамроҳлигида; оркестр жўрлигида;
	من با او دوست هستم؛	Man bo u dust hastam; rayosate in hay’at bo raise doneshgoh ast;	11) (*бирор нарсага бўйсунадиган ёки юклаган шахс ёки нарсани белгилашда*) билан!

	ریاست این هیئات با رئیس دانشگاه است؛		Улар таклифига рози эмас;
			душманларинг из билан жанг қилинг!
		in ketob ro bo on muqoyasa ko’nid;	Мен у билан дўстман;
	این کتاب را با آن مقایسه کنید؛		ушбу комиссия раисининг вазифалари университет ректори зиммасига юкланади;
		bo dah tumon mitavon on ro xarid;	12) (*бирор нарса солиштирилад иган шахс ёки предметни билдирганда*) билан!
	باده تومان میتوان آنرا خرید؛	bo in hama;	Бу китобни

			у билан солиштиринг;
	با این همه؛	bo hama maoyibash duste xubi ast;	13) (*буюмнинг қийматига ишора қилганда*) дан ташқари;
	با همه معایبش دوست خوبی است؛		буни ўн тумонга сотиб олиш мумкин;
		bo vujude on (in) ke…, bo on (in) ke…;	14) –да, маҳалда, чоғда, -га қарамасдан;
	با وجود آن (این) که ...، با آن (این) که ...؛		буларнинг барчаси учун, буларнинг барчасига қарамай;
		boadab;	барча камчиликлари га қарамай у яхши дўстдир;

	باادب؛	bovafo;	15) *баъзи мураккаб бирикмалар таркибига киради, масалан:* шунга қарамасдан ...; шунга қарамай;
	باوفا؛	bo sho’mo hastam!	
	با شما هستم!		**II.** *қандайдир сифат ёки атрибут мавжудлигини билдирувчи сўз ясовчи префикс, масалан:* ҳушмуомала, мулойим, силлиқ, боадаб, адабли, назокатли, яхши тарбия

			кўрган, тарбияли, таълимли, одобли; содиқ, садоқатли, фидокор, ишончли, чин, вафодор, вафоли, сидқидил; *сўзлашувда* мен сизга мурожаат қиляпман!, мен сизга айтяпман!
125.	با؛ بای تأکید؛ از بای بسم الله تا تای	bo; bo ye ta’kid; az boye bismillah to toye tammatun;	ب ҳарфининг номи; “бэ кучайтириш” (ب, ب *феъл префиксининг номи*); *сўзлашувда* бошидан охиригача,

	تمة؛ از بای بسم الله آغاز کردن	 az boye bismillah og’oz kardan	азадан жицыгача; *сўзлашувда* алифбодан, энг бошидан бошламоқ
126.	بابت؛ ریال بابت کرایه خانه پرداختیم ؛ 200 از بابت	bobat; 200 riyol bobat keroyeye xone pardoxtim; az bobate man xoterjam boshid!	**I.** بابت *отдан ясалган предлог (олд кўмакчи)* 1) (*тожикча* از بابت) а) ҳисобидан (*бирор нарса*); б) бирор нарса учун; а) ижара ҳақига 200 риал тўладик; б) ижара учун 200 риал тўладик; 2) (*тожикча* از در بابت ва بابت) тўғрисида, ҳақида, хусусида, юзасидан, масаласида,

	من خاطرجم ع باشید! از (در) این بابت؛ از چه بابت؟	Az (dar) in bobat; az che bobat?	ҳақда; мендан хавотир олманг! **II.** боб II га қаранг; ушбу муносабатда; бу масалада; а) қайси жиҳатдан? Б) ниманинг ҳисобига?
127.	باز؛ باز جای خویش شد	boz; boz joye xish sho’d	*оғзакида отдан ясалган предлог* -га, сари, қараб, томон, томонига, тарафига, ёнига, олдига, томон; ўз жойига йўл олди
128	باصدا	bosado	1) унли, унли

.			товушлар; 2) жарангдор (*овоз*)
129.	بدان	bedon	به آن [be on]нинг қисқартмаси
130.	بدو	bedu	به او [be u] нинг қисқартмаси
131.	بدون؛ بدون تنفس؛ بدون آن (این) که؛ بدون اینکه اعتنایی کند؛ بدون اینکه حرفی بگوید	bedun; bedune tanaffus; bedune on (in) ke; bedune inke e’tenoiy ko’nad; bedune inkeharfiy beguyad	*инкор предлоги* сиз; узлуксиз; *мураккаб боғловчи* бусиз; эътибор бермай; бир сўз айтмасдан, бир сўз демасдан
132.	بدین	bedin	به این [ba in]нинг қисқартмаси
133	برانگیز	bar-angiz	برانگیختن [bar-

.			angixtan] феълининг ҲЗН
134.	برآور	bar-ovar	برآوردن [bar-ovardan] феълининг ҲЗН
135.	برای؛

	برای سال نو ساختمان این بنا تمام خواهد شد؛	baroye sole nav soxtemon in beno tamom xohad sho’d;	сиз учун; унинг қора кунларга атаб жамғариб қўйган пули бор; Бинонинг қурилиши Янги йилга қадар якунланади;
	برای دو روز؛ درس برای فردا؛ برای آن (این) که	baroye du ruz; dars baroye fardo; baroye on (in) ke	2) (*муддат, вақтни кўрсатганда*) - га, -да; икки кун давомида; эртанги дарс учун; *мураккаб боғловчи* а) қилиш учун; б) чунки,

			негаки, шунинг учун

کلمه یا عبارت خشونت آمیز
[kaleme yo eborat xo’shunatomiz]
Қўпол сўз ёки иборага оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипция си	таржимаси
1.	این حرف خیلی آب برمیدارد	in xarf xeyli barmidorad	бу жумла яширин маънога эга
2.	این موضوع از کجا آب میخورد	in mavzu az ko’jo ob mixo’rad	а) бу қаердан келмоқда? Б) гап шу, итнинг кўмилган жойи
3.	آب را گل آلود کردن	ob ba go’lolud kardan	*ўз ва кўчма маъносида.* Сувларни лойқалаш
ب			
4.			
5.			
6.			

7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

اصطلاح کودکان
[estelohe kudakon]
Болалар нутқига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси

		ا	
1.	اخ اخ کردن	ax ax kardan	1) фу; 2) ёмон; тупурмоқ, тупуриб ташламоқ, тупламоқ
		ب	
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16			

.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

لهجه محلی

[lahjeye mahalliy]

Диалектизм (маҳаллий шева) га оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
Ӣ-І			
1.	اخکوک	axkuk	пишмаган ўрик, хом ўрик
2.	ایوار	ivor	кечқурун, қуёш ботишидан олдин
Б			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			

16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

دیپلوماسی
[diplo’mosi]
Дипломатияга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
Ì-I			
1.	احضارنامه	ehzornome	қайтариб олинадиган хат
2.	استوارنامه	o’sto’vornome	ваколатнома, ишончёрлиғи
3.	آگرمان	ogremon	агреман (бирор мамлакатга элчи сифатида тавсия этилган кишининг келишига шу мамлакат ҳукуматининг розилиги)
ب			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			

10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25			

.			
26.			
27.			
28.			
29.			

حمل و نقل راه آهن
[hamlo’naqle roheohan]
Темир йўл транспортига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
ا			
1.	استاسیون	estos(i)yo’n	станция, бекат
ب			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			

12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27			

.			
28.			
29.			

اسم صوت
[esme so’ut]
Ономатопоэик (товушга тақлид қилинган) сўзларга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
ا			
1.	اهن و اهن	ehenno’ehen(n)	*тақлидий товуш* اهن [ehen(n)] га қаранг
ب			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			

10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25			

.			
26.			
27.			
28.			
29.			

جانورشناسی
[jonvarshenosi]
Зоологияга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ї–І	
1.	ابابیل	abobil	1) 2) қалдирғоч
2.	آب بازان	obbozon	китсимонлар
3.	آب چلیک	obchelik	қизилоёқ (қуш)
4.	آبخسب	obxo’sb	сувда ётиш учун қўниши бор от
5.	ابرش	abrash	**I.**1) чавкар, ола (*от ҳақида*); 2) ранг-баранг, гулдор, ола-була, хилма-

			хил, турли-туман; **II.** чавкар тулпор
6.	آب کوپیل	obkupil	қора кокилли, синьга (*ўрдак тури*)
7.	ابل	ebel	*баъзан* туя
8.	گاوی	govi	آبله گاوی га қаранг
9.	آبله مرغان، آبله مرغی	obIlevo’rg’on obIlemo’rg’i	сувчечакка қарши эмлаш, шамол тегирмони
10.	آب و خاکی	obuxoki	амфибия (*ҳам сувда, ҳам қуруқликда яшовчи ҳайвонлар*)
11.	ابیا	abyo	ўрмон лойхўраги, якантовуқ
12.	اپرلان ماهی اپرلان	eperlon mohiye eperlon	корюшка (*балиқ*)
13.	مرغ آتشی	mo’r’g’e oteshi	фламинго, қизил ғоз (*бўйни ва оёқлари узун, оч пушти ранг сув қуши*)

14.	آتشیزه	oteshize	*баъзан* тиллақўнғиз
15.	احشام	ahshom	йирик шохли қорамол
16.	اسب اخته (آخته)	asbe axte (oxte)	ахта от
17.	اخفش	axfash	кўршапалак
18.	آخوندک	oxundak	бешиктерватар (ҳашарот, қурт-қумурсқа)
19.	اخیه زیر اخیه بودن زیر اخیه کشیدن	axye zire axye budan zire axye kashidan	от боғлаш учун устун, от боғлайдиган қозиқ, қурилма (очиқ жойда), тушов; боғлиқ бўлган, боғланган, боғлиқлик, тобелик; *сўзлашувда* мажбур қилмоқ (*нимадир қилишга*)
20.	اذبه	azebbe	ذباب [zo’bob] нинг кўплиги
21.	آذرشب، آذرشین	ozarshab, ozarshin	саламандра, самандар
22.	آرانگوتان	o’ronguton	орангутан (одамсимон

			йирик маймун)
23.	اردک، اردک نر	o’rdak o’rdake nar	ўрдак; эркак ўрдак
24.	اردک ماهی	o’rdakmohi	чўртан, чўртанбалиқ
25.	ارسلان	arslon	1) арслон, шер; 2)Арсалон (*эркак киши исми*)
26.	ارضه	araze	*баъзан* 1) қирчумоли, чумолисимон ҳашарот, оқ чумоли;
27.	آرغالی، ارغالی	org’oli, arg’oli	муфлон (қўй тури), ёввойи қўй
28.	ارغون	arg’un	*баъзан* 1) чопқир от; 2) Арғун (*эркаклар исми*)
29.	ارقش	arqash	*оғзакида* хол-хол, олачипор, доғли
29.	ارقم	arqam	1)ارقش [arqash]га қаранг; 2)

			илон тури
30.	ارنب	arnab	*баъзан* қуён
31.	ارنگه، ماهی ارنگه	arenge, mohiye arenge	сельдь балиғи
32.	اره ماهی	arremohi	арра балиқлари
33.	آزادماهی	ozodmohi	лосось (гўшти қизил балиқ), сёмга (балиқ тури ва унинг гўшти)
34.	اژدر	ajdar	дракон, аждар (қанотли калтакесак)
35.	اژدرمار	ajdarmor	бўғма илон, боа (бўғма илон тури)
36.	اژدرماهی	ajdarmohi	электрли скат (тоғайли балиқлар синфига мансуб балиқлар катта туркуми)
37.	اژدرها	ajdarho	اژدها га қаранг
38.	اژدها	ajdaho, ejdaho	аждарҳо
39.	آس	os	*баъзан* оқсичқон

			(оқсувсар) ва унинг териси, мўйнаси
40.	اسب؛ اسب برانگیختن (تاختن، دواندن)؛ اسب باز کردن؛ اسب آبی	asb asb barangixtan (toxtan, davondan); asb boz kardan; asbe obi	от; отни тўлиқ тезликда ҳайдаш; отни бўшатмоқ; اسب آبی [asb obi] га қаранг
41.	اسب دریایی	asbe daryoyi	денгиз оти (*балиқ*)
42.	اسب آبی	asbe obi	бегемот, гиппопотам
43.	اسبله (ماهی اسبله)	esbele (mohiye esbele)	лаққа балиқ
44.	اسپ	asp	اسب [asb] га қаранг
45.	اسپرماهی	esparmohi	камбала, қалқонбалиқ (икки кўзи бир томонда бўлган япалоқ денгиз балиғи)

46.	استخوان خوار	o’sto’xonxor	балиқхўр йирик парранда (*қуш*)
47.	ماهی استخوان دار	mohiye o’sto’xondor	суякли балиқ;
48.	استخوان ربا، استخوان رنگ	o’sto’xonro’bo, o’sto’xonrang	استخوان خوар [o’sto’xonxor] га қаранг
49.	استر	astar	хачир (от билан эшакдан урчиган иш ҳайвони)
50.	استور	o’stur	стор I га қаранг
51.	اسد	asad	1) шер;
52.	اسفرود	esfarud	гагара (Шимолда яшайдиган қуюқ патли йирик сув қуши)
53.	اسفنج	esfanj	булут (сув жонивори)
54.	اسفنجی	esfanji	булутсимон, губкага ўхшаш, ғалвирак, ғовак-ғовак, шигичли

55.	اسقولوفندریون	esqo’lo’fandriyun	сколопендра (заҳарли мингоёқ)
56.	اسقومری	esqo’mri	скумбрия (кичикроқ денгиз балиғи)
57.	اسماک	asmok	سمک [samak] I нинг кўплиги;
58.	آسو	osu	*баъзан* оқсичқон (оқсувсар) ва унинг териси, мўйнаси
59.	اشبال	ashbol	شبل [shebl] нинг кўплиги
60.	اشتر	o’shto’r	شتر [sho’to’r] га қаранг
61.	اشغر	o’shg’o’r	жайра (териси дук шаклли игналар билан қопланган, кемирувчи, сутэмизувчи ҳайвон)
62.	اغنام؛ اغنام و احشام	ag’nom; ag’nom va ahshom	майда қорамол; қорамол
63.	آفتاب گردک	oftobgardak	1) хамелеон , буқаламун; 2) آفتاب گردان

			[oftobgardon] 1) га қаранг
64.	افعی – افاعی؛ افعی را با زمرد کور کردن	af’i-afoi (кўплиги); af’I ro bo zumrad kur kardan	эфа (бошида крестсимон қора доғи бўладиган заҳарли илон); алдамоқ, алдаш (*айнан* зумрад билан илонни кўзини шамғалат қилмоқ)
65.	اکول	akul	2) катта баклан, қоравой, қорабузов (қуш)
66.	آلاغ	olog’	эшак
67.	آله کلو	oleko’lu	дарахт ва буталарни зарарлайдиган қўнғизча
68.	آلیگاتور	oligotur	аллигатор (Америка ва Шарқий Осиё тимсоҳи)

69.	آنتیلوپ	ontilup	антилопалар, кийиклар (жуфттуёқли кавш қайтарувчилар нинг катта бир гуруҳи)
70.	انجیرخوار، انجیرخور، مرغ انجیرخور	anjirxor, anjirxo’r, mo’rg’e anjirxo’r	зарғалдоқ (қуш)
71.	انژه	anje	қизилбош чумчуқ
72.	انگشت برک	ango’shtbo’rak	айиқча (*ҳашарот*)
73.	آنگوی	onguy	угорь, илонбалиқ
74.	آنوفل	onufel	анофелес, безгак чивини
75.	اورانگ اوتان	o’ronguton	ارانگوتان [aronguton] га қаранг
76.	اوزوم بروم	uzumbo’rum	севрюга (балиқнинг бир тури ва ундан тайёрланган овқат)
77.	حیوانات اهلی	hayvonot ahli	уй ҳайвонлари
78.	آهو؛	ohu;	**I.** 1) антилопалар,

	آهوی چین (ختایی، ختن، مشک)؛	ohuye chin (xetoyi, xo’tan, mo’shk);	кийиклар (жуфттуёқли кавш қайтарувчилар нинг катта бир гуруҳи), тоғ кийик, қора эчки, ғизол, оҳу, буғунинг бир тури; 2) Оҳу (*аёл киши исми*); кабарга (кийиксимон шохсиз ҳайвон); **II.** *оғзакида* 1) нуқсон, иллат, айб, камчилик, дефект; 2) оғир кайфият, кайфи бузуқлик, касаллик; хасталик, касал, дард, оғриқ

79.	آهوبچه، آهوبره	ohubach(ch)e, ohubare	антилопа боласи, тоғ кийик, қора эчки, ғизол, оҳу, буғунинг бир тури
80.	آهوپا(ی)	ohupo(y)	1) оёғи енгил, тез, югурик, чаққон, чопқир (*от ҳақида*); 2) ингичка оёқлари билан
		ب	
81.	بابیل	bobil	ابابیل [abobil] га қаранг
82.	باخه	boxe	*оғзакида* тошбақа
83.	بادخورک	bodxo’rak	жарқалдирғоч, узунқанот
84.	بادستر	bodastar	بیدستر [bidastar] га қаранг
85.	بادقپک	bodqo’pak	жарқалдирғоч, узунқанот
86.	بادکش	bodkash	**II.** оёқсиз калтакесак (*калтакесак тури*)
87.	بادیار	bodyor	*оғзакида* ов лочини

88.	مرغ بارانی	mo’rg’e boroni	ржанка (Америка, Ҳиндистон, Эрон, Австралия ва бошқа ерларлда тарқалган, лойхўраклар отрядига мансуб қуш)
89.	بارگی	boragi	*оғзакида* بارە [bore] IV га қаранг
90.	بارگیر	borgir	1) باركش [borkash] га қаранг; 2) тахтиравон (*юк ташувчи ҳайвоннинг белидаги*); 3) *баъзан* урғочи, мода, макиён (*ҳайвонда*)
91.	باز؛ باز شکاری	boz; boze shekori	**III.** қирғий, қарчиғай; лочин; лочин овлаш
92.	بازندە	bozande	2)

			тури
93.	باسترک	bostarak	қораялоқ (чумчуқсимонлар туркумига мансуб, гала-гала бўлиб учадиган қора қуш; чуғурчиқ)
94.	باشق	boshaq	*баъзан* باشه [boshe]га қаранг
95.	باشه	boshe	қирғий, қарчиғай; лочин;
96.	بافنک	bofanak	ўрмон сувсари
97.	باقرقره	boqerqare	қорабовур, булдуруқ (*қуш*);
98.	بال	bol	кит
99.	بالابان	bolobon	**II.** балобан (*лочинлар оиласига мансуб йиртқич қушларнинг бир тури. Қушлар ва кемирувчилар билан озиқланади*)
10	بالدستان	boldaston	қўлқанотлилар

0.			(*сут эмизувчилар отряди*)
101.	бال قرمز	bolqermez	қизилқанот (зоғорабалиқнинг бир тури)
102.	بالن	bolen	бал [bol] II га қаранг
103.	بالوايه	bolvoye	қалдирғоч
104.	بال و پر	bolo’par	паровал [paro’bol] га қаранг
105.	باله	bole	**I.** сузгич, юзгич (сув ҳайвонларининг сузиш органи, балиқларники)
106.	بايع	boye’	*китобий* бойқуш, бойўғли
107.	بايغوش، بايقوش	boyqush, boyg’ush	бойқуш, бойўғли
108.	ببر؛ ببر بيان	babr; babr bayon	йўлбарс; Рустамнинг жанговар либоси (*“Шоҳнома” қаҳрамони*)
10	بتفوز	batfuz	патфуз [patfuz]га

9.			қаранг
110.	بچه خوار	bach(ch)exo’r	1) боласини еювчи ҳайвон;
111.	بچه زا	bach(ch)ezo	бола туғадиган (тухум очмай болалайдиган)
112.	بچه گربه	bach(ch)ego’r be	1) боласи, мушук бола;
113.	بخته	baxte	**I.1.**1) уч ёки тўрт ёшли қўчқор; 2) катта думба, қуйруқ; **2.** семиз (*ҳайвон*); **II.** ахталанган, бичилган (*ҳайвон*)
114.	بختی	bo’xti	*баъзан* икки ўркачли туя, нортуя, бир ўркачли туя
115.	بخولق	bo’xo’lo’q	туёқ усти бўғими (*отларда*), бақай, бақалоқ

			(туёқ усти бўғин суяги)
116.	بدبدک، بدبده	badbadak, badbade	1) бедана (нари); 2) сассиқпопишак, худ-худ (қуш)
117.	براق	bo‘roq	**II.** 1) чопқир, югурик, тезкор от; 2) Бурок (*Муҳаммад пайғамбарни осмонлар сари олиб борган деб ривоят қилинадиган отнинг номи*)
118.	برانشی	beronshi	ойқулоқ (*балиқ ва бошқа баъзи бир сувда яшовчи жониворларни нг нафас олиш аъзоси*)

اصتلاح ورق بازی
[estelohe varaqbozi]
Карта ўйинларига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.	آتو آخرین آتورا بازی کردن (بزمین زدن)	I oxerin I ro bozi kardan (ba zamin zadan)	кузир охирги кузирни ташлаш
2.	آس	os	**I.**1) туз (карта ўйинида); 2) карта ўйини номи;
3.	اشتالنگ؛ اشتالنگ بازی کردن	eshtolang; eshtolang bozi kardan	2) пул ўйини; пул ўйини ўйнамоқ
ب			
4.	باز شدن	boz sho’dan	рақибнинг ҳамма карталарини босмоқ (*карта ўйинида*)
5.	باکارا	bokkoro	**II.** баккара (*карта ўйинининг бир тури*)
6.	بانک؛	bonk;	**II.** *карта* банк (*қимор ўйинига*

	بانک گذاشتن	bonk go’zoshtan	*тикилган пул суммаси, шунингдек ўйин*); банкда ушлаб турмоқ, банкда сақламоқ
7.	بانکدار	bonkdor	بانکیه [bonkye] II га қаранг
8.	بانکیه	bonkye	II. карта ўйинида: банк қўйган ўйинчи
9.	بتر؛ بتر آوردن	batr; batr ovardan	бўш (*соққа ташлаш ўйинидаги атама*); *сўзлашувда* бахтга, омадга эга бўлмаслик,
10.	بتری	bo’tri	بطری [bo’tri]га қаранг

11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26			

.			
27.			
28.			
29.			

اقدامات اندازه گیری
[eqdomote andozagiri]
Ўлчов бирликларига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ì-Ì	
1.	بعد-ابعاد ابعاد ثلاثه (سه گانه)	bo‘’d-ab’od ab’ode salosa (se gone)	بعد нинг кўплиги; уч ўлчов (*узунлиги, кенглиги, баландлиги*)
2.	ارش	arash	тирсак (*узунлик ўлчови*)
3.	آرشین	orshin	аршин, газ (*узунлик ўлчови*)
4.	اینچ	inch	дюйм (25,5мм)
		Б	
5.	باز	boz	*оғзакида* **VI.**1) тирсак, бир чўзим

			(*тахминан 0,5 метр чамасидаги эски узунлик ўлчови*); 2) чорак, тўртдан бир, қарич
6.	بازو	bozu	5) *оғзакида* тирсак, бир чўзим (*тахминан 0,5 метр метр чамасидаги эски узунлик ўлчови*); газ
7.	باسکول	boskul	ўнли тарози
8.	بالش؛ بالش زر(طلا)؛ بالش سیم (نقره)	bolesh; boleshe zar (talo); boleshe sim (no’qre)	**II.** *оғзакида* болиш (*олтин ва кумушнинг оғирлиги ўлчови*); 2000 динорлик олтин танга; қиймати 200 динорлик кумуш танга
9.	بحر- بحور؛	bahr-bo’hur;	**II.** *адабиётда* шеърий вазн, метр

	بحر متقارب	bahre mo’taqoreb	(форсий байт ритмик қурилишининг асосий турлари ва арузнинг асосий вазни); мутақориб баҳри
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			

20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

كلمه يا عبارت كتابى
[kaleme yo eborate ketobi]
Китобий сўз ёки ифодага оид атамалар

т/р	**форсчаси**	**транскрипцияси**	**таржимаси**
		Ì-I	
1.	ابتناء	ebteno’	асос, яратиш
2.	ابعاد	eb’od	1) узоқлик, олислик, олис (узоқ)

			масофа, ҳайдамоқ, қувиб чиқармоқ, сургун қилмоқ; 2) узоқлаштирмоқ, йироқлаштирмоқ, узоқроқ олиб кетмоқ, қочирмоқ, узоқлашиш, бегоналашиб кетиш
3.	ابعدالاحتمالات	abado’lehtemolot	энг кам имконият, энг кам эҳтимол
4.	ابكم	abkam	гунг, тилсиз, соқов
5.	ابناء الدهاليز	abnoo’ddaholiz	1) қ бола; 2) саргардонлар
6.	ابن السبيل	ebno’ssabil	дарбадар, саргардон, мусофир, дарвеш, дайди,

			саёҳатчи, сайёҳ, йўловчи
7.	ابوت	o’bo’vvat	оталик
8.	اتقاء	etteqo	1) диёнат, диндорлик, тақводорлик, художўйлик, мўминлик, тақво, хўдожўйлик, диндорлик; 2) тийилганлик, нафсини тийиш, ўзини тўхтатиш, сабр-қаноат
9.	اتقان	etqon	1) аминлик, ишонч, қатъийлик; 2) бегумонлик, шубҳасизлик, муқаррарлик, аниқлик, равшанлик
10.	اتم به نحو اتم (وجه)	atam(m) be nahu (vajh)	янада мукаммал, тўлиқ, энг мукаммал

			тарзда
11.	آتی الذکر	otiyo’zzekr	кейинги, пастдаги, қуйидаги
12.	آثم	osem	1) маслагидан (эътиқодидан, сўзидан ва ҳоказо) қайтган одам, муртад; 2) гуноҳкор, осий
13.	اثم – آثام	esm-osom	гуноҳ, қилғилиқ, қилиқ
14.	اجازت	ejozat	اجازه га қаранг
15.	اجمل	ajmal	جميل нинг оддий даражаси
16.	اجیال	ajyol	جیل [jil] нинг кўплиги
17.	احتباس	ehtebos	қўлга туширмоқ, ушлаб қолмоқ
18.	احتجاج احتجاج کردن	ehtejoj ehtejoj kardan	1) далил, исбот; 2) ҳужжатлаштириш а) далилламоқ,

			исботламоқ; б) ҳужжатлаштирмоқ
19.	احتذار	ehtezor	1) қочиш (*нимадандир* از), оғиш, четга чиқиш, қийшайиш, бош тортиш (*нимадандир* از); 2) эҳтиёт, эҳтиёткорлик, сергаклик, андиша, узоқни кўришлик, эҳтиёт чораси
20.	احتفاظ	ehtefoz	ўз жонини сақлаш, ўз жонини сақлашга интилиш, ўз жонини сақлашга интилиш ҳисси
21.	احتواء	ehtevo	ўрамоқ, қуршамоқ (*ўзини*)

	احتواء كردن	ehtevo kardan	ўраб олмоқ, қуршаб олмоқ (*ўзини*)
22.	احرار	ahror	حر [ho’rI] 2. нинг кўплиги
23.	احق	ahaq(q)	энг муносиб
24.	احقر	ahqar	1)حقير [haqir] нинг китобий шакли; 2) сизнинг содиқ хизматкорингиз
25.	احمد	ahmad	1) энг ёқимли; 2) Аҳмад (*ўғил бола исми*)
26.	احمر هلال احمر	ahmar helole ahmar	қизил (ранг); қизил ярим ой жамияти
27.	اختصام	extesom	душманлик, ёвгарчилик, зидлик, адоват, хусумат
28.	اخص بطور اخص	axas(s) be to’vre	махсус, алоҳида;

		axas(s)	айниқса
29.	اخف	axaf(f)	خفیف [xafif] нинг китобий шакли
30.	اخوان الصفاء	exvonno’ssafo	содиқ, ишончли дўстлар
31.	ادامه کاری	edomakori	1) мерос бўлиб қолишлик (ўтишлик); мерос қилиб олишлик; 2) кетма-кетлик
32.	آدم بیزار	odambizor	мизантроп, одамзотни ёқтирмайдиган киши, одамёқмас, одамсевмас, одамови
33.	ارتداد	ertedod	1) муртадлик, ренегатлик, маслагидан

			қайтиш, қайтганлик, муртадлик; 2) қайтиш, куфр кетиш, муртадлик
34.	ارتدکس	o’rto’do’ks	1) изчил (собитқадам, содиқ) одам, мустаҳкам эътиқодли (эътиқоди мустаҳкам) одам; 2) ортодоксал, изчил, собитқадам, эътиқоди мустаҳкам
35.	ارتودوکس	o’rto’do’ks	ارتدکس [o’rto’do’ks]га қаранг
36.	ارجاف	erjof	ёлғон хабар, миш-мишларнинг тарқалиши
37.	آرش	oresh	*китобий* маъно,

			мазмун
38.	ارصاد	ersod	*китобий* кузатув, аланглаш, кутиб туриш
39.	ارغنده	arg’ande	*китобий* 1) ғазабли, қаҳрли; 2) қизғанчиқ, қурумсоқ, хасис, очкўз, ўлармон, суқ
40.	ازاحت، ازاحه	ezohat, ezohe	суғуриш, олиб ташлаш, ўчириш, бартараф этиш, йўқотиш
41.	ازكياء	azkiyo	яхши фазилатларга эга бўлган, саховатли, ҳиммatли, диндор, тақводор одамлар
42.	ازمان ازمان اربعه	azmon azmon arbea’	زمان [zamon] нинг кўплиги; йилнинг тўрт фасли
43.	ازهر	azhar	*китобий*

			1) ялтироқ, порлоқ, ёрқин, ярқираган, равнақли; 2) янада ёрқинроқ
44.	اسائت	esoa’t	اسائه [esoe] га қаранг
45.	اسائه اسائه ادب	esoe esoe adab	*китобий* 1) ёмон, қўпол муомалада бўлмоқ; беадаблик, иззат-ҳурматни билмаслик, беҳурматлик, беандишалик, беадаблик, беҳурмат муомала, беандишалик (беҳурматлик) билан қилинган иш, айтилган гап, қўполлик; 2) зарар етказиш

46.	استبدال	estebdol	*китобий* алмашиш, айирбошлаш, алиштириб олиш, майдалаш, алмаштирув, алмаштириш
47.	استبراء؛ استبرا از گناه	estebro estebro az go’noh	*китобий* поклаш (*ахлоқни*); гуноҳдан покланиш
48.	استبشار	estebshor	*китобий* 1) қувончли хабарни, хушхабарни етказиш; 2) вақтичоғлик, хурсандлик, қувноқлик, хушчақчақлик, қувноқ, кўтаринки кайфият
49.	استبصار	estebsor	*китобий* 1) диққатлик билан кўриб чиқиш,

			диққатлик билан текшириш; 2) зийраклик, фаросатлилик, олдиндан кўра билиш
50.	استجازه بدون استجازه؛ استجازه کردن	estejoze bedune estejoze; estejoze kardan	*китобий* рухсат беришни сўраш; рухсатсиз; рухсат сўрамоқ
51.	استجهال	estejhol	*китобий* жоҳил деб тан олиш
52.	استحباب	estehbob	*китобий* 1) маъқуллаш; 2) яхши муносабат; севги
53.	استحداث استحداث	estehdos estehdos	*китобий* янги киритилган тартиб-қоида (усул, расм-русум, янгилик);

	كردن	kardan	янгилик киритиш
54.	استحسان	estehson	*китобий* 1) маъқуллаш; далда; 2) мақташ, васф этиш, мақтаб кўкларга кўтариш, тасанно ўқиш
55.	استحقار	estehqor	*китобий* менсимаслик, жирканиш
56.	استحلال	estehlol	*китобий* кечиримлилик, гуноҳдан халос бўлиш
57.	استخبار استخبار كردن	estexbor estexbor kardan	*китобий* синчиклаш, хабардор қилиш; синчикламоқ, хабар олмоқ, сўрамоқ, билмоқ, суриштирмоқ, сўраб (суриштириб) билмоқ

58.	استخفاء	estexfo	*китобий* яшириш, жиноятчини ёки жиноят изини яшириш
59.	استخفاف؛ استخفاف كردن	estexfof estexfof kardan	*китобий* ҳақорат, камситиш, хўрлик; камситмоқ, ҳақоратламоқ, хўрламоқ
60.	استرجاع؛ استرجاع كردن	esterjo’ esterjo’ kardan	*китобий* қайтариш учун сўров, қайтариш талаби (*ниманидир*); сўраш, қайтаришни талаб қилиш
61.	استرحام؛ استرحام كردن	esterhom esterhom kardan	*китобий* раҳм қилишини, меҳрибонлик кўрсатишини сўраш; раҳм қилишини, меҳрибонлик кўрсатишини

			сўраш (*кимдандир* از)
62.	استصواب؛ به استصواب شما؛ استصواب کردن	estesvob; be estesvobe sho’mo; estesvob kardan	*китобий* маъқуллаш; сизнинг розилигингиз билан; маъқулламоқ
63.	استطاله	estetole	2) *китобий* узайтириш, чўзиш, чўзилиш, узайиш, узайтириш
64.	استراداً	estedrodan	*китобий* айтмоқчи
65.	استطلاع؛ استطلاع کردن	estelo’; estelo’ kardan	*китобий* сўров, сўраш, суриштириш; а) сўров қилмоқ (*кимдур ҳақида, нимадур ҳақида* از); б) сўрамоқ,

			суриштирмоқ (*кимдандир* از)
66.	استظهار من به استظهار شما این کار را قبول کردم؛ استظهار داشتن؛ استظهار کردن	estezhor; man ba estezhore sho’mo in kor ro qabul kardam; estezhor doshtan;	*китобий* 1) ҳомийлик сўрови; 1) ёрдамга умид қилиш; қўллаб-қувватлаш ҳисоби; сизнинг қўллаб-қувватлашингизга таяниб, мен бу ишга рози бўлдим; 3) рағбат, қўллаб-қувватлаш; а) ҳомийликка эга бўлиш; б) ёрдамга умид қилиш; ишонмоқ (*кимгадир* به),

		estezhor kardan	қўллаб-қувватлашига ишонмоқ; а) ҳомийлик сўрамоқ, ёрдам сўрамоқ (*кимгадир* به); б) استظهار داشتن [estezhor doshtan] б) га қаранг
67.	استعانت؛ استعانت جستن (خواستن)	esteonat esteonat jo’stan (xostan)	*китобий* ёрдам сўраш, ёрдам сўраб мурожжат қилмоқ; ёрдамга мурожаат қилиш; ёрдам сўрамоқ (*кимдандир* از); ёрдам сўрамоқ (*кимдандир* از)
68.	استعباد	este’bod	*китобий*

			озодликдан маҳрум қилиш, қул қилиш, асоратга солиш, бўйсундириш, қарам қилиш, қуллик, асорат
69.	استعجاب	este’job	*китобий* ҳайрат, ҳайрон бўлиш, қойил қолиш (*нимадандир*)
70.	استعجال	este’jol	*китобий* 1) шошилишлик, шошқалоқлик, шошма-шошарлик шошилиш, ошиқиш; 3) тезлаштириш, жадаллаштириш, ошириш,

			тезлашув, жадаллашув
71.	استعذار	este’zor	*китобий* кечиришини сўраб ёлвориш
72.	اسعطاف اسعطاف کردن	este’tof este’tof kardan	*китобий* эътибор, раҳм-шафқат, илтифот кўрсатишини сўрамоқ; эътибор, раҳм-шафқат, илтифот кўрсатишини сўраш
73.	استعظام؛ استعظام کردن	este’zom este’zom kardan	*китобий* 1) ўзини ҳаммадан юқори қўйиш, ўзини ҳаммадан ақлли (билимдон) фаҳмлаш; ўзини улуғлаш; 2) юксалтириш;

			а) манманлик; б) улуғлаш
74.	استعلاء;	este’lo;	*китобий* 1) баланд қилмоқ, баландлатмоқ, кўтармоқ; эътиборини оширмоқ, обрўйини кўтармоқ; баҳосини кўтармоқ, кўпайтирмоқ;
	استعلاء جستن;	este’lo jo’stan;	3)устунлик; устун турмоқ (*кимдандир-нимадандир* бр);
	استعلاء داشتن;	este’lo doshtan	а) юқориламоқ, оширилмоқ; б) устунликка эга бўлмоқ (*кимдандир-нимадандир* бр); ўзиб кетмоқ

			(*кимдандир-нимадандир* бр)
75.	استعلاج؛ استعلاج بيمار	este’loj este’loje bimor	*китобий* даволаниш истаги; беморнинг даволаниш учун аризаси
76.	استغراب؛ استغراب كردن	esteg’rob esteg’rob kardan	*китобий* ҳайрат, ҳайрон (қойил, маҳлиё) бўлиш, қойил қолиш; ҳайратда қолмоқ, ажабланмоқ, таажжубланмоқ
77.	استفاضه؛	estefoze	*китобий* 1) кенг фойдаланиш (*нимадандир* аз); 3) ортиқ нарса,

	استفاضه کردن	estefoze kardan	ортиқча, тўкинчилик, мўл-кўллик; кенг фойдаланиш (*нимадандир* از)
78.	استفتاء؛ استفتاء کردن	estefto estefto kardan	*китобий* 1) маслаҳат, консультация (*юристдан, ҳуқуқшуносдан*); 4) сўраш (*шариат қоидаларига мувофиқ ҳар қандай ҳуқуқий масала бўйича;* فتوی [fatvo]га қаранг);

			а) консультация олмоқ (*ҳуқуқшуносдан*); б) фатво сўрамоқ (*кимдандир* از)
79.	استفتاح؛ استفتاح کردن	esteftoh esteftoh kardan	*китобий* 1) кашф, очиш, очилиш, ташаббус, бошлаб берилган иш; 5) бўйсундириш (*мамлакатларни*); ишғол қилиш (*шаҳарларни, қалъаларни ва ҳоказо*); а) очмоқ, бошламоқ; б) забт этиш

			(*мамлакатни*); олиш (*шаҳарни, қалъани ва ҳоказо*)
80.	استفراد	estefrod	*китобий* бошқалардан ажратиб қўймоқ, ёлғиз қолдирмоқ, яккаламоқ
81.	استفهام؛ ادات استفهام؛ بطور (بطریق با حالت استفهام)؛ علامت (نشانه) استهفام؛ استهفام کردن	estefhom; adote estefhom; be to’vre (batariqe bo holate estefhom); alomat (neshoneye) estehfom; estehfom kardan	*китобий* масала, савол, илтимос; а) сўроқ юкламаси; б) сўроқ сўз; сўроқ; сўроқ белгиси; сўрамоқ (*кимдандир*

			از); тушунтириши ни сўрамоқ (*кимдандир* از)
82.	استفهاماً	estehfoman	сўроқ назари билан
83.	استقبال	esteqbol	1) учрашув, қабул; 2) *китобий* маъқуллаш, қабул қилиш; 3) *китобий* келажак, истиқбол; 4) *грамматика* келаси замон; 5) шеърий ўлчови ва қофиясига ҳурмат кўрсатган ҳолда рақиб шоирнинг шеърига жавоб; а) қарши олмоқ, қабул қилмоқ
	استقبال کردن	esteqbol kardan	

			(*кимнидир* ,از ,را); б) *китобий* маъқулламоқ, қабул қилмоқ (*киманидир* از ,را ,)
84.	استقراب	esteqrob	*китобий* яқинлаштирмоқ, яқин келтирмоқ;
85.	استکبار؛ استکبار کردن	estekbor estekbor kardan	*китобий* гердайиш, кибр, такаббурлик, манманлик, димоғдорлик, димоғи (кибр-ҳавоси) баландлик, такаббурлик, мағрурлик; такаббурлик кўрсатиш, мағрур бўлиш
86.	استکتاب؛	estektob	*китобий* 1) ёзмоқ, ёзилган нарса, хат, иншо, ёзув-чизув;

	استکتاب کردن	estektob kardan	2) кўчириб ёзиш, нусха кўчириш; 3) ёзишга мажбур қилиш; а) ёзмоқ; б) кўчириб ёзмоқ, нусха кўчирмоқ; в) ёзишга мажбур қилмоқ
87.	استکراه؛ استکراه داشتن	estekroh; estekroh doshtan	*китобий* нафратли, жирканиш; нафрати бўлмоқ
88.	استکشاف؛	estekshof	*китобий* 1) рекогносцировка (душман тўғрисида маълумот олиш учун командирнинг ўзи ўтказадиган разведка), разведка;

	استکشاف کردن	estekshof kardan	а) ш, фош этилиш; а) разведка ўтказиш; б) аниқлаш, фош этиш
89.	استکمال	estekmol	*китобий* 1) такомиллаши ш, мукаммаллаш иш, камолга (камолотга) эришиш, камол топиш, такомиллаш, такомиллашт ириш, мукаммаллаш тириш, камолга (камолотга) етказиш, мукаммаллик, яхшилаш; 2) битказмоқ, тамомламоқ, тугатмоқ, охиригача етказиш

			китобий кераклик, зарурлик, зарурат, зарурият, ҳожат, эҳтиёж; даркорлик, лузум; зарур деб тан олиш
90.	استلزام	estelzom	
			китобий ўзини (нафсини) тийиш, сақланиш, сабр, қаноат, ўзини тийиш (*бирор нарсадан*)
91.	استمساک	estemsok	
			китобий менсимаслик, жирканиш, камситиш, хўрлик;
92.	استهانت؛	estehonat;	
	استهانت کردن	estehonat kardan	илтифотсизлик кўрсатмоқ, менсимай (писанд қилмай)

			қарамоқ, эътиборсизлик (бепарволик) билан қарамоқ (*кимгадир-нимагадир* қ.); нафратланмоқ, камситмоқ, хўрламоқ, ерга урмоқ
93.	استيذان	estizon	*китобий* илтимос, сўров, ўтинч (*бирор нарса қилишга рухсат бермоқ*)
94.	استيعاب	estiob	*китобий* сиғим, ҳажм, катталик
95.	استيفاء؛ استيفاء خراج؛ استيفاء حقوق؛	estifo, estifoye xiroj; estifoye ho’quq;	*китобий* 1) олиш; *оғзаки* солиқ йиғиш; ҳуқуқларни олиш; 2) қаноат, қониқиш, адо,

	استیفاء مالیات	estifoye moliyot	бажарилиш, бажариш, ижро; 3) тўлаш; солиқларни тўлаш; 4) лавозим, мансаб, амал, вазифа, ўрин
96.	استیمان؛ از در استیمان درآمدن؛ در استیمان کوفتن	estimon; az dare estimon daromadan; dar estimon kuftan	*китобий* 1) раҳм қилишини сўраш; 3) излаш; раҳм-шафқат сўраш, раҳм-шафқат сўрамоқ; бошпана беришини сўрамоқ
97.	استیناس؛	estinos;	*китобий* 1) кўникмоқ, ўрганмоқ; 3) самимийл

	استیناس کردن؛	estinos kardan	ик, очиқ кўнгиллик, софдиллик, дўстона муносабат; кўникмоқ, ўрганмоқ
98.	استینافاً	estinofan	апелляция тартибида
99.	اسخی	asxo	*китобий* سخی [saxi] нинг орттирма даражаси
100.	اسعاد؛ اسعاد کردن	es’od; es’od kardan	*китобий* бахтли қилиш, бахтиёр қилиш, хурсанд қилиш; бахтли қилмоқ, бахтиёр қилмоқ, хурсанд қилмоқ
101.	اسعد؛	as’ad;	1. سعید [said] 1 *нинг*

	اسعد ايام	as’ad ayyom	*орттирма даражаси*; энг бахтли кунлар; 2. (*эркак киши исми*)
102.	اسفل السافلين	asfalo’ssofelin	1) жойлшаш уви бўйича энг паст, қуйи даражадаги одамлар; энг паст даражалар; пастдан паст;
103.	اسلم؛ اسلم شقوق	aslam; aslame sho’quq	**1.***китобий* سليم [salim] I1; нинг орттирма даражаси; а) энг аниқ имконият; б) энг тўғри вариант; **2.** Аслам (эркак киши

			исми)
104.	اسهل؛ به اسهل طرق	ashal; ba ashale tarq	*китобий* سهل [sahl] I 1) нинг орттирма даражаси; энг осон, энг содда йўл билан
105.	اشبه	ashbah	شبیه [shabih] 1. Ўхшаш сўзининг орттирма даражаси
106.	اشجاع	ashjo’	شجاع [shejo’] нинг орттирма даражаси
107.	اشراق	eshroq	*китобий* зиё, ёғду, нур, шуъла, нур сочиш, ярқираш, чақнаш, ялтираш
108.	اشعاع	esh’o’	*китобий* зиё, ёғду, нурланиш
109.	اشعال	esh’ol	*китобий* ёндириш, ёқиш,

			алангалантирмоқ
110.	اشقى	ashqo	*китобий* شقى [shaqi] 1 ни орттирма даражаси
111.	اشقياء	ashqiyo	شقى [shaqi] 2 нинг кўплиги
112.	اشقى الاشقياء	ashqio’lashqiyo	*китобий* бахтсизларнинг энг бахтсизи, энг бахтсиз
113.	اشنع	ashna’	*китобий* شنيع [shani’]нинг орттирма даражаси
114.	اشهر	ashhar	شهير [shahir]нинг орттирма даражаси
115.	اصح؛ توضيحات اصح	asah(h); tavzihote ash	صحيح [sahih] 1 нинг орттирма даражаси; энг тўғри тушунтириш
116.	اصحاب؛	ashob;	*китобий* صاحب [soheb] 1 2) нинг кўплиги;

	اصحاب تدبیر؛ اصحاب ثروت؛ اصحاب علم؛ اصحاب کهف	ashobe tadbir; ashobe sarvat; ashobe elm; ashobe kahf	доно, ақлли одамлар; бадавлат одам, бой; илм аҳли, олимлар; а) Қуръонда зикр этилган ухлаб ётувчи етти ўспирин; б) *тарихий* асҳоблар (*Муҳаммад пайғамбарнинг саҳобалари*)
117.	اصدار؛ اصدار کردن	esdor; esdor kardan	*китобий* чиқариш (*қарор, қонун ва шунга ўхшаш нарсалар*); чиқармоқ (*қарор, қонун ва шунга ўхшаш нарсаларни*)
118	اصدق	asdaq	*китобий* صدیق

.			[sadiq]нинг орттирма даражаси
119.	اصطناع؛ اصطناع کردن	esteno’; esteno’ kardan	*китобий* 1) яхшилик қилиш, раҳм-шафқат кўрсатиш; 2) сайлов; а) яхшилик қилиш, раҳм-шафқат кўрсатиш (*кимгадир* ,به را); б) сайлаш (*кимнидир* ,به را)
120.	اصعاب	es’ob	*китобий* қийинчилик, машаққат, мушкуллик, танглик; қийинчиликлар яратиш
121.	اصوب	asvab	*китобий* صواب [savob]нинг орттирма даражаси
122.	اصول پرست	o’sulparast	*китобий* ақидапараст,

			қироатхон
123.	اضاعه؛ اضاعه وقت	ezoe; ezoeye vaqt	*китобий* 1) сарф (*чиқим, ҳаражат*), совуриш, исроф қилиш, сарфлаш; зое қилиш, зое кетказиш; вақтни (бекор) кетказиш; 2) йўқотиш
124.	اضائت	ezoa’t	*китобий* ёруғлик, ёруғ, нур, чироқ, ёришиш, яшнаш
125.	اضحوكه	azhuke	*китобий* ҳазил, мазах, кулгили нарса
126.	اضرار	ezror	*китобий* бузилиш, айниш, ишдан чиқиш, путур, зарар, зарарланиш, зарар бериш, зарар, зиён

			етказиш
127.	اضطراری	ezterori	*китобий* 1) мажбур; керакли, лозим, зарур; 2) мажбурий
128.	اضعف؛ اضعف عباد	az’of; az’ofe ebod	*китобий* صعیف [zaif]нинг орттирма даражаси; *эпистоляр* Аллоҳ яратган бандаларнинг энг заифи
129.	اضلال	ezlol	*китобий* чалғитиш, йўлдан оздириш
130.	اطلاق؛	etloq;	*китобий* 1) халос, қутқазиш, бўшатиш, қутқариш, нажот, халос этиш; 2) ўзлаштирмоқ, эгаллаб (ўзиники қилиб) олмоқ,

	اطلاق شدن؛	etloq sho’dan;	унвон бермоқ, бермоқ (*ном, исм*); 3) татбиқ, фойдаланиш, қўллаш, татбиқ қилиш, ишлатиш, қўлланиш, татбиқ этилиш, ишлатилиш, фойдаланмоқ, ишлатмоқ, ишга солмоқ, қўлланмоқ; 4) ажрашмоқ (*хотини билан*); а) озод бўлмоқ, қутулмоқ (*бирор нарсадан* از); б)
	اطلاق کردن؛	etloq kardan;	ўзлаштирилмоқ, эгаллаб олинмоқ (*ном, исм*); в)

	اطلاق عنان كردن	etloq enon kardan;	ишлатилмоқ, фойдаланилмоқ, ишга солинмоқ, истифода қилинмоқ, қўлланилмоқ; а) қутқазмоқ, бўшатмоқ, қутқармоқ, халос (озод) қилмоқ, сақлаб қолмоқ (*бирор нарсадан* از); б) бермоқ (*исм, ном*); в) қўлламоқ, фойдаланмоқ; жиловни қўйиб юбормоқ;
131.	اطماع؛ اطماع	etmo’; etmo’ kardan	*китобий* 1) очкўзлик ҳаяжони; 2) қўзғатиш истаги, қўзғалиш; а) очкўзликни

	كردن		қўзғатиш; б) қизиқтирмоқ, ҳавасини келтирмоқ (*нимагадир* به); қутуртирмоқ (*кимнидир* به)
132.	اطول	atval	*китобий* طويل [tavil]нинг орттирма даражаси
133.	اطيب	atyab	*китобий* 1) яхши, ёқимли; 2) яхши, энг ёқимли
134.	اظلال	ezlol	ظل [zel(l)] нинг кўплиги
135.	اظلم	azlam	ظالم [zolem] 1 нинг орттирма даражаси
136.	اظهر	azhar	*китобий* **I.** ظاهر [zoher] 1нинг орттирма даражаси
137.	اعتداء	e’tedo	*китобий* 1) ноҳақлик,

			адолатсизлик; 2) жабр, ситам, жабр-жафо, озор
138.	اعتداد	e’tedod	1) *китобий* (*бирор нарсани*) ҳисобга олиш, ҳисобини олиш;
139.	اعتذار	e’tezor	*китобий* 1) кечириш, афв этиш, маъзур тутиш, гуноҳидан ўтиш; афв, кечирим; 2) кечирим сўраш
140.	اعتزاز	e’tezoz	*китобий* буюклик, шараф
141.	اعتساف	e’tesof	*китобий* 1) мажбур қилиш, зўрлаш, жабр, ситам; 2) ҳақиқатдан бўйин товлаш

142.	اعتصام	e’tesom	*китобий* 1) номақбул хатти-ҳаракатлардан тийилиш; хато қилмаслик, иффат, айбсизлик, гуноҳсизлик, бегуноҳлик, беғуборлик, покизалик; 2) ҳимоя қилиш истаги
143.	اعتضاد	e’tezod	*китобий* мадад, ёрдам, далда, қўллаб-қувватлаш, кўмак, суянч, суянчиқ, тиргак
144.	اعتقال	e’teqol	*китобий* қамоқ, ҳибс, сургун, қамалиш, қамоқда бўлиш
145.	اعتلال	e’telol	*китобий* 1)

			беқувватлик, бўшлик, ланжлик, мадорсизлик, нимжонлик, сустлик, заифлик, иллат; 2) баҳона излаш (*нима учундир*)
146.	اعتناق	e’tenoq	*китобий* қучиш, қучоқлаш
147.	اعتياض	e’teyoz	*китобий* алмаштириш, алмашиш, айирбошлаш, алишиш, алмаштирув
148.	اعداد	e’dod	*китобий* 1) тайёрлов, тайёргарлик, тайёрлаш; 2) ҳисобга киритиш
149.	اعدادی؛ مکاتب اعدادی	e’dodi; makotebe e’dodi	*оғзаки* тайёрлов; тайёргарлик мактаблари
150	اعدل	a’dal	*китобий* عادل

.			[odel] нинг орттирма даражаси
151.	اعذار	e’zor	*китобий* афв, кечирим, оқлаш
152.	اعرف	a’raf	*китобий* عارف [oref] 2. Нинг орттирма даражаси
153.	اعز	aaz(z)	*китобий* عزиز [aziz] 1 нинг орттирма даражаси
154.	اعزاز؛ اعزاز كردن	e’zoz; e’zoz kardan	1) *китобий* ҳурмат, эҳтиром кўрсатиш; 2) Эъзоз (*эркак киши исми*); ҳурмат, эҳтиром кўрсатмоқ (*кимгадир-нимагадир* به); иззатлаш (*кимнидир* به), ҳурмат қилиш, ҳурмат

			кўрсатиш (*кимгадир* به)
155.	اعزه	aezze	*китобий* 1) қадрдон, азиз одамлар; 2) ҳурматли одамлар
156.	اعسار	e’sor	*китобий* 1) камбағаллик, фақирлик, қашшоқлик, йўқчилик, муҳтожлик; 2) қийин аҳвол
157.	اعقل؛ اعقل عقلا	a’qal; a’qale aqlan	*китобий* عاقل [oqel] нинг орттирма даражаси; ақллиларнинг энг ақллиси
158.	اعنى	a’ni	*китобий* яъни, айтиш жоиз (*айнан* мен... назарда тутдим)
159.	اعوان	a’von	عون [o’vn] 2) нинг кўплиги
160.	اغتراب	eg’terob	*китобий* бегона юртда

			қолиш; бегона юртларда сарсон бўлиш
161.	اغتصاب	eg’tesob	узурпация, тортиб олиш (ҳокимиятни ёки бировнинг ҳуқуқини қонунга хилоф равишда тортиб олиш), зўравонлик билан қўлга олиш
162.	اغرب	ag’rab	غريب [g’arib] 2 нинг орттирма даражаси
163.	اغصان	ag’san	غصن [g’o’sn] нинг кўплиги
164.	اغضاب	ag’zob	*китобий* қўзғатиш, қўзитиш, қитиқлаш, безовта қилиш, қичиштириш, қичишиш,

			ғазабланиш, аччиқланиш, жаҳли чиқиш, қони қайнаш, ғазаблантира диган
165.	اغنى	ag’no	*китобий* غنى [g’ano] 1 нинг орттирма даражаси
166.	اغور؛ اغور بخير	o’g’o’r va o’g’ur; o’g’o’r baxayr	*баъзан* белги, аломат, нишона, дарак, хабар; *сўзлашувда* а) қаёққа кетяпсан?; б) оқ йўл!
167.	افاته؛ افاته وقت	efote; efoteye vaqt	*китобий* хато, (пала-партишлик натижасида қилинган) янглиш иш, адашиш, камчилик, йўқотиш; вақтни йўқотиш
168.	افاضل	afozel	*китобий* уламо,

			олимлар, эркак олимлар
169.	افاضه؛	efoze	*китобий* мурувват, ҳиммат, яхшилик, эзгулик, хайр-саховат, илтифот, лутф, меҳр, марҳамат
170.	افتقاد	efteqod	*китобий* 1) йўқотиш, ажралиш, қўлдан бериш; 2) йўқолганларни қидириш
171.	افتقار	efteqor	*китобий* 1) камбағаллашиш, қашшоқлашиш, камбағаллаиш, камбағаллаштириш, қашшоқлаштириш;

			2) камбағаллик, фақирлик, муҳтожлик
172.	افخر	afxar	*китобий* فاخر [foxer] нинг орттирма даражаси
173.	افشاگر	efshogar	*китобий* айбни фош қиладиган (очиб ташлайдиган) одам, фош қилувчи, очиб ташловчи
174.	افقر	afqar	*китобий* فقير [faqir] 2 нинг орттирма даражаси
175.	اقبال؛ اقبال کردن؛ حسن اقبال یافتن	eqbol; eqbol kardan; ho’sne eqbol yoftan	II. қабул қилинган, маъқуллаш; қабул қилмоқ, маъқулламоқ; яхши қабул қилинмоқ, маъқулланмоқ

176.	اقبح	aqbah	*китобий* قبيح [qabih]нинг орттирма даражаси
177.	افتراح؛ افتراح كردن	efteroh; efteroh kardan	*китобий* 1) импровизация, бадиҳа (тайёргарликсиз яъни ижро пайтида яратилган асар); 2) қистов, қаттиқ (қатъий) талаб, илтимос, қатъий таклиф, қатъий илтимос; а) импровизация қилмоқ, тайёргарликсиз айтмоқ; б) қаттиқ туриб маъқулламоқ, талаб қилиб

			туриб олмоқ, амалга оширмоқ, бажартирмоқ, қилдирмоқ, ўтказмоқ, муваффақ бўлмоқ (*бирор нарсани* ا); қатъий сўрамоқ (*бирор нарсани* ا)
178.	اقتراحًا	eqterohan	*китобий* импровизация каби, импровизация сифатида, бадиҳа сифатида
179.	اقتران؛ اقتران كواكب	eqteron; eqterone kavokeb	*китобий* бирикиш, бирикма, бириктирув, қўшилма, қўшма, яқинлашиш; сайёраларнинг яқинлашиши

180.	اقتسام	eqtesom	*китобий* боб, тақсим, қисм, тақсимот, бўлиш, тақсимлаш, тақсимланиш
181.	اقتصار؛ بطور اقتصار؛ اقتصار کردن	eqtesor; ba to’vre eqtesor; eqtesor kardan	*китобий* 1) қисқариш, қисқартириш, қисқартма; 2) қисқалик, озлик, калталик; қисқача, хулоса қилиб; қисқартирмоқ
182.	اقتطاف	eqtetof	*китобий* узмоқ, йиғим-терим, йиғмоқ, термоқ (*мева, гул*)
183.	اقتفاء؛	eqtefo’;	*китобий* бориш, кетиш, келиш, ўтиш, риоя (амал) қилиш, эргашиш, тақлид

	اقتفاء کردن	eqtefo’ kardan	(*кимгадир-нимагадир* дан); бирор кимсанинг изидан бормоқ, тақлид қилмоқ, ўхшатмоқ, эргашмоқ (*кимгадир-нимагадир* дан)
184.	اقتناء؛ اقتناء کردن	eqteno’; eqteno’ kardan	*китобий* эга бўлмоқ, эгалламоқ, ҳосил қилмоқ, орттирмоқ, топмоқ, ўзига қаратмоқ; эга бўлмоқ, эгалламоқ, орттирмоқ, топмоқ, ўзига қаратмоқ
185.	اقدس	aqdas	**1.** *китобий* مقدس [mo’qaddas]нинг орттирма даражаси; **2.** Ақдас

			(*аёл киши исми*)
186.	اقدم	aqdam	*китобий* قديم [qadim] 1 нинг орттирма даражаси
187.	اقرب؛ در اقرب زمان	aqrab; dar aqrab zamon	*китобий* энг яқин; энг яқин вақтда
188.	اقصا؛ در اقصا نقاط كشور؛ شرق اقصا	aqso; dar aqso no’qote keshvar; sharqe aqso	*китобий* قاصى [qosi] нинг орттирма даражаси; мамлакатнинг узоқ жойларида, пунктларида; Узоқ Шарқ
189.	اقصر	aqsar	*китобий* قصير [qasir] нинг орттирма даражаси
190.	اقصى	aqso	*китобий* اقصا [aqso] га қаранг
191	اقطاب	aqtob	*китобий* قطب

.			[qo’tb] нинг кўплиги
192.	اقوات	aqvot	*китобий* قوت [qut] нинг кўплиги
193.	اكتتام	ektetom	*китобий* яшириш
194.	اكثار	eksor	*китобий* кўпайиш, ошириш, ортттириш, катталаштириш, кўпайтириш
195.	اكفاء	ekfo’	бир хил, ўхшаш
196.	اكناف	aknof	1) كنف [kanaf] II нинг кўплиги; 2) чекка, чет, периферия (марказдан чет, узоқдаги жойлар)
197.	اكناف	eknof	*китобий* ҳимоя, ҳомийлик, ёқлаш, ҳимоя қилиш, ҳомий бўлиш
198	التباس	eltebos	*китобий*

.			чигаллик, мужмаллик, шубҳалилик, ишончли эмаслик, даргумонлик
199.	التحاق	eltehoq	*китобий* қўшиш, бирлаштириш, қўшиб бериш, қўшилиш, бирлашиш, қўшиб олиниш, битишув, туташув
200.	الجاء	eljo	*китобий* 1) мажбур қилиш, зўрлаш (*нимадир қилишга*); 2) ҳимоя, сақлаш, эҳтиёт қилиш
201.	الحاح؛	alhoh;	*китобий* 1) шошилинч сўров; 2) ишқаланиш,

	الحاج کردن	alhoh kardan	юқиш, зериктириш, жонга тегиш, безор қилиш, кўнгилга уриш; а) қатъий сўрамоқ (*кимдандир* به; *кимдир-нимадир ҳақида* дарбора); талаб қилиб туриб олмоқ (*кимдандир-нимадандир* дарбора); б) ишқаланмоқ, юқмоқ (*кимгадир-нимагадир* به), зериктирмоқ, жонга тегмоқ, безор қилмоқ, кўнгилга урмоқ (*кимнидур-ниманидур* به)
202	الذ	alaz(z)	*китобий* لذيذ

.			[laziz] нинг орттирма даражаси
203.	الزم	alzam	*китобий* لازم [lozem]нинг орттирма даражаси
204.	الطاف	eltof	*китобий* илтифот кўрсатиш, меҳрибонлик кўрсатиш
205.	الطاف	altof	*китобий* لطيف [latif] нинг орттирма даражаси
206.	اللهم؛ مگر اللهم، اللهم مگر	alloho’m; magar alloho’m; alloho’m magar	*ундов сўз китобий* эй Худо, худойим!; ҳозиргина
207.	اليق	aliq	*китобий* لايق [loyeq] нинг орттирма даражаси
208.	ام-امات-امهات	o’m(m)-o’mmot-o’mmahot	*китобий* 1) она; 2) манба, зот,

			келиб чиқиш, боши, , асос, негиз, пойдевор
209.	امات	o’mmot	*китобий* ام [o’m(m)]нинг кўплиги
210.	اماثل؛ اماثل علم	amosel; amosele elm	*китобий* донгдор, машҳур одамлар; машҳур олимлар
211.	امارات	amorot	*китобий* امارت [amorat] нинг кўплиги
212.	امارت – امارات	emorat-emorot	*китобий* белги, нишон, тамға, аломат, нишона, асар, ишора
213.	اماره؛ نفس اماره	ammore; nafse ammore	1) *китобий* буйруқ берувчи, фармон қилувчи; 2) *баъзан* етакчи, етакловчи

			(*ёмон нарсаларга*); а) шаҳват, шаҳвоний нафс; б) майл, ҳавас, қизиқиш, интилиш, завқ, шавқ, иштиёқ, муккасидан кетганлик (*бирор ёмон нарсага*)
214.	امتثال؛ امتثال کردن	emtesol; emtesol kardan	*китобий* 1) бўйсуниш, бўйин эгиш, бўйсундириш, қарамлик, тобелик; 2) бориш, кетиш, келиш, ўтиш, риоя (амал) қилиш, эргашиш, тақлид, тақлид қилиш;

			а) бўйсунмоқ, бўйин эгмоқ, итоат этмоқ; б) кимса ё нарсанинг изидан (кетидан, орқасидан) бормоқ; тақлид қилмоқ, ўхшатмоқ, эргашмоқ
215.	امتثالاً	emtesolan	*китобий* 1) итоат қилиб, бўйсуниб; 2) эргашиб, изидан бориб
216.	امتصاص	emtesos	*китобий* 1) эмиш, эммоқ, сўрмоқ, шиммоқ, тортмоқ, эмиб (сўриб, шимиб, тортиб) олмоқ; 2) шиммоқ, сингмоқ, ютиш, симиш,

			сингдириш, ўзига олиш, ютилиш, сингиш, сингиб кетиш, абсорбция, шимилиш
217.	امجد	amjad	*китобий* 1) مجيد [majid]нинг орттирма даражаси; 2) Амжад (*эркак киши исми*)
218.	امحاء؛	emho;	*китобий* 1) артиш, ўчириш, артиб (сидириб ёки ўчириб) ташлаш, йўқотиш, йўқ қилиш, чизиб ташлаш; 2) йўқотиш, йўқ қилиб (қириб) ташлаш, тугатиш,

	امحاء کردن	emho kardan	битириш, қирилиб кетиш, йўқ қилиниш, йўқолиб (тугаб) кетиш, қириш, қириб ташлаш (юбориш), қирғин солиш, йўқ қилиш, маҳв этиш, тутдай тўкиш, хароб қилиш; а) ўчирмоқ, ўчириб ташламоқ, чизиб ташламоқ; б) йўқ қилмоқ, қирмоқ, хароб қилмоқ
219.	آمن	omen	*китобий* бехатар, бехавотир, хатарсиз, хавфсиз, хавф-

			хатарсиз, бетаҳлика, хавф-хатардан ҳоли, зарарсиз, безарар, ҳимояланган
220.	آمن	omen	*китобий* хавфсиз, хавф-хатарсиз, бехатар, бетаҳлика, хавф-хатардан ҳоли, зарарсиз, безарар, хавф-хатар таҳдиди йўқ, хавф-хатардан тинч, ҳимояланган
221.	امهال؛	emhol;	*китобий* кейинга қолдириш, кейинга суриш, кечиктириш,

	امهال کردن	emhol kardan	муҳлат бериш, муҳлат, муҳлатини чўзиш, муддатини узайтириш; кейинга қолдирмоқ, кейинга сурмоқ, кечиктирмоқ, муҳлат бермоқ (*бирор нарсани* را ,در)
222.	انابت؛	enobat;	*китобий* 1) ачиниш, афсусланиш, пушаймон бўлиш, ўкиниш, пушаймон, тавба, айбига иқрор бўлиш, қилмишига пушаймон қилиш, ўкиниш, черковда

	انابت کردن	enobat kardan	гуноҳларига тавба қилиш, кечирим сўраб ёлвориш, тавба-тазарру; 2) онт ичиш, қасамёд қилиш, онт, қасам, назр-ниёз аташ, атаб қўйиш, ваъда, аҳд, тавба-тазарру, тавба; а) ачинмоқ, афсусланмоқ, пушаймон бўлмоқ, ўкинмоқ, тавба қилмоқ (*бирор нарсадан* дарбора); б) сўз бермоқ, қасам ичмоқ
223.	انام	anom	*китобий* одамлар,

			инсон зоти, ўлимга олиб борадиган
224.	انانیت	anoniyyat	*китобий* 1) эгоизм, эгоистик, худбинлик; 2) такаббурлик, манманлик, димоғдорлик, кибр-ҳаво, димоғи (кибр-ҳавоси) баландлик, мағрурлик, такаббурона муомала, каттаконлик, гердайиш, кеккайиш
225.	انباز	amboz	*китобий* қатнашувчи, иштирок этувчи, қатнашчи, иштирокчи, шерик, бирга қатнашган (*аралашган, қотишган*)

			одам, ўртоқ, ошна, жўра, оғайни (*бирор бир ишда*), партнёр, шерик, рақиб
226.	انبازی؛	ambozi;	*китобий* 1) ҳамкорликда ишлаш, бирга хизмат қилиш, ҳамкорлик, ишлаш, хизмат қилиш, қатнашиш, қатнашиб туриш, жамоа иши; 2) ўртоқлик, ўртоқчилик, дўстлик, ширкат, шерикчилик; шериклик; коллектив, компания;
	انبازی کردن	ambozi kardan	ҳамкорликда ишламоқ, бирга хизмат

			қилмоқ, ҳамкорлик қилмоқ, биргаликда ҳаракат қилиш
227.	انبعاث	enbeos	*китобий* 1) тиклаш, тикланиш, тирилтирмоқ, жон киргизмоқ, ҳаётга қайтармоқ, жонлантирмоқ, тирилтирмоқ, руҳлантирмоқ, руҳини тетик қилмоқ, тикламоқ, хотирага келтирмоқ, эсга олмоқ; 2) пайдо бўлиш, туғилиш, вужудга (юзага) келиш, рўй бериш,

			кўриниш; 3) посилка, жўнатма
228.	انتباه	enteboh	*китобий* 1) уйғониш, уйқудан туриш, уйғотиш, уйқудан турғизиш, туғилиш, пайдо бўлиш, жонланиш (*масалан омманинг уйғониши*); 2) ҳушёрлик, сергаклик, огоҳлик, сезгирлик
229.	انتساخ	entesox	*китобий* ҳисобдан чиқариш, бўшатиш, хизматдан бўшатиш, кўчириб ёзиш, нусха кўчириш, нусха кўчирмоқ,

			копия олмоқ, нусха кўтармоқ, копировка қилмоқ
230.	انتصار؛ انتصار يافتن	entesor; entesor yoftan	*китобий* ғалаба, зафар, муваффақият, ютуқ; енгмоқ, енгиб чиқмоқ, ғалаба қозонмоқ, ғолиб келмоқ, зафар қозонмоқ
231.	انتفاء؛ انتفاء يافتن	entefo’; entefo’ yoftan	*китобий* йўқолиш, йўқ қилиш, бартараф қилиш, бартараф этиш; йўқолиш, бартараф этилиш
232.	انتهاز (انتهاز	entehoz (entehoz	*китобий* қулай

	(فرصت	fursat)	имкониятдан, фурсатдан фойдаланиш
233.	انخناق	enxenoq	*китобий* бўғилиш, энтикиш, нафас қайтиш, нафас қисиш, нафас сиқилиш, ҳарсиллаш
234.	اندر	andar	*китобий предлог китобий* در [dar] *га қаранг*
235.	اندراج	enderoj	*китобий* ўрнатиш, қўйиш, солиш, жойлаштириш, жойламоқ, жойлаштирмоқ, киргизиш, киритиш
236.	اندراس	enderos	*китобий* 1) эскирганлик, чириганлик, тўзиганлик,

			эскилик, кўҳналик, эскириб ишдан чиққанлик, йиртилганлик; 2) *баъзан* йўқолмоқ, кўздан ғойиб бўлмоқ
237.	انذار؛ انذار كردن	enzor; enzor kardan	*китобий* 1) огоҳ қилмоқ, огоҳлантирмоқ, огоҳлантириб қўймоқ, сақлаб қолмоқ, хабардор қилиб қўймоқ; 2) қайтишга кўндирмоқ, рози қилмоқ; 3) қўрқитиш, қўрқитиб қўйиш, юрагини олиш;

			а) огоҳ қилиш, огоҳлантириш, огоҳлантириб қўйиш; б) қайтишга кўндириш, рози қилиш; в) қўрқитмоқ, қўрқитиб қўймоқ, юрагини олмоқ
238.	انشاد؛ انشاد کردن	enshod; enshod kardan	*китобий* декламация, ифодали ўқиш, талаффуз қилиш, айтиш; декламация қилмоқ, ифодали қилиб ўқиб бермоқ
239.	انشراح	ensheroh	*китобий* 1) кенгайтириш, кенг очиш,

			йириш, кўпайтириш, ошириш, орттириш, ўстириш, катталаштириш, йириклаштириш; 2) тетиклик, бардамлик, бақувватлик, қувноқ кайфият, қувноқлик, хушвақтлик, хушчақчақлик
240.	انشقاق	ensheqoq	*китобий* 1) ёриқ, дарз; 2) бўлиниш, парчаламоқ, таркибий қисмларга ажратмоқ; 3) келишмовчилик, ноиттифоқлик, ихтилоф, нифоқ,

			қарама-қаршилик, зидлик, зиддият, ажралиш
241.	انصف	ansaf	*китобий* энг адолатли, одил, ҳаққоний
242.	انفاذ؛ انفاذ کردن	enfoz; enfoz kardan	*китобий* 1) бажариш, ижро этиш, бажо келтириш, адо этиш, ўринлатиш, рўёбга чиқариш, амалга ошириш, юзага чиқариш, бажариш, қилиш; а) бажармоқ, амалга оширмоқ; б) жўнатмоқ, юбормоқ; в) кирмоқ,

			ичига кирмоқ (*бирор нарсанинг* ,به در)
241.	انفاق؛ انفاق کردن	enfoq; enfoq kardan	*китобий* сарфлаш, ҳаржлаш, сарф (харж) қилиш, чиқим қилиш, ишлатиш, ҳаражат қилиш; сарфламоқ, ҳаражат қилмоқ
242.	انفراق	enferoq	*китобий* айириш, ажратиш, узиш, айириб (ажратиб, узиб) қўйиш, бир-биридан жудо қилиш, ажралиш, айрилиб кетиш, узилиш, узилиб қолиш,

			қатламларга ажралиш, қават-қават бўлиб қолиш, қатламларга ажратиш
243.	انفس	anfas	*китобий* نفيس [nafis] нинг орттирма даражаси
244.	انفصال	enfesol	1) ўзидан соқит қилиш; 2) халос бўлиш
244.	انقطاع	enqeto’	*китобий* 1) тўхтатиш, тугатиш, тўхташ, тугаш, тиниш, босилиш, тўсиш, тўсиб қўйиш, олдини олиш, чора кўриш; 2) ажралиш, айириш, ажратиш, узиш, айириб қўйиш, бир-биридан жудо

			қилиш; 3) ампутация, кесиб ташлаш
245.	انکر	ankar	*китобий* энг жирканч, энг қабиҳ, энг хунук
246.	انگاره	angore	*китобий* 1) хомқолип, хомаки режа (*лойиҳа, режа*), тарҳ, эскиз (расм ёки суратнинг дастлабки, таҳминий, хомаки нусхаси, намунаси), проект, лойиҳа; 2) меъёр, доза, ўлчовли миқдор; 3) *оғзакида* харажатлар китоби
247.	انهاء؛	enho’;	*китобий* билдириш, хабар

	انهاء کردن	enho’ kardan	(маълум) қилиш, билдириш хати, хабар қоғози, эълон, хабарнома; билдирмоқ, хабар қилмоқ
248.	انهزام	enhezom	*китобий* мағлубият, шикаст, зарба, тумтарақай қочиш
249.	انین	anin	*китобий* инграш, ихлаш, вой-войлаш, инграган товуш, ингроқ, оҳ-воҳ қилиш, зорланиш, оҳ-воҳ, оҳ-зор, нола (фиғон, афғон қилмоқ), хўрсиниш, нафас, дам, нафас олиш ва чиқариш

250.	اوجب	o’vjab	*китобий* واجب [vojeb] нинг кўплиги
251.	اوحد	o’vhad	*китобий* 1) бирдан-бир, ёлғиз, якка-ягона, ажойиб, тенги (мисли) йўқ; ягона, умумий, бирлашган, бирлаштирилган, яхлит, ажралмас; 2) Ўвҳад (*эркак киши исми*)
252.	اوسط	o’vsat	*китобий* 1) ўрталикдаги, оралиқдаги, ўртасидаги, ўрталик, оралиқ, ўрта; 2) ўрталик
253.	اوسع	o’vso’	*китобий* وسيع [vasi’] нинг орттирма даражаси
254	اوضح	o’vzah	*китобий* واضح

.			[vozeh] нинг орттирма даражаси
255.	اولوالابصار	o’lo’labsor	*китобий* ўткир, зийрак, сезгир, фаросатли, олдиндан кўра биладиган, узоқни кўра биладиган одамлар
256.	اولوالالباب	o’lo’lalbob	*китобий* донишмандлар
257.	اولوالامر	o’lo’lamr	*китобий* ҳоким, амир, султон, шоҳ, монарх, ҳукмдорлар
258.	اولوالعزم؛	o’lo’lazm;	*китобий* уддабурон, эпчил, ташаббускор, ғайратли, серғайрат, серҳаракат, актив, фаол, қатъий

	پیغمبران اولوالعزم	payg’ambaron e o’lo’lazm	одамлар; бош пайғамбарлар
259.	اهتداء	ehtedo	*китобий* тўғри йўлга ҳидоят қилиш
260.	اهلاک	ehlok	*китобий* қириш, қириб ташлаш, қирғин солиш, йўқ қилиш, маҳв этиш, тутдай тўкиш, ҳароб қилиш, тугатиш
261.	ایثار؛	isor;	1) яқинлаштирмоқ, олдига олиб келмоқ ёки бормоқ, кўтариб олиб бормоқ, ташиб бормоқ, ташиб (олиб) келмоқ, келтирмоқ, хайр-эҳсон бериш, ҳадя

	ایثار کردن	isor kardan	қилиш, садақа бериш, қурбон қилиш, фидо қилиш, бирор нарсадан кечиш; 2) *китобий* афзал кўриш, ортиқ (яхши) деб билиш; а) совға бериш, қурбон қилиш; б) *китобий* афзал кўриш (*кимгадир-нимагадир* به)
262.	ایدری	idari	1) *китобий* эл-юртга оид, дунёвий; 2) *оғзаки* шу ерлик (жойлик), маҳаллий, бу ердаги
263.	ایدون	eydun va idun	*китобий* 1) шундай,

			шундай қилиб; 2) энди, ҳозир, эндиликда, ҳозирги пайтда
264.	ایسر	aysar	*китобий* 1) енгилроқ, оддий, қийин эмас, жўн; 2) чап
265.	ایصال؛ وصول و ایصال مالیات؛	isol; vo’sul va isole moliyot	*китобий* 1) етказиш, етказиб бериш; солиқларни қабул қилиш ва топшириш; 2) бирлашиш, бирлашув, бирлаштириш, бирлаштирмоқ, бирга қўшмоқ, бирлаштириб (қўшиб) юбормоқ

266.	ایقاظ	iqoz	*китобий* уйғониш, уйқудан туриш, уйғотиш, уйқудан турғизиш, қизиқиш уйғотиш
267.	ایقاع؛	iqo’;	*китобий* 1) отиш, ирғитиш, улоқтириш; 2) ҳамла, тажовуз, босқин, ҳужум; 3) (зиён) етказиш, (зарар) келтириш, сабаб бўлиш; 4) *юридик* бир томонлама акт; 5) *мусиқий* ритм, вазн, маром, мақом; 6) (*тожикча*

	ایقاع ضرر کردن	iqo zarar kardan	(علم ایقاع) метрика (*шеър вазни, ўлчови ва унинг назарияси*), ритмика (*ритм ёки вазн системаси*); зарар етказмоқ, зиён келтирмоқ, сабаб бўлмоқ
268.	ایقاعی؛ تکیه ایقاعی	iqoi; takyaye iqoi	ритмик, ритмли, бир маромда, вазнли, ўзаро мос, монанд, мувофиқ, уйғун, бир-бирига тўғри келадиган; ритмик урғу
269.	ایقان	iqon	*китобий* ишонч, ишонч билан қилинган

			ҳаракат, дадиллик, астойдил ишонганлик, имони комиллик, қатъий ишонч, комил ишонч, эътиқод, эътимод, бовар, ишониш
		ب	
270.	بادافراه	bodafroh	*китобий* жазо, қилмишига яраша жавоб бериш; қасос, ўч, ажр, эваз, мукофот, савоб, сазо
271.	بادرام	bodrom	بادرم [bodram]га қаранг
272.	بادرم	bodram	*китобий* беҳуда, пуч, фойдасиз, натижасиз, бекор, зое,

			бекорчи, бефойда, бекор (зое) кетган, эсиз, фойда бермайдиган, фойдаси йўқ
273.	بادفراه، بادفره	bodfaroh, bodfarah	بادافراه [bodafroh]га қаранг
274.	باذل	bozel	*китобий* сахий, қўли очиқ, саховатли, олийҳиммат, хотамтой, ҳимматли, ҳеч нарсани аямайдиган, мурувватли, олийжаноб, феъли кенг
275.	باذوق؛ نقاش باذوق	bozo’vq; naqqoshe bozo’vq	**I.** 1) истеъдодли, талантли, қобилиятли, уқувли; истеъдодли рассом; 2) яхши

			таъмга эга, мазали; **II.**1) нафис, нозик, нафосатли, назокатли, келишган, бежирим, гўзал, тотли; 2) кўтаринки руҳ билан, сезги билан
276.	بار خاطر (دل)	bore xoter (del)	*китобий* руҳий азоб-уқубат, сиқилиш, эзилиш
277.	بارد؛	bored;	*китобий* **I.**1) совуқ, салқин, иситилмайдиган, жуда совуқ, муздек; 2) совуқ, ҳаракатсиз, фаолиятсиз, суст; сўлиган, сўлиб қолган, сўлғин, бўшаган, шалвираган,

	لطیفه بارد؛ – بارد بوارد؛	latifaye bored; bored-bavored;	шалпайган, лохас, ланж, суст, индефферент, лоқайд, бепарво, бефарқ, ҳеч нарсага қизиқмайдиган (*қадимги тиббиётга кўра, инсон танасининг тўққизта хусусиятидан бири ҳақида*); 3) урилган, қирилган, кўп юрилган, маълум, таниш, ошна, кўп ишлатилган, чайналган, сийқаси чиққан, оддий; а) бемаъни латифа; б) сийқаси

	بارد بالفعل؛ بارد بالقوه	borede borfe’l; borede bolquvva	чиққан латифа; **II.**1) импотент, ҳез (*жинсий қуввати заиф эркак*); 2) ҳар қандай совуқ нарса; жисмоний хусусиятларига кўра совуқ (*қадимги тиббиётга кўра, масалан: қор, муз*); танага заифлаштирувчи таъсир кўрсатадиган нарса (*масалан қандайдир таом*)
277.	باردە	borede	بارد [bored] 1 га қаранг
278	بارع	bore’	*китобий* 1)

.			жуда яхши, жуда соз, аъло даражадаги, ажойиб, гўзал, жуда чиройли, гўзаллик, нафосат; 2) машҳур, атоқли, донгдор, номи чиққан, ном чиқарган; 3) мақтовга сазовор бўладиган, мақташга бўладиган, мақташга лойиқ (арзийдиган), мақтовдан иборат, мақталган, мақтов ифодаланган
279.	بارق	boreq	*китобий* **1.** Малоҳатсиз, ярқировчи,

			чақновчи; ярқирайдиган, чақнаб турадиган, жилоли; **2.** ёмғирли булут
280.	بازپسین؛ دم بازپسین؛ روز بازپسین	bozpasin; dame bozpasin; ruze bozpasin;	*китобий* охирги, кейинги, сўнгги; сўнгги, янги пайдо бўлган, энг янги; ҳал қилувчи, якунловчи, охирги, қатъий, узил-кесил; сўнгги нафас; а) охирги кун;
281.	باسط	boset	*китобий* 1) ёйилувчи, ёзилувчи; тарқалувчи; 2) сахий, қўли очиқ, саховатли, олийҳиммат,

			ҳотамтой, ҳиммatли, ҳеч нарсани аямайдиган, мурувватли, олийжаноб, феъли кенг (*худонинг сифати*)
282.	باسق	boseq	*китобий* баланд (*дарахт*);
283.	باسنگ	bosang	*китобий* 1) оғир, вазмин, юки (вазни) кўп, юки оғир, салмоқдор, оғир юкли; 2) муҳим, аҳамиятли, зарур, керакли; эътиборли, нуфузли,катта; улуғвор, сипо, бассавлат, савлатли, виқорли, мағрур; яхши,

			соз, тузук, дуруст, катта, йирик, улкан, кўп, бисёр, талай, анча-мунча; обрўга эга бўлган, обрўли, нуфузли, эътиборли; ишончли, мўътабар; қатъий ишонч руҳидаги, эътирозга йўл қўймайдиган; кучли, қудратли, азимкор, забардаст, азим, улкан, зўр, катта
284.	باصر	boser	*китобий* кўра оладиган, кўзи бор (очиқ), кўзли, кўрувчи
285.	باگهر	bogo’har	*китобий* машҳур оила, зоти машҳур, келиб

			чиқиши машҳур, аслзода, зодагон, оқсуяк, нажиб, атоқли, донгдор, ажойиб, мисли йўқ, катта
286.	بالالتزام	beleltezom	*китобий* мажбурият остида
287.	بالتبع	bettab’	*китобий* шундай экан, шундай қилиб; бинобарин, бас, демак; анави; шу тарзда, шу равишда
288.	بالشور	beshsho’ur	*китобий* учрашув натижасида, фикр алмашиш натижасида
289.	بالصراحه	bessarohe	*китобий* 1) очиқ, ойдин,

			равшан, шак-шубҳасиз, аниқ, турган гап, ўз-ўзидан кўриниб турибди; 2) аниқ, муайян, муқаррар, қатъий, айнан, тўғри; 3) очиқ, очиқдан-очиқ, ошкора суратда, рўйирост, заруриятдан, ноилож, мажбурий
290.	بالامآل	belmaol	*китобий* натижада, оқибат натижада, пировардида; охири, ахийри, оқибатда, ахир
291.	بالمره؛	belmarre;	*китобий* биратўла, бир йўла,

	شهر در نتیجه زلزله بالمره نابود شد	shehr dar natije zelzela belmarre nobud sho’d	бирваракай, бирданига, бир галда, бир ўтиришда, пакқос; бир зумда, лаҳзада, дарҳол, бирдан; баравар; зилзила натижасида шаҳар дарҳол вайрон бўлди
292.	بالمشارکه	belmo’shoreke	*китобий* бالاشتراک [beleshterok]га қаранг
293.	بالمضاعف	belmo’zoaf	*китобий* икки ҳисса қилиб, икки марта ортиқ, икки баравар кўп
294.	بالمعاینه	belmo’oyone	*китобий* бирор нарсани ўз кўзи билан кўрмоқ; шахсий

			текширувдан сўнг
295.	بالمقابله	belmo’qobele	*китобий* бир-бирига нисбатан, бир-бирини, ўзаро
296.	بالمناصفه	belmo’nosafe va belmo’nosefe	*китобий* иккига бўлиб, тенг бўлиб, ярми, тенг ярми, тенг, баб-баравар, тенг баравар
297.	بالمواجهه	belmo’vojehe	1) *китобий* юзма юз; ҳузурида; 2) *юридик* юзма-юз бақамти қилиш, юзлаштириш
298.	بالوراثه	belvorose	*китобий* мерос орқали
299.	باليقين	belyaqin	*китобий* 1) ҳеч шубҳасиз, аниқ, ҳақиқатан, чиндан ҳам, дарҳақиқат, рости билан,

			дарвоқе; 2) шак-шубҳасиз, бегумон, сўзсиз, албатта, мутлақо, муқаррар, турган гап
300.	باهر	boher	*китобий* 1) билинадиган, кўринадиган, кўриниб (билиниб, сезилиб) турган, кўзга ташланадиган, сезиларли; кўзга кўринган, маълум, атоқли, ажралиб турувчи; 2) очиқ, очиқдан-очиқ, ошкора, рўйи-рост, очиқчасига (баралла) қилинган,

			ғирт, аниқ, шубҳасиз, кўриниб (билиниб) турган, ҳайрон (тонг) қолдирадиган, ажойиб, ибрат (олса) бўладиган, ибратомуз; 3) жуда яхши, жуда соз, аъло даражадаги, ажойиб, шукуҳли, дабдабали, ҳашаматли, зўр
301.	بایا	boyo	*китобий* керакли, керак, лозим, даркор, зарур, зарурий, керакли, зарур бўлган, муқаррар
302.	بای حال	beoyehol	*китобий* ҳар ҳолда, нима

			бўлганда ҳам, нима бўлган тақдирда ҳам; ҳар қандай шароитда (вазиятда) ҳам; қандай бўлса ҳам
303.	بایع	boye	*китобий* сотувчи
304.	بائن	boen	*китобий* очиқ, очиқдан-очиқ, ошкора, рўйирост, очиқчасига (барала) қилинган; ғирт, аниқ, шубҳасиз, кўриниб (билиниб) турган, равшан, очиқ-ойдин кўриниб турган, аён, ўз-ўзидан кўриниб турган
305.	بای نحوکان	beoyenahvekon	*китобий* ҳаётнинг

			аччиқ-чучуги; нима керак бўлса
306.	بحرالعلوم	bahro’lo’lum	*китобий* энциклопедик билимга эга одам, энциклопедист
307.		behel, beheli, beheli kardan	*китобий* совға сифатида қолдирилган, берилган; совға сифатида қолдирмоқ, совға қилмоқ
308.	بخت بیدار،	baxtbidor, baxtsabz	*китобий* бахтли, омадли
309.	بخت خفته	baxtxo’fte	*китобий* бакхтсиз, омадсиз
310.	بخردی	bex(e)radi	*китобий* донишмандлик, донолик, оқиллик
311.	بداعت	bedoat	*китобий* янгилик, янги

			расм (одат, тартиб-қоида, усул ва ҳоказо), янги киритилган тартиб-қоида (усул, расм-русум ва ҳоказо)
312.	بداهت	badohat	*китобий* 1) аниқлик, аёнлик, очиқлик, ошкоралик; 2) бадиҳа (олдиндан тайёргарлик кўрмасдан, бирданига ёзилган асар, сўзланган нутқ, ва шу кабилар); 3) формада ёзилган

			кичикроқ мусиқа асари; тайёргарлик сиз куй яратиш
313.	بداهتاً، بداهةً	badohatan	*китобий* 1) бадиҳа тарзида, тайёрланмасдан, олдиндан тайёргарлик кўрмасдан, тўғридан-тўғри, бирданига, қўққисдан; тайёргарликсиз айтилган; 2) да, тўсатданбирдан, бехосдан, дафъатан, дабдурустдан, иттифоқо, баногоҳ, ногаҳон
314.	بداية	badoyatan	*китобий* бирор

			нарсадан олдин, олдиндан, аввалдан, олдинроқ, дастлабки тартибда
315.	بدایی	badoyi	*китобий* дастлабки, олдинги
316.	بدسگال	badsegol	*китобий* **1.** бадният, нияти бузуқ, ёмон ниятдаги, ёмон ният билан қилинган, маккор, ҳийлакор, айёр; **2.** жиноятчи, қотил, бадкор, бадкирдор, ярамас, нобакор, ёвуз ниятли одам,

			жиноятко р, суиқасдчи ; 2) *шеърий* душман, ёв, ағёр, ғаним, дўст эмас
317.	بدسگالی	badsegoli	*китобий* ёвуз ният, макр, ҳийла, дасиса
318.	بدسلوک	badso’luk	بدرفتار [badraftor]га қаранг
319.	بدسلوکی	badso’luki	بدرفتاری [badraftori]га қаранг
320.	بدسلیقه	badsaliqe	ёмон таъмга эга
321.	بدسودا	badso’vdo	بدمعامله [badmuomala] га қаранг
322.	بدسیرت	badsirat	ёмон, ярамас, хунук, бемаза, расво, ножўя, аблаҳона, разил, қабиҳ, жирканч, ифлос, жуда ёмон, ғирт

			зарарли (*кимдир ҳақида*)
323.	بدعت؛ اهل بدعت؛ بدعت گذاران	bed’at; ahle bed’at; bed’at go’zarondan	*китобий* 1) янги киритилган тартиб-қоида (усул, расм-русум ва ҳоказо), янгилик, янги расм (одат, тартиб-қоида, усул); 2*) диний* бидъат; бидъатчилар, мазҳабпарастлар; янгилик ўйлаб топмоқ, янгилик киритмоқ
324.	بديع الجمال	badi’o’ljamol	*китобий* بديع شمايل [badi’o’shamoyel]га қаранг
325.	بديع شمايل	badi’o’shamoyel	*китобий* ноёб гўзаллик

			китобий 1) шахсан, ўзи, ўз қўли билан; шахсан ўзи (ўзлари); 2) аслини олганда, тўғрисини айтганда, гапнинг тўғриси
326.	بذاته	bezotehe	
327.	بر	bar(r)	**II.** *китобий* тақводор, тақволи; одил, адолатли, ҳаққоний, диндор, художўй, мўмин
328.	براستی	berosti	*китобий* ҳақиқатан ҳам, ҳақиқатда ҳам, чиндан ҳам, чинакамига, дарҳақиқат, ҳақиқатдан ҳам, ростдан,

			чиндан
329.	براعت؛	baroat;	*китобий* 1) устунлик, афзаллик, ортиқлик, кўплик (*билимда, чиройда ва ҳоказода*); 2) гапга чечанлик (усталик), гапдонлик, нотиқлик; мазмундорлик, маънодорлик; 3) камол, камолот, баркамоллик, мукаммаллик, бекам-кўстлик, бенуқсонлик;
	براعت اتهلال	baroate estehlol	мазмуннинг қисқа баёни (*китоб-сўзбоши, муқаддима, қасида-*

			бошланғич байтда)
330.	برایا	baroyo	*китобий* بریه [bariyye]га қаранг
331.	بردیدن - بربین	bar-didan-bar-bin HZN	*китобий* 1) бошқа томонга бурилмоқ, тескари ўгирилмоқ; тескари ўгирмоқ, юзини тескари ўгирмоқ; қайтарилмоқ, шимарилмоқ, ҳимарилмоқ; 2) ўзини орқага олмоқ, нари кетмоқ, чекинмоқ, тисарилмоқ; қайтмоқ, чекинмоқ, узоқлашмоқ; орқага қайтмоқ, чекинмоқ; юраги дов

			бермай қочмоқ, бардош беролмаслик; воз кечмоқ, қайтмоқ, айнимоқ, бузмоқ, амал (риоя) қилмай қўймоқ, четга чиқмоқ; хат бошидан (жой қолдириб) бошламоқ; узоқлашмоқ, йироқлашмоқ, узоқлашиб (йироқлашиб) қолмоқ; алоқани узмоқ, бегоналашмоқ, узоқлашмоқ; гапни бошқа ёқа бурмоқ, мавзуни ўзгартирмоқ; чиқиб кетмоқ, кетиб қолмоқ;

			четлашмоқ, ўзини четга олмоқ; 3) ҳамма ёқни қарамоқ, кўздан кечириб чиқмоқ, ҳамма ёққа назар ташламоқ; 4) узоқдан томоша қилмоқ

آشپزی
[oshpazi]
Ошпазликка ва ошхона жиҳозларига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
Ĩ-I			
1.	آب جوجه	obijuje	товуқ шўрва
2.	آب جوخوری	objo’xo’ri	пиво кружкаси
3.	آب جوساز آب	obejo’soz obejo’soz	пиво ишлаб чиқарувчи пиво ишлаб

	جوسازی کارخانه آب جوسازی	korxonaye obejo’sozi	чиқариш пиво ишлаб чиқариш заводи
4.	آب جوش	obIjush	қайнаган сув
5.	آب جوفروشی	objo’furushi	1) сотиш; 2) дўкони
6.	آبجی	obji	آباجی га қаранг
7.	آب چرا	obcharo	*баъзан* нонушта
8.	آب چک	obchak	1) сув оқадиган жой; 2) оқим
9.	آبخورشت	obxo’resht	соус
10.	آب خوری	obxo’ri	1) кружка (*идиш*); 2) халта
11.	آبدوغ خیار	obdug’xiyor	2) (*квасга гўшт ёки балиқни майда тўғраб ва ҳар хил сабзавотлар солиб тайёрлан*

			ган овқат); 3) қуралаш, бўтқа
12.	آبروغن	obro’g’an	иссиқ сув билан эритилган сариёғ аралашмаси (*ошни қовураётган вақтда гуруч солинганида*)
13.	آبروفراخ	obrufarox	ابروگشاده га қаранг
14.	آبگردان	obgardon	чўмич
15.	آب گرم کن	obgarmko’n	1) колонкаси (*ҳаммомда*); 2)титан (*сув қайнатиладиган бак*), кипятильник (*сув қайнатад*

			иган асбоб)
16.	آبگوشت خوری	obgushtxo’ri	коса
17.	آبلیموگیر، آب میوه گیری	oblimugir obmivegiri	ширасиққич, шарбатсиққич (ширасини, сувини сиқиб оладиган асбоб ёки машина)
18.	آب ودانه	obo’done	1) неъмат, ош, озиқ, таом, ризқ; 2) тириклик воситаси
19.	اجاق اجاق برقی اجاق دوشعله اجاق گاز اجاق نفتی	o’joq o’joqe barqi o’joqe dush’ale o’joqe gaz o’joqe nafti	2)ўчоқ, қўра, плита, печ; электроплита; икки ўчоқли печка; газ плита; 2) камин (ўчоқсимон уй печкаси); 3) оила, насл, қавм,

			тоифа, зот, сулола
20.	آچار	ochor	маринад, зираворли сирка-мой, маринадланган озиқ-овқат; зираворлаб, сиркалаб тайёрланган майда сабзавот
21.	ارتزاق	ertezoq	овқат, ризқ
22.	آرد، آرد برنج؛ آرد زدن؛ آرد کردن	ord ord berenj ord zadan ord kardan	ун; майдаланган гуруч; ун сепмоқ; янчмоқ, туймоқ
23.	آردبیز	ordbiz	элак (*ун учун*)
24.	آردن	ordan	элак, ғалвир, сузгич, човли, капгир
25.	ارز	o’ro’z	*баъзан* гуруч
26	ارزاق	arzoq	озиқ-овқат,

.			озиқ-овқат (*армия учун*)
27.	اسپنج	espanj	اسفنج [esfanj] га қаранг
28.	استکان	estekon	стакан
29.	اسکندروس	eskandrus	*баъзан* саримсоқ
30.	اطباق	atbaq	طبق [tabaq] нинг кўплиги
31.	افشون	afshun	ёғоч вилка
32.	الک؛ الک کردن	alak; alak kardan	элак, ғалвир; элакдан ўтказиш (*элак, ғалвир орқали*)
ب			
33.	بابزن	bobzan	*оғзакида* кабоб сихи
34.	بادام شکن	bodomshekan;	ёнғоқ чақадиган қисқич
35.	باطیه	botiye	1) *баъзан* катта сопол қадаҳ (*шароб учун*);
36.	بدل چینی	badalchini	сопол, фаянс идиш, сопол

زبان شناسی
[zabonshenosi]
Тилшуносликка оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ā-I	
1.	ابدال	ebdol	1) ابدال حروф - а) сўздаги ҳарфлар ёки товушларни алмаштириш; б) товушларнинг алмашиниши; 2) айирбошлаш
2.	آذری	ozari	озарий (*Эрон Озайрбайжон аҳолисининг туркийлашувидан олдин сўзлашган тили*)
3.	اردو، زبان اردو	o’rdu zabone o’rdu	урду, урду тили
4.	اسپانیایی	esponyoyi	**1.** Испанияга ва испанларга

			оид; **2.**1) (*тж.* زبان اسپانیایی) – испан тили
5.	اسپرانتو	esperanto’	эсперанто (халқаро сунъий тил)
6.	است	o’sset	**1.** осетинларга оид; **2.** 1) осетинлар, осетин халқи; 2) (*тожикча* زبان است) – осетин тили
7.	استی	o’sseti	است [o’sset] га қаранг
8.	اشباع	eshbo’	3) синчиклаб, тўлиқ талаффуз қилиш (*ҳаракатлар билан ифодаланган товушларни*);
9.	علم اشتقاق	elme eshteqoq	этимология (сўзларнинг келиб чиқишини ўрганадиган

			бўлим)
10.	التصاق	eltesoq	2) агглютинация (айрим тилларнинг, шу жумладан, ўзбек тилининг грамматик қурилишига хос хусусияти)
11.	آوازپذیر؛ حروف آوازپذیر	ovozpazir; xo’rufe ovozpazir	ундош; ундош товушлар
12.	آوانوشت	ovonevesht	транслитерация (бир алифбо ҳарфларини бошқа алифбо ҳарфлари билан ёзиш)
13.	آوانویسی	ovonevisi	транскирипция, транскирипция қилиш (товушларни ҳарфлар воситасида аниқ

			ифодалаш)
		ب	
14.	بانتو؛ زبانهای بانتو	bontu, zabonhoye bontu	банту (Марказий ва Жан. Африка туб аҳолиси) тиллари гуруҳи)
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26			

.			
27.			
28.			
29.			

ادبیات، ادبیات شناسی
[adabiyot, adabiyotshenosi]
Адабиёт, адабиётшуносликка оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		آ-ا	
1.	ابیات	abyot	بیت II нинг кўплиги
2.	اپیک	epik	эпик (*бадиий адабиёт тури*)
3.	آتش خوار، آتش خواره	oteshxor, oteshxore	афсонага кўра, гўё ўт ичида туғиладиган ва ўтда яшайдиган махлуқ
4.	اتود اتود کردن	etud etud kardan	этюд, эскиз этюд ёзмоқ, эскиз чизмоқ

5.	احتراماً	ehteroman	ҳурмат (эҳтиром билан), ҳурмат юзасидан, ҳурмат билан
6.	احزان كلبه احزان	ahzon ko’lbaye ahzon	حزن [ho’zn] нинг кўплиги; бенасиблар кулбаси
7.	اختر شمردن	axtar sho’mo’rdan	тун бўйи бедор бўлмоқ, туни билан ухламай чиқмоқ, уйқусиз тонг оттирмоқ
8.	اخترشمار	axtarsho’mor	тунни, кечаларни бедор ўтказиш
9.	اخرب	axrab	“мо” ва охирги қўшимча “он” нинг бўғини
10.	اخرم	axram	“мо” нинг биринчи бўғини
11.	ادباء	o’doba	اديب [adib] 1 нинг кўплиги
12.	ادبی اثر ادبی	adabi asare adabi	адабий, бадиий; бадиа (кишининг диққатини

			тортадиган, таҳсинга сазовор бадиий асар)
13.	ادبیات	adabiyyot	адабиёт
14.	ادیبانه	adibone	**I.**1) адабий, адабий шакл; 2) адаб (одоб) билан, назокат билан, ҳурмат билан, ҳурмат юзасидан **II.**1) адабий; 2) боадаб, адабли (одобли), назокатли, иззат-ҳурматни жойига қўядиган, адабли, хушмуомала (*нимагадир*ш *нисбатан*)
15.	ارتجال	ertejol	импровизация, бадиҳа (тайёргарликсиз, яъни ижро пайтида яратилган асар), башорат

			қилиш ёки шеър ўқиш
16.	ارتجالاً	ertejolan	бадиҳа тарзида, тайёрланмасда, олдиндан тайёргарлик кўрмасдан, тўғридан-тўғри, бирданига, қўққисдан
17.	آرتیکل	ortikl	1)мақола (*газета, журналда*); 2)артикль (*грамматика*) 3) туркум, гуруҳ, кўриниш, манзара, насл қавм, тоифа, зот
18.	ارجوزه	o’rjuze	ражаз баҳрида ёзилган шеър (رجز га қаранг)
19.	ارچه	arche	اگرچه [agarche]нинг қисқа шакли

20.	ارداف	ardof	киноя, истиора, шама, кесатиқ, қочирим, мажоз
21.	ارزنی از خرمنی	arzani az xarmani (xermani)	бир уюм дон зарраси (*денгиздан бир томчига мувофиқ*)
22.	جای ارزن انداختن نیست	joye arzan andoxtan nist	дон тушадиган жой йўқ (*олма тушадиган жой йўққа мувофиқ*)
23.	ارسال مثل	ersolo’lmasal	байтларнинг бирида афоризм, гап ёки мақолни қўллаш
24.	ارغوان تن	arg’avantan	*шеърий* Марс Миррих (*сайёра*)
25.	ارواحنافداه	arvoho’nafadoh	унга жонимиз фидо бўлсин (*шоҳга, султонга мурожаат қилингандан сўнг ёзилади*)
26	ازاحیف	azohif	шеърнинг

.			вазнини ўлчаш
27.	ازیرا	aziro	زیرا [zero] га қаранг
28.	اساطیر اسطور [o’stur] нинг кўплиги	asotir	1) афсоналар; 2) қиссалар
29.	اساطیرالاولین	asotiro’lavvalin	аждодлар ҳикоялари ёки эртаклари
30.	اساطیری	asotiri	1) мифга, афсонага оид, уларга хос бўлган, мифик, афсонавий, мисли кўрилмаган, мислсиз, уйдирма; 2) ақл бовар қилмайдиган, мисли кўрилмаган, тилларда достон бўлиб қолган, ҳайратомуз, ақлга сиғмайдиган
31	اسب افکن	asbafkan	*шеърий* ботир,

.			жасур, мард, довюрак, азамат, жасоратли, шавкатли, шонли (суворий, от минган киши)
32.	استعاره بطور (بطريق) استعاره؛ استعاره كردن؛	esteore be to’vr (betariqe) esteore esteore	1)истиора, киноя, мажоз, метафора, қочирим, шама, кесатиқ, қочирим, ибора, ифода, таъбир; киноя (шама) билан, киноя (шама, қочирим) қилиб, кесатиб, қочиримлар (киноялар, мажозларга) асосланган; 2)*китобий* яхшилик қилиш;

	[با] استعاره گفتن	kardan; [bo] esteore kardan	*китобий* қарз(га) бермоқ, қарз бериб турмоқ, вақтинча бериб турмоқ, яхшилик (хизмат, марҳамат) қилмоқ, миннатдор (қарздор) қилиб қўймоқ; киноя билан гапирмоқ, кинояли гапирмоқ
33.	استعاره آمیز	esteoreomiz	1) метафорали, кинояли, мажозий, қочиримлар (киноялар, мажозлар)га асосланган, истиорали, шамали, қочиримли, киноядан (қочиримдан) иборат бўлган; 2)

			метафорадан иборат бўлган, кинояли, мажозий, қочиримли, киноя билан
34.	استعارى	esteori	1) استعاره آميز [esteoreomiz]га қаранг; 2) *китобий* қарз олди;
35.	اسطور [o’stur], اسطوره [o’sture] *ва* اسطير [estir]	o’stur; o’sture; estir	*баъзан* اساطير [asotir] нинг бирлиги
36.	اشتقاق؛ اشتقاق	eshteqoq; eshteqoq	иштиқоқ – (байтнинг ҳар икки мисрасида бир ўзак ёки ундош сўзларнинг қўлланилишидан иборат шеърий шакл) (*масалан:* نظير ва نظر ёки زمان ва زمين); воқе бўлмоқ,

	يافتن	yoftan	рўй бермоқ, содир бўлмоқ
37.	اشعار	ash’or	شعر [she’r] нинг кўплиги
38.	اشعار؛ اشعار داشتن؛ اشعار شدن	esh’or; esh’or doshtan; esh’or sho’dan	ахборот, хабар, билдириш қоғози; билдирмоқ, хабар (маълум) қилмоқ (*кимгадир* به); хабар қилинмоқ, хабар берилмоқ, хабардор қилинмоқ
39.	اشعر	ash’ar	энг шеърий
40.	اعنات	e’not	қофиянинг ҳаддан ташқари аниқлигига риоя қилиш
41.	اغراق؛ بدون اغراق؛ اغراق	eg’roq; bedune eg’roq; eg’roq kardan	1) лоф, муболаға, муболағали; муболағасиз; 2) муболаға, гипербола; муболаға

	كردن (گفتن)	(go’ftan)	қилмоқ, бўрттирмоқ
42.	افاعيل؛ افاعيلِ عروضى	afo’il; afo’ile aruzi	1) فعل [fe’l]нинг кўплиги; 2) араб-форс шеъриятидаги шартли тўхташ белгиси
43.	اقواء	eqvo	охирги бўғин унлиларининг мос келмаслиги (*ноаниқ қофия ҳолатларидан бири*)
44.	اكفاء	ekfo	сўзнинг охирги товушини ҳосил бўлиш жойида унга ўхшаш товуш билан алмаштириш, *масалан:* ک (к) ни گ (г) га (*нотўғри олмошлар билан қўлланилган ҳолатда*)
45.	ام الصبيان	o’mmo’ssebyon	2) *фольклор* болаларга

			касаллик келтирувчи иблис, шайтон, жин (*христианлар мифологиясида*)
46.	امتداد هجا	emtedode hejo	бўғиннинг узунлиги
47.	امثال	emsol	**I.** مثل [masal] нинг кўплиги;
48.	امثله؛ امثله عروضی	amsele; amseleye aruzi	مثال [mesol] нинг кўплиги; ҳисоблагичлар нинг схематик тасвири (*форсча шеър тузилишида*)
49.	آنتولوژی	onto’lo’ji	антология (турли муаллифларни нг сайланма асарлари, кўпинча шеърлари тўлами)
50.	انجم سوز	anjo’msuz	*шеърий* қуёш (*айнан* юлдузларни ёндирувчи)

51.	آنچ	onch	آنچه [onche]га қаранг
52.	انشاء؛ انشاء سادە؛ انشاء عالی؛ آیین (فن) انشاء؛ کتاب انشاء؛	ensho; enshoye sodda; enshoye oliy; oyine (fane) ensho; ketobe ensho;	1) бўғин, ҳижо, услуб, стиль, эпистоляр услуб; оддий услуб; юқори, эпистоляр услуб; меъёрий услуб; 2) ёзиш, ижод этиш, яратиш, тузиш, иншо (*мактабдаги*); 3) ёзиш, тузиш (*ҳужжат ва мактублар*); эпистоляр услуб намуналари тўплами; 4) *китобий* асар, ижод;

	انشاء کردن؛ انشاء نوشتن	ensho kardan; ensho naveshtan	5) *китобий* қуриш, солиш, барпо қилиш, ўрнатиш, тайёрлаш, ясаш, қилиш, ташкил этиш, тузиш, тузилиш, асос солиш, ташкил этиш, тузиш, таъсис қилиш, тузилиш, ўрнатилиш (*бирор нарсани*); а) ёзмоқ, тузмоқ (*ҳужжатларни, мактубни*); б) *китобий* бунёд қилмоқ, яратмоқ, ижод қилмоқ; иншо ёзмоқ (*мактабда*)
53.	آنکو	onku	آن که او [on ke u] нинг тўплами анави, ўша

54.	اهورامزدا	ahuromozdo	Ахурамазда (*зардуштийлик динидаги олий илоҳ, эзгулик ва нур тимсоли*)
55.	ایطاء	ito	қофия, рифмни такрорланиши (*бир ва шунга ўхшаш бир неча шеърий парчада*)
56.	آیینه آسمان	oyineye osmon	қуёш
ب			
57.	بابانوروز	bobono’vruz	Наврўз бобо (*Эрон янги йилида болаларга совға олиб келадиган афсонавий қария*)
58.	بابانوئل	bobonoel	қорбобо
59.	بادام چشم؛ بت بادام چشم	bodomcheshm; bute	бодомқовоқ кўзлар; бодомқовоқ кўзли гўзал

		bodomcheshm	
60.	بادبان چرخ	bodbone charx	ой; ой нури, ойдин
61.	باده؛ باده انگور؛ باده جوان؛ باده ناب؛ باده خوردن (پیمودن، زدن، کشیدن، گساردن، نوشیدن)	bode; bode angur; bode javon; bode nob; bode xo’rdan (peymudan, zadan, kashidan, go’sordan, kashidan)	*шеърий* 1) вино, мусаллас, май, шароб, бода; узум виноси (мусаллас); янги вино; тоза вино (*аралашмасиз*); 2) қадаҳ, жом, бир қадаҳ шароб; шароб ичмоқ, ичмоқ
62.	باده فروش	bodefo’rush	*шеърий* майфуруш, винофуруш
63.	باده فروشی	bodefo’rushi	*шеърий* вино савдоси
64.	باده گسار	bodego’sor	*шеърий* باده خوار [bodexo’r]га қаранг

65.	باده گساری، باده نوشی	bodego’sori, bodenushi	*шеърий* باده خواری [bodexo’ri]га қаранг
66.	باشه فلک	boshe falak	*истиора* само лочини (*қуёш ҳақида*)
67.	باعث لیل و نهار	boese layl-u nahor	*шеърий* а) қуёш; б) тангри, яратувчи
68.	بالاد	bolod	баллада (*кичик шеърий қисса, манзума*)
69.	بتر	batar	بدتر [badtar]нинг қисқартма шакли 1) энг ёмон, ўта ёмон; 2) ёмонроқ, баттарроқ, ярамасроқ, баттар, ярамас
70.	بحور؛ بحور عروض	bo’hur; bo’hure aruz	بحر [bahr] II нинг кўплиги; аруз вазни (عروض) га қаранг
71	بد	bo’d	*шеърият* бод

.			(budan *феълининг Ўтган замон III шахс бирликдаги шакли*) [bud]нинг қисқартирилган шакли
72.	بدایع، بدائع؛ علم بدایع؛ علم اشعار	badoye’, badoe elme badoe; elme ash’or	بدیعه [badi’e]1нинг кўплиги; *оғзакида* эстетика (санъат ва бадиий ижодиётдаги нафосат, табиат ва ҳаётдаги гўзалликлар ҳақидаги фалсафий таълимот); энг яхши шеърлар
73.	بدن	bo’dan	*шеърият* بودن [budan]нинг қисқартма

			шакли

منطق
[manteq]
Мантиққа оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
ا-آ			
1.	اصل	asl	постулат (исботсиз ҳам қабул қилинаверадиган дастлабки қоида, фараз)
ب			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			

13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28			

.			
29.			

حرف ندا
[harfe nedo]
Тегишли сўзларга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		ب	
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			

16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

كنايه

[kenoye]

кинояга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19			

.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

هواشناسی
[havoshenosi]
Метереология, иқлимшуносликка оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ī–I	

1.	آب وهوا	obo’havo	1) иқлим; 2) ҳаво, об-ҳаво
2.	آنتی سیکلون	ontisiklo’n	антициклон (циклонлар ўртасида жойлашган, атмосфера босими баланд бўлган жой, ҳудуд)
3.	ایزوبار	izo’bor	изобара (иссиқлик ҳодисалари диаграммалари да: ўзгармас босим остидсодир бўладиган боғланишларни тасвирловчи чизиқлар)
	ب		
4.	بادپیما	bodpeymo	**I.** *иқлим* анемометр (ҳаво ва газ оқими тезлигини ўлчайдиган асбоб);

			II.1) беҳуда ишлар билан шуғулланувчи; 2) بادپا [bodpo] 1га қаранг
5.	بادسنج	bodsanj	анемометр (ҳаво ва газ оқими тезлигини ўлчайдиган асбоб); ветромер (шамол кучини ўлчайдиган асбоб)
6.	بادنقش	bodnaqsh	муайян бир жойда эсувчи шамоллар йўналишини кўрсатадиган схема ёки тасвир
7.	بادنگار	bodnegor	анемограф (*шамол тезлиги ва йўналишини қайд қилувчи ўзиёзар асбоб*)
8.	بادنما	bodnamo-bodnemo	флюгер (шамолнинг йўналиши ва

			тезлигини кўрсатадиган, аниқлайдиган асбоб)
9.	باران؛ باران شدید (تند)؛ آب باران؛ باران مرا گرفت؛ باران میبارد (میاید)؛ باران تیر؛ باران خوردن	boron; borone shadid (to’nd); obe boron; boron ma ro gereft; boron miborad (miyoyad); borone tir; boron xo’rdan	1) ёмғир; кучли ёмғир; ёмғир суви; ёмғирда қолиб кетдим; ёмғир ёғяпти (ёғмоқда); 2) оқим, тирқираб оқмоқ (*масалан:кўз ёши*); 3) қаттиқ дўл ёғиши; дўл ўқлари; ёмғирга тушиб қолмоқ, ёмғирда нам бўлмоқ, ивимоқ
10.	بارانداز؛ ابرهای	borondor; abrhoye	ёмғирли; ёмғирли булут

	باراندار	borondor	
11.	باران شتاب	boronshetob	*баъзан* кучли, қаттиқ (шиддатли) ёмғир, жала, сел, шаррос ёмғир
12.	باران نگار	boronnegor	плювиограф (ёғингарчилик миқдори, давомийлиги ва интенсивлигин и қайд қилувчи асбоб)
13.	بارانی؛ فصل بارانی؛ هوای بارانی؛	boroni; fasle boroni; havoye boroni;	**I.** ёмғирли, серёмғир, ёмғир (ёғингарчилик) кўп бўлган; ёмғир, ёмғирдан сақлайдиган, ёмғирда тутиладиган; ёмғирли мавсум; ёмғирлар мавсуми; ёмғирли об-

			ҳаво, ёмғирли кун; **II.**1) плаш, елкага ташланадиган енгсиз кенг кийим, ёмғир ўтказмайдиган уст кийим, накидка (елкага ташлаб юриладиган енгсиз кийим); 2) ёмғирдан ҳимоя қилувчи шляпа, ёмғир шляпаси;
14.	بارش	boresh	1) ёғин ёғиши, ёғингарчилик; 2) *баъзан* ёмғир
15.	بارقه؛ بارقه اميد	boreqe; boreqe umid	1) чақмоқ, яшин; йироқдаги чақмоқ (яшин) шуъласи, барқ; электр электрсизланти риш; 2) учқун; 3) بارق [boreq] 2 га қаранг;

			умид учқуни
16.	بارندگی؛ بارندگی بشکل برف	borandegi; borandegi be shakle barf	ёмғир томчилаши, ёмғир тушиши, ёмғирлар; қор шаклидаги ёғингарчилик
17.	برف خوره	barfxo‘re	1) булдуруқ (*майда қаттиқ қор*); 2) сову нам ҳаво
18.	برف ریزه	barfrize	1) ҳўл қор, қор аралаш ёмғир; 2) қиров, булдуруқ, совуқ нам ҳаво
19.	برف سنج	barfsanj	қор ўлчагич
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25			

.			
26.			
27.			
28.			
29.			

معدن شناسی
[ma’danshenosi]
Минералогияга (маъданшуносликка) оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
I			
1.	استالاکتیت، استالاگمیت	estoloktit; estologmit	сталактит, сталагмит (ғор шипида ҳосил бўлиб, осилиб турадиган сумалаксимон оқиқ-томчи (кўпинча оҳактошли ҳосилалар))

		ب	
2.	بازالت	bozolt	базальт (*шишасимон вулқон тоғ жинси*)
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			

19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

میتولوژی
[mito’lo’ji]
мифологияга (афсонага) оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.			
2.			
3.			

4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22			

.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

اصطلاحات موسیقی و آلات موسیقی
[estelohote musiqiy va olote musiqi]
Мусиқа, мусиқашунослик ва мусиқа асбобларига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ī–I	
1.	آپاسیوناتو	opos(i)yo’noto’	аппасионато (*мусиқа асари ёки унинг айрим қисмларини ижро*

			этиш ҳолатини билдириш учун қўлланувчи ном)
2.	اپرا	o’pero	опера
3.	اپرابوفا، اپراکمیک	o’perobufo o’peroko’mik	опера ишқибози, комик опера
4.	اپرت	o’peret	оперетта (*мусиқавий саҳна асари*)
5.	خط اتتحاد	xate ettehod	а) легато (*мусиқа асарларини ижро этишда бир товушдан иккинчи товушга тўхтовсиз ва силлиқ ўтиш*); б) иттифоқ, бирлашма
6.	خط اتصال	xate ettesol	лига (ноталарнинг тепасига қўйиладиган ва уларни бўлмасдан, бир-бирига улаб чалиш)
7.	آداژیو	odoj(i)yo’	1) (нотада мусиқа асарини секин, шошмасдан, чўзиб ижро этиш ҳақидаги кўрсатма); 2)

			характерда ёзилган мусиқа асари
8.	آرانژمان	oronjemon	аранжировка (мусиқа асарини бошқа соз ёки бошқа овозга мослаб қайта ишлаш)
9.	آرشه، آرشه ویلون	orshe orsheye viyo’lo’n	камонча, камон; скрипка камончаси
10.	ارغن	arg’an	ارغنون [arg’anun]га қаранг
11.	ارغنون	arg’anun	орган (клавиатура ва ҳаво найчалари бўлган катта роялсимон мусиқа асбоби)
12.	ارکستر	o’rkestr	оркестр
13.	ارگ	o’rg	ارغنون [arg’anun]га қаранг
14.	اسرنج	esrenj	**I.** зил, тарелка;
15.	اصول؛	o’sul;	3) *оғзаки* вазн, маром, мақом, ритм, суръат, такт – (вазн бирлиги, мусиқа асарининг баравар вақт давом

	اصول دین خواندن؛ اصول کار را از دست دادن	o’sul din xondan; o’sule kor ro az dast dodan	этадиган ҳар бир бўлаги); *сўзлашувда* умумий билимларни етказиш (*айнан* мусулмон динининг асосий тамойилларини тушунтириб бериш); жиловни йўқотиш
16.	اغانی	ag’oni	اغنیه [ag’niye] нинг кўплиги
17.	آکاردئون	okordeo’n	аккордеон (1 чап қўл томонда тайёр аккордлари бўлган тилчали мусиқа асбобларининг умумий номи)
18.	اکتاو	o’ktov	октава (биринчи парда билан саккизинчи парда оралиғи); жуда паст йўғон

			овоз
19.	آكمپانيمان	oko’mponimon	аккомпанемент, жўрлик
20.	آكوردئون، آكوردئن	ako’rdeon	аккордеон (чап қўл томонда тайёр аккордлари бўлган тилчали мусиқа асбобларининг умумий номи)
21.	آكومپانيومان	oko’mponyo’mon	аккомпанемент, жўрлик
22.	آلتو	olto’	альт (хор ёки вокал ансамблда партия, хонанда болалар ёки аёллар (меццо-сопрано, контральто)нинг паст (йўғон) овози. Скрипкасимон созлар гуруҳига мансуб 4 торли камонли соз, шаклан скрипкадан каттароқ мусиқа асбоби)
23.	آلگرو	ollegro’	аллегро, тез (мусиқа асарининг тез, жадал ижро этилиши ҳақида,

			тез, жадал ижро этиладиган мусиқа асари ёки унинг бир қисми)
24.	آندانته	ondonte	анданте (1) секин, равон-мусиқа асари ижросининг сурати (темпи) ҳақида); 2) шундай темпдаги мусиқа асари
25.	انگشت گذاری	angoʼshtgoʼzori	чалиш, чалиш усули, туше (фортепьяно чалувчининг клавишларни босиш усули)
26.	اوپرا	oʼpero	اپرا [oʼpero]га қаранг
27.	اوج	oʼvj	3) юқори оҳанглар
28.	اورتور	uvertur	1) увертюра (саҳна асари, кинофильм кабиларнинг бошланиши олдидан ижро этиладиган мусиқали муқаддима); 2) оркестр учун

			ёзилган соната шаклидаги мустақил концерт асари
29.	اوورتور	uvertur	*мусиқа* увертюра (1) саҳна асари, кинофильм кабиларнинг бошланиши олдидан ижро этиладиган мусиқали муқаддима; 2) оркестр учун ёзилган соната шаклидаги мустақил концерт асари)
30.	آهنگ؛ آهنگ خوش؛ آهنگ بلند؛ آهنگ بم؛	ohang; ohange xush; ohange bo’land; ohange bam;	1) оҳанг, мотив, куй, тарона; ёқимли куй; 2) товуш, овоз; юқори оҳанг; баланд товуш; йўғон товуш; 3) талаффуз тарзи, интонация

			(гап, нутқ оҳанги); сўроқ интонацияси; 4) товуш, овоз, садо, сас, ун; скрипка овози; 5) темп, суръат; саноатнинг ўсиш суръати; 6) *китобий* ният, қасд, ғараз, мақсад, ўй, аҳд; 7) *китобий* истак, тилак, орзу, хоҳиш; шаҳарга бориш ниятида уйдан чиқиб кетди; 8) Оҳанг (*аёл киши исми*); ёзиш, мусиқа яратиш;
	آهنگ پرست؛	ohangparast;	
	آهنگ ویولن؛	ohange viyulan;	
	آهنگ رشد صنایع؛	ohange ro’shde sanoye;	
	به آهنگ	ba ohang	

	شهر از خانه خارج شد؛ آهنگ ساختن؛ برای این شعر آهنگ ساخت؛ آهنگ چیزی را کردن	shahr az xona xorej sho’d; ohang soxtan; baroye in she’r ohang soxt; ohang chizi ro kardan	у бу шеърни мусиқага солди; ният қилмоқ, қасд қилмоқ, … моқчи бўлмоқ, бирор нарса қилишга тайёр бўлмоқ
31.	آهنگ ساز	ohangsoz	композитор, бастакор
		ب	
32.	باربدی؛ الحان باربدی؛ این	borbadi; alhone borbadi; in shaxs	**1.** барбедча; Барбедга оид (باربد [borbad] II га қаранг); барбедча оҳанг; бу одамнинг санъати

	شخص هنر باربدی دارد	ho’nare borbadi dorad	Барбеднинг санъатига ўхшайди; **II.** Барбед томонидан ёзилган ҳар бир мусиқий куйнинг номи
33.	باروزنه	boruzane	*Эрон мусиқа куйининг номи*
34.	باریتون	borito’n	баритон (1) тенор билан бас оралиғидаги эркаклар овози; 2) шундай овозли қўшиқчи; 3) пуфлаб чалинадиган мусиқа асбоби)
35.	باس	bas	1) бас (энг паст эркакча овоз ва шундай овозли ашулачи); 2) дўриллаган овоз; 3) бас (паст йўғон овозли мусиқа асбоблари номи)
36.	باغ سیاوشان	bog’e siyovushon	*оғзакида* мусиқий куйнинг номи
37.	بالابان	bolobon	**I.** барабан, дўмбира
38	بالالایکا	bololoyko	балалайка

.			(уч торли мусиқа асбоби)
39.	بالت	bolet	балет (1) саҳна рақси санъати; 2) рақслардан иборат мусиқали саҳна асари ва унинг мусиқаси)
40.	بامزد	bomzad	*оғзакида* литавра, ноғора, қўшноғора
41.	بانجو	bonjo’	банджо (Америка негрларининг торли мусиқа асбоби)
42.	بختیاری	baxt(i)yori	**3.**бахтиари (*мусиқий куйни нг номи*)
43.	بداهه نوازی	badohenavozi	қўшимча мусиқа асарини яратиш
44.	بربت	barbat	بربط [barbat]га қаранг
45.	بربط	barbat	барбат (*камонча билан чалинадиган торли мусиқа асбоби*); уд (қадимги мусиқа асбобларидан бирининг номи)
46.		barbatzan, barbatnavoz	барбат ўйинчиси
47		bardosht	увертюра

.			(**1.** саҳна асари, кинофильм кабиларнинг бошланиши олдидан ижро этиладиган мусиқали муқаддима); **2.** оркестр учун ёзилган соната шаклидаги мустақил концерт асари
48.		bo‘rg‘u	шохдан ясалган сурнай (*пуфлаб чалинадиган мусиқа асбоби*)

خطاب
[xatob-xetob]
Мурожаат шаклларига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			

8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24			

.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

شکار
[shekor]
Овчиликка оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.	اشکره	ashkare	*оғзаки* лочин овлаш
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11			

.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			

27.			
28.			
29.			

ضرب المثل
[zarbo’lmasal]
Мақолга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
Ӣ-І			
1.	آب از آب	ob az ob	*мақол.* Тинчлик

	نمیجنبد (تکان نمیخورد)	namijanbad (takon namixo’rad)	ва осойишталик (Худонинг инояти) (*том маънода*. Сув сувдан ранг олмайди)
2.	آب رفته بجوی باز نیاید	ob rafta ba juy boz nayoyad	ариқда оққан сув ортга қайтмайди (ўрага сичқон тушди гулдургуп);
3.	آب که از سر گذشت چه یک گز چه صد گز	ob ke az sar go’zasht che yak gaz che sad gaz	сув бошдан юқорига кўтарилганда, у бир газ ёки юз бўладими, фарқи йўқ
4.	آب به (در) غربال بیختن (پیمودن)	ob ba (dar) g’o’rbol bixtan (paymudan)	элак билан сув олиб бормоқ
5.	آب به (در) هاون سابیدن (سودن، کوفتن)	ob ba (dar) hovan sobidan (sudan, kuftan)	сувни оҳакда майдаланг
6.	آبشان بیک جوی نمیرود	obeshon ba yak juy namiravad	улар ўзаро келишмайди
7.	نه آب نه	na ob na	мусулмонлар

	آبادانی نه گلبانگ مسلمانی	obodoni na go’lbonge musalmoni	учун сув йўқ, бошпана йўқ, азон йўқ (кимсасиз ҳудуд ҳақида)
8.	شاهنامه آخرش خوش است	shohnomaye oxer xush ast	“Шоҳнома” даги яхши якун (жўжани кузда санайдиларга мувофиқ)
9.	میمون هر چه زشت تر است ادایش بیشتر است	maymun har che zeshttar ast adoyash bishtar ast	маймун қанчалик хунук бўлса, ундаги қилиқлар шунчалик кўп бўлади
10.	آدمی را نسب بهنر باید نه به پدر	odami ro nasab behnar boyad na ba padar	эркакни отасининг кимлигига қараб эмас, қанчалик ақлли эканлигига қараб баҳо бериш керак
11.	اگر راستی کارت آراستی	agar rosti korat orosti	агар ҳалол бўлсанг, ишлар жойида бўлади
12.	آرد مرا بیختم و غربالم را آویختم	orde ma ro bixtam va g’arbolam ro ovixtam	унни элакдан ўтказиб, элакни осиб қўйдим (*ишнинг*

			муваффақиятли якунланиши ҳақида)
13.	از خرس مویی	az xers muyi	қора қўй билан бир тутам жун (*айнан* айиқнинг тукидан)
14.	آزمودن را آزمودن خطا است	ozmudan ro ozmudan xato ast	олимга ўргатиш-фақат бузишдир
15.	معما چو حل گشت آسان شود	muammo chu hal gasht oson shavad	топишмоқнинг ечими осон кўринади
16.	اسب چوبین راه نمیرود	asbe cho’bin roh namiravad	ёғоч от сакрамайди (бошинг етган жойдан юқорига сакрай олмайсан *маъносига мувофиқ*)
17.	هر کاری استادی میخواهد	har kori o’stodi mixohad	ҳар бир иш маҳорат талаб қилади
18.	آسترش از رویه گرانتر است	ostarash az ruya gerontar ast	1) астар юқоридан қимматроқ (ўйин шамга

			лойиқ эмасга *мувофиқ*);
19.	اول استشاره بعد اسخاره	avval esteshore ba’d estexore	*мақол* аввал маслаҳат, кейин фолбинлик;
20.	در هفت آسمان یک ستاره نداشتن	dar haft osImon yak setore nadoshtan	етти осмонда битта юлдуз бўлмасин (на қозиқ, на ҳовлиси бор *га мувофиқ*);
21.	یکی از آسمان میگوید و دیگری از ریسمان	yaki az osImon miguyad va digari az resmon	бири осмон ҳақида гапирса, иккинчиси арқон ҳақида гапиради (ким ўрмонда, ким ўтин билан; бири боғдан келса, бири тоғдан келади*га мувофиқ*)
22.	آسمان از ریسمان ندانستن	osmon az resmon nadonestan	*мақол* бирор нарсада бўлинмаслик; оқдан қорани ажратиш ҳолатида

			бўлмоқ
23.	آش نخورده و دهان سوخته همان آش است و همان	osh naxo’rda va dahon suxta hamon osh ast va hamon	ошни татимай оғзи куйди, ош ҳамон ошлигича қолди
24.	همان آش است و همان کاسه	hamon osh ast va hamon kosa	ҳамон ўша ёвғон шўрва, ҳамон ўша коса (*ҳамон ўша бўтқа, ҳамон ўша пиёлага мувофиқ*);
25.	آشپز که دوتا شد آش یا شور است یا بی مزه	oshpazke duto sho’d osh yo shur ast yo bimaza	иккита ошпаз пайдо бўлганда – овқат жуда шўр ёки бемаза бўлади (етти энаганинг кўзи битта болада*га мувофиқ*)
26.	اشتهاء زیر دندان است	eshteho zire dandon ast	иштаҳа овқат пайтида келади
27.	دزد بازار آشفته میخواهد	do’zde bozor osho’fte mixohad	ўғри бозордаги ғалаённи орзу қилади
28.	اشک کباب باعث	ashke kabob boese	гўштдан ёғ томиши ёнғин

	طغیان آتش است	tug’yone otash ast	алангаланишига олиб келади (хафа бўлганнинг кўз ёшлари фақат жиноятчининг ғазабини қўзғатади *га мувофиқ*)
29.	آشنا داند زبان آشنا	oshno donad zabone oshno	дўст дўстнинг тилини тушунади (балиқчи балиқчини узоқдан кўрадига мувофиқ)
30.	میمون هر چه زشتر است اطوارش بیشتر است	maymun har che zeshtar ast atvorash bishtar ast	маймун қанчалик қўрқинчли бўлса, у шунча кўп жимирлайди
31.	از شما افاده از ما استفاده	az sho’mo efode az mo estefode	сиз белгилайсиз ва биз сизнинг кўрсатмаларингиздан фойдаланамиз
32.	آفتاب را نمیتوان	oftob ro namitavon ba	қуёшни лой билан бўяш

	بگل اندود	go’l andud	мумкин эмас (ҳақиқатни яшира олмайсанга мувофиқ)
33.	آفتابه خرج لحیم کردن	oftobe xarje lahim kardan	уни таъмирлаш учун кўза нархини тўлаш (ўйин шамга лойиқ эмас *га мувофиқ*)
34.	افتادگی آموز اگر طالب فیضی	o’ftodegi omuz agar tolebe fayzi	агар фаровонликка эришмоқчи бўлсанг, камтарликни ўрган
35.	کسی نیاید بجنگ افتاده	kasi nayoyad be jang o’ftode	ерда ётганни урилмайди
36.	آفت زده را غم باج و خراج نیست	ofat zada ro g’ame boj va xeroj nist	қийинчиликка дучор бўлган киши солиқ ва солиққа қадар эмас
37.	اکبر ندهد خدای اکبر بدهد	Akbar nadehad xudoye akbar bedehad	агар Акбар бермаса, буюк Аллоҳ беради
38	دشمن	tovus omad	товус патлари

.	طاوس آمد پر او	pare u	унинг душманига айланди
39.	هر چه پیش آید خوش آید	har che pish oyad xush oyad	нима қилинса энг яхшиси учун
40.	یک انار و صد بیمار	yak anor va sad bimor	ҳар юз беморга битта анор (*бирор нарсанинг етишмаслиги ҳақида*)
41.	الانتظار اشد من الموت	alentezor ashad min al mavt	кутиш ўлимдан ҳам ёмонроқ
42.	نگهدار که اندازه نکوست	negahdor ke andoze nakusat	ҳар нарсада меъёрни бил
43.	اول اندیشه و انگهی گفتار	avval andishe va angahi go’ftor	аввал ўйла кейин сўйла
44.	اول خویش بعد درویش	avval xish ba’d darvesh	аввал ўзи кейин дарвеш (*ўз кўйлаги танага яқинроқ*)
45.	آه در بساط آه ندارد که با ناله سودا	oh dar bisot oh nadorad ke bo nola savdo ko’nad, jigar	у жуда ҳам камбағал, чўнтагида бир тийини ҳам йўқ

	کند، (جگر) ندارد	nadorad	
46.	یار اهل باشد کارها سهل است	yor ahl boshad kor ho sahl ast	агар дўст яхши бўлса, унда нарсалар баҳслашади
47.	آهو ناگرفته بخشیدن	ohu nogerefta baxshidan	тутилмаган жайронни ҳадя қилмоқ (ўлдирилмаган айиқнинг терисини баҳам кўриш*га мувофиқ*)
48.	آری باتفاق جهان میتوان گرفت	ore boettefoq jahon mitavongereft	биргаликда жаҳонни эгаллаш мумкин
		ب	
49.	هر کجا که باد آنجا بر باد	har ko’jo ke bod onjo barbod	шамол бор жойда ҳалокат бор
50.	زبان سرخ سر سبز میدهد بر باد	zabone so’rx sare sabz midehad barbod	ўткир тил ёш бошни ҳалок қилишга қодир (ўз тилим-ўз душманим);
51.	بادآورده؛	bodovarde;	بادآور [bodovar] 1 га қаранг;

	بادآورده را باد میبرد	bodovarde ro bod mibo’rad	шамол нимани олиб келса, шамол шуни олиб кетади (енгил келган нарсани сарфлаш ҳам осонга мувоқиф)
52.	بادنجان بد آفت ندارد	bodenjone bad ofat nadorad	қуртлар ёмон бақлажонни емайди
53.	باد خوردن و سنگ بجام زدن	bod xo’rdan va sang ba jom zadan	шароб ичиб тош билан косани синдирмоқ (емаган сомсасига пул тўлаш*га мувофиқ*)
54.	خانه خرس و بادیه مس!	Xoneye xers va bodya mes!	Айиқнинг уйида бирдан мис коса пайдо бўлди! (*кутилмаган бирор нарса ҳақида*)
55.	بار بر گاو و ناله بر گردون	bor bar gov va nola bar gardun	ҳўкиз юк ортиб бормоқда, арава эса ғичирламоқда

			(биттаси ишламоқда, бошқаси ингрaмоқдага мувофиқ)
56.	بار کج بمنزل نمیرسد	bore kach ba manzel namirasad	эгри юк тўхташ жойига етиб бормайди (ёлғон билан узоққа боролмайсанга мувофиқ)
57.	بار بد باشد چو بد باشد نهال	bor bad boshad chu bad boshad nehol	ёмон мевалар ёмон дарахтлардан бўлади (олмани тагига олма тушадига мувофиқ)
58.	بار چون بیش شود شاخ فرود آرد سر	bor chun bish shavad shox fo’rud orad sar	мева қанча кўп бўлса, шохи шунчалик пастроқ эгилади (*катта билимга эга камтар инсон ҳақида*)
59.	بالات را دیدم پایینت را دیدیم	bolot ro didim poyinat ro didim	бизга аллақачон баҳоналаринг аён бўлган

60.	بالا سیاهی رنگی نیست	bolo siyohi rangi nist	ҳеч қандай бўёқ қораликни қоплай олмайди
61.	بالابالاها جانیست پایین ها هم نمی نشیند	boloboloho jonist poyin ho am namineshinad	энг юқори қисмида ўриндиқлар йўқ ва энг пастки қисмида ўтирманг (*ҳазилда мағрурлик ила ёки мағрур одамга ўхшаб гапириш керак*)
62.	خدا سرما را بقدر بالاپوش میدهد	xo’do sare mor o che qadar bolopush midehad	худо одамнинг кийимига қараб совуқни юборади (кимга кўпроқ берилса, кўпроқ сўралади)
63.	هر که بامش بیش برفش بیشتر	har ke bomash bish berafash bishtar	кимнинг томи катта бўлса, қор кўпроқ бўлади
64.	یک بام دو هوا	yek bom du havo	бир том остида икки (турли) об-ҳаво (одамларга бошқача

			муносабатда бўлганда айтилади)
65.	بخت که برمیگردد پالوده دندان می شکند	baxt ke barmigardad polude dandon mishekanad	бахт ўзгарганда, сиз суюқлик устида тишларингизни синдиришингиз мумкин
66.	بدبدرقه؛ خوش پیشواز و بدبدرقه	badbadraqe; xush peshvoz va badbadraqe	яхши кутиб олади, лекин ёмон кузатади (юмшоқ тўшайди, лекин қаттиқ ётқизади*га мувофиқ*)

اصتلاح سیاسی
[estelohe siyosi]
Сиёсий, сиёсатга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ì-I	
1.	اپورتونیزم	o’po’rtunizm	اپورتونیسم га қаранг
2.	اپورتونیست	o’po’rtunist	оппортунист (*оппортунизм*

			тарафдорлари)
3.	اپورتونیستی	o’po’rtunisti	оппортунистик
4.	اپورتونیسم	o’po’rtunism	оппортунизм (*мослашувчанлик, замонасозлик, иккиюзламачилик; шундай хислатларни ўзига асос қилиб олган сиёсий оқим*)
5.	اپوزیسیون مطبوعات اپوزیسیون	o’pozis(i)yun matbuote o’pozis(i)yun	оппозиция, қарши ҳаракат, мухолиф мухолифат мухри
6.	اتحاد اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اتحاد اسلام	ettehod ettehode jamohire shuraviye susyolisti ettehode eslom	1)иттифоқ, бирлашма, уюшма; Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи (СССР) панисломизм (*XIX а. Охирида бутун мусулмон оламини мустамлакачиларга қарши*

			кураш учун бирлаштириш тўғрисидаги ҳаракат); 2) бирлик, якдиллик, бирдамлик, жипслик; 3) қўшма, бирикма, бирлашма, бирлашув, уюшма
	اتحاد بستن اتحاد کردن	ettehod bastan ettehod kardan	иттифоқ тузмоқ бирикмоқ, бирлашмоқ, уюшмоқ, биргалашмоқ, қовушмоқ
	اتحاد جبری	ettehode jabri	алгебраик ўзига хослик
7.	اتحادیه	ettehodiyye	1) лига, конфедерация
	اتحادیه اعراب	ettehodiyye a’rob	Араб давлатлари лигаси
	اتحادیه تجار	ettehodiyye tujjor	савдо уюшмаси,
	اتحادیه		

	تعاونی اتحادیه اصناف، اتحادیه صنفی، اتحادیه کارگران، اتحادیه صنفی بازرگانان	ettehodiyye taovani ettehodiyye asnof, ettehodiyye senfi ettehodiyye korgaron ettehodiyye senfiye bozargonon	савдогарлар уюшмаси кооперация (*биргалик ва меҳнат тақсимоти асосида ишни ташкил этиш формаси, пайчиларнинг оммавий савдо-сотиқ ёки ишлаб чиқариш жамияти, бирлашмаси*); 2) уюшмаси ишчилар уюшмаси савдогарлар касаба уюшмаси
8.	اتحادیه بازی	ettehodiyye bozi	касаба уюшмалари
9.	اتوکراسی	o’to’krosi	мустабид ҳокимият, якка ҳокимиятчилик

10.	اتونومی	o’to’no’mi	اوتونومی га қаранг
11.	اجرائیه قدرت	ejroiyye qo’drat	ижро этувчи ҳокимият
12.	کمیته اجرائیه	ko’miteye ejroiyye	ижроия қўмитаси
13.	اجلاسیه، دوره اجلاسیه	ejlosiyye do’vraye ejlosiyye	сессия (*парламент, илмий*)
14.	اجهار	ejhor	баланд овоздаги очиқ баёнот
15.	احتسابات اداره احتسابات	ehtesobot edoreye ehtesobot	муниципалитет (баъзи мамлакатларда маҳаллий ўз-ўзини идора қилиш органи)
16.	احتسابی	ehtesobi	муниципал
17.	احزاب	ahzob	حزب [hezb] нинг кўплиги
18.	احضارنامه	ehzornome	чақириқ, чақириқнома
19.	احضاریه	ehzoriyye	احضارنامه 1) га қаранг
20.	اخطاریه	extoriyye	чақириқнома, хабарнома, билдириш хати

21.	ارائه، ارایه ارایه دادن (داشتن)؛ ارایه شدن ارایه کردن ارایه طریق کردن	eroe, eroye eroye dodan (doshtan) eroye sho’dan eroye kardan eroye tariq kardan	ҳужжат тақдимоти тақдим қилмоқ, кўрсатмоқ; тақдим қилинмоқ, кўрсатилмоқ; ارایه دادن [eroye dodan]га қаранг; йўл кўрсатмоқ (*кимгадир* به), йўналтирмоқ, етакламоқ (*кимнидир* به)
22.	ارتجاع قابل ارتجاع	ertejo’ qobele ertejo’	1) *сиёсий* реакция, ташқи таъсирга жавоб; 2) эластиклик, эгилувчанлик, таранглик, диркилламалик; эгилувчанлик, эластиклик, қайишқоқлик
23.	ارتجاعی	ertejoi	реакцион
24	ارتجاعیون	ertejoiyyun	реакционерлар

.			
25.	ارکان، ارکان دولت	arkon arkone davlat	рукн [ro’kn]; давлат устунлари, юқори мансабдаги кишилар
26.	ارگان	o’rgon	орган (*сиёсий, босма*)
27.	آرم	orm	герб, эмблема, шартли белги, тимсол, аломат, нишон
28.	اساس نامه؛ اساس نامه سازمان ملل متفق	asosnome; asosnome sozmone melale mo’ttahed	низом (устав); Бирлашган Миллатлар Ташкилоти (БМТ) нинг низоми
29.	استبداد	estebdod	деспотик тузум, истибдод, мустабид ҳокимият, якка ҳокимиятчилик, чекланмаган монархия, якка ҳокимиятчилик, шаддодлик, золимлик
30	استبدادی	estebdodi	истибдодга

.	حکومت استبدادی	ho’ko’mate estebdodi	асосланган, якка (мустабид) ҳокимиятчилик ка асосланган, автократик; автократик куч, мустабид ҳукумат
31.	استراتژی	estroteji	стратегия (ижтимоий-сиёсий курашга раҳбарлик қилиш санъати)
32.	استراتژیک	estrotejik	стратегик
33.	استعمار؛ استعمار جدید؛	este’mor este’more jadid;	1) мустамлакага айлантириш (айлантирилиш); колония ташкил қилиш (кўчиб бориб бўш ерпларни эгаллаш); 2) колониализм, мустамлакачилик

	استعمار کردن	este’mor kardan	неоколониализм (империалистик давлатларнинг собиқ мустамлака устидан иқтисодий ва сиёсий ҳукмронлик ўрнатишга қаратилган янгича жуда нозик сиёсати); мустамлакага айлантирмоқ, мустамлака қилиб олмоқ
34.	استعماری	este’mori	мустамлакачиликка ва мустамлакаларга оид, колониал, мустамлака, колонизаторлик дан иборат бўлган, мустамлакачил

			ик
35.	اشراف؛ حكومت اشراف	ashrof; ho’ko’mate ashrof	2) оқсуяк, аристократ; аристократия (*давлат бошқарув шакли*)
36.	اظهار نامه	ezhornome	декларация (тантанали равишда эълон қилинган дастур мазмунидаги расмий ҳужжат), керакли маълумотларни ўз ичига олган баённома, расмий баёнот
37.	اظهاريه	ezhoriyye	баёнот
38.	اعتبارنامه	e’tebornome	1) (*тожикча* اعتبارنامه سياسی) [e’tebornomaye siyosi] – ваколатнома, ишонч ёрлиғи; 2) ваколат, ишонч қоғози, ишончнома;

39.	اکسپرسیونیست	ekspresyo’nist	экспрессионист, экспрессионизм тарафдори (*инсоннинг ички дунёсини ёритиш тарафдорлари*)
40.	اکسپرسیونیسم	ekspresyo’nism	экспрессионизм (*инсоннинг ички дунёсини ёритиш*)
41.	الیگارشی؛ الیگارشی مالی	o’ligarshi, o’ligarshiye moli	олигархия (бир тўда йирик аристократ эксплуататорларнинг, капиталистларнинг сиёсий ва иқтисодий ҳукмронлиги, шу ҳукмрон гуруҳнинг ўзи); молиявий олигархия
42.	امارت – امارات	emorat-emorot;	1) амирлик (феодал мусулмон мамлакатларида: давлат

	امارت لشکر؛ امارت داشتن	emorate lashkar; emorat doshtan	бошқариш системаси); 2) амирлик ҳокимияти, амирлик бошқаруви; 3) *оғзаки* қўмондонлик; армия қўмондонлиги; 4) *оғзаки* ҳокимият, ҳокимлик, ҳукмронлик, хоқонлик, салтанат, устунлик; *оғзаки* ҳукмрон бўлмоқ
43.	امپراتوری	emperoturi	1) империя (мустабид ҳоким, император бошчилик қиладиган йирик монархияли давлат; мустамлакалар

			га эга бўлган йирик империалистик давлат); 2) императорга оид, императорлар
44.	امپراطریس	emperotris	امپراتریس [emperotris] га қаранг
45.	امپراطور	emperotur	امپراتور [emperotur] га қаранг
46.	امپراطوری	emperoturi	امپراتوری [emperoturi] га қаранг
47.	امپرسیونیست	ampresionist	импрессионист (мавжуд борлиқни ҳаракатда, ўзгаришда табиийроқ тасвирловчи киши), , импрессионист, импрессионизм тарафдори, издоши
48.	امپریالیست	amperyolist	империалист (империализм сиёсатини

			юргизадиган йирик капиталист)
49.	امپریالیستی	amperyolisti	империалистик
50.	امپریالیسم	amperyolism	империализм
51.	امنیه؛ امنیه کل کشور	amnih; amnih ko’lle keshvar	*оғзаки* 1) жандармерия (буржуа давлатларида: революцион ҳаракатга қарши курашувчи сиёсий полиция); жандармерия штаб квартираси; 2) жандарм (жандармерияда хизмат қилувчи полициячи)
52.	امور؛ وزرات امور	o’mur; vuzarote o’mure	امر [amr] I нинг кўплиги; ташқи ишлар

	خارجه	xoreja	вазирлиги
53.	امیرالامراء	amiro’lo’maro	2) *оғзакида* амирлар амири (*бош вазир фахрий унвони*)
54.	امیری؛	amiri;	1) амирлик; 2) امارت [emorat]*га қаранг*
55.	انتخابات؛ انتخابات مستقیم؛ جلسه پیش از انتخابات	entexobot; entexobote mustaqim; jalasa pish az entexobot	сайловлар; тўғридан-тўғри сайловлар; сайловолди йиғилиш
56.	انتخاباتی؛ تبلیغات انتخاباتی؛ حوزه انتخاباتی؛ مبارزه انتخاباتی	entexoboti; tablig’ote entexoboti; ho’vzeye entehoboti; muboreza entexoboti	сайловга оид, сайлов, сайловга тааллуқли; сайлов, сайловолди кампанияси; сайлов округи; сайловолди кураш
57.	انتخاب شونده	entexobshavande	сайланган

58.	انترناسیونال	anternos(i)yo’nal	интернационал (халқаро уюшма)
59.	انترناسیونالیست	anternos(i)yo’nal ist	интернационалист, интернационализм тарафдори
60.	انترناسیونالیسم؛ انترناسیونالیسم پرولتری	anternos(i)yo’nal ism; anternos(i)yo’nal ism p(o)roleteri	интернационализм; пролетар интернационализми
61.	آنتی کمونیسم	ontiko’munism	антикоммунизм (монополистик буржуазиянинг коммунизмга, халқаро ишчилар синфининг революцион ҳаракатига қарши қаратилган идеологияси ва сиёсати)
62.	انحراف؛ انحراف چپ	enherof; enherofe chap	йўналиш, тутилган йўл; чап тарафкашлик
63	انحرافی	enherofi	сиёсий оғишма

.			
64.	انحلال طلب	enheloltalab	ликвидатор, ликвидаторлик тарафдори, тугатувчи, йўқ қилувчи
65.	شخصی اول مملکت	shaxsiy avvale mamlakat	давлат раҳбари
66.	اولیتر؛	o’litar;	олигархия (бир тўда империалистларнинг, йирик монополистик капитал вакилларининг сиёсий ва иқтисодий ҳукмронлиги);
	اولیتر مالی	o’litare moli	молия олигархияси
67.	آی	oy	**I.** Ӣ [o] II га қаранг;
68.	ائتلاف؛	e’telof;	1) иттифоқ, бирлик; иттифоқ, союз (бирлашган давлатлар); союз (ижтимоий ташкилот);

	ائتلاف سگانه؛ ائتلاف کردن	e’telofe segone; e’telof kardan	бирлашма, иттифоқ, блок; *грамматика* боғловчи; уч давлат ўртасидаги иттифоқ; 2) розилик, ризолик, рухсат, битим, келишув, иттифоқлик, иноқлик, тотувлик, ҳамжиҳатлик, муроса, дўстлик, биродарлик, қардошлик, ошнолик, иноқлик, аҳиллик; а) битим тузмоқ; б) коалиция, иттифоқ тузмоқ
69.	ائتلافی؛	e’telofi;	коалицияга оид, коалиция (иттифоқ)

	حکومت ائتلافی	ho’ko’mate e’telofi	асосида тузилган, коалицияга кирадиган, коалицион, коалиция; коалицион ҳукумат (бир неча партия иттифоқ бўлиб тузган ҳукумат)
70.	آیین نامه؛ آیین نامه انتخابات؛ آیین نامه حزب	oyinnome; oyinnomeye entexobot; oyinnomeye hezb	устав, инструкция, қўлланма, йўл-йўриқ (*ёзма*); низом, қоида, қонун; сайлов регламенти; партия устави
		ب	
71.	بار؛	bor;	**III.** қабул (кутиб олиш) маросими (*саройда, давлат бошлиғи ҳузурида*);

	بار حضور؛ بار خاص؛ بار عام	bore ho’zur; bore xos; bore om;	аудиенция, қабул (*лавозимли киши ҳузуридаги*); шахсий қабул; зодагон шоҳларини қабул қилиш; умумий қабул маросими, умумий қабул (*давлат раҳбарларида*)
72.	باربد	borbad	**I.** 1) *оғзакида* суд маросимлари бошлиғи; сарой бошлиғи (*Сосонийлар салтанатида*); **II.**1) Борбед (*Хусрав Парвиз саройидаги машҳур созанда*); 2) Борбад (*эркак киши*

			исми)
73.	بارخواه	borxvoh	қабул
74.	بارگاه	borgoh	1) шоҳга (подшоҳга) оид, подшога (шоҳлик, шоҳликка, подшоликка) оид, подшоҳлик ёки қиролга оид, подшо саройи, сарой аёнлари; ҳашаматли уй, сарой, кошона; аудиенц-зал; 2) шоҳга (подшоҳга) оид, подшога оид чодир
75.	بارون	boro’n	барон (дворянларнинг графдан қуйи унвони ва шу унвондаги киши)
76.	بازدید	bozdid	1) ташрифи; 2) учрашиш,

			кўришув, учрашув, ҳол-аҳвол сўраб бориш, кўриш, учрашиб қолиш, йўлиқиш, дуч (тўқнаш) келиш, кутиб олиш, қарши олиш, мусобақа, учрашув; 3) ревизия, тафтиш, текшириш, ревизия қилиш, қайта кўриб чиқиш, рўйхат, рўйхатга олиш, назорат, контроль; текшириш,

			тафтиш қилиш; 4) (бориб) кўриш, кўришга бориш (келиш), томоша қилиш, ҳузурида бўлиш, қатнаш; кўриб чиқиш, кўздан кечириш, теккшириб кўриш, текшириш, кўрикдан ўтказиш, томоша қлиш, кўриб, танишиб чиқиш
77.	(به) بازدید آمدن؛	(ba) bozdid omadan;	жавоб ташрифи билан келмоқ; жавоб ташрифини

	بازدید کردن	bozdid kardan	амалга оширмоқ; а) текширмоқ, текшириб кўрмоқ, тафтиш ўтказмоқ, назорат қилмоқ; диққат билан кўздан кечирмоқ, кўрикдан ўтказмоқ; б) қайта ташриф буюрмоқ, жавоб ташрифини амалга оширмоқ (*кимгадир* از); в) келиб (бориб) кўрмоқ, кўришга бормоқ (келмоқ), ҳузурида бўлмоқ, қатнамоқ, кўриб чиқмоқ (*кимнидир-ниманидир* ,از

			lر)
78.	بازرسی؛	bozrasi;	1) назорат қилиш, текшириб туриш, назорат қилиб туриш; ревизия, тафтиш, текшириш, ревизия қилиш;
	بازرسی دولتی؛	bozrasiye do’vlati;	давлат назорати;
	بازرسی بدنی؛	bozrasiye badani;	2) тафтиш;
	بازرسی کردن	bozrasiy kardan	шахсий қидирув, шахсий тинтув; а) текширмоқ, назорат қилмоқ, текшириб (назорат қилиб) турмоқ; ревизия

			қилмоқ, тафтиш қилмоқ, текширмоқ; б) тинтимоқ, тинтув қилмоқ, тинтиб чиқмоқ, тинтув ўтказмоқ
79.	بالشویزم، بالشویسم	bolshevizm, bolshevism	بلشویزم، بلشویسم га қаранг
80.	بالشویک	bolshevik	بلشویک [balshevik] га қаранг
81.	بایکوت؛ بایکوت کردن	boyko’t; boyko’t kardan	бойкот, гаплашмаслик, алоқани узиш; бойкот эълон қилмоқ (*кимгадир-нимагадир* را), бойкот қилмоқ, бойкот эълон қилмоқ

کلمه یا اصطلاح شاعرانه
[kaleme yo estelohe shoerone]
Шоирона сўз ёки ифодага оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			

20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

رادیوالکرونیک، رادیوتکنیک
[rodyo’elektro’nik]
Радиоэлектроника, радиотехникага оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.			
2.			
3.			
4.			

5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			

23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

كلمه يا عبارت عاميانه
[kaleme yo eborat omiyone]
Сўзлашув тилидаги сўз ёки иборага оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ї–І	
1.	مثل آب حمام ва مثل آب حوض	mesle obe hammom va mesle obe hovz	чайқалган сув каби (*том маънода* ҳаммом суви каби, ҳовуз суви каби);
2.	مثل آب حنا	mesle obe	*сўзлашувда.*

		han(n)a *va* hena	Хина суви каби (*ичилган чой ҳақида*);
3.	مثل آب خوردن	mesle ob xo’rdan	*сўзлашувда.* Тупурган тупугингни қайтариб олма (сувни қандай ичиш кераклиги тўғрисида);
4.	مثل آب مثل آب روان	mesle ob mesle obe ravon	арзимас нарсага кўз юминг
5.	آب به آب شدن	ob ba ob sho’dan	а) иқлим ўзгариши; б) ўзгармоқ (*иқлим ўзгариши натижасида соғлиғининг ҳолати*); в) *киноя.* Ўлмоқ;
6.	آب بار یکی (در جوی) داشتن	obe boriki dar juy doshtan	*сўзлашув.* Бир бурда нонга эга бўлмоқ
7.	آب بر (بروی) آتش کسی (چیزی) زدن (ریختن)	ob bar (baruye) otashe kasi (chizi) zadan (rixtan)	кимнидир тинчлантириш;

8.	آب بر آسمان انداختن	ob bar osmon andoxtan	момақалдироқ ва чақмоқ чақмоқ; жуда ғазабланмоқ, урушмоқ
9.	آب بسوراخ مورچه ریختن	ob be suroxe murche rixtan	чумоли уясини қўзғамоқ
10.	آب بگلو جستن	ob be gulu jastan	бўғмоқ
11.	آب بگلویم جست	ob be guluyam jast	сув томоғимга тиқилиб қолди
12.	آب پاکی روی (به، بر) دست کسی ریختن	obe poki ruy (ba, bar) daste kasi rixtan	а) кимнидир умидидан маҳрум қилиш; б) кимнидир хафа қилмоқ; в) кимнидир қатъиян рад этмоқ
13.	آب پس دادن	ob pas dodan	оқмоқ, сув ўтказиб юбормоқ
14.	آب توبه بدست ریختن	obe dast be dast rixtan	а) тавба қилмоқ; б) қасам ичмоқ
15.	آب خنک خوردن	obe xunuk xo’rdan	*сўз.*тоза ҳаводан нафас олмоқ; тоза ҳавода дам олмоқ

16.	آب در آسیاب کسی ریختن	ob dar osyobe kasi rixtan	бировнинг тегирмонига сув қуймоқ
17.	آب در جگر نداشتن	ob dar jigar nadoshtan	*сўз.*жуда умид қилмоқ
18.	آب در چشم (دیده) نداشتن	ob dar cheshm (dida) nadoshtan	сурбет, уятсиз бўлмоқ
19.	آب در شیر داشتن (کردن)	ob dar shir doshtan (kardan)	алдаш
20.	آب در گلو شکستن آب بگلو جستن	ob dar go’lu shekastan ob be gulu jastan	бўғмоқ
21.	آب در گوش کسی کردن	ob dar gushe kasi kardan	ҳушёрликни сусайтирмоқ
22.	آب زیرجای کسی کردن	ob dar ziri kasi kardan	кимгадир муаамо келтирмоқ
23.	آب قلب خود را خوردن	obe qalbe xud ro xo’rdan	*сўз.*хизматига яраша олмоқ
24.	از آب درآمدن	aba daromadan	олмоқ, чиқмоқ
25.	از آب کره گرفتن	aba karra gereftan	жуда очкўз бўлмоқ
26.	خود را به	xud rob a obu	а) ўзини ўққа-

	آب و آتش زدن	otash zadan	чўққа урмоқ; б) тавакқал қилмоқ
27.	در یک آب خوردن	dar yak ob xo’rdan	یک آب خوردن га қаранг
28.	دل (زهره) کسی را آب کردن	dele zehra kasi ro ob kardan	кимнидир қаттиқ қўрқитмоқ
29.	یک آب خوردن	yak ob xo’rdan	бир зумда, икки ҳисобда
30.	آب (ها) از آسیاب افتاد	ob (ho) az osyob o’ftod	а) тинчлик ва осойишталик ҳукм сурди; б) иш бажарилди;
31.	آبی از او گرم نمیشود	obi az u garm namishavad	ундан ҳеч қандай фойда йўқ
32.	آب از دستش نمیچکد	ob az dastash namichakad	у жуда зиқна; қишда қор сўрасанг бермайди
33.	آب از سرش گذشته	ob az sarash go’zashte	у маҳкум, унинг қўшиғи куйлаб бўлинди
34.	آب بدهانش افتاد	ob ba dahonash o’ftod	суви оқарди
35.	آب خوش از گلویش پایین نرفت	obe xush az guluyash poyin naraft	у ҳеч қачон бахтли бўлмаган; унда

			ҳеч қачон қувонч бўлмаган
36.	آب در جوی او روان است	ob dar juye u ravon ast	у бахтли яшайди, у омадли
37.	آب در دلش تکان نمیخورد	ob dar delash takon namixo’rad	у шошмасдан, ялқовланиб юради
38.	آب در دهانش خشک شد	ob dar daxonash xo’shk sho’d	а) у даҳшатли ҳайратда қолди; б) у қаттиқ қўрқиб кетди
39.	آبش در کرت آخر است	obash dar karat oxer ast	у гўрида тикка туради
40.	آب زیر(به) پوستش دوید (افتاد، رفت)	ob zir (ba) pustash aba (o’ftod, raft)	у семирди, кўриниши яхши
41.	آب شد و بزمین فرورفت	ob sho’d aba zamin fo’ruraft	худди ерга тушгандек
42.	آبت نبود، نانت نبود؟	obat nabud, nonat nabud?	Сенга нима етишмаётган эди?
43.	ابآعن جد	aboanjad(d)	*оғзаки.* Авлоддан-авлодга, анъанага мувофиқ
44.	آب دهان	ob€ahoon	а) жавоб

	غورت دادن	g’urat dodan	беришдан тўғридан-тўғри бўйин товлаш; б) жавоб беришга қийналиш
45.	ابرقو او را به ابرقو فرستادند	abarqu u ro be abarqu ferestodand	дунёнинг охири (*Эроннинг жанубий чеккасида жойлашган кичик шаҳарнинг номи*) уни дунёнинг бурчагига юборишди, уни дўзахнинг қаърига жўнатдилар
46.	آبروت، آبرود؛ آبروت کردن	obrut, obrud; obrut kardan	*сўзлашувда* қушнинг патини юлиш (*олдиндан патига иссиқ сув қуйиб*)
47.	آب زیرکاه	obIzirIkoh	1) тадбиркор (уддабурон, чаққон) одам; 2)

			ҳар ишга йўл топа оладиган, тадбиркор, уддабурон, чаққон, маккор
48.	آبشنگ	obshang	ванна (чўмилиш ёки даволаниш учун мўлжалланган катта тос)
49.	آبشی	obshi	1) ахлат оқадиган ерости канали; 2) ахлат ўра, ахлатхона; 3) ивирсиган уй, ифлос жой; 4) бузуқ шароит, разил (ифлос) муҳит; 5) сув оқадиган чуқур
50.	آب شیب	obshib	1) кетиши (келиши), сувнинг оқиб тушиши, тарнов, арик; 2)

			сувлар, оқова сувлар
51.	آب شیرین سازی کارخانه آب شیرین سازی	obshirinsozi korxoneye obshirinsozi	сувни тузсизлантириш, тузсизлантириш заводи
52.	ابصار	absor	بصر нинг кўплиги
53.	آب صاف کن	obsofko’n	1) (суюқлик ёки газларни кераксиз аралашмалардан тозалаш учун хизмат қиладиган мослама), сузғич; 2) частотадаги электр токи электромагнит, ёруғлик нурлари ёки товуш тўлқинигини ажратиб ўтказадиган асбоб

54.	آبکش به کفگیر میگوید هفت سوراخ داری مثل آبکش	obkash be kafgir miguyad haft surox dori mesle obkash	сузгич тирқишли қошиққа айтади:”Сизда етти тешик бор” (биз кўзимиз билан бировнинг айбини кўрамиз, ўзимизникини кўрмаймиз) сузгич (*томдан оқаётган*)
55.	آبلمبو، آبلمبه آبلمبو شدن آبلمبو کردن	oblambu, oblambe oblambu sho’dan oblambu kardan	1)эзилган (*мева*); 2) сувли (*мева*) а) ғижим бўлган, ғижимланган; б) эзилиб, юмшоқ бўлиб қолмоқ эзилган (*масалан анор*)
56.	آبله فرنگ	obele farang	сифилис, захм
57.	مثل ابلیس از لاحول گریختن	mesle eblis az lohavl go’rixtan	Шайтон сингари ҳушбўй насадан қочувчи
58.	آبمالی کردن	obmoli kardan	чаймоқ, чайқамоқ, ювиш

			(*кир*)
59.	ابنه ابنه داشتن	o’bne o’bne doshtan	1) орқа ўтиш йўлагини тирновчи; 2) баччабозлик пассив бузувчи бўлиш
60.	آب و جارو آب و جارو کردن	obo’joru obo’joru kardan	супуриш, тозалаш (*бино, кўчаларни*) супурмоқ, тозаламоқ (*бино, кўчаларни*)
61.	ابوطیاره	abutayyore	сўлоғи ўйнаб кетган арава, шалоқ машина, эски арава (эскирган, бузуқ, қўпол арава, автомашина)
62.	از آب و گلدرآمدن	az obo’ gel daromadan	вояга етмоқ, балоғатга етмоқ
63.	آپارتی، آپاردی	oporti, opordi	1) айёр; 2) фирибгар
64.	اتابک	atobak	1) мураббий; 2)атабек

			(*султон ворисларининг ҳомийси*); 3)буюк вазир (*салжуқийлар, қожарлар салтанати вақтида*)
65.	آتش تیز کردن	otesh tiz kardan	олов ёқмоқ
66.	آتش از چشمش پرید (جست)	otash az chashmash parid (jast)	кўзларидан ёш оқди
67.	آتش به جانش باد!	Otesh be jonash bod!	Юраги куйсин!, унга лаънат бўлсин!
68.	آتس بیارمعرکه	oteshbiyorema’ reke	ғийбатчи, туҳматчи, безовта қилувчи
69.	آتش پاره	oteshpore	1) чаққон одам; 2) эпчил, чаққон
70.	آتشک	oteshak	1) сифилис, захм; 2) *баъзан* ялтироқ, тилла (*қўнғиз*)
71.	آتشی	oteshi	1) *сўз.*

	گل آتشی آتشی شدن آتشی کردن	go’le oteshi oteshi sho’dan oteshi kardan	Қизғин, қизиққон, тажанг, асабий; 2) оловли қизил қизил атиргул; 3) оловли, ёнаётган; *сўз.* Ғазабланмоқ, қутурмоқ (*ҳайвонлар*), қаттиқ ғазабланмоқ, аччиқланмоқ, ғазабга минмоқ; *сўз.* Қаттиқ ғазабланмоқ, жаҳли чиқмоқ
72.	آت و آشغال	oto’ashg’ol	ахлат, чиқинди, ташландиқ, латта-путта, эски-туски, лаш-луш
73.	اجاقش کور است	o’joqash ko’r ast	унинг болалари йўқ
74.	اجاق کور	o’joqkur	боласиз, бефарзанд, наслсиз
75.	اجرت المثل	o’jrato’lmesl	тўлаш,

			мукофотлаш, тақдирлаш (*нима учундир*), молиявий конпенсация
76.	آجیل آجیل دادن آجیل گرفتن	ojil ojil dodan ojil gereftan	пора пора бермоқ пора олмоқ
77.	احساسات بخرج دادن	ehsosot be harj dodan	ҳаддан ташқари ҳиссиётга берилмоқ
78.	احفاد	ahfod	*оғзаки* авлод
79.	آخ آخ نگفتن آخ و اوخ کردن ва آخ و واخ کردن	ox ox nago’ftan oxu ux kardan, ox-u voh kardan	оҳ!, вой! Бир сўз айтманг! Оҳ-воҳ чекмоқ, инграмоқ, нола чекмоқ
80.	آخال	oxol	*оғзаки* ахлат, чиқинди, ташландиқ, қолдиқ, сарқит, ҳар хил буюм
81.	اخت بودن اخت شدن	o’xt budan o’xt sho’dan	характерга ўхшаш бўлиш; اخت گرفتن [o’xt gereftan] б) га

	اخت گرفتن (آمدن، داشتن)	o’xt gereftan (omadan, doshtan)	қаранг; а) ўрганмоқ (*кимгадир ўрганиб қолмоқ* ға); б) ўртоқлашмоқ, учрашмоқ (*ким биландир* ға)
82.	اخ تف اخ تف کردن اخ تفش را پیش مرغ نمیاندازد	axto’f axto’f kardan axto’fash ro pishe mo’rg’ namiandozad	тупук, тупурмоқ, тупуриш, балғам; тупламоқ; у жуда очкўз, бахил, хасис (қишда қор сўрасанг бермайди)
83.	اختلاط اختلاط کردن	extelot extelot kardan	ўйноқи суҳбат, ҳазил; ҳазиллашмоқ, ўйноқи суҳбат уюштирмоқ
84.	آخردست	oxerdast	охири, охирида, пировардида, оқибатда
85.	آخری	oxeri	آخرین [oxerin] га қаранг
86.	اخلاء	axella	خلیل [xalil] 1. 1) нинг кўплиги
87.	آخوندبازی	oxundbozi	ҳийла, найранг, важ, гапни

	آخوندبازی درآوردن	oxundbozi darovardan	айлантириш; усталик (устомонлик) қилмоқ, найранг ишлатмоқ, ҳийла қилмоқ, фирибгарлик билан шуғулланмоқ
88.	آدخ	odax	бахтиёр, бахтли, қутлуғ, толели, худо марҳамат қилган, худо сийлаган, худонинг марҳаматига сазовор бўлган (лойиқ), ҳузур-ҳаловатли
89.	ادخل، ادخل زدن	adxal, adxal zadan	чамаламоқ *сўзлашув* кўз билан чамаламоқ
90.	بقدری اصرار میکنند که آدم مجبور میشود قبول بکند	beqadari asror miko’nand ke odam majbur mishavad qabul beko’nad	улар шундай талаб қилишадики, мен келишишга мажбур бўламан
91.	هوا بقدری سرد است	havo beqadari sard ast ke	ҳаво шу даражада

	که آدم نمیداند چه کار بکند	odan namidonad che kor beko’nad	совуққи, одам нима қилишни ҳам билмайди
92.	داخل آدم شدن	doxele odam sho’dan	ўзини муносиб одам деб ҳисобламоқ
93.	داخل آدم نبودن	doxele odam nabudan	пасткаш, хор одам бўлмоқ, одам деган номга номуносиб бўлиш;
94.	من او را داخل آدم نمیدانم	man u ro doxele odam namidonam	мен уни одам деб ҳам ҳисобламайман
95.	آرام آرام	oromorom	1) баҳузур, бамайлихотир, бемалол, тинч, осойишта, хотиржамлик билан, аста, аста-секин; 2) секин-секин, аста-секин, оз-оздан, кам-кам, бора-бора; секин-аста, тобора
96.	ارتجاج	ertejoj	*оғзаки* 1) ларза, зириллаш,

			титраш, қимирлаб кетиш, ларзага келиш, қалтираш, сесканиш, изтиробга келиш, сапчиб тушиш, сесканиб титраб кетиш, титроқ, қалтироқ; 2) ҳаяжон, кучли ташвиш
97.	ارتجک	artajak va ertajak	чақмоқ
98.	ارتیاب	ertiyob	*оғзаки* шубҳа, иккиланиш
99.	ارث پدر خود را خواستن	erse pedare xud ro xostan	асоссиз қатъият билан талаб қилиш (*ниманидир*)
100.	آرد خود را بیخته است	orde xud ro bixta ast	а) у ўз ишини қилди; у ўз вазифасини бажарди; б) у ўз ишини ўйнаб-кулиб бажарди
101.	ارغه	arg’e	муғомбир, фирибгар,

			доғули, айёр, шум, тадбиркор (уддабурон, чаққон) одам, суллоҳ, олғир
102.	ارقش	arqash	*оғзаки* чипор, ола, олачипор, хол-хол, доғли (*оқ ва қора ҳолли*)
103.	ارقه	arqe	ارغه [arg’e] га қаранг
104.	ارنئوت	arnaut	қўпол одам
105.	آروین، اروین	orvin, rvin	1) *оғзаки* тажриба, синов, эксперимент; 2) Арвин (*эркаклар исми*)
106.	آره	ore	آری [ori] га қаранг
107.	اریب	arib	*оғзаки* башоратли, зийрак, фаросатли, олдиндан кўра биладиган, мулоҳазали,

			тадбирли
108.	اریکه	arike	*оғзаки* тахт
109.	ازدر	azdar	муносиб, боп, қулай, ўнғай, мос, мувофиқ, яроқли, лаёқатли, ярайдиган, арзирли, лойиқ, арзийдиган, сазовор, нимагадир сазовор; фахр ҳиссини уйғотувчи
	ازدرفخر	azdar faxr	
110.	از کاردرآمده	azkordaromade	*сўзлашувда* тажрибали, уста, моҳир, ҳадисини олган, яхши тайёрланган
111.	آزگار	ozgor	*сўзлашувда* тўлиқ, бутун (*вақтни кўрсатганда*);
	پنج سال آزگار	panj sol ozgor	бутун беш йил давомида
112.	ازمابهتران	azmobehtaron	*сўзлашувда* 1) *киноя* биздан

			яхшироқ бўлганлар; 2) жинлар, иблислар, шайтонлар
113.	آسباد	osbod	шамол тегирмони
114.	استره	o’sto’re	устара (соч, соқолни қириш учун ишлатиладиган ўткир тиғли пўлат асбоб)
115.	آستینه	ostine	*оғзаки* آشتینه [oshtine] *га қаранг*
116.	اسفا	asafo	*ундов сўз* эвоҳ!, ҳайҳот, вой, воҳ, афсус!
117.	اسم درکردن	esm darkardan	*сўзлашув* аён бўлмоқ, маълум бўлмоқ, машҳурликка эришиш
118.	آسمان جل، آسمان پلاس	osmonjo’l, osmonpalos	*сўзлашувда* 1) камбағал, фақир, ночор, йўқсил, йўқ; ватани, уй-жойи йўқ, ватансиз, уй-жойсиз,

			бошпанасиз, беватан; бенасиб, насибасиз; 2) уйсиз камбағал
119.	آس و پاس؛ او آس و پاس است	osupos; u osupos ast	*сўзлашув* камбағал, фақир, ночор, йўқсил, йўқ, абгор; у шир яланғоч
120.	آسیمه	osime	*оғзаки* 1) уялтирмоқ, ҳижолат қилмоқ, ҳижолатга солмоқ, уялтириб қўймоқ, уятга қолдирмоқ; жонсарак, паришон; 2) ҳайрон
121.	آش شله قلمکار، درهم جوش آشی برای کسی پختن	osh sho’la qalamkor, dar ham jo’sh oshi baroyi kasi po’xtan	*сўзлашувда* кимгадир чўчқа гўштидан солмоқ;
12	آش داغ در	osh dog’ dar	тушунарсиз,

2.	دهن داشتن	dahan doshtan	ноаниқ гапирмоқ;
123.	این آش دهن سوزی نیست	in osh dahansuzi nist	*сўзлашувда* буни худо билади
124.	اشتهاء کسی را کور کردن	eshtahoye kasi ro kur kardan	*сўзлашувда* кимнидир иштаҳасини бузмоқ
125.	اشتهایش کور شد	eshtahoyash kur sho’d	унинг иштаҳаси йўқолиб қолди
126.	آشتینه	oshtine	товуқ тухуми
127.	آش ولاش؛ آش ولاش شدن؛ زخم آش ولاش	osho’losh; osho’losh sho’dan; zaxme osho’losh	*сўзлашув* кўҳна, харобтитилган, тўзиган, эскирган, илма-тешик; эскириб, илма-тешик бўлиб қолмоқ; очиқ яра
128.	اصطیاد	estiyod	*сўзлашувда* ов, овлаш, ов қилиш, ов машғулоти
129.	اصل کاری	aslekori	*сўзлашувда* 1) бош, асосий

			қисм (*бирор нарсанинг*); 2) асосий, энг муҳим
130.	اضمار	ezmor	*оғзаки* яшириш, бекитиш, сир тутиш, яширмоқ, яширин
131.	اطفار	atfor	*сўзлашувда* اطوار [atvor] 2) га қаранг
132.	اطوار؛ اطوار آمدن؛ اطوار در آوردن (ریختن)	atvor; atvor omadan; atvor darovardan (rixtan)	1) طور [to’vr] нинг кўплиги; 2) *сўзлашувда* қилиқ қилиш, ноз-карашма, ноз-истиғно, қиликдорлик, кийшанғилик, алқандозлик, афт; қийшангламоқ, бузилмоқ, емирилмоқ, шикастланмоқ, нозланмоқ; сулукат қилмоқ, қилиқ қилмоқ, ўзини ғайритабиий

			тутмоқ, қийшангламоқ, таранг қилмоқ, юз буриштирмоқ, афтни бужмайтирмоқ, ғайритабиий ҳаракатлар (қилиқлар) қилмоқ
133.	اطواری	atvori	*сўзлашувда* 1) сулукатли, қиликдор, ғайритабиий, нозли, ноз-карашмали, қийшангловчи, юзни буриштирувчи; 2) серноз, ноз-карашмали одам, танноз, қийшанғи, ғайритабиий одам
134.	آغالش	og’olesh	*оғзаки* иғво, иғвогарлик, ғаламислик, фитна, васвасага солиш

135.	آغالیدن	og’olidan	*оғзаки* қутуртирмоқ, ёмон ишга ундамоқ, гижгижламоқ, васвасага солмоқ, иғво қилмоқ, ғаламислик қилмоқ, уйғотмоқ, қўзғатмоқ
136.	افاده ای	efodei	*сўзлашувда* мақтанчоқ, ўзини катта тутадиган одам
137.	آفتاب گزکن	oftobgazko’n	*сўзлашувда* бекор юрадиган, ялло қилиб юрадиган, ишламай санғиб юрадиган, такасалтанг
138.	افندی پیزی	afandipizi	*сўзлашувда* 1) қўрқоқ дев; 2) қўрқоқ, юраксиз, жасоратсиз
139.	آقا بالاسر	oqobolosar	*сўзлашувда ибора* ўзини бошлиқ деб

			эълон қилган, хўжайин
140.	آقاجان	oqojon	*сўзлашувда* 1) дада, ота; 2) азизим
141.	آقازاده	oqozode	1) *сўзлашувда* сизнинг ўғлингиз; 2) жанобнинг ўғли ёки қизи; бой боласи, бойвачча
142.	اقاصی	oqosi	*оғзакида* узоқ, узоқ жойлар
143.	آک	ok	*оғзаки* етишмаслик, камчилик, нуқсон, танқислик, қусур, айб, иллат, хато
144.	اکبیر	ekbir	*сўзлашувда* **I.**1) ифлос, кир, исқирт, жирканч, қабиҳ; **II.** 1) қабиҳ одам; 2) майиб-мажруҳ
145.	اکبیری	ekbiri	*сўзлашувда* **I.**1) балчиқ,

			ифлос, ифлослик, кир, ярамаслик, разиллик, қабиҳлик, ифлослик, хунуклик; 2) майиблик, мажруҳлик. Хунуклик, бадбашаралилик; **II.** اكبير [akbir] 1 га қаранг
146.	اكدش	ekdesh va akdash	*сўзлашувда* гибрид, дурагай, чатишма, аралаш
147.	اكذوبه	o’kzube	*баъзан* اكاذيب [akozib] нинг бирлиги
148.	اكردوكر، اكوردوكر	akerdo’ker; akero’do’ker	*сўзлашувда* синфлар (*болалар ўйини*)
149.	آكله	okele	*сўзлашувда* 1) мохов, пес; 2) сифилис, захм
150.	اگرمگر؛	agarmagar;	*сўзлашувда* 1) шак, гумон, иккиланиш; 2) ана-мана,

	اگرمگر کردن	agarmagar kardan	баҳона; а) гумонланмоқ, иккиланмоқ; б) баҳона қилмоқ, баҳоналар келтирмоқ
151.	الا	alo	*ўзаро сўзлашувда* ҳой!, пўшт!, ҳазир бўл!
152.	آلاخون والاخون؛ آلاخون والاخون شدن؛ آلاخون والاخون کردن	oloxunvoloxun; oloxunvoloxun sho’dan; oloxunvoloxun kardan	*сўзлашувда* дарбадар, ватангадо, бошпанасиз, беватан, уйсиз одам; дарбадар кезмоқ, овораи жаҳон бўлиб юрмоқ, саргардон бўлмоқ, уйсиз қолмоқ; кимнидир сарсон-саргардон қилмоқ

153.	آلاگارسن	ologorso’n	*сўзлашувда* 1) қисқа сочлар (*аёллар сочлари ҳақида*); 2) “бола остида” (*соч турмаги тури*)
154.	الباقی	alboqi	*сўзлашувда* **I.** қолгани, боошқаси, қолган, ортган, ортиб қолган, қолдиқ; **II.**1) қолдиқ (*бирор нарсанинг*); 2) қайтим, ортиқча пул
155.	الپر	alpar	*сўзлашувда* 1) уддабурон, олғир, юлдузни бенарвон урадиган; 2) алдамчи, алдоқчи, бўямачи, фирибгар
156.	آلتون	oltun	*сўзлашувда* олтин, тилла, зар
15	الدرم بلدرم	o’ldo’rombo’ld	*сўзлашувда* а)

7.	کردن	o’rom kardan	дағал муомала қилмоқ, қўполлик қилмоқ, қўрс гапирмоқ, сўкинмоқ, акилламоқ, сўкишмоқ, уришмоқ, олишмоқ, хафалашмоқ, сўинмоқ, қарғанмоқ, сўкмоқ, ҳақорат қилмоқ, қарғамоқ; б) дўқ (таҳдид) қилмоқ, хавф туғдирмоқ, қўрқитмоқ, пўписа қилмоқ
158.	الدنگ	aldang	*сўзлашувда* **I.**1) беғам, бепарво, қайғусиз, енгилтак, ҳавойи; 2) дағал, қўпол, тарбия кўрмаган, маданиятсиз,

			тўнг, тўрс, хунук; 3) хуштабиат, чоғ, шод, хурсанд, хушвақт, ҳазиллашадиган, ҳазилкаш, қизиқчи, ҳазилкашлик; 4) уяти (юзи) йўқ, уятсиз, номуссиз, ҳаёсиз, беҳаё, шарманда, беадаб, инсофсиз, ноинсоф, виждонсиз, юзсиз; **II.** 1) беғам, бепарво, қайғусиз, енгилтак, ҳавойи одам, енгил табиат (пуч, ҳавойи) одам, бетайин; 2) дағал, қўпол, тарбия кўрмаган,

			маданиятсиз одам; 3) хушчақчақ (хуштабиат) одам, ҳазилкаш, улфати, бир қоп ёнғоқ, очиқ одам; 4) уяти йўқ (уятсиз) одам, беномус, беҳаё, шарманда, уятсиз одам; 5) бекорчи, такасалтанг, ялқов, танбал, ишёқмас, бекорчихўжа, дангаса
159.	السين والام	assino’vallom	*сўзлашувда ундов сўз* ассалом, ассалому алайкум!, салом!
160.	الش دگش	aleshdagesh	*сўзлашувда* алмаштириш, алмашиш, айирбошлаш
161.	العطش	alatash	*ўзаро сўзлашувда*

			… ичмоқ!, … сув!, мен ташналикдан ўляпман!…
162.	العیاذبالله	alayazo’bellah	*ўзаро сўзлашувда* худо сақласин!, эй худо ўзинг сақла!
163.	الکی؛ فلانی الکی خوش است	alaki; faloni alakiye xush ast	*сўзлашувда* 1) фойда бермайдиган, бефойда, фойдасиз, фойдаси (нафи) йўқ, беҳуда, бекорчи, чакки; 2) бекорга, беҳудага, ўринсиз, зое, бекор; у жуда хурсанд
164.	النگ ودولنگ	alango’do’lang	*сўзлашувда* бисот, эски-туски нарсалар, увада, лаш-луш, қаир-қуқур, икир-чикир,

			латта-путта
165.	آلو؛ آلو! گوشی را داشته باشید	olo’; olo’! gushi ro doshta boshhid	*ундов сўз* алло!; алло!, телефондан узоқлашманг
166.	آل وآشغال	olo’ashg’ol	*сўзлашувда* икир-чикир гап, бўлмағур (бемаъни) гаплар, пуч гаплар, лаш-луш, эски-туски нарсалар, ахлат, чиқинди, ташландиқ
167.	اله	ele	اله (و) بله کردن [ele va bsle kardan] - а) (арзимаган нарса юзасидан) тортишмоқ, олишмоқ, гап талашмоқ; б) мақтанмоқ, керилмоқ, мақтаниб гапирмоқ
16	اله و بله	elevo’bele	اله [ele] га

8.			қаранг
169.	آمدونیامد، این کار آمدونیامد دارد	omado’nayomad, in kor omado’nayomad dorad	*сўзлашувда* бу ишда омадингиз бўлиши мумкин ёки бўлмаслиги мумкин
170.	امل	o’mmo’l	*сўзлашувда* 1) илмсиз, билимсиз, ўқимаган, оми, саводсиз, ўқиш-ёзишни билмайдиган, маданиятсиз, маданиятдан орқада қолган, қолоқ, бадавий (*кўпроқ аёллар ҳақида*); 2) нодон
171.	انبست، انبسته	ambast, ambaste	*оғзаки* ивинди, ипир-ипир, ириган, қуюлтирилган, қуюлган, қуюқ тортган,

			қўйиқлашган
172.	انبودن	ambudan	*оғзаки* йиғмоқ, бир ерга тўпламоқ, чақирмоқ; йиғмоқ, тўпламоқ, тўдаламоқ, йиғиб (тўплаб) қўймоқ, йиғиштирмоқ, йиғиштириб қўймоқ; саранжомламоқ, жо-бажо (саранжом-саришта) қилмоқ; ҳозирламоқ, шайламоқ; тузамоқ; тахламоқ
173.	انچوچک	anchuchak	*сўзлашувда* кичкина одам, кичкина бўйли одам
174.	ان دماغ	anidamog’	*сўзлашувда* мишиқ, миширик
175.	برغم انف او	bar g’am anfe u	унга қасд қилиб, қасдма-қасдига

176.	انفش معیوب است	anfash ma’yub ast	*сўзлашувда* у ақлдан озган
177.	انگ انداختن	ang andoxtan	**II.** *сўзлашувда* а) астойдил (жуда-жуда) хоҳламоқ (*бирор нарсани* برای); интилмоқ, тиришмоқ (*бирор нарсага* برای); б) жон-жаҳди билан меҳнат қилмоқ (*бирор нарсани деб* برای)
178.	انگارنه انگار؛ انگارنه انگار با من آشناست	engornaengor; engornaengor bo man oshnost	*сўзлашувда* гўё ... бўлмагандек, худди ... дек; у худди мени танимагандек
179.	انگولک؛ انگولک کردن	angulak; angulak kardan	*сўзлашувда* кичик бармоқ; а) санчмоқ (*ниманидир* را); тегмоқ; б) жойнидан

			тўйдирмоқ, безор қилмоқ, қийнаб юбормоқ, зериктирмоқ, жонга тегмоқ (*кимнидир* ا); в) иғвогарлик билан шуғулланмоқ
180.	آنور؛ آنور دریا	onvar; onvare daryo	*сўзлашувда* 1) у ёққа, у томонга, шу йўналишда; 2) бошқа томонда; денгиз ортида, денгизнинг нариги томонида
181.	اوبه	o’be	*шевага оид* кўчманчи туркман қабилаларининг қароргоҳи
182.	اوخ؛ اوخ کردن	ux; ux kardan	*ундов сўз сўзлашувда* вой, вай!, ой; оҳ урмоқ, оҳ-воҳ қилмоқ, оҳ (вой-вой) деб юбормоқ, оҳ

			тортмоқ
183.	آورنگ	ovrang	*оғзакида* 1) тахт, подшолик, минбар, тож; 2) дабдаба, ҳашамат, савлат, салтанат, кўркамлик, гўзаллик, чиройлилик, барнолик, ҳусн, кўрк, чирой, латофат; 3) Ўвранг (*эркак киши исми*)
184.	اورواطوار اورواطوار ریختن	uro’atvor uro’atvor rixtan	*сўзлашувда* қийшангламоқ, қилиқ қилмоқ, нозланмоқ, таннозлик қилмоқ, ноз-карашма қилмоқ, ғамза қилмоқ, ишва қилмоқ, қичиқлик қилмоқ, сузилмоқ
18	اوروت	o’vrut	آبروت [obrut] га

5.			қаранг
186.	آورید	ovrid	آبروت [obrut] га қаранг
187.	اوستا، اوستاد	usto, usto, ustod, ustod	استاد [o’stod] га қаранг
188.	اوستاعلم؛ اوستاعلم کردن	ustoalam; ustoalam kardan	*сўзлашувда* бирор нарса қилмоқ, бажармоқ (*одатда тикувчининг иши ҳақида*)
189.	اوشان	ushon	ایشان [ishon] га қаранг
190.	اوف؛ اوف چه قدر سرد است! اوف شدن؛	uf; uf che qadar sard ast! Uf sho’dan;	*ундов сўз* 1) афсус, ачиниш, оғриқ, қўрқув ва шу каби ҳис-туйғуларни ифодалайди: оҳ!, вой! Ўҳу, вой, войбўй!, ҳай-ҳай, воҳ-воҳ, вай!; 2) уҳ, вой-бўй! Вой, қандай совуқ! *Болалар тилида*

	اوف کردن (گفتن)	uf kardan (go’ftan)	яраланмоқ, ярадор бўлмоқ, урилиб лат емоқ; *сўзлашувда* оҳ деб юбормоқ, оҳ тортмоқ, оҳ-воҳ қилмоқ
191.	اوقات تلخی؛ اوقات تلخی کردن	o’vqottalxi; o’vqottalxi kardan	*сўзлашувда* 1) қаттиқ ғазаб, қаҳр-ғазаб, нафрат, аччиқ, қаҳр, жаҳл, зарда, жаҳолат; 2) ёмон кайфият, норозилик, рози эмаслик, доманғирлик; қаттиқ ғазабланмоқ, аччиқланмоқ, ғазаби (аччиғи) келмоқ, ғазабланмоқ, нафратланмоқ, аччиқланмоқ, зарда қилмоқ,

			аччиғи (жаҳли) чиқмоқ, зардаси қайнамоқ, ғазаби келмоқ, дарғазаб бўлмоқ (*кимдандир* ы)
192.	اوگه ای؛ برادر اوگه ای؛ خواهر اوگه ای	o’gei; barodare o’gei; xohare o’gei	*сўзлашувда* 1) жамловчи, йиғма, жамлама, жамланган; 2) терма, бирлаштирилган; 3) ўгай (ака-укалар, опа-сингиллар ҳақида); ўгай ака (ёки ука); ўгай сингил
193.	باز اولش شد	boz avvalash sho’d	*сўзлашувда* яна!, бошидан, мана яна
194.	اولها؛ آن اولها	avvalho; on avvalho	*сўзлашувда* бошида
195.	اوه	uh	*ундов сўз* афсус, ачиниш, оғриқ, қўрқув ва шу

			каби ҳис-туйғуларни ифодалайди: оҳ!, вой!, вой-вой, вой-во, вой-ву, э, воҳ!; ажабланиш, ҳайрат, қўрқув каби ҳис-туйғуларни ифодаловчи ундов сўз: аҳ, эҳ, о, вой-во, эээ; таассуф, тасдиқ, таъкид каби маъноларни ифодаловчи ундов сўз: вой-вой, вай-ваей, оҳ-воҳлар, эвоҳ, ҳайҳот, вой, воҳ, афсус!
196.	اه	ah	*сўзлашувда* уҳ, вой-бўй! (*танбеҳ, нафрат, жирканишни билдирганда*)
197.	آها؛	Oho;	О (*ажабланиш, қуввончни ифодалайди*);

	آها دیدم!	oho didam!	оҳ, кўрдим
198.	آهای	ohoy	*ундов сўз* 1) хой, ҳей, эй (чақирув ундови); 2) ҳей эҳтиёт бўлинг!
199.	اهل چیزی بودن	ahle chizi budan	*сўзлашувда* бирор нарсанинг таъмини ҳис қилиш
200.	اهن؛ اهن کردن	ehen(n); ehen(n) kardan	1) *кулгининг, йўталнинг тақлидий товуши*; 2) *ундов сўз* ҳм, ҳа (шубҳа, киноя, ишончсизлик, иккиланиш ва ш.к. маъноларни ифодалайди), ҳм, ҳим, ҳа-а! (киноя, шубҳа маъносини ифодалайдиган ундов); йўталмоқ
201	اهن و	o’ho’nno’to’lo’	*сўзлашувда* 1)

1.	تلمب، اهن و تلپ؛ با اهن و تلمب	mb, o’ho’nno’to’lo’ mp; bo o’ho’nno’to’lo’ mb	сохта зарурлик; юзаки дабдаба билан, юзаки ҳашаматлилик; 2) мақтанчоқлик, катта оғизлик, катта гапириш
202.	آیزنه	oyazne va oyezne	*сўзлашувда* опанинг эри, куёв, домод, почча, қайнсингилнинг (ёки қайнэгачининг) эри
203.	ایلدرم بلدرم؛ ایلدرم بلدرم کردن	ildo’ro’mbo’ldo’ro’m; ildo’ro’mbo’ldo’ro’m kardan	*сўзлашувда* қуруқ таҳдидлар; қуруқ таҳдид қилмоқ
204.	اینجایی	injoyi	*сўзлашувда* шу ерлик (жойлик), маҳаллий, бу ердаги, шу жойнинг, маҳалланинг ўзига хос, тааллуқли

			бўлган
205.	اینجو	inju	*оғзакида* 1) подшолик ерлари, қироллик, подшолик мулки; 2) Хулагидлар сулоласи аъзоларининг шахсий мулклари
206.	آیندوروند	oyando’ravand	*сўзлашувда* у ёқдан-бу ёққа юриш, олдига ва ортга ҳаракат қилиш
207.	اینسفر	insafar	*сўзлашувда* бу сафар
208.	این کاره	inkore	*сўзлашувда* шу ишнинг устаси, бу иш бўйича мутахассис
209.	این و آن	in va on	*сўзлашувда* ҳар бир ҳисоблагич ва кўндаланг
210.	اینور	invar	*сўзлашувда* шу ерга, мана шу йўналишга
211.	آیه؛	oye;	آیت [oyat] га қаранг;

	آیه یاس؛ آیه یأس خواندن	oye yos; oyeye ya’s xondan	*сўзлашувда* а) шубҳаланувчи, ўзига ишонмайдиган одам; б) ҳеч қачон илтимосларни қондирмайдиган одам; *сўзлашувда* кўнгилни қолдирмоқ, кўнгилни совитмоқ, ихлосни қайтармоқ, ҳафсалани пир қилмоқ, умидни пучга чиқармоқ (*кимнингдур* برای)
212.	ای والله	eyvallah	*ундов сўз сўзлашувда* 1) яша, балли, баракалла, барака топ, офарин, отангга раҳмат,

			қандингни ур!; 2) яхши, қани-қани!
		ب	
213.	باباشمل	boboshamal	1) *сўзлашувда* кўча қаҳрамони, йўлбошчи, бошлаб берувчи одам, ташаббускор, онабоши, ишбоши, қўрқишни билмайдиган (ўт, олов) одам, қип-қизил олов, балойи-азим; 2) Бобо-Шамол (*Теҳронда нашр қилинадиган сатирик журнал номи*)
214.	باباغوری، باباقری، باباقوری؛	bobog’o’ri, boboquri;	*сўзлашувда* **I.**1) стафилома (*тур, хил*); 2) кўрлик, сўқирлик, кўзи ожизлик, ҳеч нарсани фарқлай

	چشمش باباغوری است؛ باباغوری شدن	cheshmash bobog’o’ri ast; bobog’o’ri sho’dan	олмаслик; 3) чиқадиган ва булутли кўз; **II.**1) кўз касаллигидан азият чекувчи; унинг кўзи оғрийди; 2) кўзи кўрмайдиган, кўзи ожиз, кўр, сўқир, кўр; а) кўз оғриғидан азият чекмоқ; б) кўзи хира тортмоқ, кўздан қолмоқ, кўздан ажралмоқ (қолмоқ)
215.	باباماما؛ باباماما محله	bobomomo; bobomomoye mahalle	*сўзлашувда* бошчи, бошлиқ, саркор, етакловчи, етаклаб борувчи, йўл кўрсатувчи; а) маҳалла

			каттаси; б) кўча раҳбари (лути)
216.	باج و خراج	bojo’xaroj	*оғзакида* оғир солиқлар, ноҳақ йиғимлар, йиғимлар, солиқ солмоқ, ўлпон, солиқ, пошлина, бож
217.	بادبادکی	bodbadaki	*сўзлашувда* 1) ҳавога оид, ҳаволи, ҳаво, енгил; 2) озғин, ориқ, озғингина, ориққина, дармонсиз, қонсиз, ҳолсиз
218.	بادروزه	bodruze	*оғзакида* **I.**1) бир кунлик овқат; 2) кундалик озиқ-овқат ёки кийим-кечак; **II.** ҳар кунги, кундалик, доимий; доимо, ҳамма вақт, ҳар доим (вақт), ҳамиша, нуқул

219.	بادست و پا	bodasto’po	*сўзлашувда* эпчил, чаққон, абжир, уддабурон, серҳаракат, ғайратли, ўктам, шўх, тийрак, ўткир, тез, шахдам, тадбирли, тадбиркор, топқир, ҳозиржавоб
220.	بادنجان دور قاب چیدن	bodenjon do’vre qob chidan	*сўзлашувда* хушомадгўй одам, лаганбардор, тилёғламачи, ялтоқ, хушомадгўй
221.	بادودم	bodo’dam	*сўзлашувда* 1) баландпарвозлик, манманлик, такаббурлик, димоғдорлик, гердайганлик, кеккайганлик, ўзини катта тутиш; димоғи (кибр-ҳавоси) баландлик,

			мағрурлик, такаббурона муомала, каттаконлик, гердайиш, кеккайиш, кибр-ҳаво; 2) мақтанчоқлик, катта оғизлик, катта гапириш; манманлик, чиранчоқлик; 3) юзаки дабдаба, тантана, ҳашамат, ўзига бино қўйишлик, мутакаббирлик
222.	باروبندیل	boro’bandil	*сўзлашувда* қақир-қуқур, лаш-луш, у-бу, қақир-қуқур, майда-чуйда, гўр-ер
223.	باستار؛	bostor;	*оғзакида* биров, қандайдир бир киши, бир кимса; қандайдир, ... деган бир

	باستار و بیستار	bostor-u bistor	(нотаниш одам фамилияси ёки исмига қўшиб айтилади), кимдир, бироқв, аллаким, кимдир-биров, бирор киши, аллақандай, қандайдир, бир, битта; ўхшади, худди ўзи; атиги бор йўғи, кўп деганда, қандайдир бир, алланечук; номаълум, қандай; ундоқ-бундоқ, унақа-бунақа, бўлмағур, ёмон, ярамас
224.	باسره	bosare	*сўзлашувда* шудгор, ҳайдалган ер, экин майдони
225.	باسمه؛	bosme;	*сўзлашувда* 1) босиш, босиб чиқариш, нашр этиш; бостириш,

	باسمه کردن	bosme kardan	бостириб чиқариш, нашр эттириш; нақш босмоқ, солмоқ, туширмоқ; 2) литография, тошбосма; эстамп (ганч, гипс, қоғоз ва шу кабиларга босиб туширилган ёки кўчирилган гравюра, босма расм); 3) (*тожикча* پارچه باسمه) [porchaye bosma] - гул босилган коленкор (қалин сурп); босилган мато; босмоқ, босиб чиқармоқ, нашр этмоқ; бостирмоқ, бостириб чиқармоқ, нашр эттирмоқ; (гул ёки нақш)

			босмоқ, солмоқ, туширмоқ; литография усули билан босмоқ, тошбосмада босмоқ
226.	بالابالاها	bolobolоho	*сўзлашувда* 1) энг тепа, чўққи, энг юқориги қават; энг юқори нуқта (*бирор нарсанинг*); 2) (*тожикча* در بالابالاها) - баланд, узоқ, энг юқори қисмида; юқорида
227.	بالابود	bolobud	*сўзлашувда* йиғинди, миқдор, маълум бир миқдор, маблағ, сумма, қўшимча, устама, қўшимча равишда берилади
228.	بالاخوانی	boloxoni	*сўзлашувда* 1) ўзини-ўзи

			мақташ, мақтаниш; 2) ўзини ҳаммадан юқори қўйиш, ўзини ҳаммадан ақлли (билимдон) фаҳмлаш; 3) ўзини катта олиш (тутиш), манманлик (такаббурлик, мағрурлик, димоғдорлик) билан, кеккайиб, гердайиб, такаббурона, манманлик, гердайганлик, димоғи шишганлик, ўзига ишониб кетганлик, босар-тусарини билмай қолиш
229.	بالاغيرتاً	bolog’eyratan	*сўзлашувда* виждонингиз айтганидек
230.	بالاكش	bolokesh va bolokash	*сўзлашувда* қарзсиз одам

231.	بالله	bella(h)	*сўзлашувда* худо ҳаққи!, худо ҳаққи қасам ичаман!
232.	بالیدگی	bolidegi	*оғзакида* юксалиш, ўсиш, ривожланиш, чўзилиш
233.	بالین پرست	bolinparast	*сўзлашувда* ялқов, дангаса, танбал, ишёқмас, сояпарвар; бекорчи, бекорчихўжа, ишёқмас, ярамас, такасалтанг
234.	بام؛ بام زدن	bom; bom zadan	*сўзлашувда* III. тарсаки, шапалоқ; мушт тушириш, мушт солиш, мушт; бошга зарба; тарсаки қўймоқ (солмоқ, туширмоқ) ; бирор кишини муштламоқ (урмоқ)

235.	بام	bom	IV) بم [bam] II га қаранг
236.	بامب	bomb	بام [bom] III га қаранг
237.	بامبول؛ بامبول زدن	bombul; bombul zadan	*сўзлашувда* 1) алдаш, алдов, алдамчилик, товламачилик, фирибгарлик; 2) қилиқ, ҳийла-найранг; ҳазил, шўхлик, вазият, иш, ножўя ҳаракат, охон, ҳунар, ҳийла, найранг, лўттибозлик; а) алдамоқ, ёлғон гапирмоқ, алдаб кетмоқ; б) нарсаларни қилмоқ, ғалати ишларга берилмоқ, ғалати ҳаракатлар қилмоқ
238.	بانگ خروس	bong(e)xo’rus	*сўзлашувда* 1) тонг, тонг пайти, тонг

			ёришган пайт, тонготар пайти, илк давр; 2) тахминан бир километр масофа
239.	باوری	bovari	*сўзлашувда* باور [bovar]га қаранг
240.	ببو	babu	*шевада* тентак, аҳмоқ, зеҳни йўқ, зеҳни паст, бефаросат, бефаҳм, эси паст, эси йўқ
241.	بپا؛	bepo;	*сўзлашувда* **I.** *ундов сўз* эҳтиёт бўл, ҳушёр бўл, кўз-қулоқ бўлиб тур! бохабар бўлиб тур!; **II.**1) кузатувчи, кузатиб турувчи (*кимнидир-ниманидир изофа*); 2) сақловчи, қўриқловчи, ҳимоя қилувчи (*кимнидир-ниманидир изофа*);

	بپا کسی (چیزی) بودن	bepo kasi (chizi) budan	3) куйиб-пишувчи, ёнувчи, қайғурувчи (*кимдир ҳақда-нимадир ҳақда*); а) кимнидир, ниманидир кузатмоқ, таъқиб қилмоқ; кузатиб (таъқиб қилиб, изма-из бориб) топмоқ; кимгадир-нимагадир хизмат қилмоқ; б) кимнидир-ниманидир қўриқламоқ, кимгадир-нимагадир қоровуллик қилмоқ; в) кимдир-нимадир ҳақда қайғурмоқ, ғам чекмоқ
242.	بتاوار	batovor	*сўзлашувда* охир, поён,

			тамом, ниҳоя, интиҳо, сўнг, тугатиш; хотима, якун, охир
243.	بته مرده	bo’t(t)emo’rde	*сўзлашувда* кучсиз, дармонсиз, бемажол, ҳолсиз, заиф, сўлғин, нимжон, касалманд, дардчил, қонсиз, озғин, ўсмай қолган, пачақ, мажмағил, ҳали ўсиб етилмаган; яхши ўсмаган, ўсишдан тўхтаб етилмай қолган, пачоқ; ақлий жиҳатдан ўсмай қолган, норасо
244.	بچاپ بچاپ	bechopbechop	*сўзлашувда* ўғрилик, босқинчилик, талаш, талон, талон-тарожталончили

			к, шилиш, юлиш, товлаш
245.	بچه ترس؛ بچه ترس کردن	bach(ch)etars; bach(ch)etars kardan	*сўзлашувда* қўрқиш, қўрқитиб қўйилиш, қўрқиш; қўрқитиш, қўрқитиб қўйиш
246.	بخ بخ	baxbax	*сўзлашувда* به به [bahbah]га қаранг
247.	بخت گشایی	baxtgo’shoyi	*сўзлашувда* 1) унаштирилганлар ҳақида фолбинлик; 2) куёвни топиш
248.	بختو	baxtu va baxto’	*оғзакида* момақалдироқ, яшин
249.	بخدا؛ بخدا قسم!	bexo’do; bexo’do qasam	*ундов сўз* худо ҳақи!; Аллоҳга қасамки!, худо ҳақи
250.	بخوبر	bo’xo’ubo’r	*сўзлашувда* моҳир ўғри,

			фирибгар, муттаҳам, қаллоб, алдамчи, товламачи
251.	بخوبريده	bo’xo’ubo’ride	*сўзлашувда* муттаҳам, қаллоб, фирибгар, алдамчи, товламачи
252.	بخوربخور	bo’xo’rbo’xo’r	*сўзлашувда* 1) ўғрилик, босқинчилик, талаш, талон, талон-торож, талончилик, шилиш, юлиш, товлаш; 2) ўзлаштириш, эгаллаб олиш, сарфлаш, харж қилиш (*масалан пулни*)
253.	بخورنمير، بخورونمير؛	bo’xo’rnamir, bo’xo’ro’namir;	*сўзлашувда* жуда кичкина, жуда кам (оз), озгина, жиндек, йўқ даражада; арзимаган; арзимас.

	بقدر بخورنمير؛ غذای بخورنمير؛ نان بخورنمير	beqadar bo’xo’rnamir; g’azoye bo’xo’rnamir; none bo’xo’rnamir	аҳамиятсиз, ҳеч нарсага арзимайдиган, бўлмағур, жуда кичкина; эътибори йўқ, эътиборсиз, ҳақир, оз, кам, озгина, етарлича бўлмаган, камчил, тақчил, танқис, оз миқдорда таом; ҳаётни таъминлаш учун этарли миқдор-да; жуда кам, оз миқдорда; арзимаган озиқ-овқат; тирикчилик учун энг зарур нарса, ризқирўз
254.	بخيه به آبدوغ زدن؛	baxye ba obdug’ zadan;	*сўзлашувда* маъносиз ва фойдасиз иш

	اهل بخیه بودن؛ بخیه اش روی آب افتاد (کار)	ahle baxye budan; baxyeash ruye ob (kor) o’ftod	қилмоқ; (ўғирда сув туймоқ) ғалвирда сув ташимоқ, беҳуда уринмоқ, вақтни бекор кеткизмоқ; *сўзлашувда* ўз ишини яхши биладиган одам, ўз иши; *сўзлашувда* у оқ ип билан тикилади
255.	بدردنخور	bedardnaxo’r	*сўзлашувда* ҳеч нарсага арзимайдиган (ярамайдиган), жуда ёмон, ярамас, уч пулга (бир пақирга) қиммат, нокерак, ҳеч кераги йўқ, фойдасиз, кераксиз
256.	بدرستی	bedo’ro’sti	аниқлик билан, аниқ, тўғри, дуруст, рост,

			чин, ҳақ, бехато, соз
257.	بدرشتی	bedo’ro’shti	қўпол, дағал, қўрс; қаттиқ
258.	بدرفتار	badraftor	тарбия кўрмаган, тарбиясиз, беадаб, иззат-ҳурматни билмайдиган, ҳурмат қилмайдиган, беҳурмат, беандиша, қўпол; ўзини ёмон тутувчи
259.	بدرفتاری؛ بدرفتاری	badraftori; badraftori	1) кўрмаганлик, тарбиясизлик, беадаблик, иззат-ҳурматни билмаслик, беҳурматлик, беандишалик, беадаблик, қўпол тутишлик; 2) муомала,

	کردن	kardan	муносабат; а) добсизлик кўрсатмоқ (*кимгадир* ы); ўзини қўпол тутмоқ; б) ёмон муносабатда бўлмоқ (*ким биландир* ы)
260.	بدرکاب	badrekob	бузилмаган, асов, қайсар, терс, саркаш, қашшанг, бўй бермайдиган, қилиқдор (*от*)
261.	بدرگ	badrag	بداصل [badasl]га қаранг
262.	بدرو	badru	بدصورت [badsurat] га қаранг
263.	بدروزگار	badruzgor	1)بدبخت [badbaxt] га қаранг; 2)*оғзакида* дарғазаб; қайғу, бахтсизлик келтирувчи

264.	بدروش	badravesh	بدرفتار [badraftor]га қаранг
265.	بدروغ	bedo’rug’	ёлғон, сохта
266.	بدعنق	bado’no’q	*сўзлашувда* 1) хўмрайган, ўшшайган, бадқовоқ, қовоғи солиқ, баджаҳл, жаҳли ёмон, жаҳли тез; оғир, ёқимсиз, минғир-минғир характерли; 2) ўзига бино қўйган, мағрур; 3) *баъзан* ўз қадр-қимматини биладиган, ғурурли, иззат нафслимағрур, фахрланувчи, фахрланган
267.	بدوبيراه؛	bado’biroh;	*сўзлашувда* ҳақоратли сўз, уятли сўз, сўкиш сўзлари; сўкиш, койиш, уришиш, сўкишиш,

	بدوبیراه گفتن	bado’biroh go’ftan	беодоб гап, беҳаё иборасўкиниш; беҳаёлик, ҳақорат; а) сўкмоқ, ҳақорат қилмоқ; қарғамоқ, койимоқ, ўсал қилмоқ, сазо бермоқ (*кимнидир* به); б) сўкинмоқ, беодоб (беҳаё) гаплар гапирмоқ, оғзидан боди кириб, шоди чиқмоқ
268.	بده: کردن	bade kardan	*сўзлашувда* кимнидир ёмон қиёфада тасвирламоқ, кўринишда тақдим қилмоқ (*кимнингдур олдида, кимгадир* پیش)
269.	گوشش به چیزی	gushash be chizi bedehkor	*сўзлашувда* у ҳеч нарсага қу

	بدهکار نیست	nist	лоқ солмайди, у ҳамма нарсага кар
270.	بدیل؛ بدیل کردن	badil; badil kardan	*оғзакида* 1) алмаштириш, ўрнини олувчи кимса; 3) олувчи (босувчи): ўринбосар; ўринбосар, муовин, ноиб; алмаштирмоқ, ўзгартиришни амалга оширмоқ (*ниманидир* ни)
271.	بربر؛ بربر نگاه کردن	berber; berber negoh kardan	*сўзлашувда* кўзига тик қарамоқ; диққат билан қарамоқ; кўзларини бақрайтириб қарамоқ
272.	برد	bard	**II.** *шевада* тош, қимматбаҳо тош, кўз
27	بردوبرمال	bardoro‘barmol	ورداوورمال

3.			[vardoroʻvarmol] га қаранг
274.	بردست	bardast	*сўзлашувда* ёрдамчи, ҳамиша қўлостида (ёнида) бўладиган, доим керак бўлиб турадиган; қўшимча ишларни бажарадиган ёрдамчи; ёрдам берувчи одам, шогирд, қўл келадиган, қулай, ўнғай, осон
275.	برزک	barzak	*сўзлашувда* بزرک [bazrak]га қаранг
276.	برغلنبیدن	bargʻoʻloʻmbidan	*сўзлашувда* шўхлик қилмоқ, тўполон қилмоқ, безорилик қилмоқ (агар қилиқлари бошқаларга халақит берса), ўйноқлик

			қилмоқ (кўпроқ болалар ҳақида), сурбетлик қилмоқ, шилқимлик қилмоқ; безбетлик қилмоқ

مذهب
[mazhab]
Динга, диншуносликка оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
Ā-I			
1.	اباحت	ebohat	4) рухсат этилган (*диний ва қонунчилик асослари бўйича*); 5) тўлиқ эркинлик (*ҳаракат*)

2.	اباحتی	ebohati	1) *китобий.*ҳамма нарсани қила оламан деб ўйлайдиган одам, эркин фикрловчи; 2) эбаҳия мазҳаби (اباحیه) га қаранг;
3.	اباحه	ebohe	اباحت га қаранг
4.	اباحی	ebohi	اباحتی га қаранг
5.	اباحیه	ebohiyye	эбоҳийе (*шариатда ман қилинган ҳаракатларни қонуний деб тан олувчи секта, оқим номи*)
6.	ابلیس	eblis	Иблис, Шайтон, ёвуз руҳ
7.	ابوالبشر	abo’lbashar	инсониятнинг отаси (*Одам алайҳиссаломнинг сифати*)
8.	آتش پرست	oteshparast	1) оташпараст; 2) оловга сиғинувчи
9.	آتش پرستی	oteshparasti	оташпарастлик, оловга сиғиниш
10.	آتشخانه	oteshxone	1) ўчоқ, печь, печка, ёниш

			камераси; 2) ўтёқар; 3) *баъзан* олов ибодатхонаси
10.	آتش کده، آتش گاه	oteshkade, oteshgoh	зардуштийлар, оловга сиғинувчилар ибодатхонаси; оташпарастлик ибодатхонаси
11.	آته ییسم	oteism	атеизм (динсизлик, худосизлик, даҳрийлик)
12.	اثناعشری	esnoashari	ўн икки имомга эргашганлар, шиалар
13.	اثناعشریه	esnoashariyye	шиалик (мусулмон дини мазҳабларидан бири)
14.	اثنیه	asniye	ثنا нинг кўплиги
15.	اثیم	asim	*баъзан* гуноҳкор, осий
16.	آجال	ojol	اجل нинг кўплиги
17.	اجترام	ejterom	*баъзан* гуноҳ, қилғилиқ
18.	اجتهاد	ejtehod	энг юқори даражага эришиш (*илоҳиёт фанларида*);

	اجتهاد رسیدن	ejtehod rasidan	мужтаҳидлик даражасига эришиш; мужоҳид даражасига етмоқ
19.	اجساد	ajsod	جسد [jasad] нинг кўплиги
20.	اجل – آجال اجل مقدر اجل دور سرش چرخ میزند انقضاء اجل	ajal-ojol ajal mo’qaddar ajal do’vre sarash charx mizanad enqezoye ajal	1) ажал, ўлим, вафот; муқаррар, тақдирли ўлим; а) у ўлим хавфи остида; б) у ўлимга маҳкум; 2) *баъзан* якун, муддат, ҳад; қарз ҳужжати бўйича тўлов муддати
21.	اجماع همگی اجماع	ejmo’ hamagi ejmo’ dorand bar	**I.** 1) мажлис, йиғилиш, йиғин, маҳшар; 2) илоҳиётчилар-нинг бир фикрлилиги, келишуви; бунга ҳамма рози;

	دارند بر اینکه ... به اجماع اجماع کردن	inke ba ejmo’ ejmo’ kardan	1) ejmo’] га қаранг; отланмоқ, тараддудланмоқ, терилмоқ, тўпланмоқ, уйилмоқ, йиғилмоқ, йиғиштирмоқ; отланмоқ, тараддудланмоқ, жамғарилмоқ, тўпланиб қолмоқ
22.	اجنه	ajenne	جن [jen(n)] нинг кўплиги
23.	اجواف	ajvaf	جوف [jo’uf] нинг кўплиги
24.	احادیث	ahodis	حدیث [hadis] 1 нинг кўплиги
25.	احتضار در حالت (حال) احتضار	ehtezor dar holate (hole) ehtezor	ўлим (жон) талвасаси, жон талашиш, ҳолати разм азобда
26.	احد	ahad	ягона, якка-ягона (*Аллоҳнинг сифати*)

27.	احدیت	ahadiyyat	1)бирлиги (*худонинг*); 2) оллоҳ, парвардигор, илоҳ
28.	احرام احرام بستن	ehrom ehrom bastan	1)эҳром (*маккалик зиёратчиларнинг кийими*); 2) инг Маккада шариат томонидан ноқонуний хатти-ҳаракатлардан тийилиши; а) зиёратчиларнинг кийимини киймоқ; б) Макка зиёратчилари учун зарур бўлган тийилишни бошлаш
29.	احسان	ehson	1) мурувват, ҳиммат, яхшилик,

	احسان کردن	ehson kardan	эзгулик, хайр-саховат, муҳтожларга ёрдам, эҳсон, марҳамат 2) Эҳсон (*ўғил бола исми*); мурувват қилмоқ, ҳиммат қилмоқ, ёрдам бермоқ, кўмаклашмоқ, хайр-эҳсон қилмоқ; лутф қилмоқ, илтифот кўрсатмоқ
30.	احسن الخالقین	ahsano’lxoleqin	1) энг чиройли ижод (*кимнингдур*); 2) Худо, Тангри, Оллоҳ, Парвардигор
31.	احسنت	ahsant	احسن [ahsan] 2. Га қаранг
32.	احکام دین	ahkome din	диний ақидалар
33.	احکام الحاکمین	ahkomo’lhokemin	энг олий ҳакам, худо, тангри
34.	آخرالزمان پیغمبر آخرالزمان	oxero’zzamon payg’ambare oxero’zzamon	дунёнинг тугаши, қиёмат қоим; охирзамон пайғамбари

			(ўн иккинчи шиа имоми)
35.	آخرت	oxerat	охират, ўлимдан кейинги ҳаёт, нариги дунё
36.	اخروی	o’xravi	1) охиратдаги, нариги дунёдаги; 2) ер остидан (тобутдан) келаётгандек, паст, бўғиқ
37.	آخوند	oxund	1)охунд (*мусулмонларнинг руҳонийси*); 2) ўқитувчи (*эски бошланғич мактабларда*)
38.	ادعیه	ad’iye	دعا [do’o] нинг кўплиги
39.	ادیار	adyor	دیر [deyr] нинг кўплиги
40.	ادیان	adyon	دین [din] 1) нинг кўплиги
41.	اذان	azon	намозга чақирув (*муаззин томонидан эълон қилинадиган*)
42.	اذان گو	azongu	муаззин, сўфи

43.	آذرپرست	ozarparast	оташпараст, ўтга топинувчи, сиғинувчи, мажусий, муғ
44.	آذرپرستی	ozarparasti	5) оловга сиғиниш, зардуштийлик; 6) оташпарастга ва оташпарастлик ка оид, зардуштийлик
45.	آذرپیرا	ozarpiro	зардуштийлик ибодатхонаси хизматчиси
46.	آذرکده	ozarkade	آتشکده [oteshkade] га қаранг
47.	آذرکیش	ozarkish	آتش پرست [oteshparast] га қаранг
48.	آذرکیشی	ozarkishi	آتش پرستی [oteshparasti] га қаранг
49.	آذرگشسپ	ozargo’shasp	1) даҳо, улуғ истеъдод, зўр истеъдод, заковат соҳиби, муқаддас олов руҳи (*қадимги*

			зардуштийлик динида); 2) *тарихий* Озаргўшасп (*Балх шаҳридаги Искандар Зулқарнайн томонидан вайрон қилинган оловли ибодатхонанинг номи*)
50.	اذكار	azkor	ذكر [zekr] нинг кўплиги
51.	اربعين	arbain	Ҳар йили сафар ойининг 20-санасида мотам сифатида нишонланадиган имом Ҳусайн вафот этганининг қирқинчи куни صفر [safar] 1) га қаранг
52.	ارتماسی، غسل ارتماسی	ertemosi, g’o’sle ertemosi	ювиниш, таҳорат қилиш, таҳорат, ғусл қилиш (одамлар оқар суда баданларини

			поклайди)
53.	ارحم الرحمين	arhamarrohemin	энг меҳрибон (*худонинг сифати*)
54.	ارواح عالم ارواح	arvoh olame arvoh	1) روح [ruh] нинг кўплиги; 2) *сўзлашувда* хаёлий шарпа, кўланка, арвоҳ, хаёлдаги кўриниш, тасаввурдаги қиёфа, тимсол, белги, нишона, руҳ, жон; бошқа дунё, нариги дунё, охират
55.	ازرق پوش، ارزق لباس	arzaqpush, arzaqlebos	сўфи
56.	ازل الازال	azalo’lazal	азал азалдан, бошида ҳеч нарса бўлмаган
57.	ازلی	azali	1) азалий (*точикча. Худонинг сифати*); 2) азалий (*ислом мазҳабининг*

			номи)
58.	اساقفه	asoqefe	اسقف [o’sqo’f] нинг кўплиги
59.	اسپریتیسم	esperitism	спиритизм (ўлганлар руҳи нариги дунёда яшайди ва улар билан сўзлашиш мумкин деб ишонувчи мистик оқим)
60.	آستانه آستانه رضوی (قدیس)	ostone ostoneye rezavi (qadis)	1) آستان [oston] га қаранг; 2) авлиё қабри, зиёратгоҳ; Машҳаддагаи имом Резо зиёратгоҳи (*шиалар зиёратгоҳи*)
61.	استغفار؛ استغفار کردن	esteg’for; esteg’for kardan	гуноҳларнинг кечирилиши, тавба қилиш учун ибодат; гуноҳларнинг кечирилишини сўраб тавба қилиш, кечирим сўраш
62.	استغفرالله	astag’fero’lloh	1) кечир эй худо!, Раббим раҳм

			қил!, Худо Ўзинг сақла!, Худо кўрсатмасин!; 2) нималар деяпсиз?!, раҳм қилинг! (*мулойим норозилик шакли*)
63.	استودان	o’studon	ўстодон, ўликларнинг суяклари учун қабр (*зардуштийларда*)
64.	اسرافيل؛ صور اسرافيل	esrofil sure srofil	Исрофил (*қиёмат куни гўёки сур чалиб ўликларни тирилтирадиган фариштанинг номи*); а) Исрофилнинг сури; б) “Суре Эсрофил” (*1906-1907 йилларда нашр қилинган демократик журналнинг номи*)

65.	اسفار پنجگانه توریه	asfare panjgone tavriye	Бешкитоб, Таврот;
66.	اسفل السافلین	asfalo’ssofelin	2) *диний* дўзахнинг қуйи еттинчи қавати; 3) дўзах, жаҳаннам
67.	– اسقف اساقفه (кўплиги);	o’sqo’f-asoqefe	епископ (христианларда: руҳонийларнинг олий унвони ва шу унвондаги руҳоний; архиерей); патриарх (православие черковининг бошлиғи, энг катта руҳоний)
	اسقف اعظم	o’sqo’fe a’zam	
68.	اسلام؛	eslom;	1) (*тожикча* دین اسالام [dine eslom]) – ислом, мусулмон дини; 2) худонинг иродасига бўйсуниш; диндорлик; диндор мусулмонлар
	اهل اسلام	ahle eslom	
69.	اسلام پناه	eslompanoh	ислом ҳимоячиси

			(*фахрий диний унвон*)
70.	اسلامی	eslomi	ислом динига ва мусулмонларга оид
71.	اسلامیت	eslomiyyat	ислом дини, мусулмон дини, ислом, мусулмонлар
72.	اسماعیلی؛ مذهب اسماعیلی؛	esmoili; mazhabe esmoili	1) исмоилий (*шиа исмоилий мазҳабининг яширин ташкилоти аъзоси*); 2) исмоилий, исмоилийга оид; исмоилизм
73.	اسماعیلیه	esmoiliyye	исмоилийлар мазҳаби
74.	اسمعیلیه	esmailiyye	اسماعیلیه [esmoiliyye]га қаранг
75.	اشهد؛ اشهد خود را گفتن	ashhad; ashhade xud ro go’ftan	ўлимдан олдинги охирги дуо; *сўзлашувда* сўнгги нафас олиш ҳолатида бўлмоқ
76.	آشیخ	osheyx	мулла
77.	اصول	o’suluddin	дин асослари

	الدين		
78.	اصولی	o’suli	2) *диний* асосий, умумий қабул қилинган эътиқодга содиқ қолувчи
79.	اضحی؛ عید اضحی	azho; eyde azho	мусулмонларнинг қурбонлик байрами (*Зулҳижжа ойининг 10-санасида нишонланади*); ذی الحجه [zo’lhijja]га қаранг
80.	اهل اعتزال	ahle e’tezol	мўтазилийлар (*Қуръонни диний ҳақиқатнинг манбаи деб эътироф этади, уни сўзма-сўз эмас, мажозий талқин қиладилар, ривоятларга кўр-кўрона ишонишга қарши чиқадилар*), мўтазилия оқими аъзолари

81.	اعتزالی- اعتزالیون	e’tezoli- e’tezoliyun (ko’pligi)	1) маслагидан (эътиқодидан, сўзидан) қайтган одам, муртад, бузғунчи, ажралиб чиққан киши; 2) мўтазилия, мўтазилия оқими аъзолари
82.	اعتقاد؛ اعتقاد بخدا؛ اعتقاد آوردن؛ اعتقاد بریدن؛	e’teqod; e’teqod ba xudo; e’teqod kardan; e’teqod bo’ridan;	1) дин, ишонч, ишониш, иониш, аминлик; 2) ишонч, ишониш, имон; Худога ишониш; 3) эътиқод, ишонтириш, маслак, фикр, мулоҳаза, ўй; اعتقاد کردن [e’teqod kardan] a) га қаранг; ишончни йўқотмоқ (*кимгадир-нимагадир*

	اعتقاد داشتن؛ اعتقاد کردن	e’teqod doshtan; e’teqod kardan	*нисбатан* از); а) фикрга эга бўлиш; б) اعتقاد کردن [e’teqod kardan] а) га қаранг; а) ишонмоқ (*кимгадир-нимагадир* به); ишонч ҳосил қилмоқ (*кимгадир-нимагадир* به); б) ишонмоқ (*нимагадир* به)
83.	اعراف	a’rof	1) аъроф, аросат, маҳшаргоҳ; 2) Қуръони каримдаги еттинчи суранинг номи
84.	نامه اعمال	nomaye a’mol	номаи аъмол, амаллар китоби
85.	اعوذبالله	auzo’bellah	*ундов сўз* Аллоҳдан паноҳ сўрайман!, худо сақласин!
86.	اغتسال	eg’tesol	ювиниш, таҳорат қилиш, таҳорат,

			ғусл, ғусл қилиш, ювиш
87.	آفتاب پرست	oftobparast	**I.**1) қуёшга сиғинувчи; 2) зардушт; 4) گل آفتاب پرست[go’le oftobparast]-آفتاب گردان [oftobgardon] 1) га қаранг; **II.** қуёшга сиғинувчи
88.	آفتاب پرستی	oftobparasti	қуёшга сиғиниш
89.	آفریدگار	ofaridegor	яратувчи (*Аллоҳнинг сифати*)
90.	افطار؛ افطار کردن	eftor; eftor kardan	рўзани очиш (гўшт, сут кабиларни ейишга рухсат бўлиши); оғиз очмоқ (*қуёш ботгандан кейин*)
91.	افطاری	eftori	рўза пайтида ейиладиган таом (*қуёш ботгандан кейин*)
92.	اقانیم؛	aqonim;	اقنوم [aqnum]

	اقانیم ثلاثه (سه گانه)	aqonim salasa (se gona)	нинг кўплиги; муқаддас учлик
93.	الحاج	alhaj	*оғзаки* حاجی [hoji]га қаранг
94.	الحاد	elhod	1) диндан қайтиш, куфр кетиш, муртадлик, бидъат (ҳукмрон дин ақидаларига хилоф иш, ҳаракат ёки таълимот); 2) даҳрийлик, динсизлик, худосизлик
95.	الكريم	alkarim	ҳиммatли, марҳаматли, олийҳиммат (худонинг сифати)
96.	الله	alloh	худо, Аллоҳ, Оллоҳ
97.	الله اعلم	alloho’a’lam(o’)	[фақат] Оллоҳ билади
98.	اله	elah	худо, тангри, оллоҳ, парвардигор, илоҳ, тангри
99.	الهام؛	elhom;	1) илҳом, илҳомланиш,

	الهام بخشیدن (کردن)؛ الهام گرفتن	elhom baxshidan (kardan); elhom gereftan	руҳланиш, кўтаринки руҳ; 2) ваҳий (худо томонидан пайғамбарга Жаброил фаришта орқали келтирилган хабар, буйруқ ва шу кабилар); илҳом бермоқ, илҳомлантирмоқ, руҳлантирмоқ; ғайратланмоқ, илҳомланмоқ, руҳланмоқ (*кимдандир-нимадандир* از)
100.	آلهه	olehe	*баъзан* اله [elah] нинг кўплиги
101.	الهه	elohe	маъбуда, илоҳа
102.	الهی؛ علم الهی	elohi; elme elohi	илоҳий, динга оид, диний, худога, тангрига оид, худо; الهیات [elohiyot]га қаранг
10	ام القران،	o’mmo’lqo’ron	1) Қуръоннинг

3.	ام الكتاب	ʼo’mmo’lketob	биринчи сураси; 2) Қуръон
104.	– امام ائمه؛ امام زمان؛ امام جمعه	emom-aemme; emom zamon; emom jo’m’e	1) имом, мусулмонларнинг руҳий раҳбари (*шиаларда*); давр, аср имоми (*ўн икки шиа имомининг унвони*); 2) имом, руҳий шахс (*масжидда намозга бошчилик қилувчи*); امام جمعه [emom jo’m’e]га қаранг
105.	امامت	emomat	1) имом вазифани бажариш, имомлик; 2) имомлик; 3) раҳбарлар, бошлиқлар, раҳнамолик, йўлбошчилик
106.	امام جمعه	emom jo’m’e	ибодат қилувчи, диндор, руҳоний, бош масжидда

			жума намозини ўқувчи
107.	امامیه	emomiy(y)e	*оғзаки* шиалар, имомларга эргашган мазҳаб
108.	امت – امم؛ امت عسی؛ امت محمد	o’mmat-o’mam; o’mmate Iso; o’mmate Mo’hammad	1) издошлар, эргашувчилар, мухлислар, давомчилар, давом эттирувчилар, сафдошлар; христианлар; мусулмонлар; 2) халқ, аҳоли, миллат, давлат, мамлакат
109.	امر معروف[به]	amr [ba] ma’ruf	динда (диний китобларда) буюрилган нарса, дин амри, васият, насиҳат, ўгит
110.	آمرزش؛ آمرزش گناهان	omo’rzesh; omo’rzeshe go’nohon	кечириш, афв этиш, гуноҳидан ўтиш, кечиб юбориш, кечимоқ, афв этмоқ;

			гуноҳларнинг кечирилиши
111.	آمرزشکار، آمرزگار	omo’rzeshkor, omo’rzgor	1) худо, тангри, оллоҳ; 2) *диний* раҳмдил, шафқатли, марҳаматли, кўнгли юмшоқ, илтифотли, меҳрибон, ҳамма гуноҳларни кечирувчи, ҳамма гуноҳлардан ўтувчи
112.	آمرزنده	omo’rzande	آمرزشکار [omo’rzeshkor] 2 га қаранг
113.	آمرزیدگی	omo’rzidegi	кечириш, афв этиш, гуноҳидан ўтиш, кечириш (*гуноҳларни*)
114.	آمرزیدن؛ خدا بیامرزدش	omo’rzidan; xudo biomo’rzadesh	эркаламоқ, эркалатмоқ, суймоқ, кечмоқ, кечирмоқ; худо раҳмат қилсин!, худо раҳматига олсин!
11	آمرزیده؛	omo’rzide;	**1.** آمرزیدن

5.			[omo’rzidan] феълининг ЎЗН; **2.** кечирилган, афв этилган; **3.** *кўплиги* آمرزيدگان [omo’rzidegon] – Худо томонидан кечирилган киши
116.	امم	o’mam	امت [o’mmat] нинг кўплиги
117.	اموات	amvot	ميت [mayyet-meyyet] нинг кўплиги
118.	امم	o’mom	امت [o’mmat] нинг кўплиги
119.	اميرالحاج	amiro’lhaj	зиёратчилар карвонининг бошлиғи, зиёратчилар гуруҳининг сайланган раҳбари (*Маккада*)
120.	اميرالمومنين	amiro’lmo’menin	содиқларнинг ҳукмдори (*ҳазрати Алининг унвони*)
121.	آمين	omin	омин!, ҳақиқатан, чиндан ҳам,

			дарҳақиқат, рости билан, дарвоқе!, ҳа шундай бўлади!
122.	اناجيل	anojil	انجيل [enjil] нинг кўплиги
123.	انبياء	anbiyo	نبی [nabiy] нинг кўплиги
124.	روز انجامش	ruze anjomesh	қиёмат куни
125.	انجيل – اناجيل	enjil-anojil (*кўплиги*)	инжил (христианларнинг диний китоби)
126.	انجيلی	enjili	**I.**1) инжилга оид, инжил; 2) инжилчилар мазҳабига оид, инжилчилар; **II.**1) евангелист (инжилнинг тўрт афсонавий муаллифидан ҳар бири), сектант, бирор сектага мансуб киши; 2) протестантлик мазҳабидаги одам
127.	انشهءالله	enshaallah	*ундов сўз* 1) иншоолло, иншооллоҳ!

			(*айнан* худо хоҳласа); 2) шояд, ажаб эмас, балки
128.	انصار	ansor	1) ناصر [noser] 2 ва نصير [nasir] 2 нинг кўплиги; 2) ансор (*қурайшларга қарши курашда Муҳаммад пайғамбарни қўллаб-қувватлаган Мадина аҳолиси*)
129.	انگليون	angeliyun	انجيل [enjil] га қаранг
130.	اوراد	o’vrod	ورد [verd] нинг кўплиги
131.	اوزار	o’vzor	وزر [vezr] нинг кўплиги
132.	اوستا	avesto	Авесто (*зардуштийларнинг муқаддас китоби*)
133.	اوقاف؛	o’vqof;	1) وقف [vaqf] нинг кўплиги; 2) вақф (мулкдорлар томонидан диний муассаса

	ادارہ اوقاف	edoreye o’vqof	ихтиёрига даромадидан фойдаланиб туриш, аммо ўзини сотмаслик шарти билан ўтказилган ёки васият қилиб қолдирилган мулк); вақф мулкини бошқариш идораси
134.	اهرام	ehrom	هرم [haram] I нинг кўплиги
135.	اهرمن	ahreman	اهریمن [ahriman] га қаранг
136.	اهریمن	ahriman	1) Аҳриман (*зардуштийлик динидаги ёвуз руҳ-ёвузлик ва зулмат тимсоли*); 2) иблис, шайтон, ёвуз руҳ
137.	آیات	oyot	آیت [oyat] нинг кўплиги
138.	آیت – آیات؛	oyat-oyot;	1) белги, рамз, аломат, ишора, нишона; 2) нишон, тамға,

	نماز آیت	namoz oyat	эмблема, шартли белги, тимсол, аломат; 3) байроқ; 4) ваҳий, мўжиза; 5) оят, Қуръондан парча; намоз (*зилзила, момақалдироқ пайтида ўқиладиган намоз*)
139.	آیت الله	oyato’lloh	оятулла (*бош мужоҳид унвони*)
140.	ایزد	izad	худо, тангри, оллоҳ, парвардигор
141.	ایمان؛ ایمان آوردن؛	imon; imon ovardan;	1) ишонч, эътиқод, эътимод, дин, имон, маслак, мазҳаб; 2) ишонч билан, дадил, қатъий ишонч; а) юзланмоқ (*иймонга*), қабул

	ایمان داشتن	imon doshtan	қилмоқ, келтирмоқ (*иймон*); б) узил-кесил ишонмоқ, тўла инонмоқ, тўла ишонч ҳосил қилмоқ, ишончи комил бўлмоқ (*нимагадир* به); а) имони комил бўлмоқ, ишонмоқ (*нимагадир* به); б) ишонмоқ (*кимгадир-нимагадир*); имони, ишончи комил бўлмоқ (*нимагадир* به)
142.	ایمان	eymon	يمين [yamin] I 2 нинг кўплиги
143.	ائمه	aemme	امام [emom] нинг кўплиги
		ب	
144.	بابی	bobi	1) бобид, бобидлар сектаси аъзоси (بابیه) 2 га қаранг; 2) бобид, бобидга

			оид
145.	بابیه؛ مذهب بابیه	bobiye; mazhabe bobiye	**I.** بابی [bobi] 2 га қаранг; **II.** бобидлар сектаси (*Саййид Али Муҳаммад Бобонинг тарафдорлари гуруҳи*); бабизм (диний-сиёсий ҳаракат), бабидлар дини
146.	بار	bor	**VII.** (*тожикча* بار بارخدا (ی) (خدا [bore xo’do(y)]га қаранг
147.	بارالە	borelo(h)	(ی) بارخدا [bore xo’do(y)]га қаранг
148.	باریتعالی	boritaolo	парвардигори олам (худонинг сифати); худо амри (иродаси, хоҳиши) билан бўлган, худо буюрган; худо, оллоҳ-таоло
149.	روز بازپسین	ruze bozpasin	б) қайта тирилиш куни (*ўликларни*),

			қиёмат, қиёмат қойим, маҳшар куни
150.	روز بازدار	ruze bozdor	қиёмат, қиёмат қойим, маҳшар куни
151.	بام	bom	بامداد [bomdod] II га қаранг
152.	بانگ نماز	bonge namoz	азон чақириш
153.	بنام خداوند بخشنده و مهربان!	ba nome xudovande baxshande va mehrebon!	меҳрибон ва раҳмли Аллоҳ номи билан!
154.	بخشی	baxshi	**I.** буддист роҳиб
155.	بدمذهب	badmazhab	بدآیین [badoyin]га қаранг
156.	براهمه	baroheme	برهمن [barahman] га қаранг
157.	برزخ	barzax	4) ўлим ва тирилиш ўртасидаги давр;
158.	برسم	barsam	барсам (зардуштийлик ибодатида ишлатиладиган ингичка новдалар)
159.	برغندان	barg‘andon	1) Рамазон ойи яқинлашиб

			келаётганини нишонлайдиган байрам (*Шабон ойининг охирги кунларида ўтказилади* شعبان ва رمضان га қаранг); 2) Рамазон ойи яқинлашиши муносабати билан ичиладиган шаробнинг номи

ورزش
[varzesh]
Жисмоний тарбия ва спортга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
آ-ا			
1.	آتلتیزم، آتلتیک	otletizm, otletik	атлетика
2.	اسپر	espo’r	اسپرت [espo’rt] II га қаранг

3.	اسپرت	espo’rt	спорт
4.	استارت	estort	старт
5.	استارتر	estortar	1) старт берувчи киши;
6.	اسکریم	eskrim	қиличбозлик
7.	اسکی؛ اسکی آبی؛ اسکی کردن	eski; eskiye obi; eski kardan	чанғи; сув чанғиси; чанғида учмоқ
8.	اسکی بازی؛ مرکز اسکی بازی؛ اسکی بازی کردن	eski bozi; markaze eski bozi; eski bozi kardan	чанғи спорти; чанғи базаси, станция; чанғи, чанғида учиш
9.	اسکیتینگ	eskeyting	1) роликлар; 2) اسکیتینگ رینگ [eskeyting ring] 1) га қаранг
10.	اسکیتینگ رینگ	eskeyting ring	1) конкида учиш; 2) конкида

			учиш майдони
11.	آغازگر	og’ozgar	старт берувчи киши, стартер
12.	آفساید	ofsoyd	офсайд (*ўйиндан ташқари ҳолат*)
13.	آکروباسی؛ عملیات آکروباسی	okro’bosi; amaliyote okro’bosi	акробатика (акробатлар бажарадиган мураккаб гимнастика машқлари); акробатик машқлар
14.	الک دولک؛ الک دولک بازی کردن	alakdo’lak; alakdo’lak bozi kardan	чиллак (болалар ўйини); чиллак ўйнамоқ
15.	المپیاد	o’lampiyod	олимпиада
16.	المپیک؛ دهکده المپیک؛	o’lampik; dehkadaye o’lampik;	олимпиадага оид; олимпия қишлоғи;

	مسابقات المپیک	musobaqote o’lampik	олимпия ўйинлари
17.	امتیاز؛ امتیاز آوردن	emtiyoz; emtiyoz ovardan	очко; очко йиғиш
18.	دو امدادی	du emdodi	эстафета югуриши
19.	آهن تسمه	ohantasme	темир гардиш, темир чамбарак
	ب		
20.	بارفیکس؛ بازی بارفیکس؛	borfiks; boziye borfiks	турник (гимнастика асбоби); турникда машқлар қилиш, турникда қилинадиган машқлар
21.	باسکتبال	bosketbol	баскетбол
22.	بالانس	bolons	1) мувозанатн

			и сақлаш (спортда);
23.	تربیت بدنی	tarbiyate badani	жисмоний тарбия
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

اصتلاح تخصصی
[estelohe taxasso’si]
Махсус атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			

10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25			

.			
26.			
27.			
28.			
29.			

کشاورزی
[keshovarzi]
Қишлоқ хўжалигига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ĩ-I	
1.	آبیکاری	obikori	суғорма деҳқончилик
2.	آخر	oxo’r	آخور [oxur] га қаранг
3.	آخور هم ار آخور خوردن و هم از توبره	oxo’r ham az oxo’r xo’rdan va ham az tubre	1) 2) текин томоқ (даромад манбаи); очкўзлик қилмоқ, қўлига илинган нарсани олмоқ
4.	اربابی	arbobi	1)

	املاک اربابی	amloke arbobi	оид; помешчикларнинг ерлари; 2) хўжайинларга, тўраларга (дворянларга, помешчикларга) оид, хос ёки қарашли бўлган, хўжайинга оид
5.	آرتل آرتل کشاورزی	ortel ortele keshovarzi	артель (ишлаб чиқариш воситаларини ижтимоийлаштириш асосида жамоа хўжалигини юритиш учун фуқаролар ишлаб чиқариш бирлашмасининг асосий шакли); қишлоқ хўжалиги артели
6.	ارضی	arzi	1) ер, ер ва ундан

	اصلاحات ارضی؛ ادعای ارضی؛ آفت ارضی	eslohote arzi eddaoye arzi ofate arzi	фойдаланиш масалаларига оид, аграр; аграр ислоҳотлар; 2) ҳудудий даъволар; 3) ер офатлари, касофат, бахтисизлик
7.	آیش بندی	oyesh bandi	алмашлаб экиш
		ب	
8.	باراب	borob	1) суғориладиган (сувли) ерлардаги деҳқончилик, обикор деҳқончилик; 2) суғориладиган экин; 3) суғориладиган ер
9.			

10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25			

.			
26.			
27.			
28.			
29.			

صوفیگری
[sufigari]
Тасаввуфга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.	ارتیاض	ertiyoz	зоҳидлик, дарвешлик, риёзат, шикастанафслик
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11			

.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			

27.			
28.			
29.			

اصطلاح تآتر
[estelohe teatr]
Театрга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
آ-ا			
1.	آکت	okt	акт (айрим ҳаракат)
2.	آنتراکت	ontrokt	1) антракт, танаффус (театрда, концертда); 2) антракт (спектакль кўринишлари ўртасида ижро этиладиган мусиқа асари)

ب			
3.	بازبین	bozbin	контролёр, текширувчи, назоратчи (*театрда, кинода*)
4.	برچسب	barchasb	*театрда* ясама соқол, мўйлов ва қош; этикетка, ёрлиқ; ёзув
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15			

.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

صنعت نساجی

[san’ate nassoji]

тўқимачилик саноатига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			

19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

اصطلاح تکنیکی
[estelohe tekniki]
Техникага оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ĩ-I	

1.	آب	ob	темир жисмларнинг порлаши
2.	آب افشان	obafshon	сувпуркагич
3.	آب آورد و آب آورده چشم آب آورد	obovard va obovo’rd, obovarde chashme obovard	насос (*масалан дарё, музлик*) кўз, катаракдан зарарланган гавҳар
4.	آب بخش آب بخش کن	obbaxsh obbaxsh ko’n	сув тақсимлагич (суғориш учун) 1) آب بان га қаранг; 2)آب بخش га қаранг
5.	آب دزدک	obdo’zdok	машинага мой берадиган асбоб
6.	آبدهی حمام آبدهی	obdehi hammome obdehi	*техника* тоблаш тобланган ҳаммом, тобланган бок
7.	آبرسان	obrason	инжектор (*буғ қозонига сув чиқариб турадиган, чуқур конларни*

			шамоллатадиган ёки кема трюмидан сув чиқарадиган асбоб)
8.	آبگرد چرخ آبگرد	obgard charxe obgard	1) келтирувчи, сув билан айланадиган гидротурбин, сув турбинаси; 2) гирдоб
9.	آبگیری	obgiri	1) тўлдириш (*масалан машинани*); 2) (*масалан пўлатни*); 3) массасининг сувини (намини) қочириш; 4) сув сиғими, кеманинг сувга ботган

	آبگیری کردن	obgiri kardan	қисми а) тўлдириш (*масалан машинани*); б) бўшатиш (*масалан пўлатни*)
10.	آپارات آپارات عکاسی آپارات فیلم برداری آپارات کردن	oporot oporote akkosi oporote filmbardori oporot kardan	1) қурилма, мослама, асбоб; 2) ат, камера; 3) ат (кинофильм оладиган ва уни экранда кўрсатадиган аппарат); 4) ия учун автоклав (*масалан каучук учун*) вулканизация қилмоқ

11.	آتش افروزی	oteshafruzi	ўт олдирмоқ
12.	آتش زنه	oteshzane	1) ўт олдиргич; 2) чақмоқтош; 3) тутантириқ (*ўт ёқиш учун*)
13.	اتصال اتصال پیچی	ettesol ettesole pichi	уланиш, қўшилиш болтли бирикма
14.	محل اتصال	mahale ettesol	бирикиш
15.	اتصال برق	ettesole barq	туташув
16.	دستگاه اتصال	dastgohe ettesol	коммутатор 1. *Электр занжирида ток йўлини узиб-улаб ёки ўзгартириб турадиган асбоб;* 2. телефон аппаратларини узиб-улаб турадиган қурилма
17.	اتوشویی	o’to’shuyi	автомобилларга техник

			хизмат кўрсатиш станцияси
18.	اتوکلاو	o’to’klov	автоклав (нарсаларни юқори босим остида қиздириш учун ишлатиладиган герметик қопқоқли идиш, аппарат)
19.	اتوماتیک تمام اتوماتیک	o’to’motik tamome o’to’motik	автоматик равишда ишлайдиган, автоматик, автомат тўлиқ автоматик
20.	آج آج دادن	oj oj dodan	**I.** нотекис, қўпол баландлик; а) айлантирмоқ; б) думалатиб келтирмоқ
21.	اجاق نفتی	o’joqe nafti	ўчоқ

22.	آجدار شیشه آجدار	ojdor shisheye ojdor	1) тарам-тарам (ботиқ ёки бўртма чизиқлар билан қопланган); 2) грануляциялан-ган, қумоқланган; гофрировка қилинган шиша
23.	اجزاء یدکی	ajzoye yadaki	эҳтиёт қисмлар
24.	آچار آچار دوسر آچار فرانسه	ochor ochore dusar ochore faronsa	гайка калити; иккитомонлама гайкали калит; кериладиган гайка калити
25.	آذرسنج	ozarsanj	пирометр (спектрнинг оптик соҳасида шаффоф бўлмаган жисмларнинг нурланишига қараб уларнинг

			т-расини ўлчаш учун ишлатиладига н асбоб)
26.	ارتباط	ertebot	1) алоқа, муносабат; 2) маълумот, коммуникация, алоқа йўли; телефон
	ارتباط تلفونی،	ertebote telfuni	алоқалари; тўғридан-
	ارتباط مستقیم،	ertebote mo’staqim,	тўғри алоқа; алоқа боғламоқ,
	ارتباط دادن؛	ertebot dodan	алоқа ўрнатмоқ (*нимадур ўртасида* بین);
	ارتباط داشتن؛	ertebot doshtan	а) алоқа, муносабатда бўлмоқ; б) алоқа муносабат ўрнатмоқ, тааллуқли бўлмоқ (*кимгадир-нимагадир* به);
	ارتباط یافتن؛	ertebot	ارتباط پیدا کردن [ertebot peydo

	ارتباط پیدا کردن؛ ارتباط دائر (برقرار) کرین	yoftan ertebot peydo kardan ertebote doyer (barqaror) kardan	kardan] га қаранг; боғланмоқ, уланмоқ, алоқа ўрнатмоқ; боғламоқ, алоқа ўрнатмоқ
27.	ارتباطی خطوط ارتباطی	erteboti xo’tute erteboti	боғловчи, коммуникация га, алоқа йўлларига оид, коммуникацион, коммуникация (алоқа) йўллари; коммуникация, алоқа йўллари
28.	ارکاندیشن	erkondishIn	биноларда сунъий иқлим ҳосил қилувчи, ҳаво ҳароратини, намлигини бир хилда сақловчи

			қурилма
29.	آژ آژ دادن	oj oj dodan	накатка (ғурралаш) – (мато, қоғозни ўраш учун мўлжалланган механизм); трахтовка; ғурраламоқ, трахтовка қилмоқ
30.	اسپیدومتر	espido’metr	спидометр (тезликни ва ўтилган масофани кўрсатадиган асбоб)
31.	استابیلیزاتور	estobilizato’r	стабилизатор (бир хил ишлашни таъминловчи қурилма)
32.	استارتر	estortar	2) ишга солиш механизми, стартер (*автомобилда*)
33.	استوانه؛	o’sto’vone;	3) барабан (машина ва механизмларнинг

	استوانه ترمز	o’sto’vone to’rmo’z	цилиндр шаклидаги қисми); тормоз барабани
34.	استوانه ای	o’sto’voneiy	цилиндр, цилиндрик, цилиндрсимон, цилиндр шаклидаги
35.	آسه	ose	вал (турли машина ва механизмларда ўз ўқи атрофида айланадиган ва ўзига ўрнатилган деталга айланма ҳаракат ва куч узатадиган деталь); **2)** ҳайдалган дала; **III.** *баъзан* сариқлик, заҳиллик

			(ранги сариқ, сарғайган);
36.	اشپیل	eshpil	чув, чувчўп, шплинт – металл (баъзан эластик) маҳкамлагич, ярим доира кесманинг симли новда шаклида қилинган, букилишда кўз ҳосил қилиш учун ярмига эгилган. У енгил юкланган қисмларни маҳкамлаш ёки ёнғоқларни ўз-ўзидан бураб қўймаслик учун ишлатилади
37.	دریچه اطمینان	darichaye etminon	эҳтиёт клапани (сув, ҳаво ёки буғ йўлини очиб-

			бекитиб турадиган деталь ёки қопқоқ)
38.	آغازگر	og’ozgar	стартер (двигателларни юргизиб берувчи – ўт олдирувчи механизм)
39.	آفتومات	afto’mot	автомат (*машина, мослама*)
40.	اقلیما	eqlimiyo	металл заки, тўпон
41.	آکومولاتور	oko’mmuloto’r	аккумулятор (электр ёки иссиқлик энергиясини кейинчалик фойдаланиш учун тўплайдиган асбоб)
42.	آمیزه	omize	қотишма, бирикма, қоришма
43.	انباره	ambore	аккумулятор (*кейинчалик фойдаланиш мақсадида*

			энергияни тўплайдиган қурилма), тўплагич
44.	انتقال	enteqol	4) узатма (*передача*) – (ҳаракатни машинанинг бир қисмидан бошқа қисмига ўтказувчи механизм), келтириш;
45.	انحراف	enherof	2) оғиш, бурилиш, четга чиқиш, деривиация (ўқ, снаряд ва шу кабиларнинг ўз йўлидан оғиши);
46.	اوتاکار	o’tokor	1) катта автобус; 2) автокар (саноат корхоналарида ички транспорт сифатида фойдаланилад

			иган ўзиюрар арава)
		ب	
47.	بابیت	bobit	баббит (қалай, сурма, мис қотишмаси)
48.	باتیسکاف	botiskof	батискаф (чуқур сув остида юрадиган аппарат, камера)
49.	بادامک	bodomak	2) шпонка (машина, механизм ва шу каби қурилмаларни нг қисмларини бир-бирига мустаҳкамлай диган деталь)
50.	بازو؛	bozu;	2) елка (*ричагнинг таянч нуқтасидан ричакка таъсир қилувчи куч нуқтасигача*

	بازو دستگیره	bozu dastgire	*бўлган қисми*); тутқич қўли
51.	بازیابی	bozyobi	2) тикланиш
52.	بازیافت؛ بازیافت کار گردانی	bozyoft; bozyoft kor gardoni	1) қайтариб олиш, қайтариш; 2) топилган нарса, топилдиқ, топилма; тасодифан топилган, ўз ўрнига тушган (айни жойини топган, жуда мос) нарса, кимса; муваффақият, ютуқ, омад, иқбол, бахт; режиссёрлик топилмаси; 3) тасодифий муваффақият; осон омад
53.	باک	bok	**II.** цистерна, бок, резервуар (тиндиргич,

			сув хўжалигида)
54.	بالابر	bolobar	кўтарма механизм; кўтарма кран; элеватор (механизациялаштирилган катта ғалла омбори), юк ташиш транспортёри, кўтариш мосламаси
55.	بخارتقسیم کن	bo’xortaqsimko’n	золотник (турли машиналарда: буғ, суюқлик ёки газ тақсимловчи клапан)
56.	بخارسنج	bo’xorsanj	паромер, буғўлчагич
57.	برفپاک کن	barfpokko‘n	1) (*тожикча* ماشین برفپاک کن) [moshine barfpokko‘n] – қор курайдиган (қордан тозалайдиган)

			машина, қоркурагич, қортозалагич, қор курайдиган машина; 2) қор тозалаш билан шуғулланадиган одам; 3) ойнатозалагич (автомашналарда)
58.	برف روب	barfrub	برفپاک کن [barfpokko‘n] 1), 2) га қаранг
59.	برقو؛ برقو کردن	barqu; barqu kardan	*техника* развёртка (*тешикни мослаш, кенгайтириш учун ишлатиладиган асбоб*), зенковка (*фаска ва конуссимон ўйиқ ҳосил қилиш учун ишлатилади*);

			пармаламоқ, пармалаб тешмоқ, пармалаб катта қилмоқ (кенгайтирмоқ), кенгайтирмоқ, зенковка қилиш, пармалаб очиш

اصتلاح بازرگانی
[estelohe bozargoni]
Савдо-сотиқ атамалари

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.	احتکار	ehtekor	1)чайқовчилик, олибсотарлик;
	احتکار کردن	ehtekor kardan	2) чайқовчилик мақсадида товарларни сотиб олиш; а)

			олибсотарлик (чайқовчилик) қилмоқ, олибсотмоқ; ўз манфаати учун фойдаланмоқ б) товарлар сотиб олиш (*чайқовчилик мақсадида*)
2.	احتکاری	ehtekori	олибсотарликка оид, чайқовчиликка асосланган (*қаратилган*)
3.	امتیازنامه	emtiyoznome	1) патент, гувоҳнома, шаҳодатнома (савдо-сотиқ ёки ҳунар билан шуғулланиш учун бериладиган

			ҳужжат); 2) концессион шартнома
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20			

.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

اصطلاحات فیزیک
[estelohote fizik]
Физикага оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипция си	таржимаси
		Ì-I	
1.	آبکی	obaki	1) серсув;

	آبکی کردن	obaki kardan	2) суюлтирмоқ, кўпроқ суюқлик ҳосил қилмоқ
2.	آبگونه	obgune	1) суюқ; 2) суюқлик
3.	اپتیک	o’ptik	1)оптика (*физиканинг ёруғликнинг табиатини, ёруғлик ҳодисалари и қонуниятларини, ёруғлик б-н моддаларнинг ўзаро таъсирини ўрганадиган бўлими*); 2)
4.	آتم ва اتم (آتم) هسته اتم	oto’m va ato’m hasteye oto’m	атом атом ядроси
5.	آتمی ва اتمی	oto’mi va	атом

	انرژی اتمی ایستگاه برق اتمی وزن اتمی بیماری اتمی	ato’mi enerjiye ato’mi istgohe barqe ato’mi vazne ato’mi bimoriye ato’mi	атом энергияси атом электростанцияси атом оғирлиги радиация касаллиги
6.	آتوم ва اتوم	oto’m va ato’m	آтом га қаранг
7.	اجرام بسیطه اجرام سماویه	ajrome basite ajrome samoviya	оддий жисмлар, элементлар; осмон жисмлари, ёритқич
8.	آذرخش	ozaraxsh	1) чақмоқ, яшин; 2) آذرجشن [ozarjashn] га қаранг; 3) Озарахш (*ўғил бола исми*)
9.	ارتفاع سنج	ertefosanj	баландликни ўлчайдиган асбоб, баландлик ўлчагич,

			альтиметр
10.	ارتفاع یاب	ertefoyob	теодолит (бурчакларни ўлчайдиган асбоб)
11.	اردی بهشت	o’rdibehesht	ўрдибеҳешт (*Эрон шамсий-қамарий тақвимининг иккинчи ойи, 21 апрель-21 майга мувофиқ*)
12.	آرئومتر	oreo’metr	ареометр (суюқлик ва қаттиқ жисмларнинг зичлигини ўлчайдиган асбоб)
13.	اسب بخار	asbe bo’xor	от кучи
14.	اسپکتر	espekto’r	спектр (мураккаб нурнинг шиша призма ва шу каби орқали ўтиб, таркибий қисмларга

			ажралиши натижасида ҳосил бўлган ранг-баранг чизиқлар)
15.	اسپکترسکپ	espektroskop	спектроскоп (оптик спектрларни кузатиш асбоби)
16.	استرئوسکپ	estereosko’p	стереоскоп (иккита ясси тасвирни бир-бирига қўшиб бўрттириб кўрсатадиган оптик асбоб)
17.	استروفونیک صدای استروفونیک	estereo’fo’nik; sedoye estereo’fo’nik	стереофония (товушни бутун ҳажмий хусусиятлари билан эшиттириш)га оид; стереофоник товуш
18.	استرئوسکپ	estereosko’p	стереоскоп (иккита ясси тасвирни бир-бирига қўшиб

			бўрттириб кўрсатадиган оптик асбоб)
19.	استقطاب	esteqtob	поляризация, қутбланиш (ёруғлик электромагнит тебранишлари каби ҳодисаларнинг маълум юзада қутбланиш-қутбларга ажралиш хусусияти)
20.	اسلاید	esloyd	диапозитив (экранга проекциялаш учун тайёрланган шаффоф фотосурат)
21.	آسمان درخش	osmonderaxsh	*баъзан* чақмоқ, яшин (атмосферадаги электрнинг бир он ичида илон изи

			шаклида ёниб, чақнаши, чақмоқ)
22.	آسمان غرش، آسمان غرغره	osmong’o’rresh, osmong’o’rg’o’re	آسمان غرنبه [osmong’o’ro’mbe] га қаранг
23.	آسمان غرنبه، آسمان قرمبه	osmong’o’rnabe, osmonqo’ro’mbe	*сўзлашувда* момақалдироқ, яшин
24.	اسیلوگراف	o’silo’grof	осциллограф (электр ҳодисаларини кузатиш ва эгри чизиқ равишида ёзиб олиш учун ишлатиладиган асбоб)
25.	علم اصوات	elme asvot	акустика (физиканинг товуш ҳақидаги бўлими)
26.	آکورد	okurd	аккорд (турли баландликдаги бир неча товушнинг

			ҳамоҳанг бирлиги)
27.	اكيال	akyol	كيل [keyl] нинг кўплиги
28.	القاء؛ القاء الكتريسيته	elqo; elqoye elektrisita	индукция (жузъий ҳодисалардан умумий натижа чиқариш, айрим фактлардан умумий хулосага келиш); индукция (магнит майдонида ҳаракатланувчи ёки ўзгарувчан магнит майдонида ҳаракатсиз турган ўтказгичдги электр); электр индукция; электр

			индукцияси; б) индукция қилмоқ
29.	القایی؛ جریان القایی	alqoyi; jarayone alqoyi	индукция ҳодисасига асосланган, индукция туфайли ҳосил бўладиган, индукцияланган, индукция асосида ишлайдиган; индуктив ток
30.	الکترد	elektro’d	الкترод [elektro’d]га қаранг
31.	الکترومان	elektro’emon	электромагнит
32.	الکتروپمپ	elektro’sko’p	электропомпа
33.	الکتروتراپی	elektro’teropi	электротерапия
34.	الکتروتکنیک	elektro’teknik	1) электротехника; 2) электротехник

35.	الكتروتوربين	elektro’teturbin	электр турбинаси
36.	الكترود؛ الكترود مثبت؛ الكترود منفى	elektro’d; elektro’demo’sbat; elektro’demanfiy	электрод; мусбат электрод, анод; манфий электрод, катод
37.	الكتوسكپ	elektro’sko’p	электроскоп (электр зарядларини аниқлайдиган асбоб)
38.	الكترولیت	elektro’lit	электролит
39.	الكترولیز	elektro’liz	электролиз (моддани, шу модда эритмаси орқали электр токи ўтказиб, таркибий қисмларга ажратиш)
40.	الكترومагنیت	elektromognit	электромагнит (устига ўралган изоляцияланган сим

			орқали ток ўтказилганда магнитланадиган темир ёки пўлат парчаси, темир ўзакли сим ўралган ғалтак)
41.	الكتروماگنيتيک	elektromogniti k	электромагнитизмга оид, электромагнитизм, электромагнит, электромагнитга оид
42.	الكترومتر	elektrometr	электрометр (зарядланган жисмларнинг потенциалларини ўлчайдиган асбоб)
43.	الكترومكانيک	elektromekoni k	электромеханика (электротехниканинг электр энергияси билан

			ишлайдиган, электр двигателлар, электр машиналар ва улардан фойдаланиш назарияси ва амалиёти билан шуғулланадиган бўлими)
44.	الكتروموتور	elektro’mo’to’r	электр мотори, электр двигатели, электр энергиясини механик энергияга айлантирадиган машина
45.	الكترون	elektron	электрон
46.	الكترونوولت	elektronovolt	электроновольт (ядро физикаси ва атом физикасида: энергия ўлчаш

			бирлиги)
47.	الکترونیک؛	elektro’nik;	1) электроника (физиканинг электрон жараёнларни ўрганадиган бўлими, шунингдек, техниканинг электрон мосламалар ишлаб чиқариш ва уларни қўллаш билан боғлиқ соҳаси); 2) электронга оид, электрон; электрон мия
	مغز الکترونیک	mag’ze elektronik	
48.	الکتردزه؛ الکتردزه کردن	elektrize; elektrize kardan	электрланган; электр билан зарядламоқ, электрламоқ, электр заряди бермоқ
49	الکتریسیته؛	elektrisite;	электр;

.	دارای الکتریسیته کردن	doroye elektrisite kardan	электр билан зарядламоқ, электрламоқ, электр заряди бермоқ
50.	الکتریسین	elektrisian	электротехник (электротехника мутахассиси), электромонтёр (электр тармоқлари ва асбоб-ускуналарини ўрнатиш, ишга солиш ҳамда улар устидан назорат қилиб туриш иши билан шуғулланувчи ишчи-мутахассис)
51.	الکتریفیکاسیون	elektrifikas(i)yo’n	электрификация (электр энергияси билан таъминлаш,

			ишлаб чиқариш ва бутун хўжаликни электр энергиясидан кенг миқёсда фойдаланишга ўтказиш, электрлаштириш)
52.	الکتریک؛ چراغ الکتریک	elektrik; charog’e elektrik	1) электрга оид, электр, электрик; электр чироқ; 2) электр
53.	الکتریکی	elektriki	1) الکتریک [elektrik] 1 га қаранг; 2) электр дўкони
54.	آمپر	omper	ампер – (СИ тизимида электр ток кучи бирлиги. А билан белгиланади, электр токи кучининг ўлчов бирлиги)

55.	آمپرسنج	ompersanj	амперметр (электр токи кучини ўлчайдиган асбоб)
56.	آمپرمتر	ompermetr	амперметр (электр токи кучини ўлчайдиган асбоб)
57.	امتداد؛ در امتداد خیابان؛ امتداد دادن؛	emtedod; dar emtedode xiyobon; emtedod dodan;	**I.**1) масофа, кўлам (бўй, эн ва баландлик), бирор нарсанинг давоми, узунлик, узоқлик, давомлилик; кўча бўйлаб; 2) масофа, кўлам (бўй, эн ва баландлик); чўзиқлик, узунлик, давомлилик, узоқлик, давом этиш

	امتداد داشتن؛ امتداد یافتن	emtedod doshtan; emtedod yoftan	вақти, муддати; а) давом эттирмоқ, давом қилдирмоқ, (муддатини) давом этмоқ; давом қилмоқ, чўзилмоқ; а) давом этмоқ, давом қилмоқ, муддати чўзилмоқ, узаймоқ, узайиб қолмоқ, узайтирилмоқ, узунасига кенгаймоқ; б) узайтирмоқ, орттирмоқ (*муддат, вақт ҳақида*)
58	امواج؛	amvoj;	موج [mavj]

.	امواج کوتاه؛ جنگ امواج	amvoje kutoh; jange amvoj	нинг кўплиги; қисқа тўлқинлар; ҳаво жанги, ҳаводаги жанг
59.	آنتن	onten	антенна (радиоқурилманинг электромагнит тўлқинларни тарқатиш ёки қабул қилиш учун мосланган ўтказгич ёки ўтказгичлар тизимидан иборат қисми)
60.	آند	ono’d	анод (мусбат зарядланган электрод)
61.	انرژی؛	enerji;	энергия, қувват (материянинг иш-ҳаракатни

	انرژی اتمی	enerjiye ato’mi	юзага келтириш қобилияти); атом энергияси
62.	زاویه انعکاس	zovyaye en’ekos	акс эттириш бурчаги, ёруғлик бурчаги
63.	انکسار؛ انکسار نور؛ قابل انکسار؛ انکسار خاطر	enkesor; enkesore nur; qobele enkesor; enkesor xoter	1) синиш, синдириш, йўналишни ўзгартириш; рефракция (ҳавода ёруғлик нурларининг синиши, товуш тебранишлари и йўналишинин г ўзгариши); синувчи (*нурлар ҳақида*); 2) синиш, синдириш;

			китобий тушкунлик, тушкун кайфият
64.	آنمومتر	onemo’metr	*метереология* анемометр (ҳаво ва газ оқими тезлигини ўлчайдиган асбоб)
65.	آنه	one	one (1/16 каратга тенг заргарлик ўлчов бирлиги)
66.	اوج نما	o’vjnamo	альтиметр, баландлик ўлчагич
67.	اوقیه	o’vqiye	*оғзаки* унция (оғирлик, дори, тилла ўлчов бирлиги)
68.	اونس	o’ns	унция (қадимги Римда, Россияда, Сицилия ва

			Испанияда ўлчов бирлиги)
69.	اهم	o’hm	ом (электр қаршилигининг ўлчов бирлиги)
70.	اهم متر	o’hmmetr	омметр (электр қаршилигини ўлчайдиган асбоб)
71.	آهن ربا؛ آهن ربا الکتریکی (برقی)؛	ohanrabo; ohanraboye elektriki (barqi);	1) магнит; электромагнит; 2) آهن رباyi [ohanraboyi] га қаранг
72.	آهن ربایی؛ طیف آهن ربایی	ohanraboyi; tife ohanraboyi	магнитга оид, магнит; магнит спектр
73.	ایزوتوپی	izo’to’pi	изотропия (муҳит (жисм) физик хоссаларининг турли

			йуналишларда бир хил бўлиши)
74.	ایزومر	izo’mer	изомер (кимёвий таркиби ва молекуляр оғирлиги бир хил, аммо тузилиши ва физик ва кимёвий хусусиятлари бошқа-бошқа бўлган моддалар)
75.	اینرسی	inersi	инерция (жисмларнинг ташқи таъсир бўлмаса, тинч ёки текис ҳаракатдаги ҳолатини сақлаш хусусияти)
76.	ایونسفر	iyo’no’sfer	ионосфера (атмосферанинг ионларга ва эркин электронларг

			а бой юқори қатлами)
77.	ایونیزاسیون	io’nizos(i)yo’n	ионизация (ионларга айланиш ёки айлантириш, ионларнинг ҳосил бўлиши, ионлашув)
		ب	
78.	باتری؛ باتری آکومولاتور؛ باتری خشک	botri; botri okkumulotur; botri xo’shk	электр батареяси; гальвани элементлари; аккумулятор; аккумуляторлар батареяси; қуруқ элемент
79.	باتری دار	botridor	батареяга оид, батарея
80.	بار الکتریکی	bore elektriki	электр заряди
81.	باران سنج	boronsanj	ёмғир ўлчагич
82	بارومتر	boro’metr	барометр

.			(атмосфера босимини ўлчайдиган асбоб)
83.	بازتاب، بازتابش، بازتابی	boztob, boztobesh, boztobi	қайтариш (*ёруғлик*), бошқа бир ҳодисанинг таъсири, оқибати, акси, акс этиши
84.	بازگشت	bozgasht	3) (*ёруғлик*), рефлексия (ўз руҳий ҳолати ҳақида ўйлаш, хаёл суриш, фикр юргизиш, уни таҳлил қилишга мойиллик)
85.	بخار - ابخره؛ بخار آب؛	bo’xor-obxere; bo’xore ob;	1) буғ, пар; парлар; сув буғи;

	دیگ بخار؛	dige bo’xor;	буғ қозони;
	بخار سیر شده؛	bo’xore sir sho’de;	тўйинган буғ;
	ماشین بخار؛	moshine bo’xor;	буғ машинаси; 2) парлар; заҳарли чиринди буғлари; 3) туман пардаси, парда, шаша газлама, дока, тўр;
	بخار دادن؛	bo’xor dodan;	буғ билан ишлов бермоқ, буғламоқ;
	بخار شدن؛	bo’xor sho’dan;	буғланмоқ, буғга айланмоқ;
	بخار کردن	bo’xor kardan	буғланиб тозаланмоқ;

			буғлантирмоқ, буғга айлантирмоқ, буғланиб чиқмоқ, буғга айланиб кетмоқ;
86.	اسب بخار	asbe bo’xor	от кучи (қувват бирлиги)
87.	بخارآب	bo’xor(e)ob	сув буғлари
88.	بخارزا	bo’xorzo	буғ генератори
89.	بخارمانند؛ مواد بخارمانند	bo’xormonand; mavode bo’xormonand	газсимон, газ ҳолидаги, газ; газсимон модда
90.	برآیند	baroyand	тенг таъсир этувчи куч
91.	برق؛ چراغ برق؛ کارخانه برق؛	barq; cherog‘e barq; korxoneye barq;	1) чақмоқ, яшин, ўт, чақнаш; 2) электр; электр ёруғлиги;

	ماهی برق؛	mohiye barq;	электростанция, электр станцияси; электр скат (думи ингичка, япалоқ денгиз балиғи); 3) учқун разряд (учқун ёки яшин шаклидаги электр разряди); 4) ялтираш, ярқираш, чақнаш, ялтироқлик, жило, сайқал; жило бермоқ, янада ярқиратмоқ (*нимагадир* ,به را); ялтирамоқ,
	برق انداختن؛	barq andoxtan;	
	برق زدن؛	barq zadan;	

	برق گرفتن؛ اورا برق گرفت	barq gereftan; u ro barq gereft	ярқирамоқ, чақнамоқ, барқ урмоқ, ёрқин нур сочмоқ; йилт-йилт ёнмоқ, чақнамоқ, товланмоқ, жилваланмоқ, товланиб турмоқ, жирмирламоқ, жимир-жимир қилмоқ; порламоқ, кўринмоқ, билинмоқ, намоён бўлмоқ, ўти ёнмоқ; электр токи уриши; уни электр токи урган эди
92.	برق آسا	barqoso	**1.** яшин тезлигидаги; яшиндек тез;

			шиддатли; **2.** чақмоқ тезлигида

فیزیولوژی
[fizyo’lo’ji]
Физиология (инсон тана аъзолари)га оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ї-І	
1.	آب پشت ва آب کمر – *сўзлашув* сперма, маний;	obe po’sht va obe kamar	маний (сперма)
2.	آب دهان آب دهان انداختن	obedahoon obedahoon andoxtan	1) тупук, сўлак, сўлакай; 2) тупурик, тупук; тупурмоқ, тупламоқ, туп демоқ
3.	ابط	ebit	*баъзан* қўлтиқ
4.	آبگاه	obgoh	1) биқин; 2)

			остки қисми, қорин билан сонлар ораси; 3) пуфаги;
5.	انگشت ابهام	angoʼshte ebhom	катта бармоқ
6.	ابهر	abhar	бўйинтуруқ веналар, кўк томирлар (бош ва юздан юракка борадиган қон томирлар)
7.	ابهران	abharon	уйқу артерияси (*қизил қон томири*)
8.	اجسام	ajsom	جسم [jesm] нинг кўплиги
9.	احداق	ahdoq	حدقه [hadaqe] нинг кўплиги
10.	احلیل	ehlil	эркак жинсий аъзоси (олат)
11.	آران	oron	тирсак
12.	آرواره آرواره بالا (زبرین)؛	orvore orvore bolo (zabarin)	1) чакак, жағ; юқори жағ; пастки

	آروارہ پایین (زیرین)؛ آروارہ اش گرم شدہ	orvore poyin (zirin) orvoraash garm sho’de	жағ; 2) жағ суякларининг тишлар жойлашадиган ўйиқчаси; *сўзлашувда* у лақиллади
13.	اسپرم	esperm	сперма, маний, уруғ
14.	اسپرماتوزوئید	espermato’zo’id	сперматозоид, пушт (эркак уруғининг ҳужайраси)
15.	است	o’st va est	*баъзан* орқа, тананинг орқа қисми, думба, одамнинг думбаси, думбанинг бир палласи
16.	آسه ای	osei	иккинчи бўйин умуртқаси
17.	اشتالنگ	eshtolang	1) тўпиқ, тўпиқ суяги;
18.	اشکم	eshkam	شکم [shekam] га қаранг
19.	اشکنبه	eshkambe	شکنبه [shekambe] га қаранг
20	اشکنج	eshkanj	شکنج [shekanj] 2

.			га қаранг
21.	اشكنجه	eshkanje	شكنجه [shekanje] га қаранг
22.	اصابع	asobe	اصبع [asba’] нинг кўплиги
23.	اصبع – اصابع	asba’-asobe’	*баъзан* бармоқ
24.	اصلاب	aslob	صلب [so’lb] II нинг кўплиги
25.	اضراس	azros	ضرس [zers] нинг кўплиги
26.	اظفار	azfor	ظفر [zo’fr] нинг кўплиги
27.	اعين	a’yo’n	عين [eyn, ayn] I нинг кўплиги
28.	اكتاف	aktof	كتف [ketf, katf] нинг кўплиги
29.	آلر	olar	орқа, орт, кет, думба, одамнинг думбаси, думбанинг бир палласи
30.	الفينه	alfine	الفيه [alfiyye] II га қаранг
31.	الفيه	alfiyye	**II.** бола туғдирувчи жинсий аъзо
32.	انف – انوف	anf-o’nuf	*баъзан* бурун
33	انگشت؛	ango’sht;	бармоқ;

.	انگشت بزرگ؛	ango’shte bo’zo’rg;	бош бармоқ;
	انگشت حلقه (بنصر)؛	ango’shte halqe (benser);	номсиз (сўфи) бармоқ (ўрта қўл билан чимчилоқ ўртасидаги бармоқ);
	انگشت سبابه (شهادت)؛	ango’shte sabobe (shahodat);	кўрсаткич бармоқ;
	انگشت کوچک (خنصر)؛	ango’shte kuchek (xenser);	жимжилоқ;
	انگشت میانه (وسطی)؛ نوک (سر) انگشت؛	ango’shte miyone (vasati); nuk (sare) ango’sht;	ўрта бармоқ, ўрта қўл; бармоқ учи;
	او انگشت کوچک تو نمیشود؛	u ango’shte kucheke tu namishavad;	у сенинг кичик бармоғингга ҳам арзимайди;
	انگشت زدن؛	ango’sht zadan;	*сўзлашувда* а) тегмоқ, бармоғи билан тегинмоқ;

	انگشت کردن؛	angoʼsht kardan;	б) *баъзан* бармоқларни шақиллатмоқ; *сўзлашувда* а) бармоғини тиқмоқ, суқмоқ; б) *баъзан* аралашмоқ (*бирор нарсага*);
	انگشت گذاردن؛	angoʼsht goʼzordan;	انگشت زدن [angoʼsht zadan] а) га қаранг;
	در انگشت کردن؛	dar angoʼsht kardan;	бармоғига, қўлига киймоқ;
	انگشت بدندان گزیدن؛	angoʼsht be dandon goʼzidan;	қаттиқ пушаймон бўлмоқ, аттанг деб ачиниб қолмоқ, пушаймон қилмоқ, пушаймон бўлмоқ;
	انگشت بدهان ماندن؛	angoʼsht be dahon mondan;	жуда ажабланмоқ, ҳайрон қолмоқ,

	انگشت برچشم نهادن؛ انگشت بر حرف کسی نهادن؛ انگشت بردهان نهادن؛ انگشت بر لب کسی زدن؛ حیرت بر دهان نهادن؛ انگشت انگشت خاییدن؛	ango’sht bar cheshm nehodan; ango’sht bar harfe kasi nehodan; ango’sht bar dahon nehodan; ango’sht bar labe kasi zadan; ango’shte hayrat bar dahon nehodan; ango’sht	оғзини ланг очиб қолмоқ; розилик билдирмоқ, итоат этмоқ; а) жимликка чақирмоқ; б) ҳамдардлик билдириш; а) бармоғини оғзига қўймоқ (жимлик ишораси); б) ҳамдардлик билдирмоқ; бировни гапиришга мажбурламоқ; [ba بدهان ماندن dahon mondan]га қаранг; انگشت بدندان گزیدن [ango’sht be

		xoyidan;	dandon go’zidan] га қаранг;
	انگشت در (به) شیر (ماست) کسی زدن؛	ango’sht dar (ba) shire (most) kasi zadan;	а) кимгадир ҳалақит бермоқ, тўғоноқ бўлмоқ, ғилдиракка чўп суқмоқ; б) бировнинг ишига аралашмоқ;
	انگشت رساندن؛	ango’sht rasondan;	*сўзлашувда* иғвогарлик билан машғул бўлмоқ;
	انگشت ندامت بدهان گرفتن	ango’shte nadomat be dahon gereftan	انگشت بدندان گزیدن [ango’sht be dandon go’zidan] га қаранг
34.	انگشت پوش	ango’shtpush	бармоқ учи
35.	انگلک	ango’lak	انگولک [angulak] га қаранг
36.	انگورک چشم	angurak cheshm	*баъзан* кўз қорачиғи
37.	انوف	o’nuf	انف [anf] нинг кўплиги
38.	انیاب	anyob	ناب [nob] II нинг кўплиги

ب			
39.	بازو	bozu	1) қўл (*тирсагидан елкагача*); елка, кифт;
40.	بدن-ابدان (кўплиги)	badan-abdon	бадан, тан, тана, гавда, аъзойи-бадан
41.	بدن پیمایی	badanpeymoyi	антропометрия (антропология илмида:одам танаси ва аъзоларини ўлчашга асосланган текшириш усули)
42.	بر؛	bar;	IV **1.**1) кўкрак, кўкс, сийна, бағир, тўш; бел; ён, ёнбош, биқин; 2) *оғзаки* тананинг юқори қисми; **2.: بر [bar]** *отдан ясалган предлог оғзакида* 1) ёнида, олдида,

	او بر شهر رفت؛ در برداشتن؛	u bar shahar raft; dar bardoshtan;	яқинида, лабида, устида, бошида; **بر راه [bar roh]** – йўл бўйлаб; 2) -га, томон; у шаҳар томон йўл олди; а) тутмоқ, сақламоқ, ўз ичига олмоқ, қуршамоқ; б) در برداشتن [dar bardoshtan] а) га қаранг
43.	برکاپوز	barkopuz	*баъзан* жағ; юзнинг оғиз атрофидаги қисми

فلسفه
[falsafe]
Фалсафага оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.	اپیکوری	epikuri	файласуф Эпикурнинг фалсафа

			таълимоти
2.	اپیکوریسم	epikur(e)ism	эпекуреизм (*Эпикур ғояларидан келиб чиққан таълимот*)
3.	آخشیج ва اخشیج	oxshij va axshij	1) табиатдаги тўрт унсурнинг бири (*олов, сув, ҳаво, тупроқ*); 2) зиддият
4.	ادراک سه مرحله ادراک ادراک کردن	edrok se marhaleye edrok edrok kardan	1) идрок, уқув, тушуниш, англаш, фаҳмлаш, англамоқ, тушуниб олмоқ, тушуниб етмоқ, фаҳмламоқ, тан олмоқ, иқрор бўлмоқ; 2) билиш (объектив дунё қонуниятлари ни англаб

			етиш); идрокнинг уч даражаси; а) тушунмоқ, англамоқ; б) *фалсафий* билмоқ
5.	اسپریتوالیسم	esperitualism	спиритуализм (руҳни воқеликнинг биринчи асоси, материяга боғлиқ бўлмаган ҳолда мавжуд деб билувчи идеалистик фалсафий дунёқараш)
6.	استدلال معکوس	estedlole ma’kus	қарама-қарши далил
7.	اسطقس	o’sto’qo’s	*оғзаки* 1) унсур (элемент); 3)2) табиат, табиий хосса, организм (ҳар қандай

			жон эгаси)
8.	اسکولاستیک	esko’lostik	**I.** схоластикага оид; **II.**1) схоластик 2) схоластика – (диний дунёқарашни назарий асослашга интилувчи диний фалсафа)
9.	اشراقی – اشراقیون (кўплиги)	eshroqi-eshroqiyun	мусулмон шарқида Афлотун фалсафий таълимотининг издооши
10.	افلاطونی	aflotuni	платонизм (юнон файласуфи Платон (Афлотун) ва унинг шогирдлари таъсирида юзага келган идеалистик фалсафий

			оқим), Платонга оид
11.	اکلکتیسم	eklektism	эклектизм (*турлича қарашларни, назарияларни бир-бирига ўзбошимчалик билан қориштириб юбориш*)
12.	اگزیستانسیالیسم	egzistonsiyolism	экзистенциализм (мавжудлик фалсафаси)
13.	آگنوستیسیسم	ogno’stisism	агностицизм (объектив дунёни ва унинг қонуниятларини билиш мумкинлигини инкор этувчи идеалистик фалсафий таълимот)
14.	امپیریسم	ampirism	эмпиризм (тажрибага асосланган идрокни яъни

			ҳиссий идрокни билишнинг бирдан-бир манбаи деб биладиган ва назариянинг аҳамиятини инкор қиладиган таълимот); назарияни камситиб, фақат амалий ишга, тажрибага берилиш, қуруқ амалиётчилик
15.	آنتی تز	ontitez	1) антитеза (қарама-қаршилик, хилоф, зид, хосса, ҳол, хусусият, шундай қаршиликларни ўзаро қиёслаш); 2) антитезис (мавжуд

			тезисга, мулоҳазага қарши қўйилган, уни инкор этувчи янги тезис, мулоҳаза)
16.	آنيميسم	onimism	анимизм (ибтидоий халқларда: ҳар бир нарсанинг жони, руҳи бор деган эътиқод)
17.	ايدآليسم؛ ايدآليسم	idealism; idealisme	идеализм (бутун борлиқнинг негизи материя эмас, балки онг, идея, руҳ деб билувчи, онгнинг, идеянинг материя маҳсули эканлигини, иккиламчили гини инкор этувчи

	ابژکتیو؛ ایدآلیسم سوبژکتیف	abjektif; idealisme subjektif	реакцион фалсафий оқим); объектив идеализм; субъектив идеализм
18.	ایدر	idar	*оғзаки* 1) бу ерда; 2) ҳозир
19.	ایدرولیکی؛ جک ایدرولیکی	idravliki; jake idravliki	гидравликага оид, гидравлик; гидравлик домкрат
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			

27.			
28.			
29.			

اصطلاح دارایی
[estelohe doroyi]
молияга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			

15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

عکاس

[akkos]
фотосуратга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.	آب پاش	obposh	лейка (*лентали кичкина фотоаппарат*)
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16			

.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

شیمی

[shimi]

Кимёга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ī–I	
1.	آب	ob	**I.**1) сув; намлик; آب آشامیدنی – ичимлик суви; آب چشمه – булоқ суви; آب خوردن (خوردنی) آب га آشامیدنی қаранг; آب زیرزمینی – ерости, ерости сувлари; آب صابون – кўпик, қолдиқ; آب گرم آب گرم га қаранг; آب یخ آب یخ га қаранг; 6) آب آلوبالو – гилос шарбати; آب سیب – олма шарбати; آب لیمو، آب لیمو га қаранг; آب نارنج آب نارنج

			га қаранг; 3) суюқлик; 4) қайнатма; آب چلو - гуруч суви; 5) порлаш (*металл*); 6) آب طلا آب طلا га қаранг; 7) сув (*қимматбаҳо тош*); 8) آب اول الماس – тоза олмос суви; 9) *баъзан* муссафолик, тозалик, софлик; 10) آبرو [obIru] га қаранг;
2.	آب اکسیژنه	obe oksijna	водород пероксид
3.	ابریشم ابریشم خام ابریشم طبیعی ابریشم مصنوعی ابریشم کرم	abrisham abrishame xom abrishime tabiiy abrishime masnui’ abrishime	1) хом ипак табиий ипак сунъий ипак ипак қурти акас ипаги

	گل ابریشم	karam go’le abrisham	
4.	ابریشم تاب	abrishamtob	ипак толаси йигирувчиси
5.	ابریشم تابی کارخانه ابریشم تابی	abrishamtobi korxonaye abrishamtobi	1) ипак йигириш; 2) йигирадиган ишхона, ипак йигириш цехи; ипак мйигириш фабрикаси
6.	ابریشم دوز	abrishamdo’z	ипак билан тикилган
7.	ابریشم فروش	abrishamfo’rush	ипак сотувчи, ипакчи савдогар
8.	ابریشم فروشی	abrishamfo’rushi	1) матолар савдоси; 2) матолар сотиладиган дўкон
9.	ابریشم کشی	abrishamkeshi	1) пилла тортиш, пиллакашлик; 2) пиллакашлик ишхонаси
10.	ابریشمی،	abrishami,	3)

	ابریشمین گل ابریشمی	abrishamin go’le abrishami	ипакли, шойи; 4) қобил, мулойим; ипак акация (Al-bizzia)
11.	ابریشمینه	abrishamine	ипак матолар
12.	آبش	obesh	гидратация (бирор кимёвий модданинг сув билан бирикмаси)
13.	آب شدنی	ob sho’dani	эрийдиган, эриб кетадиган, эритиб бўладиган
14.	آب طلا	obitalo	зарҳал (парса сиртига югуртирилган ёки қопланган олтин қатлами)
15.	آبک	obak	*баъзан* симоб
16.	آبگرم	obigarm	иссиқ минерал булоқ
17.	آبگین	obgin	1) сувга оид, сувли, сув, суви кўп, серсув, сернам; 2) 1 آبگینه) га

			қаранг
18.	آبگینه	obgine	1) биллур; 2) *идишларга бериладиган махсус бўёқ*); 3)
19.	آب نمک	obnamak	тузли эритма
20.	ابونیت	ebonit	эбонит (*қаттиқ резина – табиий ёки сунъий каучукни олтингугурт (каучук массасига нисбатан 30-50%) билан вулканизацияла шдан ҳосил бўлган маҳсулот*)
21.	آپاتیت	opotit	апатит (*фосфатлар синфига мансуб минерал*)
22.	اپریت	eprit	иприт (*захарловчи кимёвий модда*)
23.	اتر	eter	эфир (*оддий*

			эфирларнинг муҳим вакили; ўзига хос ҳидли, рангсиз, учувчан суюқлик. Этил эфир тиббиётда умумий наркоз (наркоз эфири) учун, шунингдек, эритувчи сифатида ишлатилади *Ёнувчи ва портловчи модда*)
24.	اتیل	etil	этил (*углерод билан водород атомларидан иборат кимёвий бирикма*)
25.	اتیلن	etilen	этилен (*ёнувчи рангсиз газ*)
26.	اتیلیک	etilik	этилга оид
27.	اثیر	asir	эфир ((*оддий эфирларнинг муҳим вакили; ўзига хос ҳидли,*

			рангсиз, учувчан суюқлик)
28.	ادویه	adviye	химикалиялар, кимёвий маҳсулотлар (препаратлар)
29.	اذابه	ezobe	*баъзан* эритиш, эритма, эритилган маҳсулот, эриш
30.	ارزیز	arziz	*оғзаки* қалай (Менделеев даврий системасининг IV гуруҳига мансуб кимёвий элемент)
31.	آرسنیک	orsenik	маргимуш (Менделеев даврий системасининг IV гуруҳига мансуб кимёвий элемент)
32.	آرگن	orgo’n	аргон (элементлар даврий системасининг VIII гуруҳи элементи, инерт

			газлар жумласидан. Тартиб рақами 18)
33.	ازت	azo’t	азот
34.	ازت دار	azo’tdor	таркибида азот бўлган, азотли, азотга, азот ишлаб чиқаришга оид
35.	ازت دهی	azo’tdehi	азотлаш, азотли моддалар билан ўғитлаш
36.	آزمایشگاه	ozmoyeshgoh	лаборатория
37.	آزمایشگاهی	ozmoyeshgohi	1) лаборатория; 2) экспериментал, эксперимент, илмий тажриба, тажриба, синов, синаш
38.	ازن	o’zo’n	озон (кислороднинг атомли молекуласидан иборат газ, кислороднинг бир кўриниши)
39.	آستات	ostot	ацетат (таъсир этувчи модда)

40.	استرونسیوم	estro’ns(i)yo’m	стронций (кимёвий элемент, енгил металл)
41.	آستون	aseto’n	ацетон (органик бирикма, энг оддий кетон. Мол. М. 58079. Учувчан узига хос ҳидли, рангсиз суюқлик)
42.	استیلن	asetilen	ацетилен (уч боғли тўйинмаган углеводородларнинг энг оддий вакили)
43.	اسرنج	esrenj	**II.** қизил қўрғошин
44.	اسقلطس	esqalto’s	асфальт (*қатронли масса*)
45.	اسید؛ اسید قلیایی؛ اسید کردن	asid; aside qalyoyi; asid kardan	кислота (бу меъда ширасидаги хлорид кислотанинг концентрацияси);

			ишқор; кислоталаш
46.	اسیدازتیک	asidozo’tik	азот кислота
47.	اسیدبوریک	asidbo’rik	борат кислота (кристалл ҳолидаги кимёвий бирикма)
48.	اسیدپروسیک	asidpero’sik	цианид кислота (заҳар)
49.	اسیدسولفوریک	asidsulfo’rik	сулфат кислота – (кучли заҳар; рангсиз, учувчан, ўзига хос ҳидли суюқлик)
50.	اسیدفنیک	asidfenik	карбол кислота, карболка, фенол (дезинфекция учун ва техникада ишлатиладиган ўткир ҳидли суюқлик)
51.	اسید کربنیک	asidkarbo’nik	карбонат кислотаси- (икки асосли кучсиз, беқарор кислота. Сувдаги эритма

			ҳолидагина мавжуд. Углерод (1У)-оксидга сув бирикишидан ҳосил бўлади), карбонат кислота
52.	اسید کلریدریک	asidklo’ridrik	хлорид кислота – (бир асосли кучли кислота; водород хлориднинг сувдаги эритмаси. Рангсиз тиниқ суюқлик)
53.	اسیدنیتریک	asidnitrik	азот кислота
54.	اسیدی؛ رسوب اسیدی	asidi; ro’sube asidi	1) кислота миқдори, кислоталилик; 2) кислотали, кислотага оид; кислотали ёмғир
55.	آش؛ آش دادن (کردن)	osh; osh dodan (kardan)	II. суюқ эритма (*терини қайта ишлаш учун*); (терига) ишлов бермоқ, ошламоқ

56.	اشباع	eshbo’	тўйинганлик
57.	اصل الارواح	aslo’larvoh	*оғзакида* симоб
58.	اطر	eter	اتر [eter] нинг кўплиги
59.	اكاليت	akolliyyat	аччиқлик, ўткирлик, ўювчанлик (*масалан кислота*)
60.	اكسايش	o’ksoyesh	оксидлаш (металл буюмлар сиртини оксидловчи эритмалар ёрдамида кимёвий, электркимёвий йўл билан ҳавода қиздириб коррозиядан саклаш), оксидланиш (тор маънода – турли модцаларнинг кислород билан бирикиши. Кенгроқ

			маънода – атомлар ёки ионлар электронларни тортиб олиши)
61.	اکسید	o’ksid	оксид, окисел (элементларнинг кислородли бирикмалари)
62.	اکسیداسیون	o’ksid(i)yo’n	оксидлаш, оксидланиш
63.	اکسیر؛ اکسیر اعظم؛	eksir; eksire a’zam;	1) эликсир (афсонавий ҳаётбахш ичимлик); фалсафа тоши; 2) ал-кимё (кимё фанининг арабча номи; ҳозирги кимёнинг ибтидоси); 3) камдан-кам, ноёб, қимматбаҳо, ноёб нарса
64.	اکسیژن	o’ksijen	кислород (ҳаво таркибигав кирувчи, нафас

			олиш, ёниш учун зарур бўлган, водород билан бирикиб сув ҳосил қиладиган кимёвий элемент, рангсиз, ҳидсиз газ)
65.	آکندگی	okandegi	полимеризация (паст молекулали органик брикмалардан юқори молекулали органик бирикмаларнинг ҳосил бўлиши ёки ҳосил қилиш)
66.	الکل نما	alko’lnamo	спиртомер (суюқлик таркибидаги спирт миқдорини ўлчайдиган асбоб)
67.	الکلی؛	alko’li;	**I.**1) алкоголга, спиртга оид,

	مشروبات الکلی؛ چراغ الکلی ÷	mashrubote alko’li; charog’e alko’li;	спиртли, спирт; спиртли ичимликлар; 2) спиртга оид, спиртли, спирт; спирт лампа; **II.** алкоголик (алкоголизмга мубтало бўлган киши)
68.	الماس	almos	олмос, бриллиант (тарашланган қиррали олмос)
69.	آلوچه	oluche	тоғолча
70.	آلومین	olumin	глинозём, алюминий оксиди (алюминий олинадиган асосий материал)
71.	آلومینیوم؛ ظروف آلومینیوم	alumin(i)yo’m; zurufe alumin(i)yo’m	алюминий; алюминий идиш
72.	آلی؛ شیمی آلی	oli; shimi oli	органик; органик кимё
73.	آلیاژ	olyoj	1) қотишма,

			қоришма, аралашма; 2) легирловчи элементлар қотишмаси
74.	الیاف	alyof	لیف [lif] нинг кўплиги
75.	امتزاج؛ امتزاج دادن	emtezoj; emtezoj dodan	1) аралаштириш, қориштириш, бирикма; 2) қотишма, мис, қалай, аралашма, қоришма; 3) *кимё* бирикма; аралаштирмоқ, қориштирмоқ
76.	املاح؛ املاح شیمیایی	amloh; amlohe shimyoyi	ملح [melh] нинг кўплиги; кимёвий тузлар
77.	آمنیاک	omo’nyok	آمونیاک [omunyok]га қаранг
78.	آمونیاک؛ امونیاک	omo’niak, amo’nyok	аммиак (азотнинг водород билан

			ҳосил қилган энг оддий бирикмаси; ўткир ҳидли, рангсиз, заҳарли газ)
79.	آمونیوم، امونیوم	omo’nyo’m, amo’nyo’m	аммоний (эркин ҳолда олинмаган анорганик радикал. Фақат эритмада мавжуд бўлади. Рангсиз кристалл модда; сувда яхши эрийди, ҳавода ўзгармайди, қиздирилганда (180°) суюқланмай, буғланиб кетади)
80.	آنتی بیوتیک	ontibio’tik	антибиотик (баъзи микроорганизмлар ҳосил қиладиган ва айрим бактерияларни, микробларни

			йўқотиш ёки уларнинг ўсишини тўхтатиш, сусайтириш қобилиятига эга бўлган органик моддалар)
81.	آنتی موان، آنتیمون، انتیمون، آنتیموئن	ontimuan, ontimun, antimun, ontimuan	сурма, кимёвий элемент, кумуш рангли мўрт металл
82.	انزروت	anzarut	сархоколин (*ўсимлик қорамойи*)
83.	انگشت	angesht	*оғзакида* кўмир (*ёнувчи органик тоғ жинсларига мансуб модда*)
84.	آنیدرید	onidrid	ангидрид (сув билан бирикиб кислота ҳосил қиладиган оксид)
85.	آنیلین، انیلین	onilin, anilin	анилин (бўёқ ва дори тайёрлашда ишлатиладиган мойсимон заҳарли рангсиз

			модда)
86.	اورانیوم	uronyo’m	уран (радиоактив кимёвий элемент, металл)
87.	اوره	ure	мочевина, карбамид (сийдик таркибида бўладиган кристалл модда)
88.	آهار؛ آهار دادن (زدن)؛ کاغذ آهار و	ohor; ohor dodan (zadan); kog’aze ohor	1) крахмал, охор, нишаста, эритма, крахмал эритмаси; 2) шлихта (ўриш ипини пухта ва силлиқ қилиш учун сингдириладиган оҳорли модда); а) крахмалламоқ, оҳорламоқ, оҳор бермоқ, обдан елимламоқ, елим суртмоқ;

	مهره دار	va mahrador	б) шлихталамоқ, оҳорламоқ; ялтироқ қоғоз
89.	آهاردار، آهارزده	ohordor, ohorzada	крахмалга оид, крахмал
90.	آهارزنی؛ آهارزنی کردن	ohorzani; ohorzani kardan	1) крахмаллаш; 2) оҳорлаш; آҳар دادن [ohor dodan]га қаранг (آҳар га мувофиқ)
91.	ایختیول، روغن ایختیول	ixtio’l, ro’g’ane ixtio’l	ихтиол (олтингугуртли қора қўнғир ёғсимон модда, яра ва чипқонни даволаш, дезинфекция ва бошқа мақсадлар учун ишлатилади), ихтиол ёғи
92.	ایزوتوپ	izo’to’p	изотоп (битта кимёвий элементнинг атом оғирлигига қараб бир-биридан фарқ қиладиган

			кўринишлари)
93.	ایزومرف	izo’mo’rf	изоморф (изоморфизм хусусиятга эга бўлган)
94.	ایزومرفیسم	izo’mo’rfism	изоморфизм (кимёвий таркибига кўра бир хил моддаларнинг бир хил шаклда кристалланиб чиқиш хусусияти)
95.	ایزومری	izo’meri	изомерия (изомер моддаларнинг мавжуд бўла олиш ҳодисаси)
96.	ایون	iyo’n	ион (электр заряди бўлган атом ёки атомлар гуруҳи)
		ب	
97.	باروق	boruq	қўрғошинли белила, қўрғошин белиласи
98.	باز؛	boz;	**I.**1) очиқ, очиб

			қўйилган; очилиб кетган; 2) ечилган, ёзилган; тугмаси ечилган, ечилиб кетган; тугмасини (боғичини, илгагини) ечмоқ; 3) *сўзлашувда* ёруғ, ёрқин, равшан, ранги очиқ, оч ранг, оқиш, тиниқ, тоза, шаффоф, порлоқ (*ранг ҳақида*); оч ҳаво ранг; очиқ бўлмоқ, очиқ-ойдин бўлмоқ; самимий, софдил, очиққўнгил бўлмоқ (*ким биландир* ы); а) очилмоқ,
	آبی باز؛	obi boz;	
	باز بودن؛	boz budan;	
	باز شدن؛	boz sho’dan;	

	بنگاه تازه اتوبوسرانی باز شد؛ باز؛	bo’ngohe toze o’to’busroni boz sho’d; boz;	очилиб кетмоқ, усти очилиб қолмоқ, намоён бўлмоқ, кўринмоқ, ёрилмоқ, дардини айтмоқ, маълум бўлмоқ, аён бўлмоқ, ошкор бўлмоқ, очилмоқ; ланг очилмоқ, тугмалари ечилмоқ, барлари (қўйни) очилмоқ; б) ечилмоқ, очилмоқ, ечилиб (очилиб) кетмоқ, қутулмоқ, халос бўлмоқ, бўшамоқ, (чигали ёки тугуни) ечилмоқ, ёзилмоқ, тушови ечилмоқ,

			тушови ечилиб бўшамоқ, боғичи ечилмоқ;
	او باز دیر میآید؛	u boz dir miyoyad;	в) тузилмоқ, қурилмоқ, яратилмоқ, ташкил топмоқ, жорий қилинмоқ, таъсис этилмоқ; янги автобус агентлиги очилди;
	باز هم؛	boz ham;	г) аравадан бўшатилмоқ, бўшаб кетмоқ;
	باز هم بد نیست؛	boz ham bad nist;	**II.** 1) янгидан, яна, тағин, қайтадан, янги, яқинда, яқиндагина, бошқатдан, яна бир марта, яна бир бор;
	باز آمدن؛	boz omadan;	у яна кеч

	باز آوردن؛ باز ایستادن؛ از حرکت باز ایستادن؛ قلبش از تپش باز ایستاد؛ باز خریدن؛	келмоқда, у яна кеч қолмоқда; boz ovardan; boz istodan; az harakat boz istodan; qalbash az tapash boz istod; boz xaridan;	2) ҳар ҳолда, ...га қарамасдан, гарчи ... бўлса ҳам, барибир, ҳар ҳолда, шунга қарамай, шунга қарамасдан; шундай бўлса-да; а) ҳар ҳолда, ... га қарамасдан ва ҳали ҳам ёмон эмас; б) яна, яна бир карра, бундан ташқари; а) яна келмоқ, яна; б) орқага қайтмоқ, қайтиб

	باز خواستن؛	boz xostan;	келмоқ, қайтмоқ, тикланмоқ;
	باز دادن؛	boz dodan;	а) яна олиб келмоқ; б) қайтармоқ, қайтариб бермоқ, тикламоқ, аслига келтирмоқ, орқага қайтармоқ, қайтишга мажбур қилмоқ;
	باز داشتن؛	boz doshtan;	а) бировни машғулотдан узоқлаштирмоқ (از); б) тўхтамоқ, бас қилмоқ, тинмоқ (*ёмғир, қор*), қилишни тўхтатмоқ (*ниманидир* از);
	باز دانستن؛	boz donestan;	
	باز رفتن؛	boz raftan;	у ҳаракатдан тўхтади;

	باز شناختن؛	boz shenoxtan;	юраги уришдан тўхтади; пул тўлаб қайтиб олмоқ; қайтариб талаб қилиш; чақириб олмоқ; қайтармоқ, қайтариб бермоқ; а) ушлаб қолмоқ, сақлаб қолмоқ, тўхтатиб қолмоқ, тиймоқ; рухсат бермаслик, йўл қўймаслик, тўхтатмоқ; б) ушлаб қолмоқ, орқага сурмоқ, кечиктирмоқ, қўлга олмоқ, қўлга туширмоқ, қамамоқ,
	باز گذاشتن؛	boz go’zoshtan;	

	او این کار را بعهده من باز گذاشت؛	u in kor ro bao’hde man boz go’zosht;	қамоққа, ҳибсга олмоқ, хатламоқ, хатга олмоқ; باز شناختن [boz shenoxtan] б) га қаранг; а) яна бормоқ; б) кетмоқ;
	باز گرداندن؛	boz gardondan;	в) қайтмоқ; а) танимоқ; аниқламоқ, аниқлаб олмоқ, таниб олмоқ, бошқалардан фарқлай олмоқ, кўриб танимоқ, билмоқ, билиб олмоқ; топмоқ, пайқаб олмоқ;
	باز گردیدن؛	boz gardidan;	б) танимоқ, ажратмоқ, таниб олмоқ, фарқига
	باز گرفتن؛	boz gereftan;	бормоқ, ажратмоқ, айирмоқ, фарқ қилмоқ,
		boz gashtan;	бошқалардан

	باز گشтон؛ از مقاصد خود باз نмیگардند؛ باз гафтан؛	az maqosede xud boz namigardand; boz go’ftan;	ажратиб турмоқ (*кимдандир-нимадандир* از); а) очиқ қолдирмоқ, очиқ қолдириб ташлаб кетмоқ; б) бермоқ, тақдим қилмоқ, ихтиёрига топширмоқ, ҳавола қилмоқ, бирор иш қилишга имкон ёки рухсат бермоқ, топширмоқ, зиммасига юкламоқ, топшириқ бермоқ, юкламоқ; у иишни менинг зиммамга юклади; у бу ишни менга ишониб топширди;

	هر چه در دل داشت باز گفت؛ باز ماندن؛	har che dar del dosht boz gasht; boz mondan;	а) қайтармоқ, қайтариб бермоқ, тикламоқ, аслига келтирмоқ, орқага қайтармоқ, қайтишга мажбур қилмоқ, қўлига бермоқ, топширмоқ; б) тўламоқ, ўрнини тўлдирмоқ, бадалини бермоқ; باز گشتن [boz gashtan]га қаранг; тортиб олмоқ, олиб қўймоқ, қайтариб олмоқ; а) орқага қайтмоқ, қайтиб келмоқ, қайтмоқ, тикланмоқ;

	باز نشستن؛ باز یافتن؛	boz neshastan; boz yoftan	б) воз кечмоқ, баҳридан ўтмоқ, қайтмоқ, қўймоқ, бош тортмоқ, бўйин товламоқ, қаршилик қилмоқ, унамаслик, кўнмаслик, рози бўлмаслик; улар ўз мақсадларидан воз кечмайдилар; а) яна бир бор, қайтадан айтмоқ; қайтармоқ (*айтилганларни*); б) айтиб (сўзлаб) бермоқ, гапириб бермоқ, ҳикоя қилиб бермоқ, ўз сўзи билан ифодаламоқ, ҳаммасини

			(батафсил) айтиб (гапириб) бермоқ, ҳикоя қилмоқ, ҳикоя қилиб бермоқ; в) баён (ҳикоя) қилмоқ, ифода этмоқ, айтиб бермоқ; ҳамма нарсани тоза қилиб қўймоқ; у юрагидаги бор нарсани айтди; а) орқада қолмоқ, орқада қолиб кетмоқ, ортда қолмоқ; б) узилиб кетмоқ, узилиб тушмоқ, узилиб қолмоқ (*қандайдир машғулотдан*); в) чарчамоқ, хормоқ, толмоқ, чарчаб қолмоқ; чарчоқдан

			тинкаси қуримоқ; а) истеъфога чиқмоқ; нафақага чиқмоқ; ишдан четлашмоқ (ўзини четга олмоқ); б) бошқалардан ажралиб ёлғиз қолмоқ; а) олмоқ, қайтадан эришмоқ; б) осонлик билан , қийинчиликсиз олмоқ (*бирор нарсани*); в) топмоқ, аниқламоқ-
99.	باز	boz	**V.** 1) асос;
100.	بازهر	bozahr	پادزهر [podzahr] га қаранг
101.	باکارا	bokkoro	**I.** баккара (хрусталнинг қимматбаҳо навларидан

			бири);
102.	بدل؛	badal;	эквивалент (эквивалент-кимёвий элементнинг масса микдори)
103.	بر	bo’r	**II.** бор (*соф ва бирикма ҳолида тиббиёт ва техникада кенг қўлланиладиган кимёвий элемент*)
104.	برادە؛ برادە آهن؛ فلز برادە میشود	bo’rode; bo’rode ohan; felez bo’rode mishavad	металл қириндиси; темир қопламалар; металл қириндиларга киради
105.	براکس	bo‘roks	бура, танакор (*рангсиз, баъзан оқ, кулранг ёки сариқ минерал*)

اقتصاد
[eqtesod]
Иқтисод, иқтисодиёт, молияга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ā-I	
1.	سرمایه احتیاطی	sarmoyaye ehtiyoti	захирадаги капитал
2.	اخراج	exroj	*баъзан* экспорт
3.	ارز ارز خارجی	arz arze xorijiy	1) пул (бирор мамлакатнинг пул системаси ва унга асос қилиб олинган пул бирлиги); валюта, чет эл пули (пуллари); хорижий валюта; 2) қиймат; 3)

			қиммат, қадр; 4) иззат, ҳурмат
4.	ارزی معاملات ارزی	arzi mo’omelote arzi	валютага оид, валюта; валюта операциялари
5.	ارقام ارقام صادرات	arqom arqome soderot	1) رقم [raqam]нинг кўплиги; 2) (*экспорт, импорт*); экспорт рақамлари
6.	استرلینگ پوند استرلینگ	esterling pund esterling	фунт стерлинг (Буюк Британия пул бирлиги)
7.	استقراض؛	esteqroz	қарз (олиш, бериш), олинган (ёки берилган) қарз пул; ссуда (узоқ муддатли қарз); кредит, қарз,

	استقراض داخلی؛ استقراض کردن	esteqroze doxeli; esteqroz kardan	насия; ички қарз; қарз, кредит олиш
8.	استقراضی؛ اوراق استقراضی؛ بانک استقراضی	esteqrozi avroqe esteqrozi; bonke esteqrozi	қарзга оид; кредит облигациялари (давлат заёми билети); кредит банки
9.	استمهال؛ استمهال کردن؛	estemhol; estemhol kardan;	1) кечикиш талаби; 2) *иқтисод* мораторий (тўлов муддатини узайтириш); а) кечиктиришини сўрамоқ; б) *иқтисод* тўлов муддатини узайтирилишини сўрамоқ;

	اعلان استمهال کردن	e’lone estemhol kardan	мораторий (тўлов муддатини узайтириш)ни эълон қилмоқ
10.	اسعار؛ اسعار خارجه	as’or as’ore xoreja	1) пул (бирор мамлакатнинг пул системаси ва унга асос қилиб олинган пул бирлиги); валюта, чет эл пули (пуллари); хорижий валюта; 2) سعر [se’r] *нинг кўплиги*
11.	اسعاری؛ معاملات اسعاری	as’ori; mo’omelote as’ori	валютага оид, валюта; валюта операциялари
12.	اسکناس؛	eskenos	қоғоз пуллар, банкнотлар (банк

	نشر اسکناس	nashre eskenos	томонидан чиқариладиган ва пул ўрнида юрадиган фоизсиз кредит чипталари); қоғоз пулларни чиқариш
13.	اسمی؛ بهای اسمی؛	esmi; bahoye esmi	1) номинал (белгиланган, ўзига, устига ёзиб кўрсатилган); номинал баҳо, ўз баҳоси; 2) расман, сохта, қалбаки, ёлғон;
14.	اشرفی	ashrafi	ашрафи (*Эрон олтин тангаси*)
15	اشل	eshel	шкала

.			(тадрижий равишда ўсиб ёки камайиб борувчи рақамлар сираси), тариф шкаласи
16.	ارزش اضافی؛ مبلغ اضافی	arzeshe ezofi; mablag’e ezofi	қўшимча қиймат; қўшимча миқдор;
17.	غیر قابل اعادہ	g’eyre qobele eode	қайтариб олинмайдиган (*вексел – кўрсатилган муддатда муайян миқдордаги пулни тўлаш мажбурияти қайд этилган қарздорлик ҳақидаги расмий ҳужжат; тратта – ташқи савдодаги асосий ҳисобкитоб*

			ҳужжати. Кредиторнинг қарздорга (одатда, банкка) ёзма буйруғи)
18.	اعانه؛ صندوق اعانه؛ جمآوری اعانه؛ اعانه دادن (کردن)	eone; sanduqe eone; jamovariye eone; eone dodan (kardan)	1) нафақа, субсидия, ёрдамга бериладиган пул, маблағ, моддий ёрдам; ёрдам фонди, хайрия жамғармаси; 2) хайрия; маблағ йиғиш; 3) ёрдам, кўмак; а) нафақа, субсидия бериш, моддий ёрдам кўрсатиш; б) қурбонлик қилиш, совға олиб келиш
19.	اعتبار؛	e’tebor;	**I.**1) кредит, қарз, насия, ссуда;

	اعتبار طویل المده، درازمدت؛ اعتبار غیر قابل برگشت؛ اعتبار قلیل المده؛ اعتبار متحرک؛ سیستم اعتبارات مالی؛	e’tebore tavil mudda, darozmuddat; e’tebore g’eyreqobele bargasht; e’tebore qalilmudda; e’tebore mo’taharrek; sistame e’teborote moli;	узоқ муддатли кредит; қайтариб олинадиган кредит; қисқа муддатли кредит; автоматик айланма кредит; пул-кредит тизими; 2) кредитга лаёқатлилик; 3) нуфуз, обрў, эътибор, қадр-қиммат, таъсир; 4) ишонч;

	به اعتبار؛	ba e’tebor;	5) юридик куч, ҳақиқийлик (*ҳужжат, қонун*);
	به اعتبار این قانون؛	ba e’tebore in qonun;	**II.** *номинатив предлог* туфайли, асосида, эътибор бериб;
	اعتبار دادن؛	e’tebor dodan;	мазкур қонунга мувофиқ;
	اعتبار داشتن؛	e’tebor doshtan;	кредит очмоқ (*кимгадир-нимагадир* به);
	اعتبار کردن؛	e’tebor kardan;	а) кредити бор; б) кредитга лаёқатли бўлмоқ; в) ҳокимиятга, обрўга эга бўлмоқ; г) ишонмоқ; д) юридик

	اعتبار گرفتن؛ اعتبار یافتن؛ از اعتبار افتادن؛ اعتبار باز کردن؛ اعتبار پیدا کردن؛ از (درجه) اعتبار ساقط شدن؛ از (درجه) اعتبار ساقط کردن؛	e’tebor gereftan; e’tebor yoftan; az e’tebor o’ftodan; e’tebor boz kardan; e’tebor peydo kardan; az (darajaye) e’tebor soqet sho’dan; az (darajaye) e’tebor soqet kardan; mahale	кучга эга бўлмоқ; ҳақиқий бўлмоқ; ишонмоқ (*кимгадир-нимагадир* به); кредит олиш; нуфузга эга бўлиш, таъсир ўтказиш; а) обрўни, нуфузни йўқотиш; б) қонуний кучини йўқотиш; кредит очмоқ (*ким учундир-нима учундир* برای); اعتبار یافتن [e’tebor yoftan]га қаранг;

	محل اعتبار بودن؛ مورد اعتبار بودن	e’tebor budan; mavrede e’tebor budan	қонуний кучи йўқотилмоқ; қонуний кучини йўқотиш; қонуний кучини йўқ қилиш; ишончдан фойдаланмоқ
20.	اعتباراً	e’teboran	1) кредит асосида; 2) ишонч билан
21.	اعتبارنامه	e’tebornome	аккредитив (кўрсатувчига маълум миқдор пул бериш ҳавқида омонат касса, банк томонидан бошқа шундай муассасаларга кўрсатма берилган

			ҳужжат)
22.	اعتباری؛ معاملات اعتباری؛ بهای اعتباری	e’tebori; mo’omelote e’tebori; bahoye e’tebori	1) кредитга оид; кредит операциялари; 2) *молиявий* номинал (белгиланган, ўзига, устига ёзиб кўрсатилган); номинал (белгиланган) қиймат
23.	اعتراض؛ اعتراض کردن	e’teroz; e’teroz kardan	2) расмий арз қилмоқ, норозилик намойиши ўтказмоқ, вексель (*қарз ҳужжати, пул қарз олганлик ҳақидаги тилхат*); а) намойиш ўтказмоқ, норозилик билдирмоқ (*бирор*

			нарсага қарши به); б) шикоят аризаси бермоқ
24.

	اقتصادیات انفرادی؛ اقتصادیات دستجمعی	eqtesodiyyote enferodi; eqtesodiyyote dastjam’i	якка тартибдаги тадбиркорлик; коллектив хўжалик, колхоз
26.	اقساط؛ اقساط مال الاجاره؛ به اقساط؛ به اقساط پرداختن؛ به اقساط فروختن	aqsot; aqsot mol al ijore; ba aqsot; ba aqsot pardoxtan; ba aqsot fo’ruxtan	1) қасд [qasat]нинг кўплиги; навбатдаги ижара тўловлари; 2) ба қасд [boqsot]га қаранг; бўлиб тўлаш; бўлиб-бўлиб сотиш
27.	اکونومی	eko’no’mi	иқтисод
28.	امانت؛	amonat;	3) депозит (сақлаш ёки

	امانت در بانکهای خارجی	amonat dar bonkhoye xoriji	бошқа бирор мақсад билан банкка қўйилган пул, маблағ); авуарлар – 1) (банкнинг тўловлар тўланадиган ва мажбуриятлар қопланадиган маблағлари (чек, вексель, пул ўтказмалари, аккредитивлар, қимматбаҳо қоғозлар, олтин, чет эл валютасидаги пул воситалари); 2) банкларнинг хорижий мамлакат банкларида

			сақланаётган чет эл валютасидаги маблағлари. Бундай маблағлар одатда хорижий Авуарлар деб аталади ва маблағ жойлаштирилган мамлакат юрисдикцияси га бўйсунади; 3) хусусий шахс ва ташкилотларнинг банклардаги омонатлари)
29.	انحصار;	enhesor;	1) монополия (бирор нарса ишлаб чиқаришда, бирор нарсадан фойдаланишда ва у билан савдо

	انحصار دخانیات؛	enhesore dahoniyot;	қилишда, бир киши ёки ташкилот, давлат қўлида бўлган танҳо ҳуқуқ); тамаки монополияси; 2) чеклаш, чек қўйиш, чек, чеклов, чегара, чекламоқ, чеклаб қўймоқ; а) монополияга эга бўлмоқ; б) кифояланмоқ, қаноатланмоқ, чегараланмоқ, чекланмоқ (*бирор нарсага* به); ичида қолмоқ (*бирор нарсанинг* به);
	انحصار داشتن؛	enhesor doshtan;	
	انحصار دادن؛	enhesor dodan;	
	انحصار کردن؛	enhesor kardan;	

	گواهی نامه انحصار وراثت	guvohinomaye enhesor varosat	чеклаш, чегаралаш, чек қўйиш, қисиш, сиқиш; а) монополизация қилмоқ, монополия қилиб олмоқ (қўймоқ), монополияга айлантирмоқ; б) انحصار دادن [enhesor dodan]га қаранг; ворислик гувоҳномаси
		ب	
30.	بازخرید	bozxarid	пул тўлаб қайтиб олмоқ (гаровга қўйилган нарсани), пул тўлаб қутқариб (ажратиб)

			олмоқ, пул эвазига озод қилмоқ, ҳаммасини сотиб олмоқ, бадал
31.	باقساط	boeqsot	*молиявий* бўлиб-бўлиб тўлашга, бир қисмини насия қилишга; қисмларда; кредитга
32.	بالانس	bolons	2) *молияда* баланс (маълум бир муддат мобайнидаги кирим-чиқим, даромад-буромад ва ҳоказонинг якуний нисбати)
33.	بخس؛	baxs;	**I.** паст, энг қуйи, жуда кичкина, жуда кам,

	بهای (ثمن) بخس؛ به ثمن بخس کتابی خریدم	bahoye samane baxs; ba samane baxs ketobi xaridam	озгина, арзимаган, арзимас (*нарх*); жуда арзон нарх; арзимаган қиймат; мен китобни арзимас қийматга сотиб олдим

الکتروتکنیک، برق
[elektro’teknik, barq]
Электротехника, электр энергетикасига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.	آب	ob	тоблагич
2.	اتو اتو کردن (کشیدن)	o’tu o’tu kardan (kashidan)	дазмол дазмолламоқ
3.	اطو	o’tu	اتو [o’tu]га қаранг
4.			
5.			

6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23			

.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

اصطلاح حقوقی
[estelohe huquqi]
Юридик атамаларга оид сўзлар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
	آ-ا		
1.	اتهام به اتهام اتهام برداشتن	ettehom ettehom bardoshtan ettehom zadan	1) айблаш, айблов, қоралаш, айблов ҳукми; 2) айбловлар бўйича; 5) туҳмат; айбини олиб

	اتهام زدن (وارد کردن، وارد آوردن) بر صندلی اتهام نشاندن	(vored kardan, vored ovardan) bar sandal ettehom neshondan	ташлаш а) айбламоқ, тўнкамоқ; б) туҳмат қилмоқ, бўҳтон қилмоқ, ғийбат қилмоқ судланганларни стулга ўтқизмоқ
2.	اتهام نامه	ettehomnoma	айблов хулосаси
3.	اهل اجتهاد	ahle ejtehod	ҳуқуқшунос, ҳуқуқшунослар
4.	مأمور اجراء	momure ejro’	суд ижрочиси
5.	ورقه اجرائیه	varaqaye ejroiyye	ижро варақаси
6.	اجل رسیده، اجل گشته	ajal raside, ajal gashte	ўлимга ҳукм қилинган
7.	احتباس	ehtebos	қамоқ жазоси
8.	ادعانامه	eddeonome	айблаш акти, айблаш далолатномаси
9.	ادله	adla	دلیل [dalil] I

			нинг кўплиги
10.	ارث به ارث بودن؛ به ارث رسیدن؛ به ارث گذاشتن	ers ba ers budan ba ers rasidan ba ers go’zoshtan	мерос; мерос олмоқ, мерос қилиб (тариқасида) олмоқ, меросга эга бўлиш; мерос қилиб олинмоқ; мерос қилиб қолдирмоқ;
11.	ارثیه	ersiyye	мерос
12.	استشهادنامه	esteshhodnome	ёзма гувоҳлик кўрсатмасини бериш
13.	استعلام؛ استعلام کردن	este’lom este’lom kardan	гувоҳлик бериш учун илтимосном а; сўров; расмий талаб (сўроқ, савол) юбормоқ, расмий

			равишда сўрамоқ (*кимдандир* از)
14.	استیناف؛ غیر قابل استیناف؛ قابل استیناف؛ محکمه استیناف؛ استیناف دادن	estinof; g’ayre qobele estinof; qobele estinof; mahkamaye estinof; estinof dodan	*юридик* шикоят қилмоқ, шикоят аризаси бермоқ, апелляция (шикоят); шикотга (апелляцияга) номақбул, қатъий, узил-кесил; шикотга (апелляцияга) қилишга лойиқ бўлмоқ; апелляция суди; шикоят қилмоқ, апелляция

			қилмоқ, апелляцияга бермоқ
15.	دادگاه آشتی	dodgohe oshti	жаҳон суди
16.	اشرار	ashror	1) босқинчилар, қароқчилар, тўсқинчилар, йўлтўсарлар; жиноий элементлар; 2) ғалаёнчилар, исёнчилар, қўзғолончилар; 3) شریر [sharir] 2. Нинг кўплиги
17.	اصالتاً و وکالتاً	esolatan va vakolatan	шахсан ишончнома
18.	اعتداد	e’tedod	2) дахлсизлик ҳолати (*белгиланган муддатдан сўнг*

			ажрашган аёллар)
19.	اعدام؛ حکم اعدام؛ اعدام کردن	e’dom; ho’kme e’dom; e’dom kardan	1) ўлим жазоси; ўлим ҳукми; 2) йўқотиш; а) қатл қилмоқ; б) йўқотмоқ
20.	افتاء	efto	ҳуқуқий масалани ҳал қилиш, ҳукм чиқариш (*шариат бўйича*)
21.	انتقال نامه	enteqolnome	топшириш далолатномаси
22.	آیین دادرسی	oyine dodrasi	кодекс (қонунлар мажмуи)
	ب		
23.	بازجو	bozju	**I.** терговчи; **II.**1) тергов қилувчи, тергов олиб борувчи; 2)

			текширувчи
24.	بازجویی؛ بازجویی کردن	bozjuyi; bozjuyi kardan	тергов, текшириш, тергов қилиш, тергаш; тергов олиб бормоқ, ҳар томонлама текширмоқ, текшириб кўрмоқ, тергамоқ, тергов қилмоқ; ниманидир тергов қилиш
25.	بازخواست؛ بازخواست کردن	bozxost; bozxost kardan	1) сўроқ қилиш, сўроқ; 2) жавобгарликка тортиш; а) сўроқ қилмоқ (*кимнидир*дан); б)

			жавобгарлиkка тортиш (*кимнидир*ز); жазоламоқ (*кимнидир*ز);
26.	بدایت؛ محکمه بدایت	bedoyat; mahkamaye bedoyat	боши, аввали, ибтидоси, бошланмаси, бошланиши, бошланиш пайти, ташаббус, бошлаб берилган иш; *оғзакида* биринчи инстанция суди
27.			
28.			
29.			

بستگان نزدیک
[bastegone nazdik]
Яқин қариндошларга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ā–I	
1.	اب-آباء	ab-obo	ота
2.	اب و اجداد	abu-ajdod	оталар ва боболар, аждодлар
3.	آبا اجدادی	oboajdodi	1) бобомнинг боболари, аждодларга хос; аждодларга

			тегишли, эски, қадимги; 2) анъанавий
4.	آباجی	oboji	*сўз.* 1) катта опа; 2) 3) *аёлга мурожаат*)
5.	ابوی	abavi	1) менинг отам; 2) ота
6.	ابوین	abaveyn	ота-она, ота ва она
7.	ابی	abi	**I.**1) менинг отам; 2) ота **II.** بی қўшимчасининг шеъриятда қўлланиладиган шакли
8.	اخ – اخوان	ax-exvon	ака
9.	اخت – اخوت	o’xt-axavot	опа, сингил
10.	اخلاف اخلاف و اسلاف	axlof axlof va aslof	خلف [xalaf] 1) нинг кўплиги; меросхўрлар ва ўтмишдошлар
11.	اخوالزوجه	axo’zzo’uvje	қайнаға, қайни
12	اخوی	axavi	1) менинг акам;

.			2) ака
13.	اخی	axi	менинг акам
14.	ارحام	arhom	1)رحم [raham] нинг кўплиги; 2)
15.	اسباط	asbot	سبط [sabt] нинг кўплиги;
16.	اعمام؛ بنی اعمام	a’mom; bani a’mom	عم [am(m)] нинг кўплиги; аммавачча, ҳолавачча
17.	افدر	afdar	*баъзан* амаки, отанинг акаси
18.	آقایزنه	oqoyazne	қайнаға, қайни
19.	اهل و عیال	ahl-u ayol	оила, бола-чақа, хонадон, хотин ва бола-чақа, оила аъзолари (шу жумладан кимсаникида оила аъолари қатори яшовчи кишилар): уйдагилар
ب			

20.	باب	bob	**III.** *баъзан* ота
21.	بابا؛	bobo;	1) ота, дада, падар, ада; 2) бобо, бува, буважон; 3) қабила бошлиғи, оқсоқол; 4) *сўзлашувда* ошна, оғайни, жўра, ўртоқ, дўст, ёр, биродар, ошно, йигит, ўспирин, умуман эркак киши, одам;
	ول کن بابا!؛	vel ko’n bobo!;	қўйинг, дўстим, ташланг!; 5) *оғзакида* бобо (*фахрий унвон*);
	بابا طاهر؛	bobo Toher;	Бобо-Тоҳир; 6) Бобо (*эркак киши исми*);
	بابا کسی را	bobo kasi ro pishe	*сўзлашувда* қалампир

	پیش چشمش آوردن؛ بابایم پیش چشمم آمد؛ یک بالایی برسم آوردند که بابایم پیش چشمم آمد	cheshmash ovardan; boboyam pishe cheshmam omad; yek boloyi be rasm ovardand ke boboyam pishe cheshmam omad	бермоқ; мен ҳамма нарсадан хафа бўлдим, ёруғликка қармас эдим; улар бошимга шундай бахтсизлик келтирдиларки, мен ёруғлик кўрмадим
22.	بابابزرگ	bobobo’zo’rg	бобо, бува
23.	باباجان	bobojon	1) дада, ота, ада; 2) бола, болакай (мурожаат формаси); болагина, болажон (*болага меҳр билан*

			мурожаат қилиш); 3) бобо, бува
24.	باجاناق	bojonoq	باجناغ [bojanog’]*га қаранг*
25.	باجناغ، باجناق	bojenog’, bojenoq	божа, хотиннинг опасининг эри
26.	برادر؛	barodar;	биродар, ака (ёки ука), оға (ёки ини); ака, ука, биродар, оғайни; биродар, қардош;
	برادر بطنی؛	barodare batni;	туғишган ака;
	برادر پدری؛	barodare pedari;	ўгай ака;
	برادرحقیقی؛	barodare haqiqi;	туғишган ака (ука), жигар;
	برادر دینی؛	barodare dini;	диндош, бир диндаги кишилар;
			эмикдош ака-ука;

	برادر رضاعی (شیری)؛ برادر زن؛ برادر شوهر؛ برادر صلبی؛ برادر مادری؛ برادر خاتم است	barodare rezoi (shiri); barodare zan; barodare sho’uhar; barodare so’lbi; barodare modari; barodar xotam ast	برادر زن [barodarzan]га қаранг; برادرشوهر [barodarsho’uvhar]га қаранг; برادر پدری [barodare pedari] га қаранг; برادر بطنی [barodare batni]га қаранг; у жуда сахий (خاتم [xotam]га қаранг)
27.	برادراندر	barodarandar	ўгай ака (ёки ука)
28.	برادرخوانده	barodarxonde	тутинган ака; тутинган ука
29.	برادرزاده	barodarzode	1) жиян, аканинг ўғли; 2) жиян, аканинг қизи
30.	برادرزن	barodarzan	қайнаға, қайни, хотинниг акаси

31.	برادرشوهر	barodarsho’uhar	қайнаға, қайини (эрнинг акаси ёки укаси)

مبل
[mobl]
Мебель

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
Ї-І			
1.	آباژور	obojur	абажур (лампа қопқоғи)
2.	ابواب	abvob	باب сўзининг кўплик шакли; باب I 1); 2) га қаранг
3.	اثاث البیت ва اثاث	asos va asoso’lbeyt	мебель, жиҳоз, уй жиҳозлари, анжом, жабдуқ
4.	اثاثه، اثاثیه اثاثه خانه	asose asosiyye asose xona	1) анжом, бисот, ашё, хўжалик буюмлари, мебель; 2) уй жиҳозлари, уй-рўзғор

			буюмлари; 3) юк
5.	اجهزه	ajheze	جهاز [jehoz, jahoz] III нинг кўплиги
6.	اشکاف	eshkof	шкаф
7.	آیینه قدی	oyineye qadi	тошойна, трюмо (тикка турадиган катта тошойна)
8.	آیینه دان	oyinedon	ойна ғилофи
		ب	
9.	بادبزن؛ بادبزن الکتریکی؛ بادبزن برقی	bodbezan; bodbezane elektriki; bodbezane barqi	1) елпиғич (буклама елпиғич), катта елпиғич; 2) (*тожикча*) вентилятор
10.	بادبیز، بادبیزن	bodbiz, bodbizan	بادبزن [bodbezan] га қаранг
11.			
12			

.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			

28.			
29.			

Тақвимдаги ой номлари

т/р	форсча	ўқилиши	таржимаси
1.	آبان ва ابان	obon va abon	1)обон (*Эрон ҳижрий-шамсий тақвимининг саккизинчи ойи*

			23 октябрь-21 ноябрга мувофиқ); 2)Обон (*эркак киши исми*)
2.	اوت	ut	август
3.	آوریل	ovril	апрель
4.	ایار	ayyor	айёр (*қадимги эрон тақвимидаги олтинчи ой, майга мувофиқ*)
5.	ایلول	ilul	илул (сентябр ойига тўғри келувчи қадимги Эрон тақвимидаги ўн иккинчи ойнинг номи)
6.	ایلی؛	ili;	**I.** ایلاتی [iloti] 1 1) га қаранг; **II.** *оғзаки* бўйсуниш, қарамлик,

	به ایلی درآمدن؛ به ایلی درآوردن	ba ili daromadan; ba ili darovardan	тобеълик, бўйин эгиш, итоат қилиш, итоаткорлик, итоат; ایل شدن (ایل *га мувофиқ*); ایل ساختن (ایل *га мувофиқ*)
7.	ایلیات	ilyot	ایل [il] нинг кўплиги
8.	ایلیاتی	ilyoti	ایلاتی [iyloti] га қаранг
9.			
10.			
11.			
12.			

اصطلاحات مربوط به حرفه
[estelohot marbut ba harfe]
Касб-ҳунарга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ӣ-І	
1.	آبباره	obbore	дурадгор
2.	آب باز آبورز	obboz obvarz	1) сузувчи; 2) ғаввос
3.	آب بان	obbon	мироб, сувчи (میراب га қаранг)
4.	آب شناس	obshenos	гидролог, гидрология олими, мутахассиси
5.	آب طلاکاری	obtalokori	зарҳалламоқ, зар қопламоқ, олтин югуртириш
6.	آبکار	obkor	1) сув ташувчи, мешкоп; 2) ирригатор, ирригация мутахассиси
7.	آبکاری	obkori	суғориладиган деҳқончилик
8.	آبکش	obkash	1) сув ташувчи, мешкоп; 2) човли; 3) босма
9.	آبکشی	obkashi	1) сув олиш;

	آبکشی کردن	obkashi kardan	2)чайқаш (*кир*), чаймоқ (*идишни*) а) чўмичлаб олмоқ; б) чаймоқ, чайқамоқ (*кийимларни ювмоқ, чайқамоқ*); идишларни чаймоқ, чайқамоқ
10.	آبله کوب	oblekub	1) чечакка қарши эмлайдиган киши; 2) чечакка қарши эмловчи
11.	آبنوس کار	obnuskor	1) мебель ишловчи уста, ёғоч дурадгори; 2) дурадгор, ўймакор, кесувчи, дарахт

			кесувчи, дарахт кесувчи уста
12.	آبنوس کاری	obnuskori	моҳир дурадгорлик иши
13.	آبنوسی	obnusi	1) қора дарахт, дарахтга оид 2) *баъзан* қора
14.	آبیار	obyor	1) ирригация (*экин майдонларига сув чиқариш ва суғориш ишлари*) мутахассиси; 2) мироб (میرآب) га қаранг
15.	آبیاری سیستم آبیاری آبیاری کردن	obyori sistame obyori obyori kardan	ирригация (*экин майдонларига сув чиқариш ва суғориш ишлари*); сунъий суғориш суғориш тизими суғормоқ
16.	آتش نشان	oteshneshon	ўт ўчирувчи
17.	آتلت	otlet	атлетикачи

18.	اتوکش	o’tukesh	дазмолчи
19.	آجرپز	ojo’rpaz	ғишт терувчи, ғишт ишлаб чиқарувчи ишчи
20.	آجرتراشی	ojo’rtaroshi	ғишт ўймакорлиги
21.	آجرساز	ojo’rsoz	آجرپز [ojo’rpaz]га қаранг
22.	آجرکار	ojo’rkor	ғишт терувчи
23.	آجرکاری	ojo’rkori	ғишт ишлари, ғишт териш
24.	آجیل فروش	ojilfo’rush	ожил сотувчи
25.	آجیل فروشی	ojilfo’rushi	1) билан шуғулланиш; 2) сотилувчи дўкон
26.	احتراف	ehterof	*баъзан* чеварлик, ҳунар (*ҳунармандчилик, касб*)
27.	احتکاک	ehtekok	ўймакорлик
28.	احصائیه نویس	ehsoiyyenevis	статист
29.	اخبارنویس	axbornavis	хроникачи, хроника ёзувчи

			(газетанинг хроника бўлимига материаллар етказиб берувчи газета ходими)
30.	اخترشمار	axtarsho’mor	астролог (мунажжим)
31.	اخترشناس	axtarshenos	1) астроном (мунажжим); 2) астролог (мунажжим)
32.	آخورسالار	oxo’rsolor	*сўзлашув* бош отбоқар
33.	ادویه شناس	adviyeshenos	фармаколог (доривор моддаларнинг организмга таъсирини ўрганувчи мутахассис)
34.	ادویه فروش	adviyefo’rush	зираворлар сотувчиси
35.	ادویه فروشی	adviyefo’rushi	1) зираворлар сотуви; 2)зираворларлар дўкони
36.	ادیب – ادباء	adib-o’dabo	**I.**1) адиб, ёзувчи; 2) мураббий,

			тарбиячи; **II.** адабиёт билан шуғулланувчи, адабиётшунос
37.	ادیم گر	adimgar	*оғзаки* кўнчи
38.	ارابه چی ارابه ران	arobachi arobaron	аравакаш, юк ташувчи, киракаш
39.	ارابه کش	arobekesh, arobekash	ارابه چی [arobechi] га қаранг
40.	آرایشگر	oroyeshgar	1) сартарош; 2) келин ва қизларни ясантирувчи, сочларини турмакловчи аёл
41.	آرایشگری	oroyeshgari	сартарошлик, сартарошлик иши, сартарошлик касби
42.	ارباب التحاویل	arbobo’ttahovil	*оғзаки* ғазначи
43.	ارباب الوقف	arbobo’vaqf	вақф билан шуғулланувчи шахс ёки муассаса
44.	آرتیست	ortist	артист

45.	اردوبازارچی	o’rdubozorchi	*оғзаки* маркитант (ўтмишда: қўшин билан бирга юриб озиқ-овқат моллари савдоси билан шуғулланган савдогар)
46.	ارزه گر	arzegar	сувоқчи
47.	ارزیاب	arzyob	баҳоловчи, нарх кесувчи (қўювчи)
48.	ارسی دوز	o’ro’siduz	этикдўз, ямоқчи
49.	ارسی دوزی	o’ro’siduzi	1) этикдўзлик, ямоқчилик касби; 2) пойабзал дўкони
50.	آرشیتکت	orshitekt	архитектор, меъмор
51.	ارغنون زن	arg’anunzan	органчи, орган (дамли клавишли мусиқа чолғу асбоби) чалувчи созанда

52.	ارمگان	ermagon	1) *оғзаки* тарбиячи, тарбияловчи, мураббий, устоз, раҳбар; 2) Эрмагон (*эркак киши исми*)
53.	اره کش	arrekesh va arrekash	арракаш, аррачи
54.	آزمایشگر، آزماینده	ozmoyeshgar, ozmoyande	синовчи, тажрибадан ўтказувчи
55.	آژیتاتور	ojitotur	агитатор, тарғиботчи
56.	استادالدار	o’stododdar	*оғзаки* солиқ йиғувчи, закотчи
57.	استادکاری	o’stodkori	чеварлик, ҳунар, миришкорлик
58.	استثمارکننده طبقات استثمارکنند	estesmorko’nande tabaqote estesmorko’na	1. эксплуататор, эксплуатация қилувчи; 2. эксплуатация қилинувчи, эксплуататор(лар)га оид; эксплуататор синфлар

	ه	nde	
59.	استثمارگر	estesmorgar	эксплуататор
60.	استثمارگری	estesmorgari	استثمар [estesmor] га қаранг
61.	استخوان شناس	o’sto’xonshenos	остеогенез (суяк шаклланиши ҳақидаги таълимот)
62.	استواردس	estuardes	стюардесса (борт кузатувчиси)
63.	اسکیباز	eskiboz	чанғичи
64.	اسلیمی	eslimi	1) арабча услуб, арабеска (шарқона безакнинг бир тури), нақшли безак; 2) *оғзаки ёзув номи*
65.	آسیابان	osyobon	тегирмончи
66.	آشپز؛	oshpaz	ошпаз, ошпаз аёл;
67.	آشغال برچین	oshg’olbarchin	1) ахлатчи; 2) дайди, дарбадар, сайоқ
68.	مأمور اطفائیه	momure etfoiyye	ўт ўчирувчи
69.	اطوکش	o’tukesh	اتوکش

			[o’tukesh]га қаранг
70.	اقتصاددان	eqtesoddon	иқтисодчи
71.	اقتصادیون	eqtesodyun	иқтисодчилар
72.	اقیانوس شناس	oqyonussheno s	океанограф, океаншунос
73.	اقیانوس نگار	oqyonusnegor	اقیانوس شناس [oqyonusshenos] га қаранг
74.	اقیانوس نگاری	oqyonusnegori	اقیانوس شناسی [oqyonusshenosi]га қаранг
75.	آکتر	oktar	آکتور [oktur] га қаранг
76.	آکتریس	oktris	актриса
77.	آکتور	okto’r	актёр
78.	اکونومیست	eko’no’mist	иқтисодчи
79.	الماس تراش	almostarosh	олмос кесувчи
80.	آمارشناس	omorshenos	статистик (статистика бўйича мутахассис)
81.	آمارگر	omorgar	ҳисобчи, статистик бошқарма ходими
82.	آموزگار	omuzigor	1) ўқитувчи (*бошланғич мактабда*), муаллим;

			2) устоз, мураббий; 3) Омузгор (*эркак киши исми*)
83.	امین التجار	amino’tto’jjor	коммерциячи, коммерсант, савдогар, тожир, катта ишонч қозонган
84.	انسان شناس	ensonshenos	антрополог, антропорлогия олими, мутахассиси
85.	آنسیکلوپدیست	onsiklo’pedist	энциклопедист (*ҳар томонлама маълумотга, энциклопедик билимга эга бўлган одам*)
86.	انفیرمیه	anfirmiye	санитар (даволаш муассасаларида, ҳарбий қисмларда хизмат қилувчи кичик тиббиёт ходими)
87.	انگشتگر	angeshtgar	кўмир қазувчи, шахтёр, кўрачи

			(ёғоч кўмир тайёрловчи, ёғочни куйдириб кўмир қилувчи), кўмирфуруш, кўмир сотувчи, кўмир ташийдиган кема
88.	انگشت نگاری	angoʼshtnegori	дактилоскопия (бармоқ излари ва уларга қараб кишиларнинг шахсини аниқлаш)
89.	انگل شناس	angalshenos	паразитолог (паразитология мутахассиси)
90.	آوازخوان	ovozxon	آوازه خوان [ovozexon]га қаранг
91.	آوازخوانی	ovozxoni	آوازه خوانی [ovozexoni] га қаранг
92.	آوازه خوان	ovozexon	ашулачи, қўшиқчи, ҳофиз, куйчи, шоир, бахши
93.	آهن ساز	ohansoz	1) тунукачи,

			тунукасоз; 2) металлист, металл саноати ишчиси, металлсоз
94.	آهن كوب	ohankub	тунукачи (томга тунука қоқувчи) уста
95.	آهن كوبى؛ آهن كوبى كردن	ohankubi; ohankubi kardan	1) том ёпиш ишлари; 2) том ёпиш касби; 3) том ёпиш устахонаси; а) темир билан қоплаш (*томни*); б) том ёпувчи бўлиб ишлаш
96.	آهنگر	ohangar	темирчи, тақачи
97.	آهنگسازى؛ فاكولته آهنگسازى	ohangsozi; fokulta ohangsozi;	бастакорлик касби; бастакорлик бўлими
98.	آهنكار	ohankor	тунукачи, тунукасоз
99.	آهوگردان	ohugardon	антилопа, қорамағиз, жайрон, элик овлаш

			(*ов пайтида*)
100.	آهوگردانی؛ آهوگردانی کردن	ohugardoni; ohugardoni kardan	1) қуршов, ўров, този солиб кийиклар овлаш, тоғ кийик, қора эчки, ғизолга (оҳу)га оид; 2) антилопа овлаш машғулоти *ва ҳоказо*; а) айлана олмоқ, антилопани, тоғ кийик, қора эчки, ғизолга (оҳу)ни овламоқ; б) антилопа овчиси бўлиб ишлаш ва ҳоказо
101.	ایدهئولوگ	ideo’lo’g	идеолог
102.	ایلچی؛ ایلچی کبیر	ilchi; ilchiye kabir	1) элчи; фавқулодда (мачсус) элчи; 2) чопар,

			хабарчи
103.	آيينه ساز	oyinesoz	ойна ясовчи, ойнасоз
104.	آيينه سازی	oyinesozi	1) ойна ишлаб чиқариш; 2) ойна ясовчилик касби; 3) ойна устахонаси
105.	آيينه كاری	oyinekori	ойна безаги
106.	آيينه گر	oyinegar	آيينه ساز [oyinesoz] га қаранг
107.	آيينه گری	oyinegari	آيينه سازی [oyinesozi] га қаранг
		ب	
108.	باجبان	bojbon	باجگير [bojgir] га қаранг
109.	باج خواه، باج دار	bojxoh, bojdor	باجگير [bojgir] га қаранг
110.	باجذبه	bojazabe	1) нуфузли, обрўли, эътиборли, обрўга эга бўлган; 2) талабчан,

			қаттиқ талаб қиладиган, қаттиққўл, қаттиқ, жиддий, қаҳри қаттиқ, бераҳм, шафқатсиз, баджаҳл
111.	باجرأت	bojo’r’at	1) жасур, ботир, қўрқмас, довюрак, юракли, жасоратли, журъатли, мард, мардларга хос, мардонавор, мардларча, дадил, тап тортмас, иккиланмайдиган; 2) дадил, жасур, қатъий, қатъият билан, дадиллик билан, жасурона, тортинмай, иккиланмай, тап тортмай

112.	باجربزه	bojo’rbo’ze	ақлли, фаҳмли, бамаъни, идрокли, ишчан, ишбилармон, жиддий, мулоҳазали, ишнинг кўзини биладиган, савдо-сотиқ ишлари билан шуғулланувчи, уддабурон, эпчил, ташаббускор
113.	باجرئت	bojo’r’at	باجرأت [bojo’r’at] га қаранг
114.	باج ستان	bojeston	باج گیر [bojgir] га қаранг
115.	باربر؛	borbar;	1) ҳаммол, юк ташувчи (вокзалларда); юкчи (юк ортувчи ва туширувчи киши); докер, порт ишчиси (юкчиси); 2) юк ташиш учун мўлжалланган;

	چارپای باربر	chorpoye borbar	юкларни ташиш учун мўлжалланган; юк ташувчи, юк кўтариб турувчи; юк боғлайдиган, юклаш (юк боғлаш учун хизмат қиладиган), юк ортиладиган, юк ташиш учун хизмат қиладиган, юкка, юк ташишга оид, аравага қўшиладиган от, аравакаш от; юк ҳайвони
116.	باربند	borband	1) упаковкачи, упаковка қилувчи (ўраб жойлайдиган ишчи), қадоқловчи; 2) тўқилган тасма, уқа,

			жияк, арқон (*қадоқлаш учун*); йўл камари
117.	بارفروش	borfo’rush	кўтара савдогар, улгуржи савдогар (*сабзавот, мева*)
118.	باروت ساز	borutsoz	1) порох ишлаб чиқарувчи; 2) порох ишлаб чиқарувчи уста
119.	کارخانه باروت سازی	korxonaye borutsozi	порох ишлаб чиқарувчи завод
120.	باروت کوب	borutkub	باروت ساز [borutsoz] га қаранг
121.	اهل بازار	ahle bozor	савдогар, дўкондор; коммерциячи, коммерсант, савдогар, тожир; савдогарлар, тожирлар
122.	بازارگان	bozorgon	بازرگان [bozargon] га қаранг
12	بازرس	bozras, bozres	инспектор,

3.			назоратчи, ревизор, тафтишчи, текширувчи
124.	بازرگان	bozargon	савдогар, тожир, бозиргон, кўпас, харидор, савдо кемаси, дўкондор; коммерциячи, коммерсант
125.	بازیگر	bozigar	актёр, артист; рол ижро этувчи
126.	باستان شناس	bostonshenos	1) археолог, археология олими, мутахассиси; 2) қадимий буюмларни севувчи, антиквар (1) антиқий нарсалар билан савдо қилувчи киши; 2) антиқий нарсалар коллекционери)
12	باسمه چی	bosmachi	*оғзакида*

7.			мабаачи, босмахона ишчиси; матбаа (босмахона) мутахассиси; литограф (литография мутахассиси)
128.	باغبان	bog’bon	боғбон; боғдорчилик мутахассиси, боғшунос
129.	باغبانی	bog’boni	боғбонлик касби
130.	باکتری شناس	bokterishenos	бактериолог (бактериология мутахассиси)
131.	باکتری شناسی، باکتریولوژی	bokterioloji	бактериология (бактериялар ҳақидаги фан; микробиология)
132.	بالابانچی	bolobonchi	барабанчи
133.	بایگان	boygon	1) архивариус, архив бошлиғи, ходими; архивчи, архив мудири; 2) *оғзакида* соқчи, посбон,

			ҳимоя қилувчи, сақловчи, асровчи, сақловчи (*қимматбаҳо буюмларни*); хазиначи, ғазначи, кассир; 3) Бойгон (*эркак киши исми*)
134.	بت تراش	bo’ttarosh	бут, ҳайкал ясовчи
135.	بتون ریز	beto’nriz	бетончи
136.	بتون کار	beto’nkor	бетончи
137.	بخاری ساز	bo’xorisoz	печкачи, печка устаси
138.	بخشی	baxshi	**II.** *оғзакида* 1) волост бошлиғининг ёрдамчиси; 2) мирза, котиб, нусха кўчирувчи; секретар, мажлис қарорини ёзиш учун сайланган

			киши; 3) бош миришкор қуш ови амири
139.	مهندس برق	mo‘handese barq	инженер-электрик

Ичимликка оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
Ā – Ī			
1.	آبجو	obju	пиво
2.	آبغوره آبغوره چلاندن (گرفتن) آبغوره ریختن	obg’ure obg’ure chalondan (gereftan) obg’ure rixtan	пишмаган узум шарбати а) пишмаган узумлардан шарбат сиқиш; б) *сўзлашув* кўз ёшларини тўкиш, йиғлаш
3.	آبلیمو	obilimu	лимон шарбати
4.	آب نارنج	obinoranj	апельсин шарбати

5.	اشراب	ashrob	شراب [sharob] нинг кўплиги
6.	اصداغ	asdog’	صدغ [so’dg’]га қаранг
7.	الكل؛ الكل تقلبى؛ الكل چوب	alko’l; alko’le taqallo’bi; alko’le chub	алкоголь, спирт; денатурат (денатурация қилинган, айнитилган спирт); метил спирт, ёғоч спирти
8.	چای امیری	choye amiri	аччиқ чой
	ب		
9.	براندی	berondi	брэнди, узум виноси ёки бошқа мевалардан тайёрланадиган кучли

			алкоголлиичимлик
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24			

.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

اصطلاحات مربوط به ظروف шстшо
[estelohot marbut ba zurufe sho’stshu]
ювиниш анжомларига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.	آب چین	obchin	*баъзан* 1) сочиқ; 2) халат (*ҳаммом*); 3) (آبچین) тозалаш қоғози, қуритгич
2.			
3.			
4.			

5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			

23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			

اصطلاحات مربوط به واژه خانواده
[estelohote marbut be vojeye xonavode]
От сўз туркумига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.	ابخازی	abxozi	1. абхаз; 2. 1) абхаз; 2) (*тожикча* زبان ابخازی) – абхаз тили
2.	آبخانه	obxone	*баъзан* ҳожатхона
3.	ابخره	abxare	بخار нинг кўплиги
4.	ابخره	abxare	بخور нинг

			кўплиги
5.	آبخست II	obxast	ороллар
6.	آب خشکانک و آبخشک کن	obxoshkonak va obxo’shkko’n	1) тозалаш қоғози, қуритгич; 2) қоғоз оғирлиги
7.	آبخو	obxo’	آبخست obxast II га қаранг
8.	آبخور آبخور ناو	obxo’r obxo’r nov	1) суғориш жойи; 2) ариқлар орқали суғориладиган ерлар; 3) чўкиш, ботиш кема чўкиши, кеманинг чўкиши; 4) тақдир, улуш
9.	آبخوست	obxo’st	آبخست II га қаранг
10.	آبخیز	obxiz	**I.** 1) юқори тўлқин (денгиз); 2) тўкиш, юқори сув; тошқин; 3) тўлқин; **II.** *геология* сувли
11.	ابد برای (تا) ابد	abad baroye to	абадийлик абадий

		abad	
12.	ابدا	abado	ابداً га қаранг
13.	ابداً	abadan	1) ҳеч қачон; 2) бўлиши мумкин эмас, арзимайди; 3) асло, ҳеч қачон; 4) *баъзан* абадий, доимий
14.	آبداده	obdode	1) қотиб қолган (*металлга нисбатан*); 2) суғорилган
15.	آبدار	obdor	**I.**1) сувли; 2) суюқлик; 3) нишонга урадиган, тўппа-тўғри, ёрқин (*сўз, ифода ва бошқалар*); 4) жаҳлдор, юқори сифатли (*металл ҳақида*); تیغ آبدار – юқори сифатли, қотиб қолган пўлатдан ясалган қилич; 5) ялтироқ, ёрқин;

			6) *сўзлашув.* Қўпол, одобсиз; فخش آبدار – одобсиз, қўпол сўзлар; **II.** буфетчи, буфет эгаси;
16.	آبدار باشی	obdorboshi	1) бош буфетчик; 2) *оғзаки* озиқ-овқат таъминоти учун жавобгар;
17.	آبدارخانه	obdorxone	Чой, қаҳва, шарбат ва бошқа нарсалар тайёрлаш учун хона; буфет
18.	آبداری	obdori	1) лавозими; 2)*оғзаки* (*тожикча* خرجین آبداری) саквояж (*буюм солиб юриладиган чемодансимон қопчиқ*); 3) (*масалан* мевалар)
19.	ابدال	abdol	1) меҳрибон,

			олийжаноб инсонлар; 2) азиз; 3) пайғамбарнинг яқинлари ва қариндошлари
20.	ابدالاباد و ابدالدهر	abado’labad abado’ddahr	1) абадий; 2) *баъзан* ҳеч қачон
21.	آبدان	obdon	бок, резервуар (*суюқлик ва газлар идиши*)
22.	آب انبار	obe anbor	ёпиқ сув омбори
23.	آب در رو	obdarro’	нов, тарнов, чет
24.	آبدره	obdare	фиорд (*қуруқликни ёриб кирган ва қирғоқлари баланд қояли денгиз кўрфази*)
25.	آب دزدک	obdo’zdak	1) айиқча (*ҳашарот*); 2) спринцовка (*дори сепадиган пуркайдиган асбоб, пуркагич*); 3) шприц (*маашинага мой бералиган*

	آب دزدک زدن	obdo’zdak zadan	*асбоб*) 4) пипетка, дори томизгич; а) эмламоқ, укол қилмоқ, томирга ёки укол остига дори юбормоқ; б) дори сепмоқ, пуркамок
26.	آبدست	obdast	**I.**1) ювиниш, таҳорат қилиш; 2) уборная (*театрда-артистларнинг кийинадиган ва ясанадиган хонаси, бўлмаси*); 2) ҳалажой, ҳожатхона; **II.** *баъзан* кенг устки кийим, халат; **III.** чаққон, эпчил, уста, илдам
27.	آبدستان	obdaston	кичкина кўза, обдаста (*таҳорат учун*)
28.	آبدستخانه	obdastxone	ҳожатхона
29.	آبدستی	obdasti	чаққонлик,

			эпчиллик, моҳирлик, санъат, маҳорат, усталик, илдамлик
30.	ابدمدت	abadmo’ddat	1) абадий, доимий; 2) давомли, узоққа чўзиладиган, узоқ давом этадиган
31.	آبدندان	obdandon	**I.***баъзан* 1) ширин, оғизда эрийдиган; 2) новвот; **II.***сўзлашув* бефаҳм, анқов, лаванг, тентак, эсипаст, овсар одам
32.	آبدنگ	obdang	сув тегирмони (*гуручни тозалаш учун*)
33.	آبده	obdeh	катта қудуқ (كاريز *га қаранг*)
34.	ابدی	abadi	абадий
35.	ابديت	abadiyyat	абадийлик
36.	ابر ابر مرده و	abr abre marde	1) булут; 2) (*тожикча*) губка,

	ابر کهن ابر بودن امروز هوا ابر است ابر شدن	va abre ko’han abr budan emruz havo abr ast abr sho’dan	сувшимгич (*ювиш учун*); булутли бўлмоқ; бугун ҳаво булутли; булут билан қопланмоқ, булутли бўлмоқ
37.	ابر	abr	оғзаки шеърий предлог бр га қаранг
38.	ابرآلود ابرآلوده	abrolud abrolude	булутли, булут босган, хафа, қовоғи солиқ;
39.	ابرآلودگی	abroludagi	булутли
40.	ابرام ابرام کردن	ebrom ebrom kardan	1) илтимос, қаттиқ талаб; 2) матонат, қттиқ туриб олишлик, қатъийлик; 3) шилқимлик, ёпишқоқлик, бепарволик; а) турмоқ, қаттиқ туриб

			талаб қилмоқ; матонат кўрсатмоқ, қайсарлик қилмоқ; б) зериктирмоқ, меъдага тегмоқ, жонга тегмоқ, безор қилмоқ (*кимнидир*); в) *юридик* тасдиқламоқ (*кассация судининг ҳукмини*)
41.	ابرام ابرام کردن	ebrom ebrom kardan	1) қаттиқ илтимос, қаттиқ талаб; 2) сабот, матонат, қаттиқ туриб олишлик, қатъийлик, қайсарлик, ўжарлик; а) қаттиқ турмоқ, қаттиқ туриб талаб қилмоқ, матонат кўрсатмоқ; б) зериктирмоқ,

			меъдага тегмоқ, жонга тегмоқ, безор қилмоқ; илтимос қилавериб жонга тегмоқ (*кимнидир*); в) *юридик* тасдиқламоқ (*шикоят судидаги ҳукм*)
42.	آبراه ва آبراهه	obroh va obrohe	1) канал, тарнов, ариқ, зовур; 2) осмақувур, осматарнов 3)
43.	ابردار	abrdor	ابرآلود га қаранг
44.	ابرکاکیا	abarkokiyo	*баъзан* 1) ўргимчак уяси; 2) гирдоб
45.	ابرناک	abrnok	ابرآلود га қаранг
46.	ابرنجک	abranjak	яшин, чақмоқ
47.	ابرنجن	abranjan	билакузук
48.	آبرنگ	obrang	акварель *(1. Сувга қориладиган бўёқ); (2. Шундай бўёқ билан ишланган*

			расм
49.	ابرنما	abrnamo	нефоскоп (*булутларнинг баландлиги, йўналиши ва тезлигини ўлчовчи асбоб*)
50.	آبرو	obru	آبراه га қаранг
51.	آبرو آبرو کسی را ریختن (بردن) این رفتار آبروی اورا ریخت آبرویم ریخت	ob€ru ob€ruye kasi ro rixtan in raftor obruye u ro rixt obruyam rixt	шараф, обрў, иззат кимнидир шарманда қилмоқ, обрўсини тўкмоқ, бадном қилмоқ; бу қилмиши уни шарманда қилди мен ўзимни шарманда қилдим, шарманда бўлдим
52.	ابرو خط ابرو ابرو انداختن (جنباندن، زدن)	abru xate abru abru andoxtan (chanbondan, zadan)	қош, қошлар; жингалак қошлар кўз қисиш, кўз қисмоқ, кўз билан имламоқ, кўз қисиб ишора

	ابرو خم نکنردن ابرو درهم کشیدن، به ابرو گره زدن کشیدن، گره بر افکندن (انداختن) ابرو درهم کشیدن га қаранг	abru xo’m nakardan abru darham kashidan ba abru gara zadan kashidan gara barafkandan (andoxtan)	қилмоқ а) кўчирмоқ; б) қош чимирманг, қараманг; қошларини чимирмоқ; қошларини чимирмоқ;
53.	آبرودار زن آبرودار	obrudor zane obrudor	1) ҳурматли, муҳтарам, ҳурматга лойиқ, иззатли, улуғ, ҳурматли, савлатли, салобати зўр, басавлат, савлатли, кўркам; 2) олийжаноб, ҳимматли, мард, асл, қимматли;

			3) виждонли, ҳалол, тўғри; ҳалол аёл
54.	آبروریزی آبروریزی کردن	obro’rizi obro’rizi kardan	1) тўкмоқ; 2) шармандалик, айб, иснод, расвогарчилик, хўрлик, номус; а) бадном қилмоқ, иснод келтирмоқ, номини булғатмоқ, обрўсини тўкмоқ; б) шарманда қилмоқ, уятга қолдирмоқ
55.	آبروفراخی	obrufaroxi	ابروگشادگی га қаранг
56.	ابروگشادگی	abrugo’shodegi	1) кайфият, хурсандлик, шодлик, хушчақчақлик, вақтчоғлик, қувноқлик;

			2) юзлилик, очиқ кўнгиллилик, хушмуомалалик, меҳрибонлик; мурувватлилик
57.	ابروگشاده ابروگشاده باش چو دستت گشاده نیست	abrugo’shode abrugo’shode bosh chu dastat go’shode nist	1) қувончли, қувонтирадиган; 2) очиқ юзли, очиқ кўнгилли, хушмуомала, марҳаматли; агар сахий бўлолмасанг очиқ кўнгилли бўл
58.	آبرومند	obrumand	1) ҳурматли, муҳтарам, ҳурматга лойиқ, иззатли, улуғ, басавлат, савлатли, кўркам, муносиб, лойиқ, ҳурматли,

	لباس آبرومند	lebose obrumand	савлатли, салобатли, зўр; 2) одобли, муносиб муносиб кийим
59.	آبرومندانه	obrumandone	1) муносиб тарзда, ҳурмат билан; 2) муҳтарам, ҳурматга лойиқ, иззатли, улуғ (*нимадир ҳақида*)
60.	آبرومندی	obrumandi	яхши обрў қозонмоқ, инсофлилик, виждонлилик, андишалик, номуслик, виждонлилик, ҳалоллик, тўғрилик
61.	ابره	abre	олд томони, тепаси (*масалан кийим*)

62.	ابره ای	abrei	ранг-баранг, ола-була
63.	ابری روز ابری شیشه ابری کاغذ ابری	abri ruze abri shishaye abri qog’aze abri	1) булутли кун; 2) хира ойна; 3) рангдор, гулдор; оқ қоғоз
64.	آبریزش	obrizesh	сув тушиши, сув оқиши
65.	ابریق-اباریق	ebriq-aboriq	1) кўза, кува, хурмача (*вино учун, ювиш учун*); 2) обдаста, офтоба, қўл ювадиган идиш
66.	ابزار ابزار دستی	abzor abzore dasti	**I.**1) қурол, асбоб, восита, инструмент, асбоб-анжом; а) қўл асбоби; б) *ҳарбий* окоп кавлайдиган асбоб; 2) инвентарь, асбоб-ускуна; 3) буюм, жиҳоз, ашё, предмет,

			буюм-нарса, жиҳоз, рўзғор, анжом; **II.** 1) зиравор, доривор; 2) зиравор, қайла
67.	ابزار آلات	abzor olot	1) 2)
68.	آبزن	obzan	ванна
69.	آبزه	obzeh	1) оқими; 2) ҳандақи
70.	آبزی	obzi	сувда яшовчи
71.	آب زیر کاه	obIzirIkoh	1) айёр одам, 2) фирибгар, айёр
72.	ابژکتیف	objektiv	объектив
73.	ابژکتیویسم ابژکتیویسم بورژوایی	objektivizm objektivizm burjuoiy	объективизм (сохта холислик) буржуа объективизми
74.	آبسال، آبسالان	obsol, obsolon	1) фасли;

			2)
75.	آبست	obast	*баъзан* ҳайдалган ер
76.	آبست	obest	آبستن га қаранг
77.	ابستروکسیون	o’bstruks(i)yun	обструкция (*буржуазия мажлисини шовқин-сурон солиб бузиш*)
78.	آبستره سبک آبستره در نقاشی	obstre sabke obstre dar naqqoshi	абстракт рассомликдаги мавҳум санъат
79.	آبستگی	obestagi	آبستنی га қаранг
80.	آبستن آبستن شدن آبستن کردن	obestan obestan sho’dan obestan kardan	ҳомиладор, иккиқат, бўғоз; а) бўлмоқ, иккиқат бўлмоқ, бўғоз бўлмоқ; б) *сўзлашув* кимдир томонидан сотиб олинмоқ; кимдандир пора олмоқ; а) ҳомиладор

	آبستن چیزی بودن	obestan chizi budan	қилмоқ, иккиқат қилмоқ; б) *сўзлашув* пора бермоқ, сотиб олмоқ, кимгадир пора бермоқ; бирор нарса билан тўла бўлмоқ
81.	آبستنی ضد آبستنی	obestani zedde obestani	ҳомиладорлик, бўғозлик; ҳомилаликдан сақланадиган, ҳомила бўлишга қарши
82.	آبسته	obaste	آبستن га қаранг
83.	آبسرا	obsaro	қозиқ қуриш
84.	آبسنگ آبسنگ مرجانی	obsang obsange marjoni	чўғиртош маржонли чўғиртош
85.	آب سوار	obsavor	кўпик (*сувда*)
86.	آبسولوتیسم	absolutism	абсолютизм, чекланмаган монархия, якка ҳокимиятчилик

87.	آبسه کردن آبسه	obse obse kardan	яллиғланиш, йўлиқиш, йиринглаш, йиринг, пилла (милкнинг йиринглаши) жароҳатнинг йиринглаши
88.	آبشار آبشار زدن	obshor obshor zadan	2)шалола, шаршара, оқим, ёмғир; 3)тўпни пучайтиргич; тўпни пусайтириш
89.	آبشتنگاه، آبشتنگه	obashtangoh, obashtangah	آبشتگاه га қаранг
90.	آبشخور	obeshxo’r	1) (молларни суғорадиган, ҳайвонлар, қушлар сув ичадиган жой); суғориш (ҳайвонларни); 2) кўргилик, қисмат; 3)

	آبشخورش از اینجا برید	obeshxo’rash az injo barid	қўним, бекат у таёқчага ўгирилди
91.	آبشر	obsho’r	آبشار га қаранг
92.	آبسال ва آبسالان	obsol, obsolon	1) баҳор, баҳор фасли; 2) боғ, узумзор
93.	آبست	obast	ҳайдалган ер
94.	آبست	obest	آبستن га қаранг
95.	ابستروکسیون	o’bstruks(i)yun	обструкция, қасддан бузиш (бирор йиғилишни, мажлисни, хусусан парламент мажлисларини, қасддан бузишга қаратилган ҳаракат; шовқин-сурон, ҳуштакбозлик, узундан-узоқ нутқ ва ҳоказо)
96.	ابطال	abtol	بطل нинг кўплик шакли 1.
97.	آبفت	obaft	*оғзаки* дағал

			матодан тикилган кийим
98.	آبفشان	obfeshon	آب افشان obafshon га қаранг
99.	آبقوره	obqure	آبغوره га қаранг
100.	آبگاه	obgoh	ҳовуз, ҳавза, бассейн, сунъий ҳовуз, кўл, тўғон
101.	آبگذر	obgo’zar	ўзан (*дарё, денгиз*)
102.	آبگیر آبگیر شیشه ای	obgir obgire shishaiy	**I.** 1) кўлмак, кўлоб, ҳалқоб; 2) кичик ҳовуз, ҳавза аквариум; 3) сув остидаги чуқур жой, гирдоб, дарё, кўл қўтиғи; 4) ҳавза (*дарё, денгиз*); 5) ҳаммомчи, ҳаммом ходими; 6) сиғис, ҳажм, катталик (*цистерна, идиш*);

			II. ёқмоқ, сув тоширмоқ (*ниманингдир сирти*)
103.	آبگیره	obgire	шлюз (сув сатҳи турли бўлган бир жойдан иккинчи жойга кемаларни ўтказиш учун хизмат қилувчи гидротехник иншоот), дарвоза тўсиғи, қулф тўсиғи
104.	ابلاغ ابلاغ شدن ابلاغ کردن	eblog’ eblog’ sho’dan eblog’ kardan	хабар, ахборот, насиҳат, хабар қилиш хабардор бўлиш, хабардор қилинган кимгадир хабар бериш, ахборот етказиш, маълумот бериш (به)
105.	ابلاغ نامه	eblog’nome	1 ابلاغیه) га қаранг
106.	ابلاغی	eblog’i	1) маълумотга эга; 2) хабар

			берилган
107.	ابلاغیه	eblog’iyye	1) эълон, хабарнома, билдирги, билдириш хати, чақириқ хати, чақириқ қоғози, маълумотнома; 2) *оғзаки* мурожаатнома, хитоб, хитобнома
108.	ابلهی	ablahi	аҳмоқлик, тентаклик, ақлсизлик, аҳмақона иш, хатти-ҳаракат, калтафаҳмлик, жаҳолат, жоҳиллик
109.	ابن – ابناء ابن بشر ابن جنس	ibn-abno ibne bashar ibne jens	ابن сўзининг кўплиги одамлар бир жинсдаги одамлар (*келиб чиқиши, табиати бўйича*)
110.	ابناء دهر (روزگار، زمان، عصر) ابناء ملوک	ebnoye dahr (ruzgor, zamon, asr) ebnoye muluk	замондош (ҳамаср, асрдош)

	ابناء نوع ابناء وطن	ebnoye nav’ ebnoye vatan	шаҳзодалар ابن جنس га қаранг Ватан ўғиллари
111.	ابن الوقت آدم ابن الوقت	ebno’lvaqt odame ebno’lvaqt	1) оппортунист, оппортунизм тарафдори 2) замонасоз, мослашувчи, мунофиқлик (иккиюзламачилик) билан шароитга мослашувчи
112.	آب نم آب نم دادن (را، به)	obnam obnam dodan	**I.**1) сув чайқалиши (*бирор нарсада*); 2) намлик; **II.** нам, хом; сочмоқ, сачратмоқ, пуркамоқ, сепмоқ, сачрамоқ, томчиламоқ, сочилмоқ, ивитилмоқ, ивитмоқ, пуркамоқ, намламоқ
113.	آبنما	obnamo	1) канал ва

			фавворалар билан боғловчи ҳовуз тизими; 2) сароб, хаёл, хаёлот, хомхаёл
114.	ابنیه	abniye	بناء beno I 1) нинг кўплиги
115.	ابواب جمع	abvobjam’	1) мулк, кимгадир ғамхўрлик қилиб берилган мол-мулк; 2) терим, тушум, кирим
116.	ابواب جمعی	abvobjam’i	**I.**1) бирор ташкилот (идора) қарамоғида бўлган, қарамоғидаги, қарашли; 2) кимнингдур парваришига топширилган; 3) қабул қилинган, олинган (*пуллар ҳақида*); **II.** ابواب جمع га қаранг
117.	آب وخاک	obo’xok	1) Ер, ер юзи,

	حق آب و خاک داشتن	haq obo’xok doshtan	олам, дунё, қуруқлик, мамлакат, юрт, ҳудуд; 2) ватан, она юрт, элат тўла фуқароси бўлиш
118.	آبوند	obvand	сув сақлаш идиши
119.	آبونمان وجح آبونمان	obunemon vajhe obunemon	1) обуна (*газета, журнал ва шунга ўхшаш нарсаларга*), абонемент; 2) тўлов (*газета, журнал ва шунга ўхшаш нарсаларга*)
120.	آبونه آبونه شدن آبونه کردن	obune obune sho’dan obune kardan	обуначи, абонент обуна бўлмоқ, обуначи бўлмоқ (*нимагадир* ,به را) обуна бўлмоқ (*газета, журналга ва шунга ўхшаш нарсаларга*)

121.	آبونه شونده	obuneshavande	آبونه га қаранг
122.	ابه	o’be	1)уруғ, қабила (*кўчманчи*); 2)кўчманчи оила; 3)ўтов, чодир
123.	ابهت	o’b(o’)hat yoki o’bbohat	1) дабдаба, ҳашам, ҳашамат; 2) тантанаворлик, улуғворлик; 3) вазминлик, оғирлик, савлатлилик, салобат
124.	آبی زار	obizor	сунъий суғориладиган дала
125.	آپادانا	opodono	1)*оғзаки* шоҳ саройи; 2)Оподоно (*Персеполис даги сарой номларидан бири*)
126.	آپارتمان آپارتمان دربست	oportimon oportImone darbast	1)квартира; алоҳида квартира; 2)кўпқаватли

			уй
127.	اپتیمیسم	o’ptimism	оптимизм (*дунёда ижобий омил, яхшилик ҳукмронлик қилади деган тасаввур*)
128.	آپولوژی	opo’lo’ji	апология, маддоҳлик
129.	آپولی تیسم	opo’litism	аполитизм, аполитик
130.	آتابای	otoboy	атабай (*йирик туркман қабилаларидан бирининг номи*)
131.	اتاق	o’toq	اطاق га қаранг
132.	اتاقک	o’toqak	اطاقک га қаранг
133.	اتاقه	o’toqe	жига (*от безаги*)
134.	اتباع	atbo’	تابع сўзининг кўплиги 2. 1), 2) ва تبع га қаранг
135.	اتحاف	ettehof	*баъзан* тақдимот, таклиф
136.	اتراق	o’troq	اطراق га қаранг

137.	اتراک	atrok	ترک га қаранг
138.	اتراکسیون	atraks(i)yo’n	аттракцион (*сайилгоҳлардаги турли ўйин-кулги қурилмалари*)
139.	آتش در آتش ملایم آتش پهلویی	otesh, otash dar otesh muloyem oteshe ahlavi	3)олов; паст оловда; 2) ёнувчан кўмир; 3) отиш, отишиш, отишма; ён томонда бўладиган, ён томондаги отишма
140.	آتش انداز	oteshandoz	ўтёқар, ўт ёқувчи
141.	آتش بازی	oteshbozi	мушакбозлик
142.	آتش برگ	oteshbarg	*баъзан* чақмоқтош
143.	آتش چرخان	oteshcharxon	آتشگردان га қаранг
144.	آتش خاموش کن	oteshxomush ko’n	ўтўчиргич
145.	آتشدان	oteshdon	мангал, манқал (*кўмир билан*

			ёқиладиган кўчма ўчоқ)
146.	آتشزنه	oteshzane	1) ўт олдиргич; 2) чақмоқтош; 3) тутантириқ (*ўт олдириш учун ишлатиладиган майда ҳас-чўп*)
147.	آتش سوزی	oteshsuzi	ёнғин
148.	آتشکار	oteshkor	печка ёқувчи, ўт ёқувчи
149.	آتشکاری	oteshkori	ўт ёқиш билан шуғулланмоқ
150.	آتشکاو	oteshkov	*баъзан* темир косов
151.	آتش کده، آتش گاه	oteshkade, oteshgoh	зардуштийлар ибодатхонаси, оловга си-инувчилар, оташпарастлар, олов ибодатхонаси
152.	آتشکش	oteshkesh	белкурак, оташкурак (*кўмир учун*), косов
153.	آتش گاه	oteshgoh	آتش کده га қаранг

154.	آتش گردان	oteshgardon	симли сават (*кўмир ёқиш учун*)
155.	آتش نشانی کشتی آتش نشانی ماشین آتش نشانی آتش نشانی کردن	oteshneshoni keshti oteshneshoni moshine oteshneshoni oteshneshoni kardan	1) ёнғин бригадаси; оловли қайиқ, ёнғин кемаси ёнғин машинаси; 2) оловни (ўтни) ўчириш; оловни ўчириш
156.	اتعاب	at’ob	تعب нинг кўплиги
157.	اتفاق اتفاق آرا	ettefoq ettefoq oro	**I.**1) ҳодиса, тасодиф, воқеа, можаро, тасодиф, эпизод, воқеа, ҳодиса; 2) [ўзаро] келишув фикрларнинг, хоҳишларнинг бирлиги, ҳамфикрлик, ҳамжиҳатлик, бир фикрда бўлиш, бир фикрга келиш,

	به اتفاق آرا	be ettefoq oro	бир овоздан қабул қилиш; якдиллик, бирдамлик; якдиллик, бирдамлик, ҳамжиҳатлик; 3) иттифоқ, коалиция, конфедерация, лига; агрессив (тажовузкор) иттифоқ; мудофаа иттифоқи миллатлар Лигаси; 2. *номсиз предлог* билан биргаликда, бирга улар билан бирга; 2. باتفاق *га қаранг* тасодифан, беихтиёр
	اتفاق تجاوزی	ettefoqe tajovuzi	
	اتفاق تدافعی		
	اتفاق ملل	ettefoqe	
	به اتفاق	tadofei	
		ettefoqe melal	
	به اتفاق آنها	be ettefoq	
	به اتفاق بر حسب اتفاق	be ettefoqe onho	
	ва از (روی) اتفاق	be ettefoq bar hasbe ettefoq	
	اتفاق افتادن	va az (ruye) ettefoq	
	اتفاق کردن	ettefoq o’ftodan	

		ettefoq kardan	рўй бермоқ, воқе бўлмоқ, содир бўлмоқ бирикмоқ, бирлашмоқ, уюшмоқ, уюштирилмоқ, иттифоқ тузмоқ
158.	اتكاء اتكاء بنفس نقطه اتكاء به اتكاء اتكاء كردن	etteko etteko benafs no’qtaye etteko be etteko etteko kardan	суянч, таянч; ўз кучига ишонмоқ а) таянч нуқта; б) таянч пункт (*ҳарбий*); тиранмоқ, таяниб, ишонч суянмоқ, таянмоқ (*кимгадир, нимагадир* به)
159.	اتكال	ettekol	1) ишонч; 2) умид
160.	اتكالى بيمه اتكالى	ettekoli bime ettekoli	ўзига, ўз кучига ишонмайдиган одам бир неча ташкилотлар иштирокида суғурта

161.	اتلال	atlol	تل [tall] нинг кўплиги
162.	آتلیه	atel(i)ye	ателье
163.	آتو	I	далил, далил-исбот, асос, баҳона, важ охирги кузирни ташлаш
164.	اتوبیوگرافی	o’to’bio’grofi	автобиография, таржимаи ҳол
165.	آتون	otun	саводхонлик ва қўл ҳунарини ўргатувчи аёл
166	آتی	oti	келгуси, бўлғуси, келаси, янаги, бўлажак, кейинги, кейинги сафар
167.	اتیکت از لحاظ اتیکت	Etiket az lehoze etiket	1) этикетка, ёрлиқ, ёзув; 2) этикет, одоб, одоб-ахлоқ қоидалари (нормалари) одоб-ахлоқ қоидаларига мувофиқ, одоб-ахлоқ

			қоидаларига кўра
168.	آتیه در آتیه	otiye dar otiye	истиқбол, келажак, келаси, келгуси келгусида, келажакда
169.	اثبات اثبات شدن به اثبات رساندن به اثبات رسیدن	esbot esbot sho’dan be esbot rasondan be esbot rasidan	1) далил, исбот; 2) тасдиқ, тасдиқлаш; به اثبات رسیدن ; اثبات کردن به اثبات رساندن га қаранг а) исботлаш; б) тасдиқлаш; а) исботланмоқ, тасдиқланмоқ; б) тасдиқлансин
170.	اثباتی مدارک اثباتی	esboti madoreke esboti	кўрсатувчи, тасдиқловчи тасдиқланган маълумотлар
171.	اثر – آثار اثر انگشت اثر زخم	asar-osor asare ango’sht asare zaxm	**I.**1) асар, из; бармоқ излари; чандиқ, тиртиқ; 2) таассурот, ҳаракат, таъсир; 3) белги, аломат, нишона,

	اثر ادبی بر (در) اثر در اثر سرماخوردگی اثر بخشیدن (در، به) اثر کردن، اثر گذشتن	asare adabi bar asare dar asare sarmoxo’rdagi asar baxshidan asar kardan, asar go’zashtan	ишора, нишон, имо; 4) асар, ёдгор, ёдгорлик; адабий ёдгорлик 2. *номсиз предлог* сабабли, туфайли, натижасида, оқибатида, орқасида, натижада шамоллаш натижасида кимнидир ҳайратда қолдирмоқ; таъсир этмоқ, таъсир кўрсатмоқ (*кимгадир, нимагадир*) اثر بخشیدن га қаранг
172.	اثقال	asqol	1) ثقل нинг кўплиги; 2) анжом, жабдуқ, қақир-қуқир, майда-чуйда,

			лаш-луш, гўр-ер
173.	اثمار	asmor	ثمر нинг кўплиги
174.	اثمن	asman	ثمن нинг кўплиги
175.	اثناء، در اثناء در اثناء راه دراین اثناء	asno dar asno dar asnoye roh dar in asno	вақтида, давомида йўл ёқалаб, йўл-йўлакай, йўлда бир вақтнинг ўзида, айни пайтда, шу вақтда
176.	اجابت اجابت شدن اجابت کردن	ejobat ejobat sho’dan ejobat kardan	1) ижобий жавоб (*сўровга-таклифга*); 2) қабул қилиш (*сўровни-таклифни*); қаноатлантириш (*талабни, илтимосни*) а) қабцл қилинмоқ (*таклиф*); б)қаноатлантир ил-моқ (*илтимос*);

	به اجابت رسیدن	be ejobat rasidan	а) қабул қилмоқ (*таклифни*); б) қаноатлантир-моқ (*илтимосни*) به اجابت شدن га қаранг
177.	اجاره اجاره زمین به اجاره وجه اجاره اجاره دادن اجاره کردن ва به اجاره گرفتن	ejore ejore zamin ba ejore vajhe ejore ejore dodan ba ejore gereftan	1) ижара, кира; ер ижараси ижарага бермоқ; 2) ижара, ижара ҳақи ижарага бермоқ ижарага олмоқ
178.	اجاره ای	ejorei	1) ижара; 2) ижарага берилувчи
179.	اجاره بندی	ejorebandi	ижара шартномасини тузмоқ
180.	اجاره بها	ejorebaho	ижара тўлови, меҳнатсиз келадиган даромад
181.	اجاره خانه	ejorexone	ижара пули, ижара тўлови
182.	اجاره خط	ejorexat	اجاره نامه га қаранг

183.	اجاره دار	ejoredor	ижарачи, ижара қўювчи
184.	اجاره داری اجاره داری کردن	ejoredori ejoradori kardan	1) ижара; 2) ижарачи ҳолати; а) ижарага олмоқ; б) ижарага бермоқ
185.	اجاره ده، اجاره دهنده	ejoredeh ejoredehande	ижарага берувчи
186.	اجاره نامچه	ejorenom€che	اجاره نامه га қаранг
187.	اجاره نامه	ejorenome	ижара шартномаси
188.	اجاره نشین	ejoreneshin	квартирани ижарага олувчи
189.	اجاره نشینی	ejoreneshini	ижара
190.	اجاری	ejori	اجره ای га қаранг
191.	اجازه اجازه عبور اجازه (با) به اجازه خواستن اجازه دادن	ejoze ejoze o’bur ba ejoze ejoze xostan ejoze dodan ejoze	Ижозат, рухсат, изн рухсатнома кимнингдур рухсати, ижозати билан рухсат сўрамоқ рухсат бермоқ اجازه خواستن га

	اجازه گرفتن اجازه هست؟	gereftan ejoze hast?	қаранг мумкинми?, рухсат этинг?
192.	اجازه نامه	ejozenome	1) ёзма рухсат, лицензия, патент (савдо-сотиқ ёки ҳунар билан шуғулланиш учун бериладиган ҳужжат); 2) рухсатнома
193.	اجامر اجامر و اوباش	ajomer ajomer va avbosh	авом, оломон, халойиқ; жамиятдаги разил кишилар
194.	آجان	ojon	آژان га қаранг
195.	اجانب	ajoneb	2 اجنبی. Нинг кўплиги
196.	اجتراء	ejtero’	*баъзан* баҳодирлик, ботирлик, дадиллик, довюраклик, жасорат, жасурлик, журъат, мардлик,

			шижоат, азаматлик
197.	اجحاف اجحاف کردن	ejhof ejhof kardan	1) жабр, ситам, жабр-жафо, озор; зўравонлик, зўрлик, зулм ўзбошимчалик; 2) товламачилик, тамагирлик; а) озор бермоқ, зўравонлик қилмоқ, ўзбошимчалик; б) товламачилик билан шуғулланмоқ
198.	اجداد	ajdod	جد [jad(d)] нинг кўплиги
199.	اجدادی	ajdodi	1) мерос, мерос (бўлиб) қолган, ирсий, суяк сурган, наслдан-наслга ўтган, авлоддан-авлодга ўтиб келган, наслдан-наслга ўтадиган, ота-бободан мерос бўлиб

			қолган; 2) авлоддан-авлодга ўтиб келган, анъанавий; 3) ота-боболардан қолган, қадимги, кўҳна, жуда эски, қадимий
200.	اجراس	ajros	جرس [jaras]нинг кўплиги
201.	اجراکننده	ejroko’nande	ижрочи
202.	اجرام	ajrom	جرم [jerm] II нинг кўплиги
203.	اجرت اجرت دادن اجرت گرفتن	o’jrat o’jrat dodan o’jrat gereftan	ҳақ, ойлик, маош, иш ҳақи, мукофот (*меҳнати учун*); тўлаш, иш ҳақини тўлаш; маош олиш, ишлаб топиш
204.	اجلاد	ajlod	جلد [jeld] нинг кўплиги
205.	اجلاس اجلاس بتخت	ejlos ejlos be taxt	1)ўтқазиш; тахтга ўтқазиш 2)мажлис,

	اجلاس کردن	ejlos kardan	йиғилиш, йиғин мажлис қилмоқ, кенгаш ўтказмоқ, йиғилишда (кенгашда, мажлисда) қатнашмоқ
206.	اجنبان	ajo’nbon	ҳаракатсиз, сокин
207.	اجنحه	ajnehe	جناح [janoh] нинг кўплиги
208.	اجوبه	ajvebe	جواب [javob] нинг кўплиги
209.	آجیل خوری	ojilxo’ri	ожил учун гулдон
210.	احبال	ahbol	حبل [habl] I нинг кўплиги
211.	احترام ادای احترام با احترامات فائقه	ehterom adoye ehterom bo ehteromote	эҳтиром, шараф, ҳурматлаш, ҳурмат қилиш, қадрлаш, иззат, иззат-икром, ҳурмат, эҳтиром, обрў; эҳтиром кўрсатиш чуқур ҳурмат ва эҳтиром билан

		foiqa	
212.	احتشام	ehteshom	дабдаба, ҳашам, ҳашамат
213.	احتفال	ehtefol	мажлис, йиғилиш, йиғин, халқнинг ёғилиб келиб тўпланиши
214.	احتمال	ehtemol	эҳтимоллик, юз бериши (бўлиши) мумкинлик, эҳтимол, имкон, имконият; чама, фараз, тахмин; тахминламоқ, тусмолламоқ, ўйламоқ; эҳтимол, мумкин, шояд, балки, бўлиши мумкин, афтидан; катта эҳтимол, ҳар эҳтимолга қарши; қийин, даргумон
	احتمال دادن	ehtemol dodan	
	احتمال میرود (دارد)	ehtemol miravad (dorad)	
	احتمال قوی میرود (کلی)	ehtemole qavi (kulli) miravad	
	احتمال نمیرود	ehtemol namiravad	

215.	احتمالاً	ehtemolan	эҳтимол, афтидан
216.	احتمالی	ehtemoli	эҳтимолий, юз бериши мумкин бўлган, бўлиши мумкин бўлган, тахмин қилинган
217.	احتیاج از روی احتیاج مورد احتیاج احتیاج داشتن احتیاج پیدا کردن مورد (محل) احتیاج بودن	ehtiyoj az ruye ehtiyoj mavrede ehtiyoj ehtiyoj doshtan ehtiyoj peydo kardan mavrede ehtiyoj budan	муҳтожлик, ҳожат, эҳтиёж, зорлик, кераклик, зарурлик, зарурат, зарурият; зарурийтдан, зарурият юзасидан; керакли, зарурий; муҳтож бўлмоқ, эҳтиёжни ҳис қилиш (*нимагадир* به); احتیاج داشتن га қаранг; зарур, керакли бўлиш

218.	احتياط	ehtiyot	эҳтиёт, эҳтиётлик, сергаклик, андиша, эҳтиёткорлик, тадбирлилик, узоқни кўришлик
219.	احتياطاً	ehtiyotan	ҳар эҳтимолга қарши, эҳтиёткорлик билан
220.	احتياط کاری	ehtiyotkori	эҳтиёткорлик
221.	احتيال	ehtiyol	эпчиллик билан қилинган ҳаракат, абжирлик, илож, усул, қувлик, ҳийла-найранг, фирибгарлик, алдаш, алдамчилик
222.	احراز احراز	ehroz ehroze	ютуқ, муваффақият, эришиш, эга бўлмоқ, эгалламоқ; муваффақиятга

	موفقیت با احراز موفقیت احراز کردن	mo’vaffaqiyat bo ehroze mo’vaffaqiyat ehroz kardan	эришмоқ; муваффақиятли; эришмоқ, қўлга киритмоқ, муваффақият қозонмоқ
223.	احرام	ahrom	حرم [haram] нинг кўплиги
224.	احساس – احساسات احساس کردن	ehsos-ehsosot ehsos kardan	ҳис, ҳис-туйғу, кечинма, сезги, туйғу; ҳис қилмоқ, сезмоқ, туймоқ
225.	احساسات	ehsosot	1) احساس [ehsos] нинг кўплиги; 2) ортиқ даражада ҳиссиётга берилиш (гапда, иш-ҳаракатда); эркалик, тантиқлик
226.	احکام احکام مارکسیزم	ahkom ahkome morksizm	حکم [ho’km]; Марксистик позиция
227.	احمال احمال و	Ahmol ahmol va	حمل [haml] 2) нинг кўплиги; багаж, юк (йўловчига

	اثقال	asqol	тегишли юк)
228.	احوال احوال شما چطور است؟ احوال پرسیدن (گرفتن)	ahvol ahvole sho’mo chetur ast? Ahvol po’rsidan (gereftan)	1) حال [hol] нинг кўплиги; 2) саломатлиги и, ўзини ҳис қилиши; 3) ишлар ҳолати; 4) қалайсиз?, аҳволларинг из қандай?, ишларингиз қалай? А) ҳол-аҳвол сўрамоқ, ишларини сўрамоқ (*кимдандир* از); б) кўргани (ҳол-аҳвол сўрагани) бормоқ
229.	احوالات احوالات از اینقرار است که	ahvolot ahvolot az in qaror ast ke	1) حال [hol] ва احوال [ahvol] нинг кўплиги; 2) иш, воқеа; ишлар шундай ташкиллаштирилади ки ...

230.	اخاذ	axxoz	товламачи
231.	اخاذی اخاذی کردن	axxozi axxozi kardan	товламачилик, тамагирлик, оғир солиқлар, ноҳақ йиғимлар; товламачилик билан шуғулланмоқ, товламачилик содир этмоқ
232.	اخبار اخبار داخلی	axbor axbore doxeli	خبر [xabar] нинг кўплиги; маҳаллий хабарлар
233.	اختراع اختراع کردن	extero extero kardan	1) ихтиро, кашфиёт; 2) ўй, ихтирочилик, уйдирма, ёлғон-яшиқ, бўҳтон; а) ихтиро қилмоқ; б) ўйлаб топмоқ, кашф қилмоқ
234.	اختصار	extesor	**I.**1) қисқариш, қисқартириш, қисқартма;

	به اختصار بر سبیل (بطریق، بطور) اختصار اختصار کردن	be extensor bar sabile (ba tariqe, be to’vre extensor) extensor kardan	қисқалик, озлик (вақт); яқинлик, калталик, қисқалик (масофа); қисқалик, мухтасарлик, лўндалик; 3) сиқилганлик, қисилганлик, сиқиқлик, қисқалик, лўндалик; 2) باختصار [boextesor] га қаранг; қисқача, қисқаси, қисқартирилган; а) қисқартирмоқ; б) қисқача
235.	اختصاراً	extesoran	қисқача, қисқартирилган
236.	اختصاری علامات اختصاری	extesori alomote extesori	қисқартирилган; шартли қисқартмалар

237.	اختصاص اختصاص دادن اختصاص داشتن (یافتن)	extesos extesos dodan extesos doshtan (yoftan)	атаб (белгилаб, мўлжаллаб) қўйиш, кўзда тутиш, бирор нарсага белгиланганлик, мўлжалланганлик, аталганлик, бағишлов; атамоқ (*нимагадир* به), бағишламоқ (*кимгадир, нимагадир* به); бирор нарса учун белгиланмоқ, бирор нарсага мўлжалланмоқ, аталмоқ; бағишланмоқ; бағишланиш
238.	اختصاصاً	extesosan	ёлғиз, фақат, нуқул, жуда, ғоят, ниҳоятда, ёлғиз, атиги, холос
239.	اختصاصی	extesosi	1) махсус, алоҳида,

	زمین اختصاصی استفاده اختصاصی ممنوع است	zamine extesosi estefodaye extesosi mamnu ast	бошқача; 2) хусусий, шахсий; бировга тегишли ер участкаси; шахсий мақсадларда фойдаланиш таъқиқланади (*автомобиллар устидаги ёзув*)
240.	اختلاج	exteloj	*баъзан* 1) ларза, зириллаш, титраш, қимирлаб кетиш, ларзага келиш, қалтираш, сесканиш, сапчиб тушиш, титроқ, қалтироқ; 2) томир тортишиш, тиришиш, талваса
241.	اختلاط	extelot	аралаштириш, қориштириш, аралаштирмоқ,

	اختلاط جنسين	extelote jensin	қориштирмоқ, аралаштириб юбормоқ; гибридлаш, дурагайлаш, чатиштириш, дурагайланиш, чатишиш
242.	اختلاف اختلاف نظر (عقيده) اختلاف انداختن	extelof extelof nazar (aqida) extelof andoxtan	1)келишмовчилик, тарқалиш, айирма, ўзгалик, тафовут, қарама-қаршилик; қарашлардаги, фикрлардаги тафовут; 3) ихтилоф, жанжал, низо, ғавғо, нифоқ, адоват, араз, тўқнашув, можаро; уриштирмоқ, жанжаллаштирмоқ (*кимнидир* بين); қарама-қаршилик, зиддият

	اختلاف داشتن	extelof doshtan	келтириб чиқармоқ (*кимларнингдур ўртасида* بين); низо келтириб чиқармоқ (*кимнингдур орасида* بين); келишмовчилиг и бўлмоқ, ажралиш
243.	انگور اخته	angure axte	уруғсиз узум
244.	اختيار اختيار تام

	اختیار دادن اختیار داشتن اختیار کردن در اختیار داشتن اختیار از دست دادن به (در) اختیار کسی گذاردن (گذاشتن)، به کسی واگذار کردن در اختیار عموم قرار گرفتن اختیار با شما است اختیار دارید	extiyor dodan extiyor doshtan extiyor kardan dar exteyor doshtan exteyor az dast dodan ba (dar) exteyore kasi go’zordan (go’zoshtan), be kasi vogo’zor kardan dar exteyore umum qaror gereftan exteyor bo sho’mo ast exteyor dorid	эркинлик ва зарурат; 246) буйруқ бермоқ (*кимгадир* به), ваколат бермоқ; ҳуқуққа, ваколатга эга бўлиш; танламоқ, сараламоқ; ўз ихтиёрига эга бўлмоқ; ўзини йўқотмоқ, эсанкираб қолмоқ; а) бировга топширмоқ; б) бировнинг ихтиёрига тақдим қилмоқ; кенг жамоатчиликка тақдим этиш; сизнинг хоҳишингиз, хоҳлаганингизча; а) اختیار با شما است га қаранг; б) *сўзлашув*

			қўйсангизчи?!, раҳм қилинг!
245.	اختیاراً	extiyoran	ўз ихтиёри билан, ўз хоҳиши билан
246.	اختیاردار	extiyordor	вакил
247.	آخر – اواخر آخر سال آخر شدن به آخر رساندن	oxer-avoxer oxere sol oxer sho’dan be oxer rasondan	1) охир, поён, якун; йил якуни; 2) кейинги, охирги, сўнгги; 3) ниҳоят, ахир; 4) *сўзлашув* ҳаммасидан кейин, ахийри; а) тамом бўлмоқ, тугамоқ, битмоқ, охирламоқ, охирига етмоқ, охири кўринмоқ, битирилмоқ, битказилмоқ, тугалланмоқ, тугамоқ; б) охирги бўлмоқ, охирги

	به آخر رسیدن	be oxer rasidan	бўлиб келмоқ; тугатмоқ, охирига етказмоқ, тамомламоқ; тамом бўлмоқ, тугамоқ, битмоқ, битирмоқ, тамом қилмоқ
248.	اخراج	axroj	خرج [xarj] нинг кўплиги
249.	اخراجات	axrojot	خرج [xarj] нинг кўплиги
250.	اخراجات	exrojot	اخراج [exroj] нинг кўплиги
251.	آخرالامر	oxero’lamr	охир-оқибат, ниҳоят
252.	آخرسر	oxersar	آخردست [oxerdast] га қаранг
253.	اخطار	axtor	خطر [xatar] 1) нинг кўплиги
254.	اخطار اخطار شدن	extor extor sho’dan	1) билдириш, билдириш хати, хабар, хабарнома, билдириш қоғози, эълон; 2) огоҳлантириш;

	اخطار کردن	extor kardan	а) хабардор қилинмоқ, эълон қилинмоқ; б)огоҳлантирилмоқ; а) хабардор қилиб қўймоқ, хабар қилмоқ, билдирмоқ, эълон қилмоқ; б) огоҳлантирмоқ
255.	اخلاص از سر (روی) اخلاص

	داشتن		яқинлик, меҳрибонлик; а) самимий бўлмоқ (*ким биландир* به); самимий муносабатда бўлмоқ (*кимгадир* به); б) садоқатли бўлмоқ (*кимгадир* به); боғланмоқ (*кимгадир* به)
256.	اخلاق حسن اخلاق اخلاق معنوی علم اخلاق	axloq husne axloq axloqe ma’navi elme axloq	1) хулқ, табиат, феъл, феъл-атвор; яхши хулқ-атвор; 2) ахлоқий, ахлоқ; ахлоқий фазилатлар; этика (ахлоқ ҳақидаги фан)
257.	اخوت عهد اخوت بستن	o’xo’vvat ahde o’xo’vvat bastan	биродарлик, қардошлик; ака-ука тутинмоқ, дўстлашмоқ (*ким биландир*

			ы)
258.	آداب آداب معاشرت علم آداب	odob odob maosherat elme odob	1) хулқ-атвор қоидалари, яхши хулқ-атвор, этикет, одоб-ахлоқ қоидалари; жамиятдаги хулқ-атвор қоидалари; этика; 2) расм, урф-одат, анъана
259.	اداره اداره آمار آمار و ثبت احوال اداره اداره رادیو اداره نشریات	edore edore omor omoro’ sabte; ahvole edore; edoreye rodyu; edoreye nashriyot	1) идора, бошқарма (бошқарув); статистика идораси; рўйхатга олиш ва паспорт идораси; радио қўмитаси; нашриёт; 2) бошқарма (бошқарув), раҳбарият, идора, тасарруф, қарамоқ, ихтиёр;

	اداره شدن اداره کردن	edore sho’dan edore kardan	3) администрация, маъмурий бошқарма, маъмурият, маъмурлар; бошқарилмоқ; бошқармоқ (*ниманидир* ни)
260.	اداری	edori	административ, маъмурий; бошқармага оид, бошқарма; бирор идора (корхона) ихтиёридаги
261.	آداش	odosh	адаш (отдош)
262.	ادب اهل ادب	adab ahle adab	а) хушмуомалалик, мулойимлик, боадаблик, адаб, назокат, адаблилик, назокатлилик, ҳурмат билан мурожаат қилишсерму лозаматлик,

	ترک ادب شرط ادب ادب کردن ادب نگاه داشتن	tarke adab sharte adab adab kardan adab negoh doshtan	сертакаллуфлик; адабиёт аҳллари; хушмуомалалик қоидаларига риоя қилмаслик; хушмуомалалик бурчи; 2) адабиёт; а) ақл ўргатиб қўймоқ, адабини (таъзирини) бермоқ, жазоламоқ, жазо бермоқ; б) тарбияламоқ; мулойим, хушмуомала бўлмоқ, яхши хулқ-атвор кўрсатмоқ
263.	ادبار	edbor	фожиа, бало, бахтсизлик, кулфат, мусибат
264.	ادبخانه	adabxone	1) мактаб; 2) ҳожатхона, бадраф
265.	ادبستان	adabeston	мактаб

266.	ادراج	adroj	درج [do’rj] нинг кўплиги
267.	ادرار	edror	**III.** *баъзан* стипендия, нафақа
268.	ادراک	edrok	درک [darak] нинг кўплиги
269.	ادرام	adrom	катта игна (*бўхча тикиш учун*)
270.	آدرس	odras	манзил
271.	آدرم	odram	терлик (*тўқим тагига солинадиган намат*)
272.	ادعا ادعا کردن	eddao eddao kardan	1) даъво, талаб, шикоят, даъво қилиш, талаб қилиш, талаб, талабнома; 2) тасдиқ, тасдиқлаш, ишонтириш; а) даъво, талаб қилмоқ (*бирор нарчани* را); талаб қилиш (*бирор нарчани* را); б) тасдиқламоқ,

	ادعا میکند که او شاعر مشهوری است	eddao miko’nad ke u shoere mashhuri ast	иноитирмоқ, ишонтирмоқ; у ўзини машҳур шоир деб (дея) таъкидлайди
273.	ادکلن	o’do’k(o’)lo’n	атир
274.	آدم آدم برفی مثل آدم ва مثل بچه آدم	odam odame barfi mesle odam va mesle bachaye odam	1) одам, инсон; а) қорли одам; б) қор одам; *сўзлашув* одамдек (*одобли, сокин, тарбияли одам*); 2) *сўзлашув* фаррош, малай, хизматкор, хизматчи, қарам, тобе; 3) *шахс олмошининг эквиваленти сифатида қўлланилади; муайян шахс контекстдан аниқланади;*

	آدم شدن آدم کردن تصمیم گرفت آدمش کند	odam sho’dan odam kardan tasmim gereft odamash ko’nad	4) Одам (*ўғил бола исми*); одам бўлмоқ, жамоат жойига чиқмоқ; а) одам қилмоқ, одамлар сафига қўшмоқ; б) *сўзлашув* ўқитмоқ, ўргатмоқ; уни ўқитишга қарор қилди
275.	آدم کشی	odamko’shi	қотиллик
276.	آدمی	odami	**I.**1) одам; 2) башарият, инсоният, кишилик; **II.** инсоний
277.	آدمیت	odamiyyat	1) инсонлик, мурувват, инсонпарварлик; 2) башар, башарият, инсоният, кишилик
278.	آدمیزاد، آدمیزاده	odamizod, odamizode	1) одам; 2) инсон зоти

279.	ادوات	adavot	1) асбоб, қурол, асбоб-ускуна, қурол-яроғ, мослама 2) ادات [adot]
280.	ادوار	advor	دور [douvr] 1 нинг кўплиги
281.	آده	ode	*баъзан* қўноқ, қўндоқ (товуқхонада)
282.	ادهان	adhon	دهن [do’hn] нинг кўплиги
283.	ادیال	adyol	адёл
284.	آدینه	odine	жума (*ҳафта куни*)
285.	آذر	ozar	1) ўт, олов, оташ; 2) Озар (*Эрон шамсий йилининг тўққизинчи ойи; 22 ноябрь-21 деккабрга мувофиқ*); 3) Озар (*аёл кишининг исми*)
286.	آذربایجانی	ozarboyjoni	II.Озарбайжонга ва озарбайжо

			нликларга оид; **II.** 1)озарбайжонлик (эркак, аёл); 3)2) (زبان آذربایجانی) – озарбайжон тили
287.	آذرجشن	ozarjashn	9 озар санасида нишонланадиган қадимги Эрон байрамининг номи; آذر [ozar] 2) га қаранг
288.	آذرم	ozram	آدرم [odram] га қаранг
289.	آذرنگ	ozarang	1) *оғзаки* жафо, кулфат, машаққат; 2) Озаранг (*эркак ёки аёл кишининг исми*)
290.	اذعان اذعان داشتن	ez’on ez’on doshtan	эътироф, иқрор; эътироф этиш (*ниманидир*), иқрор бўлиш (*нимагадир*)
291.	اذیت	aziyyat	1) азоб, жафо, кулфат, машаққат,

	اذیت کشیدن اذیت کردن	aziyyat kashidan aziyyat kardan	қийнаш, қийноқ, уқубат, таҳқирлаш, хўрлаш, масхаралаш, мазах қилиш; 2) ишқаланмоқ, юқмоқ, зерикиш, жонга тегиш, бетоқатлик, безовталик, ҳадик, нотинчлик, хавотир; азобланмоқ, қийналмоқ; а) азобламоқ, масхара қилмоқ (*кимнидур, кимнингдур устидан* را); б) юқмоқ, ўтмоқ (*кимгадир* را), зериктирмоқ, жонига тегмоқ (*кимнидир* را), безовта қилмоқ
292.	آذین	ozin	1) безак, ҳашам, зийнат; 2) Озин (*эркак*

	آذین بستن (زدن، کردن)	ozin bastan (zadan, kardan)	*ва аёл киши исми*); безамоқ, зийнатламоқ
293.	آراء	oro	رأی [ra’y] нинг кўплиги, умухалқ овоз бериши
294.	اراده اراده آهنین نیروی اراده اراده کردن	erode erodeye ohanin niruye erode erode kardan	3)эрк, ирода, ихтиёр, раъй, жасурлик, қатъийлик, кескинлик, қатъият, жасорат, журъат, қатъийлик, узил-кесиллик, кескинлик, дадиллик; букилмас, темир ирода; ирода кучи; 2) истак, мақсад, муддао, ният, хоҳиш, ирода; а) журъат (жасорат) этмоқ, ботинмоқ, қарор

			қилмоқ, ҳал бўлмоқ, бир ёқли бўлмоқ, ечилмоқ; б) ният қилмоқ, қасд қилмоққистамоқ, хоҳламоқ
295.	ارادی حرکات ارادی حرکت غیر ارادی غیر ارادی	erodi harakote erodi harakote g’eyre erodi g’eyre erodi	4)ихтиёрий, эркин, ўзбошимчалик билан қилинган, асоссиз, мантиқсиз, пуч, ҳеч нарсадан уялмайдиган; эркин ҳаракатлар, ихтиёрий ҳаракатлар; беихтиёрий ҳаракат; ғайриихтиёрий ҳаракатлар, беихтиёр
296.	آراستگی	orostegi	1) безак, ҳашам, зийнат, бежама; 2) саранжомлик,

			тартиб, йўсин
297.	آرامش آرامش دادن آرامش یافتن	oromesh oromesh dodan oromesh yoftan	фароғат, ҳаловат, жимлик, осойишталик, тинчлик, хотиржамлик, ором, сукунат; тинчлантирмоқ (*кимнидир* به); тинчланмоқ, тинчимоқ, юпанмоқ
298.	آرامگاه	oromgoh	1) дахма, мақбара, сағана, қабр, турбат; 2) ин, уя, макон; 3) *баъзан* махфийлик учун ажратилган бино, жой
299.	ارامل	aromel	ارمل [armal] 2) нинг кўплиги
300.	ارامنه	aromene	ارمنی [rmani] 2. 1)га қаранг
301.	آرامی زبان آرامی	oromi zabone oromi	**I.**оромий; **II.**1) оромий (эркак, аёл); оромий тили
302.	آرامیدگی	oromidegi	фароғат, ҳаловат,

			жимлик, осойишталик
303.	آرامیدن	oromidan	1) ҳордиқ чиқармоқ; 2) тинчланмоқ, тинчлик топмоқ, ҳузур-ҳаловатга эришмоқ; 3) босилмоқ, терилмоқ, жойланмоқ, жойлашмоқ
304.	آران	oron	1) тирсак; 2) Орон (*эркак исми*)
305.	آرای	oroy	آرا [oro] га қаранг
306.	آرایش	oroyesh	безак, безаш, ҳашам
307.	آرایشگاه	oroyeshgoh	сартарошхона
308.	ارایک	aroyek	اریکه [arike] нинг кўплиги
309.	ارباب	arbob	**I.**1) رب [rabb] нинг кўплиги; 2) жаноб, хўжайин; 3) помешчик, заминдор; 4)

			зардуштийлик динига мансуб эркак кишиларнинг исмидан олдин жаноб маъносида қўлланилади, масалан: ارباب گیو [arbobe Giv] – жаноб Гив; **II.** нимагадир эгалик қилувчи шахс, қайсидир доирадаги билимдон киши, масалан: ارباب تواریخ [arbobe tavorix] – тарихчилар; ارباب جرائد [arbobe jo’roid] – журналистлар; ارباب دانش [arbobe donesh] – олимлар; ارباب صنعت [arbobe san’at] – ишчилар, ҳунармандлар, косиблар;

			ارباب انواع [arbobe anvo’] – маъбудлар, илоҳлар
310.	ارباب زاده	arbobzode	хўжайиннинг ўғли, оқбилак, зодагоннинг ўғли,
311.	ارتاق	o’rtoq	1) *тарихий* савдогар (*давлат пуллари билан савдо қиладиган ва асосан эҳтиёжларни қондирадиган*) 2) улфат, жўра, шерик, ўртоқ
312.	ارتجاء	ertejo’	1) умид, орзу-умид, ишонч; 2) илтимос, сўров, ўтинч
313.	ارتشاء	ertesho	порахўрлик
314.	ارتضاء	ertezo	мамнунлик, хурсандлик, мамнуният, фаровонлик,

			мўл-кўлчилик, тўқлик, қаноат, қониқиш
315.	ارتعاد	erteod	1) титроқ, қалтироқ, ларза, титраш, қалтираш, дириллаш; 2) ҳаяжон, кучли безовталик
316.	ارتیاح	ertiyoh	*оғзаки* 1) фароғат, ҳаловат, осойиш, осойишталик, тинчлик, хотиржамлик; 2) шодлик, севинч, вақтхушлик, хурсандчилик
317.	ارث بر، ارثگیر	ersbar, ersgir	ворис, меросхўр
318.	ارج	arj	1) қадр, баҳо, нарх, қиймат, аҳамият, муҳимлик, маъноға эгалик, маънолилик, муҳим ўрин

	ارج گذاشتن (نهادن)	arj go’zoshtan (nehodan)	(тутиш) 2) Арж (*эркак кишининг исми*); баҳоламоқ (*ниманидир* را، به), қийматини тан олмоқ (*ниманидир* را، به)
319.	ارجاع؛ ارجاع کار بکسی؛ ارجاع شدن؛ ارجاع کردن	erjo’ erjo’ye kor be kasi erjo’ sho’dan erjo’ kardan	1) топшириқ, вазифа, ҳавола; ишни кимгадир топширмоқ; 2) мурожаат (*кимгадир*); топшириқ бермоқ, иноиб берилмоқ, ишониб кетмоқ, ишониб ихтиёрини бериб қўймоқ, эътимод қўймоқ; а) ишонмоқ, ишониб топширмоқ, топширмоқ; б) мурожаат қилмоқ

			(*кимгадир*)
320.	ارجل	arjo’l	رجل [rajo’l] 1) нинг кўплиги
321.	اردوبازار	o’rdubozor	1) *тарихий* қўшинлар жойлашган ҳудуддаги вақтинчалик бозор; 2) тартибсизлик, чалкашлик, алғов-далғовлик, аралаш-қуралашлик
322.	ارزیابی ارزیابی کردن	arzyobi arzyobi kardan	баҳо, фикр, баҳолаш; а) баҳосини бермоқ (*ниманидур* را); б) баҳоламоқ, баҳо бермоқ, гнарх қўймоқ, баҳосини (нархини) белгиламоқ (*ниманидур* را)
323.	ارزیافت	arzyoft	баҳолаш натижаси
324.	ارسال	ersol	жўнатма,

	ارسال مثل؛ دفتر ارثال مراسلات؛ ارثال داشتن (کردن)	ersolmasal daftare ersol maroselot ersol doshtan (kardan)	жўнатиш, жўнатма; ارثال المثل [ersolmasal] га қаранг; почта жўнатмаларини рўйхатга олиш китоби; жўнатмоқ, йўлламоқ, юбормоқ
325.	ارسالی	ersoli	юборилган, жўнатилган
326.	ارسطو	arastu	Арасту (Аристотелнинг ажам халқлари ўртасидаги номи)
327.	ارسی ارسی سگگی ارسی	o’ro’si o’ro’si saggaki o’ro’si	I.кўтарувчи рамка ойнаси; II.чувак, шиппак, бошмоқ, ботинка; боғланган пойабзал; III. рус, келиб чиқиши рус

328.	ارشاد ارشاد دادن (کردن) ارشاد گرفتن	ershod ershod dodan (kardan) ershod gereftan	насиҳат, ўгит, панд, панд-насиҳат, раҳбарлик, етакчилик, йўлбошчилик; панд-насиҳат қилмоқ (*кимгадир* ,به را); бошқармоқ (*кимнидир* را ,به); панд-насиҳат олиш
329.	ارشمیدس	arshemidas	Архимед (юнон механиги ва математиги)
330.	آرشیو	orshiv	архив
331.	ارضاء ارضاء شدن ارضاء کردن	erzo erzo sho’dan erzo kardan	қаноат, қониқиш, мамнунлик, мамнуният; қониқмоқ; қаноатланмоқ, мамнун бўлмоқ, рози бўлмоқ; қаноатлантирмоқ, қондирмоқ
332.	ارضه	araze	темир занги

333.	ارفاق ارفاق کردن	erfoq erfoq kardan	1) марҳаматлилик, шафқатлилик, кўнгилчанлик, кўнгли бўшлик, илтифотлилик; 2) эркалатиб юбориш, ножўя ҳаракатларга йўл бериш, эрк бериш; а) юмшоқ бўлмоқ; б) эрк бермоқ (*кимгадир-нимагадир* به)
334.	ارفاقاً	erfoqan	марҳамат юзасидан, мурувват қилиб, риоягарчилик билан, кўнгилчанлик билан, илтифот билан, лутфан
335.	ارک	ark	кремль (қадимги рус шаҳарларида: ички қалъа, қўрғон, арк, мадина), қалъа

336.	ارگ	arg	ارک [ark] га қаранг
337.	ارم	eram (bog’e eram)	(*тожикча* ارم باغ) 1) Эрам (*Арабистондаги афсонавий боғнинг номи*); таърифлаб бўлмайдиган гўзаллик боғи; 2) жаннат
338.	آرمان، ارمان	ormon, armon	1)кучли, зўр истак (иштиёқ), интилиш, мурод, тилак, тиришиш, уриниш, кўнгилдаги орзу, орзу, умид, эзгу орзу; 2) шиор (*қисқа жумлада ифодаланувчи фикр*); 3) *оғзаки* ўкинч, афсус, пушаймон, таассуф, тавба;

			4) Арман (*эркак киши исми*)
339.	ارمزد	o’rmo’zd	1) اهورامزدا [ahuromazdo]га қаранг; 2) ўрмўзд (*Эрон қуёш йилидаги ҳар ойнинг биринчи куни*)
340.	ارمغان	armag’on	1) совға (*саёҳатдан олиб келинган, келтирилган*); 2) Армағон (*эркак киши исми*)
341.	ارمگان	ermagon	1) *оғзаки* тарбиячи, тарбияловчи, мураббий, устоз, раҳбар; 2) Эрмагон (*эркак киши исми*)
342.	ارمل	armal	1) *оғзаки* ерсиз камбағал деҳқон; *сўзлашув* сўққабош одам, ҳеч кими йўқ, ёлғиз одам,

			ғариби бенаво; 2) камбағал одам, фақир, қашшоқ, бечора; камбағал деҳқон
343.	ارمله	armale	*оғзаки* 1) бева, тул; 2)бечора, бахтсиз аёл
344.	– ارمنی ارامنه (кўплиги)	rmani-aromene	**I.**арман; **II.**1) арман, арман (аёл); 3)2) *тожикчада* (زبان ارمنی) – арман тили
345.	آرمیدگی	oromidegi	آрامیدگی [oromidagi] га қаранг
346.	آرمیدن	ormidan	آрامیدن [oromidan] га қаранг
347.	آرنگ	orang	**I.1.**1) آрنج [oranj]га қаранг; 2) ранг, бўяш, товуш, оҳанг; 3) ҳаракат (муомала) тарзи; 4) Оранг (*эркак киши исми*);

			2.афтидан, худди; **II.** *оғзаки* алам, қайғу, ранж, хафалик, хафагарчилик, кўнгилсизлик, кўнгилсиз воқеа
348.	آروند	orvand	*оғзаки* 1) дабдаба, ҳашам, ҳашамат; 3)2) зеболик, башанглик, орасталик, келишганлик, хушбичимлик, нафислик, нозиклик, нафосат, латофат, назокат, гўзаллик, бежиримлик
349.	اروند	arvand	*оғзаки* 1) آروند [orvand]га қаранг; 2) ҳийла, айёрлик, маккорлик, макр, тулкилик;

			3) Арванд (*Арслон сўзининг паҳлавийча номи*); 4) Арванд (*эркак исми*)
350.	آریایی	oryoyi	1) арян; 2) арян миллатига мансуб эркак, аёл
351.	آریستوکرات	oristo’krot	аристократ, оқсуяк, аслзода, зодагон
352.	آریستوکراسی	oristo’krosi	аристократия, аристократлар, оқсуяклар, аслзодалар, зодагонлар
353.	ازاء؛ در ازاء هر ساعت کار اضافی پنج تومان خواهی گرفت	ezo dar ezo harkore ezofi panj tumon xohi gereft	به ازاء (*тожикча* در ازاء) *предлогда феъл олд қўшимчаси* ўрнига; ҳар бир қўшимча иш соати учун беш туман (*Эрон пул бирлиги*) оласиз
354.	آزادمرد	ozodmard	1) آزاده [ozode] 1

			га қаранг; 2) Озодмард (*эркак киши исми*)
355.	آزادی آزادی اجتماع؛ آزادی عقیده؛ آزادی کلام (بیان)؛ آزادی مطبوعات	ozodi ozodiye ejtemo’ ozodi aqida ozodi kalom (bayon) ozodiye matbuot	1) ҳурлик, эрк, эркинлик, озодлик, ҳуррият; йиғилиш эркинлиги; виждон эркинлиги; сўз эркинлиги; матбуот эркинлиги; 2) озод қилмоқ, озодликка чиқармоқ, халос, озод бўлиш, озод қилиш, озодлик, қутулиш, эркинликка

			чиқариш, эрксизликдан қутқариш
356.	آزار آزار دادن (رساندن)؛	ozor ozor dodan (rasondan);	**I.** آزردن [ozo’rdan] феълининг ҲЗН; **II.** 1) азоб, жафо, кулфат, машаққат, қийнаш, қийноқ, уқубат, жисмоний қийналиш, дард, алам; 2) жабр, ситам; 3) психологик касаллик; 4) гина, озор, ранж, қайғу, хафалик; **III.** *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти* озорижон, *масалан:* مردم آزار [mardo’mozor] – золим, эзувчи,

	آزار دیدن (کشیدن)	ozor didan (kashidan)	сиқувчи, жабрловчи; озор бермоқ; а) озор бермоқ (*кимгадир* را ,به); азоб-уқубатларга сабаб бўлмоқ (*кимнингдур* ,به را); б) ўкситмоқ, ранжитмоқ, хўрламоқ; а) азобланмоқ, қийналмоқ, азоб тортмоқ, озор емоқ, азият чекмоқ , куйинмоқ; б) ўксинмоқ, ранжимоқ;
357.	ازبک	o’zbak	1) ўзбек, ўзбек аёл; 2) ўзбекча
358.	ازبکی زبان ازبکی	o’zbaki zabone o’zbaki	1) ўзбекларга оид, ўзбек; 2) ўзбек тили
359.	ازبن، ازبنه	azbo’n, azbo’ne	بن [bo’n] 2 га қаранг

360.	ازحفظ	azhefz	حفظ [hefz] 2 га қаранг
361.	آزخ	ozax	сўгал (баданда, кўпинча қўл ёки оёқда бўладиган қаттиқ юмалоқ ўсимта)
362.	از خود گذشتگی	azxo’dgo’zash tegi	фидокорлик, жонбозлик, ортиқ даражада завқ-шавққа берилиш, ўзини йўқотиш (унутиш) даражасида завқланиш, бутун вужуди билан берилиш, ўзини унутиш, ўзини (эс-ҳушини) йўқотиш
363.	از خود گذشته	azxo’dgo’zash te	фидокор, фидойи, жонбоз, ўзини унутиш даражасидаги
364.	ازدحام	ezdehom	1) тиқилинч, тўполон, чайқов бозор; 2) одамлар тўпи (тўдаси), бир

	ازدحام کردن	ezdehom kardan	тўп одам, оломон, халойиқ; а) тўдалашмоқ, тўпланмоқ, оломон; б) ур-йиқит уюштирмоқ, тиқилинч
365.	ازدم	azdam	دم [dam] III 2.га қаранг
366.	ازدواج ازدواج کلام	ezdevoj ezdevoje kalom	1) эр-хотинлик, уйланиш, эрга тегиш, никоҳ, никоҳ аҳди, эрли бўлиш, эрга тегиш, турмушга чиқиш, эрлилик, эрли вақтдаги ҳаёт; 2) жуфтлашмоқ, жуфтлашиш, жуфт-жуфт бўлиб қўшилмоқ; якуний байтларнинг уланишига

	ازدواج کردن به ازدواج کسی درآمدن	ezdevoj kardan be ezdevoje kasi daromadan	асосланган шеърий қурилма номи турмуш қурмоқ, уйланмоқ (*ким биландир, кимгадир* ь); турмушга чиқмоқ, эрга тегмоқ (*кимгадир* ь); бировга уйланмоқ, бировга никоҳланмоқ
367.	آزردگی	ozo’rdegi	1) гина, озор, ранж, алам, қайғу, хафалик; 2) оғриқ, дард, зирқираш
368.	آزرم	ozarm	1) ҳаё, иснод, ор, орият, шарм, уят, ҳижолат, уятчанлик, орлилик, номуслилик, иболилик, ибо, журъатсизлик,

			юраксизлик, қўрқоқлик, тортинчоқлик, ҳадиксирашлик; 2) номус, шаън, шараф, шарофат, шон, виждон, фазилат; 3) раҳм, шафқат, марҳамат, раҳмдиллик, ҳиммат, адолат, ҳаққоният, одиллик; 4) эҳтиром, ҳурмат, иззат, шараф; 5) *оғзаки* хотира; 6) Озарм (*эркак киши исми*); *китобий* кимгадир раҳм-шафқат кўрсатиш, кимгадир раҳм-шафқат кўрсатмоқ (به, را); авайламоқ
	آزرم دادن؛ آزرم داشتن (کردن)	ozarm dodan ozarm doshtan (kardan)	

			(*кимнидир* به, را); а) уялмоқ (*кимдандир-нимадандир* از); б) ҳурмат билан муносабатда бўлмоқ (*кимгадир-нимагадир* را ,به); иззатламоқ, ҳурмат қилмоқ (*кимнидир-ниманидир* را ,به)
369.	آزرنگ	ozrang	*баъзан* 1) доғ, ғам, ғурбат, ғусса, ҳасрат, қайғу; 2) офат, фалокат, мусибат, оғир (мушкул) аҳвол, бахтсизлик, қаттиқчилик
370.	ازریشه	azrishe	ریشه [rishe] 2 га қаранг
371.	آزفنداک	ozfandok	*оғзаки* камалак
372.	ازقضا	azqazo	قضا [qazo] 2. Га қаранг

373.	ازل از ازل	azal az azal	азалийлик, қадимийлик; азалдан, қадимдан
374.	ازلیت	azaliyyat	ازل [azal] га қаранг
375.	آزمایش آزمایش استحکام؛ آزمایشهای هسته ای؛ آزمایش شدن؛ آزمایش کردن	ozmoyesh ozmoyeshe estehkom; ozmoyeshhoye hastaiy; ozmoyesh sho’dan; ozmoyesh kardan	1) синамоқ, синовдан ўтказмоқ, синаб кўрмоқ, синаш (текшириб кўриш), имтиҳон, текширув, синов; чидамлилик синови; ядро синовлари; 2) тажриба; синалмоқ, текширилмоқ; а) синамоқ, синаб кўрмоқ, текширмоқ,

			текшириб кўрмоқ, татимоқ, татиб кўрмоқ, мазасини кўрмоқ; б) тажриба қўйиш
376.	ازمنه	azmene	زمان [zamon] нинг кўплиги
377.	آزمون	ozmun	1) амалиёт, синов; 2) Азмун (*эркак киши исми*)
378.	ازمیل	ezmil	поябзал кесувчи, эгри пичоқ
379.	ازواج	azvoj	1 زوج. Нинг кўплиги
380.	آزوقه	ozuqe	آذوقه [ozuqe] *га қаранг*
381.	آژان	ojon	1) полициячи; 2) агент, вакил, жосус, айғоқчи, намоянда
382.	آژانس	ojons	агентлик (*телеграф, ахборот*); вакиллик,

			ваколатхона, йўлбошилик
383.	آژخ	ojox	آزخ [ozax] га қаранг
384.	اژدر	ajdar	Аждар (*эркак киши исми*)
385.	آژیانه	ojiyone	*оғзаки* кўприк, тўшама йўл (тош ёки бошқа нарса ётқизилган йўл); йўлка, йўлак (*ғишт ёки тошдан қилинган*)
386.	آژیتاسیون	ojitos(i)yo’n	ташвиқот, агитация
387.	آژیوتاژ	ojio’toj	ажиотаж (бирор мақсадни кўзлаб сунъий равишда кўтарилган шов-шув; капиталистик мамлакатларда спекулятив мақсадлар билан пул, қимматбаҳо қоғоз, мол ва шу кабиларнинг нархини сунъий

			равишда ошириб ёки камайтириб юбориш)
388.	آس آس شدن؛ کردن آس	os os sho’dan; os kardan	**II.** тегирмон тоши, тегирмонтош; тортилмоқ, ун қилинмоқ, янчилмоқ, майдаланмоқ, янчилмоқ; янчмоқ, туймоқ, тортмоқ, мажақламоқ, қириб ташламоқ
389.	اس اس اساس	o’s(s) o’s(s) asos	асос; асосларнинг асоси, туб, негиз
390.	اساتید	asotid	استاد [o’stod] 1 нинг кўплиги
391.	اساس اساس اقتصادی؛	asos asose eqtesodi;	1) асос, негиз, пойдевор, таъсис, принцип (асосий қонун-қоида); иқтисодий асос;

	بر اساس؛ بر اساس قطعنامه؛ اساس افکندن؛ اساس داشتن؛ اساس گذاشتن (نهادن)؛ اساس گرفتن، اساس قرار دادن	bar asos; bar asose qet’anoma; asos afkandan; asos doshtan asos go’zoshtan (nehodan); asos gereftan, asos qaror dodan	2) асосида; қарор асосида; اساس گذاشتن [asos go’zoshtan] а) га қаранг; асосга эга бўлмоқ, ўз асосига эга бўлмоқ; а) асосламоқ, пойдевор қўймоқ, ниманингдир пойдеворини қўймоқ (*ниманидир* ни); б) асос; асосида олмоқ; ниманингдир асосидан келиб чиқиб (*ниманингдир* ни); асосланмоқ (*нимагадир* ни)

392.	اساس گذار	asosgo’zor	асосчи, асос солган киши, асос солувчи
393.	اساس گذاری	asosgo’zori	пойдевор қўйиш, муассаса (*нимагадир мўлжалланган*)
394.	اساسی؛ تعمیر اساسی؛ قانون اساسی	asosi ta’mire asosi; qonune asosi	асосий, бош, энг муҳим, туб, принципиал, муайян принципларга асосланган, муҳим, жиддий, принципиал, принципли, бир прпинципда маҳкам турадиган; капитал таъмир; конституция
395.	اسافل	asofel	1) разил кишилар, қаланғи-қасанғилар; 2) 2 нинг

			кўплиги
396.	اس الاساس	o’sso’lasos	اس [o’s(s)] саҳифасидаги اس اساس [o’s(s) asos] га қаранг
397.	اسالیب	asolib	اسلوب [o’slub] нинг кўплиги
398.	اسامی	asomi	اسم [esm] нинг кўплиги
399.	آسایش؛ برای آسایش خاطر آنها؛ آسایش دادن؛ آسایش کردن	osoyesh baroye osoyesh xotere onho; osoyesh dodan; osoyesh kardan	фароғат, ҳаловат, жимлик, осойишталик, тинчлик, ҳотиржамлик, ором, тиним, дам; уларни тинчлантириш учун; дам бериш, ёлғиз қолдириш, ўз ҳолига қўйиш (*кимнидир-ниманидир* به); дам олмоқ

400.	آسایشگاه	osoyeshgoh	санаторий, сиҳатгоҳ
401.	اسباب	asbob	1) қурол, асбоб, асбоб-ускуна, инвентарь (корхона ёки муассасанинг асбоб-ускуналари, мол-мулки, ашё ва анжомлари мажмуи; мол-мулк рўйхати);
	اسباب کار؛	asbobe kor	меҳнат қуроли; 2) асбоб, буюм, жиҳоз, ашё, нарса, анжом, жабдуқ, буюм, бисот;
	اسباب آشپزخانه؛	asbobe oshpazxone;	ошхона анжомлари;
	اسباب سفر؛	asbobe safar;	сафар, саёҳат анжомлари;
	اسباب یدکی؛	asbobe	эҳтиёт қисмлар;

		yadaki;	3) мослама, ускуна, дастгоҳ, аппарат; 4) сабаб, баҳона, важ; 5) سبب [sabab] I.1 нинг кўплиги;
	اسباب برچیدن؛	asbob barchidan;	қўйилган нарсаларни, товарларни тозалаш;
	اسباب چیدن؛	asbob chidan;	ётқизмоқ, нарсаларни, маҳсулотларни ташқарига чиқармоқ, ёймоқ;
	اسباب کشیدن؛	asbob kashidan;	кўчиб кетмоқ;
	اسباب گستردن؛	asbob go’sto’rdan;	اسباب چیدن [asbob chidan] га қаранг;
	اسباب چیزی شدن؛	asbob chizi sho’dan;	бирор нарсага сабаб бўлмоқ; бирор нарсани чақирмоқ;

	اسباب دردسر شدن؛ اسباب زخمت کسی شدن؛ اسباب زخمت کسی را فراهم ساختن	asbob dardesar sho’dan; asbob zaxmat kasi sho’dan; asbob zaxmat kasi ro faroxo’m soxtan	бирор нарсани баҳона қилмоқ; ташвишга сабаб бўлмоқ; кимнидир безовта қилмоқ; кимгадир ноқулайлик туғдирмоқ
402.	اسباب بازی	asbobbozi	ўйинчоқ
403.	اسباب چینی؛ اسباب چینی کردن	asbobchini asbobchini kardan	фисқ-фасод, ҳийла-найранг, фирибгарлик; фитна уюштирмоқ (*кимгадир-нимагадир қарши* عليه), фирибгарлик содир этмоқ
404.	اسباق	asboq	سبق [sabaq] нинг кўплиги
405.	اسب انگیز	asbangiz	*баъзан* шпор (отлиқлар

			этигининг пошнасига тақиладиган темир тепки)
406.	اسب تازی	asbtozi	اسب دوانی [asbdovoni] га қаранг
407.	اسب دوانی؛ میدان اسب دوانی، اسب ریس	asbdovoni maydone asbdovoni; asbris	пойга; отчопар
408.	اسب سوار	asbsavor	от минган киши, отлиқ, чавандоз, сувори
409.	اسپانیول	esponyo’l	испан (эркак, аёл)
410.	اسپانیولی	esponyo’li	اسپانیایی [esponiyoyi] га қаранг
411.	اسپریس	aspris	اسب ریس [asbris] га қаранг
412.	اسپید	espid	سفید [safid yoki sefid] га қаранг
413.	استا	o’sto	استاد [o’stod] га қаранг
414.	استادکار	o’stodkor	استاد [o’stod] 1 2) га қаранг
415.	استادی	o’stodi	1) касб, ҳунар, санъат, ишни кўзини билиш;

			2) таълим, ўқитиш, дарс бериш, таълим бериш (*олий таълим муассасасида*)
416.	استاژ؛ استاژ دادن	estoj estoj dodan	стаж; стажёрлик қилмоқ, стажировка қилмоқ, тажриба муддатини ўтамоқ
417.	استاژیر	estojir	стажёр (тажриба муддатини ўтаётган киши)
418.	استاعلم استاعلم کردن	o’stoalam o’stoalam kardan	мижознинг матосидан тикувчи қолдирган безаклар; мижоз матоси парчаларини тайёрлаш
419.	استاکاد	estokod	эстакада (йўл тепасига қурилган кўприк, осма кўприк)

420.	استام	o’stom	безак (*эгар ёки юган учун*)
421.	استامپ جوهر استامپ	estomp javhare estomp	1) штамп (расмий қоғозларга босиладиган тўртбурчак муҳр), штемпель, муҳр, тамға, белги; штемпель (муҳр) бўёғи, штемпель сиёҳи; 2) эстамп (ганч, гипс, қоғоз ва шу кабиларга босиб туширилган ёки кўчирилган гравюра, босма расм)
422.	آستان در آستان عید؛	oston dar ostone eyd;	1) кириш; 2) кираверish, арафа, олдинги кун; байрам арафасида;

			3) ёки қироллик саройи;
	آستان کسی را بوسیدن؛	ostone kasi ro busidan;	бировга мушт уриш, бировга ҳурмат билан таъзим қилиш;
	آستان در خانه اش بلند است	oston dar xonaash baland ast	унинг остонасига яқинлашиб бўлмайди
423.	استان	o’ston	ўстон (*Эрондаги маъмурий бўлиниш*), вилоят, провинция, генерал-губернаторлик
424.	آستان بوس	ostonbus	шоҳ томондан қабул қилиниш шарафи
425.	استاندار	o’stondor	ўстондор (*Ўстон ҳукмдори*), генерал-губернатор, ҳоким
426.	استانداری	o’stondori	1) генерал-

			губернаторлик, ҳокимиятни, вилоятни бошқариш; 2) генерал-губернатор лавозими
427.	استبعاد استبعادی ندارد که ... ؛ هیچ استبعادی ندارد که	esteb’od esteb’odi nadorad ke... hich esteb’odi nadorad ke ...	ниманидир даргумон, аыл бовар қилмайдиган даражада деб тан олиш; шундай бўлиши мумкин, балки ...; ҳеч шак-шубҳа йўққи ...
428.	استثناء استثناء از قاعده؛	estesno estesno az qoide	1) истисно, мустасно; чиқариб ташламоқ, олиб қўймоқ; истисно (*қонун-қоидадан, тартибдан ташқари*);

	بدون (بلا) استثناء؛	bedune (belo) estesno;	истисносиз;
	بطور استثناء؛	betovre estesno;	истисно сифатида, истисно тариқасида;
	به استثناء؛	ba estesno	2) *номинатив предлог* …дан ташқари, …дан бошқа, мустасно қилганда;
	به استثناء این کتاب همه را خواندم؛	ba estesno in ketobe hama ro xondam;	бу китобдан ташқари қолган барча китобларни ўқиб чиқдим;
	استثناء شدن؛	estesno sho’dan;	истисно қилинган, чиқариб ташланган, таркибдан чиқармоқ

	استثناء کردن	estesno kardan	(*ниманидир* аз); ўзини четга олмоқ (*бирор нарсадан* аз); чиқармоқ, чиқариб ташламоқ (*ниманидир* аз); таркибдан чиқариб ташламоқ (*ниманидир* аз); олиб ташламоқ (*бирор нарсадан* аз)
429.	استثنائاً	estesnoan	истисно сифатида, истисно кўринишида, фавқулодда, жуда, ғоят, ниҳоятда, ҳаддан ташқари
430.	استثنائی حق استثنائی	estesnoi haqqe estesnoi	нодир, алоҳида, истисно; алоҳида ҳуқуқ
431.	استجابت	estejobat	1)

	استجابت کردن؛ او خواهش مرا استجابت کرد؛	estejobat kardan	қаноатлантириш (*илтимосни, ўтинчни*); 2) қабул қилиш (*таклифни*); а) қаноатлантириш (*илтимосни*), илтимосига қулоқ тутмоқ; илтимосини эшитмоқ; у менинг илтимосимни қондирди; б) қабул қилмоқ (*таклифни*)
432.	استجاره استجاره خانه	estejore estejore xone	ижарага қўймоқ, ижара; уй ижараси
433.	استحفاظ	estehfoz	1) муҳофаза, сақлаш, қўриқлаш, ҳимоя; 2) сақлаш, эҳтиёт қилиш, бирор нарсани олдини олиш учун олдиндан

			кўриладиган чора-тадбир
434.	استحفاظی	estehfozi	1) сақловчи, ҳимоя (муҳофаза) қилувчи, соқчи(лар), сақланувчи, ҳимоя остидаги, муҳофаза, ҳимоя (мудофаа) қиладиган, сақлайдиган, пана (ихота) қиладиган, сақловчи, паналовчи, сақлагич; 2) сақлайдиган, эҳтиёт қиладиган, сақловчи, сақлаш, эҳтиёт (қилиш), профилактик, профилактикага оид
435.	استحقاق؛	Estehqoq	1) тақдирга лойиқ иш, хизмат, хизматига

			яраша, қилмишига яраша, қадр-қиммат, эътибор;
	ارباب استحقاق؛	arbobe estehqoq;	ҳурматга сазовор кишилар;
	به استحقاق؛	ba estehqoq;	2)باستحقاق [boestehqoq] га қаранг;
	استحقاق داشتن؛	estehqoq doshtan;	муносиб хизмат қилмоқ, лойиқ бўлмоқ (*нимагадир* ,به ра);
	بی (بدون) استحقاق بودن	bi (bedune) estehqoq budan	муносиб хизмат қилмаслик, лойиқ бўлмаслик (*нимагадир* در)
436.	استحکام؛	estehkom;	мустаҳкамлик, пухталик, куч;
	استحکام بخشیدن (دادن)؛	estehkom baxshidan (dodan);	мустаҳкамламоқ (*ниманидир* ,به ра);

	استحکام پیدا کردن، استحکام پذیرفتن (یافتن)	estehkom peydo kardan, estehkom paziro’ftan (yoftan)	мустаҳкамланмоқ
437.	استخر؛ استخر روباز؛ استخر روبسته	estaxr estaxr ruboz; estaxre rubaste	2)(*тожикча* استخر шна) ҳовуз, бассейн (*чўмилиш учун*); очиқ ҳовуз, бассейн; ёпиқ ҳовуз, бассейн; 2) ҳавза, ҳовуз
438.	استخوان استخوان پس سر؛ استخوان خاجی؛ استخوان خاصره؛ استخوان	o’sto’xon; o’sto’xone pas sar; o’sto’xone xoji; o’sto’xone xosere;	2)суяк, устухон; энса суяги; думғаза, думғаза суяги; қовурға билан қорин орасидаги суяк;

	دستم دررفت؛	o’sto’xone dastam darraft;	мен қўлимни буриштирдим; 2) уруғ (*масалан мева*); хурмо уруғи; 3) *оғзаки* насл, қавм, тоифа, зот, қабила, тоифа; 4) *оғзаки* ақбила, уруғ бошлиғи; келиб чиқиши аслзода бўлган; итни ейиш (*нимададир* در); эзгу ишлар қилиш орқали гуноҳларни ювиш; *сўзлашувда* а) қайтишини ҳисобга олиб
	استخوان خرما؛	o’sto’xone xo’rmo;	
	استخوان بزرگ داشتن؛	o’sto’xone bo’zo’rg doshtan;	
	استخوان خرد کردن؛	o’sto’xon xo’rd kardan;	
	استخوان سبک کردن؛	o’sto’xon sabk kardan;	
	استخوان لای زخم (در) گذاشتن	o’sto’xon	

		(dar) loye zaxm go’zoshtan	ишни атайлаб тугатмаслик; б) атайлаб ёмонламоқ, вазиятни кескинлаштирмоқ
439.	استخوان بزرگ	o’sto’xonbo’z o’rg	*оғзаки* олийжаноб, олийҳиммат, ҳимматли, виждонли, пок, мард, мардонавор, келиб чиқиши олийжаноб
440.	استدامت، استدامه	estedomot, estedome	1) узоқлик, давом, давомийлик, давомлилик, давом этиш вақти, муддати; 2) доимийлик
441.	استدعاء؛ استدعاء داشتن (کردن)	ested’o ested’o doshtan (kardan)	илтимос, сўров, ўтинч; ялинчоқлик; илтижо; сўрамоқ, илтимос қилмоқ, ўтинмоқ; ялинмоқ,

			ялинтирмоқ
442.	آстар؛ آстар دوختن؛ آстар زدن (کردن، کشیدن)	ostar ostar duxtan; ostar zadan (kardan, kashidan)	1) (кийим ёки кўрпа, кўрпача сингари нарсаларнинг ички қавати, ички томонига тикилган мато); 2) замин, бўямоқ; чатмоқ, тикмоқ, тикиб қўймоқ, қадамоқ, ўтқазмоқ, астар қўймоқ; а) آстар دوختن [ostar duxtan] га қаранг; б) бўёқ бермоқ, бўямоқ;
443.	استراحت؛ خانه استراحت؛	esterohat xonaye esterohat	дам, фароғат, ҳаловат, ором, тинчлик, тиним; дам олиш уйи;

	استراحت کردن	esterohat kardan	дам олмоқ
444.	استراحتگاه	esterohatgoh	1) дам олиш жойи; 2) дам олиш уйи
445.	استراق استراق کردن؛ استراق سمع؛ استراق نظر؛ استراق سمع کردن	esteroq esteroq kardan esteroq sam’; esteroq nazar; esteroq sam’ kardan	ўғрилик; ўғирламоқ, ўғрилик қилмоқ, ўғрилик билан кун кечирмоқ; билдирмай (сездирмай) қулоқ солиш, яширинча, қулоқ солиб билиб (эшитиб) олиш; мўралаш; билдирмай (сездирмай) қулоқ солмоқ, эшитиб олмоқ, яширинча қулоқ солиб эшитиб (билиб) олмоқ
446.	استرالیایی	o’stroliyoyi	1) Австралияга ва австралияликла

			рга оид; 2) австралиялик киши, австралиялик
447.	استربان	astarbon	ҳачир ҳайдовчиси, ҳачир минувчи
448.	استشفاع	esteshfo’	шафоат сўраш, ёрдам сўраш, раҳм-шафқат ҳақида ёрдам
449.	استشهاد استشهاد دادن؛ استشهاد کردن	esteshhod esteshhod dodan; esteshhod kardan	1) гувоҳларни таклиф қилиш, гувоҳлар кўрсатмасини талаб қилиш; 2) ёзма гувоҳлик; ёзма гувоҳлик бермоқ; гувоҳларни таклиф қилмоқ (*кимнидир* از)
450.	استطاعت؛	estetoat	1) бадавлатлик, бақувватлик, тўқлик, бойлик, фаровонлик; 2) восита (*маблағ, капитал*);

	عدم استطاعت؛ استطاعت دولت؛ استطاعت تحصیل ندارد؛ استطاعت داشتن	adme estetoat; estetoate do’vlat; estetoate tahsil nadorad; estetoat doshtan	тирикчилик, яшаш учун маблағнинг йўқлиги; 3) куч, қудрат; давлат ҳокимияти; 4) у ўқиш имкониятига эга эмас; а) бой-бадавлат бўлмоқ, бойликка эга бўлмоқ; б) ҳокимиятга, кучга, қудратга эга бўлмоқ; в) имкониятга эга бўлиш
451.	استعداد؛ کار استعداد؛	este’dod kore este’dod;	1) қобилият, қобиллик; талант; иш (ишлаш) қобилияти, ишга

			лаёқат; мусиқий истеъдод; 2) мойиллик, қизиқиш; 3) тайёрлик, шайлик;
	استعداد موسیقی؛	iste’dode musiqi;	
	استعداد داشتن؛	iste’dod doshtan;	қодир бўлиш, қобилиятга эга бўлиш (*нимагадир* برای);
	استعداد کردن	iste’dod kardan	ҳозирланмоқ (*нимагадир* برای)
452.	استفاء؛	este’fo	1) истеъфо, ишдан бўшатиш; 2) истеъфога чиқиш, ишдан бўшаш аризаси;
	استفاء خواستن؛	este’fo xostan;	истеъфога чиқишини сўраш;
	استفاء دادن (کردن)	este’fo dodan	а) истеъфога

		(kardan)	чиқмоқ, бўшамоқ; б) استفاء خواستن [este’fo xostan]га қаранг
453.	استعمارچی	este’morchi	استعمارگر [este’morgar] га қаранг
454.	استعمارگر	este’morgar	мустамлакачи
455.	استعمارگری	este’morgari	استعمار [este’mor] 1) га қаранг
456.	استعمال؛ برای استعمال خارجی؛ غیر قابل استعمال؛ قابل	este’mol baroye este’mole xorijiy; g’eyre qobele este’mol; qobele	истеъмол, истеъмол қилиш, фойдаланиш, эҳтиёжга ишлатиш, сарф қилиш, татбиқ, қўллаш, ишлатиш; *тиббий* ташқи фойдаланиш учун; яроқсиз, фойдаланишга яроқсиз; фойдаланишга

	استعمال؛ استعمال دخانیات ممنوع است؛ استعمال شدن؛ استعمال کردن	este’mol; este’mole daxoniyot mamnu’ ast; este’mol sho’dan; este’mol kardan	яроқли, лаёқатли, ярайдиган; чекиш таъқиқланган; ишлатилмоқ, қўлланилмоқ, истеъмол қилинмоқ, фойдаланилмоқ; ишлатмоқ, қўлламоқ, истеъмол қилмоқ, фойдаланмоқ; эҳтиёжга ишлатмоқ, сарф қилмоқ; татбиқ қилмоқ, ишлатмоқ
457.	استغاثه؛ استغاثه کردن	esteg’ose esteg’ose kardan	1) ўтинч, илтимос; 2) ёрдам сўрамоқ (Аллоҳдан); а) ялинмоқ, сўрамоқ

			(*кимдандир* از); б) ёрдам сўрамоқ (*Аллоҳдан*)
458.	استغناء؛	esteg’no	1) ҳожат, эҳтиёжнинг йўқлиги (*бирор нарсага*); 2) моддий таъминланганлик, фаровонлик; 3) бетарафлик, бепарволик, эътиборсизлик, лоқайдлик;
	استغناء بخرج دادن؛	esteg’no baxarj dodan;	бефарқлик кўрсатиш, бефарқилиб кўрсатиш;
	استغناء طبع	esteg’no tab’	ҳиммат, олийжаноблик, олийҳимматлик, буюклик, туйғуларнинг юксаклиги
459.	استفاده؛	estefode	2) фойдаланмоқ, фойдаланиш, истеъмол;
	استفاده از	estefode az	

	فرهنگ؛	farhang;	луғатдан фойдаланиш, луғатдан фойдаланиб;
	استفاده از موقع؛	estefode az mavqe;	қулай имкониятдан фойдаланиб;
	استفاده از وقت؛	estefode az vaqt;	вақтдан фойдаланиб;
	سوء استفاده؛	su’e estefode;	суистеъмол, амалдан фойдаланиш;
	قابل استفاده؛	qobele estefode;	фойдаланиш учун яроқли, фойдаланишга яроқли;
	مرخصی با استفاده از حقوق؛	marxasi bo estefode az huquq;	таъминот сақланган таътил;
	استفاده بردن؛	estefode	2) *сўзлашувда* фойда, манфаат, наф, фойда олиш;

	سوء استفاده کردن	bo’rdan; su’ estefode kardan	а) фойдаланмоқ (*кимдандир-нимадандир* дан); қўлламоқ (*ниманидир* дан); б) *сўзлашувда* фойда олиш, наф чиқариш (*нимадандир* дан); суистеъмол қилмоқ (*ниманидир* дан)
460.	استفاده چی	estefodechi	1) тижоратчи; 2) тамагир (манфаатпараст) одам, ҳарис, очкўз
461.	استقامت؛ استقامت پل؛ استقامت در مقابل آتش؛	esteqomat esteqomate pul; esteqomat dar muqobele	1) мустаҳкамлик, пухталик; матонат, қатъийлик, қаттиқлик, сабот, барқарорлик; кўприк мустаҳкамлиги; ўтга чидамлилик,

		otash;	оловбардошлик;
	استقامت رأی؛	esteqomate roy;	2) барқарорлик, матонат, мустаҳкамлик, қатъийлик; ишончнинг мустаҳкамлиги;
			3) қаршилик;
			4) *китобий* тўғрилик;
	استقامت خط؛	esteqomate xat;	чизиқнинг тўғрилиги;
			5) *китобий* тўғрилик, тўғри чизиқ бўйича йўналганлик;
	استقامت داشتن؛	esteqomat doshtan;	а) бардошли, матонатли, мустаҳкам, қатъий бўлмоқ;
			б) қатъиятли, мустаҳкам, қатъий бўлмоқ;

	استقامت کردن (ورزیدن)؛ استقامت بخرج دادن؛ دو استقامت	esteqomat kardan (varzidan); esteqomat baxraj dodan; du esteqomat	а) матонат, қатъият кўрсатиш (*нимагадир қарши* در مقابل); б) қаршилик кўрсатиш (*кимгадир-нимагадир* در مقابل); استقامت کردن [esteqomat kardan] га қаранг; узоқ масофага югуриш; марафон югуриши
462.	استقراء؛ استقراء کردن	esteqro esteqro kardan	1) хулоса, натижа, индукция (жузъий ҳодисалардан умумий натижа чиқариш); 2) қидириш, излаш; а) хулоса чиқариш

			(хусусий хулосалар асосида); б) қидирмоқ, изламоқ
463.	استقراع	esteqro’	1) қуръа (чек) ташлаш; 2) овоз бермоқ, овоз бериш йўли билан ҳал қилмоқ ёки сайламоқ; 3) лотерея (билет билан пул ёки буюмлар ютиш ўйини); 4) ўйин, адад, тираж
464.	استقرائی	esteqroi	хусусий хулосалар асосида олинган, индуктив, индукцияга мосланган
465.	استقلال؛	esteqlol	истиқлол, мустақиллик, мухторият, суверенитет, суверенлик;

	استقلال اقتصادی و سیاسی؛ استقلال یافتن	esteqlole eqtesodi va siyosi; esteqlol yoftan	иқтисодий ва сиёсий мустақиллик; мустақиллик, мухторият, суверенитет олиш
466.	استمالت؛ استمالت کردن	estemolat estemolat kardan	1) (*тожикча* استمالت خاطر) – жойлашувни топмоқ; ўз томонига жалб қилиш, тортиш; 2) илтифот; 3) мулойимлик, назокат; а) ўзини мақташ (*кимнидир* ра ,аз); б) яхшилик қилмоқ, хизмат қилмоқ, хизмат кўрсатмоқ, ёрдам қилмоқ (*кимгадир* ра ,аз); в) эркаламоқ, суймоқ (*кимнидир* ра ,аз)
467.	استمداد؛	estemdod;	1) ёрдам,

	استمداد کردن	estemdod kardan	қўллаб-қувватлаш; 2) ёрдам сўраш; а) ёрдам бермоқ, ёрдам кўрсатмоқ; б) ёрдам беришини, қўллаб-қувватлашини сўраш (*кимдандир* از)
468.	استمرار؛	estemror	1) узоқлик, давом, давомийлик; давомлилик, давом этиш вақти, муддати (*ҳаракат*); 2) узлуксизлик, муттасиллик, ўзгармаслик, доимийлик;
	استمرار پذیرفتن؛	estemror paziro’ftan;	а) давом этмоқ, давом қилмоқ, чўзилмоқ; б) муттасил, доимий қолмоқ;
	استمرار دادن؛	estemror dodan;	а) (муддатини)

			узайтирмоқ, чўзмоқ, узайтириб (чўзиб) қўймоқ; б) узлуксиз, доимий қилмоқ;
	استمرار داشتن؛	estemror doshtan;	давом этмоқ, чўзилмоқ;
	استمرار یافتن	estemror yoftan	استمرار پذیرفتن [estemror paziro’ftan] га қаранг
469.	استمناء؛ استمناء کردن	estemno’	онанизм, капаки;
470.	استنادگاه	estenodgoh	1) қўллаб-қувватлаш;
471.	استنتاج؛ استنتاج کردن	estentoj; estentoj kardan	хулоса; хулоса чиқармоқ, якуний хулосага келмоқ
472.	استنتاق؛	estentoq;	1) сўроқ, сўроқ қилиш; 2) тергов, натижа, хулоса, оқибат; 3) кўпчиликдан

	استنتاق کردن	estentoq kardan	сўраш, сўроқлаш (фикр тўплаш, бирор маълумот олиш учун), синчиклаш, суриштириш; а) тергамоқ, сўроқ қилмоқ (*кимдандир* از, را); б) тергов қилиш, тергов ўтказиш; в) суриштирмоқ (*кимдандир* از, را), кўпчиликдан сўрамоқ (*у-бу кимдандир* از, را)
473.	استودیو	estud(i)yo’	студия
474.	استون	o’stun	стон [so’tun] га қаранг
475.	استئارین	estearin	стеарин, шам ёғи
476.	استیجار	estijor	ижара, кира, ишга олиш
477.	استیجاری؛	estijori;	1) ёлланган, ижарага олинган; 2) ҳақ эвазига

	حج استیجاری	haje estijori	амалга оширадиган; ҳақ эвазига қилинган ҳаж (*марҳумнинг ўрнига*)
478.	استیصال؛	estisol;	1) энг сўнгги умид, камбағаллик, фақирлик, йўқчилик, қашшоқлик, муҳтожлик; 2) таг-томири билан йўқ қилмоқ, барҳам бермоқ, илдизини (тухумини) қуритмоқ, тугатмоқ, битирмоқ, қирғин, қирон, йўқотиш; қириш;
	در حال استیصال بودن	dar hole estisol budan	жуда қийин аҳволга тушиб қолмоқ, жуда муҳтож ҳолатда бўлмоқ

479.	استیضاح؛ استیضاح کردن	estizoh; estizoh kardan	расмий талаб, сўроқ, савол, сўров; интерпелляция (парламентда депутатнинг ҳукуматга берган ёзма саволи); сўрамоқ, интерпелляция (парламентда депутатнинг ҳукуматга берган ёзма саволи) қилмоқ
480.	استیلاجو	estiloju	жаҳонгир, босқинчи, истилочи, зобит, забт этган киши, забткор, агрессор, тажовузкор, босқинчи
481.	آستین؛ آستین (بر) افشاندن؛	ostin; ostin barafshondan ;	енг; *баъзан* а) *ўз ва кўчма маънода* қўл силтамоқ (*кимдандир-нимадандир* بر); б) ўйнатмоқ;

	آستین بالا (بر) زدن (کردن)؛	ostin bolo (bar) zadan (kardan);	а) енгини шимариб, енгини шимариб олиб; б) ишга тайёрланмоқ, ишга туширилмоқ;
	آستین بر چراغ (شمع) زدن؛	ostin bar cherog’ (sham) zadan;	чироқни ўчирмоқ, шамни сўндирмоқ;
	آستین بر چیزی کشیدن؛	ostin bar chizi kashidan;	бирор нарсани рад қилмоқ, бирор нарсадан воз кечмоқ;
	آستین بر دیده (چشم) کسی گذاشتن (کشیدن)؛	ostin bar dida (chashm) kasi go’zoshtan (kashidan);	бировни тинчлантириш, бировга таскин бериш; бировни кечирмоқ, кимнингдур гуноҳидан ўтмоқ;
	آستین بر گناه کسی	ostin bar go’nohe kasi kashidan	*китобий*

	كشيدن؛ آستين پوشيدن؛ آستين تر داشتن؛ آستين نداشتن؛ در آستين داشتن؛ آستين كوتاه و دست دراز؛ آستينش كهنه شده است	ostin po’shidan; ostintar doshtan; ostin nadoshtan; dar ostin doshtan; ostin kutoh va dast daroz; ostinash ko’hne sho’de ast	камтарлик кўрсатиш; йиғламоқ, йиғлоқи бўлмоқ; жуда камбағал бўлмоқ; тайёр бўлмоқ (*нимадир* ни); *мақол* бақувват сигирга худо шох бермайди; *сўзлашувда* у қашшоқлашди
482.	اسحار	ashor	I. *баъзан* سحر [sahar]нинг кўплиги; II. *баъзан* سحر [sehr]нинг кўплиги

483.	اسراء	o’saro	اسير [asir] нинг кўплиги
484.	اسرار	asror	2) кўплиги; II. гиёҳванд моддалар таркиби, таркибилда гашиш мавжуд
485.	اسراف؛ اسراف كردن	esrof esrof kardan	1) пулни совуриш, пулни айш-ишратга, бўлар-бўлмасга сарфлаш, пулхўрлик, исроф, исрофгарчилик, исрофгарлик, тежаб-тергашни (тежамкорликни) билмайдиган, исрофгар, ортиқча харажат; 2) баднеафслик, ебтўймаслик, ортиқчалик, керагидан ортиқлик, кўплик;

			а) режасиз (беҳуда) сарфламоқ, сарфлаб (совуриб) юбормоқ; ҳаддан ошиқ сарфламоқ; режасиз, ҳаддан ташқари сарфламоқ; б) исрофгарчиликка йўл қўймоқ, баднафслик (*бирор нарсада* ы)
486.	اسراف کار	esrofkor	пулни совурувчи, пулни айш-ишратга , бўлар-бўлмасга сарф қилувчи, пулхўр, исрофгар, исроф қилуқчи, беҳуда сарфловчи, совуриб юборувчи
487.	اسرائیلی	esroili	1) Исроилга (Исроил давлатига) оид;

			2) исроиллик киши, исроилий, исроиллик аёл
488.	اسرع؛ به اسرع در اسرع وقت – اوقات	asra’; bar asra’ dar asra’ vaqt – avqot	سريع [sari’] нинг орттирма даражаси; имкон қадар тезроқ, иложи борича тез
489.	اسطبل	establ	отхона, отхонадаги (оғил ёки молхонадаги) ҳар бир алоҳида бўлма, катак
490.	اسطخر	estaxr	استخر [estaxr] га қаранг
491.	اسف؛ اسف خوردن	asaf; asaf xo’rdan	1) афсус, ўкинч, пушаймон, таассуф, тавба; 2) доғ, ғам, ғурбат, ғусса, ҳасрат, қайғу, дард-алам, бахтсизлик, мусибат, кулфат, офат; а) афсусланмоқ, ўкинмоқ, таассуф қилмоқ;

			б) куйинмоқ, ўксинмоқ, қайғурмоқ, хафа (ғамгин, маъюс) бўлмоқ, қайғурмоқ, ҳасрат (ғам, андуҳ) чекмоқ, маъюсланмоқ
492.	اسفالت، آسفالت؛ اسفالت (آسفالت) شدن؛ اسفالت (آسفالت) کردن	asfolt va esfolt, osfolt; asfolt va esfolt, osfolt sho’dan; asfolt va esfolt, osfolt kardan	асфальт (йўлак); асфальт ётқизилмоқ, асфальт ётқизилган; асфальтламоқ, асфальт ётқизмоқ, асфальт қилмоқ
493.	اسفالت ریزی، اسفالت کاری، آسفالت کاری	asfoltrizi, asfoltkori, osfoltkori	асфальт ётқизиш
494.	اسفل الناس	asfalo’nnas	одамгарчиликдан чиққанан, разил, тубан

			кишилар жамияти
495.	اسفنج	esfanj	2) губка (мочалка ёки қозонсочиқ вазифасида ишлатиладиган буюм)
496.	اسفند	esfand	**I.**1) эсфанд (*20-февраль-20-мартга мувофиқ Эрон шамсий йилининг ўн иккинчи ой номи*); 2) Эсфанд (*аёл киши исми*);
497.	اسفنکس	esfenks	сфинкс (қадимги Мисрда: одам бошли шер ҳайкали, юнон афсоналарида кўкрагидан юқори қисми хотинларга, танаси шерга ўхшаш қанотли махлуқ)

498.	اسقاط	asqot	سقط [saqat] нинг кўплиги
499.	اسقام	asqom	سقم [so’qm, saqam] нинг кўплиги
500.	اسکاتلندی	eskotlandi	1) шотландиялик(лар)га ва Шотландияга оид, шотландиялик(лар), Шотландия; 2) шотландиялик, шотландиялик аёл
501.	اسکاندیناوی	eskondinovi	**I.**Скандинавияга ва скандинавиялик ларга оид; Скандинавия ...; скандинавиялик (лар)...; **II.**1) скандинавиялик киши, скандинавиялик; скандинавиялик аёл; 2) (*тожикча*

			زبانهای اسکاندیناوی) – [zabonhoye eskondinavi] – Скандинавия тиллари
502.	اسکله	eskele, askale	арқон (кемани боғлаш учун)
503.	اسکنجه	eskanje	*баъзан* شکنجه [shekanje]га қаранг
504.	اسکیمو		**I.** эскимослар (АҚШ Аляскасида, шимолий Канадада ва Гренлапндия оролида яшайдиган халқ) **II.** эскимо (шоколадли музқаймоқнинг бир тури)
505.	اسلاف	aslof	سلف [salaf] нинг кўплиги
506.	اسلاک	eslok	سلک [selk] I нинг кўплиги
507.	اسلاو؛	eslov;	509) р)га оид,

	زبانهای اسلاو؛	zabonhoye eslov	славян(лар); славян тиллари; 2) славянин, славян, славян аёл
508.	اسلاوشناس	eslovshenos	славист, славяншунос
509.	اسلاوشناسی	eslovshenosi	славяншуносли к
510.	– اسلوب اسالیب؛ اسلوب تعلیم	o’slub-asolib (ko’pligi); o’slube ta’lim	1) услуб, методика, усул, йўсин, йўл, равиш, тариқа, тарз, кўриниш, қиёфа; ўқитиш усули; 2) ифодалаш усули
511.	– اسم – اسامی اسماء؛ اسم خانوادگی؛ اسم شما چیست؟	esm-asomi-asmo; esme xonevodegi; esme sho’mo chist?	1) от; фамилия (насаб, шариф); исмингиз нима?

	اسم اعظم؛	Esme a’zam	Исми Аъзам (*худонинг исмини зикр қилишда*);
512.	اسماء؛ اسماء الله؛	asmo; asmoye Alloh	1) *баъзан* اسم [esm]нинг кўплик шакли; Аллоҳнинг исмлари; 2) Асмо (*эркак ва аёл киши исми*)
513.	اسماً	esman	1) номма-ном, бирма-бир, отини айтиб; 2) номигагина, фақат қоғозда
514.	اسمار	asmor	سمر [samar] нинг кўплиги
515.	آسمان؛ آسمان روشن؛ آسمان صاف؛	osImon; osImone ro’vshan; osImone sof;	1) осмон; тиниқ, мусаффо осмон; мусаффо осмон; 2) *баъзан* шифт, юқори

			қоплама (*биноники*); қишлоққа ҳам, шаҳарга ҳам гапирма; мақтамоқ, роса мақтаб юбормоқ, кўкларга кўтариб мақтамоқ; *баъзан* осмонга кўтарилиш, ўлиш; улар нималар ҳақида гаплашмадилар;
516.	آسمانه	osmone	*баъзан* 1) шип, шифт; 2) баландлик (*булутларники*); 3) балдахин, гулдор қимматбаҳо чодир, чойшаб
517.	اسم گذاری؛	esmgo’zori;	ном, от, исм;

آسمان
ریسمان
کردن؛

osImon
resmon
kardan;

به آسمان
بردن
(رساندن)؛

be osImon
bo’rdan
(rasondan);

به آسمان
شدن؛

be osImon
sho’dan;

از آسمان تا
ریسمان
صحبت بود؛

az osImon to
resmon
so’hbat bud;

	جشن اسم گذاری؛ اسم گذاری کردن؛	jashne esmgo’zori; esmgo’zori kardan	исм тўйи (православ ва католикларда бирор авлиё билан отдош кишининг черковда шу авлиё йўқланадиган куни ўтказадиган тўйи); номламоқ, ном бермоқ
518.	اسناد	asnod	سند [sanad] нинг кўплиги
519.	اسنان	asnon	سن [sen(n)] II нинг кўплиги
520.	اسنه	asenne	سنان [senon] нинг кўплиги
521.	اسوار	asavor	سوار [sevor] нинг кўплиги
522.	اسوار	asvor	سور [sur] нинг кўплиги
523.	اسواره	asvore	سوار [sevor] нинг кўплиги
524.	اسهام	ashom	سهم [sahm] нинг кўплиги
525.	آسیا؛ آسیاب؛	osyo, osyob;	**II.** тегирмон;

	آسیاب بادی؛ سنگ آسیاب؛ آسیا کردن؛ آسیا گرداندن؛ دندان آسیا؛ آسیا از گردش افتاد	oyobe bodi; sang osyob; osyo kardan; osyo gardondan; dandone osyo; osyo az gardesh o’ftod	шамол тегирмони; آسیا سنگ [osyosang]га қаранг; янчмоқ; а) тегирмонни айлантирмоқ; б) бизнесни ташкил қилмоқ; ишларни ўнгламоқ; озиқ (жағ) тиш; *сўзлашувда* иш тўхтатилди, иш тўхтаб қолди, иш тўхтамоқ
526.	آسیاب گردان	osyob gardon	1) тегирмон тошини айлантириш учун зарур бўлган миқдордаги сув ўлчови; 2) ишбоши, ташкилотчи, уюштирувчи
527.	آسیاسنگ	osyosang	жернова тегирмон тоши, тегирмонтош

528.	آسیایی	osyoyi	**1.**Осиё қитъасига ва осиёликларга оид, Осиё; осиёликлар; **2.** осиёлик эр киши, осиёлик, осиёлик аёл
529.	آسیب؛ آسیب خوردن (دیدن)؛ آسیب زدن (رساندن)؛ آسیب یافتن؛ آسیب وارد آوردن	osib osib xo’rdan (didan); osib zadan (rasondan); osib yoftan; osib vored ovardan	1) зарарланиш; каср, зарар, зиён, зарарлантирмоқ; 2) йўқотиш; а) зарар кўрмоқ; б) йўқотиш; а) зарар етказмоқ, зиён етказмоқ, зарар етказиш; б) йўқотиш, зарар етказиш; آسیب خوردن [osib xo’rdan]га қаранг; آسیب زدن[osib zadan] га қаранг
530.	اسیر – اسراء؛	asir-o’saro;	**I.**1) асир, тутқун;

	اسیر عشق؛ اسیر شدن؛	asire eshq; asir sho’dan;	2) қул; **II.**1) асирга олинган; 2) озодликдан маҳрум қилинган, қул қилинган; 3) шайдо, мафтун, маҳлиё; севгига маҳлиё; а) тушмоқ; б) қул қилинмоқ, қуликка (асоратга) тушмоқ, қуликка (асоратга) тушиб қолмоқ, ўз эркини қўлдан бермоқ; қулга айланмоқ; в) мафтун бўлмоқ, асир (шайдо) бўлмоқ, маҳлиё бўлмоқ, қойил қолмоқ;
	اسیر کردن؛	asir kardan;	а) асирга олмоқ, асир қилмоқ;

	اسیر بستر	asir bastar	б) озодликдан маҳрум қилмоқ, қул қилмоқ, асоратга солмоқ; қул қилмоқ, қуликка (асоратга) солмоқ, ўзига қарам қилиб олмоқ; в) асир (қилиб) олмоқ, асирга туширмоқ; мафтун этмоқ, асир (шайдо) қилмоқ; *баъзан* ётоқда ётган бемор
531.	اسیری	asiri	асирлик, тутқунлик
532.	آسیستان	osiston	ассистент, ёрдамчи
533.	اشارت	eshorat	اشاره [eshore]нинг кўплиги
534.	اشاره – اشارات؛	eshore-eshorot (кўплиги);	1) ишора, кўрсатиш, кўрсатма, йўл-йўрик; 2) белги, нишон, ишора;

	اشاره با چشم؛ اشاره با سر؛ اشاره کردن؛	eshore bo cheshm; eshore bo sar; eshore kardan;	а) кўз ишораси, кўзи билан ишора қилмоқ; б) кўз қисиш, кўз қисиб қўйиш, кўз билан имлаш; ишора, бош қимирлатиш; 3) шама, ишора, кесатиқ, киноя; 4) эслатиш, эслатма, ҳавола; а) кўрсатмоқ, кўрсатиб бермоқ (*кимгадир-нимагадир* به); б) белги қилмоқ, сигнал бермоқ; в) ишора (шама) қилмоқ (*кимгадир-нимагадир* به); г) эслатмоқ (*кимгадир-ниманидир* به); далил (баҳона) қилмоқ, далил қилиб кўрсатмоқ, далил

	به اشاره گفتن	be eshore go’ftan	келтирмоқ, гувоҳ сифатида кўрсатмоқ (*кимгадир-ниманидир* به); ишора билан гапирмоқ, ишора (шама) қилмоқ
535.	اشاعات؛ اشاعات کاذبه	eshoot; eshoote kozebe	миш-миш;
536.	اشباح	ashboh	شبح [shabah] нинг кўплиги
537.	آشپزخانه؛ آشپزخانه سفری (سیار)	oshpazxone; oshpazxoneye safari (sayor)	ошхона, кухня; дала ошхонаси
538.	آشپزی؛ کتاب آشپزی؛ آشپزی کردن	oshpazi; ketobe oshpazi; oshpazi kardan	**I.**1) овқат пишириш, пазандалик, ошпазлик; 2) ошпазлик касби; **II.** ошпаз ва ошпазликка оид; ошхона китоби; овқат пиширмоқ, ошпазлик

			қилмоқ
539.	اشتباه؛ اشتباه بصری؛ به اشتباه؛ اشتباه کردن؛

	انداختن؛ دراشتباه بودن؛ از اشتباه بیرون آوردن؛	be dar eshteboh andoxtan; dar eshteboh budan; az eshteboh birun ovardan;	адаштириш; хато қилмоқ, алданмоқ; از اشتباه درآوردن [az eshteboh darovardan] га қаранг
540.	اشتباهاً	eshtebohan	нотўғри, хатоси билан
541.	اشتباه پذیر	eshtebohpazir	хато
542.	اشتباه کاری؛ اشتباه کاری کردن	eshtebohkori; eshtebohkori kardan	хато, янглиш, нотўғрилик; нотўғри талқин қилиш; чалғитувчи; янглишмоқ, хато қилмоқ
543.	اشتباهی؛	eshtebohi;	**1.** янглиш, билмасдан, янглишиб, адашиб, хатолик билан, хато, нотўғри, хато

	اشتباهی گرفتن	eshtebohi gereftan	билан; **2.** хато, чалғитувчи; бошқаси ёки бошқаси учун қабул қилмоқ
544.	اشتداد؛ اشتداد یافتن	eshtedod; eshtedod yoftan	интенсивлик, жадаллик, тезлик, қизғинлик, ғайрат, шиддат; жадалламоқ, жадаллашмоқ, кучаймоқ, зўраймоқ
545.	اشتغال؛ اشتغال داشتن (ورزیدن)	eshteg’ol; eshteg’ol doshtan (varzidan)	дарс, машғулот, иш, ҳунар , касб (*қандайдир ишлар билан*); бандлик; банд бўлмоқ, шуғулланмоқ (*нима биландир* به)
546.	اشتک	eshtak	*баъзан* йўргак
547.	اشتلم؛	o’shto’lo’m;	1) жабр, ситам, истибдод, золимлик, зулм; 2) ҳақоратли

	اشتلم کردن	o’shto’lo’m kardan	сўз, уятли сўз, сўкиш сўзлари, бақириқ, қичқириқ, қийқириқ, ғавғо; а) озор бермоқ, жабрламоқ (*кимгадир* به, بر); б) сўкмоқ, койимоқ (*кимнидир-ниманидир* به, بر); ҳайқирмоқ, фарёд чекмоқ (*кимнидир-ниманидир* به, بر), ғавғо қилмоқ; в) сўкинмоқ
548.	اشتهاء؛ عدم اشتهاء؛ [به] اشتهاء آوردن	eshteho; adme eshteho; [ba] eshteho ovardan	*ўз ва кўчма маънода* иштаҳа; иштаҳанинг етишмаслиги, иштҳанинг йўқлиги; иштаҳани қўзғатмоқ (*кимнидир* را);
549.	اشتهار؛	eshtehor;	донг, довруқ, шараф, шавкат,

	اشتهار دادن؛ اشتهار داشتن؛ اشتهار یافتن؛	eshtehor dodan; eshtehor doshtan; eshtehor yoftan	шон, шуҳрат, машҳурлик; таратмоқ, тарқатмоқ (*миш-миш, маълумот ва шу кабиларни*); машҳурликка, шон-шуҳратга эга бўлмоқ; а) машҳур бўлиш, машҳурликка эришиш; б) тарқалмоқ, ёйилмоқ (*миш-миш, маълумот ва шу кабилар*)
550.	آشتی؛ آشتی بودن؛ آشتی دادن؛ آشتی کردن	oshti; oshti budan; oshti dodan; oshti kardan;	1) ярашиш, келишув, муроса; 2) яраш, ярашиш; 3) Ошти (*аёллар исми*); тинчликда бўлмоқ, тинч бўлмоқ; яраштирмоқ;

			ярашмоқ, яраштирмоқ, ярашув ҳақида битим тузмоқ
551.	اشتیاق؛ اشتیاق داشتن؛	eshtiyoq; eshtiyoq doshtan;	кучли хоҳиш, иштиёқ; кучли хоҳламоқ (*ниманидир* به); интилмоқ (*нимагадир* به)
552.	اشخاص؛ خیلی اشخاص	ashxos; xeyli ashxos	شخص [shaxs]нинг кўплиги; кўп [одамлар]
553.	آشخانه	oshxone	آشپزخانه [oshpazxone] га қаранг
554.	اشراف	ashrof	1) оқсуяклар, аъёнлар, танилганлар; 3) شریف [sharif] 2 нинг кўплиги
555.	اشرافیت	ashrofiyyat	аристократлик
556.	اشعه؛ اشعه ایکس؛ اشعه ماوراء بنفش؛	ashee’; ashee’ iks; ashee’ movro’	شعاع [sho’o’] нинг кўплиги; рентген нурлари; ультрабинафша

	اشعه ماوراء قرمز	binafsh; ashee’ movro’ qermez	нурлари; инфрақизил нурлари
557.	آشغال	oshg’ol	ахлат, чиқинди, ташландиқ, латта- путта, эски-туски, лаш-луш, хас, супуринди
558.	اشغال؛ اشغال شدن؛ اشغال كردن	eshg’ol; eshg’ol sho’dan; eshg’ol kardan	истило, банд қилиш, босиб олиш, эгаллаб олиш, олиниш, қўлга олиш, ишғол қилиш; ишғол қилиниш, ишғол қилинганлик, босиб олинмоқ; ишғол қилмоқ, ишғол этмоқ
559.	آشغالدان	oshg’oldon	қути (*ахлат учун*)
560.	اشغالگر	eshg’olgar	истилочи, босқинчи
561.	اشفاق	eshfoq	1) шафқат, раҳм; 2) хуш кўриш, яхши кўриш, ёқтириш, майл,

			раъй, рағбат
562.	آشفتگی؛	osho’ftegi;	1) нотинчлик, хавотирлик, жонсараклик, безовталик, ташвиш, таҳлика, ҳаяжон, хавотир, ғулғула, ваҳима;
	آشفتگی دریا؛	osho’ftegiye daryo;	2) тўлқинланиш (*денгиз*); денгиз тўлқини;
			3) ғазаб, нафрат, қаҳр, жаҳл, зарда, жаҳолат, қаттиқ ғазаб, қаҳр-ғазаб, нафрат, аччиқ, ғазабланиш, нафратланиш, қаҳр, ғазаб, нафрат, норозилик;
	آشفتگی موی؛	osho’ftegiye muy;	4) бузилиш, тартибсизлик, бетартиблик, тўс-тўполон; таралган сочлар;
			5) кучли

	آشفتگی هوا	osho’ftegiye havo	эҳтирос, севги; 6) ақлдан озганлик, жиннилик; об-ҳавонинг кескин ёмонлашиши
563.	اشک؛	ashk;	1) кўз ёши, кўз ёшлари;
	اشک ابر؛	ashke abr;	*истиора* осмон кўз ёшлари (*ёмғир ҳақида*);
	اشک تلخ؛	ashke talx;	а) аччиқ кўз ёшлар; б) *истиора* вино, мусаллас, май, шароб, бода;
	اشک دروغی؛	ashke do’rug’I;	сохта кўз ёшлар;
	اشک شادی (شیرین)؛	ashke shodi;	қувонч (севинч) кўз ёшлари; 2) Ашк (эркак киши исми);
	اشک افشاندن (باریدن، ریختن)؛	ashk afshondan (boridan,	кўз ёшларини тўкиш, йиғлаш;

	اشک تمساح؛ اشک در آستین (مشب) داشتن؛	rixtan); ashke temsoh; ashk dar ostine (mo’shab) doshtan;	тимсоҳ кўз ёшлари; йиғламоқ;
564.	اشکال	ashkol	شکل [shakl] нинг кўплиги
565.	اشکال؛ خالی از اشکال نیست؛ به اشکال ва با اشکال؛	eshkol; xoli az eshkol nist; ba eshkol va bo eshkol; eshkol	**1.** машаққат, мушкуллик, қийинчилик, қийинлик, қийналиш, сиқилиш, душворлик, малоллик, монелик, тўсиқ, тўсқин, тўсқинлик, ҳалал; қийинчиликлардан ҳоли эмас; **2.** қийинчилик билан, зўрға;

	اشکال تراشیدن (کردن)	taroshidan (kardan)	қийинчиликларни келтириб чиқармоқ, қийинчилик туғдирмоқ (*бирор нарсада* در), тўсқинлик қилиш (*бирор нарсага* در)
566.	اشکل؛ اشکل زدن	eshkel va ashkal; eshkel zadan	**I.** кишан, занжир, сиртмоқ, оёқ кишанлари; чалғитмоқ, тушовламоқ; **II.** *оғзаки* ҳийла, айёрлик, маккорлик, макр, тулкилик, алдамчилик, алдоқчилик, фирибгарлик
567.	اشکلک	eshkelak	қийноқ қуроли (*бармоқларни сиқиш учун*)
568.	اشکنک	eshkenak	اشکلک [eshkelak] га қаранг
569.	اشکوب، آشکوب، اشکوبه،	ashkub, oshkub, ashkube,	1) қават, этаж; اشکوب اول [ashkube avval] –

	آشکوبه	oshkube	биринчи қават; 2) шип, шифт;
570.	اشکیل	eshkil	اشکل [eshkal , ashkal] I га қаранг
571.	اشمئزاز	eshme’zoz	нафратли, жирканиш, жирканувчанлик, ҳазар, таъбинозиклик, йирганиш
572.	آشنا؛ آشنا شدن؛ آشنا ساختن (کردن)	osh€no; osh€no sho’dan; osh€no soxtan (kardan)	1) таниш, синашта, ошна, маълум, таниқли; 2) дўст, жўра; танишмоқ, ошна бўлмоқ, танитмоқ, кўрмоқ, танишиб чиқмоқ; таништирмоқ, танитмоқ
573.	آشنایی؛	osh€noyi;	танишлик, таниш-билишлик, ошначилик, оғайничилик;

	آشنایی (را) بریدن؛ آشنایی (را) داشتن؛ آشنایی یافتن؛ آشنا بهم زدن، آشنا بهم رساندن آشنا پیدا کردن؛ ترک آشنا کردن	osh€noyi ro bo’ridan; osh€noyi ro doshtan; osh€noyi yoftan; oshno baham zadan, oshno baham rasondan; oshno peydo kardan; tarke oshno kardan	ترک آشنایی کردن [tarke oshnoyi kardan]га қаранг; таниш бўлмоқ; танишмоқ, ошна бўлмоқ; آشنا یافتن [osh€no yoftan]га қаранг; қўймоқ, узмоқ, йиғиштирмоқ; қўймоқ, узмоқ, йиғиштирмоқ, таниш-билишчиликни узиш (*ким биландир* از)
574.	اشواق	ashvoq	شوق [shavq]нинг кўплиги
575.	آشوب؛	oshub;	**I.** آشفتن [osho’ftan] феълининг ҲЗН; **II.**1) ғалаён,

	آشوب افکندن، آشوب کردن؛ آشوب زدن؛ آشوب برپا کردن؛ دلم آشوب	oshub afkandan, oshub kardan; oshub zadan; oshub barpo kardan;	ҳаяжон, ҳовлиқиш, хавотир, ғулғула, ваҳима; 2) қўғзолон, исён; 3) Ашуб (*аёл киши исми*); **III.** саросимага олиб келувчи, ҳаяжонлантирувчи, *масалан:* شهر آشوب [shahre oshub] - а) бузғунчи, бузувчи, фитначи, фитна солувчи, исёнкор, жамоат тинчини бузувчи; б) *шеърий* гўзал, паризод (*аёл*), чиройли хушрўй киши; آشوب برپا کردن، آشوب زدن га қаранг; тревога кўтармоқ;

	میخورد	delam oshub mixo’rad	исён кўтармоқ; дилимни хиралаштиради
576.	آشوری	oshuri	**I.** оссуриялик; **II.** 1) оссуриялик эркак, оссуриялик аёл; 2) (*тожик* زبان آشوری) – оссурия тили
577.	اشهب	ashhab	1) кул ранг, кул рангли от; 2) оққа мойил, оқимтир, оқиш, кул ранг
578.	اشهر	ashho’r	شهر II [sho’hr] га қаранг
579.	اشیاء؛ اشیاء آهنی؛ اشیاء تجملی؛ اشیاء چرمی؛	ashyo; ashyoye ohani; ashyoye tajmali;	شی [shay] нинг кўплиги; металл буюмлар; ҳашаматли нарсалар; чарм буюмлар;

	اشیاء نفسیه؛ اشیاء نمایشی؛ اشیاء یدکی	ashyoye charmi; ashyoye nafsiye; ashyoye namoyishi; ashyoye yadaki	заргарлик буюмлари; экспонатлар (кўргазмага қўйилган буюмлар); эҳтиёт қисмлар
580.	آشیانه؛ آشیانه عقاب؛	oshiyone oshiyone uqob;	1) уя, ин (*қуш, ҳашарот ва шу каби*); бургут уяси; 2) уя, ўчоқ, бошпана, турар жой; 4) (*тожикча* آشیانه هواپیما) [oshyoneye havopeymo] – ангар (самолёт ва вертолётлар турадиган, уларга техник

	آشیانه بستن (چیدن، ساختن، کردن، گرفتن، نهادن)	oshiyone bastan (chidan, soxtan, kardan, gereftan, nehodan)	хизмат кўрсатиладиган ва таъмирланадиган иншоот); уя (ин) тўқимоқ, уя солмоқ, ин қўймоқ
581.	اصالت؛ اصالت تجربه؛	esolat; esolate tajro’be;	1) воқеийлик, асллик, чинлик, тўғрилик, ҳақиқийлик, асллилик; 2) келиб чиқиши аслзода, зодагон, оқсуяк, олийжаноб бўлган; эмпиризм (1) назарий умулаштиришни инкор қилиб, ҳиссий идрокни, тажрибани билишнинг бирдан бир манбаидир деб биладиган

	اصالت تسميه؛ اصالت عمل	esolate tasmiye; esolate amal	фалсафий йўналиш); 2) назарий машғулотлардан кўра амалий фаолиятга кўпроқ мойил бўлишлик, амалий фаолиятга мойиллик; номинализм (ўрта аср схоластик, қуруқ сафсатадан иборат фалсафасидаги йўналиш); прагматизм (иш, ҳаракат) – фалса-фий таълимот)
582.	اصالتاً، اصالة؛	esolatan	шахсан ўзим, шахсан;
583.	اصباح	asbah	صبح [sabah] 1 нинг кўплиги
584.	اصداف	esdof	صدف [sadaf] нинг кўплиги
585.	اصرار؛	esror;	**I.**1) қаттиқ

	با اصرار؛ به اصرار؛	bo esror; ba esror;	туриб маъқуллаш, талаб қилиб туриб олиш, қатъий даъво; 2) матонат, сабот, қунт-матонат, тиришқоқлик, қатъият; **II.** сабот билан, қунт-матонат (қатъият) билан, қаттиқ туриб, тиришиб-тортишиб, кетидан қолмай, ўжарлик билан, қаттиқ туриб, зўр бериб, астойдил, сабот (матонат) билан;
	اصرار داشتن (کردن، ورزیدن)	esror doshtan (kardan, varzidan)	а) қаттиқ туриб маъқулламоқ, талаб қилиб туриб олмоқ, амалга оширмоқ, бажартирмоқ, қилдирмоқ

			(*бирор нарсани* در); матонат кўрсатмоқ (*бирор нарсада* در); б) қатъий туриб олиш
586.	اصطبار	estebor	*баъзан* сабр, бардош, чидам, чидаш, тоқат
587.	اصطبل	establ	اسطبل [establ] га қаранг
588.	اصطخر	estaxr	استخر [estaxr] га қаранг
589.	اصطرلاب	o’sto’rlob	استرلاب [o’sto’rlob] га қаранг
590.	اصطلاح؛ اصطلاح علمی؛	esteloh; estelohe elmi; ba esteloh;	**I.**1) атама, термин; илмий атама; 2) идиома (маъноси ўз таркибидаги сўзларнинг маъноларига боғлиқ бўлмаган, яхлит ҳолда бир маъно берувчи ихчам ибора), идиоматик

	به اصطلاح؛ اصطلاح کردن	esteloh kardan	ифода; **II.** باصطلاح [baesteloh]га қаранг; асосий маънони бермоқ (*сўзга, иборага* ра); муайян маънодан фойдаланмоқ (*сўз, ифода*)
591.	اصطلاحاً	estelohan	1) атама сифатида; 2) идиома сифатида
592.	اصطلاحات	estelohot	1) اصطلاح [esteloh]нинг кўплиги; 2) терминология (муайян бир соҳага оид терминлар мажмуи ва тилшуносликни нгтерминларни тартибга солиш ҳақидаги бўлими)
593.	اصطلاحی	estelohi	1) терминологик; 2) идиоматик

594.	اصغر	asg’ar	1) صغير [sag’ir] нинг орттирма даражаси; 2) Асғар (*эркак киши исми*)
595.	آصف	osaf	1) Осаф (*Сулаймон подшоҳнинг донолиги билан машҳур бўлган вазирининг исми*); 2) *баъзан* доно маслаҳатчи
596.	اصفر؛ نژاد اصفر؛ حمای اصفر	asfar; nejode asfar; hamoy asfar	сариқ; сариқ ирқ; олтин иситма
597.	اصفیا	asfiyo	1) صفی [safi] 1 1) нинг кўплиги; 2) Асфия (*эркак киши исми*)
598.	اصل – اصول؛ اصل مطلب (موضوع)؛ اصل مقصود؛	asl-o’sul; asle matlab (mavzu); asle maqsud;	**I.**1) асос, негиз, пойдевор, илдиз, асл, моҳият, вужуд; масаланинг моҳияти; ҳақиқий мақсад;

			2) принцип; доктрина;
	اصل کاملة الوداد؛	asle komelatan al vudud	энг кўп маъқуллайдиган миллат принципи;
			3) келиб чиқиш, насл, қавм, тоифа, зот;
	اصل و نسب اجتماعی؛	asl-u nasabe ejtemoi;	ижтимоий келиб чиқиши;
	اصلش روسی است؛	aslash rusi ast;	унинг келиб чиқиши рус;
	این اصل سخنان وی است؛	in asl so’xanone vay ast;	4) асл, асл нусха; бу унинг ҳақиқий сўзи;
	سواد مطابق اصل است؛	savode matobeq asl ast;	нусха аслига тўғри;
	باب چهارم برنامه؛	bobe	5) боб, тақсим, қисм, банд, модда, нуқта, жой; дастурнинг тўртинчи

		chahoro’m barnome;	бўлими; 6) *молиявий* асосий сумма, асосий капитал; асосий капитал ва унинг фоизлари; **II.** اصلی [asli] 2) га қаранг; **III.** 1) از اصل [az asl] – а) бошидан бошлаб;
	اصل و فرع مبلغ؛	asl va far’e mablag’;	
	از اصل هیچ پول نداشت؛	az asl hich pul nadosht;	бошидан умуман пули йўқ эди; б) اصلاً [aslan] 3)га қаранг; 2) در اصل [dar asl] – اصلاً [aslan] 1) га қаранг; **IV.** *мураккаб араб сўз бирикмасининг иккинчи компоненти – маълум бир аъзо билан* келиб чиқиши, насаби бўйича каби;

	اصل داشتن	asl doshtan	عرب الاصل [arabo’lasl] – келиб чиқиши-араб; а) оқланмоқ, оқлаш учун; б) келиб чиқиши аслзода бўлган
599.	اصلا	aslo	اصلاً [aslan] *га қаранг*
600.	اصلاً؛ اصلاً مقصودت چیست؟ اصلاً آلمانی است	aslan; aslan maqsudat chist? Aslan olmoni ast	1) (*инкор гапларда*) зинхор, ҳеч, ҳеч бир, сира, заррача, асло, бутунлай, мутлақо, тамомила; 2) асосан, аслини олганда, аслида; аслида сизнинг мақсадингиз нима?; 3) келиб чиқиши, насли; у келиб чиқиши бўйича немис

601.	اصلاح؛ اصلاح اشتباه؛ اصلاح اخلاقی؛ قابل اصلاح؛ اصلاحات؛ اصلاح ارضی؛ اصلاح ذات البین؛	esloh; eslohe eshteboh; eslohe axloqi; qobele esloh; eslohot; esloh arzi; eslohe zoto’lbayn;	1) тузатиш, таъмирлаш, ўнгламоқ; хатони тузатиш; 2) яхшилаш, мукамаллашиш, такомиллашиш, такомиллашув, мукаммаллаштириш, такомиллаштириш; ахлоқий такомиллаштириш; اصلاح پذیر [eslohpazir] 1) га қаранг; 3) ислоҳот, ўзгартириш, ўзгариш, турланиш; ер, аграр ислоҳоти; 4) қирқиш, олиш, буташ, қириш, қириниш;

	اصلاح شدن؛	esloh sho’dan;	5) муроса, келишувчи; а) муносабатларни яхшилаш; б) томонларнинг ярашуви;
	اصلاح كردن؛	esloh kardan;	а) тузалмоқ, яхши бўлиб қолмоқ, яхши йўлга кирмоқ; таъмирланмоқ, ўнгланмоқ; б) енгилланмоқ, ўнгланмоқ, яхшиланмоқ, такомиллашмоқ, такомиллаштирилмоқ; в) ислоҳ бўлмоқ, ўзгармоқ, ўзгартирилмоқ, ўзгартирилмоқ, ўзгармоқ; а) тузатиш

	اصلاح یافتن	esloh yoftan	киритмоқ (*нимагадир* ни); б) яхшиламоқ, тузаттирмоқ, тўғриламоқ, тузатмоқ, ўнгламоқ, таъмирламоқ, ўнгармоқ; в) ўнгламоқ, яхшиламоқ; г) ислоҳот ўтказмоқ, ислоҳ қилмоқ, ўзгартирмоқ; д) қайчиламоққкирмоқ, тарашламоқ; е) соч олдирмоқ, соч-соқолини олмоқ; ж) битиштирмоқ, яраштирмоқ (*кимнидир* ни, *ким биландир* ни); اصلاح شدن [esloh sho’dan]га

			қаранг
602.	اصلاحات؛ اصلاحات ارضی و تعاون روستایی	eslohot; eslohote arzi va taovene rustoiy	اصلاح [esloh] 3) га қаранг; ер ислоҳоти ва қишлоқ кооперацияси вазирлиги
603.	اصلاحات جو، اصلاحات طلب	eslohotju, eslohottalab	ислоҳот тарафдори, ислоҳотчи
604.	اصله	asle	1) илдиз (*ўсимликники*); 2) дона (*ўсимликлар, дарахтлар, соллар*)
605.	اصلی؛ جمله اصلی؛ نسخه اصلی؛ عدد اصلی	asli; jo’mleye asli; nusxaye asli; adade asli	1) асосий, маҳаллий, туб, бош, аҳамиятли; бош гап; 2) воқеий, ҳақиқий, асл, чин, чинакам, ҳозирги, натурал, табиий; асл нусхаси; миқдорий сон
606.	اصلیت	asliyyat	воқеийлик, асллик, чинлик,

			тўғрилик, ҳақиқийлик, табиийлик
607.	اصليه؛ اجزاء اصليه	asliyye; ajzoye asliyye	اصلی [asli]га қаранг; асосий қисмлар
608.	اصناف	asnof	1) صنف [senf] нинг кўплиги; 2) ҳунармандлар, косиблар
609.	اصنافی	asnofi	ҳунар, ҳунармандчилик ка, косибликка оид, цехга оид
610.	اصنام	asnom	صنم [sanam] нинг кўплиги
611.	اصول؛ اصول سازمانی؛ اصول محاکمات؛ علم اصول؛	o’sul; o’sule sozmoni; o’sule mahokamot; elme o’sul;	1) اصل [asl]1 нинг кўплиги; ташкилий асослар; суд ишларини юритиш асослари; методология (билимнинг илмий методлари ҳақидаги таълимот, шунингдек

	اصول کار؛	o’sule kor	айрим фан тармоқларида қўлланиладиган методлар мажмуи); 2) ҳаракат, йўналиш (*иш, воқеа*); иш услуби, иш йўналиши;
612.	اصول و ادا	o’sul(v)o’ado	اداء [ado’] II га қаранг
613.	اضافه بار	ezofebor	меъёрдан ортиқча юк
614.	اضافه تولید؛ بحران اضافه تولید	ezofeto’vlid; bo’hrone ezofeto’vlid	ортиқча ишлаб чиқариш; ортиқча ишлаб чиқариш инқирози
615.	اضداد	azdod	ضد [zed]га қаранг
616.	اضرار	azror	ضرر [zarar] га қаранг
617.	اضطراب؛	ezterob;	ғалаён, ҳаяжон, ҳовлиқиш, нотинчлик, хавотирлик, жонсараклик, безовталик,

	اضطراب خاطر؛ اضطراب داشتن؛ باعث اضطراب شدن	ezterob xoter; ezterob doshtan; boese ezterob sho’dan	ташвиш, таҳлика, ҳаяжон, хавотир; руҳий мувозанатнинг бузилиши; ҳаяжонланмоқ, безовта бўлмоқ, ташвишланмоқ, хавотирланмоқ; ҳаяжонлантирмоқ, ташвишлантирмоқ,
618.	اضطرار	ezteror	1) мажбурият, зарурият; 2) мажбур қилиш, зўрлаш, зўравонлик, зўрлик, зулм
619.	اضطراراً	ezteroran	1) мажбурий, заруриятдан, зарурият юзасидан; 2) мажбурият орқасида
620.	اضغاث؛ اضغاث احلام	azg’os; azg’oze ehlom	ضغث [zeg’s] 1 нинг кўплиги; *китобий* пойинтар-

			сойинтар тушлар
621.	اضیاف	azyof	ضیف [zif] нинг кўплиги
622.	اطاق؛ اطاق بازرگانی (تجارت)؛ اطاق خواب؛ اطاق کار؛ اطاق نهارخوری؛ اطاق اتومبیل	o’toq; o’toqe bozargoni (tejorat); o’toqe xob; o’toqe kor; o’toqe nahorxuri; o’toqe o’to’mo’bil	1) хона; савдо палатаси; ётоқ (уй), ётоқхона, ухлаш хонаси; кабинет, хона; ошхона; 2) кабина, хона, бўлма; автомобиль кабинаси
623.	اطاقک	o’toqak	*кичрайтириш* 1) хонача, катак, каталак; 2) катак, уя, хонача, ячейка, катакча, бўшлиқ
624.	اطباع	atbo’	طبع [tab] 2), 3) нинг кўплиги
625.	اطراف؛	atrof;	**I.**1) атроф, чекка, чет, периферия

	اطراف شهر؛ در اطراف؛ در اطراف خانه؛ در اطراف این مسئله؛ اطراف کسی (چیزی) را گرفتن	atrofe shahr; dar atrof; dar atrofe xona; dar atrofe in masala; atrofe kasi (chizi) ro gereftan	(марказдан чет, узоқдаги жойлар); шаҳарга туташган, шаҳар атрофи (шҳар чегарасига туташган қишлоқ ёки посёлка); **II.** *ясалган предлог* 1) атроф, теварак-атроф, ён-атроф; уй атрофида; 2) масаласида, ҳақида, тўғрисида, атрофида; бу масала атрофида; кимнидир бирор нарса билан ўраб олиш
626.	اطرافی	atrofi	1) *баъзан* бегона, ёт (киши), келгинди,

			мусофир; 2) اطرافيان [atrofiyon]нинг бирлиги
627.	اطرافيان	atrofiyon	атрофдаги, яқиндаги, яқин, яқин муносабатдаги
628.	اطريشى	o’trishi	1) Австрия ва австрияликларга оид, австралиялик; 2) австриялик киши, австриялик, австриялик аёл
629.	اطعمه	at’eme	طعام [taom]нинг кўплиги
630.	اطفال	atfol	طفل [tefl] нинг кўплиги
631.	اطفائيه؛	atfoiyye;	(اداره اطفائيه) [edoreye atfoiyye] – ёнғин қўриқлаш бошқармаси;
632.	اطلاع؛ بقرار اطلاع؛ طبق اطلاع	ettelo’; ba qarore ettelo’;	1) ахборот, хабар, дарак, маълумот; хабарга кўра, хабар қилинганидек;

	رادیوی تهران؛	tebqe ettelo’ye rodyuye Tehron;	Теҳрон радиосининг маълумотига кўра;
	بدین وسیله به اطلاع عموم میرساند...؛	badin vasila ettelo’ye umum mirasonad...;	2) маълумотлар, билганлик, хабардор эканлик, яхши билиш, хабардорлик, билимдонлик; шундай қилиб, барчанинг эътиборига ҳавола этилиши лозим...;
	عدم اطلاع؛	adame ettelo’;	бехабарлик, ғафлат;
	اطلاع دادن؛	ettelo’ dodan;	а) маълум қилмоқ (*кимгадир-нимагадир* را ,به); б) хабар бермоқ, хабардор қилмоқ, маълумот бермоқ (*кимгадир-нимагадир* را ,به);
	اطلاع داشتن؛		

	تا آنجا که من اطلاع دارم؛ شما اطلاع دارید که ...؛ اطلاع یافتن؛ اطلاع حاصل کردن؛ به اطلاع کسی رسانیدن؛ با اطلاع کسی	ettelo’ doshtan; to onjo ke man ettelo’ doram; sho’mo ettelo’ dorid ke …; ettelo’ yoftan; ettelo’ hosel kardan; ba ettelo’ kasi rasonidan; bo ettelo’ kasi	хабардор бўлмоқ, хабардор бўлиш; мен билганимдек; сизга маълумки; хабар олиш, маълумот олиш, хабардор бўлиш, маълумотга эга бўлиш; اطلاع یافتن [ettelo’ yoftan] га қаранг; кимгадир хабар бермоқ; кимнидир хабардор қилмоқ, кимгадир маълумот бермоқ;

			бировнинг билими билан
633.	اطلاعاً	ettelo’an	маълумот учун, хабар бериш орқали
634.	اطلاعات؛ اداره اطلاعات؛ سیستم اطلاعات و ضد اطلاعات	etteloot; edoreye etteloot; sistame etteloot va zedde etteloot	1) اطلاع [ettelo’] нинг кўплиги; 2) хабар, ахборот, маълумот; 3) разведка, разведка хизмати; а) ахборот идораси; б) разведка бошқармаси; разведка ва контрразведка тизими
635.	اطلاعاتی؛ نشریه اطلاعاتی	ettelooti; nashriye ettelooti	информацион, ахборот; ахборот нашри
636.	اطلاع نامه	ettelonome	1) қисқача баён, лойиҳа; 2) рапорт (ахборот, маълумот), ҳисобот
637.	اطلاعیه	etteloiyye	1) билдириш,

			хабар, хабарнома, чақирув қоғози (чақириқнома), билдириш қоғози; 2) эълон, информацион хабар
638.	اطلال؛	atlol	1) собиқ турар жойларнинг излари, вайрона, хароба; 2) طلل [talal] 2 нинг кўплиги;
639.	اطمينان؛ قابل اطمينان؛ اطمينان بخشيدن؛ اطمينان دادن؛ اطمينان	etminon; qobele etminon; etminon baxshidan; etminon dodan; etminon	аминлик, ишонч; ишончли, ишонарли, ишонса бўладиган; ишонч уйғотмоқ (*кимдадир-нимададир* به); иноитирмоқ, ишонтирмоқ, тасдиқламоқ (*кимнидир-ниманидир* به); а) ишончи комил бўлмоқ

	داشتن؛	doshtan;	(*кимгадир-бирор нарсада* به), ишонмоқ (*кимгадир-нимагадир* به); мен бу одамга ишонаман;
	من باین شخص اطمینان دارم؛	man ba in shaxs etminon doram;	б) ишончга эга бўлмоқ; اطمینان داشتن [etminon doshtan] а) га қаранг;
	اطمینان کردن؛	etminon kardan;	а) ишонч ҳосил қилмоқ (*кимгадир-нимагадир* به, дараҳа);
	اطمینان یافتن؛	etminon yoftan;	б) кафолат олмоқ (*нимададир* به, дараҳа); اطمینان یافتن [etminon yoftan]га қаранг;
	اطمینان پیدا کردن، اطمینان حاصل کردن؛ اطمینان	etminon peydo kardan; etminon hosel kardan;	хотиржамлик, ўзига ишонч

	خاطر	etminon xoter	
640.	اطناب؛ اطناب کردن	etnob; etnob kardan	ортиқча (кераксиз) сўзларнинг кўплиги, чўзилганлик, эзмалик, узунлиу, узоқлик, узундан-узоқ, чўзинчоқлик (*нутқ, мактуб*); ортиқча, узун гапирмоқ, тарқалмоқ, ёйилмоқ, кенгайиб кетмоқ, тарқалмоқ, тарқатилмоқ, ёйилмоқ
641.	اطواق	atvoq	طوق [to’vq] нинг кўплиги
642.	اظهار؛ اظهار خرسندی؛	ezhor; ezhore xo’rsandi;	1) ибора, ифода, таъбир, изҳор, кўрсатмоқ, намоён қилмоқ; қувонч ифодаси; 2) اظهارات [ezhorot] 2) га

	اظهار داشتن (کردن)؛ اظهار شدن؛ اظهار حیات کردن	ezhor doshtan (kardan); ezhor sho’dan; ezhore hayot kardan	қаранг; а) ифодаламоқ, таъбирламоқ, билдирмоқ, айтмоқ, баён этмоқ, изҳор қилмоқ; б) билдирмоқ, изҳор қилмоқ, айтмоқ, айтиб (гапириб) бермоқ; а) ифодаланмоқ, билдирилмоқ, кўрсатилмоқ; б) келмоқ, қадам ранжида қилмоқ, пайдо бўлмоқ, кўчмоқ, таъсир этмоқ; борлигини эълон қилиш
643.	اظهارات	ezhorot	1) اظهار [ezhor] 1) нинг кўплиги; 2) арз, баёнот, изҳор, тасдиқ, тасдиқлаш

644.	اعاجم	aajem	اعجم [ajam]нинг кўплиги
645.	اعاجیب	aajib	اعجوبه [o’jube]нинг кўплиги
646.	اعادی	aodi	عدو [adu, ado’v(v)] нинг кўплиги
647.	اعاشه؛ برای اعاشه خانواده خود؛ اعاشه کردن	eoshe; baroye eoshe xonevodeye xud; eoshe kardan	1) овқат, озиқ-овқат, озиқлантириш; ўз оиласини боқиш учун; 2) тирикчилик манбаи, ҳаёт манбаи, яшаш учун маблағлар, воситалар; шиммоқ, сингмоқ, сингдириб юбормоқ, тирикчилик қилмоқ, ризқини топиб кун кечирмоқ, рўзғорни тебратиб турмоқ

648.	اعتدال؛	e’tedol;	1) ўртачалик, мўътадиллик;
	اعتدال نظر؛	e’tedol nazar;	қарашлар мўътадиллиги;
			2) бир текисдалик, бир маромдалик, баб-бараварлик, мувозанат, баравар келиш, тенглик;
			3) ...га тўғрилик, мослик, мутаносиблик, симметрия;
			4) (*тожикча* اعتدال شب و روز) – тенгкунлик, кеча ва кундуз тенглиги;
	اعتدال ربیعی (بهاری)؛	e’tedole rabi’iy (bahoriy)	баҳорги тенгкунлик;
	اعتدال پاییزی (خریفی)؛	e’tedole poyiizi (xarifi);	кузги тенгкунлик;
	اعتدال یافتن؛		мувозанатга келмоқ, нормал

	اعتدال مزاج	e’tedol yoftan; e’tedol mazoj	ҳолатга келмоқ; нормал саломатлик ҳолати
649.	– اعتدالی اعتدالیون (кўплиги)	e’tedoli- e’tedoliyun	**I.** 1) ўртача, ўртамиёна, мўътадил, эвида (бўлган), сабрли, босиқ; 2) мутаносиб, симметрик; **II.** اعتدالیون [etedoliyun] – ўртамиёна қараш тарафдори
650.	اعتراض؛ قابل اعتراض؛	e’teroz; qobele e’teroz;	1) қатъий норозилик, қаршилик, эътироз; эътирозли, эътирозга сабаб бўлувчи;
651.	اعتصاب شکن	e’tesobsheka n	штрейкбрехер (забастовка вақтида иш ташламай

			забастовкачила рга хиёнат қидлувчи шахс)
652.	اعتصاب کننده	e’tesobko’nande	забастовкачи, иш ташловчи, стачкачи, иш ташловчи, стачка (иш ташлаш) қатнашчиси
653.	-اعتصابی اعتصابیون (кўплиги)	e’tesobi; e’tesobiyun	**1.** забастовкага, иш ташлашга оид, стачкага (иш ташлашга) оид; **2.** اعتصاب کننده [e’tesobko’nande] га қаранг
654.	اعتکاف؛ اعتکاف کردن	e’tekof; e’tekof kardan	зоҳидлик, тарки дунёчилик, тарки дунё қилиш, одамларга қўшилмай (ёлғиз) яшаш, узлат; зоҳидона ҳаёт кечириш, ёлғизликда қолиш;

655.	اعتماد؛	e’temod;	дин, ишонч, ишониш, иониш, аминлик, астойдил ишонганлик;
	اعتماد بدوستان خود؛	e’temod ba dustone xud;	ўз дўстларига бўлган ишонч;
	رأی اعتماد؛	ro’ye e’temod;	ишонч овози;
	عدم اعتماد؛	adame e’temod;	а) ишончсизлик, шубҳа; б) иккиланиш;
	عدم اعتماد بخود؛	adame e’temod ba xud;	ўзига нисбатан ишончсизлик;
	قابل اعتماد؛	qobele e’temod;	ишончли, ишончга лойиқ;
	اعتماد داشتن (کردن)؛	e’temod doshtan (kardan);	а) ишончга эга бўлмоқ; б) ишонмоқ;
	اعتماد یافتن؛		اعتماد پیدا کردن [e’temod peydo kardan]га қаранг;
	اعتماد پیدا	e’temod	

	کردن؛ طرف اعتماد بودن؛	yoftan; e’temod peydo kardan; taraf e’temod budan;	тўла ишонмоқ, ишонч ҳосил қилмоқ (*бирор нарсага* به); ишонч қозонмоқ, ишончдан фойдаланмоқ
656.	اعتناء؛ اعتناء کردن	e’teno; e’teno kardan	диққат, эътибор; эътибор қаратмоқ (*кимгадир-нимагадир* به); аҳамият бериш (*нимагадир* به)
657.	اعتیاد؛ اعتیاد به تریاک	e’tiyod; e’tiyod be taryok	одат, ўрганиш; афюн
658.	اعجاز؛	e’joz;	1) мўъжиза, ҳайрат; 2) *баъзан* дармонсизлантириш, ҳолсизлантириш кучсизлантириш, заифлаштириш, заифлашиш;

	اعجاز شدن؛ اعجاز کردن	e’joz sho’dan; e’joz kardan	мўъжиза кўрсатилиш; мўъжиза кўрсатиш
659.	اعجاز	a’joz	عجز [ajz, ajo’z] II нинг кўплиги
660.	اعجام	a’jom	عجم [ajam] нинг кўплиги
661.	اعجم – اعاجم	a’jam-aojem (кўплиги)	**I.**1) араб бўлмаган; 2) арабча гапира олмайдиган одам; **II.**1) арабча гапирмайдиган; 2) тутилиб, соқовланиб гапирадиган, дудуқ, тили чучук
662.	اعداء	a’do	عدو [ado’v(v)] нинг кўплиги
663.	اعراب	a’rob	اعرابی [a’robi] ва عرب [arab] 1 нинг кўплиги
664.	اعرابی – اعراب-اعرابیون	a’robi-a’rob-a’robiyun	кўчманчи араб, бадавий кўчманчи араб

665.	اعراض	a’roz	**I.** عرض [araz] нинг кўплиги; **II.** عرض [erz] нинг кўплиги
666.	اعصاب	a’sob	عصب [asab] нинг кўплиги
667.	اعصار	a’sor	عصر [asr] 1) нинг кўплиги
668.	اعضاء؛ اعضاء فعال حزب	a’zo; a’zoye faole hezb	عضو [o’zv] нинг кўплиги; партия фаоли
669.	اعظم؛ اسم اعظم؛ صدر اعظم؛	a’zam; esme a’zam; sadr a’zam;	**1.**1) عظيم [azim]нинг орттирма даражаси; 2) буюк, улуғ, машҳур; буюк исмлар (Аллоҳнинг); *оғзаки* бош вазир; **2.** Азам (*аёл киши исми*)
670.	اعقاب	a’qob	авлод-аждод, болалар, бола-чақа
671.	اعلام	a’lom	علم [alam] нинг кўплиги

672.	اعلام؛ اعلام خطر؛ اعلام داشتن (دادن، کردن)	e’lom; e’lome xatar; e’lom doshtan (dodan, kardan)	1) билдириш, хабар, билдириш қоғози, эълон, ахборот; 2) огоҳлантириш; а) хавф ҳақида огоғлантириш; б) тревога сигнали; а) билдирмоқ, маълум қилмоқ, эълон қилмоқ, хабар қилмоқ, хабардор (воқиф) қилиб қўймоқ, билдирмоқ, эълон қилмоқ, хабар бермоқ; б) огоҳлантирмоқ (*кимнидир-ниманидир* به)
673.	اعلامنامه	e’lomnome	اعلامیه [e’lomiyye] га қаранг
674.	اعلامیه	e’lomiyye	1) баённома, баёнот, арз, баёнотнома, декларация;

			2) прокламация (тантанали равишда эълон қилиш, ҳаммага маълум қилиш)
675.	اعلان؛ اعلان جنگ؛ اعلان دیواری؛ اعلان زدن؛ اعلان دادن (کردن)	e’lon; e’lone jang; e’lone divori; e’lon zadan; e’lon dodan (kardan)	1) матбуотда эълон қилиш, эълон қилиниш, эълон, тантанали суратда билдириш, эълон қилиш, ҳаммага билдириш; уруш эълон қилиш; 2) эълон, афиша, реклама; эълон, афиша; осмоқ, осиб қўймоқ, ёймоқ, ёйиб қўймоқ, ёпиштирмоқ, эълон, реклама, афиша ёпиштирмоқ; а) эълон қилмоқ, эълон қилиш, реклама қилмоқ, кенг эълон

			қилмоқ; б) нашр қилмоқ, босиб чиқармоқ, матбуотда эълон қилмоқ, ҳаммага (халққа) билдирмоқ, ошкор қилмоқ, тантанали суратда билдирмоқ
676.	اعلم؛ الله اعلم	a’lam; Allohu a’lam	عالم [olem] 1 нинг орттирма даражаси; Аллоҳ билгувчи (*ҳикоячи ҳикоянинг охири нима билан тугалланганлиги ига иккиланса ишлатиладиган сўз*)
677.	اعلیحضرت؛ اعلیحضرتا! اعلیحضرت همایونی، اعلیحضرت شاهنشاهی	a’lohazrat; a’lohazratan; a’lohazrate humoyuni, a’lohazrate shohanshohi	жаноби олийлари; ҳазрати олийлари! (*мурожаатда*); Эрон шоҳи унвони

678.	اعليحضرتين	a’lohazrateyn	уларнинг улуғворлари
679.	اعمار	a’mor	عمر [o’mr] нинг кўплиги
680.	اعماق	a’moq	عمق [o’mq] нинг кўплиги
681.	اعمال؛ اعمال شاقه؛	a’mol; a’mole shoqa;	عمل [amal] нинг кўплиги; оғир меҳнат
682.	اعوام	a’vom	*баъзан* йиллар
683.	اعياد	a’yod	عيد [eyd va id] нинг кўплиги
684.	اعيان؛ اعيان و اشراف؛ مجلس اعيان؛	a’yon; a’yon va ashrof; majlese a’yon;	**I.1.**1) аъён, оқсуяклар, зодагонлар, аслзодалар, катта амалдорлар, мансабдорлар, тўра; зодагонлар ва аристократлар; юқори синф; лордлар палатаси (*Англияда*); 2) **عين** [eyn, ayn]

	اعیان، اعیانی	a’yon, a’yoni	I 1 нинг кўплиги; **2.** *сўзлашувда* бой, бадавлат; **II.** мулкдаги бинолар ва кўчатлар
685.	آغا؛ عزیز آغا	og’o; aziz og’o	1) хоним, бека, ойим; Азиз хоним; 2) *оғзаки* ҳарам оғаси, ҳарам ходими (бичилган қул)
686.	آغاباشی	og’oboshi	*оғзаки* бош амалдор, бош ҳарам оғаси
687.	اغاثه	eg’ose	*баъзан* ёрдам
688.	آغار	og’or	*оғзаки* **I.** آغاریدن [og’oridan] феълининг ҳозирги замон негизи; **II.**1) нам, суюқлик, зах, намгарчилик захлик; 2) чўкинди,

			қуйқа, лойқа, қуйқум, чўкма; **III.**1) намланган, сувланган; 2) аралаш
689.	اغتشاش؛ اغتشاش کردن	eg’teshosh; eg’teshosh kardan	исён, ғалаён, фитна, ғулғула, нотинчлик, жанжал, нифоқ, низо, қўзғолон, тартибсизлик; муаммони, исённи қўзғатиш, тартибсизлик уюштириш, тартибсизлик қилиш
690.	اغتمام	eg’temom	доғ, ғам, ғурбат, ғусса, ҳасрат, қайғу, алам, ранж, хафалик
691.	اغذیه	ag’ziye	اغذا [g’azo] нинг кўплиги
692.	اغذیه سازی؛ صنایه اغذیه سازی	ag’ziyesozi; sanoiyeye ag’ziyesozi	озиқ-овқат ишлаб чиқариш; озиқ-овқат саноати
693.	اغذیه	ag’ziyefo’rush	1) مغازه اغذیه

	فروشی	i	فروشی
			[magʼozeye agʼziyefoʼrushi] – озиқ-овқат дўкони; 2) газакхона, емакхона; 3) озиқ-овқат сотиш
694.	اغراء؛ اغراء کردن	egʼroʼ; egʼroʼ kardan	*баъзан* иғво, қўзғатиш; иғво қўзғатмоқ
695.	اغراس	agʼros	غرس [gʼars] 2) нинг кўплиги
696.	اغراض	agʼroz	غرض [gʼaraz] нинг кўплиги
697.	اغره	oʼgʼre	*баъзан* 1) қорақўтир, қотган яра; қатирма, кир, яғир; суякка сингиган ёмон хислат, иллат; 2) чипқон
698.	آغز	ogʼoʼz	آغوز [ogʼuz] га қаранг
699.	اغشیه؛	agʼshiye	غشاء [gʼesho]нинг кўплиги;
700.	آغل؛	ogʼoʼl;	молхона, оғил,

	آغل گاو	og’o’le gov	оғилхона, қўйхона, қўтон, молхона (*чорва учун*); сигирхона
701.	اغلاط	ag’lat	غلط [g’alat] 1 нинг кўплиги
702.	اغلال	ag’lol	غل [g’o’l(l)] нинг кўплиги
703.	اغلب	ag’lab	**1.** катта қисм, аксарияткўпчилик, кўпи, кўпчилиги, кўп қисми, кўпчилик қисми; **2.** (*тожикча* اغلب اوقات [ag’labe avqot]) – кўп қисми учун; тез-тез, асосан, кўпинча, кўпроқ, айниқса
704.	اغماض؛ قابل اغماض؛	eg’moz; qobele eg’moz;	марҳаматлилик, шафқатлилик, эркалатиб юбориш, бўш қўйиб бериш; узрли, юмшоқлик,

	اغماض کردن	eg’moz kardan	чидаса бўладиган; мулойимлик билан муомала қилмоқ, эркалатиб юбормоқ, ножўя ҳаракат қилишга йўл бериб қўймоқ, эрк бермоқ; завқланиш
705.	اغنیه	o’g’niye	ашула, қўшиқ, ялла, тарона
706.	اغواء؛ اغواء کردن	eg’vo; eg’vo kardan	1) васваса, қизиқтирадиган нарса, йўлдан оздириш, уриш, авраш, алдаш, йўлдан озиш, алданиш, учиш, йўлдан оздирувчи нарса, афсун; 2) чалғитувчи; 3) иғво, иғвогарлик, хоинона ҳаракат;

			а) қизиқтирмоқ, йўлдан оздирмоқ, васваса қилмоқ, алдамоқ, ҳавасини келтирмоқ, афсун қилмоқ; б) адаштириш; в) қутуртирмоқ, иғво қилмоқ
707.	آغوز	og’uz va ag’o’z	оғиз сути
708.	آغوش؛ با آغوش باز؛ به (در) آغوش کشیدن (کردن، گرفتن)؛ خود را به (در) آغوش کسی انداختن؛ همدیگر را در	og’ush; bo og’ushe boz; ba (dar) og’ush kashidan (kardan, gereftan) xud ro ba (og’ushe) kasi andoxtan; hamdigar ro	1) бағир (бағри), қучоқ; қучоқ очиб; 2) қуч, қучоқ; қучоқлаш; ўзини бировнинг қучоғига ташламоқ; қучоқлашмоқ, ачомлашмоқ;

	آغوش گرفتن؛ در آغوش طبیعت	dar og’ush gereftan; dar og’ushe tabiat	табиат қўнида
709.	اغیار	ag’yor	ағёр, бегона, ёт, нотанишлар
710.	اف؛ اف چه قدر گرم است!	O’f(f); o’f(f) che qadar garm ast!	*Ундов сўз* 1) уҳ, вой-бўй, эй, вуй!; уф, жудаям иссиқ! 2) уф, уҳ (чарчаш, зерикиш, енгил тортиш каби ҳисларни ифодалаш учун қўлланилади)
711.	افاده؛ افاده عقیده خود؛ افاده کلام؛	efode; efodeye aqideye xud; efodeye kalom;	1) ибора, ифода, таъбир, изҳор (*ўй, ғоя, маъно, мазмун*); тушунтириш, изоҳ, шарҳ; ўз қарашларини ифодалаш; 2) маъно, мазмун, мағиз, аҳамият; сўзларнинг

			маъноси; 3) *сўзлашувда* эррайимлик, жиззакилик, мақтанчоқлик; 4) *баъзан* манфаат, фойда, фойдалилик, фойдаси борлик, фойдаси бўлишлик;
	افاده داشتن؛	efode doshtan;	افاده کردن [efode kardan] б) га қаранг;
	افاده کردن؛	efode kardan;	а) тушунтириш, ифодалаш; б) гердаймоқ, кеккаймоқ, мақтанмоқ;
	افاده رساندن؛	efode rasondan;	*баъзан* фойда келтирмоқ;
	افاده فروختن	efode fo’ruxtan	افاده کردن [efode kardan] б) га қаранг

712.	افاغنه	afog’ene	افغان [afg’on] нинг кўплиги
713.	آفاق؛ مشهور آفاق	ofoq; mashhure ofoq	1) افق [o’fq] нинг кўплиги; 2) дунё мамлакатлари, дунё; бутун дунёга машҳур; 3) Офоқ (*аёл киши исми*)
714.	آفت؛ آفت آسمانی؛ آفت رسانیدن؛ آفت رسیدن (زدن)	ofat; ofate osmoni; ofat rasonidan; ofat rasidan (zadan)	1) офат, фалокат, мусибат, кулфат, бахтсизлик; табиий офат; 2) зарар, зиён, футур; 3) *қ/х* паразит, зараркунанда; зарар келтирмоқ; а) англамоқ (*мусибатни*); б) зараркунандалар ҳужумига учраш (*ўсимликлар*

			ҳақида)
715.	آفتاب؛ آفتاب خوردن؛ به آفتاب انداختن، به آفتاب دادن (گذاشتن)؛ آفتاب بزردب افتاد؛ آفتاب زد (شد، کرد)؛ آفتاب گرفت؛ او را آفتاب زد؛ آفتاب لب بام (دیوار)؛ آفتابش به لب بام رسیده	oftob; oftob xo’rdan; ba oftob andoxtan, ba oftob dodan (go’zoshtan); oftob be zardi o’ftod; oftob zad (sho’d, kard); oftob gereft; u ro oftob zad; oftob labe bome (divor); oftob ba labe bom rasida	офтоб; а) қораймоқ; б) қуёшда исиниш қуёшда қуритмоқ; қуёш ботди, қуёш ботаётган эди; қуёш чиқди; қуёш тутилиши бошланди; уни қуёш урди; ҳаётнинг охирги босқичи; *сўзлашувда* у тобутга қарайди
716.	آفتاب زرد، آفتاب زردی	oftobzard, oftobzardi	1) қуёш ботиши; қуёш ботишидан

			олдинги вақт; 2) умрнинг охири, куни битмоқ
717.	آفتاب غروب	oftobg’o’rub	آفتاب زرد [oftobzard]га қаранг
718.	آفتاب گیر	oftobgir	**I.** آفتاب رو(ی) [oftobru(y)] 1) га қаранг; **II.**1) айвон, соябон (*қуёшдан*); 2) соябон (*шляпа, қалпоқ*); қуёшдан ҳимояловчи соябон
719.	آفتاب مهتاب	oftobmahtob	1) Рим шамлари (*мушакбозлик*); 2) Эрон классик курашидаги услублардан бирининг номи; 3) болалар ўйинининг номи
720.	آفتاب نشین	oftobneshin	خوش نشین [xushneshin]
721.	آفتابه؛	oftobe;	узун тўр бўйинли мис ёки тунукадан

	آفتابه برداشتن (گرفتن)	oftobe bardoshtan (gereftan)	қилинган чавгин (*таҳорат учун*); *сўзлашувда* умид билан интилмоқ
722.	آفتابه لگن	oftobelagan	кўза ва жом (*овқатдан олдин ва кейин қўл ювиш учун мўлжалланган мис ёки бронзадан ясалган идиш*)
723.	افتادگی؛	o’ftodegi;	1) камтарлик (*кимнингдир*); 2) тийилиш, беозорлик, ювошлик, мулойимлик, итоаткорлик; 3) хато, рухсатнома (*бирор нарса*)
724.	افتخار؛	eftexor;	ҳурмат, шараф, довруқ, донг, шавкат, шон, ғурур, ифтихор, иззат-нафс, кибр,

	بافتخار؛ لقب افتخار؛ افتخار كردن	boeftexor; laqabe eftexor; eftexor kardan;	такаббурлик; ... шарафига; фахрий унвон; буни шараф деб ҳисобламоқ, фахрланмоқ
725.	افتخاراً	eftexoran	1) ҳурмат белгиси сифатида, ҳурмат билан; 2) буни шараф деб ҳисоблайди
726.	افتراء؛ افتراء زدن (گفتن)؛	eftero; eftero zadan (go’ftan)	бўҳтон, туҳмат, туҳмат уйдирмалари, маломат; туҳмат қилмоқ, бўҳтон қилмоқ (*кимгадир-нимагадир* به); бўҳтон ағдармоқ, ноҳақ айбламоқ (*кимгадир-нимагадир* به)
727.	افترا آميز	efteroomiz	туҳмат, туҳмат қилиб айтилган, туҳматдан

			(бўҳтондан) иборат бўлган, бўҳтон, ёлғон, уйдирма
728.	افتراق	efteroq	бўлим, тақсимот, бўлиш, айриш, ажралиб (узилиб) қолиш, алоқанинг узилиши, алоқанинг йўқлиги, тарқоқлик, бошқа-бошқа бўлиб қолиш
729.	افتضاح؛ به افتضاح؛ با افتضاح؛ افتضاح درآوردن، افتضاح بارآوردن،	eftezoh; ba eftezoh; bo eftezoh; eftezoh darovardan, eftezoh borovardan,	**1.** шармандагарчилик, шарманда қилиш, иснод келтириш, уятга қолиш, шарманда бўлиш, уят, иснод, расвогарчилик; **2.** шармандаларча, уятсизларча;

	افتضاح کردن	eftezoh kardan	уятга (иснодга) қолмоқ, шарманда бўлмоқ, ўзига иснод келтирмоқ, қизармоқ, бадном бўлмоқ
730.	افچه	afche va o’fche	қўриқчи
731.	افراد	afrod	1) فرد [fard] 1 нинг кўплиги
732.	افراد	efrod	1) ёлғизлик, ёлғиз яшаш, якка туриш; 2) ажралиш, ажралиб чиқиш
733.	افراس آب	afrosIob	*оғзаки* сув устидаги пуфакчалар
734.	افراط؛	efrot;	**I.**1) ортиқчалик, керагидан ортиқлик, кўплик, исрофгарчилик; 2) ҳаддан ортиқ ҳолат, ўта, ҳаддан ташқари, ҳаддан ташқарилик, ортиқлик, бирор

	افراط و تفریط؛	efrot va tafrit;	нарсанинг ўта (кучли) даражада содир бўлиши; а) ўта, ҳаддан ортиқ; б) исрофгарчилик, нобудгарлик, бекорга (ўринсиз) сарфлаш, исроф қилиш; **II.** *баъзан* а) ортиқча, ортиқчалик билан; б) ўтакетган, ҳаддан ташқари, жуда, жуда ҳам, ниҳоятда, ғоятда, ортиқ даражада; а) ортиқча нарсаларга берилмоқ; б) исрофгарчиликни намоён қилмоқ (*бирор нарсада* در);
	به افراط؛ با افراط؛	ba efrot; bo efrot;	
	افراط کردن	efrot kardan	

			в) умидсиз ҳолга тушмоқ, умидсизликдан қочмоқ
735.	افراط کاری	efrotkori	1) исрофгарчилик; 2) ҳаддан ошишлик
736.	افرند	afrand	**I.** افرندیدن [afrandidan] феълининг ҲЗН; **II.** 1) гўзаллик, чирой, чиройлилик, барнолик, кўркамлик, ҳусн, кўрк, чирой, латофат; 2) ҳашамат, дабдаба, улуғворлик, ҳашам; 3) Афранд (*эркак киши исми*)
737.	افرنگ	afrang	**II.** *оғзаки* 1) шоҳлик тахти; 2) افرند [afrand] 2. Га қаранг
738.	افروزه	afruze	1) пилик; 2) пилик, қов,

			қовуқ (чақмоқ учқунидан тутаб, ўт оладиган пахта каби нарсалар); 3) Афруза (*аёл киши исми*)
739.	افروغ	afrug’	فروغ [fo’rug’] 1) га қаранг
740.	آفریقایی، افریقایی؛ زبانهای افریقایی	ofriqoyi, efriqoyi; zabonhoye ofriqoyi	1) Африка; Африка тиллари; 2) африкалик эркак, африкалик аёл
741.	افرازمند	afrozmand	ишчи, ҳунарманд
742.	افزونی؛	afzuni;	1) керагидан ортиқ нарса, ортиқ, ортиқча, кўплик, мўллик, сероблик, зиёда; 2) ошириш, кўпайтириш, қўшиш; 3) мўллик;
	افزونی جستن؛	afzuni jastan;	ўзиб кетмоқ (*кимдандир-нимадандир* ,به

	افزونی گرفتن (یافتن)	afzuni gereftan (yoftan)	бр); ўсмоқ, катталашмоқ, кўпаймоқ, кўпайтирмоқ, ўсмоқ, кўпайтирилмоқ, ортмоқ, қўшилмоқ
743.	افسار؛ افسار دم؛ افسار زدن (کردن)؛ افسار کشیدن؛ افسار پاره کردن؛	afsor; afsor do’m; afsor zadan (kardan); afsor kashidan; afsor pora kardan;	1) юган, жуган; افسار دم [afsordam]га қаранг; 2) бош жиловлари; нўхта; *ўз ва кўчма маънода* жиловламоқ; жилов томондан бошқармоқ; а) жиловни синдириш; б) тишламоқ, қўлдан кетмоқ; в) итоатсизлик;

	افسار خود را بدست دیگری دادن	afsore xud ro badaste digari dodan	бировнинг иродасига итоат этмоқ
744.	افساردم	afsorIdo’m	қуюқшон (*пастки қисм*)
745.	افسان	afson	1) тошмайдалагич; 2) افسانه [afsona] га қаранг
746.	افسانه؛ افسانه گفتن	afsone; afsone go’ftan	1) эртак, нақл, афсона, миф, масал, зарбулмасал; 2) хаёл, фантазия, ўй, тўқима, уйдирма; 3) Афсона (аёллар исми); а) эртаклар, афсоналар айтиб бермоқ; б) уйдирмалар айтиб бермоқ, уйдирмоқ
747.	افسانه پرداز، افسانه ساز	afsonepardoz, afsonesoz	1) эртакчи; 2) масалчи
748.	افسانه گو	afsonegu	эртакчи, достончи
749.	افسای	afsoy	افсунгар

			[afsungar]га қаранг
750.	آفست، افست؛ چاپ آفست	ofset, afset; chope ofsat	*полиграфияга оид* 1. Офсет (расмни формадан резинага кўчириб, сўнгра ундан қоғозга босиш усули); 2. офсетга оид; офсет босиб чиқариш
751.	افسر	afsar	1) тож; 2) Афсар (аёл киши исми)
752.	افسوس؛ افسوس که؛ افسوس خوردن	afsus; afsus ke; afsus xo’rdan	**1.** *ундов сўз* эвоҳ, ҳайҳот, вой, воҳ, афсус, э, эҳ, зора, эсиз! Аттанг, бу жуда ачинарли; **2.** ўкинч, шафқат, ачиниш, ранж, пушаймон, тавба; аямоқ, ачинмоқ, раҳм-шафқат

			қилмоқ, раҳми келмоқ, ўкинмоқ, куйинмоқ, қайғурмоқ, қайғу-алам чекмоқ (*бирор нарсадан* به), ранжимоқ (*нимадандир* به)
753.	افسون؛ افسون خواندن؛ افسون کردن	afsun; afsun xondan; afsun kardan	1) сеҳр, сеҳргалик, жодугарлик, жоду; 2) ҳийла, айёрлик, маккорлик, макр, алдамчилик, алдоқчилик; 3) Афсун (*аёл киши исми*); афсун қилиш (*кимгадир-нимагадир* برای); сеҳрламоқ, сеҳр-жоду (афсун) қилмоқ, дам солмоқ, фол очмоқ,

			фолбинлик қилмоқ
754.	افسونگر	afsungar	**I.**1) жодугар, сеҳргар, афсунгар, сеҳрчи, афсунчи, авровчи; 2) алдамчи, алдоқчи, фирибгар, муттаҳам, қаллоб, товламачи; 3) Афсунгар (*аёл киши исми*); **II.** дилбар, мафтункор, фусункор
755.	افسونگری؛ افسونگری کردن	afsungari; afsungari kardan	1) сеҳргарлик, жодугарлик, афсунгарлик, сеҳр-жоду, сеҳр, афсун; 2) фирибгарлик; а) сеҳргарлик билан шуғулланмоқ, сеҳрлаш; б) алдаш
756.	افشار	afshor	II.1) афшар а)

			Эрон Озарбайжонида ги туркий қабилалардан бирининг номи; б) қадимги Эрон куйининг номи; 2) Афшор (*эркак киши исми*)
757.	افشاری	afshori	افشار [afshor] II 2) га қаранг
758.	افشاریه	afshoriye	*тарихий* Афшарийлар (*сулола*)
759.	افضلیت	afzaliyyat	1) имтиёз, устунлик, афзаллик; 2) афзал кўриш, ортиқ (яхши) деб билиш
760.	افغان – افاغنه	afg’on-afog’one	**I.** افغانی [afg’oni] 2 1) га қаранг; **II.** فغان [feg’on] га қаранг
761.	افغانی	afg’oni	**1.** афғон; **2.**1) афғон (*эркак, аёл*); 2) (*тожикча* زبان افغانی) – афғон тили;

			3) афғоний (*Афғонистоннинг пул бирлиги*)
762.	افق – آفاق؛ دایره افق؛ افق حسی؛ افق حقیقی؛ افق مرئی؛ خط افق	o’fo’q-ofoq; o’fo’qe hasi; o’fqe haqiqiy o’fqe mar’iy; xate o’fq	уфқ, горизонт, осмон этаги; кўринадиган уфқ; ҳақиқий уфқ; افق حسی [o’fqe hasi] га қаранг; осмон чизиғи
763.	افکار؛ افکار عمومی	afkor; afkore umumiy	فکر [fekr] нинг кўплиги; жамоатчилик фикри
764.	افکندگی	afkandegi	бахтсизликдан эзилганлик, хор-зор бўлганлик, итоаткорлик, камситилганлик, хўрлик
765.	افلاک	aflok	فلک [falak] I нинг кўплиги
766.	آفند	ofand	*оғзаки* 1) душманлик, ёвгарчилик, зидлик, адоват, хусумат, кек; 2) жанг, уруш; 3) Офанд (*эркак киши исми*)

767.	افندی	afandi	афандим, жаноб
768.	افواج	afvoj	فوج [favj] нинг кўплиги
769.	افواه؛ در افواه شایع است	afvoh; dar afvoh shoye ast	1) فم [fam]нинг кўплиги; 2) миш-миш, овоза, дув-дув гап; ...миш-мишлар юрибди, айтишларича...
770.	افواهاً	afvohan	миш-мишларга қараганда
771.	افواهی	afvohi	миш-мишларга асосланган
772.	آفیش	ofish	афиша (спектакль, концерт, лекция ва шу кабилар ҳақида кўринарли жойларга ёпиштириладиган эълон)
773.	افیونی	afyuni	1) афюн чекувчи; 2) афюнга оид, афюндан, кўкнор

			ширасидан тайёрланган, афюн, кўкнор
774.	آقا؛ ببخشید آقا؛ آقا را باش!	Oqo; bebaxshid oqo; oqo ro bosh!	1) афанди, жаноб, ҳукмрон, ҳоким, ҳоқон, султон, амир, шоҳ, монарх; 2) хўжа, хўжайин, тўра, сэр (Англия ва АҚШда эркакларга ҳурмат юзасидан мурожаат сўзи), тақсир; кечирасиз жаноб; 3) оила бошлиғи; *сўзлашувда* мана сизга яна ўйлаб кўринг
775.	اقارب	aqoreb	1) қариндошлар, қуда томондан қариндошлар; 2) яқин одамлар

776.	اقاصی الارض	aqosio’larz	ернинг энг чекка бурчаги
777.	اقالیم	aqolim	اقلیم [eqlim] нинг кўплиги
778.	اقامتگاه	eqomatgoh	турар жойи, яшайдиган, истиқомат қиладиган жойи, резиденция, қароргоҳ (ҳукуматнинг, давлат бошлиғининг ёки олий мартабали шахснинг турар жойи, саройи), манзилгоҳ, манзил, ўрнашган, турган жой, макон
779.	اقامه؛ اقامه دلیل (برهان) کردن؛ اقامه شهود کردن	eqome; eqomeye dalil (burhon) kardan; eqome shuhud kardan	тасаввур, тушунча; асосламоқ, далил келтирмоқ; гувоҳларни тақдим қилмоқ
780.	اقبال؛	eqbol;	**I.**1) толе,

	ستاره اقبال؛ اقبالش افول کرد	setoreye eqbol; eqbolash o’ful kard	тақдир, бахт, омад, насиб, қисмат; 2) иқбол, бахт, саодат, муваффақият, омад; бахтли юлдуз, бахт юлдузи; унинг юлдузи сўнди; 3) Иқбол (*эркак киши исми*)
781.	اقتباس؛ اقتباس شدن؛	eqtebos; eqtebos sho’dan;	1) ўзлаштирма, ўзлашма (бошқа тилдан олинган, ўзлаштирилган сўз, ибора); 2) ютуқ, муваффақият, олиш; 3) бардош, кўчирма, парча, цитата (матн парчаси); а) ўзлаштирмоқ; б) қўлга

	اقتباس کردن	eqtebos kardan	киритилмоқ, қабул қилинмоқ; в) цитата келтирилмоқ; а) ўзлаштирмоқ; б) ҳосил қилмоқ, олмоқ; в) цитата олмоқ, цитата келтирмоқ
782.	اقتدار؛ اقتدار سیاسی؛ صاحب اقتدار؛ عدم اقتدار	eqtedor; eqtedore siyosiy; sohebe eqtedor; adme eqtedor	дармон, куч, мадор, мажол, қувват, шиддат, зўр, бақувватлик, қудрат, ҳокимият; сиёсий куч; صاحب اقتدار [sohib eqtedor]га қаранг; беқувватлик, бедармонлик, кучсизлик, дармонсизлик, заифлик, ожизлик,

			ношудлик, шилвираганлик, лаёқатсизлик
783.	اقتراع	eqtero’	*баъзан* қуръа
784.	اقتضاء؛ به اقتضاء حال؛ بنابه اقتضاء؛ به اقتضاء شرایط؛ به اقتضاء وقت؛ اقتضاء کردن	eqtezo’; ba eqtezo’ hol; banobaye eqtezo’; ba eqtezo’ye sharoit; ba eqtezoye vaqt; eqtezo kardan	1) кераклик, зарурлик, зарурат, зарурият, ҳожат, эҳтиёж, талаб; 2) мақсадга мувофиқлик, маъқуллик, мақбуллик, хайрихоҳлик; вазиятга кўра, ҳолатга мувофиқ; ҳолатларга қараб; вақти-вақти билан; а) талаб қилмоқ, зарур қилмоқ,

			муқаррар равишда ўзига жалб қилмоқ; б) мақсадга мувофиқ бўлмоқ
785.	اقداح	aqdah	قدح [qadah] нинг кўплиги
786.	اقدام	aqdom	قدم [qadam] нинг кўплиги
787.	اقراص	eqros	قرص [qars] 1 нинг кўплиги
788.	اقران	aqron	1) тенқур; 2) замондош
789.	اقرباء؛ حمایت اقرباء	aqrabo; hemoyate aqrabo	قریب [qarib] нинг кўплиги; оилапарварлик, ошна-оғайнигарчилик
790.	اقسام	aqsom	قسم [qesm] нинг кўплиги
791.	آق سقل	oqsaqqal	1) оқсоқол, кекса, ҳурматли одам; 2) қишлоқ бошлиғи
792.	اقشار	aqshor	قشر [qashr] нинг кўплиги
793.	اقل؛	aqal(l);	1 قلیل нинг орттирма даражаси;

	اقل قلیل؛ حد اقل	aqal(l) qalil; hadde aql	а) энг кичик; б) حد اقل [hadde aql] га қаранг; а) камида, ҳар эҳтимолга қарши; б) энг кам
794.	اقلاً	aqallan	камида, ҳар эҳтимолга қарши
795.	اقلام؛ اقلام عمده صادرات	aqlom; aqlome o’mda soderot	1) قلم [qalam] II нинг кўплиги; 2) буюмлар (*товарга оид*), мақолалар; экспортнинг бош мақоласи
796.	اقلیت؛ اقلیتهای ملی	aqalliyat; aqalliyathoye melli	озчилик, камчилик; миллий озчилик
797.	اقلیداس؛ هندسه اقلیداس	eqlido’s; handasaye eqlido’s	Евклид (қадимги юнон математиги); Евклид геометрияси
798.	اقلیم – اقالیم؛	eqlim-aqolim; eqlime	1) иқлим; тоғ иқлими;

	اقلیم کوهستانی	kuhestoniy	2) мамлакат, чекка, минтақа, округ; 3) қитъа
799.	اقمشه	aqmashe	قماش [qo’mosh] 1) нинг кўплиги; 1) газмол, мато, газлама, тўқима; 2) хусусият, хосса, сифат, фазилат, хислат
800.	اقناع؛ اقناع کردن	eqno’; eqno’ kardan	1) эътиқод, ишонтириш, маслак (*кимнидир*); 2) қаноат, қониқиш; а) инонтирмоқ, ишонтирмоқ; б) қаноатлантирмоқ, қониқтирмоқ
801.	اقنوم	aqnum	*баъзан* 1) инсон; 2) бирор нарсанинг асоси
802.	اقوال	aqvol	قول [qo’vl] нинг кўплиги
803.	اقوام	aqvom	قوم [qavm] нинг кўплиги

804.	آکادمی؛ آکادمی علوم؛ آکادمی نظامی	okodemi; okodemiye o’lum; okodemiye nezomi	академия (айрим олий илмий муассасалар номи); фанлар академияси; ҳарбий академия
805.	اکاذیب	akozib	ёлғон; ёлғон хабар; ёлғон миш-мишлар
806.	اکاره	akore	ерсиз деҳқонлар (*бошқа қишлоққа ишлаш учун кетганлар*)
807.	اکازیون	o’kaz(i)yo’n	қулай пайт, қулай фурсат, имконият
808.	اکاسر، اکاسره	akoser; akosera	کسری [kasri] нинг кўплиги
809.	اکبر	akbar	**1.** کبیر [kabir] 1 нинг орттирма даражаси; **2.** Акбар (*эркак киши исми*);

810.	اکتبر	o’kto’br	октябрь
811.	اکتفاء؛ اکتفاء کردن	ektefo; ektefo kardan	мамнунлик, хурсандлик, мамнуният, қаноат, қониқиш; кифояланмоқ, қаноатланмоқ, чегараланмоқ, чекланмоқ, қаноат ҳосил қилмоқ (*нимагадир* به)
812.	آکتوالیته	oktuolite	актуаллик муҳимлик
813.	اکتوبر	o’kto’br	اکتبر [o’kto’bar]га қаранг
814.	اکثر؛ اکثر اوقات؛	aksar; aksar avqot	1) катта қисм, аксарият, кўпчилик, кўпи, кўпчилиги, кўп қисми, кўпчилик қисми; тез-тез, кўп ҳолларда;

	حد اکثر	hadde aksar	2) كثير [kasir] 1 нинг орттирма даражаси; максимум (энг катта қиймат, энг кўп миқдор, энг юқори даража)
815.	اکثراً	aksaran	1) кўп қисми учун, кўп ҳоларда, асосан, кўпинча, кўпроқ, айниқса
816.	اکثریت؛ اکثریت آرا؛ اکثریت قریب به اتفاق؛ اکثریت {را} بردن؛ از اکثریت انداختن	aksariyat; aksariyat oro; aksariyat qariyb ba ettefoq; aksariyat [ro] bo’rdan; az aksariyat	аксарият, кўпчилик, кўпи, кўпчилиги, кўп қисми, кўпчилик қисми; овозларнинг кўпчилиги; аксарият, энг кўп, асосий; овозларнинг кўпчилигини олиш;

		andoxtan	узмоқ, бўлмоқ (*мажлисни, йиғилишни тарк этиш*)
817.	اکراد	akrod	کرد [ko’rd] нинг кўплиги
818.	اکرام؛ اکرام کردن	ekrom; ekrom kardan	1) иззат, иззат-икром, ҳурмат, эҳтиром, обрў; 2) ҳурмат қилиш, ҳурматлаш; а) ҳурмат кўрсатиш (*кимгадир, нимагадир* را ,به)
819.	اکران؛ روی اکران بودن	ekron; ruye ekron budan	экран (*кино, телевизор*); намойиш қилинмоқ, кўрсатилмоқ, экранда кетмоқ
820.	اکرم	akram	1) کریم [karim] 2 нинг орттирма даражаси; 2) Акрам (аёл киши исми)
821.	آکروبات	okrubot	акробат

			(мураккаб машқларни бажарувчи гимнастикачи ёки цирк артисти)
822.	اکسپوزیسیون	ekspo’zis(i)yo’n	кўргазма
823.	اکل؛ اکل و شرب؛ اکل از قفا کردن	akl; aklusharb; akl az qafo kardan	1) овқат, таом; таом ва ичимлик; 2) овқатлантириш; қўполлик қилмоқ
824.	اکلوز	ekluz	шлюз (*сув сатҳи турли бўлган бир жойдан иккинчи жойга кемаларни ўтказиш учун хизмат қилувчи гидротехник иншоот*)
825.	اکلیل	eklil	1) тож, тиллақош; 2) гул ўрими, гул тизмаси, маржон, гулчамбар;

			3) бронза кукуни; олтин ёки кумуш рангли кукун
826.	اکنون؛ از هم اکنون	aknun; az ham aknun	ҳозир, энди, эндиликда, ҳозирги кунда (пайтда, вақтда), ҳозирда; аллақачон ҳозир
827.	اکواریوم	akvoryum	аквариум (балиқ ёки бошқа сув жониворлари ва ўсимликлари парвариш қилинадиган шиша идиш ёки сунъий ҳавза)
828.	اکیپ	ekip	1) гуруҳ, тўда, тўп, туркум, табақа, бригада; 2) экипаж (кема, танк, самолёт ва шу кабиларнинг командаси ёки шахсий таркиби), жамоа (*тожикча спортда*)
829.	آگاهی؛	ogohi;	1) билдириш,

	آگاهی نمایش؛	ogohiye namoyesh;	хабар, маълум қилиш; афиша; 2) билганлик, хабардор эканлик, яхши билиш, хабардорлик, билимдонлик, билиш (*қандайдир соҳани*);
	آگاهی سیاسی؛	ogohiye siyosiy;	3) онгли равишда; сиёсий онг;
	آگاهی دادن؛	ogohiy dodan;	4) (*тожикча* اداره آگاهی [erodeye ogohi]) – махфий полиция; билдирмоқ, маълум қилмоқ, хабардор қилмоқ, огоҳлантирмоқ (*кимнидир-ниманидир* به);
	آگاهی	ogohiy doshtan;	хабар қилмоқ

	داشتن؛ آگاهی یافتن	ogohiy yoftan	(*кимгадир-нимагадир* به); билмоқ, хабардор бўлмоқ (*нимадандир* از، درباره); билмоқ, хабар топмоқ, маълумот олмоқ (*нима ҳақдадир* از، درباره)
830.	اگروتکنیک	agro’teknik	агротехника
831.	اگروشیمی	agroshimi	агрокимё
832.	آگنه	ogane	ўсимта (*ўсимликнинг пояси ёки илдизида*)
833.	آگوش	ogush	آغوش [og’ush]га қаранг
834.	آگه	ogah	آگاه [ogoh]га қаранг
835.	آگین؛	ogin;	1) *оғзакида* тиқма, тўлдирилган, тиқилган нарса, тўлдириш, тиқиш;

	غم آگین	g’amogin	2) *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти қуйидаги маънода* бут, комил, расо, семиз, тўла, тўлиқ, том, йўғон. *Масалан: ғамгин, хафа, хомуш*
836.	آل؛ پنج تن آل عبا	ol; panj tan ole abo	**I.**1) бола, фарзанд, насл, зот, зурриёт, уруғ, авлод; 2) оила, хонадон, бола-чақа, сулола; бешта шиа авлиёлари
	آل؛	ol;	**II.** *сўзлашувда* 1) иблис, шайтон, жин (*гўёки туғиш пайтида аёлларни қўрқитади*); 2) алвасти, жодугар

	آل ببردت	ol bebo’rdat	кампир, ялмоғиз; 3) туғруқдаги аёлнинг туғруқдан кейинги касаллик ҳолати; ер ютсин сени!, жин урсин сени!, шайтонга бор, четга ўт, четга чиқ
			III. *баъзан* оч қизил, қизил
			IV. *баъзан* мираж, сароб
837.	الابختکی، الابختی	allobaxtaki, allobaxti	*сўзлашувда* الله بختی [allohbaxti]га қаранг
838.	آلاچق، آلاچیق	olocheq, olochiq	1) ўтов, чодир; 2) шийпонча
839.	آلاس	olos	*оғзаки* писта кўмир
840.	الاقدم فالاقدم؛	oloqdamo’fala qdam	(*тожикча* بترتیب الاقدم فالاقدم) [ba tartib oloqdamo’falaqda

			m] – устуворлик тартибида
841.	الاکلنگ، آلاکلنگ	alloko’lang, oloko’lang	1) беланчак (тиргак устига ётқизилган тахтадан иборат); 2) беланчакда тебраниш, беланчакда учиш
842.	آلام	olom	الم [alam]нинг кўплиги
843.	الام	o’lom	*оғзакида* хабарчи, даракчи, юбориладиган, жўнатиладиган, хабар элтувчи, хат ташувчи, почтачи
844.	آلامد	olomo’d	1) модали, расм бўлган, кенг тарқалган; 2) модада
845.	الان	al’on	энди, ҳозир, эндиликда, дарҳол, дарров, ҳозирги
846.	آلاو	olov	الو [alo’v]га қаранг

847.	الاه	eloh	الله [alloh]га қаранг
848.	الاهه	elohe	الهه [alha]га қаранг
849.	الباب	albob	لب [lo’b(b)] 1 2), 3) нинг кўплиги
850.	آلبانی	olboni	**I.** Албанияга ва албанларга оид, Албания, албанлар; **II.** 1) албан (эркак, аёл); 2) (*тожикча* زبان آلبانی) [zaboni aolboni] – албан тили
851.	البته	albatte	албатта, сўзсиз, шак-шубҳасиз, мутлақо, муқаррар, турган гап
852.	ابسه	albese	لباس [lebos] нинг кўплиги
853.	آلبوم	olbum	альблом
854.	آلت-آلات؛ آلات استحصال؛	olat-olot; olote estehsol;	1) қурол, асбоб, мослама, чолғу; ишлаб чиқариш воситалари; 2) *беадаб сўз*

	آلت دست کسی بودن	ollate daste kasi budan	аъзо (*бола туғдирувчи*); бировнинг қўлида восита бўлмоқ
855.	التذاذ	eltezoz	ҳузур, айш, гашт, ҳаловат, ҳузур, роҳат, роҳатлантирмоқ, завқлантирмоқ
856.	التزام؛ بقید التزام آزاد شد؛ التزام دادن (سپردن)؛ التزام گرفتن؛	eltezom; be qayde eltezom ozod sho’d; eltezom dodan (so’po’rdan);	1) мажбурият, ваъда, кафиллик, мажбуриятини олмоқ; у гаров эвазига озод қилинди; топширмоқ, кафил бўлмоқ, кафолат бермоқ, кафиллигини олмоқ, ишонтирмоқ, мажбуриятни имзолаш; мажбурият, тилхат олиш;

	در التزام (رکاب) کسی بودن	eltezom gereftan; dar eltezome (ro’kobe) kasi budan	бировнинг мулозимида бўлмоқ, кимгадир ҳамроҳлик қилмоқ, кимдир билан бўлиш
857.	التزام نامه	eltezomnome	ёзма мажбурият, тилхат
858.	التفات؛ از التفات شما؛	Eltefot; az eltefote sho’mo;	1) хайрихоҳлик, мойиллик, кўнгли яқинлик, майл, лутф, тарафдорлик, раъй, рағбат, яхшилик, эзгулик, илтифот, меҳр, марҳамат; а) илтифотингиз билан; б) التفات شما زیاد [eltefote sho’mo ziyod]га қаранг; 2) диққат, эътибор; 3) эътибор бериш, илтифот

	التفات داشتن؛	eltefot doshtan;	кўрсатиш, қайғуриш; 4) тутуқ белгиси, мурожаат (*нутқда, шеъриятда ва ҳоказо*);
	التفات کردن؛	eltefot kardan;	а) илтифот кўрсатишга уринмоқ, жойлашувни ҳис этмоқ (*кимгадир-нимагадир* به);
	التفاتی در حق من بکن؛	eltefoti dar haqqe man beko’n;	а) илтифот кўрсатиш, жойлашувни ҳис этиш, раҳм-шафқат кўрсатиш (*кимгадир* به, در حق); менга раҳм қил, илтифот кўрсат; б) диққат қилиш (*кимгадир-*

	بحرف من التفاتی نکرد؛ التفات شما زیاد!	ba harfe man eltefoti nakard; eltefote sho’mo ziyod!	*нимагадир* به); қайғуриш (*ким ҳақдадир-нима ҳақдадир* به); в) эътибор қаратмоқ (*кимгадир-нимагадир* به); сўзларимга эътибор бермади; раҳмат!
859.	التماس؛ با التماس، به التماس؛ التماس کردن (داشتن)	eltemos; bo eltemos, ba eltemos; eltemos kardan (doshtan)	**1.** ялинчоқлик, ўтинч, илтижо, ёлвориш, ўтиниб (ёлвориб, худонинг зорини қилиб) сўраш; **2.** ялинмоқ; ўтиниб сўрамоқ, ялинмоқ (*кимдандир* از, به)
860.	الجامیشی	o’ljomishi	*баъзан* итоаткорлик,

			итоат, итоат қилиш, бўйсуниш, бўйин эгиш
861.	الجزایری	aljazoiri	1) Жазоирга ва жазорийларга оид; 2) жазоирлик (эркак, аёл)
862.	الحان	alhon	لحن [lahn] нинг кўплиги
863.	الحذر	alhazar	*ундов сўз* пўшт!, эҳтиёт бўл!
864.	الحق	alhaq	ҳақиқатан, чиндан, дарҳақиқат, дарвоқе, ҳақиқатда, ростдан, ҳақиқатдан ҳам; ҳақиқат бўйича
865.	الحق والانصاف	alhaq(q)o’valensof	очиқчасига, адолат юзасидан
866.	الحکم الله	alho’kmo’lelloh	худо ҳукм қилсин!, худо уни ҳукм қилсин!
867.	الحمدالله	alhamdo’llah	*ундов сўз* алҳамдулиллаҳ, худога шукур

868.	الخ	elox	الی آخره [elooxerehe]нинг қисқартмаси ва ҳоказо, охиригача нима нарса қилинса ҳам ҳаммаси яхшиликка
869.	الساعه	assoe	1) ҳозир, ҳозирок; 2) ҳозиргина
870.	الست؛ از روز الست	alast, az ruze alast	биринчи кундан бошлаб, бошидан бошлаб
871.	السنه؛ معلم السنه خارجه	alsene; mo’allem alsene xoreja	لسان [leson]нинг кўплиги; чет тиллари ўқитувчиси
872.	الطاف؛ الطاف عالی مستدام!	Altof; altofe oliy mo’stadom!	لطف [lo’tf]нинг кўплиги; мурувватингиз абадий бўлсин!
873.	العبدالفانی	alabado’lfoni	қадрсиз қулингиз (*одатда хат ёки китоб охирида келадиган камтарлик белгиси*

			сифатида)
874.	الغاز	alg’oz	*баъзан* لغز [lo’g’z] *нинг кўплиги*
875.	الغ بيتكجى	o’lo’g’bitakji	*тарихий* шоҳ ёки қирол саройининг бошлиғи (*мўғул хонлари қўл остида*)
876.	الغرض	alg’araz	бир сўз билан, қисқаси, шундай қилиб
877.	الغياث	alg’iyos	*баъзан* **1.** *Ундов сўз* ёрдам!, қўриқчи, қутқаринг!, ёрдам беринг!; **2.** ёрдам, қутқариш
878.	الفاظ	alfoz	لفظ [lafz] нинг кўплиги
879.	الفت؛	o’lfat;	1) яқин, дўстона муносабатлар, дўстлик; 2) ўрганиш, одат, яқинлик (дўстлик) туйғуси; 3) Улфат (*эркак киши*

	الفت دادن؛ الفت داشتن؛ الفت گرفتن	o’lfat dodan; o’lfat doshtan; o’lfat gereftan	*исми*); а) ўргатмоқ (*кимгадир-ниманидир* ы); б) яқинлашмоқ (*ким биландир, нима биландир* ы); а) яқин, дўстона муносабатда бўлмоқ; б) боғланмоқ (*кимгадир-нимагадир* ы); а) кўникмоқ, ўрганмоқ (*кимгадир-нимагадир* ы); ўзлашмоқ, ўзлаштирилмоқ (*ким биландир, нима биландир* ы); б) яқинлашмоқ (*кимгадир-нимагадир* ы)
880.	القاب	alqob	لقب [laqab] нинг кўплиги

881.	القصه	alqesse	бир сўз билан айтганда, қисқаси, қисқача айтганда, демак, шундай экан, шундай қилиб, бас, алқисса, бинобарин
882.	الکا	o’lko	1) мамлакат, юрт, ўлка, вилоят; 2) қироллик (қирол қўл остидаги мамлакат, монархия, кимсанинг қирол бўлиб турган даври), подшоҳлик
883.	الکلیست	alko’list	алкоголик (алкоголизмга мубтало бўлган киши), пияниста
884.	الکلیسم	alko’lism	алкоголизм (ичкилик касали, касаллиги), ичкиликбозлик
885.	الکلیک	alko’lik	1) алкоголга,

			спиртга оид, спиртли; 2) الکلی [alko’li] 2 га қаранг
886.	الکن؛ زبانش الکن است	alkan; zabonash alkan ast	дудуқ, соқов; у (айтиш, ифодалаш) қодир эмас
887.	الگو	o’lgu	1) намуна, нусха; 2) бичиқ, андаза, шакл, қолип, шаблон, мураккаб шаклдаги буюмлар ясашда ишлатиладиган махсус андаза
888.	آلگونه	olgune	пушти-қизил ёғупа (бўёқ)
889.	الله بختگی	allohbaxtegi	الله بختی [allohbaxti]га қаранг
890.	الله بختی	allohbaxti	*сўзлашувда* 1) тавакkалига, тусмоллаб, чамалаб, тахминан, билар билмас, ўйламасдан, андиша қилиб

			ўтирмай, таваккал қилиб; 2) тасодифий қилинган ёки танланган, тасодифий, тасодифан бўлган, кутилмаганда юз берган, кутилмаган, ногаҳоний
891.	الله كلنگ	allohko’lang	الاكلنگ [alloko’lang]га қаранг
892.	الم – آلام	alam-olom	1) азоб, жафо, уқубат, кулфат, машаққат, қийнаш, қийноқ, машаққат, жисмоний қийналиш, дард; 2) оғриқ, алам, зирқираш; 3) қайғу, ғам, дард-алам, доғ, бахтсизлик, мусибат, офат, ғурбат, ҳасрат, ғам-ғусса, сиқилиш

893.	آلمانها	olmonho	немислар
894.	آلمانی؛ زبان آلمانی	olmoni; zabone olmoni	**I.** германларга оид, герман, немисларга оид, немисча, немис(лар); **II.**1) немис (*эркак, аёл*); 2) немис тили
895.	المنة الله	almennato’llah	*ундов сўз* худога шукур!
896.	النگ	o’lang	*оғзаки* ўтлоқ, яйлов, кўкаламзор, пичанзор, ўтзор, майсазор
897.	النگو	alangu	билакузук (*қуйма*)
898.	آلنهایه	annehoye	ниҳоят, ахир, охири, охир-оқибат
899.	الو؛ الو زدن (گرفتن)؛ آتش الو زد	alo’v; alo’v zadan (gereftan); otash alav zad	аланга; алангаланмоқ, аланга (ўт) олмоқ, ёна бошламоқ, ўт олмоқ, ўт тушмоқ (кетмоқ), ёнмоқ;

			ёнғин чиқди
900.	الواح	alvoh	لوح [lavh] нинг кўплиги
901.	الوار	alvor	**I.** имора, арраланган, тилинган бинокорлик материаллари (тахта, ёғоч ва шу каби), арчилган; **II.** لر [lo’r] 1) нинг кўплиги
902.	الواط	alvot	**I.**1) لوطی [luti]нинг кўплиги; 2) тубан кишилар, жиноий элементлар; **II.** тартибсиз, расво
903.	الواط بازی، الواطی؛	alvotbozi, alvoti;	1) номақбул хатти-ҳаракатлар; 2) фирибгарлик, лўттивозлик, алдоқчилик, муттаҳамлик; 3)

	الواط بازی درآوردن (کردن)	alvotbozi darovardan (kardan)	масхарабозлик, майнабозлик, қизиқчилик, ҳазилкашлик, кулгили театр томошаси; а) ўзини одобсиз тутмоқ; б) фирибгарлик, лўттибозлик билан шуғулланмоқ; в) майнабозчилик (найрангбозлик) қилмоқ, қийшангламоқ, қийшвнглвб ёки қизиқчилик қилиб ўзига ром қилиб олишга уринмоқ, савлатга зўр бермоқ
904.	الوداع؛ الوداع گفتن	alvedo’, alvada’;	1) وداع [vedo]га қаранг; 2) хайр!, соғ бўлинг!, яхши қолинг!, алвидо!;

		alvedo go’ftan	хайрлашмоқ
905.	الوف	o’luf	الف [alf] нинг кўплиги
906.	آلونک	olunak	1) кулба, хароба, вайрона (*одатда сомонли томи билан*), чайла; 2) бошпана, маскан, турар жой, уй-жой
907.	الویه	alviye	لوا [levo]нинг кўплиги
908.	الهی؛ الهی پیر شوی!	Elohi; elohi pir shavi	*ундов сўз* 1) эй худо!; 2) *сўзлашувда* худо паноҳида сақласин!; майли!; *сўзлашувда* Оллоҳим узоқ умр берсин!
909.	آماج؛ آماج چیزی شدن	omoj; omoj chizi sho’dan	**I.** мишен, нишон, мўлжал, объект; бирор нарсага бўйсунмоқ, бирор нарсанинг

			объектига айланмоқ; **II.** плуг (*деҳкончилик қуроли*), омоч, сўха
910.	آمار؛ اداره آمار	omor; edoreye omor	1) статистика (кишилик жамияти тараққиётидаги миқдорий ўзгаришлар ва уларни ҳисобга олиш методлари ҳақидаги фан), ҳисоб-китоб; статистика бошқармаси; 2) статистика (*фан*)
911.	امارات	emorot	امارت [emorat] нинг кўплиги
912.	امارد	amored	امرد [amrad] 1 нинг кўплиги
913.	آماری؛ زبان آماری	omori; zabone omori	**I.** амхар, амхар миллатига оид; **II.** 1) амхарлик (*эркак, аёл*); 2) زبان آماری [zabone omori] –

			амхар тили
914.	اماکن؛ اماکن عمومی	amoken; emkone umumi	مکان [makon] нинг кўплиги; жамоат жойлари
915.	آمال	omol	умид, ишонч, орзу
916.	امالحوادث	o’mmo’lhavodes	воқеа манбаи, ҳодисаларнинг асосий сабаби
917.	ام الخبائث	o’mmo’lxaboes	1) барча бахтсизликларнинг сабаби; 2) *истиора* вино
918.	ام الفساد	o’mmo’lfesod	1) бузуқлик, бузуқчилик манбаи; ёмонликларнинг онаси; 2) фитначи, иғвогар
919.	ام المفاسد	o’mmo’lmafosed	ام الفساد [o’mmo’lfesod] га қаранг
920.	امامزاده؛	emomzode;	1) ўн икки имомдан бирининг авлоди; 2) мақбара, сағана, қабр, дахма, турбат,

	امامزاده بی معجزه	emomzodeye bimo’jeze	мавзолей (*имом авлодидан бирининг қабри қошидаги*); *сўзлашувда* а) *ибора* мўжиза ярата олмайдиган авлиё; б) узоқни кўра олмайдиган одам; в) очкўз одам
921.	امان؛	amon;	**I.**1) хавфсизлик, бехатарлик, фароғат, ҳаловат, жимлик, осойишталик, тинчлик; 2) омон, раҳм, шафқат, қутқариш, халос қилиш, қутқариб қолиш; 3) *баъзан* бошпана, паноҳ; 4) Омон (*эркак киши исми*);

	امان آوردن؛	amon ovardan;	**II.** *ундов сўз* 1) раҳм қилинг!, ёрдам беринг!; 2) худо асрасин!, худо қутқарсин! (*нимадандир* از); 3) эҳтиёт бўл! (*нимадандир* از);
	امان خواستن (طلبیدن)؛	amon xostan (talabidan);	беркинмоқ, ёпинмоқ, яширинмоқ, паноҳ топмоқ, ҳимояланмоқ (*қаердадир* به);
	امان دادن؛	amon dodan;	а) раҳм-шафқат сўрамоқ (*кимдандир* از); қутқаришини сўрамоқ (*кимдандир* از); б) бошпана сўраш (*кимдандир* از);
			а) аямоқ, раҳм қилмоқ (*кимнидир-ниманидир* ,به

	امان نمیدهد کاری انجام دهم؛ امان یافتن؛ در امان بودن؛ به امان خدا! امان کسی را بریدن	amon namidehad kori anjom deham; amon yoftan; dar amon budan; ba omone xudo! Amone kasi ro bo’ridan	ырл); б) бошпана тақдим қилмоқ; в) имкон бермоқ (*бирор нарса қилишга*); у бирор нарса қилишга имкон бермайди; а) қутқарилмоқ (*кимдир томонидан* ыл); б) паноҳ топмоқ; хавфсиз бўлмоқ, хавфсизликда бўлмоқ; худо билан!, тинчликда!; кимнидир безовта қилмоқ
922.	امانات	amonot	امانت [amonat] нинг кўплиги
923.	امانت – امانات؛	amonat-amonot;	1) сақлашга топширилган буюм ёки гаровга

	امانت پستی؛ امانت [به] خواستن؛ امانت دادن؛ [به]	amonate po’sti; [ba] amonat xostan; [ba] amonat dodan;	берилган; 2) вақтинчалик фойдаланиш, ушлаб туришг учун берилган буюм; 4) посилка, жўнатма; почта жўнатмаси; 5) виждонлилик, тўғрилик, ҳалоллик, поклик, инсофлилик, номуслилик, андишалилик; 6) сақлаш; 7) ишонч, ишониш, эътимод, эътиқод, бовар; 8) امان [amon] 1 1) га қаранг; вақтинчалик фойдаланишга сўраш;

			а) гаровга, сақлашга бермоқ, қўриқлашга бермоқ; б) вақ тинча фойдаланишга топширмоқ, сақлашга топширмоқ; в) депозит(сақлаш ёки бошқа бирор мақсад билан банкка қўйилган пул, маблағ)га қўймоқ;
	[به] امانت سپردن (گذاشتن)؛	[ba] amonat so’po’rdan (go’zoshtan);	
	امانت [به] گرفتن؛	[ba] amonat gereftan;	امانت دادن [amonat dodan] а); в) га қаранг;
	امانت قبول [به] کردن؛	[ba] amonat qabul kardan;	а) гаровга олмоқ, сақловга олмоқ; б) вақтинча фойдаланишга, ушлаб туришга олмоқ;
	از من بتو	az man ba tu	

	امانت	omonat	в) депозитга олмоқ; امانت گرفتن [به] [[ba] amonat gereftan] а) в) га қаранг; *сўзлашувда* мендан сенга омонат, мен сенга ишонаман
924.	امانتاً	amonatan	гаров остида, сақлаш учун
925.	امانت دار	amonatdor	1) бадаллар ишониб топширилган шахс; 2) васий, мулк ишониб топширилган шахс; 3) ҳалол, ишончли одам, виждонли, инсофли
926.	امانت داری	amonatdori	1) бадаллар ишониб топширилган шахснинг мажбурияти;

			2) васийлик; 3) виждонлилик, тўғрилик, ҳалоллик, поклик, инсофлилик, инсоф, виждон, умид; 4) ишонч
927.	امانت کار	amonatkor	امانت دار [amonatdor]га қаранг
928.	امانت گذار، امانت گزار	amonatgo’zor	1) пул қўйган киши, пул қўювчи, омонатчи, депозитор (пули, иш ҳақи депозитга ўтказилган киши); 2) омонатга ёки гаровга ниманидир топширган киши
929.	امانی؛ عملکرد امانی	amoni; amaklkarde amoni	1) бевосита бошқарув остида; бевосита бошқариш;

			2) *баъзан* امانتی [amonati] 1), 2) га қаранг
930.	امپراتریس	emperotris	1) император (хоқон) хотини; 2) император (хоқон) аёл
931.	امپراتور	emperotur	император, хоқон – (монархия давлатларида монархнинг, империя подшоҳининг унвони ва шу унвонга эга бўлган шахс)
932.	امپرسیونیسم	ampresionism	импрессионизм (санъатда рассомнинг, санъаткорнинг ўз субъектив мушоҳадаси, ҳис-туйғу ва таассуротларин и бевосита акс эттиришга қаратилган оқим)
933.	امتحان؛	emtehon;	1) синов, имтиҳон;

	امتحان تجدیدی؛	emtehone tajdidi;	қайта имтиҳон, янгидан ўтказиладиган имтиҳон; 2) проба, синов, текширув, эксперимент, тажриба, синаш, синаб кўриш, уриниб кўриш; 3) текшириш, тадқиқ қилиш, текшириб ўрганиб чиқиш;
	امتحان شیمیایی؛	emtehone shimyoyi;	кимёвий тадқиқотлар; 4) кийиб (ўлчаб) кўриш;
	امتحان دوم کی خواهد بود؟	emtehone do’vvo’m kay xohad bud?	иккинчи кийиб (ўлчаб) кўриш қачон бўлади?
	امتحان دادن؛	Emtehon dodan;	Имтиҳон отпширмоқ; а) синамоқ, синовдан

	امتحان کردن؛	emtehon kardan;	ўтказмоқ, синаб кўрмоқ, имтиҳон олмоқ, имтиҳон (синов)дан ўтказмоқ; б) синаб кўрмоқ, текшириб кўрмоқ, текширмоқ, эксперимент қилмоқ, илмий тажриба ўтказмоқ, синаб кўрмоқ; в) *баъзан* текширмоқ, ўрганмоқ, тадқиқ қилмоқ, текшириб (ўрганиб) чиқмоқ;
	امتحان گذراندن؛	emtehon go’zarondan;	а) имтиҳонларни ўтказиш, имтиҳонларни қабул қилмоқ; б) имтиҳон топширмоқ;
	از عهده امتحان	az o’hde emtehon baromadan;	имтиҳондан ўтмоқ;

	برآمدن؛ به معرض امتحان درآمدن	ba ma’reze emtehon daromadan	а) имтиҳон бермоқ (топширмоқ), синовдан ўтмоқ, имтиҳон қилинмоқ, синовдан ўтказилмоқ; б) тажрибадан, синовдан ўтказилмоқ, текширилмоқ; в) тадқиқ қилмоқ, ўрганмоқ
934.	امتحاناً	emtehonan	тажриба шаклида, тажриба кўринишида, текшириб кўришга, синов шаклида, синов тарзида
935.	امتحانی؛ کاغذ امتحانی	emtehoni; qog’aze emtehoni	1) имтиҳон (синов) га оид, имтиҳон (синов); имтиҳон қоғози;

			2) синашга оид, синаш учун белгиланган, синов (синаш), тажриба учун ўтказилган, экспериментал, илмий тажрибага оид
936.	امتعه	amtee	متاع [mato’] нинг кўплиги
937.	امتنان؛ امتنان داشتن؛ اظهارامتنان کردن	emtenon; emtenon doshtan; ezhore emtenon kardan	1) раҳмат, ташаккур, миннатдорлик, миннатдорчилик, ташаккурнома; 2) яхшилик қилмоқ ёки илтифот кўрсатмоқ; миннатдор бўлмоқ (*кимдандир* از); мажбур бўлиш (*кимгадир*از); раҳмат айтмоқ, миннатдорчилик билдирмоқ

938.	امتیاز؛ امتیاز انحصاری؛ حق امتیاز؛ صاحب امتیاز؛ امتیاز دادن؛	emtiyoz; emtiyoze enhesori; haqqe emtiyoz; sohebe emtiyoz;	1) фарқ, тафовут, айирма, тақдирга сазовор хизмат, мукофот; 2) имтиёз, енгиллик; 3) устунлик, ортиқлик, афзаллик, афзал кўриш, ортиқ (яхши) деб билиш; 4) концессия (ер, кон, корхона ва шу кабилардан фойдаланиш ҳақида давлат билан айрим капиталист ёки фирма ўртасида тузиладиган шартнома); монополия концессияси; концессион йиғин;

	امتیاز گرفتن	emtiyoz dodan; emtiyoz gereftan	концессионер, концессиячи, концессия эгаси; а) фарқ қилмоқ; б) имтиёз бермоқ; в) устунлик бермоқ, афзал кўрмоқ, ортиқ деб билмоқ (*кимнидир-ниманидир* ,به را); г) имтиёз бериш; имтиёз олиш, имтиёз олмоқ
939.	امتیازات	emtiyozot	1) امتیاز [emtiyoz] нинг кўплиги; 2) орденлар, медаллар (*ҳарбий*)
940.	امتیازی؛	emtiyozi;	1) концессияга оид, концессия асосидаги, концессион, концессия; 2) бошқалардан

	وجه امتیازی	vajhe emtiyozi	ажратиб (фарқлаб) турадиган, фарқловчи, ҳар хил, турли, бир-биридан фарқ қиладиган, бошқа-бошқа; сезиларли хусусият; 3) имтиёзли, имтиёзга эга бўладиган, енгиллик берадиган
941.	آمد؛ آمد داشتن (کردن)؛ کارش آمد دارد	omad; omad doshtan (kardan); korash omad dorad	1) омади келиш (юриш), омадлилик, иши юришганлик, омад, бахт, муваффақият, ютуқ, иқбол; 2) درآمد [daromad]*га қаранг*; омади келмоқ (юрмоқ), иши ўнгидан келмоқ (*кимнигдур* برای);

			у бу масалада омадли
942.	امد	amad	чек, чегара, охир, поён, тамом, ниҳоя, интиҳо, сўнг
943.	امر – امور؛ امر خير	amr-o’mur; amre xayr	**I.**1) иш, юмуш, машғулот, вазифа, бурч, касб, ҳунар, машғулот; а) яхши, эзгу иш; б) тўй, никоҳ тўйи; 2) воқеа, ҳодиса
	امر – اوامر؛ امر خدا؛ به امر کسی؛	amr-avomer; amre xudo; ba amre kasi;	**II.**1) буйруқ, амр, фармойиш, оғзаки буйруқ; Худонинг иродаси; 2) фармон, кўрсатма; кимнингдур буйруғи билан, кимнингдур

	امر دادن (کردن)	amr dodan (kardan)	буйруғи билан; а) буюрмоқ, буйруқ (фармон) бермоқ, амр қилмоқ, буйруқ бериш (*кимгадир-нимагадир* را ,به); б) буйруқ (фармойиш) бермоқ, буюрмоқ, амр қилмоқ (*кимгадир-нимагадир* را ,به), команда бермоқ, бошқаларга буйруқ бермоқ (*кимгадир-нимагадир* را ,به)
944.	امراض	amroz	مرض [maraz] нинг кўплиги
945.	امربر	amrbar	хат ташувчи (хабарчи), хабар (сигнал) берувчи, огоҳлантирувчи
946.	امرد – امارد	amrad-amored	**I.**1) ўспирин, йигит; 2) ғайратсиз

			(пассив) баччавоз, бесоқолвоз; **II.** соқоли йўқ, соқоли чиқмаган, кўса
947.	امرداد	amo’rdod	مرداد [mo’rdod] га қаранг
948.	امروز؛ امروز و فردا؛ از امروز؛ امروز و فردا کردن	emruz; emruz va fardo; az emruz; emruz va fardo kardan	бугун, шу бугун; яқин кунларда, тез орада; бугундан бошлаб; *сўзлашувда* эртага қолдирмоқ, кечиктирмоқ
949.	امروزه	emruza	1) ҳозир, энди, эндиликда, ҳозирги кунда (пайтда, вақтда), бугун, ҳозирги пайтда, ҳозирда; 2) ҳозирги, эндиги, шу кунги, шу замондаги, бу йилги, шу

			пайтдаги, шу топдаги, ҳозирги вақтдаги, замонавий, ҳозирги кундаги (замондаги), ҳозирги кун талаблари даражасидаги
950.	امروزی	emruzi	бугунги, шу бугунги, ҳозирги, эндиги, шу кунги, шу замондаги, бу йилги
951.	امرونهی؛ امرونهی کردن	amro’nahi; amro’nahi kardan	хўжайинлик, қўмондонлик, ҳокимлик, ҳукмронлик, устунлик, салтанат; хўжаликни бошқармоқ (*қаердадир* در); команда бермоқ, қўмондонлик қилмоқ, бошқармоқ (*ким биландир* به,

			нима биландир در)
952.	امریکایی	emrikoyi va amrikoyi	1) Америкага ва америкаликларга оид, Америка, америкалик(лар), америкача; 2) америкалик (*эркак, аёл*)
953.	امریه	amriye	буйруқ, амр (*ёзма*)
954.	امساک؛	emsok;	1) хасислик, зиқналик, қаттиқлик, қурумсоқлик, ўтакетган хасислик, зиқналик, қурумсоқлик, қоқбошлик; 2) ўзини (нафсини) тийиш, сақланиш, сабр, қаноат, ўртачалик, мўътадиллик, эвидалик;
	امساک خون؛	emsoke xun;	3) *баъзан* ушлаб қолиш, тўхтатиш;
	امساک کردن	emsok kardan	

			қон тўхташи; а) қизғанмоқ, аямоқ, қизғанчиқлик (қаттиқлик, хасислик) қилмоқ, кўзи қиймаслик, жуда ҳам хасислик (зиқналик) қилмоқ, қурумсоқлик қилмоқ, бирор нарса беришда титраб-қақшамоқ (ر); б) сабр-қаноатни, мўътадилликни намоён қилмоқ (*бирор нарсада* ر); в) *баъзан* ушлаб қолмоқ, сақлаб қолмоқ, тўхтатмоқ

955.	امسال	emsol	1) бу йил; 2) жорий, бу йил
956.	امساله، امسالی	emsole, emsoli	**I.** бу йил, бу йилга тегишли; **II.** امسال [emsol] 2 га қаранг
957.	امشب	emshab	1) шу кеча, бу кеча, бу оқшом; 2) бугун кечқурун, бугун оқшом
958.	امصار	amsor	مصر [mesr] 1 нинг кўплиги
959.	امضاء؛ نامه به امضاء؛	emzo; nome ba emzo;	1) имзо чекиш, қўл қўйиш, имзолаш, имзо, қўл, виза (ҳукуматнинг бошқа мамлакат фуқароси паспортига унинг келиш-кетиши ёки ўтиши учун рухсат бериб қўядиган махсус белгиси); ... имзоланган хат;

	امضاء دادن؛	emzo dodan;	2) имзо чекиш, қўл қўйиш, имзолаш, имзоланиш; 3) *полиграфия* сигнатура (*ҳар бир босма листнинг биринчи ва учинчи саҳифаси остига, бурчакка қўйиладиган рақам*);
	امضاء شدن؛	emzo sho’dan;	
	امضاء کردن؛	emzo kardan;	обуна бўлмоқ, топширмоқ;
	امضاء گرفتن؛	emzo gereftan;	имзоланмоқ, обуна бўлмоқ; а) имзоламоқ; б) имзо қўймоқ, қўл қўймоқ, имзо чекмоқ;
	به امضاء رساندن؛	ba emzo rasondan;	а) тилхат олмоқ; б) мажбурият олмоқ;

	به امضاء رسیدن؛ به امضاء کسی رساندن	ba emzo rasidan; ba emzoye kasi rasondan	имзолаш учун етмоқ (*бирор нарсани* ға); امضاء шдон [emzo sho’dan]га қаранг; имзо учун кимгадир тақдим этмоқ
960.	امضا کننده	emzoko’nande	имзо чекувчи, қўл қўювчи, имзолаган
961.	امضایی؛ اسناد امضایی	emzoyi; asnode emzoyi	имзоси остида, имзоланувчи; имзоланиши керак бўлган ҳужжатлар
962.	امطار	amtor	матр [matar] нинг кўплиги
963.	امعان؛ امعان نظر؛ (*тожикча*)	em’on; em’on nazar;	1) диққат, эътибор, илтифот, диққат билан қараш, зийраклик, ҳушёрлик, синчковлик; 2) тушуниб

	امعان نظر کردن؛ مورد امعان نظر قرار دادن	em’on nazar kardan; mavrede em’on nazar qaror dodan	етиш, уқиш, идрок қилиш, англаш (*бирор нарсани*); а) диққат билан қарамоқ (*бирор нимага* در); б) чуқур ўрганмоқ, чуқур кириб бормоқ (*бирор нарсага* در); امعان نظر کردن [em’on nazar kardan] га қаранг
964.	آمفی تاتر	omfiteatr	амфитеатр (1) Юнонистон ва қадимги Римда очиқ томошагоҳ ва унинг доиравий ва ярим доиравий, баландлаб борувчи ўринлари; 2) ҳозирги томоша

			залларида партердан кейинги, баландлаб борувчи ўринлар)
965.	امکان؛ بقدر امکان؛ خارج از امکان؛ در صورت امکان؛ امکان یافتن؛ امکان دارد	emkon; ba qadare emkon; xorej az emkon; dar surate emkon; emkon yoftan;	имкон, имконият, эҳтимоллик, юз бериши (бўлиши) мумкинлик, эҳтимол; имкон қадар, иложи бўлса; имконсиз, мумкин бўлмаган, маҳол, имкони йўқ, имкондан ташқари, амалга ошмайдиган, қилиб бўлмайдиган; иложи бўлса, агар мумкин бўлса;

		emkon dorad	имкониятга эга бўлмоқ; эҳтимол, мумкин, шояд, имкон борича
966.	امکنه	amkene	مکان [makon]нинг кўплиги
967.	امل	amal	آمال [omol] нинг бирлиги
968.	املاک	amlok	ملک [melk va mo’lk I] нинг кўплиги
969.	امن؛	amn;	**I.**1) хавфсизлик, хавф-хатарсизлик, бехатарлик, ишончлилик; 2) тинчлик, жимжитлик, сокинлик, сукунат, осойишталик, хотиржамлик, оғирлик, вазминлик, босиқлик, ором, ҳузур-халоват; **II.** 1) хавфсиз, хавф-хатарсиз,

	محل امن	mahale amn	бехатар, бетахлика, хавф-хатардан ҳоли, зарарсиз, безарар, хавф-хатар таҳдиди йўқ, хавф-хатардан тинч, ишончли, ишонарли, ишонса бўладиган, ишончли, мустаҳкам; хавфсиз жой; 2) тинч, жимжит, сокин, осойишта, хотиржам, бехавотир, беғалва, бамайлихотир, ювош, мулойим
970.	امناء؛ اجرا امناء؛ امناء دولت؛	o’mano; ejroye o’mano;	امين [amin] 2 нинг кўплиги; *оғзакида* суд ижрочилари; *оғзакида* давлат

	هیئت امناء	o’manoye do’vlat; hay’ate o’mano	вакиллари; васийлар кенгаши (*масалан университетда*)
971.	امن وامان	amno’amon	امن [amn] *га қаранг*
972.	آمنه	omene	тўғралган ўтин тўплами
973.	امنیبوس	o’mnibus	омнибус (кўп шринли киракаш извош)
974.	امنیت؛ امنیت خاطر؛	amniyyat; amniyyate xoter;	1) иттифоқлик, иноқлик, тотувлик, тинчлик, осойишталик, ором, ҳузур-ҳаловат, жимжитлик, сокинлик, сукунат, хотиржамлик, оғирлик, вазминлик, босиқлик; хотиржамлик, кўнгил хотиржамлиги;

	شورای امنیت	sho’roye amniyat	2) хавфсизлик; Хавфсизлик Кенгаши
975.	امنیه	o’mniyye	истак, тилак, орзу, хоҳиш, хоҳлаш, интилиш
976.	اموال؛ اموال غیر منقول؛ اموال منقول	amvol; amvole g’eyre manqul; amvole manqul	мал [mol] 1 1) нинг кўплиги; кўчмас мулк; кўчар мулк
977.	امورات	o’murot	1) امор [o’mur] га қаранг; 2) *сўзлашувда* ҳаёт, умр, тирикчилик, тириклик, турмуш, борлиқ
978.	آموزش؛	omuzesh;	1) ўқитиш, ўргатиш, таълим бериш; 2) маърифат, маълумот, таълим, маориф, оқартув;

	آموزش عالی؛ دایره آموزش؛ وزرات آموزش و پرورش؛ وزرات آموزش و علوم عالی؛ آموزش دیدن	omuzeshe oliy; doereye omuzesh; vuzarote omuzesh va parvaresh; vuzarote omuzesh va o’lume oliy; omuzesh didan	олий маълумот; ўқув қисми; маориф вазирлиги (*айнан* таълим ва тарбия вазирлиги); олий таълим вазирлиги; 3) ўқиш, таълим олиш, ўрганиш, ўқитиш, ўргатиш, таълим бериш, таълимот, назария, мактаб, теория; 4) ўрганмоқ, ўрганиб билмоқ, ўқиб билиб олмоқ; ўқимоқ, таълим олмоқ
979.	آموزشگاه؛	omuzeshgoh;	мактаб, билим юрти, ўқув юрти;

	آموزشگاه عالی	omuzeshgohe oliy	олий ўқув юрти
980.	آموزش و پرورش	omuzesh va parvaresh	1) таълим ва тарбия; 2) педагогика
981.	آموزشی	omuzeshi	ўқишга оид, ўқув
982.	آموزگاری؛ آموزگاری کردن	omuz(e)gori; omuz(e)gori kardan	1) касб, ўқитувчилик касби; 2) устозлик, мураббийлик, раҳбарлик, таълим, ўқитиш, дарс бериш, таълим бериш, метод; ўқитмоқ, дарс бермоқ, ўқитувчилик (муаллимлик) қилмоқ, ўқув фаолияти билан шуғулланиш
983.	آموسنی، اموسنی	omvesni, amvesni	бир хотин бошқасига нисбатан (*умумий эри бўлган аёллар учун*)

984.	امن؛	amn;	**I.**1) хавфсизлик, хавф-хатарсизлик, бехатарлик, умид; 2) тинчлик, жимжитлик, сокинлик, сукунат, осойишталик, хотиржамлик, оғирлик, вазминлик, босиқлик, ором, ҳузур-ҳаловат, иттифоқлик, иноқлик, тотувлик, сулҳ, ярашиш, ярашув, яраш-яраш; **II.**1) хавфсиз, ишончли; хавфсиз жой; 2) беғалва, беташвиш, бехавотир, ғавғосиз, осойишта, қобил, тинч,
	محل امن	mahale amn	

			хотиржам, ювош, тотув
985.	آمه	ome	сиёҳдон
986.	امهری	amhari	آماری [omori] га қаранг
987.	امی	o’mmi	**I.**1) онага тегишли, онаники, оналарга хос бўлган, оналарча, оналик, бачадонга оид; 2) она томонидан; **II.** *сўзлашувда* илмсиз, билимсиз, ўқимаган, оми, саводсиз, ўқиш-ёзишни билмайдиган, саводсизларча бажарилган, хато ёзилган (чизилган), билар-билмас қилинган, хатолари кўп

988.	امیال	amyol	میل [meyl] нинг кўплиги
989.	آمیختگی	omixtegi	1) аралаш, аралашганлик; 2) бирикиш, бирикма, бириктирув, қўшилма, қўшма
990.	امید؛ به امید اینکه (آنکه)؛ امید بریدن؛ امید داشتن (بستن)؛	o’m(m)id; ba o’mide inke (onke); o’mid bo’ridan; o’mid doshtan (bastan);	1) умид, ишонч, орзу; деган умидда …; 2) Умид (*эркак киши исми*); умидни йўқотиш (*кимдандир-нимадандир* از); маъюсланмоқ (*бирор нарсадан* از); умид қилмоқ, умид боғламоқ, умидвор бўлмоқ, кўз тутмоқ, умид қилмоқ, умидвор бўлмоқ (*кимдандир-*

	به امید دیدار	ba o’mide diydor	*нимадандир* به), умид қилишга интилмоқ; хайр, саломат бўлинг, кўришгунча, тез орада кўришгунча
991.	امیدگاه	o’midgoh	умид, мададкор, суянч, суянчиқ, таянч, тирак, тиргак
992.	امیدواری؛ امیدواری یافتن	o’midvori; o’midvori yoftan	умид, орзу-умид, ишонч, орзу; умид топмоқ
993.	امیر – امراء	amir-o’maro	1) амир (унвон ва шу унвонга эга бўлган шахс); 2) подшоҳ, шоҳ, ҳукмдор, ҳоким; 3) Амир (*эркак киши исми*)
994.	امیرزاده	amirzode	ўғил, амирнинг вориси
995.	انابیب	anobib	**I.** انبوبه [anbuba]

			нинг кўплиги; **II.** ناب [nob] II нинг кўплиги
996.	اناث؛ اناث و ذكور	o’nos va enos; o’nos va zakur	انثی [o’nsa] нинг кўплиги; аёллар ва эркаклар
997.	آنارشی	onorshi	анархия (ҳар қандай ҳокимиятни, давлатни инкор этиш), бошбошдоқлик, ҳокимиятсизлик, режасизлик, бебошлик, тартибсизлик
998.	آنارشی	onorshi	анархист, анархизм тарафдори, анархистлар ташкилотининг аъзоси
999.	آنارشیسم	onorshism	анархизм (ҳар қандай давлат ҳокимиятини ва курашни инкор этувчи, революцион-

			пролетариат диктатурасига қарши бўлган реакцион майда буржуа оқими)
1000.	آنالیز	onoliz	анализ, таҳлил
1001.	انباء	anbo	نباء [nabo’] *баъзан* нинг кўплиги
1002.	انبار؛ انبار صحرایی؛ انبار غله؛ انبار انبار؛ انبار کردن	ambor; ambore sahroiy; ambore g’alla; ambor ambor;	1) омбор, омборхона, склад, нарсалар сақланадиган (асраладиган) жой; хирмон, сарой, усти берк хирмон; дон омбори, элеватор (*механизацияла штирилган катта ғалла омбори*); 2) انباشتن [anboshtan] феълининг ҲЗН;

		ambor kardan	бутун омборлар; а) омборга жойламоқ; б) жамғармоқ, орттирмоқ, тўпламоқ, йиғмоқ, жамламоқ, ғамламоқ, қўр қилмоқ, захира қилмоқ, ғамлаб (захира, қзр қилиб, тайёрлаб қўймоқ)
1003.	انبارداری؛ انبارداری کردن	ambordori; ambordori kardan	1) сақлаш жойи тўлови; 2) омборни бошқармоқ; 3) донни тўпланиши (*сотиш учун*); а) омборни бошқариш; б) донни тўплаш (*сотиш учун*)
1004.	انباردگی	ambordegi	انباشتگی [amboshtegi]га қаранг
100	انباغ	ambog’	1) انباز [anboz]га

5.			қаранг; 2) бир хотин бошқасига (*умумий эри бўлган аёллар ҳақида*)
1006.	انبان	ambon	1) саёҳат чарм сумкаси, тери сумка (*чўпоннинг, саргардоннинг*); 2) қўлда тўқилган мўйна (*дам бериб ҳаво билан тўлдириш учун*)
1007.	انتباه نامه	entebohnome	*оғзаки* листовка, варақа, прокламация (ташвиқот мақсадида тарқатиладиган сиёсий мазмундаги варақа)
1008.	انتحال؛ انتحال کردن	entehol; entehol kardan	плагиат, адабий ўғирлик, кўчирмачилик; адабий ўғирлик содир этмоқ

1009.	انتخاب؛	entexob;	1) танлаш, сайлаш, тўплам, тортиб олмоқ, олиб қўймоқ, қайтариб олмоқ, танламоқ, сайламоқ, сараламоқ, танлаб олмоқ; 2) сайлаб қўймоқ, териб олмоқ, йиғиб қўймоқ
1010.	انتخاب کننده	entexobko’nande	сайловчи, сайлашга вакил қилинган киши, танловчи, хилловчи, сараловчи
1011.	انترن	antern	талаба-амалиётчи (*госпитальда, касалхонада*)
1012.	آنتریگ؛	ontrig;	**1)** 1) интрига, фитна, дасиса, қутқу; 2) интрига (мураккаб сюжет чизиғи); 3) ишқий саргузашт,

	آنتریگ کردن	ontrig kardan	ошиқ-маъшуқлик; **2)** ғаламислик, иғвогарлик, иғво, фитна, васвасага солиш; а) фитна (қутқу) солмоқ, фитна уюштирмоқ, ғаламислик қилмоқ; б) ёмон ишга ундамоқ, гижгижламоқ, васвасага солмоқ, иғво қилмоқ, ғаламислик қилмоқ
1013.	انتساب	entesob	1) муносабат, муомала, муносабатда (муомалада) бўлиш, қараш, нуқтаи назар, қараш, боғланиш, алоқа, алоқадорлик,

			боғланганлик, боғлиқлик, мансублик, қарашли бўлиш; 2) келиб чиқиш, насаб, насл-насаб, насли, насаби, асли; 3) пайдо бўлиш, келиб чиқиш, яратилиш, шажарага (силсилага) оид, шажара, силсила, генеалогия (насл-насаб тарихи, насабнома, шажара, силсила), насабшунослик, тарих фанининг айрим уруғ тарихини, насл-насабини ўрганадиган ёрдамчи бўлими
1014.	انتشارات؛ این مجله از	enteshorot;	нашр;

	انتشارات وزرات فرهنگ است	in majale az enteshorote vuzarote farhang ast	бу журнал маданият вазирлиги нашри ҳисобланади
1015.	انتظام؛ سازمانهای انتظام؛ انتظام دادن	entezom; sozmonhoye entezom; entezom dodan	1) тартиб, саранжомлик, сариштalик, тартиб-интизом, усул; 2) интизом; ижро этувчи органлар; 3) тузум, тузилиш, тартибга солиш, йўлга қўйиш, яхшилаш; а) тартибга солиш, тизимлаштириш; б) интизомга бўйсуниш, интизомга, тартибга бўйсундирмоқ,

			тартиб-интизомга солмоқ;
1016.	انتظامی؛ مامورین انتظامی	entezomi; momurine entezomi	тартиб-интизомни назорат қилувчи (*полиция, жандарм ва ҳоказо*); тартибни бажарилишини назорат қилувчи шахс
1017.	انتفاع؛ انتفاع بردن (گرفتن)	entefo’; entefo’ bo’rdan (gereftan)	1) фойда чиқариш; 2) фойда, манфаат, баҳра, наф, даромад, кирим, тушум; 3) *баъзан* фойдаланиш; фойда, наф чиқариш, даромадга эга бўлиш, кирим
1018.	انتفاعی؛	entefo’I;	1) даромад берадиган, даромад

			келтирадиган, даромадли, сердаромад, фойдали, фойда (даромад) келтирадиган; фойдали, даромадли иш;
	اعمال انتفاعی؛	a’mole entefo’I;	2) фойда, даромад олувчи, моддий манфаат олувчи;
	غیر انتفاعی؛	g’eyre entefo’I;	фойда, моддий манфаат олмайдиган;
	موسسه غیر انتفاعی	muassasaye g’eyre entefo’i	нотижорат ташкилот (*соликдан озод қилинган*); 3) фойдали, манфаатли
1019.	انتقاد؛	enteqod;	1) танқид, танқид қилиш, танқид остига олиш, танқидий муҳокама;

	انتقاد از خود؛ انتقاد کردن	enteqod az xud; enteqod kardan	ўз-ўзини танқид қилиш; 2) рецензия, тақриз, фикр, мулоҳаза, баҳо; танқид қилмоқ, танқид қилиш (*кимнидир-ниманидир* ра ,аз)
1020.	انتقام؛ انتقام گرفتن (کشیدن، جستن)؛ انتقام کسی (چیزی) را گرفتن	enteqom; enteqom gereftan (kashidan, jo’stan) enteqome kasi (chizi) ro gereftan	қасос, ўч, интиқом, қасд, қилмишига яраша иш қилиш; ўч олмоқ (*кимдандир-нимадандир* аз); ким учундир, нима учундир қасос олиш
1021.	انتقام جو	enteqomju	1) ўч (қасос, интиқом) олувчи; 2) реваншист, реван тарафдори,

			реванш (қасос) олишга интилувчи, қасосчи
1022.	انتقام جویی	enteqomjuyi	ўч (қасос, интиқом) олиш, кек сақлаш
1023.	انتقام گیر	enteqomgir	انتقام جو [enteqomju]га қаранг
1024.	انتهاء؛ به انتها رساندن؛ به انتها رسیدن	enteho; ba enteho rasondan; ba enteho rasidan	1) охир, поён, тамом, ниҳоя, интиҳо, сўнг, хотима, уч, бош, чет, чекка; 2) қирғоқ, ёқа, қирра, лаб, этак, чегара, ҳад, меъёр, охирги нуқта, авж, чўққи; охирига етказмоқ, тугатмоқ; тугалланмоқ, битмоқ, тамом бўлмоқ, охирига етмоқ, тугамоқ
102	آنتیپاتی	ontipoti	антипатия,

5.			ёқтирмаслик, хуш кўрмаслик
1026.	آنتی سمیتیسم	ontisemitism	антисемитизм (ҳукмрон эксплуататор синфлар томонидан ўз синфий мақсадларини кўзлаб яҳудийларга нисбатан сунъий равишда туғдириладиган миллий душманлик сиёсати, ирқий шовинизмнинг энг ашаддий турларидан бири)
1027.	آنتیک شناس	ontikshenos	антиквар (1) антиқий нарсалар билан савдо қилувчи киши; 2) антиқий нарсалар коллекционери), антиқа буюмлар ишқибози ва

			йиғувчиси
1028.	آنتیک فروش	ontikfo’rush	антиквар, антиқий, антиквар буюмлар сотувчиси
1029.	انثی – اناث	o’nso-anos	1) хотин, хотин киши, аёл, 2) балоғатга (бўйига) етган қиз, катта қиз; 3) эрга теккан хотин киши, никоҳли хотин, жувон, эҳтиросли аёл
1030.	انجال	anjol	نجل [najl] нинг кўплиги
1031.	انجام؛ از آغاز تا انجام؛	anjom;	1) охир, поён, тамом, ниҳоя, интиҳо, хотима, пировард, тамомлаш, тугаллаш, битириш, битказиш; бошидан охиригача;

		az og’oz to anjom;	2) бажариш, амалга ошириш, ижро этиш, адо қилиш, тўлдириш, бажо келтириш, адо этиш, амалга ошириш; мажбуриятни бажариш;
	انجام وظیفه؛	anjom vazifa;	
	انجام دادن؛	anjom dodan;	
	انجام پذیرفتن (شدن، گرفتن،	anjom paziro’ftan (sho’dan, gereftan,	а) тугатмоқ, битирмоқ, тамом қилмоқ, охирига етказмоқ, тамомламоқ, тугалламоқ, битказмоқ, поёнига (ниҳоясига) етказмоқ; б) бажармоқ, амалга оширмоқ, ижро этмоқ, адо қилмоқ, тўлдирмоқ, бажо келтирмоқ, юзага (рўёбга)

	یافتن)؛	yoftan);	чиқармоқ, қилмоқ; а) тугалланмоқ, битмоқ, тамом бўлмоқ, охирига етмоқ, тамом бўлмоқ, тугамоқ, адо бўлмоқ, охирламоқ, тамомланмоқ, тугалланмоқ, битмоқ; б) бажарилмоқ, ижро (адо) этилмоқ, амалга ошмоқ, рўёбга чиқмоқ, амалга ошмоқ, юзага чиқмоқ, бажарилмоқ; в) бўлмоқ, бўлиб ўтмоқ, амалга ошмоқ, келиб чиқмоқ, юз бермоқ, содир бўлмоқ, воқе бўлмоқ;
	رژه انجام یافت؛ به انجام رساندن؛ به انجام	raje anjom yoft; ba anjom rasondan; ba anjom rasidan;	парад бўлди;

	رسیندن؛ انجام وظیفه کردن	anjom vazifa kardan	انجام دادن [anjom dodan] а) га қаранг; انجام پذیرفتن [anjom paziro’ftan] а) га қаранг; мажбуриятни бажариш
1032.	انجامش	anjomash	انجام [anjom] 1) га қаранг
1033.	انجمن؛ انجمن روابط فرهنگی ایران و شوروی؛ انجمن شهر؛	anjo’man; anjo’man ravobete farhangi iron va shuravi; anjo’mane shahr;	1) уюшма, иттифоқ, жамият, ассоциация, бирлашма, союз (бирлашган давлатлар); Эрон СССР билан маданий алоқалар жамияти; 2) мажлис, йиғилиш, сбор, йиғин, кенгаш; шаҳар кенгаши;

	انجمن کردن؛ انجمن شهرداری	anjo’man kardan; anjo’mane shahrdori	мажлис қилмоқ, кенгаш ўтказмоқ, йиғилишда (кенгашда, мажлисда) қатнашмоқ, мажлис ташкил қилмоқ; шаҳар ҳокимияти, муниципалитет (баъзи мамлакатларда: маҳаллий ўз-ўзини идора қилиш органи)
1034.	انجمن آرا	anjo’manoro	**I.**1) диққат марказда бўлган одам (*зиёфатда, тўйда ва ҳоказо*); 2) тамада, зиёфатбоши; **II.** жамиятни ободонлаштириш, мажлис
1035.	انحاء؛	anho;	نحو [nahv] 1 1) нинг кўплиги;

	بنحوی از انحاء؛ بهر نحوی از	ba nahuyi az anho; ba har nahuyi az	ҳар қандай тарзда; ҳар қандай кўринишда
1036.	انحصاراً	enhesoran	1) монополияга оид, танҳо эгаликка асосланган, монополияли, монопол, танҳо; 2) чекланган; 3) ёлғиз, фақат, нуқул, фавқулодда, жуда, ғоят, ниҳоятда, ҳаддан ташқари, атиги, ниҳояти, ...гина, холос
1037.	انحناء؛	enheno’;	эгрилик, қийшиқлик, қинғирлик, эгилганлик, букилганлик, қийшайганлик, қинғир-қийшиқлик, эгри-бугрилик,

	قابل انحناء؛ غير قابل انحناء	qobele enheno’; g’eyre qobele enheno’	бурилиш, қийшайиш, оғиш; эгилувчан, букилувчан, қайишқоқ, эластик, мослашувчан; эгилмайдиган, букилмайдиган, эгилмас, букилмас
1038.	اندام؛ عمل اندام	andom; amale andom	1) бадан, тан, тана, гавда, аъзойи-бадан, гавда бичими, қадди-қомат, бўй-баст, жусса, бичим; 2) аъзо, орган (*тана*); орган функцияси; 3) бўй (*одамники*)
1039.	اندرز؛	andarz;	маслаҳат, кенгаш, ўргатиш, йўл-

	اندرز دادن (کردن، گفتن)	andarz dodan (kardan, go’ftan)	йўриқ кўрсатиш, насиҳат, панд-насиҳат, ўгит; маслаҳат бермоқ (*кимгадир* را ,به); насиҳат қилмоқ (*кимгадир* را ,به)
1040.	اندرون؛	andarun	**I.**1) ички томон, ич, ичкари, ботин, ички томони; 2) интерьер (бино ва иншоотларнинг ички қиёфаси, бадиий безалган ва жиҳозланган кўриниши), бинонинг ички қисми тасвирланган расм; 3) эндерун, эрон хонадонидаги хонанинг ярмидаги аёллар; 4) кўнгил, дил, юрак, қалб, бағир, кўкс,

			сийна; **II.** در اندرون [dar andarun] *номсиз предлог* ичида, ичкарида, ўртасида, орасида, -да; اندرون چمدان [andarune chamadon] – чамадонда
1041.	اندرونی؛ زاویه اندرونی	andaruni; zovyaye andaruni	1) ички; ички бурчак; 2) اندرون [andarun] 1 2) га қаранг
1042.	اندکس	andeks	индекс (*рўйхат, кўрсаттич*)
1043.	اندکی	andaki	اندک [andak] 1 га қаранг
1044.	اندلسی	ando’lo’si	1) андалусия, андалусияга оид; 2) андалусиялик эркак, андалусиялик аёл
1045.	اندونزی	ando’nezi	**I.** Индонезияга ва индонезияликка

			оид, Индонезия…; индонезиялик(лар); **II.**1) Индонезия; 2) индонезиялик эркак, индонезиялик аёл; 3) (*тожикча* زبان اندونزی) [zabone endo’nezi] – индонез тили
1046.	اندوه؛ اندوه خوردن	anduh; anduh xo’rdan	қайғу, ғам, дард-алам, доғ, бахтсизлик, мусибат, кулфат, офат, ҳасрат, ғам-ғусса, андуҳ, ташвиш, хафалик, ғамгинлик, надомат; қайғурмоқ, ғам емоқ, куймоқ, ачинмоқ, ҳасрат чекмоқ, хафа бўлмоқ, хафа (ғамгин, маъюс)

			бўлмоқ, ҳасрат, ғам-андуҳ чекмоқ, маъюсланмоқ
1047.	انده	ando’h	اندوه [anduh] га қаранг
1048.	اندیس	andis	1) марка, белги, тамға, нишон, этикетка, ёрлиқ; 2) значок, ишора, аломат, кокарда (формали фуражкага қадаладиган нишон)
1049.	اندیشمند	andishmand	мутафаккир, чуқур фикр қилувчи, фикрловчи, файласуф
1050.	اندیشه؛	andishe;	1) фикр, хаёл, андиша, ўй, ўйлаш, фикр юритиш, мулоҳаза, мулоҳаза қилиш, ўйланиб қолиш, ўйга чўмиш, хаёл суриш;

	اندیشه کردن؛ در اندیشه بودن	andishe kardan; dar andishe budan	2) шубҳа, гумон, шак-шубҳа, иккиланиш, даргумон, қўрқиш, хавфсираш, хавотирланиш, чўчиш, ҳадиксираш, ҳадик, хавф, қўрқув, ваҳима, қўрқинч, даҳшат; اندیشیدن [andishidan] га қаранг; ўйлаб (ўйланиб) қолмоқ, ўйламоқ, фикр юритмоқ, мулоҳаза қилмоқ
1051.	انديويداليست	andividalist	индивидуалист , шахсиятпараст
1052.	انديويداليسم	andividalism	индивидуализм, шахсиятпарастлик (шахсий манфаатларини жамият

			манфаатларидан юқори қўйиш, “ўзим бўлай” деювчи дунёқараш)
1053.	انزال منی؛ انزال بی اختیار	enzole mani; enzole biextiyor	1) жинсий уруғни исроф қилиш; эҳтилом, булғаниш; 2) тушириш, пастга тушириш
1054.	انزعاج	enzeoj	*баъзан* нотинчлик, хавотирлик, жонсараклик, безовталик, ташвиш, таҳлика, ташвиш, ваҳима, ғалаён, қўзғолон, туғён, исён, алғов-далғов
1055.	انس؛ انس و جن	ens; ens va jen	инсон зоти, кишилар, одамлар, инсонлар; одамлар ва руҳлар, поклар ва нопоклар
105	انس؛	o’ns;	1) одат,

6.	انس گرفتن (داشتن)	o’ns gereftan (doshtan)	ўрганиш, тажриба, малака, одатланиш, яхши кўрилган (севилган кимса ё нарса); 2) яқин, дўстона муносабатлар; а) одатланмоқ, ўрганмоқ, одатланиб (ўрганиб) қолмоқ, боғланмоқ, кўнгил (меҳр) қўймоқ, ўрганиб қолмоқ (*кимгадир-нимагадир* با ,به); б) дўст бўлмоқ, ўртоқ бўлмоқ, дўстлаштирмоқ, яқинлаштирмоқ
1057.	انساب؛ شجره انساب	ansob; shajareye ansob	نسب [ansob] нинг кўплиги; шажара дарахти

1058.	انسال	ansol	نسل [nasl] нинг кўплиги
1059.	انسان	enson	1) инсон, одам, киши; 2) *сўзлашувда* инсоний, одамий, одамларча, одамгарчилик юзасидан, мурувватли, раҳмдил, кўнгилчан, куйинчак, дилдор, юмшоқ, мушфиқ
1060.	انسان دوستی	ensondusti	гуманизм, инсонпарварлик
1061.	انسانیت؛	ensoniyat;	1) кишилик, инсонлик, инсонийлик, одамийлик, инсонгарчилик, одамгарчилик, мурувват, инсонпарварлик, одамсеварлик, одампарварлик; 2) адаблилик, боадаблик, назокатлилик,

	انسانیت کردن	ensoniyat kardan	ҳурмат билан мурожаат қилиш, ҳушмуомалалик, мулойимлик, сермулозаматлик, сертакаллуфлик, адаб, назокат; а) инсонийликни кўрсатиш, инсонийликни намоён қилиш; б) мулойимлик, ҳушмуомалалик, лутф кўрсатиш
1062.	انستیتو	anstitu	институт
1063.	آنسیکلوپدی	onsiklo’pedi	энциклопедия, қомус
1064.	انشعابگر	ensheobgar	раскольник (раскол иштирокчиси)
1065.	انصاف؛	ensof;	адолатлилик, ҳаққонийлик, одиллик, тўғрилик, ҳаққоният, адолат,

	از روی انصاف؛ خانه انصاف؛ انصاف دادن؛ انصاف داشتن؛ انصاف کردن	az ruye ensof; xonaye ensof; ensof dodan; ensof doshtan; ensof kardan	холислик, бетарафлик, , беғаразлик; انصافاً [ensofan] га қаранг; ижтимоий суд (*қадимда*); адолатли, холис бўлиш, адолат қилмоқ; адолатли бўлиш; адолатли ёндашмоқ, адолат қилмоқ, виждонан ёндашмоқ (*ким биландир* با ,به)
1066.	انصافاً	ensofan	инсоф билан, адолатли, бетарафлик билан, беғараз, холис одилона ҳаққоний равишда
1067.	انضباط؛	enzebot;	1) интизом, тартиб, тартиб-

	انضباط کار؛ انضباط دادن	enzebote kor; enzebot dodan	интизом, қоида, низом, тартибни сақлаш; меҳнат интизоми; 2) тартиблилик; 3) *баъзан* ўзини дадил тутиш, ўзини тута билиш, ўзини йўқотмаслик, эсанкирамаслик, дадиллик; а) интизомга, тартибга бўйсундирмоқ, тартиб-интизомга солмоқ (*кимнидир* را ,به); б) тартибга солмоқ, йўлга қўймоқ, яхшиламоқ (*ниманидир* ,به را)
1068.	انضباطی؛	enzeboti;	интизом билан боғланган, интизом

	انضباطی مجازات	enzebotiye majozot	ўрнатиш ва уни мустаҳкамлашга қаратилган, шу мақсад учун хизмат қиладиган, интизом, интизомий; интизомий жазо (маъмурият йўли билан бериладиган жазо)
1069.	انطاع	anto’	نطع [nat’] нинг кўплиги
1070.	انطباعی؛ صنایع انطباعی	enteboi; sanoyeye enteboi	полиграфияга оид, полиграф, полиграфия саноати
1071.	انطباق؛	enteboq;	1) мослик, мувофиқлик, муносиблик, лойиқлик, тўғри (мос) келиш, бир-бирига тўғрилик, мувофиқлик, уйғунлик, бирдамлик,

	انطباق دادن	enteboq dodan	ҳамжиҳатлик, келишилганлик, бир-бирига тўғри келиш, бир хил бўлиш, бир хиллик; 2) солиштириш, чоғиштириш, таққослаб (қиёслаб) кўриш, таққос (қиёс, муқояса) қилиш, таққослаш, қиёслаш; а) уйғунлаштириш, мослаштирмоқ, мувофиқлаштирмоқ, бир хилликка келтирмоқ, уйғунлаштирмоқ; б) солиштирмоқ, таққосламоқ, чоғиштирмоқ, таққослаб (солиштириб) кўрмоқ, таққос

			қилмоқ, тенглаштирмоқ
1072.	انعام	an’om	мол, ҳайвон, чорва
1073.	انعام؛ انعام دادن (کردن)؛ انعام گرفتن	en’om; en’om dodan (kardan); en’om gereftan	1) чойчақа, чой пули; 2) совға улашмоқ; 3) тегишлича (яраша) тақдирламоқ, мукофот, ҳақ, ажр; а) маслаҳат бермоқ, чой пули бермоқ; б) совға қилмоқ, мукофотламоқ; а) чойчақа олмоқ; б) ҳақ олиш, мукофот олиш
1074.	انعکاس؛	en’ekos;	1) қайтариш, даф қилиш, акс эттириш, тасвирлаш, қайта (такрор) ишлаб чиқариш,

	انعکاس صوت؛ انعکاس نور؛ انعکاس یافتن؛ انعکاس پیدا کردن؛	en’ekose sut; en’ekose nur; en’ekos yoftan; en’ekos peydo kardan;	худди ўзидай тасвирлаш, акс эттириш; акс-садо, узоқдан эшитилган (етиб келган) овоз; ёруғликни акс эттирувчи ёруғлик; 2) реакция, акс-садо; 3) рефлекс (*тирик организмнинг ташқи таъсирга жавобан беихтиёр кўрсатадиган реакцияси*); а) акс этмоқ, қайтмоқ, кўри инмоқ, намоён бўлмоқ, худди ўзидай қайтармоқ, акс эттирмоқ, тасвирламоқ,

	این واقع در دنیا انعکاس پیدا کرد؛ انعکاس سوئی بخشیدن	in voqe dar dunyo en’ekos peydo kard; en’ekos suyi baxshidan	қандай бўлса шундай тикламоқ, ўз аксини топмоқ; б) реакцияга сабаб бўлмоқ, акс-садо бермоқ; бу воқеа бутун дунёга акс-садо берди; салбий реакцияга эга бўлмоқ, салбий жавоб
1075.	انفاس	anfos	نفس [nafas] нинг кўплиги
1076.	انفجار؛ قابل انفجار؛	enfejor; qobele enfejor;	1) портлаш, детонация, жуда тез портлаш, ёниш; портлайдиган, портлатадиган, портлаш, портлатиш, портловчи; 2) вулқон отила бошлади,

	انفجار پیدا کردن	enfejor peydo kardan	вулқондан лава отилиб чиқа бошлади; 3) кўп жойидан ёрилиб кетиш, ёриқлар билан қопланиш, чатнаб кетиш; а) чопиб ташламоқ; б) отилиб чиқмоқ, тошиб чиқмоқ, қайнаб чиқмоқ; в) кўп жойидан ёрилиб кетмоқ, ёриқлар билан қопланмоқ, чатнаб кетмоқ
1077.	انفراد	enferod	**I.**1) ёлғизликдаги ҳаёт, ёлғизлик, кимсасизлик, ғариблик, якка туриш; 2) алоҳидалик, яккалик, ажралганлик;

			II. به انفراد [ba enferod] بانفراد [boenferod]га қаранг
1078.	انفراداً	enferodan	1) якка тартибда, якка-якка, алоҳида; 2) якка, ёлғиз, ёлғизликда; 3) айрим ҳолда, ажратиб, алоҳида, бошқа-бошқа, ўзаро боғламасдан
1079.	انفرادی؛ اقتصادیات انفرادی؛	enferodi; eqtesodiyote enferodi;	1) индивидуал, якка бир шахсга тааллуқли, униг ўзи амалга оширган; якка тартибдаги тадбиркорлик; 2) алоҳида яшовчи, якка, ёлғиз, танҳо, алоҳида, бир кишилик, бир ўринли, айрим,

	جنس انفرادی؛ زندگی انفرادی	jense enferodi; zendegiye enferodi	бўлак, мустақил; якка-якка қамаш; 3) ёлғиз, якка, танҳо, алоҳида ажралиб турадиган, яккаланган; ёлғиз ҳаёт
1080.	انفس	anfo’s	نفس [nafs] 1), 2) нинг кўплиги
1081.	انفیه دان	anfihdon	тамакидон, тамаки қути, носқовоқ
1082.	انقضاء؛ انقضاء موعد؛ انقضاء مدت پرداخت؛	enqezo’; enqezo’ye mo’o’ed; enqezo’ye mo’ddat pardoxt;	охир, поён, тамом, ниҳоя, интиҳо, сўнг, тамом бўлиш, тугаш, битиш, ўтиши билан, тугаши билан, ўтгандан сўнг; амал қилиш муддати; тўловни кечиктириш;

	انقضاء يافتن	enqezo yoftan	тамом бўлмоқ, тугамоқ, битмоқ, охирига етмоқ, муддати ўтмоқ
1083.	انقلاب؛ انقلاب صنعتی؛ انقلاب کبیر سوسیالیستی اکتبر؛ انقلاب هوا؛ انقلاب دریا؛ انقلاب کردن؛	enqelob; enqelobe san’ati; enqelobe kabire susyolistite o’kto’br; enqelobe havo; enqelobe	1) революция, инқилоб, кескин бурилиш, ўзгариш, ижтимоий-сиёсий тузумдаги кескин ўзгариш, тўнтариш, тўнтарилиш, айланиш, ўгирилиш; саноат инқилоби; Буюк Октябрь социалистик инқилоби; 2) ўзгариш; об-ҳаво ўзгариши; 3) туғён, исён, қўзғатиш,

		daryo; enqelob kardan;	уйғотиш; денгиз тўлқинлари; а) инқилоб, тўнтариш қилмоқ; б) оёқлантирмоқ, душман қилиб қўймоқ; в) ҳаяжонланиш;
1084.	انکار؛ جای (محل) انکار نیست که ...؛ غیر قابل انکار؛	enkor; joy (mahal) enkor nist ke...; g’ayre qobele enkor;	1) инкор қилиш, тониш, тан олмаслик, бўйнига олмаслик; буни инкор этиб бўлмайди...; انکارناپذیر [enkornopazir] га қаранг; 2) тониш, инкор қилиш, иқрор бўлмаслик, бўйнига олмай

	انکار نفس؛ انکار کردن	enkore nafs; enkor kardan	(тониб) туриб олиш, тан олмаслик; 3) инкор қилмоқ, тонмоқ, қайтмоқ, қайтариш, рад қилиш (*бирор нарсани-изофа*); ихтиёрий равишда ўз манфаатидан (ҳамма нарсадан) воз кечиш; а) инкор қилмоқ, йўқ демоқ, йўққа чиқармоқ, тонмоқ; б) ичидан занжирлаб бекитиб олмоқ, тан олмаслик; в) инкор қилмоқ, тонмоқ, қайтмоқ, рад қилмоқ, рад этмоқ (*бирор*

			нарсани را)
1085.	انکوباتور	ankubotur	инкубатор (тухумдан сунъий йўл билан жўжа очириладиган аппарат)
1086.	انگ	ang	**I.** марка, белги, тамға, ҳарф, рақам;
1087.	انگشتانه	ango’shtone	1) ангишвона, ангишона;
1088.	انگشتر؛ انگشتری	ango’shtar; ango’shtari	узук, ҳалқа
1089.	انگشتوانه	ango’shtvone	انگشتانه [ango’shtone] га қаранг
1090.	انگلوساکسن	anglo’sakso’n	**I.** англо-саксон; **II.** 1) англосакс; 2) (*тожикча* زبان انگلوساکسن) – англосаксон, қадимги инглиз тили
1091.	آنگلوفیل	onglufil	англофил (Англияга ва инглизларга хос барча нарсаларни ёқловчи одам)

1092.	انگلیس	engelis	**I.**1) Англия; 2) инглиз, инглиз аёл, англичанка; **II.** Англияга ва инглизларга оид, Англия, инглиз
1093.	انگلیس ها	engelisho	инглизлар
1094.	انگلیسی؛	engelisi;	**I.** Англияга ва инглизларга оид, Англия, инглиз; **II.**1) инглиз, инглиз аёл, англичанка; 2) (*тожикча* زبان انگلیسی) [zabone engelisi] – инглиз тили
1095.	انگورستان	angureston	токзор, узумзор
1096.	انگوری؛ باغ انگوری	anguri; bog’e anguri	**I.**1) узумга (токка) оид, узумдан қилинган, узум; токзор, узумзор; 2) узумдан тайёрланган; **II.** *сўзлашувда*

			узум сотувчиси
1097.	آنگونه	ongune	1) шундай, шундай қилиб, шундай усулда; 2) шундай, шундай турдаги
1098.	انگیزش	angizesh	1) ғаламислик, иғвогарлик, иғво, фитна, васвасага солиш, провокация қилиш, иғво қилиш; 2) ҳаяжон, қўзғалиш
1099.	انموذج	anmuzaj	نمونه [namune] ва نمودار [namudor] га қаранг
1100.	انوار	anvor	**I.** نار [nor] II нинг кўплиги; **II.** 1)نور [nur] нинг кўплиги; 2) Анвар (*эркак киши исми*)
1101.	انواع	anvo’	نوع [nav’] нинг кўплиги
1102.	انور	anvar	1) نیر [nayyer] 1 нинг орттирма даражаси;

			2) Анвар (*эркак киши исми*)
1103.	آنهم	onham	айниқса
1104.	آنهمه؛ چگونه آنهمه پولرا یک روزه خرج کردی؟	onhame; chegune on hame pul ro yak ruza xarj kardi?	1) шу қадар, шунчалар; бир кунда шунча пулни қандай сарфладинг? 2) буларнинг ҳаммаси
1105.	آنیت	oniyyat	1) шошилинчлик, кечиктирилмайдиган, тез қилинадиган; 2) актуаллик, муҳимлик; 3) *китобий* ёқимлилик, жозибалилик, жозибадорлик, дилбарлик, кўркамлик, истараси иссиқлик, дилбарлик, дилраболик, жозиба, сеҳр,

			фусункорлик, афсункорлик, тароват, фатонат, гўзаллик, малоҳат, латофат
1106.	آوا	ovo	1) آواز [ovoz] га қаранг; 2) Ово (*эркак киши исми*)
1107.	اواخر؛ در این اواخر	avoxer; dar in avoxer	**I.** 1) آخر [oxer] 1 нинг кўплиги; 2) охирги сана (*ой, йил ва ҳоказо*); **II.** охирги (кейинги) пайтларда, сўнгги вақтларда
1108.	آوار؛	ovor;	**I.**1) синиб тушган нарсалар, синган бўлаклар, синиқ, парча, хароба, вайрона, вайроназор, харобалик,

	زیر آوار ماندن	zire ovor mondan	вайроналик; 2) оғир юк, оғирлик, қийинчилик, оғир нарса; 3) آواره [ovore]га қаранг; **II.** бузилган, вайрон қилинган, қулатилган; вайроналар остида бўлмоқ
1109.	آوارگی	ovoregi	1) дарбадарлик, дайдилик, саёқлик, сарсонлик, саргардонлик, қўнимсизлик, доим кўчиб юриш, дарбадар кезиш, овораи жаҳон бўлиб юриш, саргардонлик, оламни (элма-эл, юртма-юрт) кезиш, саёҳат, сафар, уй-жойсизлик,

			бошпанасизлик, беватанлик; 2) бахтсизлик, кўнгилсизлик, мусибат, фалокат, офат, бало, фожиа
1110.	آواره؛	ovore;	**I.**1) дайди, дарбадар, мискин, бетайин, дарбадар одам, овораи жаҳон (саргардон) одам, саргардон, дарбадар (юртма-юрт) кезувчи, мусофирчиликда (ғурбатда) яшовчи, мусофир, дарвеш, дайдиб юрувчи, ҳайдалган (бадарға қилинган) одам; 2) Оворе (*эркак киши исми*); **II.**1) саёқ,

	آواره ساختن (کردن)؛	ovore soxtan (kardan);	дайди, беқарор, кўчманчи, дарбадарликка ва дарбадар (дайди)га оид, дарбадарлик, дарбадар, дайди, дарбадарлар; 2) бахтсиз, бадбахт, шўри қуриган, иши (омади) юришмаган, бахтсизлик келтирган, машъум, манҳус, бебахт, бадбахт, бахти қора, толеи паст, шўрпешана, шўрли;
	آواره شدن	ovore sho’dan	а) ҳайдамоқ, қувмоқ, қувиб (суриб) чиқармоқ, сургун қилмоқ, дарбадар кезишга, сарсон-саргардонликда

			ҳаёт кечиришликка мажбур қилмоқ; б) йўлдан оздирмоқ; дайдимоқ, санқимоқ, тентирамоқ, сарсон-саргардон юрмоқ, дарбадар кезмоқ, овораи жаҳон бўлиб юрмоқ, саргардон бўлмоқ
111 1.	آواز؛ آواز بم؛ آواز دسته جمعی؛	ovoz; ovoze bam; ovoze dastajam’I;	1) товуш, овоз, садо, сас; бас; 2) ашула (қўшиқ) айтмоқ, куйламоқ; хор, жўр, хор куйлаш; 3) ашула, қўшиқ, ўлан; 4) тарона, мотив, оҳанг,

			куй; 5) товуш, овоз, садо, сас, ун, шовқин, шовқин-сурон, ғовур-ғувур, шов-шув, тўполон, гувиллаш, ғувиллаш; 6) чақириқ овози, чақириқ, чақириш, бақириқ, қичқириқ, қийқириқ, ҳайқириқ, дод, дод-фарёд; 7) *баъзан* (1 آوازه 2) га қаранг;
	آواز برآوردن (برکشیدن)؛ آواز خواندن؛ آواز دادن؛	ovoz barovardan (barkashidan); ovoz xondan; ovoz dodan;	овозини кўтармоқ; куйламоқ, ашула айтмоқ; а) чақирмоқ, бақирмоқ, қичқирмоқ,

	آواز کردن؛ آوازش گرفته؛ آواز بدل دزدیدن	ovoz kardan; ovozesh gerefta; ovoz ba del do’zdidan	ҳайқирмоқ, додламоқ, дод солмоқ; б) овоз бериш, овоз бермоқ, жавоб бермоқ, жавоб қайтармоқ; آواز دادن [ovoz dodan] а) га қаранг; *сўзлашувда* у куйлашни яхши кўрарди; *баъзан* қўрқувдан жим турмоқ, оғзига сув қуйиб ўтирмоқ
1112.	آوازه؛	ovoze;	1) овоза, миш-миш гаплар, дув-дув гап, доврук; 2) шуҳрат, донг, шараф, машҳурлик, маълумлик, таниқлилик,

	آوازه افکندن؛	ovoze afkandan;	танишлик; 3) *баъзан* ашула, қўшиқ; а) овоза қилмоқ, тарқатмоқ, миш-миш тарқатмоқ; б) гап-сўз қилмоқ, ёмонотлиқ қилмоқ, гап тарқатмоқ, овоза қилмоқ, жуда ҳам мақтаб юбормоқ, кўкларга кўтармоқ (*кимнидир-ниманидир* дарбора);
	آوازه داشتن؛	ovoze doshtan;	
	آوازه شدن؛	ovoze sho’dan;	шон-шарафдан фойдаланмоқ; а) суҳбат мавзусига айланмоқ; б) донг чиқармоқ, донг таратмоқ, ном чиқармоқ,
	آوازه (در) افتاد	ovoze dar o’ftod	

			шуҳрат қозонмоқ, машҳур бўлмоқ; миш-миш тарқалди, маълум бўлди
1113.	اواسط؛ در اواسط تابستان	avoset; dar avosete tobeston	وسط [vasat] 1 нинг кўплиги; ёзнинг ўрталарида
1114.	اوامر	avomer	امر [amr] II нинг кўплиги
1115.	اوان؛ از اوان طفلیت	avon; az avone tefliyat	آن [on] II нинг кўплиги; болаликдан, эрта болаликдан
1116.	آوانتوریسم	ovonturism	авантюризм, авантюрачилик (авантюрага асосланган осонгина муваффақиятга эришишни кўзлаб, тавакkалига қилинган иш, хатти-ҳаракат, авантюрага мойиллик)

1117.	آوای	ovoy	آواز [ovoz] га қаранг
1118.	اوائل؛ اوایل؛ در اوایل؛ در اوایل سال جاری	avoel, avoyel; dar avoyel; dar avoyele sole jori	1) 2 اول [avval] 2 нинг кўплиги; 2) биринчи, бошланғич сана (*ой, йил ва шу каби*); шу йилнинг бошида; жорий йилнинг бошида
1119.	اوباش	avbosh	**I.**1) дайди, дарбадар, мискин, қўнимсиз одам, жаҳонгашта, бетайин; 2) хулиган, ҳеч нарсадан қўрқмайдиган, қўрқмас, довюрак, каллакесар, безори, бандит, газанда; 3) тарбиясиз (тарбия кўрмаган,

			қўпол) одам, беадаб, нодон, жоҳил, қўрс (қўпол муомала) одам, қўрс, тўрс, қўпол, дағал, тўнг; **II.**1) хунук, дағал, қўпол, тўнг, тўрс, қўпол муомала, назокатсиз, беҳурматликни билдирадиган; 2) *сўзлашувда* муттаҳамроқ, қаллоброқ, алдам-қалдам ишларга мойил, муттаҳамнамо, қаллобга ўхшаш
1120.	اوباشی؛	o’vboshi;	1) безорилик, одобдан ташқари, беададб, уят, ахлоқсиз, ярамас, номуносиб, ношоён, ёмон, ярамас юриш-туриш;

	اوباشی کردن	o’vboshi kardan	2) ҳурмат қилишни билмаслик, иззат-ҳурмат қилмаслик, қўпол муомала; а) хулиганлик (безорилик) қилмоқ, тартибсизлик қилмоқ, ахлоқсизлик (номаъқулчилик, бемаънигарчилик) қилмоқ, ножўя иш (хатти-ҳаракат, қилиқ) қилмоқ; б) ўзини одобсиз тутмоқ, ҳурматсизлик қилмоқ
1121.	اوج؛	o’vj;	1) тепа, уч, чўққи, энг юксак даража, авж, юқори нуқта, баландлик, гуллаб-яшнаш,

	در اوج شهرت؛ اوج کمال؛ اوج گرفتن؛ به اوج	dar o’vje sho’hrat; o’vje kamol; o’vj gereftan; ba o’vj	равнақ топиш, юксалиш, ривожланиш, тараққий этиш, камол топиш, етуклик, камолот, қирчиллаганлик; шон-шуҳрат чўққисида; камолот чўққиси мукаммаллик чегараси; а) баландликка кўтарилмоқ, баландга (юқорига) кўтарилмоқ, осмонга чиқмоқ; б) кучаймоқ, кучайиб кетмоқ, зўраймоқ, ошиб кетмоқ, авжга чиқмоқ, ўсмоқ, кўпаймоқ, қизимоқ, қизиб

	رسیدن	rasidan	кетмоқ, энг юксак даражага кўтарилмоқ, чўққисига чиқмоқ, авжга минмоқ; اوج گرفتن [o’vj gereftan] б) га қаранг
1122.	اوجاع	o’vjo	وجع [vaja’] нинг кўплиги
1123.	اودکلن	o’deko’lo’n	одеколон, атир
1124.	اودیه	o’vdiye	وادی [vodi] нинг кўплиги
1125.	اوراق؛ اوراق بهادار؛	o’vroq; o’vroqe bahodor;	**I.**1) ورق [varaq] нинг кўплиги; 2) иш, қоғозлар, ҳужжатлар; қимматли қоғозлар; **II.** *сўзлашувда* кияверib эскирган, эскирган, тўзган, эскириб ишдан чиққан, ёйилган, ёйилиб кетган, кўп ишлатилиб

	این کتاب اوراق است؛ اوراق شدن؛ اوراق کردن	in ketob o’vroq ast; o’vroq sho’dan; o’vroq kardan	эскирган, титилиб кетган, яроқсиз ҳолга келган; бу китоб йиртилган; *сўзлашувда* эскирмоқ, йиртилмоқ, титилмоқ, тўзмоқ, ёйилмоқ, ёйилиб кетмоқ; *сўзлашувда* а) эскитмоқ, тўзитмоқ, йиртмоқ, дабдаласини (титиғини, питиғини, увадасини) чиқармоқ, шалоқ қилиб юбормоқ, кияверив эскиртирмоқ; б) қисмларга ажратмоқ

			(*масалан станок, дастгоҳ*), демонтаж қилмоқ, қисмларга ажратмоқ
1126.	آورد؛	ovard;	**1)** *оғзакида* жанг, уруш, урушиш, жанг қилиш, олишув, тортишув; **2)** *мураккаб сўзнинг 2-компоненти қуйидаги маънода:* олиб келувчи, келтирувчи; بادآور [bodovar] – шамол томонидан урилган, шамол олиб келинган; ره آورد [rahovard] – совға, туҳфа, тортиқ, ҳадя, армуғон, инъом;
	آورد کردن؛	ovard kardan;	
	به آورد	ba ovard	*оғзакида* урушмоқ, жанг

	طلبیدن	talabidan	қилмоқ, жанг олиб бормоқ, курашмоқ; *оғзакида* қарши қўймоқ, қарши чиқмоқ, қарши ҳаракат қилмоқ
1127.	آورک، اورک	ovrak; o’vrak	арғимчоқ, ҳайинчак
1128.	اورمزد	urmo’zd	ارمزد [o’rmo’zd] га қаранг
1129.	اوریایی؛ زبان اوریایی	o’ryoyi; zabone o’ryoyi	**I.** орий; **II.**1) орий (*эркак, аёл*); 2) орий тили
1130.	اوزار	o’vzor	**I.** ابزار [abzor] I, II га қаранг
1131.	اوزان	o’vzon	وزن [vazn] 1 нинг кўплиги
1132.	اوزبک	uzbak	ازبک [o’zbak] га қаранг
1133.	اوستام	ustom	استام [o’stom] га қаранг
1134.	اوشین	o’vshin	ёғоч хаскаш
1135.	اوصاف	o’vsof	وصف [vasf] нинг кўплиги
1136.	اوصیا	o’vsiyo	وصی [vasi] нинг кўплиги

1137.	اوضاع؛ اوضاع جهان؛ اوضاع سیاسی	o’vzo’; o’vzoye jahon; o’vzoye siyosiy	1) وضع [vaz’] нинг кўплиги; 2) вазият, аҳвол, ҳолат, шароит; халқаро вазият, халқаро позиция; сиёсий вазият
1138.	اوطان	o’vton	*баъзан* وطن [vatan] нинг кўплиги
1139.	اوغر، اوغور	o’g’o’r, ug’ur	اغور [ag’ur] га қаранг
1140.	اوقات؛ در بسیاری از اوقات؛ اوقاتم تلخ است؛	o’vqot; dar bisyori az o’vqot; o’vqotam talx ast;	1) وقت [vaqt] 1 нинг кўплиги; 2) воқеа, ҳодиса, вазият, аҳвол, ҳол; кўп ҳолларда, кўпинча; 3) *сўзлашувда* руҳий ҳолат, кайфият; а) кайфиятим йўқ;

	اوقات کسی را تلخ کردن	o’vqote kasi ro talx kardan	б) жаҳлим чиққан; бировнинг кайфиятини бузмоқ, кимнидир ғазаблантирмоқ
1141.	اوکرانی	ukroni	اوکراییني [ukroyini] га қаранг
1142.	اوکراییني	ukroyini	**I.** Украина ва украинларга оид, украинча, украин; **II.**1) украиналик, украин (киши), украинка, украиналик ёки украин аёл; 2) (*тожикча* زبان اوکراییني) [zabone ukraini] – украин тили
1143.	اول؛ روز اول؛	avval; ruze avval;	**I.**1) биринчи; биринчи кун; 2) бошланғич,

	عدد اول؛ از اوایل سال؛	adade avval; az avoyele sol;	дастлабки, энг бошдаги, энг аввалги; оддий сон; 3) биринчи, энг муҳим; **II.** اوائل [avoel] ва اوایل [avoyel] бош, боши, учи; йил бошидан бошлаб; **III.** аввало, аввал, олдин, бошида, аввал бошда, илгари, дастлаб, аввалига, бошда, бошида, даставвал, бурун, илгариги вақтларда;
1144.	اولاً	avvalan	1) биринчидан; 2) аввало, аввал, олдин, бошида, аввал бошда, илгари, дастлаб, даставвал,

			бошда, дастлабки, энг бошдаги, бошланғич, ибтидоий, энг аввал
1145.	اولا	o’vlo	اولی [o’la] га қаранг
1146.	اولاد	o’vlod	1) ولد [valad] нинг кўплиги; 2) авлодлар, насл, авлод, уруғ; 3) *сўзлашувда* гўдак, бола, фарзанд, ёш бола
1147.	اولتیماتوم	ultimato’m, ultimatum	ультиматум, қатъий (кескин) талаб
1148.	اولویت؛ اولویت داشتن	o’vlaviyyat; o’vlaviyyat doshtan	устунлик, афзаллик, ортиқлик, кўплик, биринчилик, биринчи ўринда бўлиш; устунликка, афзалликкка эга бўлмоқ

			(*кимнингдир-ниманингдир устидан* بر)
1149.	اولیاء؛ اولیاء امور؛ اولیاء دولت	o’vliyo; o’vliyoye amur; o’vliyoye do’vlat	ولی [vali] нинг кўплиги; ҳукмдор, ҳоким, раҳбар, йўлбошчи, етакчи, бошлиқ, ишбоши; давлат арбоблари
1150.	اولیت	o’vliyyat	اولویت [o’vlaviyyat]га қаранг
1151.	اومانیست	umonist	гуманист, гуманизм тарафдори, инсонпарвар одам, инсонпарвар
1152.	اومانیسم	umonism	гуманизм (уйғониш даврида шахснинг католицизм ва феодал қуллигига қарши қаратилган прогрессив

			ҳаракат)
1153.	آون	ovan	آونگ [ovang]га қара
1154.	آوند	ovand	**II.** *оғзакида* далил, асос, исбот, баҳона, важ
1155.	آونگ؛ آونگ فوکو؛ آونگ کردن	ovang; ovang fuku; ovang kardan	**I.**1) узумни осиб қўйиш учун арқон (*узумни қуритганда*); 2) тебрангич, капгир; Фуко тебрангичи; **II.** осилган, осма, осилиб турадиган, осиб қўйиладиган, муаллақ; осмоқ, осиб қўймоқ
1156.	آونگان	ovangon	آونگ [ovang] 2 га қаранг
1157.	اونیورسیته	universite	университет (турли хил ижтимоий ва табиий фанлар

			бўйича алоҳида факультетлари бўлган олий ўқув юрти, илмий муассаса)
1158.	اوهام	avhom	وهم [vahm] нинг кўплиги
1159.	اویغور	uyg’ur	уйғур (*эркак, аёл*)
1160.	اویماق	uymoq va o’ymoq	1) *оғзаки* қабила, халқ, авлод, насл, уруғ, аймоқ, зот, зурриёт, сулола; 2) аймоқ (*Монгол Халқ Республикасида маъмурий бирлик*)
1161.	اهالی	aholi	1) اهل [ahl] 1 1) нинг кўплиги; 2) аҳоли, халқ, нуфус
1162.	اهتار	ahtor	هتر [hatar] нинг кўплиги
1163.	اهداف	ahdof	هدف [hadaf] нинг кўплиги
1164.	آهستگی؛	ohestegi;	**I.**1) секинлик, сусткашлик, сустлик, ланжлик,

			имиллаганлик, имирсираганлик, шошилмаслик, шошмаслик; 2) юмшоқлик, бўшлик, майинлик, ювошлик, беозорлик, мўминлик, ройишлик; **II.** به آهستگی [ba ohestegi] باآهستگی [baohestagi] га қаранг
1165.	آهسته؛ آهسته کردن	ohesta;	**I.**1) секин, аста, зўрға эшитиладиган, тинч, сокин, жимжит; **II.**1) секин, паст овоз билан; 2) секинлик билан, шошилмай, имиллаб, шошилмайдиган; 3) бир оз, андак, секингина, енгилгина, сал,

		ohesta kardan	сал-пал, хиёл, унчалик эмас; а) секинлаштирмоқ, секинлатмоқ, сусайтирмоқ, пасайтирмоқ; б) юмшатмоқ, пасайтирмоқ (*овоз, товуш*)
1166.	آهک پز	ohakpaz	оҳак ёқувчи (*кимдир ҳақида*)
1167.	آهک پزی؛ کوره آهک پزی	ohakpazi; kuraye ohakpazi	оҳак ёқиш; оҳак печи
1168.	آهکی	ohaki	оҳакка оид, оҳакдан қилинган, оҳакли, оҳак
1169.	اهل - اهالی؛ اهل تهران؛	ahl-aholi; ahle Tehron;	**I.**1) истиқомат қилувчи, яшовчи, турувчи, бирор жойда яшовчи одам; Теҳронда истиқомат қилувчи, яшовчи,

	اهل خانواده؛ اهل خانه؛	ahle xonavode; ahle xone;	турувчи; 2) истиқомат қилувчилар, яшовчилар, турувчилар, бирор жойда яшовчи одамлар, одамлар; оила аъзоси; оила аъзолари (шу жумладан кимсаникида оила аъзолари қатори яшовчи кишилар): уйдагилар, уйдаги, уй, хонаки; 3) *китобий барқарор турғун сўз бирикмаларининг 1-компоненти* ҳар қандай соҳада билимдон киши,

			масалан: اهل قلم [ahle qalam] – а) ёзувчи, адиб; б) мирза, котиб, нусха кўчирувчи, кўчириб ёзувчи; اهل هنر؛ [ahle hunar] –санъат билан шуғулланадиган одам, рассом; **II.**1) арзирли, арзийдиган, лойиқ, муносиб, сазовор, арзигудай, арзигудек; فرزند اهل؛ [farzande ahl] – муносиб ўғил; 2) яхши, яхшигина, тузук, дуруст (*кимдир ҳақида*); او اهل دود است [u ahle dud ast] – у

			чекувчи
1170.	اهل البیت	ahlo’lbeyt	оила аъзолари (шу жумладан кимсаникида оила аъзолари қатори яшовчи кишилар): уйдагилар
1171.	اهلیت	ahliyyat	1) қадр-қиммат, эътибор, обрў, ижобий сифат; 2) ишга лаёқатлилик, яроқлилик
1172.	اهمال؛ اهمال کردن	ehmol; ehmol kardan	1) беҳафсалалик, бепарволик, беғамлик, ишёқмаслик, совуққонлик, эътиборсизлик, пала-партишлик; 2) (пала-партишлик натижасида қилинган) иш, адашиш, камчилик, хато, хато иш, хатолик;

			а) бепарво муносабатда бўлмоқ (*нимагадир*), бепарволик, беғамлик қилмоқ; б) (пала-партишлик натижасида қилинган) янглиш иш, адашиш, камчилик, хато, хатога йўл қўймоқ, хато иш қилиб қўймоқ
1173.	اهمیت؛	ahammiyyat;	муҳимлик, аҳамиятлилик, зарурлик, аҳамият, маъно, маъни, мазмун;
	اهمیت دادن (گذاشتن)؛	ahammiyyat dodan (go’zoshtan);	аҳамият бермоқ (*нимагадир* به), муҳим санамоқ (*нимагадир* به);
	اهمیت داشتن؛	ahammiyyat doshtan;	муҳим, аҳамиятли бўлмоқ,

	اهمیت یافتن؛ از اهمیت افتادن؛ اهمیت ندارد	ahammiyyat yoftan; az ahammiyyat o’ftodan; ahammiyyat nadorad	аҳамиятга эга бўлмоқ; اهمیت پیدا کردن [ahammiyyat peydo kardan]га қаранг; қийматини, аҳамиятини йўқотмоқ; аҳамияти йўқ, аҳамиятсиз, унча аҳамияти йўқ, ҳечқиси йўқ, ҳеч нарса эмас; арзимаган (аҳамиятсиз) гап ёки воқеа, ҳа, майли; яхши, қаерда бўлишидан қатъий назар; майли
1174.	آهن؛ آهن شیروانی؛	ohan; ohan shirvoni;	темир, темир нарсалар, темир-терсак; тунука;

	سنگ آهن؛ آهن سرد کوفتن (کوبیدن)؛	sange ohan; ohan sard kuftan (kubidan);	темир рудаси; беҳудага уринмоқ, фойдасиз иш қилмоқ
1175.	آهن ذوب کن	ohangzo’bko’n	آهن گداز [ohango’doz]га қаранг
1176.	آهن ذوب کنی	ohangzo’bko’ni	آهن گدازی [ohango’dozi]га қаранг
1177.	آهن سازی؛ کارخانه آهن سازی	ohangsozi; korxonaye ohangsozi	1) металл буюмлар ишлаб чиқариш; металл буюмлар ишлаб чиқариш заводи; 2) металл ишчи касби; 3) қалайчининг устахона цехи
1178.	آهن فروش	ohanfo’rush	темир, майда-чуйда металл буюмлар
117	آهنکار	ohankor	тунукали,

9.			тунукасоз
1180.	آهن گداز؛ رنج آهن گداز؛	ohango’doz; ranje ohango’doz	**I.**1) металлург; 2) темир эритиш заводи; **II.** оғир; қийин иш, оғир меҳнат
1181.	آهن گدازی؛	ohango’dozi;	**I.** темир эритиш; **II.** کارخانه آهن گدازی [korxonaye ohango’zori] - 1) металлургия заводи; 2) темир эритиш заводи, цех
1182.	آهنگرخانه	ohangarxone	темирчилик ишхонаси, цехи
1183.	آهنگری؛ چکش آهنگری؛	ohangari; chako’she ohangari;	**I.** темирчига ва темирчиликка оид, темирчилик, темирчи; темирчилик (темирчи) болғаси; **II.** 1) темирчилик касби;

	آهنگری کردن	ohangari kardan	2) темирчилик дўкони; 3) темирчининг маоши (*қадимда*); темирчи бўлиб ишлаш
1184.	آهون	ohun	*оғзаки* 1) ерости йўли; 2) ғор, унгур, моғора
1185.	ایادی؛ ایادی داشتن	ayodi; ayodi doshtan	1) يد [yad] нинг кўплиги; 2) шерик, ёмон ишлардаги ҳамкор, ҳамтовоқ; шериклари, ёрдамчилари бор
1186.	ایاز؛	ayoz;	1) эрталабки ёки кечқурунги шабада; 2) енгил, майин шабада, сабо, насим, салқин шабада; 3) Аёз (*эркак киши исми*)

1187.	ایازی	ayozi	*оғзаки* қора рангдаги аёллар чойшаби
1188.	ایاق ва ایاغ؛ ایاغ دادن؛ ایاغ بودن	ayoq va ayog’; ayog’ dodan; ayog’ budan	*оғзакида* қадаҳ, жом; *оғзакида* қадаҳни, жомни олиб келмоқ; *сўзлашувда* дўстона муносабатда бўлмоқ (*ким биландир* ҷ)
1189.	ایالت – ایالات؛ ایالات متحده امریکا	eyolat-ayolot; ayolote mo’tahadeye amriko	минтақа, район, зона, доира, провинция, вилоят (маъмурий бўлинма), округ, генерал-губернаторлик, штат; Америка Қўшма Штатлари
1190.	ایام؛ ایام تعطیل	ayyom; ayyome ta’til	1) يوم [yavm] нинг кўплиги; каникул, таътил; 2) давр, замон, вақт
1191.	ایبری	iberi	**I.** иберийларга

1.			оид, иберийлар (*қадимги шарқий грузин қабилалари, қадимги Испанияда яшаган қабилалар*); **II.**1) ибер, иберий, иберий аёл; 2) (*тожикча* زبان ایبری) иберий тили
1192.	ایتالیایی؛ زبان ایتالیایی	itolyoyi; zabone itolyoyi	**I.** Италияга ва италияликларга оид; **II.**1) итальян (*эркак, аёл*); 2) итальян тили
1193.	ایتام	aytam	یتیم [yatim] 1 нинг кўплиги
1194.	ایجاب؛	ijob;	эҳтиёж, талаб, зарурат, ҳожат, муҳтожлик, камбағаллик, қашшоқлик, бечоралик, етишмовчилик, ночорлик,

	ایجاب کردن؛ اوضاع ایجاب میکند که ...	ijob kardan; avzo ijob miko’nad ke…	кераклик, зарурлик, зарурият; талаб қилмоқ, қаттиқ (қатъий) сўрамоқ; бирор нарса кутмоқ, истамоқ, умид қилмоқ, муҳтож бўлмоқ, эҳтиёж сезм, талаб қилмоқ, чақирмоқ, чақиртирмоқ, талаб қилмоқ, зарур қилмоқ; вазият шуни тақозо этадики, …
1195.	ایجازاً	ijozan	хулоса қилиб, қисқача, қисқа (лўнда) қилиб, қисқа, калта, лўнда, қисқа ва аниқ
1196.	ایده؛ ایده فیکس	ide; ideye fiks	мияга ўрнашиб қолган ғоя
1197.	ایئولوژی		идеология, мафкура

		ideoloji	(муайян бир синф, ижтимоий гуруҳ ва шу кабиларнинг сиёсий, ҳуқуқий, фалсафий, диний-ахлоқий қарашларида ўз аксини топган дунёқараш системаси)
1198.	ایذا؛ ایذا کردن	izo; izo kardan	азоб-уқубат, жафо, азият, озор, ўкситиш, хафа қилиш, ранжитиш, безовта қилиш, зарар келтириш; азобламоқ, азоб (озор) бермоқ, қийнамоқ, азият чектирмоқ (*кимнидир, ниманидир*)
1199.	ایران شناس	ironshenos	эроншунос
1200.	ایرانی	ironi	1) Эронга ва эронликларга оид, Эрон; 2) эронлик,

			эроний, эрон (*эркак, аёл*)
1201.	ایرانیت	ironiyyat	1) Эронга муҳаббат, Эрон ватанпарварлиги; 2) келиб чиқиши эронлик
1202.	ایرلاندی	irlondi	**I.** Ирландияга ва ирландларга оид; **II.** 1) ирландиялик киши, ирланд, ирландиялик аёл, ирландка; 2) (*тожикча*) ирланд тили
1203.	ایز؛ ایز گم کردن؛ ایز کسی را گرفتن	iz; iz go’m kardan; ize kasi ro gereftan	из, нишон, нишона, асар, қолдиқ; а) оёқ изларини йўқ қилиш; б) жиноят изларини йўқ қилиш; *сўзлашувда* кимнидир кузатиб (таъқиб

			қилиб, изма-из бориб) топмоқ, изига тушмоқ
1204.	ایژک	ijak	*оғзакида* учқун (*оловники*)
1205.	ایست؛ ایست کردن؛ فرمان ایست دادن	ist; ist kardan; farmon ist dodan	1) ایستادن [istodan] феълининг ҲЗН; 2) тўхташ жойи, бекат; тўхтамоқ, тўхтаб қолмоқ; тўхтатишга буйруқ бермоқ
1206.	ایستادگی؛	istodegi;	1) қаттиқлик, мустаҳкамлик, кучлилик, ўткирлик, қатъийлик, кескинлик, сабот, мастонат, қатъият, барқарорлик, турғунлик, ўзгармаслик, сабот, қунт-матонат, тиришқоқлик, қатъият, қаттиқ

	ایستادگی کردن	istodegi kardan	туриш, ўжарлик, қайсарлик; 2) қаршилик қилиш, қаршилик кўрсатиш; а) қаттиқлик, турғунлик, қатъият, қатъийлик кўрсатмоқ; б) қаршилик қилмоқ
1207.	ایسگاه؛ ایسگاه دریایی؛ ایسگاه راه آهن؛	istgoh; istgohe daryoyi; istgohe roh ohan;	1) тўхташ жойи, бекат, остановка, манзилгоҳ; 2) станция, бекат; пристань (кемалар тўхтайдиган жой); темир йўл станцияси; 3) станция;

	ایسگاه برق؛ ایسگاه رادیو	istgohe barq; istgohe rodyu	электростанция, электр станцияси; радиостанция (радиотўлқинларини узатувчи ёки қабул қилувчи мослама ва қурилмалар мажмуи ҳамда улар ўрнатилган жой, бино)
1208.	ایسلاندی	islondi	**I.** Исландияга ва исландларга оид; **II.**1) исландиялик киши, исланд, исландиялик аёл; 2) (*тожикча* زبان ایسلاندی [zabone islondi] – исланд тили
1209.	آیش؛ زمین آیش؛	oyesh; zamine oyesh;	буғ, пар, буғ остидаги майдон;

	زمین دو پر؛ آیش گذاردن (بستن، دادن)	zamine du par; oyesh go’zordan (bastan, dodan)	тоза буғ; икки йил буғ остида қолдирилган ер участкаси; буғ остида қолдирмоқ (*ерни*)
1210.	ایضاً	eyzan	ҳам, ҳамда, яна, шунингдек, шу билан бирга, ҳам
1211.	ایضاح؛ ایضاح دادن (کردن)	izoh; izoh dodan (kardan)	тушунтириш, англатиш, тушунтириб бериш, изоҳ, шарҳ, тафсирламоқ, тавсифламоқ, изоҳламоқ, изоҳ бермоқ; тушунтирмоқ, англатмоқ, изоҳламоқ, шарҳламоқ
1212.	ایطالیایی	itolyoyi	ایتالیایی [itolyoyi] га қаранг
1213.	ایفاد؛	ifod;	посилка, жўнатиш,

	ایفاد مراسله؛ ایفاد شدن؛ ایفاد کردن	ifode marosela; ifod sho’dan; ifod kardan;	юбориш, жўнатма; хатларни жўнатиш; юборилган, жўнатилган; юбормоқ, жўнатмоқ
1214.	ایل-ایلات-ایلیات؛ ایل ساختن؛	il-ilot-ilyot; il soxtan;	1) қабила, халқ, авлод, насл, клан (қадимги ирландияликларда ва шотландияликларда: уруғ жамоаси; уруғ-аймоқлар); 2) *оғзакида* бўйсунувчи, итоаткор, итоатли, итоат қиладиган, бўйсунадиган, бўйин эгадиган; *оғзакида* бўйсунмоқ, бўсунушга

	ایل شدن	il sho’dan	мажбур қилмоқ, бўйсундирмоқ; *оғзакида* бўйсунмоқ, итоат этмоқ
1215.	ایلاتی	iloti	**I.**1) қабилага оид, қабила, қабилага тегишли, қабилага мансуб; 2) *сўзлашувда* оддий, содда, дўлвар, гўл, анойи, соддадил; **II.** қабила аъзоси, қариндош-уруғ, элат, қабиладош, миллатдош, ҳамқабила, ҳаммиллат
1216.	ایلخی	ilxi	1) хонга ва хонликка оид, пода, гала; 2) *сўзлашувда* табиий, тартибсиз ҳолда

			(равишда), айқаш-уйқаш, пала-партиш; 3) *сўзлашувда* тартибсиз равишда, ўзидан-ўзи
1217.	ایلغار	ilg’or	ҳамла, ҳужум, қўққисдан бостириб кириш, босқин, тажовус
1218.	ایماء؛ به ایماء و اشاره؛ ایماء کردن	imo; ba imoye ishore; imo kardan	1) белги, нишон, тамға, бош қимирлатиш, бош силкиб (ирғатиб, чайқаб) қилинган имо-ишора; 2) шама, ишора, луқма; имо-ишора билан; а) белги бермоқ, имо-ишора қилмоқ (*нимагадир, нима биландир*

			به, با); б) ишора (шама) қилмоқ, луқма солмоқ
1219.	اینها؛ اینها دروغ است	inho; inho do’rug’ ast	1) اینان [inon]га қаранг; 2) булар (*жонсиз предметлар ҳақида*); 3) *сўзлашувда* бу, ҳаммаси; бу-бир ёлғон
1220.	اینهمه	inhame	шунча, шу қадар, шунчалар
1221.	ایوان	eyvon	1) очиқ айвон, веранда, айвон, пешайвон, бостирма, шийпон, соябон; 2) уйнинг дераза билан туртиб чиққан жойи, бўртиғи; 3) *оғзакида* сарой, кошона, ясатилган, ҳашаматли хона
122	آیین،	oyin,	**I.**1) расм, одат,

2.	آئین؛	oin;	удум, урф-одат, таомил, тартиб, саранжомлик, сариштalик, тартиб-интизом, қоида;
	آیین جامد؛	oyine jomad;	догма, ақида;
	از روی آیین؛	az ruye oyin;	одат бўйича, ўрнатилган тартибда;
	آیین گشایش جشن؛	oyine go’shoyeshe jashn;	3) маросим, расм-русум, удум, маросим тартиби; байрамнинг очилиш маросими;
	آیین حیات؛	oyine hayot;	4) кўриниш, қиёфа, сиймо, шакл, афт, башара, усул, йўсин, тарз, йўл, равиш, тариқа, тарз; ҳаёт тарзи;

	آیین بستن	oyin bastan	5) ишонч, эътиқод, дин, имон, ибодат, топиниш, сиғиниш ва у билан боғлиқ диний маросимлар; 6) мазҳаб, тариқат, диний оқим; 7) табиат, характер, хулқ-атвор; **II.** безаш, безатиш, ясатиш, зеб бериш, зийнатлаш; безамоқ, безатмоқ, ясамоқ, зеб бермоқ, зийнатламоқ
1223.	آیینه – آئینه؛	oyine-oine;	ойна, кўзгу;
		ب	
122	باب – ابواب؛	bob-abvob;	**I.1.**1) эшик,

4.	یک باب دکان؛	yek bob do’kon;	дарвоза; 2) ابواب [abvob] – боб, фасл; параграф (боб, бўлим ичидаги матннинг мустақил маънога эга бўлган ва § белгиси билан кўрсатиладиган алоҳида қисми); бўлим, қисм; 3) бўғоз (икки сув ҳавзасини туташтирувчи тор сув йўли); 4) *бино, иншоотларни санашда ишлатиладиган ҳисоб*; битта дўкон; 5) *грамматика* жинс (*араб феълида*);

	باب تفعیل؛	bobe taf’il;	иккинчи боб масдар;
	باب دوم؛	bobe do’vvo’m;	иккинчи масдар (*араб феълида*);
	در باب؛ (از باب)؛	dar bob; (az bob);	**2.** *от кесим* ҳақида, тўғрисида, хусусида, юзасидан, нисбатан;
	در باب این کار؛	dar bobe in kor;	бу масала бўйича, бу иш юзасидан;
	از (در) هر باب؛	az (dar) har bob;	ҳамма нарса ҳақида;
	از (در) هیچ باب؛	az (dar) hich bob;	ҳеч нарса ҳақида;
	در آن (این) باب؛	dar on (in) bob;	бу борада, бу савол хусусида;
	در چه باب؟	dar che bob?	нима ҳақда?, қайси масалада?;

	باب عالی؛ باب چیزی را گشودن؛ باب صحبت را گشود؛ باب لاینصرف خواندن؛	Bobe oliy; bobe chizi ro go’shudan; bobe so’hbat ro go’shud; bobe loinsarf xondan;	Ажойиб ёки Юксак Порт (а) *Усмонли Турк ҳукуматининг номи*; б) *Усмонли Турк ёки унинг пойтахти Истанбул шаҳрининг номи*); *оғзакида* бирор нимани бошламоқ; у суҳбатни бошлади, суҳбат бошлади; *оғзакида* а) ваъдалар ва баҳоналар билан кетиш; б) қизғанмоқ, аямоқ, қизғанчиқлик (қаттиқлик, хасислик) қилмоқ, кўзи

	باب طبع؛ باب امروز(روز)؛	bobe ta’b; bobe emruz	қиймаслик, очкўзлик қилмоқ, суқлик қилмоқ, хасислик (бахиллик, зиқналик) қилмоқ; **II.**1) яроқли, лаёқатли, ярайдиган, муносиб, боб, қулай, ўнғай, мос, мувофиқ, мос бўлмоқ (келмоқ), мувофиқ, муносиб, лойиқ, тўғри келадиган, жавоб берадиган тегишли, мақбул, маъқул, яроқли, мувофиқ, қабул қилса бўладиган; а) характерга

		(ruz);	мувофиқ; б) таъбига кўра (*кимнингдир*); 2) кенг тарқалган, кенг ёйилган, кўп учрайдиган, расм (одат) бўлган, машҳур; ҳаммага расм бўлган, модага оид, мода; ҳозирги кундаги (замондаги), ҳозирги, замонавий; 3) муносиб, лойиқ, ярашадиган, муносиб бўлган, ярашган, арзирли, арзийдиган, сазовор; кенг тарқалган, урфдаги; бу энди урфда эмас;
	باب بودن؛ این حالا باب نیست؛ این کار میان ما باب نیست؛ باب شدن؛ باب کسی (چیزی) بودن؛	bob budan; in holo bob nist; in kor miyone mo bob nist; bob sho’dan; bobe kasi (chizi) budan;	

			бу бизнинг орамизда қабул қилинмайди;
	این باب من نیست؛	in bobe man nist;	а) мос келмоқ, ярашмоқ; б) кенг тарқалмоқ, урфга кирмоқ;
	باب بازار؛	bobe bozor;	а) кимдир-нима учундир лойиқ, муносиб, мақбул бўлмоқ; б) кимгадир-нимагадир мос келмоқ, ярашмоқ, кимгадир-нимагадир муносиб бўлмоқ;
	باب جایی بودن	bobe joiy budan	а) бу мен учун яхши эмас; б) бу менга тўғри келмайди;
			тез юрадиган, тезюрар, учар, чопқир, илдам,

			тезкор, яхши кетадиган, сотиладиган; талабга эга бўлиш, қаердадир, бир жойда яхши савдо қилмоқ
1225.	بابک	bobak	1) باбᵢ *нинг қисқартмаси* III; 2) Бобак (*эркак киши исми*)
1226.	باتفاق؛	boettefoq;	биргаликда, бирга, биргалашиб, қўлни қўлга бериб
1227.	باتلاق	botloq	ботқоқ, ботқоқлик
1228.	باتون؛ باتون لاستیکی	boto’n, botun; boto’ne, botune lostiki	полиция таёқчаси; резина таёқ (баъзи капиталистик мамлакатларда: полиция қуроли)
1229.	باج؛	boj;	*оғзакида* солиқ, ўлпон, тўлов

	باج راه؛ باج قپان؛ باج بستن؛ دادن؛ باج باج گرفتن؛ باج به شغال دادن؛ باج بهم	boj roh; boje qappon; boj bastan; boj dodan; boj gereftan; boj ba sheg’ol dodan; boj bahm	(енгилган, босиб олинган мамлакат аҳолисидан олинадиган солиқ); пошлина, бож, йиғим, солиқ, бермоқ, келтирмоқ; йўл йиғими; вазн йиғиш; солиқ солмоқ (*кимгадир* به); ўлпон, бож, ҳақ тўлаш; солиқ тўламоқ; ўлпон, бож, ҳақ олмоқ; солиқ олмоқ; а) босим остида бериш, хавф остида; б) зўравонликка бўйсуниш;

	ندادن؛ باج سبیل خواستن (گرفتن)؛ باج سبیل دادن	nadodan; boje sabil xostan (gereftan); boje sabil dodan	бир-бирига таслим бўлмаслик; тенг бўлиш; *сўзлашувда* а) қўрқитиб (*ёки товлаб*) пулини олмоқ; б) шантаж қилмоқ, дўқ (пўписа) қилмоқ, қўрқитиб (дўқ билан) товламоқ (*кимнидлир* дан); *сўзлашувда* босим, хавфс остида пул бермоқ
1230.	باجگاه	bojgoh	*оғзакида* божхона пункти, божхона
1231.	باجه؛	boje;	1) дераза, дарча, ойна, туйнук, кичкина дераза, эшикли (ойнали) тешик (*касса ва ҳоказо*);

	باجه پاکت های سفارشی	boje pokethoye seforeshi	буюртма хатлар учун ойна (*почтада*); 2) тешик, ёруғ, туйнук, тирқиш (*деворда*); 3) форточка, дарча
1232.	باجی	boji	божи (*катта опага, нотаниш аёлга ёки кекса хизматкорга мурожаат*)
1233.	باختر	boxtar	1) ғарб, кун ботиш; Ғарб (Ғарбий Европа, Ғарбий Европа мамлакатлари); 2) *оғзакида* Шарқ; 3) *тарихий* Бақтрия
1234.	باختگی	boxtegi	1) ютқизиш, енгилиш, бой бериш, мағлубият (*ўйиндаги*); 2) йўқотиш, қўлдан бериш, талофот,

			жудолик
1235.	باد؛	Bod;	**I.**1) шамол, сабо, шабада, бод;
	باد برین؛	bode barin;	باد صبا [bode sabo] га қаранг;
	باد بهار؛	bode bahor;	а) баҳорги шамол; б) енгил шамол, шабада, сабо, бол, енгил, майин шабада, насим;
	باد جنوب؛	bode janub;	жанубдан эсаётган шамол (*ёқимсиз*);
	باد خنک؛	bode xo’no’k;	кучли шамол;
	باد دایمی؛	bode doemiy;	енгил шамол, шабада (денгиз соҳилларида);
	باد شمال؛	bode shemol;	пассат (тропиклардан экваторга томон доим эсиб турадин қуруқ шамол);

	باد موسمی؛	bode mo’samma;	шимол шамоли, шимолдан эсадиган шамол, шимолий йўналишдан эсадиган шамол;
	باد و برف؛	bod-u barf;	муссон (қишда денгиз томон, ёзда денгиздан қуруқлик томон эсадиган шамол);
	بطرف باد؛	be tarafe bod;	
	مثل باد؛	mesle bod;	қор бўрони, бўрон, изғирин, изғириқ;
	باد آمد (گرفت)؛	bod omad (gereft);	шамолга рўпара томондан, шамолга қарама-қарши томондан;
	باد آمده است و گل	bod omade	а) шамол каби тез, шиддатли; б) шамолдайин тез, тез суръат билан, жон-жаҳд билан отилиб, илдам, жадал,

	آورده است؛	ast va go’l ovarde ast;	тез; шамол эса бошлади, шамол турди (кўтарилди); қандай шамол учирди?! (*мулойим саломлашиш*) (*айнан* шамол эсиб бизга гул келтирди);
	باد شکم؛	bode shekam;	2) ҳаво (*шарда, тўпда*); 3) газлар (*ошқозонда, ичакда*); қорин қулдураши; газлар, газларнинг тўпланиши (*ичакда*); 4) нафа олиш, нафас, дам;

	باد خایه؛ باد آوردن؛ او باد آورده؛ باد برداشتن؛ باد خوردن؛	bode xoye; bod ovardan; u bod ovarde; bod bardoshtan; bod xo’rdan;	эсиш; 5) шиш, ғурра, ўсма, шишган жой; бўртиш, шиши, кепчиш, қаппайиш, кўтарилиш; шиш, шишган (керккан, солқиган) жой; яллиғланиш, еликиш; بادخایه [bodxoye] га қаранг; шишмоқ, шишиб кетмоқ, ғурра бўлмоқ, қавариб чиқмоқ, катта бўлиб кетмоқ; шиширмоқ, пуфламоқ; яллиғланмоқ, қизармоқ, шишмоқ; *сўзлашувда* у шишиб кетган;

	معامله باد خورد؛		сезмоқ, сезиш орқали билмоқ (*ит ҳақида*); а) шамоллатилмоқ, ҳавоси янгиланмоқ, шамолда қуритмоқ; б) елпиб тозаланмоқ (*ғалла ҳақида*); в) шамолда совуриб тозаламоқ, шамолда тозаламоқ, шамолга совурмоқ; г) енгил шамолламоқ; д) бузилмоқ, ишдан чиқмоқ, яроқсиз ҳолга келмоқ; айнимоқ, айний бошламоқ, ёмонлашмоқ, шикастланмоқ, расво бўлмоқ;

		mo’omale bod xo’rad;	сасимоқ, ҳидланиб кетмоқ,
	باد دادن؛	bod dodan;	жийимоқ, бузилмоқ, бўрсимоқ, чиримоқ; тахир бўлиб қолмоқ, ачиб, бузилиб қолмоқ, ачиб кетмоқ, ачиб (бузилиб, ириб) қолмоқ (*маҳсулотлар ҳақида*);
	باد داشتن؛	bod doshtan;	е) *сўзлашувда* узилиб қолиши, бекор қилинмоқ, йўқ қилинмоқ, кучдан
	باد زدن؛	bod zadan;	қолдирилмоқ; савдо битими бекор қилинди, тугатилди;
			а) шамоллатмоқ, ҳавосини янгиламоқ, шамолда қуритмоқ;

	آتش را باد زد؛ باد شدن؛	otash ro bod zad; bod sho’dan;	б) эсмоқ, елпимоқ, совурмоқ, шопирмоқ (*донни*); в) باد زدن [bod zadan] га қаранг; г) باد دادن (به) بر [bar ba bod dodan] га қаранг; газлар тўпланишига ёрдам бермоқ (*ошқозонда*); а) тегмоқ, урмоқ (урилмоқ), елпиб ўтмоқ (шамол, шабада ва шу каби ҳақида), шамол тегмоқ, шамол урмоқ, шамолламоқ (*кимгадир-нимагадир* به, را); елпимоқ, елпиб ўтмоқ, урилмоқ,

	باد کردن؛ بالون را باد کردم؛ انگشتم باد کرده؛ شکمش باد کرد؛	bod kardan; bolun ro bod kardam; angoʼshtam bod karde; shekamash bod kard;	уфурмоқ (*елпиғич билан кимнидир, ниманидир* ,به ,ра); б) пуфлаб ёндирмоқ, аланга олдирмоқ, тўзитмоқ, тўзитиб юбормоқ; у ўтни пуфлаб ёндирди; а) ҳавога тўлмоқ, дамланмоқ, шишмоқ, ичи ҳавога тўлмоқ, дамланиб, шишмоқ, ҳаво билан тўлдирмоқ; б) *сўзлашувда* йўқолмоқ, йўқ бўлиб кетмоқ, ғойиб бўлмоқ, дом-дараксиз кетмоқ, ҳалок

			бўлмоқ, нобуд бўлмоқ, йўқолмоқ, ўлмоқ; в) *сўзлашувда* натижасиз бўлмоқ (*қидирув, уриниш*);
	آن قدر باد کرده بود که نزدیک بود بترکد؛ او خیلی باد کرده است؛ اجناس او باد کرده است؛	on qadar bod karde bud ke nazdik bud be tarkad; u xeyli bod karde ast; ajnose u bod karde ast; bod kashidan;	а) дам бермоқ, пуфлаб шиширмоқ, пуфлаб ёндирмоқ, аланга олдирмоқ, ҳаво билан тўлдирмоқ; а) мен баллонни иширдим; б) шиширмоқ, ғурра бўлмоқ, шишмоқ, ҳўппаймоқ, тўлдирилмоқ; менинг бармоғим шишган; в) шишмоқ,

	باد كشيدن؛ روغن باد كشيد؛ بر (به) باد دادن؛	ru’gan bod kashid; bar (ba) bod dodan;	дўппаймоқ, дўмпаймоқ, қаппаймоқ, дам бўлмоқ (қорин); тўзитмоқ, пуфлаб учирмоқ; қорни дам бўляпти; қорни гуп бўляпти; г) *сўзлашувда* ўзини катта тутмоқ, гердаймоқ, кеккаймоқ, кибрланмоққаттаконлик (катталик) қилмоқ, ўзини катта фаҳмламоқ, ўзига бино қўймоқ; гердайган кўринишга кирмоқ; у шунчалик муҳим аҳамият касб этдики, ёрилиб

	بر (به) باد رفتن؛ باد خارج کردن؛ باد بروت؛	bar (ba) bod raftan; bod xorej kardan; bod bo’rut; bod demog’;	кетишига сал қолди; у ўзини ўта муҳим шахсдек мағрур тутди; д) *сўзлашувда* сотилмай қолмоқ, талаб топа олмаслик (*маҳсулот ҳақида*); унинг маҳсулоти сотилмай қолди, талабгор топилмади; бузилмоқ, ишдан чиқмоқ, яроқсиз ҳолга келмоқ; сасимоқ, чиримоқ, тахир бўлиб қолмоқ, ачиб, бузилиб қолмоқ; ачиб кетмоқ, ачиб қолмоқ (*маҳсулот ҳақида*);

	باد دماغ؛ باد رنجبویه، باد رنگبویه؛ باد سبلت؛ باد سرد؛ باد گلو؛ باد گیسو؛	bode ranjbuya, bode rangbuya; bode sablat; bode sard; bode galu, go’lu; bode gisu;	ёғнинг тахирлиги (бузилиб қолганлиги); а) ҳавога совурмоқ, режаиз беҳуда сарфламоқ, сарфлаб (совуриб) юбормоқ (*пулни, ҳолатни*); вақтни бекор (беҳуда) кеткизмоқ, беҳуда сарфламоқ (*вақтни, кучни*); б) ҳалок қилмоқ, нобуд қилмоқ, ўлдирмоқ, қирмоқ, йўқ қилмоқ, йўқотмоқ, қириб ташламоқ, бузмоқ, қулатмоқ, вайрон қилмоқ, емирмоқ;

	باد نخوت؛ از باد هوا؛	bode naxvat; az bode havo;	а) ҳалок бўлмоқ, нобуд бўлмоқ, йўқолмоқ, ўлмоқ, зарар етмоқ, барбод бўлмоқ, йўқ бўлмоқ, битмоқ, қирилиб кетмоқ; б) беҳуда сарфламоқ, бекорга нобуд бўлмоқ; в) совурмоқ, исроф қилмоқ, ўринсиз сарф қилмоқ, беҳуда (бекор) кеткизмоқ, нест-нобуд қилмоқ, беҳудага сарфламоқ; шамолга совурмоқ; шамол таратмоқ; باد و بروت [bodu bo’rut] га қаранг;

	از باد هوا پول درمیاورد؛ باد از سر بیرون کردن؛ باد بدست ماندن؛ باد به غبغب انداختن؛ باد بمشت پیمودن؛ باد بمغز انداختن؛	az bode havo pul darmiyovarad; bod az sar birun kardan; bod bedast mondan; bod be g’ab-g’ab andoxtan; bod be mo’sht peymudan; bod be mag’z andoxtan;	باد نخوت [bode naxvat] га қаранг; лимонли ялпиз, мелисса (Melissa officinalis); باد و بروت [bodu bo’rut] га қаранг; оғир нафас, инграш, ихраш, вой-войлаш, инграган товуш, ингроқ, оҳ-воҳ қилиш, зорланиш, оҳ-воҳ, оҳ-зор, нола, фиғон, афғон; кекирик, кекириш, ўқчиш, кекириб (ўқчиб) қайтариш; сарқит, қолдиқ; а) такаббурлик,

	باد پیمودن؛	bod peymudan;	манманлик, димоғдорлик, кибр-ҳаво, димоғи (кибр-ҳавоси) баландлик, мағрурлик,
	باد در (به) آستین انداختن؛	bod dar (ba) ostin andoxtan;	шуҳратпарастлик, кеккайишлик, ўзига бино қўйиш (*аёлларда*); б) аёлларга хос мағрурлик, аёллик ғурури;
	باد در (به) آستین کسی انداختن (کردن)؛	bod dar (ba) ostin kasi andoxtan (kardan);	кибр-ҳаво, кибр, ғурур, димоғдорлик, кеккайганлик, мағрурлик, такаббурлик; манманлик, гердайганлик, димоғи шишганлик, ўзига ишониб кетганлик, босар-тусарини билмай қолиш, мағрурлик,

	باد در (به) بروت انداختن؛ باد در (به) بینی (دماغ) انداختن؛ باد در چنبر بستن؛ باد در دست	bod dar (ba) bo’rut andoxtan; bod dar (ba) bini (demog’) andoxtan; bod dar chambar bastan; bod dar daste	ўзига ишониб кетиш; *сўзлашувда* а) текинга, бепул, бекорга, бекор, беҳуда, бефойда, жуда арзон, сувтекин; б) ҳеч нарсадан; у йўқдан пул топади; а) мағрурлик, такаббурлик, манманликни четга улоқтирмоқ; б) шуҳратпараст ғоялардан бош тортмоқ; باد بدست ماندن [bod bedast mondan]га қаранг (باد بدست га мувофиқ); در بروت انداختن [dar bo’rut

	(چنگ) داشتن؛	(chang) doshtan;	andoxtan] га қаранг; باد پیمودن [bod peymudan] га қаранг;
	باد در سر داشتن؛	bod dar sar doshtan;	
			باد در بروت انداختن [bod bo’rut andoxtan] га қаранг;
	باد در قفس کردن؛	bod dar qafas kardan;	фойдасиз бирор нарса қилмоқ; оҳакдаги сувни майдаламоқ; *сўзлашувда* ўзи ҳақида кўп тасаввур қилмоқ; ўзини катта олмоқ, кеккаймоқ, гердаймоқ, бурнини кўтармоқ;
	باد در غلفتی کسی انداختن؛	bod dar g’o’lfati kasi andoxtan;	
	باد در کف داشتن؛	bod dar kaf doshtan;	*сўзлашувда* а) далда бермоқ, руҳлантирмоқ, руҳини

	باد در کلاه (کله) داشتن؛ باد در مشت داشتن؛ باد به زیر غبغب انداختن؛ باد سرد کشیدن؛ باد سنجیدن؛ باد فنا دادن؛ از باد سبق (سبقت)	bod dar ko’loh (kalle) doshtan; bod dar mo’sht doshtan; bod ba zire g’abg’ab andoxtan; bode sard kashidan; bod sanjidan; bode fano dodan; az bod sabaq	(кўнглини) кўтармоқ, тетиклантирмоқ, ғайратлантирмоқ, ғайрат бағишламоқ; кимнидир бирор ишда рағбатлантирмоқ; б) кимнидир ҳушомад қилмоқ, бировни атайлаб мақтамоқ; *сўзлашувда* а) ўзини катта тутмоқ (олмоқ), гердаймоқ, кеккаймоқ, кибрланмоқ, каттаконлик (катталик) қилмоқ, манманлик қилмоқ, гердаймоқ, димоғи шишмоқ, ўзига ишониб

	بردن، از باد گرو بردن؛	(sabaqat) bo’rdan, az bod go’ru bo’rdan;	кетмоқ, босар-тусарини билмай қолмоқ, бермоқ, ўзини катта
	به باد چیزی گرفتن؛	ba bod chizi gereftan;	фаҳмламоқ, ўзини катта олмоқ, катта тутмоқ;
	ترا به باد سؤال گرفتند؛	tu ro ba bode savol gereftand;	б) гердайган, муҳим кўринишни қабул қилмоқ;
	نویسنده کتاب را به باد انتقاد گرفتیم؛	navisandeye ketob ro be bode enteqod gereftim;	باد در قفس کردن [bod dar qafas kardan] га қаранг;
	بر (به) باد فنا دادن؛	bar (ba) bod fano dodan;	ҳеч нарсага эга бўлмаслик, бечора, камбағал бўлмоқ;
	بر (به) باد فنا رفتن؛	bar (ba) bod fano raftan;	калондимоғ, такаббур бўлмоқ, ортиқ мақтанмоқ,
	بادش بالا رفته است؛	bodash bolo rafta ast;	кеккаймоқ, гердаймоқ,

			керилмоқ, мағрур (маст) бўлмоқ;
	باد به بیرقش میخورد؛	bod ba birqash mixo’rad;	а) фойдасиз ишлар билан шуғулланмоқ; оҳакдаги сувни майдаламоқ;
	باد چیزی بمشامش خورد؛	bode chizi bemasomash xo’rad;	б) имконсиз нарсани қилишга уринмоқ;
	باد، بادا؛	bod, bodo!	باد در آستین کسی انداختن [bod dar ostine kasi andoxtan] га қаранг;
			باد در دست داشتن [bod dar dast doshtan] га қаранг;
	افتخار باد!	Eftexore bod!	باد در سر داشتن [bod dar sar doshtan] га қаранг;
	زنده باد ...! پست باد	Zende bod ...! Past bod ...!	باد در دست (چنگ)

	...!، مرده باد ...!، محو باد ...!، نیست باد!؛ هر چه بادا باد!	Mo’rde bod ...! Mahav bod ...! Nist bod ...! Har che bodo bod!	داشتن [bod dar daste (chang) doshtan] га қаранг; باد در بروت انداختن [bod dar bo’rut andoxtan] га қаранг; оғир хўрсинмоқ, нола қилмоқ; а) ушалмас орзулар билан юпанмоқ, беҳуда орзу қилмоқ; б) باد پیمودن [bod peymudan] га қаранг; بر (به) باد دادن [bar ba bod dodan] б)га қаранг; жуда тез юрмоқ, югурмоқ; бирор нарсага ўрамоқ,

			ағдарилган нарсани бирор нима билан ўрамоқ; улар сенга саволар ўқини ёғдиришди; биз китоб муаллифига танқидлар ёмғирини ёғдирдик; بر (به) باد دادن؛ [bar (ba) bod dodan] га қаранг; بر (به) باد رفتن؛ [bar (ba) bod raftan] га қаранг; *сўзлашувда* у жуда мағрурланди, у жуда тасаввурга бой, унинг

			тасаввури кучли; *сўзлашувда* а) унинг ишлари ўнгидан келмоқда; б) у шон-шуҳрат чўққисида; *баъзан* у ниманидир сезди; у ниманидир билиб қолди, бир нималарни ҳақида хабар топди; ҳа, бўлади ...!, майли бўлаверсин ...! (بودن [budan] *бўлмоқ истак майлининг шакли? Одатда шиор таркибида қўлланади*); ... шараф!, ... шарафлар

			бўлсин!; яшасин ...! битсин, йўқолсин, йўқол! нима бўлса бўлсин!; тақдирда нима ёзилса шу бўлсин!
1236.	بادامه	bodome	1) қўғирчоқча, кичкина қўғирчоқ (*капалаклар*); пилла (*ипак қурти*); 2) катта мол; 3) *оғзаки* қимматбаҳо тош (*гавҳарда*)
1237.	بادبادک؛ بادبادک هوا کردن	bodbodak; bodbodak havo kardan	қоғозли варрак; қоғозли варрак учирмоқ
1238.	بادبادک بازی	bodbodakbozi	қоғозли варрак учирмоқ
123	بادبان؛	bodbon;	1) елкан;

9.	کشتی بادبان؛ بادبان افراشتن؛ بادبان کشیدن؛	keshtiye bodbon; bodbon afroshtan; bodbon kashidan;	2) (*тожикча*) елкан кема, елканли кема; елкан ўрнатмоқ, елканларни очмоқ; елканни кўтармоқ; елканли кемада бормоқ
1240.	بادپروا	bodparvo	*баъзан* 1) шамоллатилган уй; 2) بادگیر [bodgir] I 1), 2) га қаранг
1241.	بادخان، بادخانه	bodxon, bodxone	بادگیر [bodgir] I 1), 2) га қаранг
1242.	بادخن	bodxan	*оғзаки* بادگیر [bodgir] I 1), 2) га қаранг
1243.	بادرو	bodro’	1) ковак, тирқиш, ёриқ, тешик, туйнук (*ҳаво ўтиши учун*); 2) тирқиш (*масалан доскалар*

			орасида)
1244.	بادریس	bodris	**I.**1) ўқ учун насадка (*дарахтдан ёки туридан*); 2) тешикли ёғоч думалоқ пластинка (*чодирни ушлаб турувчи асосий қутб*); **II.** *баъзан* 1) айлана; 2) уюрма, қуюн, гирдоб, гирдибот, гирват, довул, уюрмали қаттиқ шамол, бўрон
1245.	بادریسه	bodrise	بادریس I [bodris I] га қаранг
1246.	بادریسه	bodrise	بادریس II [bodris II] га қаранг
1247.	بادزن	bodzan	بادبزن [bodbezan] га қаранг
1248.	بادسری	bodsari	манманлик, димоғдорлик, димоғи (кибр-ҳавоси) баландлик, такаббурлик,

			мағрурлик, кибр-ҳаво, ўзини катта тутишлик
1249.	بادفر	bodfar	паррак, пирпирак (*болалар ўйинчоғи*)
1250.	بادکنک	bodko’nak	1) ҳаво шари, аэростат; ҳаво шари (*пуфланадиган ўйинчоқ шар*); 2) ҳаво билан тўлдирилган баллон (*суюқлик ёки газ сақланадиган махсус идиш*)
1251.	بادگان	bodgon	*оғзакида* 1) қўриқловчи, ҳимоя қилувчи (*бирор нарсани*); 2) сақловчи, асровчи, соқчи, қоровул, қўриқчи; назоратчи, назорат қилувчи, нозир
1252.	بادگانه	bodgone	*баъзан* форточка,

			дарча; дераза, ойна, туйнук
1253.	بادگرد	bodgerd va bodgard	уюрма, қуюн, гирдоб, гирдибод, гирват, довул, уюрмали қаттиқ шамол, бўрон, шиддатли, ҳаракат, оқим, жуда тез, шиддат билан (گردباد) га қаранг
1254.	بادگلو	bodIgalu	кекириқ, кекириш, ўқчиш, кекириб (ўқчиб) қайтариш; сарқит, қолдиқ
1255.	بادگیر	bodgir	**I.**1) шамоллатиш учун тешик, форточка; туйнук; 2) тортадиган қувур; 3) радиатор (*моторнинг сувини совутадиган мослама*);

			4) кампирак (самоварда), плита қопқоғи; 5) ҳалқа (*чилимда;* قليان [qalyon]*га қаранг*); **II. 1.** Шамолга қарши, шамол томондан; **2.** шамолга рўпара томон
1256.	بادوان	bodvon	بادبان [bodbon] га қаранг
1257.	باد و برف	bodo’barf	باد [bod] саҳифасидаги باد و برف [bod va barf] га қаранг
1258.	باديه؛ اهل باديه	bodiye; ahle bodiye	**I.** чўл, дашт, саҳро, биёбон; ёвон; чўл аҳолиси; бадавий, кўчманчи араб; **II.**1) катта мис ёки лой идиш; 2) шароб қадаҳи
1259.	باديه نشين؛	bodiyeneshin	чўл аҳолиси, чўлда яшовчи; кўчманчи;

	عرب بادیه نشین؛ قبایل بادیه نشین	arabe bodiyeneshin; qaboyile bodiyeneshin	бадавий, кўчманчи араб; кўчманчи қабилалар
1260.	بادیه نشینی	bodiyeneshini	кўчманчи турмуш тарзи; чўлга оид, чўлда бўладиган, чўл, кўчманчи ҳаёт
1261.	بار؛ بار سفر؛ بار کشتی؛ بار درخت؛	bor; bore safar; bore keshti; bor daraxt;	**I.**1) оғирлик, оғир нарса, юк, оғир иш; багаж; бўктарги (иш ҳайвонларига ортилган юк), юк қоп, той, тугун, бўхча; багаж, юк (пассажирга тегишли юк); кема юки, кемада юк ташиш ҳақи, кира пули; кемада ташиладиган юк;

	بار مسئولیت؛ بار شکم؛

			8) (*тожикча* بار زبان) [bor zabon] – тилдаги яралар; 9) ўғитлаш, ўғит солиш, ўғитланиш, гўнг; а) ўсмоқ, бўйи чўзилмоқ, етилмоқ, пишмоқ, вога етмоқ; б) етиштирилмоқ, асраб олинган; тарбияланган, ўқитилган, ўргатилган; в) бўлмоқ, бўла бошламоқ, воқе бўлмоқ, содир бўлмоқ, юз бермоқ, тик турмоқ, турмоқ, бўлишмоқ (*ким биландир*);
	او خوب بار آمده است؛	u xub bor omada ast;	
	بار انداختن؛	bor andoxtan;	
			а) у яхши тарбия олган;

	بار آوردن؛	bor ovardan;	б) у яхши инсон бўлиб улғайди; ундан фикр чиқди; а) юки туширилмоқ, юкдан бўшамоқ, иши енгиллашмоқ, қисман иши камаймоқ; юки билан тушмоқ, юк-пуки билан тушиб қолмоқ, тушиб кетмоқ, юкини туширмоқ, юкдан бўшамоқ; б) بار دادن [bor dodan] в га қаранг; а) бермоқ, топширмоқ, мевaларни олиб келмоқ, ҳосил (мева) бермоқ, ҳосилга (мевага) кирмоқ; б) ўстирмоқ, етиштирмоқ,

	بار برداشتن؛	bor bardoshtan;	тарбияламоқ, вояга еткизмоқ; боқмоқ, парвалишламоқ, боқиб катта қилмоқ, семиртирмоқ, тарбиялаб ўстирмоқ, сут бериб боқмоқ, тарбиялаб катта қилмоқ; таълим-тарбия бермоқ, ўқитмоқ;
	بار برگرفتن؛	bor bargereftan;	в) қилмоқ (*ким биландир* ни), бошқа нарсага айлантирмоқ, ўзгартирмоқ (*кимнидир* ни);
	بار بستن؛	bor bastan;	а) олмоқ, олиб қўймоқ, олиб ташламоқ, чиқариб (кўчириб, бўшатиб) олмоқ, юкни олиб ташламоқ (*бирор жойдан* из);

	بار دادن؛ بار داشتن؛ بار شدن؛	bor dodan; bor doshtan; bor sho’dan;	б) олиб бормоқ, ҳомиладор (иккиқат) бўлмоқ, бўйида бўлмоқ, бўйида бўлиб қолмоқ; بار برداشتن [bor bardoshtan] а) га қаранг; боғламоқ, боғлаб қўймоқ, тугмоқ, юкни қадоқлаш; нарсаларни йиғиш; жойланмоқ, жойлаштирилмоқ, ўралмоқ, нарсаларини жойламоқ, жойлаштирмоқ, нарсаларини ўрамоқ, йиғиштирмоқ, ўз буюмларини бирор нарсага жойламоқ; а) бермоқ,

	کار بار نمیشود؛ بار کردن؛ غله را به کامیون بار کردند؛ تشر را بار کردیم؛	kor bor namishavad; bor kardan; g’alla ro ba komyun bor kardand; sho’to’r ro bor kardim;	топширмоқ, меваларни олиб келиш; б) *ботаника* уруғламоқ, чангламоқ, чанглатмоқ; в) ўғит, гўнг солмоқ (*бирор нарсага* را ,به); ўғитламоқ, ўғит (гўнг) солмоқ (,به را); а) ҳосил бермоқ, ҳосил берувчи бўлмоқ; б) ҳомиладор бўлмоқ; а) бирор миқдор юк олмоқ, юк ортилмоқ, анча-мунча юк кўтариб олмоқ; б) *сўзлашувда* юришмоқ, юришиб кетмоқ, йўлга тушмоқ, мос мувофиқ келмоқ;

			ишлар яхши кетмаяпти, ҳеч нарса ўхшамаяпти; а) юкламоқ, юк босмоқ, бирор юк билан тўлдирмоқ, ботирмоқ, чўктирмоқ, ортмоқ; донни юк машинасига ортишди; б) юк ортмоқ, юкламоқ, бўктармоқ, ҳайвонга юк ортмоқ; туяга юкладик; в) боғламоы, таымоқ, боғлаб (тақиб) қўймоқ; юкламоқ, ортмоқ (*юк,*
	این کارهای پرمسئولیت را به (بگردن) او بار کردند؛ بار کشیدن؛ بار گذاشتن؛ بار گرفتن؛	in kor hoye po’r mas’uliyat ro be (begardane) u bor kardand; bor kashidan; bor go’zoshtan; bor gereftan;	

			оғир юк);
	بار نشستن؛	bor neshastan;	бу масъулиятли ишни унинг зиммасига юкладилар;
	بار نهادن؛	bor nehodan;	а) юкни олиб ўтмоқ; б) юк кўтармоқ;
			بار نهادن [bor nehodan] га қаранг;
	به بار آمدن؛		а) юкни қабул қилиш, бирор миқдор юк олмоқ, юк ортилмоқ; б) мева билан қопланмоқ (*дарахт*);
	به بار آوردن؛	ba bor omadan;	в) ҳосил бера бошламоқ (*дарахт*);
		ba bor ovardan;	г) بار برداشتن [bor bardoshtan] б) га қаранг;
			بار گرفتن [bor

	بار اول (نخستین)؛ باری چند؛ بیک بار؛ چندین بار؛ دو بار؛ هر بار؛ بار؛ بار کردن؛	bore avval (no’xo’stin); bori chand; be yek bor; chandin bor; du bor; har bor; bor;	gereftan] га қаранг б), в) га қаранг; *баъзан* а) юкламоқ, юк ортмоқ (*кимгадир* бр); юк ортмоқ (*кимгадир* бр); б) юки туширилмоқ, юкдан бўшамоқ, юкни тўпламоқ; в) кўзи ёримоқ, бўшанмоқ, эсон-омон қутулмоқ, туғмоқ, туғмоқ; бар آмдан [bor omadan] б), в) га қаранг; олиб келмоқ, келтирмоқ, бермоқ; **II.** марта, йўла, карра, бор, топқир, дафъа, қатла, маҳал; гал, сафар, вақт;

			бир; биринчи марта (дафъа), илк бор; چندین بار [chandin bor]; بار دیگر[یک] [yek bore digar] - а) янгидан, яна, тағин, қайтадан, бошқатдан, қўшимча равишда, қўшимча қилиб; б) бошқа сафар; бирданига; бир неча марта; икки марта, икки карра, икки бор, икки қайта; ҳар гал, ҳар сафар; **V.** 1) тағон,
	سر بار بودن؛ دیگ سر بار است؛ سر بار گذاشتن	bor kardan; sare bor budan; dig sare bor ast; sare bor go’zoshtan	

			учоёқ, уч оёқли темир ўчоқ, қозон учун таглик; 2) ўчоқ ковлаш (*таглик учун*); ўчоқ; оловга қўймоқ (*қозонни, дошқозонни, кастрюль, кастрюлькани*); оловда турмоқ, ўчоқда турмоқ; қайнамоқ (*овқат*); қозон уч оёқли темир ўчоқ устида турибди, ўчоқда турибди; қозон оловга қўйилди; ўтга қўймоқ (*қайнатиш учун*)
1262.	بار	bor	**VI.** бар, ресторан
126	بارآغوش	borog’ush	қуч, қучоқ,

3.			боғлам
1264.	بارافکن	borafgan	بارانداز [borandoz]га қаранг
1265.	بارافکنی	borafgani	1) بارانداز [borandoz]га қаранг ; 2) *баъзан* туғуруқдан, юкдан халос бўлиш
1266.	بارانداز	borandoz	1) тушириш жойи; қўниш жойи; пристань (кемалар тўхтайдиган жой), арқон (кемани болғлаш учун); платформа, перрон; 2) тўзташ жойи, манзилгоҳ, бекат (*карвонники*)
1267.	بارانداز؛ محل بارانداز؛	borandozi; mahale borandozi;	тушириш, тушириб қўйиш; юк тушириш пункти;

	باراندازی کردن	borandozi kardan	туширмоқ, тушириб қўймоқ, тўкмоқ; юкдан (юкни тушириб) бўшатмоқ, юкни туширмоқ
1268.	بارآوری	borovari	1) ҳосил бериш қобилияти, ҳосилдорлик; 2) унумдорлик, серунумлилик, маҳсулдорлик, мақсадга мувофиқлик, маҳсулдорлик, фойдали бўлиш; 3) даромад келтириш, даромадлилик, сердаромадлик, рентабиллик, фойдалилик, ўз ҳаражатини ўзи кўтаришлик, қоплашлик; 4) серҳосиллик, ҳосилдорлик, серпуштлик
1269.	باربار	borbor	بربر [barbar]га қаранг

1270.	باربردار	borbardor	1) باربر [borbar] га қаранг; 2) *баъзан* ҳомиладор; ҳомиладор, бўйида бор, бўғоз, ҳомиладор хотин; бўғоз (от, эшак, туя ҳақида); бўғоз (сигир); бўғоз (қорнида боласи бор қўй); бўғоз чўчқа
1271.	باربرداری	borbardori	1) юк кўтариш қобилияти, қанча юк кўтариш; 2) باربری [borbari] га қаранг
1272.	باربری؛ باربری راه آهن؛	borbari; borbariye rohohan;	1) юк ташувчилик, юкловчилик касби; 2) юк ташиш; ташиш, юкларни ташиш; темир йўлда

	وسایل باربری؛ اداره باربری	vasoyele borbariy; edoreye borbariy	ташилувчи юклар, темир йўлда юк ташиш; юк ташувчи транспорт, юк ташиш воситалари; 3) товарларни ташиш ёки кўчириш учун тўлов; 4) юк ташиш бўлими
1273.	بارجامه	borjome	эгарга оид халта; қоп, қанор, тўрва, халта, қоп, халтача (*қуйма қаттиқ моддаларни ташиш учун ўрам ҳайвоннинг орқа томонига бириктирилган мослама*)
1274.	بارخانه	borxone	1) товар, юкларни

			туширuш ёки сақлаш жойи; омбор, омборхона, омбор майдони; 2) *баъзан* маҳсулот (*қадоқда жўнатиладиган*); товар партияси; 3) *баъзан* қоп, қанор, тўрва, ҳалта, сумка (*харид қилиш учун*); 4) *баъзан* сават, кажава, корзина, корзинка, урна, ахлатдон (кўча ва жамоат биноларида:ахлат, папирос қолдиқлари ташланадиган идиш)
1275.	بارخیزی	borxizi	1) ҳосил бериш қобилияти, ҳосилдорлик; унумдорлик, ҳосилдорлик,

			серҳосиллик, ҳосилот; 2) бойлик, мол-мулк, дунё, давлат, бисот, мўллик, мўл-кўллик, мўлчилик, сероблик, серобгарчилик, тўкин-сочинлик, барака (*қишлоқ хўжалиги маҳсулотларида*)
1276.	باردارى؛ ای دار بان زبان	bordori; zabone bordori	омиладорлик, бўғозлик; тилдаги оқ донача; тилда оқ донача пайдо бўлиш
1277.	باردان	bordon	*оғзаки* 1) катта халта; йўл халтаси; 2) фляга, сувдон (*шароб учун*)
1278.	باردو	bordu	1) тирагич, тиркагич, тирговуч, тиргак, тамба *мевали*

			дарахтлар учун); 2) *баъзан* тахтасупа, минбар, кат, саҳна; қармоқ, ипи
1279.	باردهی	bordehi	ҳосилдорлик, ҳосил бериш қобилияти, мева (ҳосил) бериш
1280.	بارکالله	borekolloh	*ундов сўз* офарин!. балли!, баракалла!, қандингни ур!, яша!, яхши, дуруст, ижобий равишда! (*айнан* Аллоҳ сиздан рози бўлсин! Маъносида)
1281.	بارکرده؛ وجج اجاره بارکرده	borkarde; vajhe ejoreye borkarde	деҳқон ижарачисининг ҳосилнинг бир қисмини ер егасининг омборига топшириш мажбурияти; уйга йетказиб бериш билан

			ўрим-йиғим билан ижарага олиш
1282.	بارنامه؛	bornome;	**I.** қоплама, ёпиштирма, устига қопланган, накладной (юкка, молга қўшиб юбориладиган ҳужжат); фактура (жўнатилган молнинг рўйхати ва баҳоси кўрсатилган ҳисоб); сафар варақаси; юк квитанцияси;
	بارنامه کشتی؛	bornome keshti;	
	بارنامه راه آهن	bornome rohohan	юк молга қўшилган ҳужжат;
			темир йўл счёт-фактураси;
			II. *оғзакида* шоҳнинг

			қароргоҳига киришга рухсат
1283.	بارو	boru	минорали қалъа девори, қалъа девори
1284.	باروبنه؛ باروبنه بستن	boro’bo’ne; boro’bo’ne bastan	сафар буюмлари, юк; кетишга тайёрланмоқ, сафарга ҳозирланмоқ, йўлга отланмоқ; багажни боғламоқ, жойланмоқ, жойлаштирилмоқ, ўралмоқ, нарсаларни жойламоқ
1285.	باری؛ اسب باری؛	bori; asbbori;	**I.** юкка, юк ташишга оид, юк ташиш, юк ташийдиган, юк, юкларни ташиш учун мўлжалланган; оғир ишдан боши чиқмайдиган итоаткор одам;

	حیوان باری؛ قطار باری و مسافربری؛ ماشین (اتوموبیل) باری؛ باری تعالی	hayvonbori; qatorbori va mo’soferbari; moshine (o’to’mo’bile) bori; bori taolo	юк ҳайвони; товар-йўловчи поезд; юк машина, юк автомобиль; **II.** *баъзан* яратувчи, худо, оллоҳ, тангри, парвардигор; барйтаолй [boritaolo] га қаранг
1286.	باری؛ باری برویم بر سر داستان؛	bori; bori beravim bar sare doston;	1) (*тожикча* یک باری) бир марта, бир бор; бир кун, бир сафар, бир вақт, бир замон, кунлардан бир кун; 2) демак, шундай экан, шундай қилиб, бас, алқисса, бинобарин, бир сўз билан;

	باری بهر جهت	bori be har jehat	шундай қилиб, бошлаймиз; нима бўлганда ҳам; ҳаётнинг аччиқ-чучуги
1287.	باری؛ باری برویم بر سر داستان؛ باری بهر جهت	bori; bori beravim bar sare doston; bori behar jehat	1) (*тожикча* یک باری) бир марта, бир бор, бир кун, бир сафар, бир вақт, бир замон, кунлардан бир кун; 2) демак, шундай экан, шундай қилиб, бас, алқисса, бинобарин, бир сўз билан; шундай қилиб, ҳикояга ўтамиз; нима бўлганда ҳам; ҳаётнинг аччиқ-чучуги;
1288.	باریک بینی	borikbini	кўзи ўткирлик, ўткирлик, ҳушёрлик, сергаклик,

			зийраклик, сезгирлик, зукколик, фаросатлилик, олдиндан кўра билиш, фаросат, заковат, зеҳни ўткирлик, идроки зўрлик, топқирлик, хаёлпараст
1289.	باریک میان	borikmiyon	келишган, ҳушбичим, ҳушқад, қомати расо, текис, алифдек тўғри, изчил, мантиқли, уйғун, ўзаро мос, нафис, нозик, нафосатли, назокатли, келишган, бежирим, гўзал; нозик бел билан, узок (*нимадир*);
1290.	باریکه؛	borike;	узун ингичка бўлак (*биро нарсанинг*);

			тилим, тилим-тилим нарса; ингичка ва узун нарса;
	باریکه ای از زمین	borikeiy az zamin	тор ер ҳовли
1291.	بازار؛	bozor;	бозор; раста, мол ёки товар чиқариладиган (сотиладиган) муҳит; раста, харид қилиш қатори;
	بازار جهانی؛	bozore jahoniy;	дунё (жаҳон) бозори;
	بازار خارجی؛	bozore xorejiy;	ташқи бозор;
	بازار داخلی؛	bozore doxeliy;	ички бозор;
	بازار سیاه؛	bozore siyoh;	чайқов бозори, қора бозор;
	بازار فروش؛	bozorfo’rush;	мол сотиладиган бозор;
	بازار مکاره؛	bozore makore;	ярмарка (йилнинг маълум бир вақтларида,

	بازار مکاره بین المللی؛ روز بازار؛ بازار خاک؛ بازار کسی شکستن؛ بازارش رواج دارد؛ بازارش گرم است؛	bozore makore beynalmelali; ruze bozor; bozore xok; bozore kasi shekastan; bozorash revoj dorad; bozorash garm ast;	муайян бир жойда вақти-вақти билан ташкил этилапдиган савдо-сотиқ, бозор. Унда одатда ўйин-кулги, томошалар ҳам бўлади); халқаро ярмарка; бозор куни; *оғзакида* инсон танаси, омонат тана; кимгадир олиб бормаслик; унга талаб катта (*маҳсулот ҳақида*); а) унинг ишлари яхши кетмоқда, у муваффақият

			қозонмоқда; б) بازارش رواج دارد [bozorash revoj dorad] га қаранг
1292.	بازارگرمی؛ بازارگرمی کردن	bozorgarmi; bozorgarmi kardan	*сўзлашувда* 1) савдо-сотиқда жонланиш, қизғин савдо-сотиқ; 2) харидорларни жалб қилиш санъати; сотиш қобилияти, молни юзи билан кўрсатиш; а) нархини оширмоқ (*маҳсулотни*); б) харидорларни жалб қилиш
1293.	بازاری؛ زبان بازاری؛ نرخ های بازاری	bozori; zabone bozori; narxhoye bozori	1) бозорга оид, бозор, бозор учун мўлжалланган; содда (оддий тил); бозор баҳоси, бозор нархи;

			2) кўп чайналган, сийқаси чиққан, оддий, бемаза, бемаъни, дидсиз, расвоси чиққан, эскирган, маза-матраси қолмаган, тутуриқсиз, кўп ишлатилган, чайналган
1294.	بازاریابی	bozoryobi	бозор *ёки* мол сотиладиган бозор қидируви
1295.	بازبینی	bozbini	контроль, назорат (*чипталар*)
1296.	بازپرسی؛ بازپرسی کردن؛ مورد بازپرسی قرار دادن	bozpo’rsi; bozpo’rsi kardan; mavrede bozpo’rsi qaror dodan	сўроқ қилиш, сўроқ; сўроқ қилмоқ; сўроқ қилиш
1297.	بازپس؛	bozpas;	орқага, орқасига, кетига, қарама-

	بازپس دادن؛ بازپس رفتن	bozpas dodan; bozpas raftan	қарши томонга; қайтармоқ, қайтариб бермоқ; орқага кетмоқ, қайтмоқ
1298.	بازار اجل	bozore ajal	ўлим бозори (*уруш, жангда*)
1299.	بازداشتگاه	bozdoshtgoh	1) қадар қамоққа олиш жойи; гауптвахта, авахта, ички қамоқ, қоровулхона; 2) ион лагерь (какпиталистик мамлакатларда:революция арбоблари, шунингдек асирлар, махбуслар қамаладиган махсус лагерь)

1300.	بازده؛	bozdeh;	1) серунумлилик, маҳсулдорлик, маҳсулдорлик (ҳайвон ва қушларнинг маҳсулдорлиги ҳақида); мақсадга мувофиқлик, фойдали бўлиш; рентабиллик, фойдалилик, ўз ҳаражатини ўзи кўтаришлик (қоплашлик); меҳнат унумдорлиги; 2) чиқариш, тушириб қолдирилган жой, парча, жуз, алоҳида нашр,
	کار بازده	kore bozdeh	

			битирувчилар гуруҳи, яйлов, ўтлоқ; ясамоқ, тайёрламоқ, ишлаб чиқармоқ; тузмоқ, ишлаб чиқмоқ, тарбияламоқ, шакллантирмоқ, ишлаб топмоқ, ишламоқ, бажармоқ, ишлаб тамом қилмоқ; иш; маҳсул, ҳосил, ишланган маҳсулот; иш сифати, ишлов, ковланаётган, кон, қазилаётган жой, тепиш, орқага уриш; 3) чиқиши;

			4) миқдори, фойдали иш
130 1.	بازرگانی؛	bozargoni;	**1.** сотиқ, савдо ташкилоти, коммерция, тижорат; савдо-сотиққа оид, савдо, савдо-сотиқ билан шуғулланадиган; **2.** оид, савдо, савдо-сотиқ билан шуғулланадиган, сотиладиган нарса, савдо-сотиқ билан боғланган;
	اطاق بازرگانی؛	o’toqe bozargoni;	савдо палатаси;
	سرمایه بازرگانی؛	sarmoyaye bozargoni;	савдо капитали;
	قانون بازرگانی	qonune bozargoni	тижорат кодекси, савдо қонунлари

			кодекси
1302.	بازمان	bozmon	1) тўхташ, танаффус, дам олиш, қўниш, тўхталиб қолиш, кечикиш, танаффус, дам олиш; 2) доимий, ўзгармас миқдор (*бирор нарсанинг*)
1303.	بازماندگان	bozmondegon	بازمانده [bozmonde] 2 1) га қаранг
1304.	بازماندگی	bozmondegi	1) (*йўлда*); 2) орқада қолиш, орқада қолганлик; 3) тин олиш (*ишда*), танаффус; 4) чарчаганлик, ҳорганлик, толиққанлик, чарчоқ, ҳордиқ, ҳолижони қолмай

			чарчаш, тинкаси қуриш, сулайиш, лоҳас бўлиш, лоҳаслик
1305.	بازنشستگی؛ اداره بازنشستگی؛ حقوق بازنشستگی؛ سن بازنشستگی	bozneshastegi; edoreye bozneshastegi; ho’quqe bozneshastegi; senne bozneshastegi;	ишдан бўшаш, хизматдан бутунлай бўшаб кетиш, истеъфо бериш, истеъфо, истеъфога чиқиш; нафақага ўтиш; пенсия ва нафақаларни белгилаш бюроси; нафақа, пенсия; нафақа ёши
1306.	بازنشسته	bozneshaste	1) чиққан, пенсияга чиққан;

			2)
1307.	بازو	bozu	4) куч, қувват, тинка, мадор, мажол, дармон, имкон, имконият, қурб, зўрлик, зўравонлик, қудрат; 6) *оғзакида* кўпаювчи (*пенияда*), жўр бўлувчи овоз, ёрдамчи (*қўшилувчи овоз ашулада*); 7) ўртоқ, суҳбатдош;
1308.	بازوبند	bozuband	1) браслет (*тирсакдан юқорида тақилувчи*); 2) амулет (*тумор ёки тумор ўрнида тақиб юриладиган нарса*), ладонка (*тирсагидан юқоридаги*

			қўлга боғланган); 3) бандажи, қўл банди
1309.	بازه	boze	**I.**1) уйлар орасидаги ўтиш; ўтиладиган йўл, тор кўча, тор кўча (*икки параллель кўчани бирлаштирувчи кичикроқ кўча*); 2) тоғдан ўтиш, тоғ дараси
	بازه	boze	**II.** *оғзакида* 1) калтак, таёқ, ҳасса (*дарвешлар кезиб юрадиган*); 2) ёғоч балка (*бозор тарозиларини бириктириш учун*)
1310.	بازی؛ بازی پشت پرده؛	bozi; bozi po’shte parde;	1) ўйин; парда ортидаги ўйин;

	بازی فوتبال؛	bozi futbol;	футбол ўйини;
	بازی ورق؛	bozi varaq;	карта ўйини;
	زمین بازی؛	zamin bozi;	ўйин майдончаси, спорт майдончаси; 2) эрмак, овунчоқ, вақтичоғлик, вақтихушлик, томоша, ўйин-кулги, ўйин, шўхлик; ҳазил;
	بازی را بردن؛	bozi ro bo’rdan;	ютмоқ, ютиб олмоқ, ўйинда ғалаба қозонмоқ;
	بازی دادن؛	bozi dodan;	*сўзлашувда* а) ижро этмоқ, чалмоқ, ўйнамоқ; ўзини бирор қиёфага солмоқ, ўзини бирор қиёфада кўрсатмоқ;

			охиригача ўйнамоқ, ўйинни охирига олиб бормоқ; ўйинга (ютуққа) тикмоқ, тикилган нарсани бермоқ (тақсимламоқ) ёки беришга қарор қилмоқ, калака (майна) қилмоқ, кулги қилмоқ; ҳазиллашмоқ, ҳазил қилмоқ, тегишмоқ, тегажоғлиқ қилмоқ, кулги қилмоқ (*кимнингдир устидан* |); б) алдамоқ, чалғитмоқ, ёлғон гапирмоқ, фириб бермоқ, панд бермоқ, алдамоқ, умидни пучга чиқармоқ, ишончни

	بازی درآوردن؛	bozi darovardan;	оқламаслик, кутгандек бўлиб чиқмаслик; алдамоқ, ваъдасини бажармаслик, гапининг устидан чиқмаслик, алдамоқ, хиёнат қилмоқ, бевафолик қилмоқ, йўлдан урмоқ, йўлдан оздирмоқ, ахмоқ, қилмоқ, анойи қилмоқ, алдамоқ, чув туширмоқ, лақиллатмоқ, тузламоқ; в) вақтини чоғ қилмоқ, ўйнатмоқ, овунтирмоқ; эрмак бўлмоқ, ажаблантирмоқ, кулдирмоқ, кулгусини қистатмоқ, банд қилмоқ,

	بازی کردن؛ شطرنج بازی میکند؛ به بازی نگرفتن	bozi kardan; shatranj bozi miko’nad; ba bozi nagereftan	эгалламоқ; а) қия ёпилмоқ, сал ёпилмоқ, ўзини бирор куйга (ҳолга) солмоқ, муғомбирлик қилмоқ; ўзини танитмоқ, таништирмоқ, ўзини бирор ҳолатга солмоқ; б) масхаравозлик қилмоқ, қизиқчилик қилмоқ, қийшангламоқ, қилиқ қилмоқ, нозланмоқ, таннозлик қилмоқ; а) ўйнамоқ, ўйин билан машғул бўлмоқ (*нима биландир*); у шахмат

			ўйнайди; б) ўйнамоқ, эрмак қилмоқ, овунмоқ, ўзини юпатмоқ, вақтини чоғ қилмоқ; ҳазиллашмоқ; в) *сўзлашувда* ўйнамоқ, ижро этмоқ, чалмоқ (*ким биландир* ы); ҳазиллашмоқ (*кимнингдир устидан* ы); *сўзлашувда* жиддий қабул қилмаслик, ҳисобламаслик (*ким биландир* ы); илтифотсизлик кўрсатмоқ, менсимай қарамоқ (*кимгадир* ы)
131	بازیچه؛	boziche;	1) ўйинчоқ,

1.	بازیچه روم و زنگ	boziche rum va zang	эрмак, бировнинг измидаги одам, қўғирчоқ, овунчоқ, вақтичоғлик, вақтихушлик, томоша, ўйин-кулги; 2) болалар ўйинчоғи; 3) арзимаган (аҳамиятсиз) гап ёки воқеа, аҳамиятсиз нарса, осон, енгил, ҳеч гап эмас, арзимаган нарса, майда нарса; *оғзакида ибора* а) ҳаёт, турмуш; дунё, олам, коинот; б) кеча ва кундузнинг алмашиши
1312.	بازی کن	boziko’n	1) ўйновчи (*спорт ўйинларидаги*),

			ўйинчи; 2) қарта ўйинчиси, қартабоз, қиморбоз; 3) *сўзлашувда* بازیگر [bozigar] га қаранг
1313.	باسمه خانه	bosmexone	*оғзакида* 1) босмахона, типография, матбаа; литография устахонаси; 2) ўймакорлик ишхонаси; 3) босма мато устахонаси
1314.	باسمه کاری	bosmekori	*оғзакида* 1) ўймакорлик иши; 2) ўймакорлик, ўймакорлик усули билан нақш солиш, ўйиб нақш тушириш, ишлаш, ўйма нақш, безак, гул (*идишларга*); 3) ўймакорлик

			ишлаб чиқариш
1315.	باسوادی	bosavodi	саводлилик, саводхонлик, ўқиш-ёзишни билиш, савод
1316.	باشد	boshad	бўпти!, майли!, хўп!, қўявер!, қўй!, бўлаеврсин!, ҳаммаси жойида!
1317.	باصره؛ آلت باصره؛ عصب باصره	bosere; olate bosere; asabe bosere	(*тожикча* حس باصره [hesse bosere]), قوه باصره [qo’vveye bosere] - кўриш қобилияти, кўриш, кўз; кўриш органи, кўз; кўриш нерви
1318.	باصطلاح؛ او میخواست باصطلاح زرنگی کند؛	beesteloh; u mixost beesteloh zarangi ko’nad;	1) айтганларидек, айтишларича, деб қабул қилинган; шундай айтганда; у улар

	باصطلاح کارشناس	boestelohe korshenos	айтганидек, бир сўз айтмоқчи эди; 2) *ибора* деб аталувчи; қўштирноқ ичида; мутахассис деб аталади
1319.	باطری	botri	باتری [botri] га қаранг
1320.	باطل؛ آرزوی باطل؛ عقیده باطل؛	botel; orzuye botel; aqideye botel;	1) беҳуда, пуч, фойдасиз, натижасиз, бекор, зое, бўш, қуруқ, бекорчи, бефойда, зое кетган, эсиз, асоссиз, ўринсиз, кераксиз, бекордан-бекор қилинган; ноҳақ, фойда бермайдиган, фойдаси (нафи) йўқ; пуч, ушалмас орзу;

	كلام باطل؛	kalome botel;	бемаъни, тутуриқсиз фикр, мулоҳаза;
	باطل شدن؛	botel sho’dan;	қуруқ гап, қуруқ сўз; 2) ёлғон, нотўғри; сохта; 3) ҳақиқий эмас, қонуний кучини йўқотган (*ҳужжат*); рад этилган, йўқ қилинган (*қонун*); узилган (*марка*);
	باطل كردن	botel kardan	а) беҳуда, фойдасиз, пуч бўлмоқ; б) йўқолмоқ, ғойиб бўлмоқ, йўқ бўлмоқ; в) яроқсиз ҳолга келмоқ, ўз кучини йўқотмоқ (*ҳужжат*); бекор бўлмоқ, йўқ қилинмоқ

			(*қонун*); узилмоқ (*марка*); а) беҳуда, фойдасиз, пуч қилмоқ; бузмоқ (*режаларни*); нейтрал ҳолатга келтирмоқ, бекор қилмоқ (*ниманингдир кучини*); б) бекор қилмоқ (*ҳужжатни*); рад этмоқ, йўқ қилмоқ (*қонунни*); узмоқ (*маркани*)
1321.	باعث؛ باعث چیزی شدن؛	boes; boese chizi sho’dan;	сабаб, важ, боис, баҳона; бўлмоқ, сабаб бўлиб хизмат қилмоқ, бирор нарсага сабаб бўлмоқ, бирор нарсани чорламоқ;
1322.	باغ؛	bog’;	боғ;

	باغ انگور؛ باغ ملی؛ باغ میوه؛ باغ نباتات؛ باغ وحش؛ باغ بدیع (رفیع، قدس، وسیع)؛ باغ رنگین؛	bog’e angur; bog’e melli; bog’e mive; bog’e nabotot; bog’e vahsh; bog’e badi’ (rafi’, quddus, vasi’); bog’e rangin;	токзор, узумзор; парк; жамоат боғи; коллективга қарашли боғ, коллектив боғи; мевали боғ, мевазор; ботаника боғи; ҳайвонот боғи, зоопарк; *шеърий* жаннат; *шеърий* коинот, олам, жаҳон, ер юзи, бутун дунё, ер-кўк
1323.	باغبانی؛	bog’boni;	2) боғдорчилик, боғшунослик; боғдорчилик хўжалиги, боғ-роғлар, боғни парвариш қилиш, боғга

	باغبانی کردن	bog’boni kardan	қараш; а) боғбон бўлиб ишлаш; б) боғдорчилик билан шуғулланиш, боғга қараш
1324.	باغچه بان	bog’chebon	гулчи-боғбон
1325.	باغدار	bog’dor	боғнинг эгаси ёки ижарачиси
1326.	باغداری	bog’dori	боғдорчилик, боғшунослик, боғдорчилик хўжалиги, боғ-роғлар (*қишлоқ хўжалик тармоқлари, соҳалари*)
1327.	باغستان	bog’eston	боғ, боғча; боғларга тўла жой
1328.	باغی؛ باغی - بغات	bog’i; bog’i-bo’g’ot (кўплиги)	**I.** боққа (боғчага) оид; боғдаги, боғ (боғча); боғда ўсадиган; боғдорчилик; **II.** *китобий* исёнчи,

			ғалаёнчи, исён(ғалаён) қатнашчиси
1329.	بافت؛ پارچه بافت خانگی؛ زربافت	boft; porcha boft xonegi; zarboft	**I.**1) мато ва газламаларни ишлаш; қўлда тўқилган, хонаки мато; **II.** *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти қуйидаги маънода:* тўқилган, *масалан:* خوش بافت [xo’shboft] - яхши тўқилган, яхши қайта ишланган; а) заррин, зарбоф; б) кимхоб, зарварақ, кундал
1330.	بافتنی	boftani	1) тўқиш учун яроқли; 2) тўқилган

			буюмлар, маҳсулотлар, трикотаж (машинада тўқилган юмшоқ мато), шу тўқимадан қилинган кийимлар
1331.	بافندگی؛ کارخانه بافندگی؛ دستگاه بافندگی	bofandegi; korxoneye bofandegi; dastgohe bofandegi	1) тўқиш, тўқилиш, газлама буюмлар тўқиш, газлама тўқиш, тўқимачилик; тўқимачилик фабрикаси; 2) тўқилган буюм; тўқилган (ўрилган) нарса тўқима; тўқиш усули ёки сифати; а) тўқиш станоги, дастгоҳ; б) тўқийдиган машина, тўқиш

			машинаси
1332.	بافنده	bofande	1) тўқувчи, тўқимачи, бофанда; 2) тўр (ва ҳоказо) тўқувчи; боғловчи; тўқимачилик ёки пайпоқ фабрикаси
1333.	بافور	bofur	وافور [vofur]га қаранг
1334.	بافه	bofe	*оғзакида* боғ, боғлам, даста
1335.	باقی - باقیات؛	boqi-boqiyot; boqiyash ro	**I.**1) қолдиқ, қолгани, ортгани, қолган (ортган) нарса, юқ-юрум; қолдиқ, асар, из, нишона; қолдиқ, қолган қисми, боқимонда; чиқит, чиқинди, қолдиқ, ташландиқ; қолдиқ (бўлиш амалида), қолдиқ қисми (*бирор*

	باقیش را بگو!	begu!	*нарсанинг*); давоми (*масалан: ҳикоя*); давом ет, кейин нима бўлганини айт! 2) қайтим; қолдиқ (*пул миқдоридан*); қарз қолдиғи; 3) *математика* айирма; 4) Боқий (*эркак киши исми*); **II.**1) давом этувчи, давомли; яшовчи, мавжуд; 2) қўзғалмайдиган, қўзғалмас, маҳкам, мустаҳкам, қаттиқ, бузилмас, ўзгармас, пойдор, пишиқ, абадий, доимий; 3) ,(1 1 باقی مانده
	باقی آوردن؛	boqiy ovardan;	
	صندوقدار باقی آورد؛	sanduqdor boqiy ovard;	

	باقی بودن؛	boqiy budan;	2) га қаранг; *сўзлашувда* камомадга эга бўлмоқ (*ҳисобот миқдори бўйича*);
	یار باقی صحبت باقی؛	yore boqiy-so’hbate boqiy;	кассирда камомад бор эди;
	عمارت ویران شده ولی ستونهایش همچنان باقی است؛	emorat vayron sho’de vali so’tunhoyash hamcho’non boqiy ast;	а) чўзилмоқ, давом этмоқ, давом қилмоқ; бор (мавжуд) бўлмоқ, яшамоқ; дўст бор - суҳбат ҳам бўлади (*хайрлашишдан олдин кўришамиз кўринишида ишлатилади*);
	تا دنیا باقی است؛	to do’nyo boqiy ast;	бино қулаб тушди, лекин унинг устунлари ҳали ҳам турибди;
	باقی داشتن؛	boqiy doshtan;	

	باقی دارد؛	boqiy dorad;	б) унутилмас, абадий бўлмоқ; дунё тургунча, дунё мавжуд бўлгунча; *сўзлашувда* а) давоми бор... (*ҳикояда*);
	باقی گذاشتن؛	boqiy go’zoshtan;	давоми бор; б) ҳамма нарсани тўлай олмаслик, қарзи бор, қарздорлик, боқимонда, тўланмай қолган қарз, солиқ;
	هشت اولاد از خود باقی گذاشت؛	hasht avlod az xud boqiy go’zosht;	ўзидан кейин қолдириш; у ўзидан кейин саккиз нафар фарзанд қолдирди;
	باقی ماندن؛	boqiy mondan;	

			а) қолмоқ (*бирор нарсанинг қолдиғи*); б) باقی بودن [boqiy budan]га қаранг
1336.	باقیات	boqiyot	1) باقی [boqiy] 1 нинг кўплиги; 2) (*тожикча* باقی صالحات) - эзгу иш; хайрли иш
1337.	باقیدار	boqidor	*баъзан* боқимондачи (қарз, солиқ ва шу кабиларни ўз вақтида батамом тўламаган шахс); қарздор
1338.	باقی مانده؛ دیوارهای باقی مانده کاخ قدیمی؛ باقی مانده	boqimonde; divorhoye boqimonde koxe qadimiy; boqimondeye	**I.**1) қолган; 2) омон қолган; қадимий саройнинг сақланиб қолган деворлари; 3) *кимё* қолдиқ; 4) *баъзан* ортда қолган, ўтиб кетган; **II.**1) қолган қисм, қолдиқ;

	پول	po’l	қолган пул, қайтим; 2) *юридик* мерос, қарзлар ва солиқларни тўлашдан озод қилинган; 3) *математика* қолдиқ (*бўлишдаги*); 4) *математика* айирма
1339.	باک؛ باک داشتن	bok; bok doshtan	**I.** қўрқинч, ваҳима, даҳшат, қўрқиш, қўрқинчли, ниҳоят даражада, қўрқув, ваҳима, ҳадик, ҳадиксираш, хавфсираш, хавотирланиш, чўчиш, хавф; қўрқмоқ, чўчимоқ, ҳадиксирамоқ (*кимдандир-*

			нимадандир از)
1340.	باکالور، باکالورئا	bakalo’r, bakalo’rea	бакалавр (қадимда Ғарбий Европа мамлакатларида: энг кичик илмий даража; баъзи мамлакатларда: ўрта маълумотли киши)
1341.	باکرگی	bokeragi	иффатлилик, маъсумлик, бокиралик, иффат, киши қўли тегмаганлик, қадами етмаганлик, софлик, айбсизлик, гуноҳсизлик, бегуноҳлик, оқлик, соддалик, соддадиллик, софдиллик, қизлик, бокиралик, покдомонлик, чидамсиз

1342.	باکره	bokere	1) қиз, иффатли қиз, маъсума, бокира; 2) бокира Марям
1343.	باگاژ؛ باگاژ دستی؛ به باگاژ سپردن	bogoj; bogoje dasti; be bogoj so’po’rdan	багаж, юк; қўл багажи, қўл юки; багажга топширмоқ
1344.	بال	bol	III. балл, кеча, оқшом
1345.	بالا؛ بالا کوه؛	bolo; bolo kuh;	**I.**1) устки қисм, уст, тепа, юқори, чўққи, уч; энг юксак даража, авж, тепа қисм, (қоқ) уч, бош, юқори қисм; тоғ чўққиси; 2) баландлик, бўй, ўсиш, улғайиш; 3) ҳокимият органлари, олий табақа, юқори доира; юқори

	طبقه بالا؛ از راه باید بالا رفت؛

	چنانکه در بالا گفته شد ...؛	chunonke dar bolo go’fta sho’d...;	узоқ; у юқорида, тепада, баландда, учида, устида; 2) (*тожикча* در) юқорида (*айтилганидек, ёзилганидек*); юқорида айтиб ўтилганидек...; 3) (*тожикча* به) юқорига, тепага, баландга, юзига, бетига, осмонга, юқори томонга, тепасига, устига, юқори, баланд; 4) بالا از [az bolo] - а) юқоридан, устидан, тепасидан, баланддан; б) юқоридан,

			юқори идоралардан (*юқори турувчи органлардан*); **IV.** *номсиз предлог* 1) بالا (*тожикча* به بالا) - устида (*бирор жойда юқорига*); بالا بام [bolo bom] - уйингизда, том тепасида; 2) بالا (*тожикча* در) - тепасида, устида; بالا سر او [bolo sare u] - а) унинг боши устида; б) унинг бошида; دوستان بالا سر بیمار ایستاده بودند؛ [duston bolo sare bimor istoda budand] - дўстлар беморнинг ётоқхонасида туришди; هواپیما بالا شهر پرواز کرد [havopeymo

			bolo shahr parvoz kard] - самолёт шаҳар устидан учиб ўтди; 3) از بالا [az bolo] -
	بالا آمدن؛	bolo omadan;	а) дан, юқоридан, устидан (*бирор нарсанинг*);
	آب حوض بالا آمده؛	obe hovz bolo omade;	از بالا بام [az bolo bom] - томдан; б) *сўзлашувда* - дан, орқасидан, кетидан, ичидан, орасидан, ёнидан, сабабли, туфайли, важдан, орқасида, учун, натижасида, деб (*кимнингдир*);
	ساختمان این خانه خیلی گران بالا آمد؛	soxtemone in xone xeyli geron bolo omad;	از بالا او دیر کردم [az bolo u dir kardam] - у туфайли мен кечикдим;
	بالا انداختن؛		
	بالا آوردن؛	bolo andoxtan;	а) кўтарилмоқ,

		bolo ovardan;	чиқмоқ, юқориламоқ, юқорига юрмоқ;
	دیوار اطراف باغ را بالا آوردند؛	divore atrofe bog’ ro bolo ovardand;	ҳовуздаги сув кўтарилди; б) чиқмоқ (*кун*); в) *сўзлашувда* турмоқ, арзимоқ, тушмоқ; бу бинонинг қурилиши жуда қимматга тушди; г) بالا رفتن [bolo raftan] а), б)га қаранг;
	بالا بردن؛	bolo bo’rdan;	юқорига отмоқ, тепага ташламоқ; а) тепага узатмоқ; ердан кўтармоқ, қўлида кўтармоқ; б) кўтармоқ, юқорига

	بالا رفتن؛ دسته کوه نوردان از کوه بالا رفتند؛ قیمت ها بالا رفته است؛ بالا زدن؛	bolo raftan; dasta kuhnavardon az kuh bolo raftan; qiymat ho bolo rafta ast;	кўтармоқ, қурмоқ, бино қилмоқ, тикламоқ (*иморатни, деворни*); боғ атрофига панжара қурдилар; в) *сўзлашувда* суғурмоқ, узмоқ, кўнгил айнимоқ, ўқчимоқ, беҳузур бўлмоқ, жонига тегмоқ, безор бўлмоқ; г) بالا بردن [bolo bo’rdan]га қаранг; а) кўтармоқ (*масалан бирор нарсанинг нархини, даражасини*); б) юқорига кўтармоқ, баланд кўтармоқ, кўтариб

		bolo zadan;	юбормоқ, роса мақтаб юбормоқ, мақтаб кўкларга кўтармоқ, кўтармоқ, обрўйини кўтармоқ; улуғламоқ; в) сурмоқ, суриб қўймоқ, силжитиб қўймоқ, кўтармоқ, оширмоқ (*кимнидир*);
	بالا كشيدن؛	bolo kashidan;	а) юқорига чиқмоқ; б) кўтарилмоқ, бир амаллаб (қийинчилик билан) кирмоқ (*бўйлаб* از; дан از, به); бир гуруҳ алпинистлар тоққа чиқишди; в) кўтарилмоқ, юқориламоқ (*масалан нарх-*

			наво); нархлар ошди; а) йиғиб олмоқ (*масалан сочларни*); б) юқорига (тепага) қарамоқ, юқорига кўтармоқ (*масалан кийим ёқасини*); енгнларни шимармоқ; в) бирдан кўтарилмоқ, бирдан ошиб кетмоқ (*масалан нарх-наволар*); г) олға (олдинга) чиқмоқ, олға қадам босмоқ, жуда кщп ажралмоқ; д) *сўзлашувда* بالا زدن [bolo zadan] а), б)га қаранг; б) *сўзлашувда*
	بالا گرفتن؛ جنجال بالا گرفت؛	bolo gereftan; janjol bolo gereft;	

	کارش بالا گرفت؛ بالا و پایین رفتن؛ بالا و پایین کسی را نگاه کردن؛ بالا پایین کردن؛	korash bolo gereft; bolo va poyin raftan; bolo va poyine kasi ro negoh kardan; bolo poyin kardan;	нарх-наволарни ошириб юбормоқ, наволарни ошириб (кўтариб) юбормоқ; а) судрамоқ, тортмоқ, юқорига тортмоқ; кўтармоқ; б) *сўзлашувда* сарфламоқ, харжламоқ, сарф (харж) қилмоқ, ўғирламоқ, талон-торож қилмоқ, талаб кетмоқ; в) بالا گرفتن [bolo gereftan] а) га қаранг; а) ўсмоқ, улғаймоқ, кўпаймоқ, кучаймоқ, ошмоқ, кучайиб

	بالا کسی درآمدن؛	bolo kasi daromadan;	кетмоқ, зўраймоқ, ошиб кетмоқ, авжга чиқмоқ, ўт олмоқ, қизимоқ, қизармоқ, қип-қизариб кетмоқ, кучли ҳаяжонга тушмоқ, юраги ёнмоқ, қизиб кетмоқ; жанжал авж олди; б) яхшиланмоқ, тузалмоқ; гулламоқ, яшнамоқ, тараққий қилмоқ, равнақ топмоқ, муваффақият қозонмоқ, муваффақиятли ривожланмоқ, гуллаб-яшнамоқ; роҳатда (ҳузур-ҳаловатда) яшамоқ; шод-

			ҳуррам яшамоқ; унинг иши яхшиланди, у авжига чиқди; чайқалмоқ, силкинмоқ (*масалан сув*); *сўзлашувда* кимгадир бошдан-оёқ назар ташламоқ; кимнидир қараши билан ўлчамоқ; *сўзлашувда* а) имирсиламоқ, имилламоқ, кўп овора бўлмоқ, эзмалик қилмоқ, бекор вақт кетказмоқ, саргардон қилмоқ, б) нарх (баҳо) устида тортишмоқ, савдолашмоқ, байлашмов,

			қийишмоқ, ўз фойдаси учун тортишмоқ, баҳслашмоқ, кўнмай турмоқ, савдолашмоқ, жанжаллашмоқ; *сўзлашувда* ҳимоя қилмоқ, ёқламоқ, тарафини (ёнини) олмоқ; қотишмоқ, аралашмоқ, кимнингдир ёнини олмоқ
1346.	بالاتفاق	belettefoq	1) бирга, биргалашиб, биргаликда, қўлни-қўлга бериб; 2) якдиллик билан, якдил, ҳамжиҳат, бир ёқадан бош чиқариб
1347.	بالاتنه	bolotane	1) гавда, тана, торс (одам гавдасининг ҳайкалдаги

			тасвири); 2) юқори қисми (*кийим*)
1348.	بالاجبار	belejbor	мажбур, ноилож; - айриихтиёрий равишда, иложсиз, чор-ночор, мажбуран, зўраки (равишда)
1349.	بالاخانه	boloxone	1) хона (*юқори қаватдаги*), болохона, мезонин; 2) антресоль, пастак болахона
1350.	بالااختصاص	belextesos	хусусан, айниқса, биринчи навбатда, энг аввал, аввало, атайлаб, алоҳида, бошқача, ўзгача, ғоят, жуда ҳам; ихтисослаштириб, махсус соҳага, махсус, атайин,

			муайян мақсад билан
1351.	بالاخره؛ بالاخره تشریف آوردید!	beloxere; beloxere tashrif ovardid!	1) ниҳоят, охир, охири, ахийри, натижада, провардида, алҳосил; яна, тағин, бундан ташқари, ахир; норозилик, тоқатсизланиш каби кайфиятларни ифодалайди, оқибатда; 2) хайрият!, яхши-ки!, ахир!; ниҳоят сиз келдингиз!
1352.	بالاخص	beloxas(s)	хусусан, айниқса, биринчи навбатда, энг аввал, аввало, атайлаб, алоҳида, бошқача, ўзгача, ғоят, жуда ҳам, айниқса, ёлғиз,

			фақат, нуқул, фавқулодда, жуда, ғоят, ниҳоятда, ҳаддан ташқари қўшмасдан, ҳисобга (саноққа) киргизмасдан, ...га қадар, ...гача;
1353.	بالادستی	bolodasti	1) катталик, улуғлик, юқорилик (ёш, мартаба, мавқе ва ҳоказо жиҳатдан); 2) устунлик, афзаллик, ортиқлик, кўплик; имтиёз (*кучда, қудратда*)
1354.	بالاست	bolost	1) балласт, посанги юк (кема, аэростат ва ҳоказоларда); 2) балласт (темир йўл шпаллари тагига

			ётқизиладиган қум ёки шағал); 3) ортиқча нарса, даҳмаза
1355.	بالاضطرار	belezteror	мажбур; заруриятдан
1356.	بالافتخار	beleftexor	1) ҳурмат ва ҳурмат белгиси сифатида; 2) шараф билан; ғурур билан, ҳурмат билан
1357.	بالاقتضا	beleqtezo	1) керак бўлганда; айрим пайтларда, гоҳо-гоҳо, кези келганда; иложи бўлса; 2) зарур ҳолларда
1358.	بالاكرام	belekrom	*китобий* ҳурмат (эҳтиром) билан, ҳурмат юзасидан, ҳурмат билан
1359.	بالان	bolon	**I.** даҳлиз (ичкарига кираверишдаги биринчи хона); **II.** қопқон, тузоқ

1360.	بالانس	bolons	3) ...га тўғрилик, мослик, мутаносиблик, эни бўйига мослик, қисмларнинг бир-бирига мос (муносиб) жойланиши, пропорционаллик (*масалан рассомнинг суратида*)
1361.	بالانشين	boloneshin	фахрли ўринни эгаллаган
1362.	بالانه	bolone	بالان [bolon] I га қаранг
1363.	بالخاصه، بالخصوص	belxosse, belxo’sus	айниқса, ўзига хос хусусияти, хоссаси; хусусан, айниқса; атайлаб, алоҳида; бошқача, ўзгача, ғоят, жуда ҳам, айниқса
1364.	بالذات	bezzot	аслини (ҳақиқатни) олганда,

			тўғрисини айтганда, гапнинг тўғриси
1365.	بالرين	bolerin	балерина (балет раққосаси)
1366.	بالش؛ بالش كوچک؛ بالش نرم زير كسی گذاشتن (نهادن)	bolesh; boleshe kuchek; boleshe narm zire sare kasi go’zoshtan (nehodan)	**I.** ёстиқ, болиш; орқа ёстиқ; кичик ёстиқ, ёстиқча, болишча; а) кимнидир кўнглини топмоқ; бошини силамоқ, кўнглига қарамоқ, бўш қўймоқ; б) ғафлатда қолдирмоқ
1367.	بالشت	bolesht	*сўзлашувда* بالش [bolesh] I га қаранг
1368.	بالشتک، بالشک	boleshtak, boleshak	1) диван ёстиғи; ёстиқча, кичкина ёстиқ, болишча; 2) юмшоқ қистирма ёки тиқилган нарса

			(*мебел учун*); 3) *техника* рельснинг таглиги; балласт
1369.	بالطبع، بالطبيعه	betta’b, bettabie	табиий равишда (суратда), ўз-ўзидан, табиий, албатта, шубҳасиз, турган гап;
1370.	بالطوع	betto’u	*баъзан* 1) жон деб, бажонидил, мамнуният билан, иштиёқ билан, тайёргарлик билан; 2) гапга (сўзга) кириб, итоат билан, бўйсуниб, қулоқ солиб, ўтиниб
1371.	بالعكس	belaks	чаппа, тескари, тескарисига, тескари қилиб, ўзгача, бошқача, нотўғри, аксинча, билъакс, қайта,

			қайтага, асло, йўқ, аксига, тескарисига, зиддига, терс
1372.	بالعموم	belo’mum	*баъзан* 1) оддий, содда, одатдагидек, одатда, расми, одатга кўра, одатан, одатдагича; 2) умуман, доим, ҳар доим, умуман олганда
1373.	بالغ	boleg’	*оғзакида* шохқадаҳ; коса, қадаҳ, юмалоқ идиш, жом, палла (*шароб учун*)
1374.	بالكانه	bolkone	темир панжарали дераза, панжарали дераза
1375.	بالكن	bolko’n	1) балкон; 2) балкон, ярус, қават (*театрда*)
1376.	بال كوستومه	bolko’stume	بال ماسكه [bolmoske]га қаранг

1377.	بال ماسکه	bolmoske	маскарад либосида ўтказиладиган бал (кеча), бал-маскарад
1378.	بالمثل	belmasal	масалан, мисол учун, чунончи
1379.	بالن	bolo’n	بالون [bolun]га қаранг
1380.	بالنتیجه	bennatije	натижада, якунда; шундай экан, шундай қилиб, бинобарин, бас, демак
1381.	بالون؛ بالون دیدبانی؛ بالون مانعی؛ بالون مهاردار	bolo’n; bolo’ne didboni; bolo’ne mone’iy; bolo’ne mahordor	ҳаво шари, аэростат, ҳаво шари (пуфланадиган ўйинчоқ шар); кузатиш шари; тўсиқ аэростати; боғланма аэростат
1382.	باله	bole	**II.** катта қоп, катта сумка
138	بالین؛	bolin;	1) бош, бош

3.	بر (به) بالین بیمار؛ سر (بر) بالین نشستن، بر (به) بالین نشستن	bar (ba) bolin bimor; (bar) sare bolin neshastan, bar (ba) bolin neshastan	томон, ёстиқ томон, ёстиқ; беморнинг бошида; 2) بالش [bolesh] I а қаранг; бош томонида (тепасида) ўтирмоқ
1384.	بام؛ بام چشم؛ بام رواق بدیع؛	bom; bom cheshm; bome ravoqe badi;	**I.** том; текис том (*бир вақтнинг ўзида уйқу ва дам олиш жойи учун хизмат қилади*); *баъзан* қовоқ (кўз қовоғи); *оғзакида* осмон, фалак, осмон гумбази;
1385.	بامداد؛	bomdod;	1) эрта, эрталаб, тонг, тонг пайти, тонг ёришган пайт, тонготар пайти;

	بامداد زندگانی	bomdode zendegoniy	2) Бомдод (*эркак ва аёллар исми*); болалик, ёшлик, ҳаёт тонги
1386.	بامدادان	bomdodon	эрталаб, эрта билан, тонгда
1387.	بامدادی؛ نسیم بامدادی	bomdodi; nasime bomdodi	эрталабки, эрта билан бўладиган, тонг отиш олдидан бўладиган, тонг отиш олдидаги, тонготар чоғидаги (пайтидаги); эрталабки шамол
1388.	بان	bon	بانگ [bong] II га қаранг
1389.	باند؛ باند فرودگاه	bond; bonde fo’rudgoh	**I.**1) тасма, лента; 3) йўлка, пояндоз, узунчоқ ер бўлаги; учиш-қўниш йўлаги

1390.	باند	bond	**II.**1) банда (ўғрилар, қотиллар ёки босмачилар тўдаси), шайка, тўда, гуруҳ; 2) группа, гуруҳ, тўда, тўп, туркум, табақа, гуруҳларга ажралмоқ
1391.	باندرل	bondero’l	1) бандероль (почта орқали юбориладиган нарса ўрови ва шундай ўровда юборилган нарса); 2) этикетка, ёрлиқ, ёзув
1392.	بانکدار	bonkdor	**I.** банкир, банкчи (банк эгаси ёки хусусий банкка шерик бўлган йирик акциядор);
1393.	بانکه	bonke	банка, шиша идиш, шиша
1394.	بانکیه	bonkye	بانکدار [bonkdor] I га қаранг

1395.	بانگ؛	bong;	1) қаттиқ қичқирик, бақирик, қичқирик, чинқирик, айюҳаннос; дод, дод-вой, нола, фарёд, фиғон, афғон; ўкириб йиғлаш; чақирик овози, чақириш, чақирик; чақирик, таклиф, даъват; 2) товуш, овоз, садо, сас, ун, шовқин, шовқин-сурон, ғовур-ғувур, шов-шув, тўполон, гувиллаш, ғувиллаш; товуш, овоз, садо, сас; қўнғироқ овози (жаранги);
	بانگ جرس؛	bonge jaras;	
	بانگ خروس؛	bonge xo’rus;	
	بانگ مگس؛	bonge magas;	
	بانگ برآوردن	bong	а) хўроз

	(درآوردن)؛ بانگ زدن (کردن)؛	barovardan (darovardan); bong zadan (kardan);	қичқириғи; б) بانگ خروس [bonge xo’rus]га қаранг; пашша ғувиллаши; шовқин кўтармоқ, бақирмоқ, қичқирмоқ, шовқин солмоқ; қичқирмоқ; а) ўзига чақирмоқ, чақирмоқ, ундамоқ, даъват қилмоқ; б) сайрамоқ, қичқирмоқ (*қушлар*); кишнамоқ, маърамоқ, ўшқирмоқ (*ҳайвонлар*); в) برآوردن [basrovardan]га қаранг
139	بانو- بانوان؛	bonu-	1) хоним, бека,

6.	بانو بانوان؛ بانو حرم؛	bono’von (ko’pligi); bonu-bono’von; bonuye haram;	ойим, барин (бой помешчик) хотини ва унга мурожаат формаси; бариня (русча рақс ва унинг куйи номи), уй бекаси; малика (хотин подшо, подшо хотин); шоҳбону, подшоҳнинг хотини; энг яхшиси, сараси, подшоси, маликаси; *оғзакида* хоним, бека, ойим, харам маъшуқаси, бош аёли, асосий хотин; 2) хотин, аёл, бону, хоним, хотин киши; балоғатга (бўйига) етган қиз, катта қиз;

	بانوان و آقایان!	bono’von va oqoyon!	эрга теккан хотин киши, никоҳли хотин, жувон; 3) хоним, бону (*аёлларга мурожаат формаси*), мадам (Франция ва баъзи бошқа мамлакатларда: эрли хотинларга мурожаат формаси); хонимлар ва жаноблар!;
	بانو مشرق	bonuye mashreq	4) унашиб қўйилган қиз (аёл), қаллиқ; бўйи етган қиз; 5) Бону (*аёллар исми*); *метафора* қуёш
1397.	بانی	boni	асос солган шахс, асосчи, яратувчи, ижодкор, бунёд этувчи, ташкил

			(барпо, бунёд) қилувчи, қурувчи, тузувчи; асос солган (бошлаб берган) киши; асос солувчи, негиз қурувчи; бошловчи
1398.	باور؛ باور داشتن (کردن)؛ من بحرف او باور نکردم؛ باورم نیست	bovar; bovar doshtan (kardan); man beharfe u bovar nakardam; bovaram nist	ишонч, эътиқод, эътимод, бовар, ишониш, иониш; ишонмоқ, ишониш (*кимга-нимага* ا ,به); мен унинг гапларига ишонмадим; мен ишонмайман, ишонмайман
1399.	باهک	bohak	*оғзакида* қийноқ, азоб, исканжа, виждон азоби, руҳий азоб,

			азоб-уқубат, жафо, азият, озор, азобланиш, қийналиш, азоблаш, қийнаш
1400.	باهو	bohu	1) ёндор (кесаки ёндори) (*эшик, ойна*); 2) *оғзакида* калтак, таёқ; ҳасса; асо; 3) *оғзакида* بازو [bozu]га қаранг
1401.	باید؛ چه باید کرد؟ من باید بروم؛	boyad; che boyad kard? man boyad beravam;	**I.**1) керак, зарур, лозим, даркор; нима қилса бўлади?, нима қилиш керак?; 2) керак, зарур, лозим, даркор; мен кетишим керак; **II.** *сўзлашувда* эҳтимол, балки,

	او باید آمده باشد	u boyad omada boshad	**II.** *сўзлашувда* мумкин, имкони бор, эҳтимол, балки, шояд, бўлиши мумкин; балки у аллақачон келгандир
1402.	بایست	boyest	**1.** باید [boyad] 1 га қаранг; **2.** *оғзакида* кераклик, зарурлик, зарурият, ҳожат, эҳтиёж, талаб, лозимлик; зарурат
1403.	بایگانی؛	boygoni;	1) нарсалар сақланадиган (асраладиган) жой (*китоблар, ҳужжатлар*); архив; 2) китобга киритиш (*рўйхатга олиш учун*); регистрация,

	دفتر بایگانی؛ بایگانی شود!	daftere boygoni; boygoni shavad!	рўйхатга олиш (китобга); хатларни, ҳужжатларни рўйхатга олиш китоби; 3) архивлаш, архив иши, апрхивчи иши; *канцелярия* делога киритиш!, делога тикиш! делога тиикиб қўйиш! (*хат ёки ҳужжатга белги қўйиш*)
1404.	بائو	bou	باهو [bohu]га қаранг
1405.	ببل	babl	بابل [bobel, babo’l] га қаранг
1406.	ببه	babe	1) *болалар нутқи* чақалоқ, гўдак, ёш бола, фарзанд; 2) *сўзлашувда* унча идрокли бўлмаган; ҳали эси кирмаган

			гўдак, бола
1407.	بت؛ مثل بت ایستادن	bo’t; mesle bo’t istodan	1) *турли хил маъноларда* бут, санам, манот (мажусийларда); 2) *шеърий* гўзал аёл, чиройли (хушрўй, зебо) хотин, маъшуқа, маҳбуба, ёр, нигор, дилдор, жонона; *сўзлашувда* 1) қаққайиб (серрайиб) турмоқ; тошқотиб қолмоқ; 2) анқайиб (оғзи очилиб) қараб қолмоқ
1408.	بتا؛ بتا هلاک شود	beto; beto halok shavad	*оғзакида* қўявер, қўй, бўлаверсин, майли!, гарчи, гарчанд, бўлса-да, бўлмасин!; қўявер ўлсин!, ҳа йўқ бўлсин!
1409	بتازگی	betozegi	яқинда,

9.			яқиндагина, кечагина, тунов кун, ҳали боя, яқиндан бери (буён), кунда; ҳозиргина, эндигина
1410.	بتانیک	bo’tonik	1) ботаника; 2) ботаникага, ўсимликларга оид, ботаника (ўсимликларни илмий жиҳатдан ўрганадиган ва тушунишга ҳаракат қиладиган фан соҳаси)
1411.	بت بال	batbol	полка (ўйин); чиллак (шу ўйинда копток учун ишлатиладиган таёқ)
1412.	بت پرست	bo’tparast	1) бутпараст; мажусий; 2) *шеърий* қадрловчи, севувчи, мухлис, ишқивоз; хуштор, шайдо,

			жазман, ихлосманд
1413.	بت پرستی؛.	bo’tparasti;	1) бутпарастлик, мажусийлик, кўп худолилик (бир неча худоларга сиғиниш); 2) *шеърий* жуда яхши кўриш, сидқидилдан севиш, ғоят (ортиқ даражада) берилганлик, зўр муҳаббат, сажда қилиш, сиғиниш, ибодат қилиш, топиниш, чўқиниш;
	بت پرستی کردن	bo’tparasti kardan	а) бутга топиниш, бутга сиғиниш; б) *шеърий* ҳаддан ташқари севмоқ, топинмоқ, сажда қилмоқ; худо деб билмоқ,

			ўзига бут қилиб олмоқ
1414.	بتخانه	bo’txone	بتکده [bo’tkade]га қаранг
1415.	بتستان	bo’teston	بتکده [bo’tkade]га қаранг
1416.	بتقریب	betaqrib	тахминан, тақрибан, (ҳақиқатга) бирмунча яқин, қарийб, деярли, намунали равишда, ўрнак бўларли даражада, жуда яхши,
1417.	بتکده	bo’tkade	мажусийлар бутхонаси; макон, ўчоқ, бутпарастлар ибодатхонаси
1418.	بتنهایی؛	betanhoyi;	1) ёлғиз, сўққайиб, сўппайиб, танҳо, ёлғизликда, якка; 2) ёлғиз, якка, бошқаларсиз; якка бир шахсга тааллуқли, мустақил;

	او بتنهایی این کار را کرد؛ جمعیت شهر بتنهایی ع ملیون است	u betanhoyi in kor ro kard; jamiyate shahr betanhoyi 4 melyun ast	мустақил равишда, алоҳида, ўз кучи билан, ўзича; у буни ўзи қилди; биргина шаҳар аҳолиси 4 млнни ташкил қилади
1419.	بتو	bato’v	*баъзан* 1) шарқ, машриқ, кун чиқиш; 2) қуёшли томони
1420.		basr-basre-bo’sur	*баъзан* яллиғланган ғудда, бўжама, ҳуснбузар, иссиқлик, йиринг тўпланган (газак олган) жой, йиринг (фасод) боғлаган яра
142		bejo’z	جز [jo’z]га

1.			қаранг
1422.		bejo’mlegi	бирга, биргаликда, биргалашиб, тил бириктириб, гапни бир жойга қўйиб
1423.		bachkam	1) ёзги турар жой, уй-жой, макон, истиқоматгоҳ; дача (шаҳар ташқарисидаги ҳовли жой); 2) веранда, айвон
1424.		bach(ch)e;	1) Ёш бола, гўдак; бола, фарзанд; болам, болагинам, қўзичоғим (*мурожаат ёки эркалатиш формаси*); ғўр одам, гўдак; ўғил, ўғлон, бола; гўдак,

		bach(ch)e che tag’ori;
		
		bach(ch)eye xur (xurshid);
		
		bach(ch)eye sare rohi (sare rohi) ku(y);
		
		bach(ch)eye nane;
		
		bach(ch)eye
			бола, фарзанд; ёш боладай, тажрибасиз, ғўр;
			
			сўзлашувда кенжа, охирги бола;
			
			мажоз қуёш боласи (*қиммatбаҳо тош, олтин ва ҳоказо*);
			
			топиб олинган бола, топилди; ташландиқ бола;
			
			2) ҳайвонларнинг янги туғилган, онасидан ажралмаган боласи;
			3) с*ўзлашувда* йигит, ўспирин, умуман, эркак киши, одам;

		esfahon;
		
		bach(ch)e andoxtan;
		
		bach(ch)e ovardan;
		
		bach(ch)e kardan;
			4) *сўзлашувда* фалон жойлик, фалон жойда туғилган киши;
			
			асли Исфаҳонлик;
			
			бола ташлаш, отиб юбормоқ, улоқтирмоқ;

	بچه کردن؛ این حیوان سالی دو مرتبه بچه میکند؛ این پول تا فردا بچه نمیکند؛	in hayvon sole du martaba bach(ch)e miko’nad; in pul to fardo bach(ch)e namiko’nad;	туғмоқ, кўзи ёримоқ, болаламоқ, бола очмоқ, туғмоқ; *сўзлашувда* а) туғиш, насл бериш, кўпайтириш, кўпайиш; бу ҳайвон йилига икки марта туғади;

	بچه پس انداختن؛
	
	بچه ساقط کردن؛
	
	بچه سرکه
		bach(ch)e pas andoxtan;
		
		bach(ch)e soqet kardan;
		
		bach(ch)e sar ke
			б) кўпаймоқ, кўпайтирилмоқ, кўпайиб кетмоқ, ортиб (ошиб) кетмоқ, ўсмоқ (*пул*);
			
			чунки эртага бу қадар пул бўлмайди;
			
			сўзлашувда болани дунёга келтирмоқ; насли бор;
			
			а) улоқтириб ташламоқ, бола ташлаш;
			б) вақтидан илгари туғиш, муддатидан олд ин туғиш;
			
			بچه سرکه [bach(ch)e sar ke]га қаранг

1425.		bach(ch)edori	1) оналик (аёлларнинг

			ҳомиладорлик, туғиш ва бола эмизиш давридаги ҳолати); оналик, оналарга хос меҳр-муҳаббат; 2) болаларни тарбиялаш
1426.		bach(ch)eku(y)	*сўзлашувда* بچه [bach(ch)e] саҳифасидаги بچه سرراهی [bach(ch)e sarrohi]га қаранг
1427.		behor	بحر [bahr] I нинг кўплиги
1428.		bahs;	1) муҳокама, музокара, мунозара, баҳслашув, тортишув, баҳс, диспут, очиқ мунозара; мубоҳаса, ўйлашиб кўриш,

		mavzuye bahs; ketob mavrede bahs; bahs sho’dan; bahs kardan;	маслаҳатлашиш; муҳокама мавзуси, муҳокама қилинаётган масала; муҳокама қилинаётган китоб; 2) баҳс, тортишув, мубоҳаса, мунозара, тортишиш, айтишиш, гап талашиш; муҳокама қилмоқ, баҳслашмоқ, тортишмоқ; мунозара қилмоқ; а) муҳокама (музокара) қилмоқ, фикрлашмоқ,

		ba bahs pardoxtan	баҳслашмоқ, тортишмоқ, мунозара қилмоқ (*ниманидир* ,از دарباره), муҳокама қилмоқ (,از дарباره); б) тортишмоқ, баҳслашмоқ, жанжаллашмоқ, айтишмоқ, гап талашмоқ (*ким биландир* ب); а)баҳсга, муҳокамага киришмоқ; б) тортишувга, айтишувга киришмоқ
1429.		bo’hron; bo’hrone eqtesodi; bo’hrone bimori; bo’hrone	кризис, бўҳрон, танглик; иқтисодий бўҳрон; касаллик инқироз и;

		umumiy sarmoyadori; bo’hrone kobine	капитализмнинг умумий инқироз и; ҳукуматга оид инқироз, ҳукумат инқирози
1430.		bahrpeymo	1) денгиз сайёҳи, денгизда саёҳат қилувчи (қилган) киши, денгизчи; 2) навигатор, навигация мутахассиси; 3) денгиз кемаси, кема
1431.		bahrpeymoyi	денгизда кемаларнинг юриши, юритилиши; кема юритиш санъати
1432.		bahri;	**I.** 1) денгиз, денгизга тааллуқли;

		hayvone bahri; afroed bahri	денгиз ҳайвони; денгиз, денгизга, флотга оид; **II.** *оғзакида* денгизчи, матрос; матрослар, денгизчилар
1433.		behaq(q)	**I.**1) ҳуқуқ билан, тўла ҳуқуқ билан; 2) ҳаққоний равишда, одилаона, ҳаққонийлик (одиллик, адолат) билан, тўғри; қонуний, қонунга мувофиқ; ўринли, ҳақли; **II.** *ундов сўз Аллоҳга қасамки*
1434.		behamdo’lla	*ундов сўз* хайрият, худога шукур, шукурки!

1435.		bo’heyre	*оғзакида* 1) кичик кўл; 2) бассейн, сунъий ҳовуз, кўл
1436.		bax	ﺑﻪ ﺑﻪ [bahbah]га қаранг
1437.		bo’xoroyi	1) Бухоро, Бухорога оид; 2) Бухорода туғилган киши, бухоролик
1438.		bo’xorxone	қозонхона (буғ қозон ўрнатилган хона, бино)
1439.		bo’xori; bo’xoriye barqi; bo’xoriye nafti	**I.** печ, печка; камин (ўчоқсимон уй печкаси); электр печи; керосин печи;
1440.		bo’xori;	**II.** 1) буғ кучи билан ишлайдига

		keshtiye bo’xori	н буғ, буғ билан ишлайдиган; пароход; 2) буғли, буғда пиширилган, буғда тайёрланган
1441.		bo’xoripokko’n	1) қувур тозаловчи мослама; 2) труба тозаловчи, мўри тозаловчи
1442.		bexolat	1) хасислик, зиқналик, қаттиқлик, қурумсоқлик; камбағаллик, ночорлик, оддийлик; етарли эмаслик, камлик, озлик, йиғишга ҳирс қўйганлик, қаттиқлик, зиқналик,

			қурумсоқлик, очкўзлик, суқлик, ҳирс, ишитёқ, ҳавас, бахиллик, қизғанчиқлик; 2) ҳасад, рашк, кўра олмаслик, суқ; ҳасадчилик, ғайирлик, ичи қоралик, бахиллик, кўролмаслик, суқлик
1443.		baxav	بخو [bo’xo’u]га қаранг
1444.		baxt; baxte Ardashir;	**I.** қисм, бўлак, ҳисса, улуш; ёзмиш, пешана, қисмат, тақдир, насиба, кўргилик, бахт, омад, толе, бахт-саодат, иқбол; Бахти Ардашер

		baxt dandonxoye (siyoh);	(*қадимги Эрон к уйининг номи*); ёмон тақдир, бахтсиз тақдир;
		baxt ke barmigardad poluda dandon mishekanad;	бахт ўзгарганда, атала ичаётиб ҳам тишларни синдириш мумкин;
		baxt ozmudan;	тақдир билан синамоқ; таваккал қилмоқ;
		baxt baland doshtan;	*сўзлашувда* бахтли бўлмоқ, бахтга, омадга эга бўлмоқ;
		baxte kasi rob oz kardan;	а) кимнингдир бахтини очмоқ; б) кимгадир куёв топмоқ;
		baxtash boz sho’d;	*сўзлашувда* у ўз бахтини топ ди; у куёв
		baxtash siyoh	

		sho’d; baxtyori mikard…! baxt miyoyad! dam baxt	топди; *сўзлашувда* унинг бахти ўзгарди, бахт ундан юз ўгирди; *сўзлашувда* оҳ, агар омадим келса эди…! бўйи етган, узатиладиган (*қизлар ҳақида, айнан омад, бахт арафасида, остонасида*); **II.** بختک [baxtak]га қаранг
1445.		baxtozmoyi	1)лотерея (*билет билан пул ёки буюмлар ютиш ўйини*); 2)тақдир синови, хавф, хавф-хатар, таҳлика; қалтис иш

1446.		baxs; zeroate baxs	**II.** *баъзан қ/х* лалми (с*уғорилмайдиган, сувсиз, ёғиндан сув ичадиган*), баҳори; лалмикор, баҳорикор, суғоришни талаб қилмайдиган; қуруқ ёки ёмғирли деҳқончилик
1447.		baxskori	*баъзан* баҳорикор ерлардаги деҳқончилик, лалмикорлик
1448.		baxsh; baxshe ketob;	**I.**1) қисм, бўлак, ҳисса, улуш, бир бўлак, пора; 2) бўлим, қисм, боб, фасл; бўлими; бўлинма; китоб боби; 3)маъмурий бўлиниш:

			округ, уезд, район; 5) тақсимлаш, бўлиш, бўлиб бериш, тақсимланиш, тақсимот; бўлиниш, тақсимланиш; 6) *баъзан* қисмат, тақдир, пешана, толеъ, ёзмиш, насиба,
		baxsh sho’dan;	ҳисса, улуш, қисм, бўлак;
		baxsh kardan;	ажратилган, бўлинган, тақсимланган; бўлинмоқ, ажратилмоқ, тақсимланмоқ;
		sad tumon dar miyone onho baxsh	ажратмоқ, бўлмоқ, бўлакларга, қисмларга ажратмоқ, бўлиб чиқмоқ, тақсимламоқ; ўрталарида юз

		kard;	туманни бўлиб берди;
1449.		baxshdor	округ, туман ҳокими; уезд бошлиғи
1450.		baxshdori	1) туман ҳокими лавозими; 2) округ, туман ёки уезд ҳокимияти
1451.		baxshesh;	1) совға, ҳадя, туҳфа, инъом, армуғон; 2) қилмоқ, ҳадя қилмоқ; чойчақа, чой пули; 3) ҳиммат, карам, олийжаноблик, олийҳимматлик, феъли кенглик, илтифот, лутф, яхшилик,
		baxshesh va rizesh;	

		baxshesh kardan	меҳр, марҳамат; сахийлик, очиқ қўллик, қўли очиқлик, олийҳиммatлик, ҳотамтойлик; а) тортиқ қилмоқ, тортиқ (совға) қилиб бермоқ, армуғон этмоқ, совға улашмоқ (*кимгадир* ـﮧ), совға қилмоқ; б) ҳадя қилмоқ; чойчақа бермоқ; в) сахийлик, раҳм-шафқат кўрсатмоқ
1452.		baxsheshnome	1) ҳадя қилинганлик ҳақидаги ёзув, ҳадя акти; ҳадянома; 2) имтиёз ҳуқуқи тўғрисидаги ёрлиқ, дарҳон ёрлиғи;

			мукофотланган, тақдирланган
1453.		baxshnome	циркуляр (директив ташкилотлар томонидан қуйи ташкилотларга юбориладиган фармойиш); циркуляр хат, циркуляр фармойиш
1454.		baxshandegi	сахийлик, очиқ қўллик, қўли очиқлик, олийҳиммatлик, ҳотамтойлик, мурувват, ҳиммат, карам, олийжаноблик, феъли кенглик; раҳм, шафқат, марҳамат, раҳмдиллик, кечирим, кечириш, афв
1455.		bo’xl;	1) зиқналик, қаттиқлик, қурумсоқлик, бахиллик,

		bo’xl kardan	қизғанчиқлик; 2) кўра олмаслик, сук; ҳасадчилик, ғайирлик, ичи қоралик, бахиллик, кўролмаслик, суқлик; қизғанмоқ, аямоқ, қизғанчиқлик (қаттиқлик, хасислик) қилмоқ, кўзи қиймаслик, очкўзлик қилмоқ, суқлик қилмоқ, қурумсоқлик қилмоқ, қизғанмоқ, хасислик (бахиллик, зиқналик) қилмоқ, хасислик

			қилмоқ, бахиллик қилмоқ, қурумсоқлик қилмоқ
1456.		bexande	خنده [xande] 2 га қаранг
1457.		boʼxoʼu; boʼxoʼu kardan	(*тожикча* حلقه [halqe]) 1) кишан; ғов, тўсқинлик, монелик; занжир, бўғов, банд; 3)кишанлар (*отлар учун*); а) кишанламоқ, кишан солмоқ; банд қилмоқ, бўғовламоқ; б) тушовламоқ, тушовлаб қўймоқ, кишан тақмоқ (*нимагадир* ر)
1458.		boʼxur va baxur, abxare, boʼxurot;	1) модда, ладан (баъзи ўсимликлардан

			олинадиган, диний маросимларда тутиладиган хушбўй смола), фимиам (исириқсимон хушбўй тутатқи); 2) фумигацияси; тутатқи буғлари билан намлаш;
		bo’xur shishe;	
		bo’xur dodan;	сувда эритилган хушбўй буғланиш;
		bo’xur suzondan;	а) тутатмоқ, чекмоқ; хушбўй моддаларни ёқмоқ; б) ингаляция қилмоқ;
		bo’xur maryam	بخور دادن [bo’xur dodan] а) га қаранг;

			بخورمریم [bo’xurmaryam]га қаранг
1459.		bo’xo’rdon	тутатадиган идиш, тутатқи солинадиган идиш, исириқдон, ладандон (ибодат вақтида ладан тутатадиган идиш)
1460.		baxili	بخل [bo’xl]га қаранг
1461.		baxye	1) чок, бахя, кўк, тикилган жой; чок чизиғи, чок, чизиқ; қўшилиш чизиғи, кашта, ҳошия; чокнинг (қавиқнинг) бир йўли (битта баҳяси); 2) кашта, тикилган гул, тикиш, тикув;
1462.		badoxmi	бадқовоқлик, қовоғи

			солиқлик, ғамгинлик, маъюслик, нохушлик
1463.		bododoyi	1) , беўхшов, қўпол, қўполлик, бесўнақайлик, қовушмаганлик; қўпол иш ҳаракат; ноқулай аҳвол, ўнғайсизлик, ҳижолат; иноят етишмаслиги; 2) инжиқлик. серҳарҳашалик, тантиқлик
1464.		badbori	юк ташишда қийинчилик
1465.		badbaxtone	афсуски
1466.		badbaxti;	бахтсизлик, мусибат, фалокат, офат, бало, фожиа,

		badbaxti kashidan	кўнгилсиз воқеа, оғир аҳвол, кулфат, фалокат; қийналмоқ, азобланмоқ; азоб-уқубат чекмоқ, азоб тортмоқ, озор емоқ, азият чекмоқ
1467.		badbin	пессимист, руҳи тушган киши, келажакка ишончсизлик (умидсизлик) билан қарайдиган киши
1468.		badbini; nazare badbini; badbini kardan	пессимизм, умидсизлик, келажакка ишончсизлик, руҳи тушганлик; пессимистик қараш; ноумидликни намоён этиш,

			умидсизликни билдириш
1469.		badpasandi	1) асоссиз айблайверишлик, талабчанлик, нозиктабиатлилик, тантиқлик, инжиқлик; 2) алдамчи таъм
1470.		badpishe	بدکردار [badkardor]га қаранг
1471.		badcheshmi	1) ҳасад, рашк, кўра олмаслик, суқ, ҳасадчилик, ғайирлик, ичи қоралик, бахиллик, кўролмаслик, суқлик; 2) шаҳвонийлик, шаҳватпарастлик; 3) ёмон кўз, суқ кўз, кўз тегиш, кўзикиш, суқ (кинна) кириш; кўз, суқ, кинна
147		badr	*баъзан* тўлин ой

2.			
1473.		badraqe; badraqe kardan; ba badraqe kasi raftan; badraqe muhabbat	**I.**1) кузатиш, узатиш, жўнатиш; 2) кузатиб бормоқ, кузатиб қўймоқ, соқчилик қилиб қўриқлаб бормоқ; 3) конвой (соқчилар отряди), эскорт (кимса ё нарсани кузатиб борадиган соқчилар отряди); а) кузатмоқ (*кимнидир* ز‌ا); б) кузатиб бормоқ, соқчилик қилмоқ (*кимнидир* ز‌ا); кимнидир кузатиб қўймоқ; дўстона

			жўнатма, мактуб
1474.		badre	*оғзаки* ҳамён, кармон (*танга учун*)
1475.		badsirati	ярамаслик, разиллик, қабиҳлик, жуда ёмон, жуда зарарли
1476.		badshons	1. (омади) йўқ, толеи паст, омадсиз, бахтсиз, иши юришмаган, бебахт, бахти қора; 2. (омади) йўқ одам, омадсиз, бахтсиз
1477.		badshonsi	ҳеч иши ўнгидан келмаслик, сира омади юришмаслик, омадсизлик, доим муваффақиятсиз

			ликка учраш, муваффақиятсизлик, иш ўнгмаслик, омадсизлик
1478.		bed’atgo’zar	1) (янгиловчи); 2) *диний* бидъатчи
1479.		badahdi; badahdi kardan	хоинлик, сотқинлик, хиёнат, хиёнаткорлик, хиёнат қилиш, айниш, қайтиш, юз ўгириш, аҳдини бузиш, аҳдидан қайтиш, ўз сўзида турмаслик, маккорлик, хоинлик, мунофиқлик, вафосизлик; хоинлик қилмоқ, хиёнат қилмоқ; аҳдини бузмоқ
1480.		badqalbi	1) ғазаб; зарда, жаҳл;

			баджаҳллик, баттоллик; ёмонлик; 2) яхшиликни раво кўрмаслик
1481.		badqeleqi; badqeleqi kardan	ўжарлик, қайсарлик, саркашлик; гапга кўнмаслик, муомалага юрмаслик, ўжар, қайсар, терс; чиқишолмаслик, муроса қилолмаслик, шўртумшуқ; гапга қулоқ солмаслик, ўжарлик қилмоқ, қайсарлик (саркашлик) қилмоқ; гапга кўнмаслик
1482.		badqavoregi	келишмаганлик, беўхшовлик,

			қовушмаганлик, шалвираганлик
1483.		badqavore	келишмаган, эпчил (чаққон) эмас, имиллаган, шалвираган, қовушмаган, лапашанг
1484.		badqo’vli; badqo’vli kardan	сўзини, ваъдасини бузиш; берган сўзида турмаслик, ваъдасини бузиш
1485.		badkori	1) бузуқлик, ахлоқсизлик, бадахлоқлик, бузилганлик, фахш йўлига кирганлик, бузуқликка (шаҳватга) берилганлик, ёмон йўлга кирганлик; 2) ғазаб, зарда,

			жаҳл, баджаҳллик, баттоллик, жуда ёмон
1486.		badkerdor	1) ножўя, ёмон иш қилувчи; жуда ёмон, ярамас, ғирт зарарли; 2) ахмақона феъл-атвор
1487.		badko’nesh	бدكردار [badkerdor] 1) га қаранг
1488.		badgo’moni	1) к, ишонмаслик, ишонмовчилик, шубҳа билан қараш, шубҳа олиш, шубҳалилик, шубҳали бўлиб кўриниш; 2) қизғаниш
1489.		badgu	**1.** қилувчи, туҳматчи; ёмонлаб

			гапирувчи, ёмонловчи; **2.** бўҳтончи, ғийбатчи; қораловчи, ғийбатловчи, ғийбат қилувчи
1490.		badal;	**I.**1) ўрнини босувчи (ўрнига, ўрнида ишлатиладиган) нарса; суррогат (бирор нарса ўрнида ишлатиладиган сунъий маҳсулот); 2) эквивалент (бир нарсага ҳар жиҳатдан тенг бўлган, у билан алмашина оладиган нарса); 3) ш, ўзгартириш, янгилаш, алишиш, алмашиш,

		badal sho’dan; badal kardan	айирбош (мавоза) қилиш, айирбошлаш; алмашиниш, ўртоқлашиш; 4) қалбаки, ясама, ўхшатиб ишланган (ясалган) нарса; **II.** сохта, қалбаки; алмаштирилмоқ, ўзгартирилмоқ; ўрнига қўйилмоқ; алмаштирмоқ, ўзгартирмоқ; ўрнига қўймоқ
1491.		badmanzari	хунуклик, кўримсизлик (*ниманидир*)
1492.		badnomi	1) шармандалик, иснод, ёмон ном

			қолдириш, ёмон отлиқ бўлиш, бадномлик, номус, шармандагар чилик; 2) йўқлиги, ёмон эътибор, доғ
1493.		badnaqshi	муваффақиятсизлик, иш ўнгмаслик, омадсизлик; ҳеч иши ўнгидан келмасликсира омади юришмаслик, омадсизлик, доим муваффақиятсизликка учраш
1494.		badane	қуруқ гавда, қолдиқ; каркас, қобирға;
1495.		badnehodi	1) ғазаб; зарда, жаҳл, ёмонлик,

			ёвузлик; сержаҳллик, баджаҳллик, дарғазаблик; аччиқланганлик, аччиғи (жаҳли) тезлик; ярамаслик; 2) пасткашлик, тубанлик, разиллик, палидлик, сафиллик, виждонсизлик; разил (палид) иш, хатти-ҳаракат, разолат, сафолат, разиллик, қабиҳлик, пасткашлик, малъунлик, ярамаслик, разолат, ярамас (қабиҳ) иш
1496.		badv;	**I.** бош, боши, учи,

		badv-u hazar	бошланиш жойи, нуқтаси; **II.** *баъзан* саҳро; чўл ва шаҳар
1497.		badvan	аввало, аввал, олдин, бошида, аввал бошда, илгари, дастлаб, бурун, илгариги вақтларда; дастлаб; даставвал, бошда
1498.		badavi	**I.** бадавий, кўчманчи араб; **II.** 1) ёввойи, ваҳший, маданиятсиз, маданиятдан орқада қолган, қолоқ, бадавий; 2) одам яшамайдиган; бўш, чўлга ўхшаган; хилват,

			овлоқ, одам кам қатнайдиган, чўл билан боғлиқ, чўлга оид
1499.		bedehkor; barge bedehkor;	1) ебитор, боқимандачи; 2) кирим; қарздор бўлиш; қарз бўлмоқ, қарз, қарздорлик;
1500.		badhey’ati	майиблик, мажруҳлик, майриқлик; хунуклик, бадбурушлик, бадбашаралик; бемаънилик, бемазалик, расволик, ярамаслик
1501.		badi;	1) ёвузлик, ёмон иш; қайғу, бахтсизлик;

		badi kardan	2) ғазаб, зарда, жаҳл, баджаҳллик, баттоллик, кек, адоват, хусумат, гина; зарар етказиш; муаммо, бахтсизлик келтирмоқ (*кимгадир* بـه)
1502.		badi’e-badoye’	**I.**1) янгилик, янги чиққан нарса (китоб, фильм ва ҳоказо); 2) антиквар буюм; **II.** بدیع [badi’] 1. га қаранг
1503.		badihe	**1.** экспромт, бадиҳа (олдиндан тайёргарлик кўрмасдан, бирданига ёзилган асар, сўзланган нутқ),

			тайёргарликсиз бирдан куй яратиш; **2.** بديهة [badihatan]га қаранг
1504.		badihatan	экспромтом (бадиҳа тарзида, тайёрланмасдан, олдиндан тайёргарлик кўрмасдан, тўғридан-тўғри, бирданига, қўққисдан)
1505.		badihegu(y)	**1.** импровизатор, бадиҳагўй; **2.** импровизация қилувчи
1506.		badiheguyi	бадиҳагўйлик, тайёргарликсиз куй яратувчи
1507.		badihi;	**1.** кўриниб турган, аён, ошкора, очиқ, очиқдан-очиқ, оўкора.

			рўйирост; очиқчасига (барала) қилинган; ўзгармас, бузилмас, ўзгартириб бўлмайдиган, қатъий, шубҳа туғдирмайдиган, шубҳасиз, шак-шубҳасиз; бегумон, аниқ;
		badihi ast;	
		badihiyyot;	шубҳасиз, албатта, турган гап, табиий, шундай, бўлмасачи;
		in az badihiyyot ast	2. بديهيات – шак-шубҳасиз ҳақиқат, чин ҳақиқат, исбот талаб қилмайдиган

			ҳақиқат, аксиома; бу-аксиомадир
1508.		badihiyyot	1) بدیهی [badihi] 2 нинг кўплиги; 2) хаёлга ҳам келмаган аҳвол, кутилмаган ҳодисалар
1509.		badihiyye; qazyeye badihiyye	بدیهی [badihiy]га қаранг; *турли хил маъноларда* аксиома
1510.		bazl; bazl kardan; bazl marhamat	1) сахийлик, очиқ қўллик, қўли очиқлик, олийҳимматлик, ҳотамтойлик; 2)тортиқ, совға, ҳадя, туҳфа, инъом; совға қилмоқ, сахийлик билан улашмоқ; илтифот

		kardan; bazl mo’soedat kardan; bazl mo’soiy kardan; az bazle sa’y-o’ kushesh frugo’zor nanamudan	кўрсатмоқ; катта ёрдам кўрсатмоқ, кенг, ҳар томонлама ёрдам кўрсатмоқ; ҳаракат қилмоқ; ўз кучини авайламоқ, аямоқ
1511.		bazle	ҳазил, қочирим, пичинг, ҳазил-мутойиба, чистон; аския, ўткир гап
1512.		bazlegu(y)	ҳазилкаш, қизиқчи, масхарабоз, кулдирувчи, комик (кулгили ролларни ижро этувчи актёр), комедия автори, комедиянавис; қочиримга уста

			одам, ҳазил-мутойибачи, аскиябоз, аскиячи, сўзамол; чистончи, тили аччиқ (ўткир) одам; бировдан кулишни яхши кўрадиган (ҳаммадан кулаверадиган одам), мазахчи
1513.		bazleguyi	ҳазилкашлик, гапга тўн кийдириб гапириш, гапга усталик; ўткир гап, қочирим, пичинг, зарофат; ақлнинг (фикрнинг) ўткирлиги, зукколик, закийлик, донолик, заковат
1514.		bo’zur	بذر [bazr]нинг кўплиги
151		bar	**I.1.** بردن

5.			[bo’rdan]нинг ҲЗН; **2.** *мураккаб сўзнинг 2-компоненти қуйидаги маънода:* 1) кўтариб (тутиб) турувчи, *масалан:* باربر [borbar] - юк кўтарувчи; юк ортиладиган; юкка, юк ташишга оид, юк ташиш, юк ташийдиган, юк; киракаш, киракаш арава ҳайдовчиси; پیغامبر [payg’ombar] - а) чопар, вакил, хабарчи, даракчи; курьер, хат ташувчи (идора хизматчиси); б) пайғамбар; башорат қилувчи,

			келажакда бўладиган нарсаларни айтиб берувчи, соҳиббашорат, соҳибкаромат; 2) бошқариб борувчи, етакловчи, етакчи, *масалан:* راهبر [rohbar] - а) йўлкўрсаткич (йўлларни кўрсатувчи китобча), йўлбошловчи, йўл кўрсатиб борувчи; тарқатувчи, ёювчи; б) раҳбар, йўлбошчи, етакчи, боошлиқ, ишбоши
1516.		bar;	**II.**1) уруғ (*ўсимлик*); фойда, ҳаён, наф, суд, баҳра; манфаат;

		az chizi bar xo’rdan	фойдаланмоқ, баҳраманд бўлмоқ, бирор нарсадан фойда чиқармоқ
1517.		bar; bar u negaristam; u bar sarash kuft; chub ro bar sang zad; sabad ro bar sar go’zosht;	**III.1. *предлог*** 1) (*бирон бир ҳара кат йўналтирилг ан шахс ёки объ ектни белгилаш да*) -да, ҳақида, бўйича; мен унга қаради м; уни бошига урди; у тошга таёқ билан урди; у саватни бошига қўйди; 2) (*бирор нарса жойлашган сиртга ишор*

		bar po’shte pil;	*а қилганда*) га; بر بام [bar bom] - томда; фил устида;
		bar man ro’shan ast ke …; bar hich kas po’shida nist;	3) *аниқ ёки тушун арли бўлган ода мга мурожаат қилганда*) бирор шахс учун; менга бу аён, менга бу аниқ …; бу ҳеч кимга сир эмас;
		bar chahor taqsim kardan;	4) *майдалашни билдирганда*) га; тўртга бўлмоқ;

		bar sho’most ke in kor ro anjom dehid;	5) (*бирор нарса қилишга мажбур бўлган шахсни тайинлашда*): сиз бу ишни охирига етказишга мажбурсиз;
		bar tebq;	6) *мураккаб ва от предлоги таркибига киради, масалан:*
		elova bar;	بر روی [bar ruy] - - га, устига; -га мувофиқ, -га биноан, -га кўра, бўйича; … га қўшимча сифатида; -дан бошқа, -дан ташқари, -дан бўлак; бунинг устига,

			шу билан бирга; - дан ортиқ; **2.: *بر феъл префикси, масалан:*** **برچیدن** [barchidan] – териб олмоқ, йиғиб қўймоқ, танламоқ, сараламоқ, йиғмоқ, тўпламоқ,
		bar on budan;	узмоқ, юлмоқ, суғурмоқ, текисламоқ, бузмоқ, текислаб (бузиб) ташламоқ,
		bar onam ke…	бузмоқ, барбод қилмоқ, мевaларни териб олмоқ; **برگشتن [bargashtan] -** орқага қайтмоқ, қайтиб келмоқ; қайтмоқ, тикланмоқ;

			ният қилмоқ, қасд қилмоқ, …моқчи бўлмоқ, йиғилмоқ, бир ерга тўпланмоқ; мен ният қиляпман …; мен қилмоқчиман …
1518.	گوشش به چیزی بدهکار نیست	bedehkor; barge bedehkor; bedehkor budan; gushash be chizi bedehkor nist	1) қарздор; миннатдор, дебитор, боқимандачи; 2) дебет, кирим; дебиторлик қарзлари ёзуви; қарздор бўлиш; қарз, қарздорлик; *сўзлашувда* у ҳеч нарсага қулоқ солмайди, у ҳамма нарсага кар
1519.		bedehkori	қарз, насия, қарздорлик;

			дебет, кирим
1520.		barot	**II.** 1) барот (*Шаъбон ойининг ўн бешинчи куни*; شعبان [sha’bon]га қаранг), Бароатдан олдинги кеча (*дафн маросими ўтказилганда*); 2) Барот (*эркак киши исми*)
1521.		baroti	1) садақа сифатида берилган кийилган, эскирган кийим; 2) куёвни келиннинг уйига кузатиб борадиган шахс
1522.		barodarxondegi	қасамёд қилган ака-укаларнинг муносабатлари
1523.		barodarko’sh	1. қонқариндошларнинг (ёки синфиий жиҳатдан яқин кишиларнинг)

			ўзаро уруши; 2. ўз оға-инисини (ёки яқин кишисини) ўлдирган киши
1524.		barodari;	биродарлик, қардошлик, дўстлик, бирлик, иттифоқ, қардошлик муносабатлари;
		barodari kardan;	ака каби муомала қилмоқ (*кимгадир* Ғ);
		daste barodari dodan;	ака-ука тутинмоқ; иноқлашмоқ, дўстлашмоқ, дўстона муносабат боғламоқ; дўст (ака-укадек) бўлиб кетмоқ; биродарлашмоқ (уруш майдонидаги қарама-қарши томон
		samte	

		berodari doshtan;	аскарлари ҳақида) – (*ким биландир* ہٖ); самимий, дўстона муносабатларга эга бўлмоқ (*ким биландир* ہٖ), ака каби муомала қилмоқ (*кимгадир* ہٖ)
1525.		baroz	1) ёғоч ханжар; 2) ямоқ (*кийимдаги ямоқ*)
1526.		bo’roz; xuruje bo’roz	нажас, ахлат, ганда, тезак, ёзилиш, ични бўшатиш, бавл, чиқаринди (нажас, сийдик); ёзилиш, ични бўшатиш, дефекация — ичакда ҳосил бўлган ахлат (нажас)нинг тўғри ичак орқали

			организмдан чиқарилиш жараёни
1527.		barozandegi	1) қадр-қиммат, эътибор, обрў; фазилат, яхши хислат, афзаллик, устунлик, ортиқлик, яхши томон; қиммат, баҳо; унвон, даража, рутба, ижобий сифат; 2) чиройлилик, гўзаллик, ёқимлилик, ҳусн, чирой; 3) мослик, мувофиқлик, муносиблик, лойиқлик, тўғри (мос) келиш
1528.		barafruxtegi	тўлқинланиш, мавж уриш; тўлқин; мавж; изтироб, ҳаяжон, ташвиш; бесаранжомлик, безовталик,

			ғулғула; ғалаён, қўзғолон, туғён, исён, алғов-далғов; ғазаб, нафрат, қаҳр, жаҳл, зарда, жаҳолат
1529.		barroqi; az barroqi oʻftodan	ялтираш, ярқираш, чақнаш, ялтираб (ярқираб) кўриниш; ялтироқлик, чақноқлик, ялтироқ (ёрқин) нур, шуъла, жилва, нур, ёғду, шуъла; нур сочиш; порлаш, гуллаш, яшнаш, барқ уриш, авж; ёрқинликни йўқотиш
1530.		baromad	1) чиқиш, чиқариш (*нашрдан*); 2) мажлисда сўзламоқ, мажлисда сўзга

			чиқмоқ; 3) сарф қилиш, сарфлаш, (бекор) кетказиш, йўқотиш; чиқим, харж, харажат
1531.		baromadegi	тепалик, баландлик, баланд жой; кўтаринкилик, олийжаноблик, юксаклик, буюклик; қаварикқлик, дўнглик, дўмбоқлик; қаварик жой, қаварик, дўнг, дўмбоқ; яққоллик, аниқлик, равшанлик, ифодалилик, туртиб чиққан жой; чиқиқ, бўртиқ, тумшуқ; кўтарилиш, чиқиш, нотекис, ғадир-будир

			тупроқ
1532.		berovo‘	*ундов сўз* офарин!, балли!, баракалла!, қандингни ур!, яша!
1533.		barohin	برهان [bo‘rhon]нинг кўплиги
1534.		bero’yyo‘leyn	ўз кўзи билан кўриб, ўз тажрибасидан ўтказиб, ўз кўзи билан
1535.		beroyegon	текинга, бепул, бекорга, пул олмай (ёки тўламай), текин, пулсиз, пул (ҳақ) олмасдан, беминнат
1536.		barbor	بربارە [barbore]га қаранг
1537.		barbore	*баъзан* юқори хона; мезонин, болохона
1538.		barbar	1) барбарлар (Шимолий Африка ғарбий қисмининг туб аҳолиси); барбар

			аёл; 2) варвар (қадимги юнонларда ва румоликларда: маданиятдан орқага қолган чет элликларга берилган ном); варвар, ваҳший, бадавий, маданият душмани; маданиятсиз одам, жоҳил, нодон; чет эллик, чет эл кишиси, ажнабий; 3) дағал, қўпол, тўнг, тўрс, хунук, ёввойи, ваҳший, қўлга ўргатилмаган, асов, маданиятсиз одам
1539.		barbarmaneshh	بربرى [barbari] I. 1 3)га қаранг
1540.		barbarmaneshhi	بربريت [barbariyyat] га

			қаранг
1541.		barbari	**I. 1.** 1) барбарларга оид, барбарлар; 2) варварларча, ёввойиларча, ваҳшийларча, варварлар билан боғлиқ; 3) ёввойи, қўпол, тийиб (чеклаб, жиловлаб) бўлмайдиган, тийиқсиз, ғоят кучли, шиддатли (*кимдир*); **II.** 1) بربر [barbar] га қаранг; 2) زبان بربری [zabone barbari] – барбар тили
1542.		barbarariyyat	варварлик даври, ваҳшийлик, ёввойилик, бадавийлик, жоҳиллик,

			золимлик, жаҳолат, даҳшат, маданий бойликларга ёввойиларча муносабат, маданиятсизлик
1543.		bartari; bartari dar havo; bartari jo‘stan; bartari dodan;	1) устунлик, афзаллик, ортиқлик, кўплик; қўли баландлик, омад, ғолиб келиш; кўп (устун, ортиқ) бўлиш; ҳавода устунлик; 2) афзаллик, ортиқлик, маъқуллик; برتری داشتن [bartari doshtan]га қаранг; афзал кўрмоқ, ортиқ деб

		bartari doshtan	билмоқ, яхшироқ деб билмоқ, маъқул кўрмоқ (*кимнидир-ниманидир* ,ҳа бар); афзаллик бермоқ (*кимгадир-нимагадир* ,ҳа бар); биринчи бўлмоқ, устун бўлмоқ (*кимдандир-нимадандир* ,ҳа бар), ортиқ бўлмоқ, ошиб кетмоқ, устун чиқмоқ (*кимдандир-нимадандир* ,ҳа бар), устунликка, афзалликка эга бўлмоқ, кўп бўлмоқ, кўпчиликни ташкил этмоқ, ортиқ бўлмоқ, устун келмоқ

			(*кимнингдир-ниманингдир устидан* بر ,به)
1544.		bartarijuyi	шуҳратпарастлик, иззатпарастлик; иззати нафс
1545.		bartani; bartani kardan	*оғзакида* манманлик, димоғдорлик, димоғи (кибр-ҳавоси) баландлик, такаббурлик, мағрурлик, такаббурона муомала, гердайиш, кеккайиш; мағрурлик, такаббурлик кўрсатиш
1546.		boʻrj;	**I.**1) минора; башня (қалъа, ҳарбий кема, танк ва шу кабиларда тўп ўрнатиладиган алоҳида баланд жой), мезана;

		bo‘rje ob; bo‘rje tonk; bo‘rje chohe naft; bo‘rje kabutar; bo‘rje noqus; bo‘rje nur; bo‘rjo’borav; bo‘rje zahre mor	водопровод минораси; танк минораси; бурғилаш вишкаси; каптархона (хонаки каптар уяси); қўнғироқхона, қўнғироқлар минораси (бутхоналарда); маяк, маёқ, машъал; 2) форт, кичикроқ қалъа, истеҳком, мудофаа иншооти; қалъа девори; *сўзлашувда* а) қутурган; ўта кучли, шиддатли;

			б) ғамгин, хафа, маъюс, маҳзун, дилабгор, дилшикаст, хафа бўлган, ранжиган, дили сиёҳ бўлган, хафа
1547.		boʻrjas	*оғзакида* нишон, мўлжал
1548.		barjoy	بجا [bajo]1га қаранг
1549.		barjastegi; barjastegihoy e zamin	1) қаварикқлик, дўнглик, дўмбоқлик; қаварик жой; қаварик, дўнг, дўмбоқ; яққоллик, аникқлик, равшанлик, ифодалилик; туртиб чиққан жой; туртик, бўртик, дўнг; тумшуқ; бирор жой (ёки ер)нинг рельефи;

			2) *архитектура* рельеф; 3) маънога эгалик, маънолилик; аҳамият, муҳим ўрин (тутиш); муҳимлик, аҳамиятлилик, зарурлик
1550.		barchasb	наклейка (ёпиштирилган нарса, қоғоз, этикетка); ясама соқол, мўйлов, қош
1551.		barx	*оғзакида* 1) зарра, бўлак, парча; асар, аломат, нишона; юклама; зарра, заррача, бир бўлак, қисм, пора; 2) қисм, бўлак, ҳисса, улуш; ёзмиш, пешана, қисмат, тақдир, насиба,

			кўргилик, тақдирнинг тақозоси, фалакнинг гардиши, замонанинг зайли
1552.		barxoʻdor; barxoʻdor shoʻdan	**I.** 1) бирор нарсадан фойдаланучи, бирор нарсадан фойда олувчи; 2) фаровон, гулловчи, гуллаб-яшновчи; бахтли, бахтиёр; **II.** Бархўрдор (*эркак киши исми*); а) фойдаланмоқ (*нимадандир* ز ا), фойда олмоқ (*нимадандир* ز ا); б) таъминланмоқ, сийланмоқ, эга бўлмоқ, хўжайин бўлмоқ,

			хўжайинлик қилмоқ (*нимагадир* ўл); в) тинч, омон-эсон бўлмоқ, роҳатд, ҳузур-халоватда яшамоқ, шод-хуррам кун кечирмоқ, гуллаб-яшнамоқ, гулламоқ, яшнамоқ, тараққий қилмоқ, равнақ топмоқ; кенг ёйилмоқ, тарқалмоқ, кучаймоқ
1553.		barxo‘rdegi	ноҳақ гапдан, ишдан етган озор, ранж; ранж-алам, хафалик, дилсиёҳлик, хафагарчилик, алам, озор, қайғу
1554.		barxi	баъзи, баъзи бир, битта

1555.		barxi	*оғзакида* қурбонлик, қурбон; қурбон бериш, воз кечиш, фидо қилиш, тикиш, баҳридан ўтиш, қурбонлик қилиш
1556.		bard; barde ajuz	**I.** *оғзакида* совуқ ҳаво, совуқ, титроқ, қалтироқ; бепарволик, совуқлик; қишнинг сўнгги совуғи
1557.		boʻrd	I 1) ютуқ, ютилган нарса (ёки пул); фойда, ютиш, фойда қилиш; ғалаба, ютуқ, устун қиқиш, ютиш; 2) фойда, ҳаён, суд, наф, баҳра, манфаат;
1558.		boʻrdoboʻrd	*оғзаки* шовқин, шовқин-сурон,

			ғовур-ғувур, шов-шув, тўполон; гувиллаш, ғувиллаш; шов-шув, довруқ, дув-дув гап, ғавғо, ола-ғовур, қий-чув, жанжал, можаро, шармандалик, машмаша
1559.		boʻrdbori; boʻrdbori kardan	чидам, бардош, сабр-тоқат, тўзим; сабот, матонат, тоқат, чидамлилик, бардошлилик, тоқатлилик: чидам, тўзим, сабр, бардош, тоқат; ўзини тута билиш; сабрли бўлмоқ, сабр қилмоқ, чидамоқ, бардош бермоқ
156		bardbard	بردابرد

0.			[boʻrdoboʻrd]га қаранг
1561.		broʻdri; broʻdri zarif	кашта, каштадўзлик, гул; нафис кашта
1562.		broʻdridoʻzi	гул тикиб безамоқ, тикмоқ,тикиб қилмоқ
1563.		bardegon	برده [barde]нинг кўплиги
1564.		bardegi; rejime bardegi	1) қуллик, қуллик тузуми, тутқунликдаги ҳаёт, тутқунлик, эрксизлик, асирлик, асорат; зарурат, мажбурият, эҳтиёж; қулдорлик тузуми; 2) *оғзакида* асир, қул, тутқун
1565.		barde-bardegon	1) қул, асир, махбус, тутқин, банди;

			2) *оғзакида* шайдойи, қул (бирор нарсага қаттиқ берилган одам)
1566.		bardedori rejime bardedori	крепостной ҳуқуққа асосланган; крепостной тузум
1567.		bardefoʻrush	қулфуруш, қул сотувчи, қул савдоси билан шуғулланувчи
1568.		bardefoʻrushi	қулфурушлик, қул савдоси
1569.		boʻrz	*оғзаки* 1) баландлик; баланд осмон, фалак, кўк; чўққи (тоғ чўққилари); 2) бўйи (*кимнингдир*); 3) тана, поя, шохча, банд, даста
1570.		barzkor va barzgar	1) деҳқон, зироатчи, ғаллакор, ғалла

			етиштирувчи (*деҳқон*); 2) Барзкор, Барзгор (*эркак киши исми*)
1571.		barzgari; barzgari kardan	деҳқончилик, зироатчилик, ғаллакорлик, ғалла етиштириш; деҳқончилик билан шуғулланмоқ
1572.		barzan	1) туман (*шаҳар*); квартал (*шаҳарнинг кесишувчи кўчалари билан чегараланган бир бўлаги*); 2) кўча, ташқари, кўча-кўй, маҳалла; 3) муниципалитет (баъзи мамлакатларда: маҳаллий ўз-ўзини идора қилиш органи)

1573.		brezent	брезент (*сув ўтказмайдиган каноп мато*)
1574.		brezenti	брезентдан қилинган, брезент
1575.		barze	**II.** *оғзаки* дарахт шохи
1576.		barzegar	برزگر [barzgar] га қаранг
1577.		barzigar	برزگر [barzgar] га қаранг
1578.		brezili	**1.** Бразилияга ва бразилларга оид, Бразилия, бразил; **2.** бразил, бразилиялик эр киши, бразил аёл
1579.		bars	туянинг югани
1580.		broʻs; broʻse kafsh; broʻse lebos; broʻse zadan (kashidan);	чўтка; поябзал чўткаси; кийим чўтка; чўтка билан тозалаш

1581.	برش داشتن	boʻresh; boʻresh doshtan	**II.**1) қатъият, жасорат, журъат, қатъийлик, узил-кесиллик, кескинлик, дадиллик; 2) ишнинг кўзини билиш: ишбилармонлик, ишчанлик, ишга чечанлик, жиддийлик; а) журъатли бўлмоқ; б) ишнинг кўзини билмоқ
1582.		barʼaks	чаппа, тескари, тескарисига, тескари қилиб; бошқача, ўзгача, нотўғри; аксинча, билъакс, қайта, қайтага; асло, йўқ, аксига, тескарисига, зиддига, терс

1583.		barf; dona barf; barfe doimi; barf miborad (miyoyad);	қор; қор учқуни; доимий қор қатламлари; қор ёғяпти (ёғмоқда);
1584.		barfob; barfob dodan	1) қор суви; 2) музли сув; 3) *сўзлашувда* сўлак оқиши (завқлангандан); *сўзлашувда* умидсизликка туширмоқ, ноумид қилмоқ; умиддан маҳрум қилиш
1585.		barfpore	қор парчалари
1586.		barfbozi; barfbozi kardan	қорбўрон ўйини; қорбўрон ўйнамоқ
1587.		barqgir	яшинқайтаргич
158		barakat-	**I.**1) мўллик,

8.		barakot; az tu harakat az xudo barakat;	мўл-кўллик, мўлчилик, сероблик, серобгарчилик, тўкин-сочинлик, барака; фаровон ҳаёт, фаровонлик, тўқчилик, кўплик; 2) тинч ҳаёт, тинчлик, хотиржамлик, соғ-саломатлик, роҳат-фароғат; 3) дуо қилмоқ, фотиҳа бермоқ, маъқуллаш, маъқул топиш, қувватлаш, манзур кўриш, ижобий баҳо, мақтов, таҳсин; сендан ҳаракат мендан баракат (худога ишон, лекин ўзинг ҳам дангаса бўлма); 4) худонинг

		az barakat;	марҳамати, роҳат, фароғат, ҳузур; ёрдам, кўмак, мадад;
		az barakate ko‘makhoye u;	**II.** *отдан ясалган предлог* туфайли, сабабли, орқасида, натижасида, шарофати билан;
		barakat dodan;	унинг ёрдами туфайли;
		barakat kardan	*баъзан* дуо қилмоқ, фотиҳа бермоқ; оқ йўл тиламоқ, оқ фотиҳа бермоқ, ижозат (рухсат) бермоқ, розилик бермоқ, шукур қилмоқ (*кимгадир-нимагадир* بـ); а) бой (сероб, мўл-кўл) бўлмоқ,

			тўлиб-тошиб ётмоқ, жуда кўп бўлмоқ, мўл-кўл бўлмоқ; б) برکت دادن [barakat dodan]га қаранг

Тиббиётга (медицинага) оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ӣ-І	
1.	آب دزدک	obdo’zdok	шприц (*укол қиладиган, баданга дори юборадиган асбоб*), пипетка, дори томизгич;
	آب دزدک زدن	obdo’zdok zadan	а) эмламоқ, укол қилмоқ, томирга ёки тери остига

			дори юбормоқ; б) дори сепмоқ, пуркамоқ
2.	آبریزش چشم	obrizesh cheshm	кўз шиллиқ пардаси
3.	آبله آبله خونی آبله درآوردن (گرفتن) آبله بستن آبله کوبیدن	ob€le ob€le xuni ob(e)le darovardan (gereftan) ob(e)le bastan ob(e)le kubidan	1) қора чечак; 2) ўрни (изи), чўтир; 3) сув пуфакчаси, сув қавариғи; 4) , угри чечак касаллиги билан оғримоқ чечак билан бужмаймоқ чечакка қарши эмлаш
4.	آبله کوبی	ob€lekubi	чечак чекиш,

	آبله کوبی کردن	ob€lekubi kardan	чечакка қарши эмлаш эмлаш
5.	آبله گاوی	ob(e)le(ye)govi	чечакка қарши эмлаш, чечак детрити (*чечак эми, чечакка қарши эмланадиган препарат*)
6.	آپاندیس	opondis	аппендикс (*кўричакнинг пастки қисмида жойлашган чувалчангсимон ўсимта*)
7.	آپاندیسیت	opondisit	аппендицит (*ичакнинг яллиғланиши*)
8.	اپیدمی	apidami	эпидемия (*инфекцион касалликларн шп маълум ҳудудда, одатдагидан кўп*

			тарқалиши)
9.	اپیدمیولوژی	epidemioloji	эпидемиология (*тиббиётнинг бир соҳаси. Инфекцион касалликларнинг келиб чиқиш сабаблари, таркалишини ўрганувчи соҳаси*)
10.	اپی لپسی	epilepsi	эпилепсия, тутқаноқ
11.	اتساع قلب	etteso’ye qalb	юракнинг кенгайиши
12.	اثناعشر روده اثناعشر	esnoashar ruda esnoashar	ўн икки бармоқли ичак
13.	اجابت شکم (معده)	ejobate shekam (me’da)	тиббий стул
14.	آجل	ojo’l va ojal	кекириш
15.	ورید اجوف	aried ajuf	вена каваги
16.	احتباس بول، احتباس البول	ehtebose bo’vl ehteboso’lbo’vl	сийдикни ушлаб (тутиб) туриш
17.	احتجام	ehtejom	қон олдириш,

			қон стаканларидан фойдаланиш
18.	احتقان	ehteqon	ичакни ювиш, клизма, ҳуқна
19.	احتلام	ehtelom	поллюция, эҳтилом (*жинсий аъзолардан намлик чиқиши*)
20.	احمرار	ehmeror	эритема (терининг маълум бир жойи ёки анчагина қисмининг қизариши)
21.	اختلال روحی (دماغ، حواس)	extelole ruhi (demog’, havos)	руҳий зўриқиш, психик касаллик, руҳий касаллик, жиннилик
22.	اختلال معده	extelole me’da	ошқозон бузилиши
23.	اختلال مشاعر	extelole mashoer	اختلال انداختن [extelol andoxtan] га

			қаранг
24.	اختناق رحم	extenoqe rahm	асабий-руҳий касаллик (аёлларда)
25.	اخلاط اخلاط اربعه	axlot axlote arba’a	خلط [xelt] II нинг кўплиги; Тиббиётга кўра тирик организмда жойлашган тўрт асосий унсур: қон, сафро, қора сафро ва шиллиқ қават
26.	آدر	oder	*баъзан* ланцет (дудама, хирурглар ништари); скальпель, хирург пичоғи (махсус пичоқча)
27.	ادرار جای ادرار	edror joye edror	**I.**1) сийдик, пешоб; 2) сийиш, бавл қилиш; писсуар (ҳожатхонада

	ادرار کردن	edror kardan	: сийдик оқиб кетадиган чаноқ); пешоб қилмоқ, сиймоқ
28.	اراقت، اراقه	eroqat, eroqe	сийиш, бовул қилиш
29.	ارتپدی	o’rto’pedi	ортопедия (тиббиётнинг суяк иллатларини ўрганадиган ва уларни даволаш билан шуғулланадиган бўлими)
30.	ارتیاش	ertiyosh	ҳолатининг яхшиланиши
31.	آروغ آروغ زدن	orug’ orug’ zadan	1) кекирик, кекириш, ўқчиш; кекириб (ўқчиб) қайтариш; 2) сарқит, қолдиқ; кекирмоқ, ўқчимоқ
32.	آسپیرین	ospirin	аспирин

33.	استحاضه	estehoze	ҳайз (менструация) – (аёллар бачадонидан ҳар ойда бир марта келадиган қон, ой кўриш)
34.	استحاله	estehole	1) метаморфоза (ривожланиш натижасида бошқа кўринишга ўтиш, бошқа тусга кириш, айланиш), ҳолат ўзгариши, бошқа нарсага айланиш, ўзгариш, бошқа нарсага айлантириш, ўзгартириш, трансформация (бир ҳолдан бошқа

	استحاله شدن؛ استحاله کردن	estehole sho’dan; estehole kardan	ҳолга ёки бир шаклдан бошқа шаклга ўтиш, ўзгариш, бир ҳолдан бошқа ҳолга ўтказиш, ўзгартириш); 2) имкони (иложи, имконияти) йўқлик, бажармаслик, бажариб бўлмайдиган (*бирор нарсани*); 3) *кимё* тикланиш; ўзгармоқ, ацланмоқ, бир ҳолатдан бошқа ҳолатга ёки бир шаклдан бошқа шаклга айланмоқ, ўзгармоқ; ўзгартирмоқ, бошқа

			нарсага айлантирмоқ
35.	استخوان بند	o’sto’xonband	1) шикастабанд, синиқчи (чиққан-синган суякни солувчи табиб); 2) тахтакач
36.	استخوان بندی؛ استخوان بندی عمارت؛ استخوان بندی کردن	o’sto’xonbandi o’sto’xonbandi ye emomrat; o’sto’xonbandi y kardan	1) скелет, суяк; 2) синч, қобирға, каркас; бино скелети; 3) иншоот синчи; синч ўрнатмоқ
37.	استخوان درد	o’sto’xondard	суяк оғриғи
38.	استخوان سازی	o’sto’xonsozi	остеогенез (суяк шаклланиши ҳақидаги таълимот)

39.	استخوانی؛ سل استخوانی؛ دستهای استخوانی؛ چهره استخوانی؛ شانه استخوانی؛ استخوانی شدن	o’sto’xoni sili o’sto’xoni; dasthoye o’sto’xoni; chehreye o’sto’xoni; shoneye o’sto’xoni; o’sto’xoni sho’dan	1) суяк, суякка оид; сил остеомиелити; 2) суякдор, суяги йўғон, қуруқ суяги қолган, ғоят озғин; суякли қўллар; юқори ёноқ суяклари; 3) суякдан қилинган, суякдан тайёрланган; суякли тароқ;

			совимоқ, қотмоқ (мурда ҳақида), суякка айланмоқ, суяк бўлиб (суякка ўхшаб) қотиб қолмоқ
40.	استرپتوک ک	esterepto’ko’k	стрептококк (йирингли яллиғланиш бактерияси)
41.	استرپتومیسین	esterepto’misin	стрептомицин (антибиотик дори тури)
42.	استرخاء؛	esterxo	1) қувватдан (кучдан) кетиш, дармони қуриш, бўшашиш, заифлашиш, қувватсизлик, дармонсизлик,

	استرخاء عضلات؛ استرخاء عضاء	esterxo azalot; esterxo azo’	заифлик, беқувватлик; юмшатиш, мулойимқилиш, юмшаб қолиш, мулойим бўлиш; а) мушакларнинг атонияси; б) мушакларнинг уйқучанлиги; 2) фалаж, шол; оёқ-қўлларнинг фалажи
43.	استريكنين	estriknin	стрихнин (кучли заҳар)
44.	استريل	esteril	стерилизация ланган, стерилланган, стерил,

			микробларда н тозаланган, тоза
45.	استریلیزه؛ استریلیزه شدن؛ استریلیزه کردن	Esterilize esterilize sho’dan; esterilize kardan	стерилизация ланган, стерилизация қилинган; стерилизация ланмоқ, стерил бўлмоқ, микробларда н тозаланмоқ; стерилизация ламоқ, стерилизация қилмоқ, стерилламоқ, микробларда н тозаламоқ
46.	استسقاء؛	estesqo’;	1) *тиббиёт* истисқо (юрак, буйрак ва шу кабиларн инг касаллан иши

	استسقاء بطن؛ استسقاء دماغ؛ دعای استسقاء	estesqo’ batan; estesqo’ demog’ duoye estesqo’	натижаси да тана тўқимаси да сув тўпланиш касаллиги), шиш; қорин бўшлиғининг томчилари, асцит; мия томчилари, гидросефали; 2) *оғзаки* сув учун ибодат; ёмғир учун ибодат, ёмғир сўраш ибодати
47.	استشمام؛ استشمام	esteshmom; esteshmom	1) ингаляция си, ҳидламоқ; 2) (исни сезиш) қобилияти

	کردن	kardan	; а) бурун орқали нафас олиш, ҳидлаш; б) ҳидламоқ, искамоқ ҳидни (исни) сезмоқ
48.	آستم	ostm	астма (зиқнафас) – майда бронхларнинг торайиши, шиллиқ пардасининг кўчиши ва ичига шилимшиқ тиқилиши, бронхиал ўтказувчанли книнг бузилиши, ҳаракат фаолиятинин г издан чиқиши натижасида вақт-бевакт

			нафас қисиши ва бўғилиш хуружи билан ўтадиган аллергик касаллик
49.	استنشاق؛ استنشاق کردن	estenshoq estenshoq kardan	1) нафас олиш, ҳидлаш, искаш; 2) ингаляция; 3) разведка қилиш, синчиклаш, суриштириш; а) нафас олмоқ, тин олмоқ, жонлантирмоқ, руҳлантирмоқ; ҳидламоқ, искамоқ; б) *тиббиётда* ингаляция қилмоқ; в) разведка қилмоқ, синчиклаб текширмоқ

50.	استوماتیت	esto’motit	стоматит (оғиз бўшлиғида, шу жумладан, ёноқ, тил ва милк шиллиқ қаватларида кенг тарқалган яллиғланиш)
51.	آستیگماتیسم	ostigmotism	*оптика* астигматизм – (кўз шох пардасининг сферик шакли бузилиши билан боғлиқ бўлган кўриш нуқсони)
52.	اسر	o’sr	*баъзан тиббиёт* сийдикни ушлаб туриш
53.	اسطنوز؛	esteno’z	стеноз – найсимон аъзолар (ҳиқилдоқ, трахея, бронхлар, қизилўнгач,

	اسطنوز مری	esteno’ze mari	ичаклар, артериялар ва б.), шунингдек, физиологик тешиклар (мас, юрак чап бўлмачаси ва қоринчаси орасидаги тешик)нинг торайиши; қилтомоқ стенози
54.	اسقربوط	esqarbut	اسکربوت [esko’rbut] га қаранг
55.	اسکات درد	eskote dard	оғриқни йўқотиш, оғриқни юмшатиш;
56.	اسکالپل	eskolpel	скальпель, жарроҳ (хирург) пичоғи (махсус пичоқча)
57.	اسکربوت	esko’rbut	цинга, лавша, зангила

			(милк касаллиги)
58.	اسکرک	eskerak	*баъзан* ҳиқичоқ, ҳиқичоқ тутиш
59.	اسکلت	eskelet	скелет
60.	اسکلروز	esklero’z	склероз (аъзолар, томирлар девори ва тўқималарни нг специфик функционал элементлари (без ҳужайралари, мускул толалари ва б.) ўлиб, ўрнини бириктирувчи тўқима эгаллаши натижасида уларнинг қаттиклашиш и. Склеротик ўзгаришларн инг ривожланиши

			шикастланган аъзо функциясининг пасайишига олиб келади)
61.	آسم	osm	астма (зиқнафас) – бу ўпка бронхлардаги яллиғланиш хисобига нафас олишни қийинлашуви хисобланади
62.	اسهال؛ اسهال خونی (دموی)؛ اسهال گرفتن	eshol; eshole xuni (damvi); eshol gereftan	ич кетиш, ичбуруғ, дизентерия, меъда бузилиши; қон аралаш ич кетиш; дизентерия; ҳазмсизликдан азият чекмоқ
63.	اسهالی	esholi	ичбуруғ касаллигидан азият чекувчи

64.	آسیب شناسی	osibshenosi	травмотология (тиббиётнинг травматик касалликлар – синган-чиққанлик, шикастланиш сабабларини ҳамда уларни даволаш йўлларини ўрганувчи бўлими)
65.	اشتداد بیماری	eshtedode bimori	пароксизм (касалликнинг ўқтин-ўқтин тутиб қолиши)
66.	اشتیم	eshtim	*оғзаки* йиринг, фасод
67.	اشواک	ashvok	شوک [sho’k] нинг кўплиги
68.	اصفرار	esferor	1) сариқлик, заҳиллик; 2) сариқ касаллиги
69.	اطاق عمل جراحی	o’toqe amale jarrohi	операцияхона
70.	اطباء	atbo’	طبیب

			[tabib]нинг кўплиги
71.	اطلاق شكم	etloqe shekam	*баъзан* ич кетиш, ичбуруғ, дизентерия
72.	اطياب	atyob	طيب [tib] 1 нинг кўплиги
73.	ضميمه اعور؛ ورم ضميمه اعور	zamimaye a’var; varame zamime a’var	2) кўр ичак; аппендицит (кўр ичак ўсимтасининг яллиғланиши)
74.	ورم اغشيه دماغ	varam ag’shiye bemog’	менингит (бош ва орқа мия пардасининг яллиғланиши)
75.	آفازی	ofozi	афазия (апира олмаслик, сўзлаш қобилиятини нг бузилиши)
76.	افيون؛	afyun;	афюн, опиум, таряк (кўкнор шираси ва ундан тайёрланган

			қорадори)
77.	اكزما؛ اكزما خشک	ekzemo; ekzemoye xo’shk	экзема (турли кўринишдаги тошмалар, қичишиш, ачишиш билан бирга иммун тизимининг сусайиши билан кечадиган терининг сурункали ва қайталанувчи касаллиги); қуруқ экзема
78.	اگزما	egzemo	اكزما [ekzemo] га қаранг
79.	آلبومين	olbumin	альбумин (организмда плазма ўрнини босувчи қон препаратидир. Унинг асосий вазифаси – қоннинг коллоидли-

			онкотик босимини тутиб туришдир)
80.	التوا؛ التوا امعاء	eltevo; eltevoye am’o	1) қуюлиш, ивиш, буриш, буралиш; ичакларнинг буралиши; 2) ўралиш, буралиш
81.	التهاب؛ التهاب امعاء؛ التهاب لوزتين؛ جريان	eltehob; eltehob emo’; eltehobe luztin; jarayone eltehob	1) кучли ҳаяжон, иситма; 2) *тиббиёт* яллиғланиш, ёлиқиш; энтерит, ингичка ичакнинг яллиғланиши; ангина (танглай муртак безларининг яллиғланиши билан кечадиган ўткир

	التهاب		инфекцион касаллик); яллиғланиш жараёни; 3) яллиғланиш, офтобда қорайиш
82.	آلرژی	olerji	аллергия (киши организмида ташқаридан таъсир қилувчи аллергенлик хусусиятига эга бўлган ҳар хил ёт моддаларга нисбатан пайдо бўладиган ўзига хос реакция)
83.	الکتروکارد یوگراف	elektro’ko’rdio ’grof	*тиббиётда* электрокарди ограф
84.	معالجه الکتریکی	muolajaye elektriki	электротерап ия (электр токи билан

			даволаш)
85.	الیگاتور	aligotur	клизма, ҳуқна (*мослама*)
86.	آماس؛ آماس استخوان؛ آماس کردن	omos; omose o’sto’xon; omos kardan	шиш, ўсма, қаварик, ғурра, шишган жой; суяк яллиғланиши; шишмоқ, шишиб кетмоқ, ғурра бўлмоқ
87.	آماسیدن	omosidan	آماس کردن [omos kardan] *га қаранг* (آماس [omos] га мувофиқ)
88.	ام الامراض	o’mmo’lamroz	касалликнинг асосий сабаби, барча касалликларнинг онаси
89.	ام الصبیان	o’mmo’ssebyon	*оғзаки* 1) болалар эпилепсияси (тутқаноқ касаллиги);
90.	اماله؛	emole;	1) клизма,

	اماله کردن	emole kardan	ҳуқна, яхшилаб ювиб тозалаш; 2) ҳуқна, клизма; ҳуқна (клизма) қўймоқ
91.	آمبولانس؛	ombulons;	1) кўчма госпиталь; 2) (*тожикча* اتومابیل آمبولانس) – [o’tumobile ombulons] – тез ёрдам машинаси
92.	آمپول؛ آمپول زدن؛ آمپول چیزی زدن	ompul; ompul zadan; ompul chizi zadan	ампула (ичига дори солинган ва оғзи пайвандлаб бекитилган найчасимон шиша идиш); укол қилмоқ; ниманидир укол қилиб

			юбормоқ, қуймоқ
93.	امتلاء؛ امتلاء معده	emtelo’; emtelo’ye me’da	тўлалик, тўлиқлик, тўлдирилганлик; ошқозоннинг (ғализ овқатдан) бузилиши
94.	امتیک	emetik	қустирадиган, қайт қилдирадиган
95.	امشی؛ امشی زدن	emshi; emshi zadan	эмши (*ҳашаротларни йўқ қилиш учун мўлжалланган хушбўй дори*); эмшини майдалаб сепмоқ
96.	امعاء؛ التهاب امعاء؛	am’o; altehobe am’o;	معا [mea] нинг кўплиги; ингичка ичакнинг яллиғланиши;

	امعاء و احشاء	am’o va ahsho	ичак-қорин
97.	آمیزشی؛ آمیزشی بیماری های	omizeshi; omizeshiye bimorihoyi	таносил, таносил касалликлари га оид; таносил касалликлари
98.	انبرک	ambo’rak	1) пинцет, қисқич, искак, мўйчинак; 2) انبردست [ambo’rdast] га қаранг
99.	انتفاخ؛ انتفاخ معده	entefox; entefoxe me’da	*баъзан* 1) шишиш, бўртиш, кепчиш, қаппайиш, кўтарилиш, шиш, бўртиқ, дўнг; қорин шишиши (гуп бўлиши)
100	انژکسیون	anjeks(i)yo’n	инъекция

.			(тери остига, мушакларга ёки томирга дори юбориш, укол), укол қилиб юбормоқ, қуймоқ
101.	آنژین	onjin	ангина (томоқ шиллиқ пардасининг, хусусан бодомсимон безларнинг яллиғланиши дан иборат касаллик)
102.	انسداد عروق	ensedode o’ruq	қон томирларининг (бекилиб) тўсилиб қолиши
103.	آنسفالیت	onsefolit	энцефалит (бош миянинг яллиғланиши)
104.	انسولین	ansulin	инсулин (қорин ости безида ишлаб чиқариладига

			н ва қонда қанд моддасининг кўпайишига тўсқинлик қиладиган гормон)
105.	انفاركت	enforkt	инфаркт (бирор органнинг маълум қисмига қон етарли келмаслиги натижасида, шу жойдаги тўқималарни нг ўлиши)
106.		anfeks(i)yo’n	инфекция (касаллик пайдо этадиган микроорганизмлар туфайли касалликнинг юқиши, юқтиришлик)
107.	انفلوآنزا	anfluonzo	инфлюэнца (нафас йўлларининг оғир

			яллиғланиши), грипп, юқори нафас йўлларининг катараси
108.	انقلاب مزاج	enqelob mazoj	а) кўнгил айниш, беҳузур бўлиш, қайт қилгиси келиш; б) денгиз касали (денгиз тўлқинидан бош айланиши, кўнгил айниши)
109.	آنمی	onemi	анемия, камқонлик
110.	آنوریسم	onevrism	аневризм (артериянинг бир еридаги кенгайиш)
111.	اورتوپدی	o’rto’pedi	ортопедия (медицинанинг суяк иллатларини ўрганадиган ва уларни

			даволаш билан шуғулланадиган бўлими)
112.	اورمی	uremi	уремия (буйрак фаолиятининг бузилиши туфайли пайдо бўладиган касаллик-организмнинг заҳарланиши)
113.	اوریون	o’reyo’n	тепки (*болалар касаллиги*)
114.	آویتامینوز	ovitomino’z	авитаминоз (витаминлар етишмаслиги натижасида рўй берадиган касаллик)
115.	آویزنده	ovizande	1) суспензорий (урологик касалликларни даволаш мақсадида кийиладиган

			махсус кийим);
116.	ایلاوس	ilovus	1) ичакларнинг беркилиб қолиши, ичаклардан овқат ўтмай қолиши; 2) ичакларнинг буралиши (буралиб қолиши)
117.	اینکوباسیون؛ دوران اینکوباسیون	inkubas(i)yo’n; davrone inkubas(i)yo’n	инкубация (тухумдан жўжа ёки пилла қурти очириш); инкубация даври
		ب	
118.	باد سرخ؛	bode so’rx	сарамас (юқумли тери касаллиги), сарамас (юқумли тери касалининг)

			яллиғланиши;
119.	باد فتق	bode fatq	грижа, дабба, чурра тушиш
120.	باد فرنگ	bode farang	باد سرخ [bode so’rx] га қаранг
121.	باد مفاصل	bode mafosel	а) подагра (*модда алмашинувининг бузилиши туфайли юз берадиган, бўғинларни, бармоқларни қизишгандай зирқиратиб оғритадиган касаллик*); б) артрит, бўғинларнинг яллиғланиши; бўғим ревматизми, бўғимлардаги бод
122.	باد رحم	bode rahm	кўз айланаси
123.	بادبر	bodbo’r	بادشکن [bodshekan] га қаранг
124	بادخایه	bodIxoye	1) грижа,

.			дабба, чурра тушиш; 2) بادکنک [bodkanak]га қаранг
125.	بادزهر	bodzahr	پادزهر [podzahr]га қаранг
126.	بادزهره	bodzahre	*оғзакида* 1) тонзиллит (томоқ бодомсимон безларининг яллиғланиши); 2) дифтерия, бўғма (асосан болалар касаллиги)
127.	بادسرخ	bod(e)so’rx	сарамас (*юқумли тери касаллиги*), тери яллиғланиши
128.	بادشکن	bodshekan	**I.** ичакдан газ ҳайдовчи, ел чиқарадиган; **II.**1) ел чиқарадиган воситалар; 2) шамол

			тўсадиган ойна (*автомобилники*)
129.	بادکردگی؛ بادکردگی شکم؛ بادکردگی رگ دوالی	bodkardegi; bodkardegiye shekam; bodkardegiye regdavoli	1) бўртиш, шишиш, кепчиш, қаппайиш, кўтарилиш, шиш, ўсма; қаварик, ғурра, шишган жой, шишганлик, керкканлик, солқиганлик; қорин шишиши (гуп бўлиши); варикоз вена қон томирларини нг шишиши; 2) яллиғланиш
130.	بادکش؛	bodkash;	1) *тиббиётда* банка; 2) сўрғич (баъзи текинхўр

	بادکش معدن؛ بادکش کردن	bodkashe ma’dan; bodkash kardan	ўсимлик ёки ҳайвонларни сўриб олишга мослашган органи) (*масалан зулукларда*); 3) тортувчи труба, қувур; тортувчи қувур тешиги; кондаги тортувчи қувур; 4) ичакдан газ ҳайдовчи, газ чиқарадиган мослама; 5) *оғзакида* чигиртка териси; банка қўймоқ (*кимгадир* ға)
131.	باسور	bosur	بواسير [bavosir] га қаранг
132.	باسیلر	bosiler	бациллага оид
133	بافت	boftbardori	биопсия

.	برداری		(даволаш ва касалликни аниқлаш мақсадида тирик одамнинг тўқима ёки бирор аъзосидан бир қисмини кесиб олиб текшириш)
134.	بافت شناس	boftshenos	гистолог (*одам ва ҳайвонлар организмининг тўқималарини ўрганувчи мутахассис*), гистология мутахассиси
135.	بافت شناسی	boftshenosi	гистология (организм тўқималарининг тузилиши ва ривожланиши ҳақидаги фан)
136.	باند؛	bond;	2) бинт, боғич, боғ,

	زخم بندی	zaxme bandi	тахтакач; боғлов бинти
137.	باند مشمع	bonde mo’shamma’	малҳам боғлагич
138.	بانداژ؛ بانداژ کردن	bondoj; bondoj kardan	1) боғлаш, боғлаб қўйиш, боғланадиган нарса, боғ, боғич; боғични боғламоқ; 2) боғич, боғ, бинт; бандаж, қуллоб (тананинг каасал жойини танғиб қўядиган махсус камар); боғлаб қўймоқ, бинтламоқ, бинт билан боғламоқ, боғлаб қўймоқ;

			боғични, бандажни боғлаб қўймоқ
139.	باندپیچ؛ باندپیچ کردن	bondpich; bondpich kardan	боғлаш, боғлаб қўйиш, бинтлаш, бинт билан боғлаш; бинт билан ўрамоқ, бандаж қилмоқ
140.	باندپیچی؛ باندپیچی کردن	bondpichi; bondpichi kardan	боғламни, бинтни ўраш; боғламни, бинтни ўрамоқ
141.		bo’sur, bo’surot; bo’sure selli; bo’sure gushti	بثر [basr]нинг кўплиги; сил бўртмачаси (шиши); *сўзлашувда* бегона эт (узоқ

			битмаган ярада ҳосил бўлган эт)
142.		bach(ch)exor	2) *тиббиётда* бачадон полипи - эндометрий шиллиқ қаватида ўсиб чиққан ўсма, бачадон ўсимтаси
143.		bach(ch)exo’r, bach(ch)exo’re	بچه خوار [bach(ch)exo’r]га қаранг
144.		bo’xur-baxur	ингаляция (буғ ёки пар шаклидаги шифобахш нарсалар билан нафас олдириб даволаш)
145.		baxye; baxye ro	3) *тиббиёт* (ярани) тикмоқ, чокламоқ; 4) (ярани) тикмоқ, чокламоқ;

		bardoshtan (kashidan); baxye zadan (kardan);	*тиббиёт* (ярадан) ипни суғуриб олмоқ; а) тикмоқ; қамимоқ, қавиқ қилмоқ; чатмоқ, кўкламоқ, чатиб (кўклаб) қўймоқ; тикмоқ, чатмоқ, ямамоқ, тикиб (чатиб, ямаб) қўймоқ; қўшиб тикмоқ, уламоқ, қурамоқ; тикмоқ, тикиб қўймоқ, қадамоқ, ўтқазмоқ; б) бахялаб тикмоқ, босмоқ, чокламоқ;

			в) *тиббиёт* ярани боғлаб қўймоқ;
146.		badmazoj	1) минғир, мижғов; жанжалкаш, тез аччиқлана диган, дарров ғазаблани б (ғижиниб) кетадиган, сержаҳл, серзарда; жиззаки, жиртаки, ҳадеб нолийвера диган, минғир-минғир, вайсақи; 2) касалманд, дардчил, тез-тез касал бўлиб турадиган, касалдан

			чиқмайдиган; оғриқли, аламли, оғритадиган, азоб берадиган, дармонсиз, холсиз, қонсиз, озғин; ўсмай қолган, сўлғин, нимжон, пачақ, кучсиз, бемажол
147.		badmaze	мазасиз; мазаси, таъми йўқ, таъмсиз, бемаза
148.		badmast	**1.** ўлгудай маст; **2.** безори, уриш-жанжал (тўполон) қилувчи, уриш-

			жанжал чиқариб, муштлашиб тартибни бузувчи, тўполончи, безори
149.		badmasti; badmasti kardan	маст тўполончи; мастлигида жуда бебош (тўполон, жанжал) қилмоқ, уриш-жанжал чиқариш
150.		badmo’omelegi	ишдаги (бизнесдаги) инсофсизлик; савдода ёлғончилик, муттаҳамлик, қаллоблик, ғирромлик
151.		badmo’omele	ишдаги инсофсизлик, виждонсизлик; савдодаги инсофсизлик,

			муттаҳамлик, қаллоблик
152.		badmanzar	жуда хунук, кўримсиз, бадбашара, ножўя (*нимадир*)
153.		badhazmi	овқат ҳазм қилишнинг ёмонлиги; меъданинг сустлиги (овқатни ҳазм қила олмаслиги); овқат ҳазм қилиш бузилиши
154.		beronkor	замбил, санитария носилкаси, санитарлар носилкаси; беморлар олиб юриладиган носилка
155.		barsom	плеврит, зотилжам (*ўпканинг яллиғланиш*

			касаллиги)
156.		baras	1) экзема (тери яллиғланиш касалликлари, хусусан дерматитнинг энг кенг тарқалган тури); 2) тери касаллиги
157.		barfak	тил (оғиз) оқариши, еликиш (аксари чақалоқларда бўладиган касаллик)
158.		moʻolejeye barqi	электр (токи) билан даволаш

Таомга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ӣ-І	
1.	آب زیپو	obezipo’	сув (шўрванинг суви)
2.	آبگوشت	obgusht	нўхат ва ловия солинган гўштли шўрва
3.	آبلوج، آبلوچ، آب نبات	obluj, obluch, obe nabot	обакидандон (конфет) обаки
4.	ابودردا آش ابودردا	abudardo oshe abudardo	маърака оши
5.	ادام	edom	нон билан истеъмол қилинадиган таом
6.	آدامس	odoms	чайналадиган сақич
7.	آرداب	ordob	хом атала, ардоб
8.	آردااله	ordole	ундан

			тайёрланган атала, обиёвғон, ёвғон шўрва, ёвғон хўрда
9.	اردور	o’rdo’vr	газак (*иссиқ овқатдан олдин истеъмол қилинадиган*)
10.	اردہ، آردہ (حلوای اردہ)	arde, orde	кунжут унидан тайёрланган холва
11.	ارغفه	arg’efe	رغیف [rag’if]нинг кўплиги
12.	آش؛ آش پشت پا؛	osh; osh po’shte po;	1) ёвғон шўрва; *сўзлашувда* (*кимдир кетганидан уч кундан сўнг тайёрланадиган*) анъанавий ёвғон шўрва; 2) таом, овқат, емиш;

			3) оҳор, нишаста;
13.	اشبل، اشبل ماهی	ashbal, ashbale mohi	икра, увилдириқ (балиқ, бақа ва ҳоказо тухуми, уруғи)
14.	اشبیل	eshbil	اشبل [ashbal]га қаранг
15.	اشپل	o’shpo’l, ashpal	اشبل [ashbal]га қаранг
16.	اشکنه	eshkene	ун, пиёз ва тухум билан зираворланган шўрва
17.	افراه	afroh	*оғзаки* маҳкумлар учун тайёрланган таом
18.	آفروشه	ofrushe	ун, сариёғ, асал ва хурмодан тайёрланган ҳолва тури
19.	آگنج	oganj	*оғзаки* 1) сосиска, колбаса; 2) лиқ тўлган, тўлиқ,

			тўлдирилган
20.	اماج	o’moj	буғдой унидан тайёрланган суюқ бўтқа
21.	املت	o’mlet	қуймоқ, омлет
22.	انجبين	anjebin	انگبين [ango’bin] га қаранг
23.	انگبين	ango’bin	асал, бол
24.	انگشت پيچ	ango’shtpich	қуюқ шинни, қиём
ب			
25.	بادام بوره	bodomburee	бодомдан тайёрланган ширинлик тури
26.	بادام سوخته	bodomesuxte	шакарда қовурилган бодом; майдаланган қовурилган ёнғоқ ва шакарнинг қалин ёғли массаси
27.	بادام قندی	bodomqandi	*бодомдан тайёрланган*

			ширинлик тури
28.	بارسق	borso’q	باسلق [boslo’q] га қаранг
29.	باسلوق، باسلق	boslo’q	крахмал ёки ун, бодом ёки ёнғоқдан узум шарбати ёки шакар сиропида қайнатилган ширинлик тури
30.	باقلاوا، باقلوا	boqlovo, boqlava	паҳлава (*бодом билан тўлдирилган найчалар шаклидаги ширинлик*)
31.	بامیه	bomiye	**II.** ширин қиём (пахта ёки кунжут ёғи ва нордон сут билан тайёрланади)
32.	بدرقه	badraqe	**II.** бульон, қуруқ қайнатма шўрва (*бемор томонидан заифлашганда*

			н сўнг ичиладиган)
33.	بربری	barbari	**II.** барбари (юпқа ясси нон шаклидаги нон тури)
34.	برش	bo‘rsh	борш (*лавлаги солинган карам шўрва*)
35.	برغول	bo‘rg‘ul	1) янчилган буғдой; 2) майдаланган ёки янчилган буғдойдан тайёрланган бўтқа; 3) ҳолва тури

Сифат сўз туркумига оид атамалар
Прилагательные термины
اصطلاحات صفتی

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
Ӏ-І			
1.	آبشت	obasht	1) пана; 2) разведкачи
2.	آبشتگاه، آبشتگه	obashtgoh, obashtgah	1) пана; 2) ҳожатхона, ҳалажой
3.	ابژکتیف	objektiv	1)объектив (*онгдан ташқарида бўлган онгга*

			бевосита боғлиқ бўлмаган) 2) холисона, бетараф
4.	ابژکتیویسم ابژکتیویسم بورژوایی	objectivism objectivism burjuvoiy	объективизм (ижтимоий ҳаёт ҳодисаларини пассив қайд этиш билангина чекланиб, уларни абадийлаштиришга, қаратилган идеалистик, фалсафий оқим, метод) буржуа объективизми
5.	آب کرده	obkarde	1) *бўлган ёғ*); 2)эритилган (*металл*)
6.	آبکشیده مثل موش آبکشیده	obkashide mesle mush obkashide	**I.**1) ювилган; 2) намланган; сичқон каби хўл (*шалаббо бўлган одам*

	به انگلیسی آبکشیده حرف میزند	be englisi obkashide harf mizanad	*ҳақида*); 3)йиринглаш (*яра*); 1) кда яхши, эркин (*қайсидир тилда эркин сўзлашмоқ*) у инглиз тилида яхши гаплашади
7.	آبگون	obgun	1) 2)
8.	ابلق ابلق ایام (چرخ فلک)	ablaq ablaq ayyom (charxe falak)	**I.**1) қийшиқ; 2) олачипор, олатароқ, ҳар хил рангдаги, хилма-хил; **II.** шилимшиқ, султон (*безатиш*) а) б) вақт
9.	ابله	ablah	1) эссиз, миясиз, калтафаҳм, идроксиз, бефаҳм;

			тентак, аҳмоқ, эси йўқ одам, уқувсиз; 2) аҳмоқ, овсар
10.	ابلهانه	ablahone	1) аҳмоқона, уқувсизлик, калтафаҳмлик; 2) ақли ноқис, аҳмақона, тентакона, тентак
11.	آبله دار	ab)e)ledor	белги қўйилган
12.	آبله رو(ی)	ob€leru(y)	чўнтакли юз билан, белги ўрнатилган
13.	آبله زده	ob€lezade	1) чўтир; 2) пуфакчали
14.	ابله فریب	ablahfarib	алдоқчи, айёр, фирибгар, ҳийлагар, алдамчи, товламачи, лўттибоз, бўямачи
15.	ابله فریبی	ablahfaribi	алдоқчилик, лўттивозлик, муттаҳамлик, найрангбозлик, қаллоблик,

			шайтонлик, алдамчилик, фирибгарлик
16.	ابلیسانه	eblisone	4. ҳаддан ташқари, ғоят, роса, ўта, ўлгудай; 5. хос бўлган, иблисона, ёвуз, макрли, маккорона
17.	ابلیسی	eblisi	Иблисга (шайтонга) оид, иблисга (шайтонга) хос бўлган, ёвуз
18.	آبناک	obnok	1) суюқ, серсув; 2) серсув, ширадор, ширали; 3) нам, намли, хўл
19.	ابن الحرام	ebno’lharom	никоҳланмаган ота-онадан туғилган, никоҳсиз туғилган,

			ҳароми, никоҳсиз туғилган бола
20.	آبنکشیده فخش آبنکشیده	obnakashide faxshe obnakashide	1) ифлос, ҳаром, иркит, ювилмаган; 2) қўпол сўз, уят гаплар қўпол, одобсиз сўз
21.	ابوالکلام	abo’lkalom	1) одам, эзма, вайсақи, сафсатабоз; 2) ётмайдиган одам, оғзи бўш одам, сергап, кўп гапирадгина, ҳеч кимга гап бермайдиган, шилдировчи
22.	ابوالنوم	abo’nno’vm	ухлатувчи, уйқу чақирувчи

23.	ابوالهول	abo’lho’l	1) қўрқинчли; 2) (аломат, тушуниб бўлмайдиган, жумбоқнамо) махлуқ ёки киши, дахшатли
24.	ابوان	abavon	ابوین га қаранг
25.	آب وتاب با آب وتاب	obo’tob bo obo’tob	1) ҳашамат, ялтираш, ярқираш, чақнаш, ялтираб кўриниш, ялтироқлик, чақноқлик, ялтироқ (ёрқин) нур, дабдаба, ҳашам; 2) кибр, дабдабалилик, тамтароқлилик, ортиқ фасоҳат; а) дабдаба билан, дабдабали, баландпарвоз;

	آب وتاب دادن	obo’tob dodan	б) батафсил, муфассал, тўла, мукаммал, ипидан игнасигача, бутун тафсилотлари (майда-чуйда деталлари) билан, тафсилий равишда; батафсил айтиб бермоқ (*нимадир ҳақда* به, را)
26.	آب ورنگ	obo’rang	1) гўзаллик, ҳусн, тоза, соф (*юз*); 2) акварель (*сувда қориладиган бўёқ*), сувда қорилган бўёқлар; 3) порлаш, ялтираш (*юз*); а) ялтиратмоқ (*ниманидир* به, را) б)
	آب ورنگ دادن	obo’rang dodan	

	آب ورنگ داشتن	obo’rang doshtan	жонлантирмоқ, тирилтирмоқ (*масалан ишни* را ,به), жонлироқ қилмоқ (*ниманидир* ,به را) гуллаган кўринишга эга
27.	آب ورنگی	obo’rangi	акварель (*сувда қориладиган*) бўёғига оид, акварель билан ишланган, акварель
28.	آبی رنگهای آبی کشاورزی آبی	obi ranghoye obi keshovarziy	**I.**1) мовий, ҳаво ранг, оч ҳаво ранг, зангори; 2) сув қоғоздаги белги (қуёшга, ёруққа тутганда кўринадиган сурат, рақам, белги) сувда қориладиган бўёқлар; 3) ан сунъий

		e obi	суғориладиган суғориладиган, суғорма деҳқончилик; *сўз* сув ташувчи
29.	آب یخ	obeyax	музли сув
30.	ابیض کاخ ابیض	abyaz koxe abyaz	оқ Оқ уй (*АҚШ ҳукумати қароргоҳи*)
31.	آتش افروز آتش افروز جنگ	oteshafruz oteshafruzone jang	3) ёнувчан; **II.**1) ўт қўювчи; уруш қўзғатувчилари; 2) пилик, пилта, қов, қовуқ, бикфорд пилтаси, шнури; 3) Наврўз байрами арафасида чиқиш қиладиган кўча масхарабози

			(نوروز га қаранг)
32.	آتش افروزانه	oteshafruzone	(آتش گیره 3 га қаранг
33.	آتش انگیز	oteshangiz	*баъзан* 1) ғаламис; иғвогар, фитначи; 2) исёнкор
34.	آتش انگیزی	oteshangizi	*баъзан* آتش افروزی 2) га қаранг
35.	آتش پا	oteshpo	1) тиниб-тинчимаган, жонсарак, серташвиш, ғалвали, хавотирли, бетинч, нотинч, беором; 2) ғайратли
36.	آتش پاره	oteshpore	кўмир, ёнувчан кўмир;
37.	آتش خوار، آتش خواره	oteshxor, oteshxore	золим
38.	آتش زبان	oteshzabon	1) сўзи ўткир; 2) гапга чечан, сўзбойлиги бор
39.	آتش طبع	oteshtab’	آتش مزاج га қаранг

40.	آتش فروز	oteshfo’ruz	آتش افروز га қаранг
41.	آتش گیر	oteshgir	1)ёнувчан, ёнадиган, ёнувчи, тез ўт оладиган, ёнғин жиҳатдан хавфли; 2) 3) ёши; 4)қисгич (*кўмир учун*)
42.	آتش گیره	oteshgire	1)қисгич (*кўмир учун*); 2) қовуқ (*чақмоқ учқунидан тутаб, ўт оладиган пахта каби нарсалар*); 3) буюм; 4) (*пайраха, тараша*)

43.	آتش مزاج آتش مزاج شدن	oteshmazoj oteshmazoj sho’dan	1) қизиққон, тажанг, асабий, серзарда; 2) оташин, жўшқин, қизиққон, серғайрат, серзавқ, шўх, эҳтиросли, ашаддий; *сўзлашув* а) қизишмоқ, тутақишмоқ, аччиғи келмоқ, жаҳли чиқмоқ, ғазабланмоқ, дарғазаб бўлмоқ, ғазаби қайнамоқ; б) ҳаяжонланмоқ, ҳаяжонга келмоқ, қизишмоқ, аччиғи, жаҳли чиқмоқ, қони қайнамоқ
44.	آتش مزاجی	oteshmazoji	1) асабийлик, серзардалик;

			2) серзавқлик, қизиққонлик, қизғинлик, тезлик, ошиқиш, ҳовлиқиш, эҳтирос
45.	آتش نهاد	oteshnehod	1) қизғин, жўшқин, ғайратли, юрагида ўти бор, оташин, қизиққон, серзавқ, астойдил; 2) дилтанг, асабий, серзарда, тажанг
46.	آتشی مزاج	oteshimazoj	آتش مزاج га қаранг
47.	آتشین	oteshin	1) қизғин, жўшқин, ғайратли, юрагида ўти бор, серзавқ, оташин, кучли, қаттиқ, зўр,

	درود آتشین	dururde oteshin	эҳтиросли; 2) алангали, қайноқ; алангали, қайноқ салом; 3) آتشی 3) га қаранг
48.	آتشین پنجه، آتشین دست	oteshinpanje oteshindast	уста, бало, моҳир, ишбилармон, моҳирона, уддабурон, чаққон
49.	آتشین دستی	oteshindasti	1) ҳунар, билиш, брор нарса қила олиш; 2) уста, бало, моҳир, ишбилармон, уддабурон
50.	آتشین مزاج	oteshinmazoj	آتشی مزاج га қаранг
51.	اتصالاً	ettesolan	бетўхтов, ҳамиша, доимо, ҳамма вақт, ҳар доим, кўпинча, тез-тез, вақти-вақти билан
52.	اتصال دهنده	ettesoldeha	бириктирувчи

		nde	
53.	اتصالی اتصالی پیدا کردن	ettesoli ettesoli peydo kardan	**I.**1) узлуксиз, тўхтовсиз, муттасил, сурункали, доимий, муқим, ўзгармас; 2) бириктирувчи; **II.**1) *электр* қисқа туташув қисқа туташув содир бўлди
54.	اتفاقاً	ettefoqan	1) тасодифан, бехосдан, бирдан, қўққисдан, тўсатдан, кутилмаганда; 2) айтгандай, нақ, қоқ, худди, айнан; 3) *баъзан* бирга, биргаликда; 4) *баъзан* ҳамнафас, якдиллик билан, ҳамжиҳатлик

			билан
55.	اتفاقی برخورد اتفاقی	ettefoqi barxo’rde ettefoqi	**IV.** 1) тасодифий, кутилмаган; тасодифий учрашув; 2)*баъзан* ўзаро келишувга мувофиқ **II.** 1 (اتفاقاً га қаранг
56.	اثربخش	asarbaxsh	1) натижа (фойда) берадиган, фойдали; 2) қиладиган, таъсир қиладиган, нафи (фойдаси) тегадиган, амалий натижа (фойда) берадиган
57.	اثیر	asir	*баъзан* танланган, танлаб олинган,

			сайланма, сара, сараланган
58.	آج	oj	آج II га қаранг
59.	اجتماعی وضع اجتماعی اجتماعی کردن	ejtemoi vaze ejtemoi ejtemoi kardan	1) ижтимоий; ижтимоий ҳолат; 2) гуруҳ ҳолидаги, жамоавий; умумлаштирмоқ
60.	اجتماعیات	ejtemoi’yyot	ижтимоий фанлар
61.	اجتماعیون	ejtemo’iyun	маддоҳлар
62.	اجتناب ناپذیر بطور اجتناب ناپذیر	ejtenobnop azir be to’vre ejtenobnop azir	муқаррар, албатта юз берадиган, қайтраиб бўлмайдиган, қочиб, қутулиб бўлмайдиган; муқаррар равишда, иложсиз, шубҳасиз бўладиган
63.	اجراپذیر	ejropazir	бажарилиши (амалга оширилиши)

			мумкин бўлган, амалга ошадиган, бажариб бўладиган
64.	اجرائی	ejroi	اجرائیه [ejroiyye] га қаранг
65.	اجرائیه	ejroiyye	ижро, ижроия, ижрор этувчи, бажарувчи, амалга оширувчи, бошқарувчи;
66.	اجل	ajal(l)	1) катта, улкан, муаззам, азим, юксак; 2) энг улуғвор
67.	اجلاء	ajella	1) буюк одамлар; 2) ҳурматли, ҳурматга сазовор одамлар
68.	اجلاف	ajlof	جلف [jelf] нинг кўплик шакли 2.
69.	اجنبی	ajnabiy-ajoneb	**I.**1) хорижий, ажнабий; 2) бегона, ёт;

	اجانب -		**II.** 1) чет эллик, чет эл кишиси; 2) нотаниш
70.	اجنبی پرست	ajnabiyparast	ҳамма бегона нарсанинг тарафдори, мухлиси
71.	اجنبی پرستی	ajnabiyparasti	ҳамма бегона нарсага содиқлик, бегона ҳамма нарсага қойил қолиш
72.	اجوف	ajvaf	бўш, ичи ковак, ичи бўш, ковакли, серковак
73.	آجیده آجیده کردن	Ojide ojide kardan	**I.** آجیدن [ojidan] феълининг ЎЗН; **II.** 1) тешилган; **III.** қавима, жонли ипда қавилган; **IV.** гиве (*мато билан қопланган пойабзал*

			тури; گیوه [give] га қаранг; آجیدن [ojidan] гақаранг
74.	اجیر اجیری اجیر شدن اجیر کردن	ajir ajiri ajir sho’dan ajir kardan	1) ёлланган, ёлланма, ёлланиб ишловчи; 2) ёлланма ишчи; ёлланмоқ ёлламоқ, ҳақ эвазига фойдаланмоқ
75.	اجیرانه	ajirone	кунбай, кунлик, кундалик
76.	آجین شمع آجین کردن	ojin sham ojin kardan	*баъзан* сингиб кетган, тешилган ёнаётган шамларни танага қўйиш (*ўрта асрдаги қийноқларнинг бир тури*)
77.	احباء احباب	ahebba ahbob	حبیب [habib] сўзининг кўплик шакли
78.	احتراماً	ehteroman	ҳурматли, иззатли

			(*кимгадир нисбатан*)
79.	احترام گزار	ehteromgo’ zor	ҳурматли, иззатли
80.	احتیاط آمیز	ehtiyotomiz	1) нарсада эҳтиётиётко р бўлмоқ; 2) билан, эҳтиёт қилиб, авайлаб, эҳтиёткорли к билан, узоқни ўйлаб, узоқни мўлжаллаб
81.	احتیاط کار	ehtiyotkor	эҳтиёткор
82.	احدب	ahdab	*баъзан* букри, букур
83.	احساساتی	ehsosoti	сезиларли, сезгир, сезувчан, сентиментал (кўнгли бўш, кўнгилчан, ҳаддан ташқари ҳассос ва йиғлоқи),

			таъсирчан, ҳис-туйғуга тез бериладиган, тез ҳаяжонланадиган
84.	احسن به احسن شقوق ва به نحو (وجه) احسن و اكمل احسن شقوق تبديل به احسن كردن	ahsan ba ahsane shqaquq v aba nahve ahsan va akmal ahsane shaquq tabdil ba ahsan kardan	афзал, сара, яхши, яхшироқ, олди; энг яхши йўл билан; 2) *ўзаро сўзлашувда* азамат, баракалла, шоввоз, офарин, балли, яша, қандингни ур; а) энг яхшисига алмаштириш; б) сотиш
85.	احشاء	ahsho’	ички
86.	احلام	ahlom	حلم [ho’lm] нинг кўплиги
87.	احمق – حمقاء	ahmaq-ho’maqo	4) йўқ одам, аҳмоқ одам, тентак, эси паст, эси паст одам;

	احمق کردن	ahmaq kardan	5) ёмон, ёқимсиз, ножўя, ахмоқона. Идроксиз; лақиллатмоқ
88.	احمقانه	ahmaqone	1) аҳмоқона; 2) аҳмоқгарчилик (*нимадир ҳақда*)
89.	احمقی	ahmaqi	аҳмоқлик, тентаклик, ақлсизлик, уқувсизлик, калтафаҳмлик
90.	احول	ahval	1) ғилай; 2) кўзи қисиқ, қисиқ кўз, қийшиқ
91.	احولی	ahvali	ғилайлик
92.	احیاناً	ahyonan	1) тасодифан; 2) баъзан, вақти-вақти билан, баъзи вақтларда
93.	اخت – اخوت	o’xt-axavot	ўхшаш, бир хил, бир хилдаги, муносиб, мос,

			мувофиқ
94.	اختتامی نطق اختتامی	extetomi no’tqe extetomi	сўнгги, охирги, хулоса, якунловчи, сўнг; охирги сўз, сўнгги сўз
95.	اخترسوخته	axtarsuxte	1) бахтсиз, бадбахт, шўри қуриган, иши (омади) юришмаган; 2) бахтсизлик келтирган, машъум, манҳус, толесиз
96.	اختیاری حرکت اختیاری	extiyori harakate extiyori	1) ихтиёрий, кўнгилли, ҳар кимнинг ўз ихтиёри (хоҳиши) билан қилинадиган; 2) онгли; онгли ҳаракат; 6) , мажбурий (шарт) бўлмаган, ихтиёрий равишда ўтиладиган,

			мажбурий бўлмаган
97.	آخربین	oxerbin	андишали, тадбирли, зийрак, фаросатли, олдиндан кўра биладиган, узоқни кўра биладиган, узоқни ўйлаб (кўзлаб) иш тутадиган, мулоҳазали
98.	آخربینی	oxerbini	эҳтиёткорлик, тадбирлилик, узоқни кўришлик, узоқни кўра билиш, узоқни ўйлаб, кўзлаб иш тутиш
99.	اخرس	axras	*баъзан* соқов
100.	آخرکار	oxerekor	آخردست [oxerdast] га қаранг
101.	آخرین (برای) آخرین بار آخرین اخبار	oxerin baroye oxerin bor	кейинги, охирги, сўнгги; охирги марта; охирги

		oxerin axbor	янгиликлар
102.	اخضر چرخ (فلک، گنبد)	axzar charxe (falak, go’nbad)	1) яшил, сабза; 2) ҳаво ранг, зангори, мовий; кўк осмон, мовий осмон
103.	اخفش	axfash	5) қобилияти заиф одам; 6) моҳиятини тушунмай, бирор нарсага рози бўлган одам; (ашулачига) жўр бўлувчи, қўшилиб ашула айтадиган киши
104.	اخلاقاً	axloqan	ахлоқ, ахлоқлилик, маънавий, этикага оид
105	اخلاقای	axloqi	ахлоқий, руҳий,

.			маънавий, этик
106.	اخلال گر	exlolgar	бузғунчи, фитначи, иғвогар
107.	اخمو	axmu	1) хўмрайган, ўшшайган, баджаҳл; 2) хўмрайган, ўшшайган, баджаҳл одам
108.	اخم و تخم	axmo’taxm	اخم [axm] га қаранг
109.	اخوات	axavot	*баъзан* اخت [o’xt] 1. Га қаранг
110.	اخیر در سالهای اخیر	axir dar solhoye axir	кейинги, охирги, сўнг, сўнгги, бояги, олдинги; сўнгги йилларда
111.	اخیراً	axiran	сўнгги вақтларда, боя, яқинда
112.	اخیرالذکر نامهای اخیرالذکر	oxiro’zzekr nomhoye oxiro’zzekr	охирги (*зикр қилинганлардан*); охирида айтиб ўтилган (*исмлар, фамилиялар*)

113.	ادب آموخته	adabomuxte	адабли, хушмуомала, боадаб, тарбияли
114.	ادبیر	edbir	ادبار [adbor] га қаранг
115.	آدمخوار	odamxor	одамхўр, ваҳший, ёвуз одам, золим, қонхўр, ёвуз
116.	آدمخواری	odamxori	одамхўрлик, ваҳшийлик, золимлик, қонхўрлик, ёвузлик
117.	آدمخور	odamxo’r	آدمخوار [odamxor] га қаранг
118.	آدمخوری	odamxo’ri	آدمخواری [odamxori] га қаранг
119.	آدمک	odamak	1) *ш* одамча, пакана (кичкина) одам, мардак, болача, бола, гўдак; 2)қўғирчоқ (*одам*)

120.	ادواری	advori	даврий, циклга оид, циклик, даврий, маълум циклда (даврда) бўладиган
121.	ادویه	adviye	1) دوا [davo] нинг кўплиги; 2) ادویه جات [adviyejot] – хуштаъмлик, хушбўйлик, ўткир ҳидлилик, доривор, зиравор, овқат учун зираворлар
122.	ادویه جات	adviyejot	ادویه [adviye] 2) нинг кўплиги
123.	ادهم	adham	3) **II.**1) қора от; 2) *оғзаки* кишан; 3) Адҳам (*эркак киши исми*)
124.	آذرگون	ozargun	**IV.** олов, оловли; **II.** 1) оловли қизил гул; 2) Озаргун (*аёл киши исми*)

125.	آذری، آذرین	ozari, ozarin	1) оловли; 2) Озарин (*эркак киши исми*)
126.	آذریون	ozaryun	1) آذرگون [ozargun] 2 1) га қаранг; 2) Озарюн (*аёл киши исми*)
127.	اذفر مشک اذفر	azfar mo’shke azfar	*баъзан* ҳидли, хушбўй, хушҳид, муаттар; хушбўй мушк
128.	اذکیاء	azkiyya	*баъзан* 1) ақлли, тушунадиган одамлар; 2) ҳазилкаш, аскиячи, қизиқчи
129.	آرا انجمن آرا عالم آرا،	oro anjumanoro olamaro,	1)آرا ستن [orostan] феълининг ҲЗН 2) *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти* безовчи, *масалан:* жамиятни

	جهان آرا	jahonoro	ободонлаштириш, мажлис; донгдор (дунёни безовчи)
130.	ارابه رو راه ارابه رو	arobero’v rohe arobero’v	юрилавериб (босилавериб) текис бўлиб қолган, зичланган, тиғизланган (*йўл*); тупроқ йўл
131.	ارادت ارادت داشتن ارادت ورزیدن	erodat erodat doshtan erodat varzidan	берилганлик, ихлос, садоқат, вафо, вафодорлик, меҳрибонлик, яқинлик (дўстлик, меҳрибонлик ёки муҳаббат), раъй, рағбат; фидойи бўлиш, боғлиқ бўлиш, жойлашувни ҳис қилмоқ; боғланмоқ, тақилмоқ, жойлашувни

			кўрсатмоқ
132.	ارادت کیش	erodatkish	ارادتمند [erodatmand] га қаранг
133.	ارادت کیشی	erodatkishi	ارادتمندی [erodatmandi] га қаранг
134.	اراذل	arozel	паст, пасткаш одамлар, жамиятдаги разил кишилар
135.	آراسته آراسته کردن	oroste oroste kardan	**V.** آراстн [orostan] феълининг ЎЗН; **II.**1) безатилган, безалган, чиройли, кўркам; **VI.** тартибга келтирилган, саранжом; **III.** Орсте (*эркак ва аёл исми*); а) безатмоқ, тартибга келтирмоқ; б) тартибга

			келтирмоқ, саранжомламоқ
136.	آرام	orom	**I.**1) фароғат, ҳаловат, ором, тинчлик, тиним, сукунат; 2) Ором (*эркак ва аёл киши исми*); **II.** беғалва, беташвиш, бехавотир, ғавғосиз, осойишта, қобил, тинч, хотиржам, ювош; мўмин, оҳиста, секин; **VII.**
	آرام بخشیدن؛	orom baxshidan	бамайлихотир, бемалол, тек, паст;
	آرام شدن	orom sho’dan	**VIII.** آرام کردن [orom kardan]га қаранг; тинчланмоқ, тинчимоқ, пасаймоқ,
	آرام کردن	orom	

	آرام گرفتن آرام جان (دل)	kardan orom gereftan orome jon (del)	босилмоқ; тинчитмоқ, тинчлантирмоқ, тинчитиб қўймоқ, босиб (тийиб) қўймоқ, юпатмоқ, овутмоқ; آرام شدن [orom sho’dan]га қаранг; а) маъшуқ, севгили, ёр, севган аёл; б) юпатувчи, овутувчи, тасалли (таскин) берувчи, тинчитувчи, таскин берадиган
137.	آرام بخش، آرامده	orombaxsh, oromdeh	(кўнгилни) тинчитадиган, тинчлантирадиган, юпатадиган, овутадиган, таскин (ором)

			берадиган, хотиржам қиладиган, оромбахш
138.	ارباب منش	arbobmanesh	димоғдор, мағрур, такаббур, ўзини мағрур тутувчи, оқбилак
139.	ارباب منشانه رفتار ارباب منشانه	arbobmaneshone raftore arbobmaneshone	1) боёнларча гердайган, тўраларга хос; 2) боёнларга хос (*нимадир*); тўраларга хос қилиқлар, тўраларча одатлар
140.	ارباب منشی	arbobmaneshi	тўраларга хос қилиқлар, тўраларча одатлар
141.	اربابی املاک اربابی	arbobi amloke arbobi	1) оид; ер эгаларининг ерлари; 2) а, тўраларга (дворянларга, помешчикларга) оид, хос

			ёки қарашли бўлган, хўжайинга (уй эгасига) оид, хўжайинники, хўжайинга қарашли
142.	ارجح	arjah	кўпроқ афзал, сара, имтиёзга эга бўлган
143.	ارجمند دوست ارجمند دانشمند ارجمند مقام ارجمند	arjmand va arjo’mand duste arjo’mand doneshmande arjo’mand maqome arjo’mand	**I.**1) арзанда, қадрли, қиммат, қимматбаҳо, қимматли, кўп ҳурматли, муҳтарам, азиз; қадрли дўстим; 3) иззатли, арзирли, арзийдиган, лойиқ, муносиб, сазовор; ҳурматли олим; 4) фахрли, иззатли,

			шарафли; фахрий лавозим **II.** Аржманд (*эркак исми*)
144.	ارزان ارزان شدن؛ ارزان کردن	arzon arzon sho’dan arzon kardan	**I.**1) баҳоси (нархи) паст, арзон, арзимас, ҳеч гарсага арзимайдиган, унча қиммат бўлмаган; 2) *баъзан* арзигудек, арзирли, муносиб, лойиқ, қадрли; **II.** арзон, қиммат эмас; арзонламоқ, нархи тушмоқ; арзонлатмоқ, нархини туширмоқ, баҳосини камайтирмоқ
145.	ارزانی ارزانی داشتن	Arzoni arzoni doshtan	1) арзончилик; 2) ارزان [arzon]га қаранг; а) ҳадя қилмоқ, инъом

	(کردن)؛ ارزانیت باد (باشد)!	(kardan) arzoniyate bod (boshad)!	қилмоқсийламоқ, тортиқ қилмоқ; б) кечмоқ; сизники бўлсин!
146.	ارزش ارزش اسمی؛ ارزش اضافی؛ ارزش مایه (رأس المال)؛ ارزش داشتن؛ ارزش گذاشتن؛	arzesh arzeshe esmi arzeshe ezofi arzeshe moye (ra’so’lmol) arzesh doshtan arzesh	1)баҳо, нарх, қадр, қиймат, қадр-қиммат; устига ёзиб қўйилган қиймат (пул, облигацияда); қўшимча қиймат; таннарх; 2) маъно, қадр; а) арзимоқ, қиймати бўлмоқ, баҳоланмоқ; б) маъно-мазмунга, қадрга эга

	ارزش ندارد	go’zoshtan arzesh nadorad	бўлмоқ; қадрламоқ (*кимнидир-ниманидир* به), қадрига етмоқ, қийматини тан олмоқ (*кимнидир-ниманидир* به); арзимайди, маънога эга эмас
147.	ارزن ارزن از لای انگشتش نمیریزد	arzan arzan az loye ango’shtash namirizad	2) қўноқ, тариқ; унинг тариқлари бармоқларидан сирғалиб кетмайди (*ўта хасис одам ҳақида*); 2) дон, энг кичик зарраси (*ниманингдир*)
148.	ارزنده	arzande	1) қимматбаҳо, қимматли, юқори қийматга

			эга, қиммат, арзанда; 2) аҳамият касб этмоқ
149.	آرزو آرزو خام؛ آرزو بجوانان عیب نیست؛ آرزو پختن؛ آرزو داشتن؛ موفقیت شما را آرزو دارم؛	or€zu or€zuye xom orzu bejavonon ayb nist orzu po’xtan orzu doshtan	1) истак, тилак, орзу, хоҳиш, хоҳлаш, интилиш, иштиёқ, мурод, тиришиш, уриниш, мақсад, ният; 2) орзу, хаёл, хаёлот; пуч, хомхаёл; ёшлар учун орзу қилиш – айб эмас; 3) умид; 4) объекти; 5)Орзу (*аёллар исми*); умид қилмоқ, умидвор бўлмоқ; а) истамоқ,

		muvaffaqiyate sho’mo ro orzu doram	орзу қилмоқ, интилмоқ, тиришмоқ (*кимгадир-нимагадир* ға); сизга муваффақиятлар тилайман;
	آرزو کردن؛	orzu kardan	б) орзу қилмоқ (*кимнидир-ниманидир* ға); орзу қилмоқ, ширин хаёлга берилмоқ (*кимнидир-ниманидир* ға); тиламоқ, истамоқ, хоҳламоқ, орзу қилмоқ, тилак билдириш;
	سلامتی شما را آرزو میکنم؛	salomatiye sho’mo ro orzu miko’nam	сизга соғлик тилайман;
	به آرزو رسیدن؛	be orzu rasidan	хоҳлаган нарсасига эришмоқ;
	آرزو بگور بردن	orzu bego’r bo’rdan	ўз орзусини бажармай вафот этиш

150.	آرزومند آرزومند بودن	or€zumand or€zumand budan	1) орзу қилувчи, интилувчи; 2) орзу қилувчи; а) хоҳламоқ, истамоқ, интилмоқ (*кимгадир-нимагадир* ға); б) орзу қилмоқ (*кимнидур-ниманидур* ға)
151.	آرزومندی	orezumandi	1) истак, хоҳиш 2) орзу
152.	ارشد	arshad	1) катта (*ёш бўйича*); 2) олий, юқори, катта (*унвон, лавозим бўйича*); 3) رشید [rashid] I 1) нинг орттирма даражаси
153.	ارشدیت حق ارشدیت	arshadiyyat haqqe arshadiyyat	катталик (*ёш, унвон, лавозим бўйича*); туғма ҳуқуқ
154	ارغوانی	arg’avoni	тўқ қизил,

.			қирмизи, қип-қизил, арғувон (*ранг*)
155.	ارفع	arfa’	1) нинг орттирма даражаси; 2)Арфа (*эркаклар исми*)
156.	اروپایی	o’rupoyi	1) европача; 2) европалик
157.	اروسی	o’ro’si	ارسی [o’rsi] I, II, III га қаранг
158.	اره زبان	arrezabon	1) бўҳтончи, чақимчи, туҳматчи; 2) қочиримга, ҳазил-мутойибага уста одам, аскиячи, аскиябоз, чистончи; тили аччиқ (ўткир) одам
159.	اریب	o’rib	қиялаб, қиясига, қиямасига, бурчакма-бурчак, қийшиқ

160.	آز	oz	**I.**1) бахиллик, очкўзлик, қизғанчиқлик, суқлик, хасислик, тама, тамагирлик; 2) *китобий* хоҳиш, истак, тилак, иштиёқ, ўчлик; **II.** آختن [oxtan] феълининг ҳозирги замон негизи
161.	آزاد؛ بندر آزاد؛ سخن آزاد؛	ozod bandare ozod; so’xane ozod;	**I.1.**1) эркин, ҳур, озод, ҳоли, ихтиёрий, мустақил; очиқ порт; 6. бемалол, табиий, чекланмаган (*нимаданди р*); тасодифий оҳанг; **2.**1) озод, эркин; 2) ўзини эркин

			тутиб (ҳис қилиб), тортинмасдан, бемалол; 3) очиқ-ойдин; **3.** Озод (*эркак киши исми*);
	آزاد شدن؛	ozod sho’dan;	озод қилинмоқ, қўйиб юборилмоқ;
	آزاد کردن (ساختن)؛	ozod kardan (soztan);	озод қилмоқ, қўйиб юбормоқ;
	آزاد گذاشتن؛	ozod go’zoshtan;	а) озодликда қолдирмоқ; б) эркинлик бермоқ; ҳаракат эркинлигини бериш (*кимгадир* را);
	در هوای آزاد؛	dar havoye ozod;	آزاد – эркин! (*команда*);
	ماهی آزاد	mohiye ozod	тоза ҳавода, очиқ ҳавода; آزادماهی [ozodmohi]га қаранг

162.	آزادگان	ozodegon	آزاده [ozode] 2 нинг кўплиги
163.	آزادگی	ozodegi	1) ҳиммат, мурувват, олиҳиммaтлик, олийжаноблик, виждонлилик, поклик, мардлик, мардонаворлик, улуғворлик, улуғсифатлик, салобатлилик, гўзаллик, салобат; 2) очиқ кўнгиллилик, софдиллик, оққўнгиллилик, самимийлик, кўнгли очиқлик, самимият, кўнгилдаги гап, очиқ гап, рост (бор) гап, кўнгилдагини очиқ (ёрилиб) гапириб бериш, ошкоралик, очиқ-ойдинлик;
	آزادگی کردن	ozodegi kardan	

			а) саховат, олийжаноблик кўрсатмоқ; б) соддадил бўлмоқ, кўнгли очиқ бўлмоқ
164.	آزادمنش	ozodmanesh	1) ҳурриятпарвар, эрксувар, озодликни севувчи; 2) ҳур (эркин) фикрловчи, ҳур (эркин) фикр юритадиган, ҳур (эркин) фикрли, либериализмга оид, либерализм руҳидаги, либераллик қилувчи, келишувчи, бошқарувчи, муросасоз, кўнгилчан, либерал (ҳур фикрли, эркин шахс, либерализм

			издоши ва тарафдори)
165.	آزادمنشی	ozodmaneshi	1) эрксевар, ҳур фикр, ҳур (эркин) фикрлаш; 2) ҳур фикр, ҳур (эркин) фикрлаш, либерализм (буржуа парламент тузуми ва буржуа эркинликлари тарафдорларини бирлаштирган, пролетар революциялари даврида ошкора равишда ишчилар синфи ва меҳнаткашлар оммасининг манфаатлар

			ига қарши курашган ғоявий-сиёсий оқим)
166.	آزادوار	ozodvor	**1.** олийжаноблик билан, ҳиммат билан, виждонан, мардонавор; **2.** мурувват (ҳиммат билан), олийжаноблик қилиб, ҳиммат камарини боғлаб; **2.** олийжаноб, олийҳиммат, ҳиммatли, виждонли, пок, мард, мардонавор, улуғвор, мурувватли, ўктам, олиҳиммат; **3.** қадимги Эрон оҳанги

			номи
167.	آزاده	ozode	олийжаноб, олийҳиммат, ҳимматли, виждонли, пок, мард, мардонавор, улуғвор;, мурувватли, ўктам (*кимдур ҳақида*);
167.	آزادگان	ozodegon	1) олийжаноб инсон, катта амалдор, тщра, аъён, акобир; димоғи кўтарилиб кетган одам, калондимоғ; 2) эркин, озод одам (*қул эмас*); 3) Озоде (*аёл киши исми*)
168.	آزادی بخش؛ جنبش آزادی	ozodibaxsh; jo’nbo’she ozodibaxsh	қутқарувчи; эркинлик ҳаракати
169.	آزادی خواه؛	ozodixoh	**1.1)** вар,

	ملت آزادی خواه؛ حزب آزادی خواه	mellate ozodixoh hezbe ozodixoh	озодликни севувчи, эрксевар; эркинликни севувчи одамлар, озодликни севувчи халқ; 174) измга оид, либерал; либерал партия; **II.** либерал, либериализм тарафдори
170.	آزادی خواهی	ozodixohi	1) эрксевар, ҳурриятпарвар; 2) либериализм
171.	آزادی کش	ozodiko’sh	золим эркинлик
172.	آزادی کشی	ozodiko’shi	эркинликни бостириш
173.	آزارگر	ozorgar	уқубатли, ситамгар
174.	ازبر؛ ازبر بودن (داشتن، دانستن)؛	azbar azbar budan (doshtan, donestan);	ёддан; ёддан билмоқ, ёддан билиш;

	ازبر كردن	azbar kardan	ёддан айтмоқ, ёддан ўқимоқ
175.	ازحدبيرون؛ ظلم ازحدبيرون او ازحدبيرون شاد شد	azhad(d)birun zo’lm azhad(d)birun u azhad(d)birun shod sho’d	1)чегарадан чиқувчи, жуда, ҳаддан зиёд, чегарасиз, беҳад, бепоён, ўта, ўтакетган; ҳаддан ташқари зулм; 2) чегарасиз, беҳад, бениҳоя, жуда ҳам, бепоён, ўта кетган, ҳаддан ташқари, бирам, ғоят, фавқулодда, ўта, жуда; у жуда хурсанд бўлди
176.	ازحدزياد	azhad(d)ziyod	ازحدبيرون [azhad(d)birun]

			га қаранг
177.	ازحدزیاده	azhad(d)ziyode	ازحدبیرون [azhad(d)birun] га қаранг
178.	ازخوداضی	azxo’drozi	ўзидан (ўз ишидан) хурсанд, ўзига (ўз ишига) бино қўйган, мағрур; ўзидан хурсандликни (мағрурликни) ифодалайдиган, мағрурона; мағрур, ўзига бино қўйган одам
	آدم ازخوداضی	odame azxo’drozi	
179.	ازدست رفته	azdastrafte	1) бедарак, дом-дараксиз йўқолган, одамгарчиликдан чиққан, тамом бўлган, ҳалок бўлган, ўлган, нобуд бўлган; 2) қартайган, қартайиб куч-қувватдан қолган,

			мункиллаган, эскирган, путурдан кетган, шарти кетиб, парти қолган, кекса, эски, кўҳна, қари, беҳол, ҳолсиз, нимжон, заифмажолсиз, кучсиз, беқувват, бўш, камқувват; 3) касод бўлган, муваффақиятси зликка учраган, абгор
180.	آزرده آزرده کردن	ozo’rde ozo’rde kardan	1) آزردن [ozo’rdan] феълининг ЎЗН; 2) хафа, хафа бўлган, ранжиган, кўнгли (дили) оғриган, дилсиёҳ бўлган, домангир, дили сиёҳ бўлган; ўкситмоқ,

			ранжитмоқ, хўрламоқ, озор бермоқ, азобламоқ, қийнамоқ, дилини оғритмоқ
181.	آزرده خاطر، آزرده دل	ozo’rdexoter, ozo’rdedel	хафа, фожиали, ғамгин, ғуссали, хасратли, ранжиган
182.	ازرق	azraq	1) кўк, мовий, зангори, ҳаво ранг, ложувард, кўм-кўк; 2) кўзи кўк, кўккўз, кўк кўзли
183.	ازرق پوش، ارزق لباس	arzaqpush, arzaqlebos	кўк либос кийган;
184.	آزرمگین، آزرمناک	ozarmgin, ozarmnok	уятчан, тортинчоқ, иболи, ҳаёли, ориятли
185.	ازغ، آزغ	azg’, ozg’	буталанган новдалар
186.	ازقدیم	azqadim	قدیم [qadim] 2 2). Га қаранг

187.	ازکارافتادگی	azkoro’ftodegi	ахлоқи бузуқлик, ахлоқсизлик, бадахлоқлик, яроқсизлик, ярамаслик, лаёқатсизлик, яроқсиз ҳол (*ниманидир*)
188.	ازکارافتاده	azkoro’ftode	*сўзлашувда* 1) расво, ишдан чиққан, бузилган, шикастланган, сафдан чиққан, бузмоқ, синдирмоқ, шикастлантирмоқ; 2) эскирган, эски, яроқсиз; 3) ҳолсиз, камқувват; 4) қартайган, қартайиб куч-қувватдан қолган, мункиллаган, шарти кетиб, парти қолган (*кимдир*

			ҳақида)
189.	آزمند	ozmand	очкўз, қизғанчиқ, қурумсоқ, ўлармон, суқ; тамали
190.	آزماندانه	ozmandone	1) очкўзлик билан, суқлик билан, очкўзлик қилиб; зўр иштиёқ билан, ташналик билан, қизиқиб; қурумсоқлик билан, хасислик (бахиллик, зиқналик) билан, қизғаниб; 2) қизғанчиқ, бахил (*ниманидир*)
191.	آزمندی	ozmandi	таъма, таъмагирлик, очкўзлик, бахиллик,

			қизғанчиқлик, суқлик
192.	آزمودگی	ozmudegi	тажрибалилик, тажрибакорлик, омилкорлик, усталик, моҳир, тажрибали
193.	ازنو	azno’uv	нo [no’uv]га қаранг
194.	آزور	ozvar	آزمند [ozmand] *га қаранг*
195.	آژدن	ojdan	آجیدن [ojidan] *га қаранг*
196.	آژور	ojur	1) пардадек юпқа, нафис, панжарасимон (тўрсимон) кўзли, кўз-кўз, нозик ишланган, моҳирона, нозик; 2) силлиқ юза, теп-текис сатҳ, теп-текис кенг майдон, йўл, бахя, чокмережка, кўз-кўз гул, тўр-дўз (матонинг

			ипини суғуриб тикилган гул), (*ўйма ёки жимжимадор*)
197.	آسا	oso	**I.**1) آسودن [osudan] феълининг ҲЗН; 2) *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти* оромбахш *маъносида, масалан:* دل آسا [deloso] – тинчлантирувчи (юракни), юпанчли; جان آسا [jonoso] – юракни тинчлантирувчи, қалбни тинчлантирувчи **II.** *ўхшаш мураккаб сўзининг иккинчи компоненти* ўхшаш, каби

			маъносида, масалан: برق آسا [barqoso] – яшин тезлигидаги, яшиндек тез, шиддатли; شیرآسا [sheroso] – шер каби жасур,
198.	اساساً	asosan	1) асосан; 2) биратўла, биратўласига, тамомила
199.	آسان آسان شدن؛	oson oson sho’dan;	1. осон, енгил, жўн, ўнғай, қийин эмас, оддий, содда; 2. осонлик билан, осонликча, қийин бўлмаган, мураккаб бўлмаган; осон бўлиб қолмоқ, енгилламоқ, енгиллашмоқ, енгилланмоқ, осонлашмоқ,

	آسان کردن (ساختن)؛ آسان گرفتن	oson kardan (soxtan); oson gereftan	оддий ҳолга келмоқ, оддий ҳолга айланмоқ, соддалашмоқ, осонлашмоқ; енгиллаштирмоқ, осонлаштирмоқ, соддалаштирмоқ, осон қилмоқ; а) жиддий ёндошмаслик, енгил ёндошиш (*нимагадир* ға); енгил санамоқ; б) таҳқирона муносабатда бўлиш, чидаш мумкин
200.	آسانگیر	osongir	1.беғам, бепарво, қайғусиз; совуққон, эътиборсиз, пала-партиш (чала-чулпа) иш қиладиган;

			ажи-бужи, ёмон-жумон; илтифотсизлик билан (назарга илмай) қилинган; 2. мурувватли, марҳаматли, кўнгилчан, кўнгли бўш, илтифотли, сабрли инсон
201.	آسانی؛ به این آسانی؛ به آسانی	osoni ba in osoni; ba osoni	3) енгиллик, осонлик, оддийлик, соддалик; шундай осонлик билан; 2) بآسانی [beosoni] га қаранг
202.	آسای	osoy	آسا [oso] I. га қаранг
203.	اسبق وزیر اسبق	asbaq vaziri asbaq	1) аввалги, олдинги; 2) собиқ, илгариги; собиқ вазир
204.	استادانه	o’stodone	1) моҳирона, маҳорат билан,

			санъаткорона, усталик билан; 2) мастерга оид қарашли, мастерларга хос бўлган, моҳир, уста, маҳоратли, устаси фаранг, усталик билан қилинган, бало, чечан, эпчил, ҳунарли, миришкор (*нимададир*)
205.	استادگی	estodegi	ایستادگی [istodegi] га қаранг
206.	استاندار	estondor	стандарт (андоза)
207.	استتیک	estetik	1. эстетика (санъат ва бадиий ижодиётдаги нафосат, табиат ва ҳаётдаги гўзаллилар ҳақидаги фалсафий таълимот); 2. эстетик

208.	استخواندار	o’sto’xondor	1) суяғи йўғон; 2) мустаҳкам, кучли (*кимдур ҳақида*); 3) иродали, жасур, қатъий; 4) *оғзаки* استخوانبزرگ [o’sto’xonbo’zo’rg] га қаранг
209.	استدلالی	estedloli	асосли
210.	آستردار	ostardor	астарли
211.	استرون	astarvan	1) бепушт аёл; 2) бепушт, насл беришга қодир эмас
212.	آستری؛ ابریشم آستری	ostari; abrishame ostari	1) астарбоп, астар бўладиган, астарлик; астар ипак, шойи 2) آستر [ostar] 1) га қаранг;
213.	استسقایی	estesqoyi	1) шишган; 2) шишга, шишишга оид

214.	استفاده جویی	estefodejuyi	тамагир (манфаатпараст) одам, ҳарис, очкўз
215.	استقلالاً	esteqlolan	*баъзан* мустақил, ўзича, мустақил равишда
216.	استقلال جو	esteqlolju	استقلال طلب [esteqloltalab] га қаранг
217.	استقلال طلب	esteqloltalab	эрки ўзида бўлган, қарам бўлмаган, мустақил, эркин, ҳур, мухтор
218.	استقلال طلبــی	esteqloltalabi	мустақилликни, суверенитетни талаб қилиш
219.	استمراراً	estemroran	1) узоқ вақт давомида, анчадан бери, давомли; 2) узлуксиз, доимий
220.	استمراری	estemrori	**1.1)** узоқ муддатли, узоққа

			чўзилган; 2) узлуксиз, доимий; **2.** 1) нафақа (пенсия); 2) мукофотлаш (тақдирлаш)
221.	استوار؛ با قدمهای استوار؛ عقیده استوار؛	o’sto’vor; bo qadamhoye o’sto’vor; aqidaye o’sto’vor;	**I.1.** 1) барқарор, маҳкам, турғун, бардошли, чидамли, матонатли, саботли; 2) бақувват, бардам, мустаҳкам, пухта, қаттиқ, бузилмас, ишончли, қаттиқ, саботли, заранг; ишончли қадамлар билан; қатъий ишонч;

	استوار بودن؛ استوار دادن؛ استوار داشتن؛ استوار	o’sto’vor budan; o’sto’vor dodan; o’sto’vor doshtan;	**2.**1) барқарор, қаттиқ (мустаҳкам) туриб, сабот-матонат билан, оғишмай; 2) маҳкамлаб, маҳкам (пишиқ) қилиб, маҳкам, қаттиқ, қатъий; а) мустаҳкам, қатъиятли бўлмоқ; б) кучли, мустаҳкам, бардошли бўлмоқ; в) суянмоқ, таянмоқ (*нимагадир* روی); асосланмоқ (*нимагадир* روی); استوار کردن [o’sto’vor kardan] га қаранг;

	ساختن؛ استوار شدن؛ استوار کردن	o’sto’vor soxtan; o’sto’vor sho’dan; o’sto’vor kardan	*китобий* асосланмоқ (*кимгадир-нимагадир* را,به); ишонмоқ (*кимгадир-нимагадир* ,به را), (*нимадир* ,به را); استوар кердан [o’sto’vor kardan] га қаранг; а) барқарор, мустаҳкам бўлмоқ; б) мустаҳкамланмоқ, мустаҳкамланмоқ, маҳкамланмоқ; а) барқарор, мустаҳкам қилмоқ; б)

			мустаҳкамламоқ, маҳкамламоқ;
222.	استهزا آمیز؛ لبخند استهزا آمیز	estehzoomiz; labxande estehzoomiz	масхарали, истеҳзоли, кинояли, ҳазил-мутойибали, пичинг билан (масхара, мазах қилиб) айтилган, аччиқ, заҳар, қаттиқ ботадиган, узиб оладиган; истеҳзоли кулги
223.	استهزاگر	estehzogar	масхарали, эрмакчи, масхара қилувчи, устидан кулувчи
224.	اسرارآمیز؛	asroromiz	сирли, махфий, ажиб, ғалати, жумбоқли, муаммоли, тушуниб бўлмайдиган, тушунилиши қийин, ғалати,

	سطور اسرارآمیز	beto’vre asroromiz	таажжуб, ажиб; сирли равишда, сирли, махфий, ажиб
225.	اسطبر	estabr	ستبر [setabr] га қаранг
226.	اسفالته، آسفالتی	asfolte, safolti	асфальт қилинган, асфальт ётқизилган, асфальтли
227.	اسف انگیز، اسف آور، اسف بار	asafangiz, asafovar, asafbor	اسفناک [asafnok] га қаранг
228.	اسفل؛ پایه اسفل؛ اسفل درجات	asfal; poyaye asfal; asfal darajot	**I.**1) қуйи; қуйи поғона, энг паст поғона; 2)سفیل [safil] нинг орттирма даражаси; энг қуйи даража; **II.** *кўплиги* اسافل [asofel] энг паст қисми (*бирор нарсанинг*)
229.	اسفناک	asafnok	фожиали, ғамгин,

			ғуссали, ҳасратли, хафа, ачинарли, ўкинчли, кулфатли, мусибатли, қайғули, мунгли, ҳазин, ўта ачинарли, аянчли, арзимайдиган, арзимас, бир пулга қиммат
230.	آسمان خراش	osmonxarosh	1) кўп қаватли баланд бино, осмонўпар иморат; 2) жуда баланд
231.	آسمان سا(ی)	osmon(y)	آسمان خراش [osmonxarosh] га қаранг
232.	آسمانی؛ اجرام آسمانی؛ بلای	osmoni; ajrome osmoni baloye	1) самовий жисмлар; 2) зангори, ҳаво ранг; 3) фалокат, табиий офат;

	آسمانی؛ قضای آسمانی؛ سنگ آسمانی	osmoni; qazoye osmoni; sange osmoni	4) худога, тангрига оид, худо яратган, худонинг ихтиёридаги; илоҳий тақдир; метеорит (фазодан ерга тушган жисм), аэролит (тош метеоритнинг эски номи)
233.	اسمر	asmar	*баъзан* қорача, қорамағиз
234.	اسود	asvad	қора
235.	آسودگی؛ با آسودگی؛ به آسودگی؛	osudegi; bo osudegi; ba osudegi;	**1.**фароғат, ҳаловат, ором, тинчлик, тиним; жимлик, осойиш, хотиржамлик; дам, истироҳат, танаффус; 3)баҳузур,

	آسودگی یافتن	osudegi yoftan	бамайлихотир, бемалол, тек, осонликча, осонлик билан; آسودن [osudan] га қаранг
236.	آسوده؛	osude;	**1.** آسودن [osudan] феълининг ЎЗН; **2.** 1) тинч, осойишта, хотиржам, беташвиш, ғавғосиз, ҳаловат, оҳиста, дўстона; 2) оқибати яхши, бахайр; **3.**1) хотиржамлик билан, тинчгина; 2) эзгу, хавфсиз; овутмоқ, тинчлантирмоқ,
	آسوده ساختن (کردن)؛	osude soxtan (kardan);	

	آسوده گذاشتن	osude go’zoshtan	юпатмоқ, тинчимоқ, тинмоқ, босилмоқ, тийилмоқ, тинчланмоқ; ўз ҳолига қўймоқ, тинч қўймоқ, безовта қилмаслик
237.	آسوده حال	osudehol	1) тўқ, бадавлат, давлатли, давлатманд, бой; фаровон, ҳеч нарсадан муҳтожлиги йўқ, бақувват; 2) беғалва, беташвиш, бехавотир
238.	آسوده خاطر، آسوده خیال، آسوده دل	osudexoter; osudexiyol; osudedel	бехавотир, тинчитмоқ, яраштирмоқ, яраштириб қўймоқ; ташвишдан ҳоли, тинч, беташвиш, хотиржам,

			ҳаловатли, осуда, осойишта; ташвишланадиган ҳеч нарса
239.	آسیابی؛ گندم آسیابی	osyobi; gando’me osyobi	1) тегирмон; 2) янчилган; а) ғалла (*ун учун*); б) тортиш, ун тортиш (ун қилиш)
240.	آسیب پذیر	osibpazir	дарров ранжийдиган, ўзини таҳқирланган деб биладиган
241.	آسیب دیده	osibdide	1) ан; 2) зарар
242.	آشام؛	oshom;	**I.** آشامیدن [oshomidan] феълининг ҲЗН; **II.** *маъноли қўшма гапларнинг иккинчи компоненти* ичадиган,

	آشام کردن	oshom kardan	ичувчи, сингдирувчи *маъносида, масалан:* خون آشام [xun oshom] – бировнинг қонини сўрувчи, қонхўр, золим, ёвуз; شراب آشام [sharoboshom] – вино ичувчи; **III.**1) ютиш, шимиш, сингдириш, щзига олиш, ютилиш, сингиш, сингиб кетиш, сингдириш; 2) *оғзаки* ичимлик, ичкилик; 3) Ошом (*эркак киши исми*); آشامیدن [oshomidan]га қаранг
243	آشامیدن	oshomidan	1) ичмоқ, қадаҳ

.			кўтармоқ; 2) ютмоқ, нафсига (жиғилдонига) урмоқ, сингдирмоқ, шиммоқ, шимиб олмоқ, ўзига сингдирмоқ
244.	آشامیدنی؛ آب آشامیدنی	oshomidani; obe oshomidani	1) ичишга яроқли, ичимлик; ичимлик суви; 2) ичимлик, ичкилик
245.	اشباه	ashboh	شبه [shebh] 1. Нинг кўплиги
246.	اشتراکی؛	eshteroki;	1) ҳамжиҳатлик, биргалик, бирга (биргаликда) олиб бориладиган, биргаликда, бирлашган, қўшма, умумий, жамоавий, коллективга тегишли, биргаликдаги, коллектив,

	اشتراکی کردن	eshteroki kardan	муштарак, ялпи; 2) биргаликда, бирга, биргалашиб, ҳамжиҳатликда, умумлаштирмоқ, умуники (жамиятники) қилмоқ, жамият мулкига айлантирмоқ, кўплашиб; коллективлаштирмоқ, умумлаштирмоқ
247.	اشتردل	o’shto’rdel	кек сақловчи, қасос олмай қўймайдиган, кекни унутмайдиган
248.	اشتهاآور	eshtehoovar	ёқимли, иштаҳани келтирувчи
249.	آشتی پذیر	oshtipazir	1) ярашишга йўл қўювчи; 2) бирга бўла оладиган, бирга қўшилиши

			мумкин бўлган, бир-бирига тўғри (мос) келадиган, сиғишадиган, мос
250.	آشتی کنان؛ عید آشتی کنان؛ کوچه آشتی کنان	oshtiko’non; eyde oshtiko’non; kucheye oshtiko’non	келишувчи, келишиш, келишув, муроса; ярашув байрами, ярашув муносабати билан уюштирилган байрам; *сўзлашув, ибора* кўчада ҳаракат қилиш (*жуда тор кўча ёки жуда тор хиёбон ҳақида*)
251.	آشتی ناپذیر	oshtinopazir	1) муросага келмайдиган, келиштириб (яраштириб) бўлмайдиган, ашадди, муросасиз;

			2) бирга (баравар, бир вақтда) мавжуд бўла олмайдиган, бажариб бўлмайдиган

252.	اشد؛
	
	اشد اتهامات؛
	
	اشد مجازات
		ashad(d);
		
		ashad(d)e ethomot;
		
		ashad(d)e majozot
			شدید [shadid] 1 нинг орттирма даражаси;
			
			энг оғир айблов;
			
			энг оғир жазо

253.	اشرافی	ashrofi	аристократик, донгдор, номдор
254.	اشرف؛ اشرف مخلوقات؛ جناب (حضرت) اشرف	ashraf; ashrafe maxluqot; janob (hazrate) ashraf	1) شریف [sharif] 1 нинг орттирма даражаси; яратилганларнинг энг олийжаноби (*инсон ҳақида*); жаноби олийлари;

			2) Ашраф (*эркак ва аёл киши исми*)
255.	اشعب؛ اشعب طماع؛ شما از اشعب طماع گذشتید	ash’ab; ash’abe tamo’; sho’mo az ash’ab tamo go’zashtid	Ашаб (мақолдаги бахилнинг номи); очкўз, бахил одам; бахилликда Ашабдан ошиб кетдингиз
256.	اشغالگرانه؛ جنگ اشغالگرانه	eshg’olgerone; jange eshg’olgerone	1) босқинчилик руҳидаги, тажовузкорона, босқинчилик, агрессивлик билан; 2) тажовузкорлик, агрессив, тажовузкорликка, босқинчиликка асосланган (*нимададир*); фатҳ уруши
257	اشغالی؛	eshg’oli	оккупацияга

.			(истилога) оид;
258.	آشفته؛	osho’fte;	**1.** آشفتن [osho’ftan] феълининг ўтган замон негизи; **2.**1) ҳаяжонли, изтиробли, безовта, ташвишли, хавотир; 2) тартибсиз ҳолга келтирилган, пароканда қилинган;
	موی آشفته؛	muye osho’fte;	3) ҳурпайган, пахмайган, пахмоқ, чигал; жингалак сочлар;
	آشفته کردن	osho’fte kardan	4) ошиқ, хуштор, севиб (ошиқ бўлиб) қолган; **3.** Ошўфте (эркак киши исми); а) тўлқинлантирмоқ,

			ташвишлантирмоқ, ҳавотирланмоқ, чалкаштирмоқ (*ниманидир* ҳ); б) ғазабини келтирмоқ, ғазаблантирмоқ, нафратлантирмоқ, жаҳлини чиқармоқ, қаҳрини (ғазабини) келтирмоқ, зардасини қайнатмоқ, фитна солмоқ, ғалаёнга келтирмоқ, ҳаракатга келтирмоқ, қўзғатмоқ, тўлқинлантирмоқ; в) барбод қилмоқ, тартибсиз ҳолга келтирмоқ; г) пахмайтирмоқ,

			тўзғитмоқ, титмоқ, ҳурпайтирмоқ, чигаллаштирмоқ
259.	آشفته بخت	osho’ftebaxt	бахтсиз, шўрлик, толесиз, абгор
260.	آشفته حال	osho’ftehol	1) آشفته [osho’fte] 2 1) га қаранг; 2) آشفته بخت [osho’ftebaxt] га қаранг
261.	آشفته خاطر، آشفته دل	osho’ftexoter, osho’ftedel	1) آشفته [osho’fte] 2 1) га қаранг; 2) эссиз, паришонхотир, хаёли қочган, фикри тарқоқ, эътиборсиз, эътибор бермайдиган, бепарво, диққат-эътиборсиз, хотири паришон
262.	آشفته دماغ	osho’ftedemog’	1) آشفته مغز [osho’ftemag’z]г

			а қаранг; 2) آشفته خاطر [osho’ftexoter] 2) га қаранг
263.	آشفته روزگار	osho’fteruzgor	آشفته بخت [osho’ftebaxt] га қаранг
264.	آشفته مغز	osho’ftemag’z	мияси айниган, ақлдан озган, телба, савдойи, жинни, девона, мажнун
265.	آشفته موی	osho’ftemuy	чигаллашган, тўзғиган сочлари билан
266.	اشقر	ashqar	1) қорамтир, қизғиш, тўриқ от; 2) қўнғир, сариқ, малла
267.	آشکار؛ حقیقت آشکار؛	oshkor; haqiqate oshkor;	**I.**1) аён, фош, ошкора, яққол, очиқ-ойдин кўриниб турган; шубҳасиз ҳақиқат; 2) очиқ, рўй-рост, яланг, ошкор,

			оммавий; 3) очиқ; **II.**1) аниқ, аён, равшан; 2) дангал, очиқчасига, рўй-рост, тўғриликча, ошкора равишда, халойиқ олдида, жамоат олдида; 3) очиқчасига, очиқ-ойдин қилиб;
	آشکار شدن؛	oshkor sho’dan;	а) очиқ-ойдин, аниқ, равшан бўлмоқ; б) билинмоқ, аниқланмоқ, очилмоқ, маълум (ошкор) бўлиб қолмоқ, очилиб кетмоқ, фош (ошкор) бўлмоқ, ҳаммага маълум, ошкор қилинмоқ
	آشکارکردن (ساختن)	oshkor kardan (soxtan)	

			(*сирни*); а) очиқ-ойдин ошкор қилмоқ; б) сездирмоқ, фош қилмоқ, ҳаммага маълум қилмоқ, ҳаммага ошкор қилмоқ, билдирмоқ (*сирни*)
268.	آشکاره	oshkore	آشکار [oshkor] 2 га қаранг
269.	آشکاری	oshkori	яққоллик, аниқлик, аёнлик, бегумонлик, шубҳасизлик
270.	اشکال تراش	eshkoltaroshh	қийинчилик, машаққат, туғдирувчи одам, тўсқинлик қилувчи шахс
271.	اشک آور؛ گاز اشک آور	ashkovar; goze ashkovar	кўздан ёш оқизадиган; кўздан ёш оқизадиган газ

272.	اشکبار	ashkbor	гирён, йиғловчи, кўз ёшларини тўкувчи
273.	اشک ریز	ashkriz	اشکبار [ashkbor] га қаранг
274.	اشک فشان	ashkfeshon	اشکبار [ashkbor] га қаранг
275.	آشوب انگیز	oshubangiz	1) безовта қилувчи, ҳаяжон чақирувчи; 2) қўзғолончи, исёнчи, исёнкор, қўзғолон (исён) қатнашчиси, ғалаёнчи
276.	آشوب خواه	oshubxoh	آشوب انگیز [oshubangiz] 2 га қаранг
277.	آشوب طلب	oshubtalab	آشوب انگیز [oshubangiz] 2 га қаранг
278.	آشوبگر	oshubgar	иғвогар, ғалаёнчи, исёнчи, тинчликни (осойишталикни) бузувчи

279.	آشوبناک	oshubnok	феъли тез, баттол, тўполончи, бебош, авбош, асов, қутурган, изтиробли, ташвишга соладиган, ташвишли, серташвиш, серғалва, дарғазаб
280.	اشهل	ashhal	*баъзан* кўк кўз, кўк кўзли
281.	اصرارآمیز؛ خواهش اصرارآمیز	esroromiz; xoheshe esroromiz	матонатли, саботли, қаттиқ, қатъий, зарурий, жуда муҳим, энг зарур, долзарб; шошилинч сўров
282.	اصعب	as’ab	*китобий* صعب [sa’b] нинг орттирма даражаси
283.	اصلاح پذیر	eslohpazir	1) тузаладиган, тузатиб бўладиган, яхшиланиши

			мумкин бщлган; 2) гапга кўнадиган (унайдиган), муомалага юрадиган, кўнувчан, уновчан)
284.	اصلاح ناپذیر؛	eslohnopazir	1) тузатиб (тўғрилаб) бўлмайдиган, тузалмайдиган, тузалмас; қайтарилмас; 2) гапга кўнмайдиган (унамайдиган), муомалага юрмайдиган, ўжар, қайсар, терс, муросага келмайдиган, келиштириб (яраштириб) бўлмайдиган, ашадди, муросасиз (*кимдир-нимадир ҳақида*)

285.	اصلاحی؛ نقشه اصلاحی	eslohi; naqsheye eslohi	тузатишга, қайта кўриб чиқишга мойил; қайта кўриб чиқиш режаси
286.	اصلح	aslah	صالح [soleh] 1 нинг орттирма даражаси
287.	اصلع	asla’	сочи йўқ, сочи тўкилган, сийқа, ялтироқ, тоз, кал
288.	اصولی؛ موافقت اصولی	o’suli; mavofeqate o’suli	1) принципиал, муайян принципларга асосланган, муҳим, жиддий; принципиал келишув;
289.	اصیل؛	asil;	1) олийжаноб, олийҳиммат, ҳимматли, виждонли, пок, мард, мардонавор, олийжаноб насабли, наслдор, донгдор, номдор, аслзода,

	اسب اصیل؛ نسخه اصیل	asbe asil; no’sxaye asil	зодагон, оқсуяк, нажиб; 2) ҳақиқий асл, чин, наслли, зотдор; зотли от, зотдор от; 3) воқеий, асл, чин, ҳақиқий, чинакам, ростакам; асл нусхаси
290.	اضافی؛	ezofi	1) қўшимча, қўшимча қилинган; 2) ортиқ, ортиқча, ошиқ, ошиқча, керагидан ортиқ, кўп, ортиқча;
291.	اضطراب آور	ezterobovar	ҳаяжонлантирувчи, ҳаяжонга келтирувчи, тўлқинлантирувчи, ҳаяжонли, безовта қилувчи
292.	اضعاف	az’of	ضعف [ze’f] 1 нинг кўплиги
293	اطمینان	etminonbax	умидбахш;

.	بخش؛ اظهارات اطمینان بخش	sh; ezhorote etminonbaxsh	рағбатлантирувчи баёнотлар
294.	اطهار؛ ائمه طاهر	athor; aimmaye athor	طاهر [toher]нинг кўплиги; анбиёлар
295.	اطهر	athar	طاهر [toher] 1 нинг кўплиги
296.	اظهر	azhar	II. ظهر [zahr] нинг кўплиги
297.	اظهرمن الشمس	azharo’men oshshams	аён, равшан, аниқ, лўнда (ёрқин қуёш)
298.	اعاظم؛ اعاظم رجال دولت	aozem; aozeme rejole davlat	улкан, катта, буюк, улуғ; машҳур давлат арбоблари
299.	اعالی	aoli	اعلی [a’lo] нинг кўплиги
300.	اعتاب؛ اعتاب مقدسه	a’tob; a’tobe muqaddase	عتبه [atabe] нинг кўплиги; муқаддас жойлар
301.	اعتراض آمیز	e’terozomiz	норозилик билдириш, эътироз

302.	اعتراض نامه	e’teroznome	1) ёзма эътироз; 2) эътирознома
303.	اعتراف نیوش	e’terofniyush	гуноҳларни кечирувчи, гуноҳлардан ўтувчи, тавбаларни қабул қилувчи
304.	اعجاب انگیز	e’jobangiz	ажаб, ажабланарли, ажиб, ажойиб, таажжубланарли, таажжубли
305.	اعجازآمیز	e’jozomiz	ажабланарли, ажаб, ажиб, ажойиб
306.	اعجب	a’jab	عجیب [ajib]нинг орттирма даражаси
307.	اعجب الزمان	a’jabo’zzamon	замон мўъжизаси, ғайриоддий нарса
308.	اعجز	a’jaz	عاجز [ojez] 1 нинг орттирма даражаси
309.	اعجمی	a’jami	اعجم [a’jam] га қаранг
310.	اعجوبه – اعاجیب	o’jube-aojib	1) мўъжиза, феномен

			(фавқулодда камдан-кам учрайдиган ҳодиса); 2) ажабланарли, мисли кўрилмаган, мислсиз, эшитилмаган, камдан-кам учрайдиган, нодир, ноёб, фавқулодда учраб қоладиган, ниҳоятда тенгсиз, ғоят зўр
311.	اعرج	a’raj	*баъзан* оқсоқ
312.	اعزامی؛ هیئت اعزامی	e’zomi; hay’ate e’zomi	юборилган, вакил қилинган, командировкага юборилган; а) делегация, делегатлар, вакиллар; б) экспедиция (тарқатиш,

			жўнатиш, юбориш ишлари билан шуғулланувчи бўлим ёки идора), отряд
313.	اعشی	a’sho	*баъзан* тунги кўролмасликдан азият чекувчи
314.	اعلی، اعلاء؛ بطرز اعلی؛ جنس اعلی	a’lo; ba tarze a’lo; jense a’lo	**1.**1) олий, баланд; 2) энг зўр, аъло; аъло, аълога; юқори сифатли товар (маҳсулот); **2.** дўндирмоқ
315.	اعم؛ معنی اعم؛ از اعم؛ اعم از آن (این) که ...	aam(m); ma’niye aam(m); az aam(m); aam(m) az on (in) ke...	**I.**1) عام [om]нинг орттирма даражаси; 2) умумий; умумий маъно; **II.** ... қатъий назар; нима бўлганда ҳам...
316	اعمی	a’mo	1) кўр, ожиз;

.			2) идроксиз, сезгир бўлмаган, идроки (фаросати) йўқ, зеҳни паст, калтабин
317.	اعوج	a’vaj	1) эгри, қинғир, қийшиқ, ғилай, қия, қиялама, нишаб, эгри, эгри-бугри; 2) ёмон, ёмон хулқ-атвор билан, ёмон характер билан
318.	اعوجاج	e’vejoj	эгилганлик, букилганлик, букиклик, эгрилик, қийшиқлик, қинғирлик, қийшайганлик, қинғир-қийшиқлик, эгри-бугрилик
319.	اعور؛	a’var;	1) бир кўзли, бир кўзи кўр;
320.	اغبر؛	ag’bar;	*баъзан* 1) гард босган, чанг, ғуборли;

	كره اغبر	kurraye ag’bar	2) чанг ранглари, кулранг; *ибора* кулранг шар (*Ер ҳақида*)
321.	اغراق آميز	eg’roqomiz	бўрттириб юборилган, муболағали
322.	اغراق گويى	eg’roqguyi	лоф, муболаға, бўрттириш
323.	آغشته؛ آغشته كردن (ساختن)	og’eshte; og’eshte kardan (soxtan)	**I.**1) آغشتن [og’eshtan] феълининг ЎЗН; **II.**1) шилта, ҳўл, сувланган; 2) намланган; 3) булғанган, исқирт; а) ивитилмоқ, ивитмоқ, ҳўлламоқ; б) намламоқ; в) булғамоқ
324.	اغفال؛ اغفال شدن؛ اغفال كردن	eg’fol; eg’fol sho’dan;	чалғитувчи, алдоқчилик; алданиш; алдаш, алдамоқ

		eg’fol kardan	
325.	اغلوطه	o’g’lute	1) нотўғри сўзлар; 2) хато, нотўғри сўзлар
326.	اغماضکار	eg’mozkor	*(кимдир ҳақида)* мурувватли, марҳаматли, эрк берувчи, ножўя ишларга бепарво қаровчи
327.	اغماضکاری	eg’mozkori	марҳаматлилик, шафқатлилик, кўнгилчанлик, кўнгли бўлик, ножўя ҳаракатларга йўл бериш, ножўя ишларга бепарво қараш, кўра-била туриб йўл қўйишлик
328.	آفتاب خورده	oftobxo’rde	1) офтобда қорайган; 2) офтобда қуриган; 3) офтобда сарғайган

329.	آفتاب رو(ی)؛ اطاق آفتاب رو(ی)	oftobru(y); o’toqe oftobru(y)	1) қуёшли, жанубга қараган; қуёшли хона; 2) *шеърий* қуёшли
330.	آفتاب زدگی	oftobzadagi	қуёш уриши
331.	آفتاب زده	oftobzade	қуёш урган
332.	آفتابگین، آفتابناک؛ روز آفتابناک	oftobgin, oftobnok; ruze oftobnok	қуёшли; қуёшли кун
333.	آفتابی؛ آفتابی شدن؛	oftobi; oftobi sho’dan;	1) серқуёш, қуёшли; 2) аён, фош, ошкора, яққол, очиқдан-очиқ, аён; *сўзлашувда* а) кўрсатмоқ, намоён қилмоқ, аён бўлмоқ , аниқланмоқ; б) узоқ вақт йўқлигидан кейин пайдо бўлади;

	آفتابی کردن	oftobi kardan	*сўзлашувда* намоён қилмоқ, ошкора қилмоқ, билинмоқ
334.	افتاده حال	o’ftodehol	1) иффатли, камтар, содда, оддий (*кимдир ҳақида*); 2) умидсиз, руҳи синган, тушкунликка тушган, тушкун кайфиятда
335.	افتان و خیزان؛	o’ftono’xizon;	ўлда-жўлда, аранг, пала-партиш, наридан-бери, чала-чулпа, зўрға, зўрғатдан, бир амаллаб, амал-тақал қилиб, базўр, қийинчилик билан, туртиниб (*ҳаракатланмоқ*);
	افتان و خیزان راه رفتن	o’ftono’xizon roh raftan	қоқилиб

			кетмоқ, судралиб (имиллаб) бормоқ (ёки келмоқ), қийинчилик билан ҳаракатланмоқ
336.	افتتاحی؛ نطق افتتاحی	eftetohi; no’tqe eftetohi	бошланғич, кириш; кириш сўзи
337.	افتخار آمیز	eftexoromiz	шарафли, шавкатли, шонли, ёқимтой, яхши, шон-шуҳратга тўла
338.	افتخاری؛ عضو افتخاری	eftexori; o’zve eftexori	фахрий, фахрли, иззатли, шарафли; фахрий аъзоси
339.	آفت دیده	ofatdide	آفت زده [ofatzade] га қаранг
340.	آفت زده	ofatzade	1) ғамгин, қайғуда; 2) заҳарланган, юқтирган ёки қишлоы

			хўжалиги зараркунандалари томонидан захарланган ёки зарарланган (*ўсимликлар ҳақида*)
341.	افتضاح آميز، افتضاح آور	eftezohomiz; eftezohovar	уятли, шарманда қиладиган, уятга қолдирадиган
342.	افتكاک	eftekok	*баъзан* қайтариб олиш учун тўланадиган пул, тўлов
343.	افخم	afxam	فخيم [faxim] нинг орттирма даражаси
344.	افراخته	afroxta	1) افراشته [afroshte]га қаранг; 2) Афрохте (*эркак киши исми*)
345.	افراشته	afroshte	**I.**1) افراشتن [afroshtan] феълининг ЎЗН;

			II. 1) баланд, юқори, кўтарилган; 2) қадалган; **III.** Афроште (эркак киши исми)
346.	افراطکار	efrotkor	исрофгар, нобудгар, беҳуда сарф қилувчи, совуриб юборувчи
347.	افراطی؛ محافل افراطی؛ مرتجعین افراطی	efroti; mahofele efroti; mo’rtajeine efroti;	**1.** чекка, муросага келмайдиган, муросасиз, ўзининг қарашларида собит қолувчи; экстремистик доиралар; ультрареакционерлар; **2.** экстремист (экстремизм тарафдори), максималист (максимализм

			тарафдори)
348.	افروز؛	afruz;	**I.** افروختن [afruxtan] феълининг ҲЗН; **II.** *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти қуйидаги маънода:* 1) ёндирувчи, куйдирувчи, ёқувчи, *масалан:* آتش افروز [otashafruz] - а) ўтда ёқувчи, олов ёндирувчи; б) қасддан ўт қўйган (ўт қўйиб юборган) одам; 2) ёритувчи, илҳомбахш, илҳом берувчи, *масалан:* جهان افروز [jahonafruz] – дунёни

			ёритувчи (*қуёш ҳақида*); دل افروز [delafruz] – таҳсинга лойиқ, ғоят гўзал, чиройли, ажойиб, қойил-мақом, мафтункор, дилрабо, дилни ёқувчи, дилга ўт қўювчи, дилни ёндирувчи; **III.** Афруз (*аёл киши исми*)
349.	آفرین؛ آفرین خواندن (کردن، گفتن)	ofarin; ofarin xondan (kardan, go’ftan)	I.**1.** *ундов сўз* офарин! балли! баракалла! азамат!, шоввоз!, яхши! жуда яхши, аъло даражада!; **2.** мақташ, мақтов, маъқуллаш; мақтамоқ, шарафламоқ

			(*кимнидир-ниманидир* ,به را); II. **1.** آفریدن [ofaridan] феълининг ҲЗН; **2.** *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти қуйидаги маънода:* яратувчи, ижод қилувчи; масалан: جهان آفرین [jahon ofarin] яратувчи, дунёнинг яратувчиси (*Аллоҳнинг сифати*); **3.** Офарин (*эркак ва аёл киши исми*)
350.	آفریننده	ofarinande	**1.** آفریدگار [ofaridgor]га қаранг; **2.** яратувчи, ижод қилувчи

351.	افزار؛ پای افزار	afzor; poyafzor	I.**1.** ابزار [abzor] I га қаранг; **2.** *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти қуйидаги маънода:* кийиладиган; туфли; II. ابزار [abzor] II га қаранг
352.	افزون؛ افزون از هزار بار؛ افزون آمدن (ساختن)؛ افزون شدن؛ افزون کردن	afzun; afzun az hazor bor; afzun omadan (soxtan); afzun sho’dan; afzun kardan	**1.** кўпроқ; минг мартадан ортиқ; **2.** баракали, сероб, тўкин, серунум; **3.** Афзун (*эркак киши исми*); ўзиб кетмоқ; افزودن [afzudan] 2) га қаранг; افزودن [afzudan] 1) га қаранг
353.	افسارسرخود	afsorsarexo’d	ўзбошимча, хоҳлаганини

			(кўнглига келганини) қиладиган, бошқанинг гапига кирмайдиган, ўжар, қайсар, терс, тутган жойини кесадиган
354.	افسارگسستە، افسارگسیختە	afsorgo’sastе, afsorgo’sixtе	1) саботсиз, бебош; 2) интизомсиз, тартибсиз, фаҳшга (шаҳватга) берилган, бузуқ, ёмон йўлга кирган
355.	افسانگی	afsonegi	1) эртакка оид; 2) афсонавий
356.	افسانه ای؛ پهلوان افسانه ای؛ ثروت افسانه ای	afsonei; pahlavone afsonei; sarvate afsonei	афсонавий, эртакнамо; эртак қаҳрамони; афсонавий бойлик
357.	افسانه وار؛	afsonavor;	**1.** эртакнамо, хаёлий, мисли

	ارزانی افسانه وار	arzoni afsonavor	кўрилмаган даражада, эртаклардагидек; **2.** афсонавий, эртакнамо, мисли кўрилмаган; ажойиб арзонлик
358.	افسد؛ علاج فاسد به افسد کردن	afsad; eloje fosed ba afsad kardan	فاسد [fosed] нинг орттирма даражаси; ханжарни ханжар билан уриб туширмоқ
359.	افسرده	afso’rde	**I.** افسردن [afso’rdan] феълининг ЎЗН; **II.**1) сўлиган, сўлиб қолган, сўнган, пажмурда; 2) қотиб қолган, совуқ қотган, карахт; 3) افسرده خاطر [afso’rdexoter] га қаранг;

			III. Афсўрде (*аёл киши исми*)
360.	افسرده خاطر، افسرده دل	afso’rdexoter, afso’rdedel	ғамгин, хафа, маъюс, маҳзун, дилабгор, дилшикаст, фожеали, хомуш
361.	افسون آميز	afsunomiz	дилбар, дилрабо, жозибали, жуда гўзал, мастона, мафтункор, шайдо қилувчи
362.	افسون پرداز، افسون خوان، افسونكار	afsunpardoz, afsunxon, afsunkor	افسونگر [afsungar] 1 1) га қаранг
363.	افصح	afsah	1) فصيح [fasih]нинг орттирма даражаси; 2) Афсаҳ (*эркак киши исми*)
364.	افضل	afzal	1) فاضل [fozel] 1 нинг орттирма даражаси; 2) Афзал

			(*эркак киши исми*)
365.	افق نما	o’fo’qnamo	уфқ
366.	افقی؛ خط افقی	o’fo’qi; xate o’fo’qi	горизонталь, уфқий, ётиқ; горизонталь чизиқ
367.	افکنده	afkande	**I.** افکندن [afkandan] феълининг ЎЗН; **II.**1) бахтсизликдан (қайғу-аламлардан) эзилган, хор-зор бўлган, хўрланган, камситилган; 2) боши эгилган, одам ўрнида кўрилмаган, туртилган; 3) ташландиқ, тўшоғлиқ, тўшалган (*масалан гилам*)

368.	افگار	afgor	*оғзаки* 1) ярадор, ярадор бўлган, яраланган, жароҳатланган, майиб, мажруҳ, майиб бўлган, шикаст еган; 2) ҳорғин, чарчаган, ҳорган, толиққан, жуда чарчаган, сўлғин
369.	آقامنش	oqomanesh	1) жентльменларга хос; 2) жентльменларга хос ҳаракат қилувчи, адабли, хушмуомала
370.	اقتصادی	eqtesodi	экономик, иқтисодий, ҳисобли, хўжаликка оид, хўжалик
371.	اقتصادیه؛ امور	eqtesodiyye;	اقتصادی [eqtesodi]га қаранг;

	اقتصاديه	umure eqtesodiyye	хўжалик ишлари
372.	اقوياء	aqviyo	кучли одамлар
373.	اقيانوس العلوم	o’qyonuso’l o’lum	1) энциклопедчи, билимдон одам; 2) ўта билимдон, доно, ҳикматли
374.	اكابر؛ كلاس اكابر؛ مدرسه اكابر	akober; kelose akober; madrasaye akobir	1) катта; катталар саводхонлик курслари; катталар учун мактаб; 2) катта амалдор, мансабдор, машҳур инсонлар
375.	اكال	akkol	1) اكول [akval] 1 1) га қаранг; 2) ўювчи, емирувчи, коррозион (чириган, занглаган), коррозия

			(чириш, занглаш)
376.	اكتشاف؛	ekteshof;	1) очиш, кашфиёт, аниқлаш, фош этиш, фош қилиш; 2) ўрганиш, тадқиқ,
	اكتشاف علمی؛	ekteshofe elmi;	тадқиқот, очиш, кашфиёт; илмий кашфиёт; 3) разведка, разведка қилиш, рекогносцировка (1) душман тўғрисида маълумот олиш учун командирнинг ўзи ўтказадиган разведка; 2) геодезия ишлари олиб бориш учун жойни олдиндан
	اكتشاف بی سیم؛	ekteshofe bisim;	

	اکتشاف نظری؛ اکتشاف هوایی؛ اکتشاف کردن	ekteshofe nazari; ekteshofe havoiy; ekteshof kardan	текшириб билиш); 3) разведка, рекогносцировка; радиоразведка (одамлар ўртасидаги алоқа каналларини ушлаш); кузатув разведкаси; ҳаво разведкаси; а) очмоқ, аниқламоқ, ошкор қилмоқ; б) тадқиқ қилмоқ ўрганмоқ, текширмоқ; в) билиб олмоқ, суриштириб билмоқ, сиридан бохабар бўлмоқ,

			разведка, рекогнацировка ўтказмоқ
377.	اکتشافی؛ گروه اکتشافی؛ هواپیمای اکتشافی	ekteshofi; go’ruhe ekteshofi; havopeymo ye ekteshofi	1) разведка қилувчи, разведка билан шуғулланувчи, рекогноцировка га оид; разведка отряди; разведка самолёти; 2) тадқиқий, тадқиқотга оид
378.	آکتیو	oktiv	фаол, актив
379.	اکحل	akhal	1) қоракўз, қора кўзли, кўзи қора; 2) қисиқ кўзлари билан
380.	اکراهاً	ekrohan	нафрат билан
381.	اکسانتریک	eksontrik	жуда ғалати, ғайриодатий

382.	اكمل؛ بر وجه اكمل، بنحو اكمل	akmal; bar vajhe akmal banahu akmal	كامل [komel] 1 нинг орттирма даражаси; энг яхши тарзда, энг яхши усулда
383.	اكول	akul	**I.** 1) ебтўймас, очофат; **II.** баднафс, мечкай, сертомоқ, хўра, тўймайдиган
384.	اكونوميک	eko’no’mik	1) экономик, иқтисодий, фойдали, наф келтирадиган; 2) тежамли, режали, фойдали, фойда келтирадиган, баракали
385.	اكيد؛	akid;	1) жасур, қақшаткич, қатъий, узил-кесил, қаттиқ, зарурий, жуда муҳим, энг зарур, долзарб, кечиктириб

	دستور اکید	dasture akid	бўлмайдиган, кескин, қаттиққўл, талабчан; қатъий кўрсатма; 2) *баъзан* барқарор, қаттиқ, саботли, заранг, маҳкам, мустаҳкам, пишиқ, пухта, қалин-қаттиқ, чидамли
386.	اکیداً؛ ورود اکیداً ممنوع است	akidan; vurud akidan mamnu’ ast	узил-кесил, талабчанлик (қаттиққўллик билан), қаттиқ талаб қилиб, қаттиқ; кириш қатъиян ман этилади
387.	آگاه؛	ogoh;	**I.** 1) хабардор, билармон, билимдон, билимли, доно; 2) билдирилган, маълум қилинган,

	کارگران آگاه؛	korgarone ogoh;	эълон қилинган, хабардор қилинган, огоҳлантирилган; 3) онгли, биладиган, тушунадиган; онгли ишчилар;
	آگاه شدن؛	ogoh sho’dan	**II.** Огоҳ (эркак киши исми); билмоқ, билдиришнома, хабар олиш (*кимдир ҳақида-нимадир ҳақида* دربارہ ,از);
	آگاه کردن (ساختن)	ogoh kardan (soxtan)	билдирмоқ, маълум қилмоқ, эълон қилмоқ, хабар қилмоқ, хабардор (воқиф) қилиб қўймоқ, хабар

			(маълум) қилмоқ, билдирмоқ, хабар қилмоқ (бермоқ), хабардор қилмоқ, билдирмоқ, огоҳ (воқиф) қилмоқ, билдириб (хабардор қилиб) қўймоқ, огоҳлантирмоқ, огоҳлантириб (билдириб, хабардор қилиб) қўймоқ, хабар бермоқ
388.	آگاهانه؛ زندگی آگاهانه	ogohone; zendagiye ogohone	**1.** онгли (равишда), тушуниб, билиб, ақл билан, тушуниш билан; **2.** онгли (*бирор нарсада*); онгли ҳаёт
389.	آگنده گوش	ogandegush	1) гаранг, кар, карқулоқ;

			2) маслаҳатга қулоқ солмайдиган, насиҳатга қулоқ солмайдиган
390.	الاهم فالاهم	aloham(m)falaham(m)	(*тожикча* بترتیب الاهم فالاهم ва بطور الاهم فالاهم) – аҳамиятига кўра, муҳимлилигига кўра
391.	الاهی	elohi	الهی [elohi]га қаранг
392.	التماس آمیز؛ با لحن التماس آمیز	eltemosomiz; bo lahne eltemosomiz	ялинадиган, ўтинувчи, ялиниб-ёлвориб сўрайдиган, ялинувчи, ялинсансимон, ялинганнамо, ялингандай қилинган; илтимос оҳангида
393.	التیام پذیر	eltiyompazir	даволаш мумкин,

			тузаладиган, соғаядиган, шифо топадиган, даволаб бўладиган, давоси бор
394.	التیام ناپذیر	eltiyomnopazir	даволаб бўлмайдиган, бедаво
395.	الغار	elg’or	ایلغار [ilg’or]га қаранг
396.	الفی القد	alefiyyo’lqad	*баъзан* тўғри, тикка (*кимдир ҳақда*)
397.	اللهی	allahi	илоҳий
398.	الم شنگه؛ این الم	alamshange;	*сўзлашувда* шовқин-сурон, шов-шув, ғала-ғовур, олди-қочди, гап, айюҳаннос, тўполон, қий-чув, ғалва, бесаранжомлик, ҳаяжонланиш, ҳаяжон, ҳовлиқиш, машмаша, югур-югур,

	شنگه چیست؟ الم شنگه درآوردن، الم شنگه بپا کردن، الم شنگه راه انداختن	in alamshange chist? Alamshange darovardan, alamshange bapo kardan, alamshange roh andoxtan	қовурдоқ; бу қандай шовқин? Шов-шув кўтариш, тартибсизлик
399.	الوان؛ فلزات الوان؛ کاغذ الوان	alvon; felezote alvon; qog’aze alvon	1) لون [lun] нинг кўплиги; рангли металлар; рангли қоғоз
400.	آلود؛	olud;	1) آلوده [olude] 2 га қаранг; 2) *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти қуйидаги маънода:* доғ тушган, гард теккан, бадном бўлган, нуқсонли,

	خون آلود؛ خواب آلود	xunolud; xobolud	булғанган, кирланган, ифлосланган, бирор нарсанинг изи бор, масалан: қонга бўялган, қонга беланган, қон билан бўялган, қонли; уйқуга оид, уйқудаги, уйқу, уйқули
401.	آلوده؛ آلوده شدن؛	olude; olude sho’dan;	**I.** آلودن [oludan] феълининг ЎЗН; **II.**1) исқирт, бадном; 2) ҳаром қилинган, бадном қилинган; 3) آلود [olud] 2 га қаранг; а) булғанмоқ, кир (ифлос) бўлмоқ, кирланмоқ, ифлосланмоқ

			(*нима биландир* با ,به); б) ўз-ўзини расво қилмоқ, масхара бўлмоқ, хшўрланмоқ, расво бўлмоқ, бадном қилмоқ, номини булғамоқ, обрўйини тўкмоқ, шарманда қилмоқ
402.	آلوده امان، آلوده دامن	oludedoman, oludedomon	1) ахлоқсиз, беахлоқ, ахлоқи бузуқ, бадахлоқ, фосиқ, ахлоқ нормаларига сиғмайдиган, 2) бузуқ, ёмон йўлга кирган; бузуқ киши, хотинбоз, фоҳишабоз, гуноҳкор, осий;
403.	الوهیت	oluhiyyat	ажойиб бир тарзда, гўзал, беназир

404.	الهام آميز	elhomomiz	илҳоми жўш урган, илҳомга тўлгапн, илҳомли, серзавқ, илҳомланган, руҳланган, руҳи кўтарилган, руҳи баланд
405.	الهامبخش	elhombaxsh	1) илҳомчи, илҳомлантирувчи; 2) илҳомбахш
406.	الهامی	elhomi	илҳомдан туғилган, илҳом билан яратилган
407.	الهیت	elahiyyat	الوهیت [o’luhiyyat]га қаранг
408.	الی الابد	elalabad	асрлар бўйи, асрлар оша, абадий, мангу, умрбод, доимо, ҳар доим, ҳамиша, батамом
409.	الی الان، الی الحال	elolon, elolhol	ҳалигача, ҳанузгача, ҳозирги кунгача

410.	الى غيرالنهايه	elag’eyro’n nehoye	чексиз равишда, бениҳоя, беҳад, ортиқ даражада, чексизликка қадар, чексиз
411.	اليم؛ عذاب اليم	alim; azobe alim	бировга азоб берувчи, азоб берадиган, қийнайдиган, қийин, оғир, машаққатли, оғриқли, аламли, оғритадиган; оғир азоб, қаттиқ оғриқ
412.	اليوم	alyo’m	1) бугун, шу бугун, бугунги кунда, ҳозир, энди, эндиликда, ҳозирда; 2) يوم [yavm]га қаранг
413.	آماتور؛	omotur;	ишқивоз, ўч, ҳаваскор, шинаванда;

	نوازنده آماتور	navozande omotur	ҳаваскор мусиқачи
414.	آماتوری؛	omoturi;	ҳаваскорларга (ишқивозларга) оид, хос, қарашли, ҳаваскорлар, ҳаваскорлардан таркиб топган;
	محفل آوازخوانی آماتوری	maxfale ovozxoniye omoturi	ҳаваскорлар гуруҳи
415.	آماده؛	omode;	1) тайёрланган, тайёргарлик (ҳозирлик) кўрган, тайёр, ҳозир, шай, муҳайё; 2) қуролланган, шайланган;
	آماده شدن؛	omode sho’dan;	а) тайёрланмоқ, тайёргарлик кўрмоқ, тараддудланмоқ; б) шайланмоқ, отланмоқ, тайёр бўлмоқ, шайланмоқ,

	آماده کردن (گرداندن، ساختن)	omode kardan (gardondan, soxtan)	керакл и нарсалар билан таъминланмоқ; а) тайёрламоқ, шайламоқ, тайёр қилмоқ; б) қуролланмоқ, шайланмоқ
416.	امانتی؛ وجه امانتی	amonati; vajhe amonati	1) гаров остига олинган ёки берилган ёки сақлашга қўйилган; 2) вақтинча фойдаланишга берилган ёки олинган; 3) депозитга қўйилган; депозитга қўйилган депозит, сумма
417.	امانتاً	amonatan	*баъзан* امانتاً [amonaton]га қаранг
418.	امثال؛	emsol;	**II.** ўхшаш, ўхшаган, сингари, каби,

	امثال و اقران خود؛ و امثال آن	emsol va aqrone xud; va emsole on	монанд, худди, …дек, ўхшаш, бир хил, бир хилдаги; ўхшаш ва тенг; ва ҳоказо
419.	آمر؛ آمر مطلق	omer; omere mo’tlaq	1) буйруқ берувчи, амр қилувчи, фармон берувчи; 2) ҳоким, амир, султон, шоҳ, монарх, ҳукмдор; тўла, ҳокимиятли, ҳокимияти чекланмаган, мутлақ ҳукмдор, диктатор
420.	آمرانه؛	omerone;	1) қатъият билан, қатъий суратда, буйруқ оҳангида, буйруқ;

	با آهنگ آمرانه	bo ohange omerone	2) ҳукми ўтадиган, ихтиёрли, ҳуқуқли, ўткир, қатъийбуйруқ тарзидаги, амирона (*бирор нарса*); буйруқ оҳангида
421.	آمرزیدگان	omo’rzideg on	آمرزیده [omo’rzide] 3 нинг кўплиги
422.	امضاساز	emzosoz	фирибгар, муттаҳам, қаллоб, алдамчи, товламачи, имзоларни қалбакилаштир увчи
423.	امکان پذیر	emkonpazir	бўлиши мумкин бўлган, бўлиши мумкин, жоиз, ҳақиқий, реал, воқеий, амалга ошадиган, амалга ошириб бўладиган, бажариб

			бўладиган, бўлиши мумкин бўлган;
424.	امکان ناپذیر	emkonnopazir	мумкин бўлмаган, нореал, ҳақиқатда йўқ, хаёлий, фантастик, бажариб бўлмайдиган, амалга ошмайдиган, пуч, юзага чиқмайдиган, маҳол, йўл қўйиб бўлмайдиган, ножўя, ножоиз
425.	املس	amlas	*баъзан* 1) текис, теп-текис, силлиқ, равон, бир текис; 2) юмшоққина, майин, юмшоқ
426.	آموختگی	omuxtegi	1) қўлга ўргатилган, ўргатилган; 2) ўрганиш (*бирор нарсага* به)

427.	آموخته؛	omuxte;	**I.** آموختن؛ [omuxtan] феълининг ЎЗН; **II.**1) қўлга оид, қўлда бўладиган, қўлда олиб бориладиган, қўл..., қўлга ўргатилган; 2) одатланган; 3) ўрганилган; 4) таълим олган, ўқиган, ўрганган, ўргатилган, тажрибали, билармон, билимдон, билимли;
	آموخته шدن؛	omuxte sho’dan;	а) қўлга ўрганмоқ, қўлга (одамга) ўрганиб олмоқ, қўлга оид бўлиб қолмоқ; б) кўникмоқ, ўрганмоқ, одат қилмоқ;

	آموخته کردن	omuxte kardan	в) ўрганилмоқ; г) ўқитилмоқ, малакали бўлмоқ, билимли бўлмоқ; а) ўргатмоқ, ўргатиб олмоқ, қўлга ўргатиб олмоқ, қўлда бажармоқ; б) ўргатмоқ, одатлантирмоқ, кўниктирмоқ, ўргатиб (одатлантириб) қўймоқ, кўникма (малака) ҳосил қилмоқ; в) тажрибали, билимдон қилиш
428.	آموز;	omuz;	1) آموختن [omuxtan] феълининг ҲЗН; 2) *мураккаб қўшма сўзнинг иккинчи*

	خود آموز؛ دانش آموز	xudomuz; doneshomuz	*компоненти қуйидаги маънода* ўргатувчи, масалан: а) мустақил ўқиш (ўрганиш) учун қўлланма; б) мактаб кўрмаган, мустақил ўрганган (ўзича етишган киши); ўқувчи, шогирд; 3) Омуз (*эркак киши исми*)
429.	آموزاندن	omuzondan	ўқитмоқ, ўргатмоқ, танитмоқ
430.	آموزش؛	omuzesh;	1) ўқитмоқ, ўргатмоқ, таълим бермоқ;
431.	آموزندگان	omuzandegon	آموزنده [omuzande] нинг кўплиги
432.	آموزنده	omuzande	1) ибратли, тарбиявий аҳамиятга эга бўлмоқ;

			2) *кўплиги* آموزندگان [omuzandegon] - 1) ўқувчи, шогирд; 2) ўқитувчи, муаллим
433.	املس	amlas	*баъзан* 1) текис, теп-текис, силлиқ; силлиқ, равон; сийдам, сидирға; сип-силлиқ, лўппи, семиз, тўла, кафтдек, тўппа-тўғри, бир-текис, бир маромдаги, равон; 2) юмшоқ, бўш, майин
434.	آميخته؛	omixte;	1) آميختن [omixtan] феълининг ЎЗН; 2) аралаш, бирор нарса қўшилган, аралаштирилга

	آمیخته شدن؛ آمیخته کردن	omixte sho’dan; omixte kardan	н, омихта, чатиштирилган, дурагай, бирлашган; 3) қоришма; қориштирилмоқ, аралаштирилмоқ, бирлаштирилмоқ; қориштирмоқ, аралаштирмоқ, бирлаштирмоқ
435.	امیدبخش	o’midbaxsh	умидбахш этувчи, умид берувчи, умидвор, умидбахш
436.	امیدوار؛ امیدوار بودن؛ امیدوار شدن؛	o’midvor; o’midvor budan; o’midvor sho’dan; o’midvor kardan	умидли, умидвор; умид қилмоқ (*кимгадир-нимагадир* به); умид топмоқ; умидлантирмоқ

	امیدوار کردن (ساختن)	(soxtan)	(*бирор нарса билан* به, در, درباره)
437.	امیدوارکننده	o’midvorko’ nande	умидбахш
438.	آمیز؛	omiz;	1) آمیختن [omixtan] феълининг ҲЗН; 2) *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти* нима биландир аралаштирилган, ниманидир ўз ичига олган, *масалан:* محبت آمیز [mo’habbatomiz] – майин, мулойим, нозик, юмшоқ, назокатли; هزل آمیز [hazelomiz] – истеҳзоли, аччиқ, заҳар, қаттиқ ботадиган, узиб оладиган,

			ҳазилакам, ҳазил, қизиқ, кулгили, кулдирадиган, қизиқчилик учун айтилган
439.	آميزش؛ آميزش دادن؛ آميزش داشتن (كردن)؛	omizesh; omizesh dodan; omizesh doshtan (kardan); omizesh	алоқа, борди-келди, мулоқот, муносабат, алоқа қилиш, алоқада бўлиш, контакт, боғланиш; *баъзан* аралашмоқ, ўралашмоқ, ҳалақит бермоқ, ҳалал бермоқ, монелик (тўсқинлик) қилмоқ, бириктирмоқ, қўшмоқ, қовуштирмоқ, уламоқ; алоқада бўлмоқ, аралашмоқ;

	آمیزش یافتن	yoftan	аралашмоқ, бирикмоқ, қовушмоқ
440.	آمیزگار، آمیزنده	omizgor; omizande	*баъзан* ўктам, одамга эл бўладиган, киришимли, дилкаш
441.	امین؛	amin;	1) ишончли, ишонарли, ишонса бўладиган, ишонч қозонган, инобатли, эътимодли, ишониб берилган, ваколатли;
	شخص امین؛	shaxse amin;	васий, ишончли шахс;
	امین اجرا؛	amin ejro;	2) *кўплиги* امناء [o’mano] – 1) ишончли вакил, васий; 2) *оғзакида* боошқарувчи, тасарруфчи;

	امین حضور؛ امناء مالیه؛ امین دانستن	amin ho’zur; o’manoye moliyye; amin donestan	суд ижрочиси; камергер (чор Россиясида ва баъзи монархия давлатларида: сарой аъёнларининг унвонларидан бири ва шу унвондаги киши); солиқларни ижарага олган; 3) Амин (*эркак киши исми*); ишонмоқ, инонмоқ, ишониб бермоқ, иониб топширмоқ (*кимгадир-нимагадир* ға)
442.	انباشتگی	amboshtegi	тўлиқлик, тўлалик, мукаммаллик, тўла-тўкислик

443.	انباشته	amboshte	**I.** انباشتن [amboshtan] феълининг ЎЗН; **II.** 1) захира қилинган, ғамлаб қўйилган, тўлдирилган; 2) захира қилинган, тўпланган, жамғарилган
444.	انبساط آور	enbesotovar	шод, хурсанд, вақти (кайфи, димоғи) чоғ, қувноқ, хушчақчақ, хуштабиат, масрур, очиқ, хурсанд, шод, қувончли, севинчли, шодиёна
445.	انبوه؛	ambuh;	**I.**1) қалин, зич, тиғиз, қуюқ, тўқ, зич жойлашган, пишиқ, пухта, маҳкам, тўла, лиқ тўла,

	جنگل انبوه؛ ریش انبوه؛ گروه انبوه؛	jangale ambuh; rishe ambuh; go’ruhe ambuh;	тўладан келган, миқти, семиз, тўқ тутадиган, кучли; қалин ўрмон; қалин соқол; 2) кўп сонли, кўп ададли, кўп кишили, сони, одами кўп, катта, кўп, кўпгина, талай, анча, ғоят катта, улкан, буюк, зўр, баҳайбат, сон-саноқсиз кўп, жуда катта, муҳим; катта гуруҳ; 3) мўл, мўл-кўл, сероб, жуда кўп, тўкин-сочин, бой, баракали, бирор нарсага

	انبوه مردم؛ انبوه شدن	ambuhe mardum; ambuh sho’dan	бой, бирор нарса кўп, сероб, фаровон, бой; **II.** оломон, бетартиб йиғин (тўда), кўпдан-кўп, жуда кўп, кўпгина, анчагина, бирталай, масса; оломон, одамларнинг йиғилиши; а) оломон йиғилмоқ, тўпланиб турмоқ, тўпланмоқ, тиқилишмоқ, йиғилишиб (тўпланишиб) турмоқ, уймалашиб юрмоқ; б) оломонга айланмоқ; в) тез авж

			олмоқ, гуркираб ўсмоқ
446.	انبوهی	ambuh	1) кўпдан-кўп, жўда кўп, кўпгина, анчагина, биртайлай (*бирор нарса*); 2) қалинлик, зичлик, тиғизлик, қуюқлик, пишиқлик, пухталик; 3) оломон, тўда, тўп, ғуж-ғуж одам ёки нарса
447.	آنتاگونیستی؛ تضاد آنتاگونیستی	antogo’nisti ; tazode antogo’nisti	антогонистик, муросага келтириб (бартараф қилиб) бўлмайдиган, муросасиз, зид, қарама-қарши; антагонистик қарама-қаршилик
448.	انتخابی	entexobi	1) сайланган, танланган;

			2) танлаб олинган, сайланма; 3) сайловга оид, сайлов, сайланмоқ; 4) انتخاباتی [entexoboti]га қаранг
449.	انترسان	antereson	қизиқарли, қизиқ, қизиқтирадиган, ажиб, таажжуб, ғалати
450.	آنتریگان	ontrigon	фитна одам, фитначи, қутқу солувчи, ғаламис
451.	انتزاعی	entezoi	1) узоқлаштирилган, бегона қилиб қўйилган, ажратилган, ажратиб олинган, эгасидан тортиб олинган; 2) абстракция йўли билан

			ҳосил қилинган, абстракцияга асосланган, абстракт, мавҳум, бошқа томонга тортилган
452.	انتقاد آمیز، اتقادی	enteqodomiz, enteqodi	танқидий, танқиди бор
453.	انتقال گیرنده	enteqolgirande	бирор нарса ўтказилган ёки бирор нарсага эгалик қилиш ҳуқуқига эга бўлган шахс
454.	انتقال ناپذیر	enteqolnopazir	ўтказиб бўлмайдиган, ифодалаб (тасвирлаб, тушунтириб) бўлмайдиган
455.	انتقالی؛	enteqoli;	1) бошқа жойга ташлаш, кўчириш ҳуқуқига эга; 2) бошқа жойга ташлаш, кўчириш ҳуқуқига эга;

	محل انتقالی؛ مکانیزم انتقالی؛ دوره انتقالی؛ حرکت انتقالی؛ خالصجات انتقالی	mahale enteqoli; makonizme enteqoli; do’vreye enteqoli; harakate enteqoli; xolesjote enteqoli	3) топширадиган, ўтказадиган, (ҳаракатни) узатадиган, узатма; топшириш, узатиш пункти; узатма механизм; 4) ўтишга, кўчишга оид; ўтиш даври; а) жисмнинг ҳамма нуқталари бир-бирига параллель равишда қўзғаладиган (кўчадиган) ҳаракат; б) Ернинг Қуёш атрофидаги ҳаракати;

			хусусий шахсларга сотилган давлат ерлари
456.	انتقام جویانه	enteqomjuyone	**I.**1) қасос каби; 2) реваншистга оид; **II.** (*бирор нарса ҳақида*) 1) кек сақловчи, қасос олмай қўймайдиган, кекни унутмайдиган; 2) реваншистга ёки реваншизмга оид, реваншизм (реваншистлик) сиёсатига асосланган, реваншистик
457.	آنتیک، انتیک	ontik, antik	1) қадимги римликларга ва юнонларга оид, антик; антик санъат формаларидаги классик, антиқа, гўзал;

			2) антиқий, антиқа (қадимий, ноёб ва қиматбаҳо), қадимги, қадимдан қолган; 3) *сўзлашувда* қимматбаҳо (*буюм ҳақида*)
458.	انتیم؛ روابط انتیم	antim; ravobete antim	юракдаги, дилдаги, сирли, сир тутилган, сир, яширин, махфий, ишқий, жинсий, яқин, самимий, дилкаш, жонажон, кўнгилдаги, эзгу; ишқий муносабатлар, ошиқ-маъшуқлик
459.	انجام پذیر	anjompazir	бажарилиши (амалга оширилиши) мумкин бўлган, амалга

			ошадиган, бажарса бўладиган, амалга ошириб бўладиган, бажариб бўладиган
460.	انجام شدنی	anjom sho’dani	انجام پذیر [anjompazir] га қаранг
461.	انجام ناپذیر	anjomnopazir	имконсиз, амалга ошириб бўлмайдиган
462.	انحراف ناپذیر؛ بطور انحراف ناپذیر	enherofnopazir; be to’vre enherofnopazir	оғишмайдиган, доимий, тўхтовсиз, узлуксиз; барқарор
463.	انحصاراً	enhesoran	1) монополияга, танҳо эгаликка асосланган; 2) чекланган; 3) ёлғиз, фақат, атиги
464.	انحصارطلب	enhesortalab	انحصارگر [enhesorgar] га қаранг

465.	انحصارطلبانه	enhesortalabone	انحصارگرانه [enhesorgarone] га қаранг
466.	انحصارگر	enhesorgar	1) монополияга асосланган, монополистик, монополияга қарашли, монополиядан иборат бўлган; 2) монополист, монополиячи (бирор соҳани монополия қилиб, танҳо эгаллаб олган шахс, ташкилот); 2) монополист, йирик капиталист
467.	انحصارگرانه	enhesorgarone	монополияга асосланган, монополистик, монополияга қарашли, монополиядан иборат бўлган (*бирор нарса ҳақида*)
468	انحصاری؛	enhesori;	1) монополияга,

.	حق انحصاری	haqqe enhesori	танҳо эгаликка асосланган, монополияли, монопол, танҳо; монополия ҳуқуқи; 2) монополияга асосланган, монополистик, монополияга қарашли, монополиядан иборат бўлган
469.	اند؛ بیست و اند (اندی)	and; bisto’ and (andi)	1) و اند: [va and:] – ози билан, кўпи билан; ортиқча йигирма; 2) кичик рақам (*3 дан 9 гача*)
470.	انداز	andoz	1) انداختن [andoxtan] феълининг ҲЗН; 2) *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти*

			отувчи, сочувчи, *масалан:* تیرانداز [tirandoz] – ўқ отувчи, мерган, ўқчи
471.	اندازه؛ خیاط اندازه مرا گرفت؛ بهمان اندازه؛ تا چه اندازه؟	andoze; xayyot andozeye ma ro gereft; bahmon andoze; to che andoze?	1) ўлчаш, ўлчов, катталик, катта-кичиклик, ўлчам, миқдор, размер, миқёс, кўлам, даража, андаза, ўлчагич, ўлчак, мезон, критерий, қиймат, ҳажм; тикувчи менинг ўлчовларимни олди; 2) даража, меъёр, сон; бир хил даражада;

	تا یک اندازه، تا اندازه ای؛	To yak andoze, to andozai;	қай даражада?, қанчалик, нечоғлиқ, нақадар, чандон, қай даражада;
	اندازه بودن؛	andoze budan;	маълум даражада, қисман, бирмунча, бир қадар, маълум даражада, бир ҳисобда;
	اندازه کردن؛	andoze kardan;	мос равишда, ўлчамига мувофиқ (*бирор нарсанинг*); а) ўламоқ, газламоқ, ўлчаб чиқмоқ, ўлчаб билмоқ (аниқламоқ), чамаламоқ, чамалаб кўрмоқ; б) солиштирмоқ, қиёсламоқ,

	اندازه گرفتن؛ اندازه نگهداشتن؛	andoze gereftan; andoze negahdoshtan;	қиёс қилмоқ, таққосламоқ, таққос қилмоқ, қиёс қилиб (таққослаб) кўрмоқ; в) солиштириб кўрмоқ (чиқмоқ), солиштириб тўғриламоқ (*ким биландир* با); ўлчовни олмоқ, ўлчамоқ; мўътадил, вазмин бўлмоқ (*бирор нарсада* در)
472.	اندروا(ی)	andarvo(y)	*оғзаки* دروا [darvo] II га қаранг
473.	اندک؛	andak;	1) оз, кам, етарли эмас, озгина, бироз, андак, сал, сал-пал, оз миқдорда, қиттак, жиндак,

	در اندک مدت	dar andak mo’ddat	кўп эмас; 2) унчалик катта бўлмаган, кичкина, унча кўп бўлмаган, арзимас, арзимаган, арзимайдиган, аҳамиятсиз, анчаки, анчайин, жузъий, кўзга ташланиб турмайдиган, кичик; қисқа вақт ичида
474.	اندک اندک	andakandak	секин-секин, аста-секин, оз-оздан, кам-кам, бора-бора, озгина-озгина, кам-камдан, секин-аста, тобора
475.	اندوخته	anduxte	**I.** اندوختن [anduxtan] феълининг ЎЗН; **II.** терилган,

			йиғилган, тўпланган; **III.**1) эҳтиёт қилиш, сақлаш, муҳофаза қилиш, қўриқлаш, териш, тўплаш; 2) запас, қўр, қўр-қут, ғамлаб қўйилган нарса, хазина, бойлик, кўлам, захира; **IV.** захирада, захирадаги
476.	اندوده	andude	1) اندودن [andude] *феълининг ЎЗН*; 2) суртилган, бирор нарса билан қопланган
477.	اندوز	anduz	اندوختن [anduxtan] феълининг ҲЗН
478.	اندوه آور، اندوه بار	anduhovar, anduhbor	اندوهگین [anduhgin] *га қаранг*
479.	اندوهگین	anduhgin	ғамгин, ғамли, қайғули, хафа,

			ачинарли, хафа қиладиган, ёмон, аянчли, ғамга ботган, маъюс, ҳазин, ёқимсиз, ноҳуш, мунгли, умидсиз, маъюсона, паришон, ғамнок, ғам-ҳасратли, ҳузур-ҳаловатсиз
480.	اندوهگینانه	anduhginone	1) маъюс, хафа (ғамгин) равишда, хафа (маъюс) бўлиб, ғам-андуҳ чекиб, маъюсланиб, маъюслик билан, ғамгин, мунгли; 2) ғамгин, ғамли, қайғули, хафа, ачинарли, ғамга ботган
481.	اندوهناک	anduhnok	اندوهگین [anduhgin]га қаранг

482.	اندی	andi	اند [and] 1 га қаранг
483.	اندیشناک؛	andishnok;	1) ўйчан, хаёлчан, серфикр, ўйга толган, фикрга ботган; 2) ташвишли, ташвишланган, ташвишга тушган, боши қотган, нима қилишини билмай қолган, ҳайратда қолган, гаранг, ҳайронликдаги;
	اندیشناک بودن	andishnok budan	қўрқмоқ, хавфсирамоқ, хавотирланмоқ, ташвишланмоқ, ҳайиқмоқ, ваҳимага тушмоқ, чўчимоқ, ҳуркмоқ (*бирор нарсадан* з)
484.	اندیشه ای	andishei	ғоявий, идеологик
485	انر	anar	*оғзакида* 1)

.			жуда хунук, кўримсиз, бадбашара, чакки, ножўя, ярамас, қабиҳ, қўрқинчли, ваҳимали, даҳшатли, баҳайбат, мудҳиш; 2) ярамас, ёмон, ёқимсиз, ёмон, сифати паст, бузуқ, бўлмағур, хунук, бемаза, расво, нобоп
486.	انساندوست	ensondust	1) инсонпарвар, одамгарчиликни биладиган, инсоний, одамий, инсонпарварларча, одамгарчилик юзасидан, мурувватли; 2) инсонпарвар одам
487.	انسانی؛	ensoni;	1) инсон (одам)га оид,

	غیر انسانی؛ رفتار غیر انسانی	g’eyre ensoni; raftore g’eyre ensoni	инсон (одам, киши), инсоний, одамий, одамларча, одамларга (одамзотга) оид, одам, инсон; а) ғайриинсоний, ваҳшиёна, шафқатсиз, раҳмсиз, қаҳри қаттиқ, шафқатсиз, бераҳм, қаҳрли, золим; б) инсонга номуносиб, одамгарчиликдан ташқари; ғайриинсоний, шафқатсиз ҳаракат
488.	انسب	ansab	энг мос, энг муносиб
489.	انسی	ensi	1) инсон (одам)га оид,

			инсон (одам, киши), инсонпарвар, одамгарчиликни биладиган, инсоний, одамий, инсонпарварларча; 2) инсон зоти
490.	انشعاب	ensheob	1) тармоқлантирилган; 2) тармоқлантирмоқ, 3) ёриқ, парча; 4) бўлиш, ажратиш, бўлиб-бўлиб юбориш, парчалаб ташлаш, бўлиниш, ажралиш, ажралиб (парчаланиб) кетиш, дифференциация, фарқла
491	انشعابگرانه	ensheobger	1) схематик

.		one	тарзда; 2) раскольникларга оид, раскольниклар (*бирор нарса*)
492.	انشعابی	ensheobi	раскольникларга оид, раскольниклар
493.	انطباقی	enteboqi	қиёсий, солиштирма, чоғиштирма, қиёслаш учун хизмат қиладиган, нисбатан олинган
494.	انظار؛ در انظار مردم (عموم)	anzor; dar anzore mardum (umum)	نظر [nazar] 1 нинг кўплиги; барча учун, очиқ, ошкора равишда, халойиқ олдида, жамоат олдида
495.	انعامی	en’omi	ҳадя қилинган, совға сифатида қабул қилинган

496.	انعطاف؛	en’etof;	1) эгилувчанлик, букилувчанлик, қайишқоқлик, эластиклик, ўзгарувчанлик, тез ўзгара олиш, мослашувчанлик, тадбиркорлик, уддабуронлик, эпчиллик, мувофиқлик, гапга кўниш (унаш), муомалага юриш, гапга кўникувчанлик, уновчанлик, кўнгилчанлик; 2) эгиш, букиш, қайириш, қайилтириш, эгилиш, букилиш, қайрилиш, бурилиш, муюлиш, бурилган жой, эгик, букик;
	قابل انعطاف	qobele en’etof	

			а) эгилувчан, букилувчан, қайишқоқ, эластик, кўнгилчан, гапга кўнадиган, ён берадиган, бўш келадиган, муомалага юрадиган, кўнувчан, уновчан, гапга кирадиган, кўнгли бўш; б) букиладиган
497.	انعطاف پذیر	en’etofpazir	قابل انعطاف [qobele en’etof] га қаранг (انعطاف [en’etof]*га мувофиқ*)
498.	انفجاری	enfejori	ёриладиган, портлайдиган, портловчи, фугасга оид
499.	انقباض	enqeboz	1) сиқилган, қисилган, торайтириш, камайтириш,

			озайтириш, кичрайтириш, пасайтириш, секинлатиш, камайиш, озайиш, пасайиш, кичрайиш, секинлашиш, ихчамлаштириш, ихчамлашиш, қисқариш, қисқартириш; 2) (*тожикча* انقباض خاطر) қайғу, ҳасрат, ғам-ғусса, андуҳ, ташвиш, ташвишланиш, қайғуриш, тартибсизлик, парокандалик, тўзиб кетиш, тўс-тўполон, хафалик, хафагарчилик, дилсиёҳлик, ранж, алам, озор, қайғу
500	انقسام	enqesom	ажралганлик,

.			ажратилганлик, бир-биридан ажралганлик, узилганлик, ажралиб (узилиб) қолганлик, алоқаси йўқлик, тарқоқлик, тақсимот, бўлиш, тақсимлаш, бўлиниш, тақсимланиш, ёриш, ушатиш, чақиш, майдалаш, ажралиш, майдаланиш, парчаланиб кетиш
501.	انقلابی – انقلابیون (*кўплиги*)	enqelobi-enqelobiyyun	1) революцион, инқилобий, революцион (инқилобий) руҳдаги, революцион (инқилобий) руҳ билан суғорилган;

			2) революционер, инқилобчи, революция (инқилоб) қатнашчиси
502.	انقلابی گری	enqelobigari	псевдоинқилобий
503.	انقلابیون	enqelobiyyun	انقلابی [enqelobi] 2 нинг кўплиги
504.	انکارناپذیر	enkornopazir	тортишувга (шак-шубҳага) ўрин қолдирмайдиган, шубҳасиз, аниқ, равшан, шаксиз, рад (инкор) қилиб бўлмайдиган, шак-шубҳасиз, эътирозга ўрин қолдирмайдиган
505.	انکرالاصوات	ankaro’lasvat	қулоқни тешадиган, ёқимсиз)*овоз ҳақида*)
506.	انگار؛	engor, angor;	1) انگاشتن [engoshtan-angoshtan] феълининг

	انگار کردن	angor kardan	ҲЗН; 2) *сўзлашувда* худди, сингари, гўёки, баайни, нақ, ...дек, ...га ўхшаш; *сўзлашувда* انگاشتن [engoshtan va angoshtan]га қаранг
507.	آنگاه؛ آنگاه که	ongoh; ongoh ke	1) кейин, ўша пайтда; қачондир, ўша вақтда; 2) ундан кейин, шундан кейин, сўнг, сўнгра, кейин, кейинчалик, кейинроқ, ниҳоясида, пировардида, оқибатида, натижада
508.	انگشت شمار؛	angoʼshtshoʼmor	унча кўп (катта) эмас, сони (одами) кам, озгина, кичкина;

	روزهای انگشت شماری مانده	ruzhoye angoʼshtshoʼmori monda	саноқли кунлар қолди
509.	انگشت کش	angoʼshtkesh	انگشت نشا [angoʼshtneshon] га қаранг
510.	انگشت نشان؛ انگشت نما؛ انگشت نشان شدن	angoʼshtneshon, angoʼshtnamo; angoʼshtneshon shoʼdan	1) диққатни тортувчи, эътиборни ўзига қаратувчи, бировнинг диққатини тортувчи, номдор, машҳур; 2) сохта машҳурлик эгаси; а) ҳамманинг эътиборини тортмоқ, машҳур бўлмоқ; б) сохта шон-шуҳратга эга бўлмоқ
511.	انگل؛	angal;	**I.**2) текинхўр, ишёқмас,

	انگل شدن؛	angal sho’dan	ҳаромтомоқ; 3) *сўзлашувда* хира, шилқим, елим, жонга тегадиган, безор қиладиган, миядан чиқмайдиган (кетмайдиган), мияга ўрнашиб қолган, хира одам; **II.** *сўзлашувда* хира, хирахандон, пашшахўрда, елим, хирақасқон, ёпишқоқ, шилқим, суллоҳ, жонга тегадиган, безор қиладиган, зериктирадиган, зерикарли; *сўзлашувда* илакишмоқ (*масалан*

			бегона ширкатга)
512.	انگلیس مآب	englismoab	инглизпараст
513.	انگلیسی زبان	engelisizabon	инглиз тилида сўзлашувчи
514.	آنگه	ongah	آنگاه [ongoh] га қаранг
515.	آنگهی	ongahi	*баъзан* 1) у вақтда, у маҳалда, ўшанда, ўша кезда, ўша вақтда; 2) бунинг устига, бундан ташқари
516.	انگیز	angiz	1) انگیختن [angixtan] феълининг ҲЗН; 2) *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти қуйидаги маънода:* қўзғатувчи, ҳаяжонга (ҳушга) келтирувчи,

			тўлқинлантирувчи, баданни уйғотувчи, жонлантирувчи, кишини ҳаракатга солувчи, чақирувчи, чорловчи (*бирор нарсани*), *масалан:* حیرت انگیز [hayratangiz] – ҳайратланарли, ажойиб, ажабланарли, тонг қоларли, ғалати, ажиб, ажаб, ҳайратда қолдирадиган, ажойиб, ақлни шоширадиган, ниҳоятда ажойиб воқеа (ҳодиса); غم انگیز [g’amangiz] – юракни эзувчи, қайғули, ғамгин
517	انگیزنده	angizande	**I.**1) ғаламис,

.			иғвогар, фитначи, васвасага солувчи; 2) илҳомчи, илҳомлантирувчи; **II.** 1) ғаламислик қилувчи, иғвогар, иғво қилувчи, қўзғатувчи; 2) илҳомлантирувчи
518.	انگیزه	angize	стимул (рағбатлантирувчи омил, қизиқтирадиган нарса, қўзғатувчи сабаб), сабаб, боис, важ, (бирор иш қилишга) ундайдиган сабаб, (бирор ишни) кўнгилга солган нарса
519	آنورمال	ono’rmol	анормал,

.			нонормал
520.	انوشه	anushe	**I.**1) бахтли, омадли, бахтиёр, иқболи (толеи) баланд, худо марҳамат қилган, худо сийлаган, худонинг марҳаматига сазовор бўлган (лойиқ), ҳузур-ҳаловатли; 2) абадий, мангу, абадий яшайдиган, ўлмайдиган, боқий, ўлмас; **II.** 1) ёш шаҳзода; 2) Ануше (*аёл киши исми*)
521.	آنوقت	onvaqt	1) у вақтда, у маҳалда, ўшанда, ўша кезда, ўша вақтда; 2) ундан кейин, сўнг, сўнгра, кейин, баъдаз, кейинчалик,

			кейинроқ
522.	آنونیم	ono’nim	аноним, номини яширган, номаълум, муаллифи аниқланмаган, муаллифи номаълум
523.	آنی؛	oni;	1) бир онли, бир лаҳзали, бир онда содир бўладиган, бўлиб ўтадиган, жуда тез, оний, дарҳол (тез, кечиктирмасдан) қилинадиган (қилинган), кечиктириб бўлмайдиган, ошиғич, тез, бир лаҳзада (бирпасда, жуда тез) содир бўлган, бирпасли, бир лаҳзали; 2) ўткинчи, вақтинча, омонат, бир лаҳзали, бир

	زندگی آنی	zendagiye oni	онли, тез ўтиб кетадиган, бебақо, вақтинчалик; қисқа умр
524.	انیس	anis	**I.**1) дўстона, дўстларча, самимий, дўстлик, дўстлар, ўртоқлик, дўстона муносабатдаги, дўстлик руҳидаги, дўстона, хайрихоҳона, дўстликни ифодаловчи; 2) қўлга оид, қўлда бўладиган, қўлда олиб бориладиган, қўл, қўлга оид, қўлда бажариладиган, қўл билан қилинадиган, дастаки, қўлга

			ўргатилган, ўргатилган; **II.**1) *баъзан* дўст, суҳбатдош, ҳамсуҳбат; 2) Анис (*аёл киши исми*)
525.	آواری	ovori	1) вайроналардан ташкил топган, вайроналардан иборат;
526.	اوبژکتیف	o’bjektiv	объектив, кишининг онггига боғланмаган ҳолда мавжуд бўлган, холис, беғараз, холисона
527.	اوتویست	o’to’pist	утопист, утопист социализм тарафдори, хаёлпараст одам
528.	اوتوماتیک	o’to’motik	اتوماتیک [o’to’motik] га қаранг

529.	اوټونومی	o’to’no’mi	1) автономия (ўз-ўзини мутақил идора қилиш ҳуқуқи, мухторият); 2) автономия ҳуқуқига эга, автономияли, автоном, мухтор
530.	آور؛	ovar-ovo’r;	**I.** آوردن [ovardan] феълининг ҲЗН; **II.** *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти* а) олиб келувчи, келтирувчи, *масалан:* زیان آور [ziyonovar] – зарар (зиён) қиладиган, зарарли, зиёнли, ёмон, баттол, зарар келтира оладиган, зарарли,

			зиёнли, ҳалокатли; б) олиб келинган, келтирилган, *масалан:* بادآور [bodovar] – шамол келтирган
531.	اورا	o’vro	*оғзакида* қаттиқлик, маҳкамлик, мустаҳкамлик, пухталик, чидамлилик, бутунлик
532.	آورنده	ovarande	кўрсатувчи, берувчи (*масалан: чекни*)
533.	اوسط	o’vsat	1) ўрталикдаги, оралиқдаги, ўртасидаги, ўрталиқ, оралиқ, ўрта; 2) ўрта ер (жой), ўрталиқ, оралиқ, ўрта, ора
534.	اوطراق	utroq	اطراق [o’troq] нинг кўплиги

535.	اولی؛ احتراز از استعمال این کلمه اولی است؛ بطریق اولی	o’vla; exteroz az este’mole in kalame o’vla ast; ba tariqe o’vla	афзал, ортиқ, маъқул, кўнгилдагидай, муносиброқ; бу сўзни ишлатмаслик яхшироқдир; айниқса
536.	اولیاءالله	o’vliyoo’lloh	муқаддас, азиз, табаррук, илоҳий
537.	اولیتر	o’vlitar	яхши, афзал, маъқул, ортиқ, кўнгилдагидай, мақсадга мувофиқ, мақбул
538.	اولین؛ اولین بار	avvalin; avvalin bor	биринчи, энг биринчи, бошланғич; биринчи марта, биринчи маротаба, биринчи марта (дафъа), илк бор

539.	اولیه؛ مواد اولیه	avvaliyye; mavode avvaliyye	اولی [o’vla] 2 га қаранг; хом мол, хом ашё
540.	اوهامپرست	o’vhompara st	хурофий, хурофотга берилган, ирим-сиримларга ишонадиган, бидъатпараст
541.	آویز؛	oviz;	**I.** آویختن [ovixtan] феълининг ҲЗН; **II.**1) илмоқ, илгак, осилган (*зирак, қандил*); 2) *оғзакида* кураш, жанг;
542.	آویزان؛ آویزان بودن؛	ovizon; ovizon budan;	осилган, илинган, осилиб турган; осилиб турмоқ, илиниб турмоқ (*кимгадир-нимагадир* از, به, روی); осилиб турмоқ, осилиб тушмоқ (*бирор нарсадан* از, به,

	آویزان شدن؛ آویزان کردن	ovizon sho’dan; ovizon kardan	روی); осилиб турмоқ, осилиб тушмоқ (*кимгадир-нимагадир* از, به, روی); илмоқ, осмоқ, илиб қўймоқ, ёймоқ, (турли жойларга) осмоқ, осиб ташламоқ, осиб (ёйиб) қўймоқ (*нимагадир* از, به, روی)
543.	آویزش؛	ovizesh;	1) илиш, осиш, қадоқлаш, қадоқлаб қўйиш, тарозида тортиб қўйиш; 2) *оғзакида* олишув, тортишув, беллашув, кураш, жанг, тўқнашув, уруш, урушиш,

	آویزش کردن	ovizesh kardan	жанг қилиш; урушмоқ, жанг қилмоқ
544.	آویزه؛ آویزه گوش خود ساختن؛ آویزه گوش کردن	ovize; ovize gushe xud soxtan; ovize gush kardan	1) илмоқ, илгак, жевак; 2) зирак; эътиборга олиб қўймоқ, ўзи учун билиб қўймоқ; мустаҳкам ёдда тутмоқ, эсдан чиқармаслик (*сўз, маслаҳат ва ҳоказоларни*)
545.	اویغوری	uyg’uri	**I.** уйғур, уйғурча; **II.**1) اویغور [uyg’ur]га қаранг; 2) (*тожикча* زبان اویغوری [zabone uyg’uri]) – уйғур тили
546.	آهسته آهسته	ohesteohestе	1) секин, паст овоз билан, гапирмасдан

			жим, тинч, ювош бўлиб; 2) секинлик билан, имиллаб, шошилмай, шошилмасдан; 3) аста, аста-секин, оҳиста, билдирмасдан, сездирмасдан, яширинча, махфий суратда, шошмай, бамайлихотир, шовқин-суронсиз, бировга эшиттирмасдан, секингина, секин-аста, бора-бора, тобора
546.	اهانت آمیز	ehonatomiz	1) хўрлайдиган, ҳақоратлайдиган, ҳақоратомуз, камситадиган. Хўрлик келтирадиган, обрўйини

			тўкадиган, ерга урадиган, таҳқиромуз, ҳақоратли, таҳқирли, таҳқирлайдиган, нафсониятга (иззати-нафсга, шахсиятга) тегадиган, қаттиқ тегадиган; 2) нафратли, жирканч, манфур, нафрат (ёки жирканиш)ни ифодалайдиган, менсимаслик (илтифотсизлик, калондимоғлик) билан қилинадиган, менсимайдиган, илтифотсиз, калондимоғ, назар-писанд қилмайдиган, бепарво
547	اهدائی	ehdoi	совға қилинган

.			
548.	اهلی؛ اهلی کردن	ahli; ahli kardan	қўлга оид, қўлда бўладиган, қўлда олиб бориладиган; ўргатмоқ, ўргатиб олмоқ, қўлга ўргатиб олмоқ, ўзига оғдириб олмоқ, ўзига қаратиб (ром қилиб) олмоқ, қўлда бажармоқ
549.	اهلیت	ahliyyat	1) қадр-қиммат, эътибор, обрў, ижобий сифат; 2) ишга лаёқатлилик, яроқлилик, компетенция (бирор киши яхши хабардор бўлган соҳа ёки масала),қур билимга эгалик, чуқур билимга асосланганлик,

			асослилик, хабардорлик, омилкорлик
550.	اهم؛ اهم اخبار	aham(m); aham(m) axbor	муҳимроқ, энг муҳими; энг муҳим хабарлар
551.	اهمال کار	ehmolkor	беҳафсала, бепарво, совуққон, эътиборсиз, пала-партиш (чала-чулпа) иш қиладиган, парвосиз, бепарво, беғам
552.	اهمال کاری	ehmolkori	اهمال [ehmol]га қаранг
553.	آهن پوش؛ آهن پوش کردن	ohanpush; ohanpush kardan	1) ёпиқ, темир билан қоқилган; 2) *оғзаки* зирҳ билан қопланган, зирҳли; а) темир қопламоқ; б) *оғзакида* зирҳ билан

			қопламоқ, бронламоқ, брон (зирҳ) билан қопламоқ
554.	آهن دل	ohandel	آهنین دل [ohanindel]га қаранг
555.	آهن کش	ohankesh, ohankash	آهن ربا [ohanrabo]га қаранг
556.	آهنگدار	ohangdor	1) ўзаро мос, монанд, мувофиқ, уйғун, бир-бирига тўғри келадиган, оҳангдош, ҳамоҳанг, қулоққа ёқадиган, ёқимли, хушовоз, хушоҳанг, оҳангдор, оҳангга оид; 2) ритмик, ритмли, бир текисда, бир маромда, вазнли
557	آهنین؛	ohanin;	1) آهنی) га

.	ارادہ آھنین؛ انضباط آھنین	erodaye ohanin; enzebote ohanin	қаранг; 2) темирга оид, темирдан қилинган, темирли, темир, қаттиқ, саботли, матонатли, маҳкам, қатъиятли, тоймас, қайтмас, чекинмас, букилмас, қатъий, ашаддий, оғишмайдиган, қайтмайдиган, қаттиқ, мустаҳкам, барқарор; букилмас (мустаҳкам) ирода; темир интизом
558.	آھنین پنجہ	ohanin panje	кучли, қувватли, бақувват, забардаст,

			катта жисмоний кучга эга
559.	آهنین دل	ohanindel	1) аямайдиган, раҳмсиз, шафқатсиз, бераҳм, қаҳрли, қаҳри қаттиқ, бешафқат, золим, бағри тош, қаҳри қаттиқ, қалби тош; 2) ботир, жасур, мард, довюрак, қўрқмас, юракли, жасоратли, журъатли
560.	آهوچشم	ohucheshm	оҳу кўзли (*чиройли бодом шаклидаги кўзлар ҳақида*)
561.	آهودل	ohudel	қўрқоқ, юраксиз
562.	ایدآلیستی	ideolisti	идеализмга оид, идеалистик, идеализмга асосланган, идеализм

			руҳидаги
563.	ایده ال	ideal	идеал
564.	ایدئولوژیک	ideo’lo’jik	идеалогияга оид, идеологик, ғоявий
565.	ایرادگیر	irodgir	1) асоссиз айблайверадиган, талабчан, талаби зўр, диди баланд; 2) инжиқ, нозик табиат, табиати нозик, яхши-ёмонни фарқ қиладиган, синчков
566.	ایرادی؛ نطق ایرادی	irodi; no’tqe irodi	1) талаффуз қилинган; нутқ сўзлаш; 2) ایرادگیر [irodgir] га қаранг
567.	ایستاده؛	istode;	**I.** ایستادن [istodan] феълининг ЎЗН; **II.**1) арзийдиган, арзирли,

	در حالت ایستاده	dar holate istode	арзигудай, арзигудек, тик турадиган, ўзи тураверадиган, тик; 2) қўзғалмайдиган, қимирламайдиган, қўзғалмас, турғун, ҳаракатсиз; **III.** тик (тикка) туриб, оёқ устида; тик турган ҳолда
568.	ایمن؛ ایمن بودن؛ ایمن	iman; iman budan;	хавфсиз, хавф-хатарсиз, бехатар, бетаҳлика, хавф-хатардан ҳоли, ҳимояланган; ҳимояланган, кафолатланган (*бирор нарсадан* از); хавфсиз жойда

	گردانیدن؛ ایمن ماندن؛	iman gardonidan; iman mondan;	бўлмоқ; хавфсизликни кафолатламоқ (*кимгадир-нимагадир* ға); хавфсиз қолмоқ
569.	ایمنی؛ ایمنی یافتن	imani; imani yoftan	ишончлилик, хавфсизлик, хавф-хатарсизлик, бехатарлик, ҳимояланганлик; хавфсизликка эга бўлмоқ
570.	آینده؛ سال آینده؛	oyande; sole oyande;	**I.** келгуси, келгусидаги, келаси, бўлғуси, келажак, нариги, кириб келаётган, келажакдаги, яқинлашиб келаётган, бўлажак; а) кейинги йил,

	در آینده	dar oyande	келгуси йил; б) кейинги йилда, келаси йилда, кейинги йил учун; **II.** келажак; келажакда
571.	آیین پرست	oyinparast	доктринёр, ақидапараст, қироатхон, догматик, қори
572.	آیینه اش صاف نیست	oyineash sof nist	у носамимий, ёлғончи одам
573.	آیینه دار	oyinedor	1) кўзгули, ойна билан безатилган; 2) *оғзаки* сартарош
	ب		
574.	باابتکار	boebtekor	ташаббусли, ташаббускор, ҳаракатчан, серҳаракат, серғайрат, ғайратли, ташаббускорлик талаб қиладиган, тадбирли,

			тадбиркор, топқир, ҳозиржавоб, уддабурон, эпчил, ташаббускор
575.	باآبرو	boobIru	آبрудар [obrudor]га қаранг
576.	باآب و تاب	boobo’tob	ўзига бино қўйган, гердайган, манман, мутакаббир, баландпарвоз, дабдабали, тамтароқли, бежама (*услуб, тил тўғрисида*)
577.	با آب و رنگ	boobo’rang	1) чиройли, кўркли, кўркам, кўзга ёқадиган, чиройли, гўзал, сулув, барно, зебо, ҳусндор, ҳушрўй, соҳибжамол, келишган; 2) тоза (*юз ҳақида*); 3) ялтироқ,

			ярқироқ (*юз*)
578.	باابهت؛ لحن باابهت؛	boobbo’hat; lahne boobbo’hat;	**I.** 1) тантанали, тантанавор, байрам тусини олган, улуғвор, ҳашаматли, дабдабали, маҳобатли, муҳташам, муаззам, басавлат, басалобат; дабдабали оҳанг (сўзлаш оҳанги); 2) вазмин, оғир, жиддий, сипо, ўзини тутиб олган, ёши улғайиб қолган, ёши қайтган, улуғ; басавлат, савлатли, салобатли, келишган; **II.** 1) улуғвор, улуғворлик (маҳобат, виқор) билан, савлат тўкиб,

			савлат билан
579.	بااحترام	boehterom	**I.**1) асосли, узрли, иззат-ҳурмат билан қилинадиган, ҳурматли, иззатли, иззат-ҳурмат қиладиган, сийлайдиган, одобли, одоб, ҳурмат ёки эҳтиромни ифодалайдиган, эҳтиромли, муносиб бўлган, келишган, ярашган, лойиқ бўлган, ярашадиган; 2) ҳурматли, иззатли, азиз, муҳтарам; **II.** ҳурмат (эҳтиром) билан, ҳурмат юзасидан; муносиб равишда (тарзда)

580.	باادب	boadab	1) ҳушмуомала, мулойим, силлиқ, боадаб, адабли, назокатли; иззат-ҳурматни жойига қўядиган, ҳушмуомала, муомалали, мулойим, сермулозамат, сертакаллуф, такаллуфли, сулукатли; яхши тарбия кўрган, тарбияли, таълимли, одобли, боадаб; 2) адаб, ҳушмуомалалик билан, адаб (одоб) билан, назокат билан, ҳурмат билан, ҳурмат юзасидан, ҳушмуомала, мулойим
581	باادراک	boedrok	зеҳни ўткир

.			(баланд), фаросатли, фаҳмли, зийрак, тез тушунадиган, тушунувчан, ақлли (калласи) яхши ишлайдиган, фаҳми (зеҳни) ўткир, фаҳмли, идрокли, оқил, мияли, фаҳм-фаросатли
582.	باارادە	boerode	иродага оид, ирода, иродали, иродаси кучли, дадил, жасур, юракли, ҳал қилувчи, ҳал қиладиган, муҳим
583.	باارزش	boarzesh	баҳоли, қиймати (нархи, баҳоси) кўрсатилган, қимматбаҳо, қимматли, қадрли, муҳим аҳамиятли, зарур, керакли

584.	باالساس؛ دليل باالساس	boasos; dalile boasos	жиддий асосга эга бўлган, асосли, ишонарли, ишончли, пухта, асосланган, асослар (далиллар) билан тасдиқланган, исботланган, ишонтирадиган, пухта, аниқ; ишончли далил
585.	باالستخوان	boo’sto’xon	1) турғун, чидамли, пишиқ, пухта, кучли ирода билан, иродага оид, ирода, иродали, иродаси кучли; 2) нуфузли, обрўли, эътиборли, обрўга эга бўлган;
586.	باالستطاعت	boestetoat	бой, мол-мулкка эга

			бўлган, бадавлат, мулкдор, бой-бадавлат, давлатманд
587.	باستعداد	boestedod	қобил, қодир, лаёқатли, талантли, истеъдодли, қобилиятли, уқувли
588.	باستقامت	boesteqomat	1) турғун, барқарор, бардошли, чидамли, пишиқ, мустаҳкам, маҳкам, қаттиқ, пухта, бардош берадиган, бузилмас, барқарор; 2) қотиб қолган, қатъий, узил-кесил, саботли, матонатли, букилмас, мардонавор, собитқадам (*кимдир ҳақида*)

589.	باشتها	boeshteho	**I.**1) иштаҳаси яхши бўлган; 2) *сўлашувда* ғаразли, тамагир, манфаатпараст, ҳарис, ўз фойдасини кўзлайдиган, тамагирлик билан қилинган, очкўз, ҳирс қўйган, ҳирсли; **II.** иштаҳа билан, иштаҳани қўзғатадиган
590.	باصل؛ باصل و نسب	boasl, boaslo’nasab	1) олийжаноб, олийҳиммат, ҳимматли, виждонли, пок, мард, мардонавор, ҳалол, тўғри, софдил (*кимдир ҳақида*); 2) олийжаноб насабли
591.	باطلاع	boettelo’	1) хабардор, яхши

			биладиган, билимдон, яхши маълумотга эга; 2) билимли, маълумотли, билимдон, тажрибали, тажрибакор, омилкор, уста, моҳир, ҳадисини олганпишиган, ўткир
592.	باعتبار	boe’tebor	мустаҳкам, пухта, ишончли, улуғвор, савлатли, салобатли, басавлат, обрўли, нуфузли, эътиборли
593.	باعتقاد	boe’teqod	1) дадил, қатъий, маҳкам, ишонч билан қилинган, қатъий ишонган, астойдил ишонган, кучли

			эътиыодга эга бщлган, кучли эътиыодли; 2) ишонувчи, эътиқод қилувчи, диний, хурофий, диндор, динга берилган, художўй, тақводор
594.	بافاده	boefode	1) ўз қадр-қимматини биладиган, ғурурли, иззат нафсли, мағрур, муҳим, аҳамиятли, зарур, керакли, такаббур, манман, калондимоқ, кибр-ҳавоси баланд, димоғдор, кеккайган, ўзини катта тутадиган; 2) мақтанчоқ, манман, мақтанчоқлик

			билан қилинган, мақтанчоқлик (*кимдир ҳақида*)
595.	باافتخار؛ وظیفه باافتخار؛ این شخص از دووه باافتخاری است	boeftexor; vazifaye boeftexor; ib shaxs az duda boeftexori ast	1) фахрли, атоқли, донгдор, донғи чиққан, номи (шуҳрати) кетган, шонли, шавкатли, шуҳратли, машҳур; шарафли бурч; шарафли вазифа; бу одам зодагонлар оиласидан; 2) ҳурмат билан, шараф билан
596.	باقتدار	boeqtedor	кучли, қувватли, бақувват, забардаст, азимкор, қудратли,

			баланд, қаттиқ
597.	باانصاف	boensof	**I.**1) адолатли, одил, ҳаққоний, виждонли, инсофли, инсоф билан иш қиладиган; 2) ҳалол, пок, виждонли, тўғри, софдил; **II.**1) адолатли, виждонига ҳавола, виждонига кўра, бетарафлик билан, беғараз, ҳолис, одилона, ҳаққоний равишда; 2) виждон билан, ҳалол, виждонан, ҳалоллик билан, рўйирост, тўғри
598.	باانضباط	boenzebot	интизомли, тартибли, тартиб-интизомга солинган

			(тушган)
599.	بااوباب	boo’bob	بااباب [boo’bob]га қаранг
600.	بااهمیت؛ این کار بااهمیتی است	boahamiyyat; in kor boahamiyyati ast	муҳим, аҳамиятли, зарур, керакли; бу муҳим масала, бу зарур иш
601.	باایمن	boiman	بااعتقاد [boe’teqod]га қаранг
602.	بابرکت؛ سرزمین بابرکت	bobarakat; sarzamine bobarakat	1) ноз-неъматларга бой, сернеъмат, баракатли, фаровон, роҳатбахш, оромбахш, ҳузурли; жуда кўп, мўл-кўл, сероб, бой; ноз-неъматларга бой жой, фаровон ўлка; 2) бахт, омад келтирувчи;

			3) фойда келтирувчи
603.	بابضاعت	bobazoat	давлатманд, бой, бадавлат, тўлашга қурби етадиган, тўлашга қодир, асосли, асосланган, далилларга эга бўлган; бой, бадавлат, давлатманд, фаровон; мулкдор, амлокдор, бой, бадавлат, давлатманд
604.	بابنیه	bobo’nye	кучли, қувватли, бақувват, забардаст, жуссаси пишиқ, чидамли, тўзимли, бардошли, тоқатли, маҳкам, қаттиқ, мустаҳкам
605.	باپشتکار	bopo’shtekor	тиришқоқ, ғайратчан,

			серҳафсала, серҳаракат, қунтли, қунт (ғайрат) билан ишлайдиган, тиришқоқ, ғайратли, қунт билан қилинадиган, кўп куч талаб қиладиган, қийин, оғир (*меҳнат*); актив, фаол; меҳнатсевар
606.	باتجربه	botajro’be	тажрибали, моҳир, ҳадисини олган, кўпни кўрган, бошидан кўп нарса кечирган
607.	باتدبير	botadbir	ўйлаб, ақл билан иш қиладиган, ақлли, доно, мулоҳазали, эҳтиёткор; тадбиркор, тадбирли, узоқни

			ўйлайдиган, келажакни ўйлаб иш қиладиган; донишманд, доно, оқил, оқилона, ақлли
608.	باترتیب؛	botartib;	**I.**1) тартибга аниқ риоя қилувчи, жо-бажо иш тутувчи (*кимдир ҳақида*), батартиб, саранжом-саришта, покиза, озода, эҳтиёткор, пишиқ-пухта ишланган, ихчам, шинам; 2) тартибга келтирилган, тартибга солинган; яхши ташкиллаштир илган;
	مجلس باترتیب؛	majlese botartib	яхши ташкил

			этилган мажлис; 3) мунтазам, доимий, тизимли, тартибли, бир текис, бир маромда, доимий; **II.**1) тартиб билан, батартиб; 2) жойида, уюшқоқлик билан, ташкилий (тартибли) равишда, ҳамжиҳатлик билан, ҳамжиҳат; 3) мунтазам, доимий, тизимли равишда, доимий
609.	باتصميم	botasmim	дадил, жасур, юракли, журъатли, довюрак, мард, тап тортмас,

			иккиланмайдиган, қаттиқ, барқарор, ишонч билан қилинган; аниқ бир мақсадга қаратилган, йўналтирилган
610.	باتقوی	botaqvo	1) диндор, тақводор, хўдожўй, мўмин; тақволи; тавфиқли, батавфиқ; 2) диндор, тақводор, художўй, мўмин, чин ихлос билан, қалбдан
611.	باتلاقی؛ اراضی باتلاقی	botloqi; aroziye botloqi	ботқоқлик жойлари кўп бўлган, ботқоқликлардан иборат, серботқоқ, ботиб кетадиган, ботқоқ;

			ботқоқликка айланган ер
612.	باتميز	botamyiz	1) тез тушунадиган, ақлли (калласи) яхши ишлайдиган, фаҳми (зеҳни) ўткир, фаҳмли, идрокли, зеҳни ўткир, ўткир зеҳнли, ақлли, идрокли, билағон, зийрак, туйғун, бамаъни, мулоҳазали, муҳокамали, андишали, ўйлаб (ақл билан) иш қиладиган, фаросатли, эс-ҳушли; 2) фарқига борадиган, бошқалардан фарқлай оладиган
613.	باجبار	beejbor	мажбурий, мажбурий

			равишда, зўрлаб
614.	باجتماع	beejtemo’	1) биргаликда, бирга, биргалашиб, қўлни қўлга бериб; 2) оломон, тўда
615.	باجماع	beejmo’	ҳамма, ҳамма биргаликда, бирга, биргалашиб, қўлни қўлга бериб
616.	باجمال	bojamol	чиройли, кўркли, кўркам, кўзга ёқадиган, ёқимли, ёқимтой, истараси иссиқ, нафис, нозик, нафосатли, назокатли, келишган, бежирим, гўзал
617.	باجمال	beejmol	қисқартирилган, қисқа, қисқача, қисқа (лўнда) қилиб, лўнда, хулоса қилиб, қисқача

			(қисқа, лўнда) қилиб
618.	باحاصل	bohosel	унумдор, унумли, серунум, маҳсулдор, сермаҳсул, сернатижа, натижа берадиган, фойдали, самарали
619.	باحالت؛ چشمان باحالت	boholat; chashmone boholat	ифодали, жонли, маъноли, маънодор; маъноли (маънодор) кўзлар
620.	باحرارت؛ نطق باحرارت	boharorat; no’tqe boharorat	1) иссиқ, қайноқ, қизиб турган, қизғин, жўшқин, ғайратли, юрагида ўти бор, алангали, ёлқинли; қайноқ, жўшқин нутқ;

			2) руҳланган, руҳи кўтарилган, завқ-шавқи ошган, кўтаринки (баланд) руҳдаги, завқ-шавқли, энтузиазм, тўла завқ-шавқ, ғайрат, иштиёқ
621.	باحسن الوجوه	beahsano’lvo’juh	энг яхши тарзда
622.	باحقوق	boho’quq	яхшиликни билувчи (билдирувчи, ифодаловчи), миннатдор, яхши натижа берадиган, самарали, баракали, яхшиликнинг қадрига етган, яхшиликни билган
623.	باحميت	bohamiyyat	раҳмдил, кўнгилчан, куйинчак, дилдор, юмшоқ;

			ғамхўр, меҳрибон, жонкуяр, дўстона ҳисларга эгалик қилувчи
624.	باحور؛ ایام باحور	bohur; ayyome bohur	иссиқ кунлар, жазирама кунлар (*ёзда*)
625.	باحوصله	boho’vsale	1) чидамли, бардошли, сабр-тоқатли, саботли, матонатли, сабрли, тўзимли, оғир, вазмин; 2) чидаш билан, сабр (тоқат) қилиб, бардош (чидам) билан
626.	باحیا؛	bohayo;	камтар, камсуқум, оддий, сипо, содда; уятчан, тортинчоқ, иболи, журъатсиз, юраксиз,

	دختر باحیا	do’xtare bohayo	қўрқоқ, ор-номусли, ҳаёли; сипо (боодоб) қиз
627.	باحیات	bohayot	ҳаётни яхши кўрадиган, ҳаётни севувчи
628.	باحیثیت؛ اوآدم باحیثیتی است	boheysiyyat; u odame boheysiyyati ast	мустаҳкам, пухта, ишончли; улуғвор, савлатли, салобатли, басавлат, обрў қозонган, обрўли, бообрў, жиддий, нуфузли, салмоқли, йирик, асосли, пухта, обрўга эга бўлган, эътиборли; у мавқега эга одам
629.	باخبر؛	Boxabar;	Яхши биладиган, билимли, маълумотли,

	باخبر بودن؛ باخبر کردن؛ باخبر باش!	boxabar budan; boxabar kardan; boxabar bosh!	билимдон, билармон, билағон, тажрибали, донишманд; хабардор; билувчи, хабари бор, биладиган; билмоқ (*ниманидир* از); бохабар бўлмоқ (*нимадандир* از); маълум қилмоқ, билдириб (хабардор) қилиб қўймоқ; эҳтиёт бўл!, эҳтиётлик билан!, эҳтиёт қилиб!, эҳтиёт бўлиб!
630.	باختری	boxtari	**I.**1) ғарбий, ғарбдаги, ғарб томондаги, ғарб; 2) *тарихий* бақтрияга оид;

			II. *тарихий* бақтриялик, қадимги Бақтрия аҳолиси
631.	باختصار	beextesor	қисқа (лўнда) қилиб, қисқача, қисқача қилиб, қисқа, лўнда, қисқартирилган
632.	باخته	boxte	1) باختن [boxtan] *феълининг ЎЗН;* 2) باخت [boxt] *га қаранг*
633.	باخدا(ی)	boxo’do(y)	*сўзлашувда* диндор, тақводор, художўй, мўмин, тавфиқли, батавфиқ, чин ихлос билан берилган, ихлосманд, диний, хурофий, динга берилган
634.	باخرد	boxerad	بخرد [bexerad] га қаранг
635	باخل	boxel	*баъзан* بخیل

.			[baxil] га қаранг
636.	بادآلو، بادآلود	bodolu, bodolud	хурпайган, шишган, ишган, яллиғланган
637.	بادامی؛ چشمان بادامی؛ نان بادامی؛	bodomi; chashmone bodomi; none bodomi;	1) чўзинчоқ, узунчоқ, чўзиқ; овал шаклидаги; бодомсимон, бодомга ўхшаш; бодомқовоқ кўз; 2) бодомга оид, бодом, бодом билан тўлдирилган; бодом мағзи солиб пиширилган пирожное, печенье
638.	بادباندار؛ کشتی بادباندار	bodbondor; keshtiye bodbondor	1) елканли (*кема ҳақида*); 2) елкан кема, елканли кема
639.	بادبانی؛	bodboni;	**I.**1) елканга оид, елкан билан юрадиган,

	قایق بادبانی؛ پارچه بادبانی	qoyeqe bodboni; porchaye bodboni	елканли қайиқ, елкан, елкан билан таъминланган; елканли қайиқ; 2) елкан билан боғлиқ; **II.** *баъзан* елкан остида сузиш; парусина (каноп дан тўқилган қалин, пухта мато)
640.	بادبدست؛	bodbedast;	**I.**1) ичи бўш, ҳеч нарсаси йўқ, бўш, қуруқ, пуч, нокерак, ҳеч кераги йўқ, фойдасиз, кераксиз (*бирор нарса ҳақида*); 2) синган, касод бўлган, хонавайрон бўлган; 3) камбағал, фақир, ночор,

	بادبدست ماندن	bodbedast mondan	йўқсил, йўқ, қашшоқ, бечораҳол; **II.**1) бекорчи, бекорчихўжа, ялқов, танбал, ишёқмас, ярамас, такасалтанг; 2) банкрот, синган савдогар, капиталист; 3) камбағал одам, фақир, қашшоқ, бечора, камбағал деҳқон; ҳеч нарсасиз қолмоқ, ҳеч вақосиз қолмоқ, бор будини йўқотмоқ, банкрот бўлмоқ, синмоқ, касод бўлмоқ
641.	بادپا؛	bodpo;	**I.** шамол каби тез; оёғи енгил, тез, югурик,

	سمند بادپا	samande bodpo	чаққон, чопқир, югуришда тез; чопқир от; **II.**1) пойгачи от, чопқир (учқур) от, арғумоқ, йўртоқи от, йўртиб чопадиган от; пойгачи (чопқир) от; 2) жанговар от
642.	بادپناه	bodpanoh	1) шамолдан тескари, шамолдан панада, шамолдан ҳимояланган; 2) шамолга тескари томон
643.	بادخوان	bodxvon	*баъзан* 1) сергап одам, эзма, вайсақи, сафсатабоз, ичида гап ёймайдиган одам, оғзи бўш одам, гапдон одам,

			маҳмадона; ҳушомадгўй одам, лаганбардор, тилёғламачи, ялтоқ; **II.** بادگیر [bodgir] I 1), 2) га қаранг
644.	بادخور	bodxo’r	**I.** шамолли; **II.**1) уйдаги ёки девордаги тешик (*ҳаво кириши учун*), туйнук, йўл (ҳаво, газ, тутун чиқиб туриши учун); 2) *сўзлашувда* узилиш, танаффус, дам олиш, кечикиш, тўхталиб қолиш, ишкаллик, тўхташ, қўниш, бекат
645.	بادخوردگی	bodxo’rdegi	ахлоқи бузуқлик, ахлоқсизлик, бадахлоқлик,

			тахирлик, какралик, ачиганлик; моғорлаган, моғор босган (*маҳсулотлар*)
646.	بادخورده	bodxo’rde	бузилган, ёмонлашган, сасиган, жийиган, ҳидланган, палағда бўлган, тахир, ачиган, моғорлаган, моғор (пўпанак) босган, пих боғлаган; айниган (*маҳсулот ҳақида*)
647.	بادخیز؛ ناحیه بادخیز	bodxiz; nohyaye bodxiz	шамолли, изғиринли; изғирин шамолли, шамол билан эсувчи; шамолли жой; шамол эсувчи бурчак
648	باددار	boddor	1) шишган,

.			кўтарилган, гуп, шишиб, бўртиб чиққан, ҳаво билан тўлдирилган; 2) яллиғланган, ишган; 3) газ чақирадиган (*егулик ҳақида*); 4) манман, димоғдор, димоғи баланд, мағрур, такаббур, кеккайган, ўз қадр-қимматини биладиган, ғурурли, иззат нафсли, манман, кибр-ҳавоси баланд, калондимоғ
649.	بااددرسر	boddarsar	1) кеккайган, шуҳратпараст, ўзига бино қўйган, мақтанчоқ, калондимоғ,

			димоғи баланд, кеккайган, такаббур, такаббурона, гердайган, кибр-ҳавоси баланд, мағрур; 2) ичи бўш, бўш, қуруқ, пуч, енгил, жиддий эмас, енгилтак, енгилтабиат
650.	بادركف، بادرمشت	boddarkaf, boddarmo’sht	بادبدست [bodbedast] 1 2), 3) га қаранг
651.	بادست	boddast	**I.**1) исрофгар, нобудгар, беҳуда сарф қилувчи, совуриб юборувчи, осон сарфланувчи (*пул, бойлик*); 2) بادبدست [bodbadast] **1** 2), 3) га қаранг; **II.** исрофгар, исроф қилувчи, беҳуда сарфловчи, совуриб

			юборувчи, пулни совурувчи, пулни айш-ишратга, бўлар-бўлмасга сарф қилувчи, пулхўр, пул ва молни бекорга сарф қиладиган, (нобуд қиладигшан, совурадиган) одам
652.	بادستی	boddasti	бемаъни, келишмаган, куракда турмайдиган, тутуриқсиз, бесўнақай, беўхшов, келишмаган, беҳуда сарф-ҳаражат; пулни совуриш, пулни айш-ишратга, бўлар-бўлмасга сарфлаш, пулхўрлик, исрофгарчилик,

			нобудгарчилик, исрофгарлик, нобудгарлик, беҳуда сарфлаш, совуриб юбориш
653.	بادران	bodron	1) *оғзакида* بادبزن [bodbezan]га қаранг; 2) *баъзан* шуҳратпараст, кеккайган, мағрур, ўзига бино қўйган, мақтанчоқ, ўзини ўйловчи, тасаввур қилувчи
654.	بادرفتار	bodraftor	*баъзан* بادپا [bodpo]га қаранг
655.	بادزدگی	bodzadegi	بادخوردگی [bodxo’rdegi]га қаранг
656.	بادزده	bodzade	بادخورده [bodxo’rde]га қаранг
657.	بادسار	bodsor	بادسر [bodsar] га қаранг

658.	بادسر	bodsar	1) манман, димоғдор, димоғи (кибр-ҳавоси) баланд, мағрур, такаббур, кеккайган, калондимоғ; баландпарвоз, гердайган, ўзини катта тутувчи; 2) *баъзан* (кимдир ҳақида) қуруқ, енгилтак, мулоҳазасиз, кетини оқибатини ўйламайдиган), жиддий эмас, енгил, енгилтабиат, бачкана, юзаки, унча муҳим эмас, аҳамиятсиз, арзимаган, шунчаки, жузъий, қадрсиз

659.	بادسیر	bodseyr	بادپا [bodpo] 1 га қаранг
660.	بادکرده	bodkarde	1) шишган, шишиб кетган, пўрсилдоқ; 2) яллиғланган
661.	بادکف	bodkaf	باددست [boddast] га қаранг
662.	بادل	bodel	мард, ботир, жасур, қаҳрамон, довюрак, қўрқмас, амрдона, қаҳрамонона, мардонавор, журъатли, жасоратли, мардларга хос, мардларча
663.	بادوام	bodavom	1) узоқ давом этган (ёки этадиган); узоққа чўзилган (чўзиладиган), узоқ муддатли, узоқ давомли, узоқ давом этадиган, чўзиладиган,

			узоқ, узун, давомли; узоқ вақтга мўлжалланган; 2) маҳкам, пишиқ, пухта, чидамли, мустаҳкам, бардош берадиган, бузилмас, барқарор, ишончли
664.	باد و بروت؛ با باد و	bodo’bo’rut;	1) такаббурлик, манманлик, димоғдорлик, кибр-ҳаво, димоғи (кибр-ҳавоси) баландлик, мағрурлик, шуҳратпарастлик, кеккайишлик, ўзига бино қўйишлик (*эркакларда*); 2) эркак қадр-қиммати, ғурури, эркакча ғурур, эркаклик

	بروت	bo bodo’bo’rut	ғурури; такаббурлик билан, димоғдорлик билан; димоғдор, мағрурлик ёки (ғурур) билан, мағрурланиб, мағрурона
665.	باده پرست	bodeparast	шаробга муккасидан кетган, ҳаваскор ичувчи
666.	باده پرستی	bodeparasti	винога ишқибозлик
667.	باده خوار	bodexor	1) шароб ичувчи; 2) ичкиликбоз, арақҳўр, пиёниста
668.	باده خواری؛ باده خواری	bodexori; bodexori	шароб ичмоқ, шароб истеъмол қилмоқ; арақҳўрлик, ичкиликбозлик, пиёнисталик;

	كردن	kardan	шароб ичмоқ, аракҳўрлик қилмоқ, ишрат қилмоқ
669.	بادی؛	bodi;	**I.**1) шамолли, изғиринли, шамол билан; *тожикча Эрон шамсий йилининг уч ойлик эпитети: жавзо;* جوزا [javzo] га қаранг; 2) далв; دلو [dalv] га қаранг; 3) мезон; میزان [mizon] 1 6) га қаранг;
	هوای بادی؛	havoye bodi;	шамолли об-ҳаво;
			2) шамолга оид, шамол, шамол тўсадиган, шамолга чидамли, шамолдан ҳимоя қиладиган;

	تشک بادی؛ آسیاب بادی؛ کشتی بادی؛ موسیقی بادی آلات (سازهای)؛ چراغ بادی؛	to’shake bodi; osyobe bodi; keshtiye bodi; musiqi bodiye olot (sozhoy);	3) ҳаво, ҳаволи, дам бериладиган, пуфланадиган, дамлама; дамлама матрас; 4) шамолга оид, шамол кучи билан ҳаракатга келадиган, шамол; шамол тегирмон; елканли кема, елкан кема; 5) пуфлаб чалинадиган (*мусиқа асбоби ҳақида*); пуфлаб чалинадиган асбоблар;

	در بادی امر؛	cherog’ bodi; dar bodi amr;	6) манман, димоғдор, димоғи (кибр-ҳавоси) баланд, мағрур, такаббур, кеккайган, калондимоғ; фонарь, фонус (шишали чироқ); йигирманчи лампа; **II.** бош, боши; биринчи қарашда
670.	بادیانت	bodiyonat	диндор, тақводор, художўй, мўмин, тавфиқли, батавфиқ, чин ихлос билан берилган, ихлосманд
671.	بادید	bodid	پدید [padid] га қаранг
672.	باذکاوت	bozakovat	ўткир, зийрак, сезгир; зеҳни

			(ўткир) баланд, фаросатли, фаҳмли, тез тушунадиган, тушунувчан, ақлли, ақли (калласи) яхши ишлайдиган, фаҳми (зеҳни) ўткир, фаҳмли, идрокли
673.	بار	bor	**IV. 1.** باریدن [boridan] феълининг ҲЗН; **2.** *мураккаб сўзнинг иккинчи компоненти, қуйидаги маънода:* тўкилувчи, тошувчи, *масалан:* مشکبار [mo’shkbor] – мушкнинг тўлиб-тошган ҳиди, мушк ҳидли; مرگبار [margbor] – ўлдирадиган,

			ажал келтирадиган, қирғин қиладиган, ўлимга олиб келувчи
674.	بآرامی	beoromi	тинч, осойишта, хотиржамлик билан, хотиржам, бамайлихотир, бемалол, жимжит, бехавотир; секин, паст овоз билан, гапирмасдан, жим, тинч, ювош бўлиб, сокин, шовқин-суронсиз, шамолсиз, тинч (*об-ҳаво ҳақида*)
675.	باران دیده؛ کشت باران دیده؛	borondide; keshte borondide;	ёмғирда ивиган, намиққан; ёғган, қуйилган; ёмғир билан

	گرگ باران دیده	go’rge borondide	суғориладиган экинлар; а) яхши кийинган, кўп тажрибага эга, кўпни кўрган, бошидан кўп нарса кечирган, тажрибали, туллак (*кимдир ҳақида*); чумчуқни отадиган; б) тажрибали фирибгар, моҳир аблаҳ
676.	باران زده	boronzade	ёмғирда намиққан; намликдан бузилган (*товар ва маҳсулот*)
677.	بارآور	borovar	1) мевали, мева (ҳосил) қиладиган (берадиган), унумдор (*дарахт ҳақида*); 2) унумдор, унумли, серунум,

			маҳсулдор, сермаҳсул, сернатижа, натижа берадиган, фойдали; 3) даромад берадиган, даромад келтирадиган, даромадли, сердаромад, даромад, рентабел, ўз харажатини ўзи кўтарадиган, зиён келтирмайдиган, фойдали; 4) серҳосил, ҳосилдор, сермева, кўп болалайдиган, тез кўпаядиган, урчийдиган, серпушт, иши серунум, сермаҳсул, маҳсулдор, кщп насл берувчи (*чорва ҳақида*)

678.	باراه	boroh	*баъзан* тўғри йўлдан болрувчи
679.	بارای	boroy	1) ақлли, оқил, мияли, фаҳм-фаросатли, ақли бор, идрокли, эс-ҳушли, мулоҳазали, зеҳнли; 2) эҳтиёткор, тадбиркор, тадбирли, узоқни йўлайдиган (кўрадиган), келажакни ўйлаб иш қиладиган
680.	بارحم	borahm	яхши, яхшиликни аямайдиган, марҳаматли, раҳмдил, меҳрибон, мунис, хуш келадиган, ёқимли, яхши, хайрли, эзгу, савобли, яқин,

			қалин, аъло, пок, ачинарли, аянчли, ғамгин, ҳазин, мунгли, ҳамдард, раҳмдил, хайрихоҳ, шафқатли
681.	بارحمت	borahmat	марҳаматли, илтифотли, раҳмли, шафқатли, раҳмдил, кўнгли юмшоқ, раҳм-шафқат юзасидан қилинган; мурувватли, ҳиммatли, олийҳиммат, олийжаноб, феъли кенг
682.	بارخیز؛ شاخه های بارخیز؛	borxiz; shoxahoye borxiz;	1) мевали, мева (ҳосил) қиладиган (берадиган); меваларга бой; мевали дарахт шохлари; 2) унумдор,

	کشور بارخیز	keshvare borxiz	ҳосилдор, серҳосил, семиз (ер ҳақида); унумли; унумдор мамлакат
683.	باردار؛ گاو باردار؛	bordor; gove bordor;	1) мевали, мева (ҳосил) қиладиган (берадиган), шохлар ҳосил кўплигидан оғирлашган (*дарахт ҳақида*); 2) ҳомиладор, бўйида бор, бўғоз, бўғоз (*сигир*); бўғоз (*қорнида боласи бор*) қўй, бўғоз чўчқа; бўғоз сигир; 3) аралашмаларни ўз ичига олувчи; қуйи проба (*олтин, кумуш ҳақида*);

	باردار شدن؛ به باردار	bordor sho’dan; be bordor	4) ўйлаб ўтирмасдан (*тил ҳақида*); а) ҳосил (мева) бермоқ, ҳосилга (мевага) кирмоқ, ҳосил бермоқ (*дарахтлар*); б) ҳомиладор (иккиқат) бўлмоқ, бўйида бўлмоқ, бўйида бўлиб қолмоқ, олиб бормоқ, олиб кетмоқ; в) ўйлаб ўтирмай гапирмоқ (*тил ҳақида*); паҳмоқли беҳи меваси
684.	барده	bordeh	мевали, мева берадиган, мева қиладиган (*дарахт*)
685.	барз؛	borez;	1) очиқ, очиқдан-очиқ, ошкора, рўйи-

	گواه بارز	go’vohe borez	рост, очиқчасига (баралла) қилинган, аниқ, равшан, дона-дона; яққол; очиқ гувоҳлик; 2) бошқалардан ажралиб турувчи, машҳур, атоқли, донгдор
686.	باركش؛	borkesh, borkash;	**I.** ташувчи, юкларни ташувчи; юк ташиш; юк ортиладиган, юк ташиш учун хизмат қиладиган; аравага қўшиладиган от, аравакаш от; *баъзан* товар поезди; **II.** 1) грузовик,
	اسب باركش؛	asbe borkesh;	
	قطار باركش؛	qatore borkesh;	
	اتومابيل باركش	o’tumo’bile borkash	

			юк автомобили, юк машина, юк ташувчи автомобиль; 2) тягач, шатакчи (автомобил, трактор, паровоз ва шу каби)
687.	باروتی	boruti	кул ранг, бўз, кўкимтир, бўзарган, оқарган, булутли, бузуқ (*ҳаво*), кулранг
688.	باروح	boruh	1) ҳаётга тўла; хушчақчақ; тирик, жонли; 2) руҳи кўтарилган, кайфи чоғ, ҳаяжонли, безовта, ғовур-ғувур, қизғин, жўшқин, жонли, чаққон; қайнаб тошган, пишқирган, кўпириб турган, қизғин,

			жўшқин, қайноқ, куч-ғайратга тўлган, серғайрат
689.	بارور؛ بارور شدن؛ این باغ از پنجمین سال بارور شد	borvar; borvar sho’dan; in bog’ az panjo’min sol borvar sho’d	1) мевали, мева (ҳосил) қиладиган (берадиган), мева берувчи (*дарахт*); 2) серҳосил, ҳосилдор, сермева; кўп насл берувчи (*чорва ҳақида*); а) мева бермоқ (*дарахт*); бу боғ бешинчи йилда мева бера бошлади; б) болаламоқ, насл (*чорва ҳақида*)
690.	باره درباره؛	bore; darbore;	**I.** *сифатдан ясалган предлог* хусусида,

	در باره این؛ از این باره؛ از این باره نگران نباشید؛ در این باره	darbore in; az in bore; az in bore negaron naboshid; dar in bore	тўғрисида, ҳақида, хусусида, юзасидан; тааллуқли, тегишли, доир; ҳақида; бу ҳақида; бу хусусда; ушбу муносабатда; бу ҳақда ташвишланман г; бу борада, бу ҳақда, шу муносабат билан
691.	باره	bore	**II.** بارو [boru] га қаранг
692.	باره؛ باره زبان؛	bore; bore zabon;	**III.** 1) ўйлаб ўтирмасдан, тайёрланмасдан, бирдан (*тилда*); тил устидаги

	بارہ دندان	bore dandon	қоплама; 2) тош (*тишдаги*); темир тош
693.	بارہ؛ بارہ سرکش	bore; bore sarkash	**IV.** *оғзакида* от; серғайрат, серҳаракат, астойдил, жонбоз, тиришқоқ, жонкуяр, жўшқин, оташин (*юрак ҳақида*), югирик (чопқир) от, бир неча бор, бир неча марта, карра
694.	باریک؛ تسمه های	borik; tasmahoye	1) тор, энсиз, камбар, ингичка, танг, сиқиб турадиган, сиқиқ, чегараланган, чекланган, бир ёқлама, тушунчаси тор, кенг эмас;

	باریک؛	borik;	тор камарлар; 2) нозик, озғин, ингичка, келишган, хушбичим, хушқад, қомати расо; текис, алифдек тўғри, изчил, мантиқли; мўрт, синувчан, тез синадиган, уваланувчан, нозик, заиф, нимжон, қилтириқ; хипча бел; хушбичим гавда, текис, алифдек тўғри; 3) юпқа, ингичка, нозик, озғин, тор, нафис, чиройли, латиф, ёқимли, назокатли,
	اندام باریک؛	andome borik;	

			такомиллашган, ашаддий, учига чиққан, ўта кетган, оғир, хушмуомала, мулойим
695.	باریک اندام	borikandom	юпқа, ингичка, нозик, озғин, тор, ингичка, баланд (*овоз ҳақида*), келишган, ҳушбичим, ҳушқад, қомати расо; нафис шакл билан; мўрт, синувчан, тез синадиган, уваланувчан, заиф, нимжон, қилтириқ
696.	باریک بین	borikbin	ўткир кўзли, кўзи ўткир, ўткир, ҳушёр, сергак, зийрак, сезгир, зийрак, фаросатли, олдиндан кўра биладиган, заковатли,

			зеҳнли, зеҳни ўткир, идроки зўр, топқир
670.	باریکی	boriki	1) камбарлик, энсизлик, торлик; 2) юпқалик, нафис, ингичкалик, нозиклик, хипчалик, мўртлик, синувчанлик, заифлик, нимжонлик; 3) нафислик, нозиклик, назокатлилик
671.	بازارپسند	bozorpasand	бозори чаққон, тез ўтадиган, тез сотиладиган, бозоргир; юрадиган, учадиган, талаб катта (*маҳсулот ҳақида*)
672.	بازداشتی	bozdoshti	қамалган, қамоққа (ҳибсга) олинган,

			қамалган, қамоққа ҳибсга олинган киши, маҳбус; қамаб қўйилган, ҳибсга олинган
673.	بازدید کننده	bozdidko’nande	ташриф буюрган (йўқлаб келган) киши, меҳмон, келувчи, қатновчи, ташриф қилувчи
674.	بازمانده	bozmonde	**I.**1) довдираб юрувчи, орқада қолувчи; 2) қолиб кетувчи (*қолдиқ сифатида*); 3) тирик қолмоқ, тирик қолиш (*кимнингдир*); 4) қилишни тўхтатмоқ (*бирор нарсани* از); узилмоқ (*бирор нарсадан* از);

			II.1) *кўплиги* بازماندگان [bozmondegon] - марҳумнинг қариндоши; марҳумнинг меросхўри; 2) қолдиқ (*бирор-нарсаники*); 3) эскилик сарқити, сарқит, қолдиқ
675.	بازنده	bozande	1) бой берувчи, ютқизиб қўювчи; ютқазувчи (*ишда ёки ўйинда*)
676.	بازودراز	bozudaroz, bozuderoz	**I.** узун қўлли; **II.***оғзакида* 1) ғолиб, музаффар, енгиб чиққан (ютган) киши; 2) сиқувчи, жабрловчи, золим, зулм

			қилувчи одам
677.	بازور	bozur	кучли, қувватли, бақувват, забардаст, қаттиқ, соғлом, матонатли, иродаси зўр, кучли (бақувват) одам, қудратли, баланд, азимкор, азим, улкан, зўр, катта
678.	بازیافته، بازیافتی	bozyofte, bozyofte	**I.**1) қайта олинган, қайтариб олинган, қайтарилган; 2) осонлик билан олинган, қўлга киритилган; муваффақиятли топилган; **II.** بازیافت [bozyoft]га қаранг
679	بازیگوش	bozigush	**I.**1) шўх,

.			ўйноқи, хушчақчақ, енгилтак, ишвали, нозли, қичиқ, ўйинқароқ, енгилтабиат; тинчимайдиган, тиниб-тинчимас, чопқир, югурик, ғам-ташвишдан ҳоли, беташвиш, беғам, ғам-ташвиш тортмайдиган, бепарво; мулоҳазасиз, кетини (оқибатини) ўйламайдиган; ахлоқи бузуқ, ахлоқсиз, бузуқ, йўлдан озган (тойган), суюқоёқ, саёқ, фосиқ; **II.**1) шўх, ўйинқароқ,

			шумтака, шўхтака, енгилтак (ҳавойи) одам, шўх бола, тўполончи, зумраша, шумтака, шум бола, хувари, зинда, урушқоқ одам, жанжалкаш, бебош; 2) енгил (шўх) йигит, ҳавойи одам, такасалтанг, валакисаланг, ҳавойи, саёқ
680.	بازیگوشی	bozigushi	1) шўхлик, ўйноқилик; чопқирлик, югуриклик; 2) шўхлик, ҳазилкашлик, ҳазил-ҳузул, тўполон, шумлик, жанжалкашлик, тўполончилик, урушқоқлик,

			бевошлик, жанжал-тўполон; 3) беғамлик, бепарволик, беташвишлик; енгилтаклик, мулоҳазасизлик, оқибатини ўйламай иш тутиш, юзакилик, енгиллик; ахлоқсизлик, бузуқлик, саёқлик, фосиқлик
681.	باژگون	bojgun	واژگون [vojgun] га қаранг
682.	باسابقه	bosobeqe	1) стаж, тажрибага эга; тажриба, амалда орттирилган билим, маҳорат; тажрибали, тажрибакор, омилкор, уста, моҳир; ҳадисини олган, пишиган,

			ўткир; тажриба қилинадиган, тажриба ўтказиладиган, тажриба ўтказиш учун белгиланган, тажриба; тажриба (синов) учун ўтказилган (ўтказиладиган, синов); тажрибага асосланган, тажрибадан олинган; 2) кўп хизмат қилган, хизмат кўрсатган (*кимдир ҳақида*)
683.	باسامان؛ باد باسامان	bosomon; bode bosomon	بسامان [besomon] га қаранг; пассат (тропиклардан экваторга томон доим эсиб турадиган

			қуруқ шамол)
684.	بآسانی	beosoni	осонлик билан, осонгина, қийинчиликсиз, қийналмай, бемашаққат, бемалол; осон, тез; жонини оғритмасдан, кучсиз, енгил, енгилгина, салгина, сал; енгилтаклик билан, енгил, юзаки; яхши, енгил, осонгина
685.	باستان؛	boston;	**I.** қадимги, бурунги, узоқ ўтмишдаги, қадимий; жуда эски қадимдан (алмисоқдан, даққиюнусдан) қолган, қўҳна; кекса, қари, қадимдан (қадим замондан)

	ایران باستان؛ پارسی باستان	Irone boston; porsiye boston	қолган, антиқий, антиқа, қадрдон, эски; қадимги Эрон; қадимги форс тили; **II.**1) *оғзакида* узоқ ўтмиш, қадимги замон, қадим; қадимдан қолган ёдгорликлар, обидалар, антиқий нарсалар, осори атиқа, қадим(ги) замон, эскиликлар; *сўзлашувда* бобой, отахон (*қарияларга мурожаат шакли*); 2) Бостон (*эркак киши исми*)

686.	باستانی؛ آثار باستانی	bostoni; osore bostoni	қадимги, бурунги, узоқ ўтмишдаги, қадимий, жуда эски, қадимдан қолган, кўҳна, илгаридан маълум, эски, кўпдан бери мавжуд бўлган; антиқий, антиқа; қадимги римликларга ва юнонларга оид; антик; антик санъат формаларидаги классик, антиқа, гўзал; тарихий ёдгорликлар, қадимий ёдгорликлар
687.	باستحقاق	beestehqoq	муносиб равишда, муносиб, тегишлича, -га яраша; хизмат қилиб

			эришилган, топилган, хизмати билан ҳурмат топган, кўп хизмат қилган, ҳурмат-иззатга сазовор; ўринли, ҳақли; хизмат кўрсатган (*унвонларда*), кўп хизмат қилган, кўп иш берган; қонуний равишда, қонунга мувофиқ равишда, ҳақли суратда
688.	باسررشته	bosarreshte	яхши биладиган, билимли, маълумотли, билимдон, етарли маълумотга эга бўлган, пухта билимли, хабардор,

			омилкор; асосли, эътиборли, мўътабар, компетенцияга (ҳуқуққа) эга бўлган; ваколатли, компетенцияли; тажрибали, уста, моҳир
689.	باسليقه؛ آدم باسليقه	bosaliqe; odame bosaliqe	1) мазали, таъми билан; дидли одам; 2) билимдон, муҳокама қилувчи (*бирор нарсани*)
690.	باسمه ای؛	bosmei;	1) босма, босадиган, босишга хизмат қиладиган; босиш; босилиб чиққан, босиб чиқарилган, нашр қилинган; маълум шаклда қолиплаб ясалган, тайёрланган;

	چیت باسمه ای	chite bosmai	тошбосма; штампланган, қолипланган, штамп босилган, бир қолипда ишлаган; 2) тиқма, тиқилган, тўлдирилган, тиқиладиган, тўлдириладиган; кийдирма, кийдириладиган, гул босилган; гул босилган чит; 3) *сўзлашувда* сохта, қалбаки, ясама, ёлғондакам, сунъий
691.	باسواد؛	bosavod;	саводли, ўқиш-ёзишни биладиган, саводхон, грамматика қоидаларига мувофиқ тўғри гапирадиган,

	باسواد شدن؛ باسواد کردن	bosavod sho’dan; bosavod kardan	ёзадиган; ўз соҳасини яхши биладиган, билимдон; грамматик ва стилистик жиҳатдан тўғри ёзилган, хатосиз; тегишли талабларга мувофиқ ишланган, тўғри; саводли бўлиш; саводхонликни ўргатиш
692.	باشانس	boshons	бахти кулган, омадли, толели, бахтли; бахтиёр, иқболи баланд
693.	بااشتباه	boeshteboh	билмасдан, янглишиб, адашиб; хатолик билан, хато, нотўғри, хатосига кўра,

			хато билан
694.	باشجاعت	boshajoat, bosho’joat	ботир, жасур, мард, довюрак, ботир одам, қўрқмас, юракли, жасоратли, журъатли, дадил, мардонавор, жасурона, жасоратли, мардларга хос, мардларча (*кимдир тўғрисида*)
695.	باشخصیت	boshaxsiyyat	1) лойиқ, муносиб (*кимдир тўғрисида*); 2) бошқа қилиб кўрсатмоқ, кўринадиган, кўриниб турган (турадиган), кўринарли, кўзга кўринарли, атоқли, машҳур, катта, муҳим,

			келишган, савлатли, келбатли, кўримли, салобатли, барваста, норғул, обрў қозонган, обрўли, баобрў, нуфузли, салмоқли, йирик, тўладан келган, семиз, барваста, обрўга эга бўлган, эътиборли
696.	باشرف	bosharaf	ҳалол, пок, виждонли, тўғри, софдил, доғ тушмаган, ҳурматга сазовор, олийжаноб, олийҳиммат, ҳимматли, виждонли, пок, мард, мардонавор; улуғвор, улуғсифат,

			салобатли, ғоят гўзал, аслзот, аслзода, таг-тугли, насл-насаби яхши, зотли, зодагон, аслзода киши (*кимдир ҳақида*)
697.	باشعور	bosho’ur	ақлли, ақли бор, идрокли, фаросатли, эс-ҳушли; бамаъни, мулоҳазали, зеҳнли, зеҳни ўткир, оқил; оқилона, маъқул, ақлга мувофиқ, мантиқий; онги (ақли) бор, ақл эгаси бўлган; ақлли, онгли; биладиган тушунадиган; атайин; зеҳни (ўткир) баланд, фаҳмли,

			зийрак, тез тушунадиган, тушунувчан, калласи яхши ишлайдиган, фаҳми (зеҳни) ўткир
698.	باشهامت؛ مرد باشهامتی است	boshahomat; marde boshahomati ast	1) жасоратли, жасур, ботир, қаҳрамон, шавкатли, фидокор, жонбоз; довюрак, мард, журъатли, қўрқмас, мардларга хос, мардонавор, мардларча; у жасур одам; 2) жасоратли, жасур, ботир, қаҳрамон, шавкатли, фидокор, жонбоз; жасорат (жасурлик)

			билан, юрак ютиб, журъат қилиб, қўрқмасдан, жасурона, мардона, мардларча, ботирлик кўрсатиб, мардонавор
699.	باصرفه	bosarfe	фойдали, нафли, фойда келтирадиган; манфаатли, манфаат келтирадиган, афзал бўлган, даромад, фойда келтирадиган
700.	باصفا؛ صبح باصفا؛	bosafo; so’bhe bosafo;	1) озода, тоза, покиза, ойдин, ёрқин; шаффоф, тиниқ; ёруғ тонг; 2) ёқимли; чиройли (*кўриниш*); рассомликка оид, рассомлик; чиройли, гўзал,

	باغ باصفا	bog’e bosafo	образли, ифодали, таъсирчан; гўзал манзара
701.	باصلابت؛ مرد باصلابت	bosalobat; marde bosalobat	муҳим, авҳамиятли, зарур, керакли, вазмин, оғир; басавлат, савлатли, салобатли, келишган; вазмин (сипо) одам
702.	بصلاح	besaloh	мақсадга мувофиқ, маъқул, мақбул, ақлли, ақли бор, идрокли, фаросатли, эс-ҳушли; ўринли, ўз вақтида, жўяли қилинган
703.	باصمه	bosme	باسمه [bosme]га қаранг
704.	باضافه؛	boezofe;	1) ташқари, бундан

	پنج باضافه یک؛ دو باضافه یک	panj boezofe yak; du boezofe yak	ташқари; ...нин г устига, устига-устак, ...дан ташқари, қўшимчасига, яна, тағин; 2) мусбат, плюс (*ишора*); 3) изофа, қўшимчасига; беш қўшув икки; икки қўшув бир
705.	باطراوت؛ هوای باطراوت؛	botarovat; havoye botarovat;	1) тоза, мусаффо, соф, покиза; тоза ҳаво; 2) янги, сувли (*сабзавот, мевалар ҳақида*); 3) ранг-баранг бўёқларда ифодаланган, ёрқин, ифодали,

	سخن های باطراوت	so’xnhoye botarovat	жонли, маъноли, маънодор; ёрқин, ифодали сўзлар
706.	باطلاق	botloq	باتلاق [boetteloq] қа қаранг
707.	باطل السحر	botelo’sseh r	афсунга, сеҳрга қарши восита; тумор
708.	باطله	botele	1) қўпол эскизлар; хатлар; 2) باطل
709.	باطن-بواطن؛	boten-bavoten;	**I.** ички, ичкаридаги, ичидаги, дохилий, кўнгилдаги, ботиний, руҳий, маънавий, кишининг табиатида бўлган; кўнгилда сақланган, сир тутилган, кўнгилдаги, юракдаги, ичдаги ,

	آرزوی باطن؛	orzuye boten;	яширин, махфий, пинҳон, ҳали аниқланмаган, очилмаган, ноошкор, кўпчилик билмайдиганби ровга айтилмайдиган, сирли, махфий иш юритадиган, махфий; кўнгилдаги истак, кўнгил истаги; **II.** بواطن [bavoten] - 1) ички таркиб, ички тузилиш, ички олам (*кимнингдир*); 2) ич, ботин, ички аъзолар, ичак-човоқ; ич, ички қисм, ичкари томон; ички моҳият, маъно, мазмун;

	در باطن امر؛ در باطن	dar botene amr; dar boten	ички ҳис, дил, инстикт; қалб, кўнгил, юрак; 3) бутун борлиқ, воқелик, мавжудот; ҳақиқий ҳол, ҳақиқат; муҳит, шароит, аҳвол; ҳақиқийлик, ростлик, чинлик, моҳият, туб маъно; аслида, асосан; باطناً [botenan] га қаранг
710.	باطناً	botenan	1) дилда, ичда, кўнгилда; дилдан, юракдан, ич-ичдан, ўзим ҳақимда; ич-ичидапан, кўнглидан, юракдан, астойдил; 2) яширинча,

			махфий суратда, зимдан, хуфия, билдирмай, ҳеч кимга билдирмасдан, яширин, бекитиқча, енг ичида; 3) ҳақиқатда, ҳақиқатан (чиндан ҳам), дарҳақиқат, дарвоқе
711.	باطن بين	botenbin	ким (қандай одам) эканлигини жуда яхши билувчи, кўриб турувчи; ўткир, зийрак, сезгир
712.	باطنطنه؛ لقب باطنطنه	botantane; laqabe botantane	1) серҳашам, ҳашаматли, дабдабали, шукуҳли, башанг, юзаки дабдабали, тантанали; машҳур унвон;

			2) жаранглаган, жарангдор, тиниқ, қўнғироқдай, овози тиниқ, жаранглама, янгроқ, қаттиқ, баланд (овоз, товуш ҳақида)
713.	باطنى;	boteni;	**I.** 1) кўнгилда сақланган, сир тутилган, кўнгилдаги, юракдаги, ичдаги, яширин, махфий, пинҳон(ий), сир тутилган (тутиладиган), ичидаги, кўпчилик билмайдига, дилда яширинган, бировга айтилмайдиган, сир тутиладиган, сирли, махфий

	معنی باطنی	ma’niye boteni	иш юритадиган, махфий; ички, ичкаридаги, ичидаги, дохилий, кўнгилдаги, ботиний, руҳий, маънавий, кишининг табиатида бўлган; ички, замиридаги, негизидаги, узвий; ички, яширин маъно; 2) самимий, софдил, очиққўнгил, чин қалбдан (юракдан) айтилган (қилинган); юракдан келувчи; **II.** *тарихий* ботинийлар мазҳабининг издоши (باطنیه)

			[boteniyye]га қаранг
714.	باعاطفه؛ آدم باعاطفه ای است	bootefe; odame bootefeiy ast	раҳмдил, кўнгилчан, куйинчак, дилдор, юмшоқ, мушфиқ; ҳозиржавоб, сезгир, кишининг руҳий ҳолати (ички кайфияти) билан, боғланган руҳий, маънавий, кўнгил; инсоний, одамий, одамларча, одамгарчилик юзасидан, мурувватли; у жуда самимий инсон
715.	باعدالت	boadolat	адолатли, одил, ҳаққоний
716.	باعزم	boazm	қаттиқ, қотиб қолган,

			ўзгармас, барқарор, қатъий, узил-кесил, ишонч билан қилинган, ишончли, пухта, аниқ, мустаҳкам, букилмас, зўр; дадил, жасур, юракли, журъатли, довюрак, мард, тап тортмас, иккиланмайдиган, кескин, ҳал қилувчи, ҳал қиладиган, муҳим, оғшмайдиган, қайтмайдиган, қаттиқ, мустаҳкам, саботли, барқарор
717.	باعطوفت	boo’tufat	нозик, мулойим, юмшоқ, хушмуомала, меҳрибон,

			мушфиқ, нозик, ёқимли, дилбар, нафис, майин, латиф, ёқимтой, суюмли, хуш келадиган, ёқадиган, хушмуомала, ширинсўз; меҳрли, севувчи, яхши кўрувчи
718.	باعظمت	boazamat	улуғвор, ҳашаматли, дабдабали, маҳобатли, муҳташам, муаззам, басавлат, басалобат, жуда катта, буюк, улкан, азим, зўр
719.	باعفت	boeffat	1) соф, покиза, иффатли, маъсум, тўғри, беайб, бегуноҳ, айбсиз айби, гуноҳи йўқ, оқ; содда, софдил, соддадил,

			зарарсиз, айб саналмайдиган; иффатли, покдомон, маъсума, бокира, ҳақиқий, озода, маъсум, киши қўли тегмаган, қадами етмаган, маъсум, пок; 2) руҳий пок, покдомон, маъсум, ифффатли, гуноҳсиз, бегуноҳ, соф, пок, ҳалол, бенуқсон, доғ тушмаган, бадном бўлмаган; ҳалол, пок, виждонли, тўғри, софдил, доғ тушмаган, ҳурматга сазовор
720.	باعقل	boaql	ақлли, оқил, мияли, фаҳм-

			фаросатли; ақл-идрокни ифодалайдиган; кўп ишни бажарадиган, ишни яхши бажарадиган, моҳир; оқилона, ақл билан қилинган, ақл ишлатиб бажарилган, ақли бор, идрокли, эс-ҳушли, бамаъни, мулоҳазали, зеҳнли, зеҳни ўткир, оқил, оқилона, маъқул, ақлга мувофиқ, мантиқий, бамаъни, ақлли, мулоҳазали, муҳокамали, андишали, ўйлаб (ақл билан) иш қиладиган
721	باغرض	bog’araz	1) ғаразли,

.			ғаразгўй, ноҳақ, адолатсиз, тарафкашлик қиладиган; муайян бир ғояни илгари сурадиган, муайян бир ғоявий йўналишга эга бўлган, ғояли; олдиндан бичиб-тўқиб қўйилган, ғаразли, ғаразгўй, бир ёқлама; 2) тарафкаш; муайян бир ғояни илгари сурувчи, ғараз билан, тамагирлик билан, ўз фойдасини кўзлаб
722.	باغیرت	bog’eyrat	қунт (ғайрат) билан ишлайдиган, тиришқоқ, ғайратли, қунт

			(ғайрат) билан қилинадиган; ғайратли, серғайрат, жонбоз, ишқибоз; жонкуяр, астойдил
723.	بافایده	bofoyede	фойдали, нафли, фойда келтирадиган; манфаатли, манфаат келтирадиган, афзал бўлган
724.	بافته؛ اشیای بافته	bofte; ashyoye bofte	**I.** بافتن [boftan] феълининг ЎЗН; **II.**1) тўқилган, тўқима; 2) ўрилган, тўқилган, тўқима; трикотаж буюмлар; 3) тўқилган, тўқима; **III.**1) қоғоз мато тури; 2) лента, тасма,

			жияк; 3) материал, газлама, газмол, мато, тўқима; 5) гиламча, кичкина гилам
725.	بافراست	bofarosat	ўткир, зийрак, сезгир; тез тушунадиган, ақлли (калласи) яхши ишлайдиган, фаҳми (зеҳни) ўткир, фаҳмли, идрокли; тез фаҳмлаб (тушуниб) билиб оладиган, фаҳми (зеҳни) ўткир, фаҳм-фаросатли, идрокли; заковатли, зеҳнли, зеҳни ўткир, идроки зўр, топқир
726.	بافرهنگ	bofarhang	маданиятга оид, маданий,

			маданият, маданиятли, маърифатли, кенг маълумотли, ўқимишли, билимли, билимдон; тарбияланган, яхши тарбия кўрган, тарбияли, таълимли, одобли, боадаб
727.	بافضل	bofazl	ўргатилган, таълим олган, ўрганган, билимдон, билимли, ўқимишли, илмий, олим, билармон, билағон, маълумотли, тажрибали, донишманд, доно, оқил, оқилона, ақлли
728.	بافکر	bofekr	ўйлаб иш қилувчи, сермулоҳаза,

			чуқур фикрли, ўйчан; фикрловчи
729.	بافهم	bofahm	ақлли, оқил, мияли, фаҳм-фаросатли; зеҳни ўткир (баланд), фаросатли, фаҳмли, зийрак; тез тушунадиган, тушунувчан
730.	باقالا	boqolo	باقلا [boq(e)lo]га қаранг
731.	باقر؛ علم باقر	boqer; elme boqer	1) очувчи, билувчи, билиб олувчи; кўп ўқиган, ўқимишли, илмли, донишманд; 2) Боқер (*эркак киши исми*)
732.	باقريحه	boqarihe	талантли, истеъдодли, талант билан ёзилган, моҳирлик билан

			ишланган; қобил, қодир, лаёқатли; бирор имкон ёки хоссага эга бўлган, қодир, қобилиятли, уқувли
733.	باقرینه	boqarine	1) симметрик; 2) симметрик
734.	باقیه؛ آثار باقیه	boqiye; osore boqiye	باقی [boqi]га қаранг; хотирада қолган, хотира бўлиб қолган
735.	باکرم	bokaram	мурувватли, ҳиммatли, олийҳиммат, олийжаноб, феъли кенг, виждонли, пок, мард, мардонавор, улуғвор, улуғсифат, салобатли, ғоят гўзал, аслзода, таг-тугли, насл-насаби яхши, зотли, зодагон

736.	باکفایت	bokefoyat	уста, моҳир, ишбилармон, омилкор, уқувли, моҳирона, маҳоратли, устаси фаранг, усталик билан қилинган, моҳирона (санъаткорона) ишланган
737.	باکله	bokalle	*сўзлашувда* ақлли, оқил, мияли, фаҳм-фаросатли, ақл-идрокни ифодалайдиган, кўп ишни бажарадиган, моҳир, оқилона, ақл билан қилинган, ақл ишлатиб бажарилган, тез тушунадиган, ақлли (калласи) яхши ишлайдиган, фаҳми (зеҳни)

			ўткир, фаҳмли, идрокли; ақли билан
738.	باکمال	bokamol	1) такомиллашган, камолотга етган, баркамол, мукаммал, тўла-тўкис, бекам-кўст, мутлақо, чин, тўла, бориб турган, бутунлай; зўр истеъдодли, ғоят қобилиятли; 2) кўп ўқиган, ўқимишли, илмли, донишманд; юқори (юксак) маданиятли; жуда яхши тарбия кўрган
739.	باکوس	bokus	*мифология* Вакх (*юнонларнинг унумдорлик маъбуди*)

740.	باکیاست	bokiyosat	1) ўткир, зийрак, сезгир, фаросатли, олдиндан кўра биладиган; 2) ақлли, оқил, мияли, фаҳм-фаросатли, донишманд, доно, оқилона; 3) тез тушунадиган, ақли яхши ишлайдиган, зеҳни ўткир, фаҳмли, идрокли, тадбирли, тадбиркор, топқир, ҳозиржавоб
741.	باگذشت	bogo’zasht	1) мурувватли, ҳиммatли, олийҳиммат, олийжаноб, феъли кенг; сахий, қўли очиқ, саховатли, ҳотамтой, ҳеч нарсани

			аямайдиган; 2) кўнгилчан, гапга кўнадиган, ён берадиган, бўш келадиган, ройиш, қобил, юмшоқ табиатли
742.	بالابلند؛ حکایت بالابلند	bolobaland; hekoyate bolobaland	1) баланд, баланд кўтарилган, баландда жойлашган; баланд бўйли, новча; 2) *сўзлашувда* узундан-узун; узун, чўзилган, чўзиб юборилган; узундан-узун ҳикоя; 3) *сўзлашувда* баланд овозда, жуда қаттиқ, жуда ўткир, баланд овоз билан (ҳаммага эшиттириб

			айтилган), овози баланд, овозли
743.	بالاجمال	belejmol	1) қисқа (лўнда) қилиб, қисқача, қисқача қилиб, қисқа, лўнда, мухтасар, конспект тарзидаги; 2) биргаликда, бирга, жамланган, умумлаштирилган, умумий, якуний
744.	بالادست؛	bolodast;	**I.**1) олий, бош, энг юқори, улуғ, мўътабар, жуда катта, чуқур маъноли, маънодор, ажойиб, юксак, юқорида турган, юқори; катта (*мансаб, унвон бўйича*); 2) *сўзлашувда* устун (*куч, қудратда*); устун келмоқ,

			устидан ғалаба қозонмоқ; 3) *сўзлашувда* юқорида жойлашган (*дарё оқими бўйлаб*);
	اراضی بالادست رودخانه؛	aroziye bolodaste rudxone;	дарёнинг юқори оқимида жойлашган ерлар;
			II.1) мансабдор шахс, юқори турувчи шахс; бошлиқ, сардор; 2) мажлисдаги энг шарафли жой; 3) *сўзлашувда* дарёнинг юқориси, боши ва шу ерларга яқин жойлар; 4) *сўзлашувда* ғолиб рақобатчи; бахтли рақиб;
	بالادست نشستن؛	bolodast neshastan;	
	بالادست کسی	bolodaste	*сўзлашувда*

	نشستن	kasi neshastan	мажлисда фахрли ўринни эгаллаш; *сўзлашувда* кимгадир нисбатан фахрли ўринда ўтирмоқ; кимгадир нисбатан фахрли ўринни эгалламоқ
745.	بالاراده	belerode	ўз хоҳишингиз билан; онгли (равишда), тушуниб, билиб, атайин, атайлаб, билатуриб, кўра-била, қасддан, бирор мақсад билан; қасддан (жўрттага) қилинган
746.	بالارتبه؛	boloro’tbe;	юқори даражага, мартабага, унвонга,

	كارمندان بالارتبه	kormandon e boloro’tbe	мансабга эга; баланд мартабали, юқори мансабли, мартабаси улуғ; раҳбарлик қилувчи (етакчи) ходим
747.	بالارو	boloro’v	**I.** юқорига кўтарилувчи, юқорига йўналган, кўтариладиган, кўтарилувчи; **II.**1) тоғли йўл, кўтарилиш; 2) лифт, подёмник, юккўтаргич (юк кўтарадиган, машина, кран, лифт)
748.	بالارود	bolorud	юқори оқимда жойлашган
749.	بالازده	bolozade	1) йиғилган (*сочлар*); 2) кўтарилган (*кўйлак*); шимарилган

			(*енглар*)
750.	بالاستقلال	belesteqlol	мустақил равишда, мустақил, алоҳида; ўз кучи билан, ўзича, эркин
751.	بالاشتراک	beleshterok	бирга, биргаликда, биргалашиб, қўлни қўлга бериб
752.	بالاکراه	belekroh	истар-истамас, унча хоҳламасдан, хоҳламай; нафрат билан
753.	بالاندیده؛ گرگ بالاندیده	bolondide; go’rge bolondide	дунё кўрган одам; пихи қайрилган (пихини ёрган) одам
754.	بالانفراد	belenferod	якка тартибда, якка-якка, алоҳида
755.	بالایی؛	boloyi;	баландда жойлашган; юқори, юқориги, устки, юқоридаги, тепадаги,

	شاخه های بالای درخت	shoxahoye boloye daraxt	баланддаги, тепасидаги, устдан кийиладиган, бошидаги, юқоридаги, юқори; баланд овоз, юқори парда; дарахтнинг юқори шохлари
756.	بالبداهه؛ بالبداهه این بیت را گفت	belbadohe; belbadohe in beytro go’ft	тайёргарликсиз, бадиҳа тарзида, тайёрланмасдан, олдиндан тайёргарлик кўрмасдан, тўғридан-тўғри, бирданига, қўққисдан; у бу байтни тайёргарликсиз айтди
757.	بالتخصیص	bettaxsis	хусусан, айниқса, атайлаб, алоҳида; бошқача,

			ўзгача, ғоят, жуда ҳам, айниқса, ўзига хос хусусияти, фазилат, хосса; ихтисослаштириб, махсус соҳага (тор мақсадга мослаб, атаб), махсус, алоҳида
758.	بالتساوی	bettasovi	бир хил, бир хилда, бирдай, баравар кўриб, фарқ қилмай, ажратмай, тенг, баравар
759.	بالتصريح	bettasrih	1) аниқ, айнан, тўғри, роса, худди, гўё, ҳа, шундай, рост, ҳақиқатан, ростдан, чиндан; аниқ, муайян, муқаррар, қатъий; 2) қатъий, узил-кесил, бутунлай, мутлақо, асло,

			сира, ҳеч
760.	بالتفصيل	bettafsil	батафсил, муфассал, тўла, мукаммал, ипидан игнасигача, тафсилли равишда, бутун тафсилотлари билан, пухта, миридан-сиригача, синчиклаб, бутун тафсилотлари (майда-чуйда) деталлари билан, батафсил, тафсилий равишда
761.	بالتمام	bettamom	тўла, тўлиқ, батамом, тўла-тўкис, тамомила, бутунлигича, бутун ҳолда, бутунлайин, бутунлай
762.	بالجبر	beljabr	зўрлаб, зўрлик билан,

			мажбуран, зўрлик билан қилинган, амалга оширилган, мажбурий, зўраки
763.	بالجمله	beljo’mle	1) умуман; бир сўз билан; 2) бутунлигича, бутун ҳолда, бутунлайин, ҳаммаси бўлиб, жамулжам
764.	بالخير	belxeyr	бахтли, омадли, бахтиёр; муваффақиятли равишда, муваффақият билан, яхши; муваффақиятли
765.	بالدار	boldor	қанотли, қаноти бор, учар
766.	بالذت	bolazzat	мазали, лаззатли, тотли, ширин, хушхўр, хушмаза, хуштаъм
767.	بالسويه	bessaviyye	тенг, бир хил, бирдай,

			баравар; бир хил, бир хилда
768.	بالشكسته	bolshekaste	1) синган қанот билан; 2) бошига мусибат тушган, ғам билан адо бўлган; фалокатга йўлиққан, оғир аҳволга тушиб қолган; 3) мусибатни бошдан кечирган
769.	بالغ؛ بالغ شدن	boleg’; boleg’	1) балоғатга етган, болиғ, вояга етган; катта ёшли, бўйи етган, етилган; катта, вояга етган бола (қиз), ёшига етган; 2) етган (*қайсидир миқдорга* به, بر), эришган (*маълум бир белгиланган*

		sho’dan	*даражага* بر ,به); а) вояга етмоқ, катта бўлмоқ, балоғатга етмоқ; б) етиб бормоқ (*нимагача* ,به بر), эришмоқ (*бирор нарсага* به, بر)
770.	بالفرض	belfarz	1) (*тожикча* بالفرض که ...) ... деб фараз қилсак; ... деб фараз қилайлик; 2) тахминан, шартли равишда, мўлжаллаб, чамалаб, фараз қилайлик, дейлик
771.	بالفعل	belfe’l	аслида, ҳақиқатан, ҳақиқатда, ростдан, чиндан, дарҳақиқат, дарвоқе;

			амалда, ҳақиқат деб
772.	بالقصد	belqasd	қасддан, мақсади билан; атайин, атайлаб, жўрттага, била туриб
773.	بالقطع	belqote’	1) зарур, зарурий, қатъий, албатта бўладиган, муқаррар, сўзсиз; 2) аниқ, муайян, маълум; тамомила, қатъиян, узил-кесил, бутунлай, охирги
774.	بالقوه؛	belqo’vve;	**I.**1) потенциал, яширин, аммо юзага чиқиши мумкин бўлган, бўлиши мумкин; 2) *оғзакида* бор кучи билан, бор кучим билан;

	دشمن بالقوه	do’shmane belqo’vve	**II.** потенциал, потенциядаги, яширин ҳолдаги, бўлиши мумкин бўлган, амалга оширса бўладиган; потенциал душман
775.	بالكل، بالكليه	belko’l(l), belko’lliyye	мутлақо, тамомила, тамоман, батамом, бутунлай, тўлиқ, жуда, ғоят, тўла, бемалол, етарлича; бус-бутун, буткул, бутунича, тўла-тўкис
776.	بالنسبه	bennesbe	бир қадар, бирмунча, деярли, нисбатан; тўғрисида, ҳақида, хусусида, юзасидан;

			…-га нисбатан, нисбатан, ҳийла, анча, унча
777.	بالواسطه	belvosete	бевосита, орқали
778.	بالینی؛	bolini;	клиникага оид, клиникадаги, клиника; клиникада олиб бориладиган, клиникада қилинадиган, клиник;
	تحقیقات بالینی	tahqiqote bolini	клиник тадқиқот
779.	بامتانت	bomatonat	**I.**1) қаттиқ, мустаҳкам, саботли, матонатли, маҳкам, қатъиятли, тоймас, қайтмас, чекинмас, букилмас, қатъий, ашаддий (*кимдир ҳақида*);

			2) камтар, камсуқум, оддий, сипо, камтарин, ўзини тута биладиган, вазмин, оғир, босиқ; **II.** 1) мустаҳкам, маҳкам; 2) камтарлик билан, ўзини камтар тутиб, ўзини катта олмай, ўзини қўлга олиб, ўзини босиб
780.	بامدارا	bomo’doro	**1.** хушмуомала, муомалали, мулойим, сермулозамат, сертакаллуф, такаллууфли, сулукатли, муомалада мулойим (*кимдир*); **2.** хушмуомала, муомалали, мулойим, сермулозамат,

			юмшоқ
781.	بامروت	bomo’ro’vvat	1) мард, ботир, жасур, қаҳрамон, довюрак, қўрқмас, мардона, қаҳрамонона, мардонавор, юракли, жасоратли, журъатли; 2) олийжаноб, олийҳиммат, ҳиммatли, виждонли, пок, мард, ҳалол, тўғри, софдил, доғ тушмаган, ҳурматга сазовор; 3) мурувватли, ҳиммatли, олийҳиммат, олийжаноб, феъли кенг; 4) виждонли, инсофли, инсоф билан иш қиладиган, адолатли, одил,

			ҳаққоний
782.	بامزگی؛ بامزگی کردن	bomazegi; bomazegi kardan	1) ёқимли таъм (*таомда*); 2) *сўзлашувда* ҳазил; ҳазилкашлик; *сўзлашувда* ҳазиллашмоқ, ҳазил қилмоқ; эрмак учун гапирмоқ ёки қилмоқ (бирор нарса)
783.	بامزه؛ شخص بامزه ای است	bomaze; shaxse bomaze ast	1) мазали, лаззатли, тотли, ширин, хушхўр, таъми яхши; 2) *сўзлашувда* ҳазиллашадиган, ҳазилкаш, қизиқчи, ҳазилкашлик, оҳангжамадор (*кимдир*); у ҳазилкаш; 3) *сўзлашувда* ёқимли,

			жозибали, жозибадордилбар, кўркам, истараси иссиқ, ёқимтой (*кимдир*)
784.	بامسمی؛ اسم بامسمی داشتن؛ زیبا اسم بامسمایی دارد	bomo’somma; esme bomo’somma doshtan; zebo esme bomo’sommayi dorad	муносиб, боп, қулай, ўнғай, мос, мувофиқ, исми жисмига монанд; ўз исмига яраша; Зебо худди шу ном учун яратилгандек (*ташқи кўриниш жиҳатдан “Гўзал”га мос келади*)
785.	بامصرف؛ متاع	bomasraf; mato’	1) ишлатиладиган, қўўланиладиган, сарфланадиган; 2) талабда;

	بامصرف	bomasraf	бозоргир мол, кўп қўлланиладига н, кўп ишлатиладиган
786.	بامطالعه	bomo’tole’	кўп ўқиган, ўқимишли, аллома, ўқимишли, билимли, маълумотли, билимдон, саводли, ўқиш-ёзишни биладиган, саводхон, ўз соҳасини яхши биладиган, билимдон
787.	بامعرفت	boma’refat	яхши биладиган, билимли, маълумотли, билимдон; ақлли, фаҳмли, бамаъни, идрокли, ишчан, ишбилармон
788	بامعنی	boma’ni	маънога тўла,

.			ифодали, жонли, маъноли, маънодор
789.	باملاحت	bomalohat	жуда яхши, ғоят ёқимли; жуда чиройли, гўзал, зебо, кўркам, дилбар, ажойиб, дилрабо, жозибали, жуда гўзал, мастона, мафтун қиладиган, фусункор, афсункор, фатонатли, фаттон, ёқимли, ёқимтой, истараси иссиқ; нафис, нозик, нафосатли, назокатли, келишган, бежирим
790.	بانام	bonom	بنام [banom]га қаранг
791.	بانتيجه	bonatije	натижали, самарали; кўп натижа (фойда)

			берадиган, эффектив, эффектли, фойдали, амалий натижа (фойда) берадиган, таъсир кўрсатадиган, кор қиладиган, амалий, таъсирли, таъсирчан; унумли, фойдали
792.	بانزاکت	bonezokat	1) хушмуомала, назокатли, одобли, мулойим, қалтис, нозик, нафис, нафосатли, келишган, бежирим, гўзал, юмшоқ, меҳрибон, мушфиқ, майин, латиф, нимжон, жуда ёш, мурғак, жуда яхши,

			ғоят ёқимли, жуда чиройли, гўзал, зебо, кўркам, дилбар, ажойиб
793.	بانشاط	boneshot	шод, хурсанд, вақти (кайфи, димоғи) чоғ, қувноқ, хушчақчақ, хуштабиат, масрур, очиқ, қувончли, севинчли, шодиёна
794.	بانعمت؛	bone’mat;	ноз-неъматларга бой, сернеъмат, баракатли, фаровон, роҳатбахш, оромбахш, ҳузурли; унумдор, ҳосилдор, серҳосил; семиз (ер) ҳақида; мўл, мўл-кўл, сероб, жуда кўп, тўкин-сочин, бой,

	ناحیه بانعمت	nohyaye bone’mat	баракали, фаровон; унумдор ҳудуд
795.	بانفراد	beenferod	якка тартибда, якка-якка, алоҳида
796.	بانفوذ	bono’fuz	нуфузли, обрўли, эътиборли; обрўга эга бўлган, ишончли, мўътабар, қатъий ишонч руҳидаги, эътирозга йўл қўймайдиган
797.	بانمک	bonamak	ўзига тортадиган хислати билан; ёқимли, ёқимтой, истараси иссиқ; дилрабо, дилбар, жозибадор, жозибали, ёқимли, ўзига тортадиган, жуда гўзал,

			мастона, мафтун қиладиган, фусункор, афсункор, фатонатли, фаттон
798.	بانوا	bonavo	*баъзан* 1) бой, бадавлат, давлатманд, фаровон; бой одам, тўлашга қурби етадиган, тўлашга қодир; 2) бахтли, омадли, бахтиёр, иқболи (толеи) баланд, бахти кулган, омадли, толели
799.	باوجود	bovo’jud	кўринадиган, кўриниб турган (турадиган), кўринарли; кўзга кўринарли, атоқли, машҳур, катта, муҳим; келишган, савлатли,

			келбатли, кўримли, салобатли, барваста, норғул, машҳур, номдор, донгдор, атоқли, номи чиққан, донг чиқарган (*кимдир ҳақида*)
800.	باورکردنی	bovarkardani	ишонч қозонувчи, ишончга сазовор бўлувчи; ҳақиқатнамо, ҳақиқатга ўхшаган, ишончли, ишонарли, ишонса бўладиган; ишонтирадиган, ишонтирарли, асосли, пухта, аниқ
801.	باورنکردنی	bovarnakardani	ишончсиз; ҳақиқатга тўғри

			келмайдиган (хилоф), ҳақиқатдан узоқ, одам ишонмайдиган, ёлғон; ақлга тўғри келмайдиган, қизиқ, ғалати; ишониб бўлмайдиган; ишонарли бўлмаган, ишонтира олмайдиган, унча ишончли эмас
802.	باوری	bovari	*сўзлашувда* باور [bovar]га қаранг
803.	باوفا	bovafo	содиқ, ишончли, чин, вафодор, вафоли, сидқидил; қатъий амал қилувчи, субутли, турғун; аниқ, тўғри, рост, ҳақ, чин,

			ҳақиқий; маҳкам, мустаҳкам, ишончли; пишган, хато қилмайдиган, адашмайдиган; бехато (нишонга тўғри) урадиган; муқаррар, шак-шубҳасиз, содиқ, садоқатли, фидокор, берилган; ишончли, ишонарли, ишонса бўладиган, мустаҳкам
804.	باوفایی	bovafoyi	содиқлик, вафодорлик, сидқидиллик, садоқат, вафо, фидокорлик, берилганлик
805.	باوقار	bovaqor	қадр-қимматга тўла, вазмин, оғир, жиддий,

			сипо, ўзини тутиб олган; обрўли, нуфузли, салмоқли, улуғвор, савлатли, салобатли, басавлат, обрў қозонган, йирик (*кимдир ҳақида*)
806.	باوقوف	bovo’quv	хабардор
807.	بآهستگی	beohestegi	1) секин, паст овоз билан; гапирмасдан, жим, тинч, ювош (бўлиб), сокин, жимжит, осойишта, шовқин-шуронсиз; 2) секинлик билан, аста, шошилмай, имиллаб, шошмасдан
808.	باهنر	boho’nar	талантли, истеъдодли, талант билан

			ёзилган, моҳирлик билан ишланган, моҳир, уста, маҳоратли, устаси фаранг, усталик билан қилинган, моҳирона (санъаткорона) ишланган
809.	باهوش	bohush	ақлли, оқил, мияли, фаҳм-фаросатли; ақл-идрокни ифодалайдиган; кўп ишни бажарадиган, ишни яхши бажарадиган, ақлли, моҳир; оқилона, ақл билан қилинган, ақл ишлатиб бажарилган; тез тушунадиган, ақли (калласи) яхши ишлайдиган,

			фаҳми (зеҳни) ўткир, фаҳмли, идрокли
810.	باهیبت؛ قاضی باهیبت؛ قیافه باهیبت	boheybat; qoziye boheybat; qiyofeye boheybat	даҳшатли, қўрқинчли, дағдағали, дўқ-пўписа ифодаловчи; ҳайбатли, ваҳимали, даҳшат солувчи; шафқатсиз, золим, ёвуз
811.	بای	boy	**I.**1) бой, боён; бадавлат одам; 2) Бой (*эркак киши исми*)
812.	بایر-بائر؛	boyer-boer;	1) ишланмаган, ишлов берилмаган; чала, хом, битмаган, битказилмаган, чала ишланган, қўлдан чиқарилмаган, камолот даражасига етказилмган,

	اراضی (زمین) بایر؛ زمین بایر	aroziye (zamine) boyer;	камолга етмаган, силлиқланмаган, ғализ, ишланмаган (ҳайдалмаган, чопилмаган), экин экилмаган, экилмай ётган, жилмай ётган, ташлаб қўйилган, бўз; 2) яроқсиз, лаёқатсиз, ярамайдиган, нобоп, экиш учун ноқулай; унумдор бўлмаган ер; а) қайта ишланмаган, ҳосилсиз ер, экилмай ётган (ташлаб қўйилган) ерлар, бўз ерлар; бўш ер, бекор ётган ер, обод

	آباد کردن	zamine boyer obod kardan	қилинмаган ер; б) экин экишга яроқсиз, ҳосилсиз ер; лалми ерларга ишлов бериш; қўриқ очмоқ
813.	بائره	boere	**I.**1) қайта ишланмаган, яроқсиз ер; 2) экин учун яроқсиз бўлган ер; **II.** بایر [boyer]га қаранг
814.	بایس	boyes	*оғзакида* бечора, камбағал, бахтсиз; қайғули, қийин вазиятга тушган
815.	بایسته	boyeste	1) керакли, керак, лозим, даркор, зарур, зарурий; 2) керак бўлган, талаб этилган, зарур, тегишли,

			лозим бўлган
816.	بتدريج	betadrij	аста-секин, секин-аста, бора-бора, тобора, оз-оздан, озгина-озгина, кам-камдан
817.	بتفصيل	betafsil	батафсил, муфассал, тўла, мукаммал, ипидан игнасигача, барча тафсилотлари билан, бутун тафсилотлари (майда-чуйда деталлари) билан, тафсилий равишда, тафсилли равишда, бутун тафсилотлари билан, пухта, миридан-сиригача, синчиклаб
818.	بتول	batul	**I.** *оғзакида* 1) турмуш

			қурмасликка қасам ичган; 2) соф, покиза, иффатли, маъсум, тўғри, бокира, киши қўли тегмаган, қадами етмаган, пок, беайб, бегуноҳ, айбсиз, гуноҳсиз, айби, гуноҳи йўқ, оқ; **II.**1) *оғзакида* иффатли қиз, маъсума, бокира; 2) Батул (*аёл киши исми*)
819.	بتونی	beto’ni	бетондан ишланган, бетон, бетондан қилинган
820.	بتیاره	batyore	پتیاره [patyor]га қаранг
821.	بجا؛	bejo;	1) вақтида, жўяли (қилинган);

	اعتراض او بجا бод;	e’teroze u bejo bud;	муносиб, боп, қулай, ўнғай, мос, мувофиқ; ўз вақтида (зарур пайтида) бўладиган, айни пайтида (мавридида) қилинадиган, вақтни бой бермасдан (кечикмасдан) ўтказиладиган; унинг эътирозлари асосли эди; 2) вақтида, жўяли қилинган
822.	بجد	bejed(d)	*баъзан* 1) қаттиқ туриб, қатъий суръатда, қаттиқ, жуда; ўжарлик билан, зўр бериб, астойдил, сабот (матонат) билан; ғайрат билан, актив

			равишда; қатъий равишда, кескин, қизғин суратда; 2) жиддий равишда, астойдил, чиндан, ростдан ҳам, чиндан ҳам
823.	بچگانه؛ حرکات بچگانه؛	bach(ch)egone; harakate bach(ch)eg	болаларга хос бўлган, болалар, болалар учун аталган, болалар учун белгиланган, ёш болаларга хос бўлган, гўдакона, болаларча, бачкана, болаларга оид, болаларга хос, болалик; гўдакларча; енгилтаклик билан қилинган;

	لباس بچگانه	one; lebose bach(ch)egone	ёш болаларча ҳаракат; болалар кийимлари; 2) болаларча
824.	بچگی	bach(ch)egi	1) чоғи, болалик даври, болалик, гўдаклик; 2) хулқ-атвор, бачканалик, енгилтаклик; 3) гўдаклик, енгилтаклик, бачканалик
825.	بچه دار	bach(ch)edor	1)оилали, бола-чақали, уйланган, фарзандлари бор; 2)болалари бор;

			3)насл кутиш, насл кутувчи
826.	بچه گانه	bach(ch)egone	بچگانه [bach(ch)egone] га қаранг
827.	بچه ننه	bach(ch)enane	ойисининг эркаси, ойисининг эрка боласи, эркатойи; эркатой, арзанда
828.	بچه وار	bach(ch)evor	بچگانه [bach(ch)egone] 2 га қаранг
829.	بحال؛ ما او را بحال و	behol; mo u ro beholu	1)шод, хурсанд, хурсанд қиладиган, қувонтирадиган, кайфиятда; 2)тетик, бардам, бағайрат, тийрак, дадил, кучга тўла, соғлом;

	خندان دیدیم	xandon didim	биз уни соғлом ва қувноқ деб т опдик
830.	بحبوحه؛ بحبوحه تابستان؛ در بحبوحه جنگ	bo’hbuhe; bo’hbuhe tobeston; dar bo’hbuhe jang	энг қизғин, қайноқ пайт; воқеалар қайнаган жой; ёз ўрталарида; жанг, уруш ўртасида
831.	بحران آمیز، حرانی	bo’hronomiz, bo’hroni	критик, кескин, нозик, танг, танқидий, танқид, танқид кўзи билан қарайдиган, танқидий ёндашадиган, танқид қила оладиган, кризисга оид
832.	بخاردار	bo’xordor	1) буғга тўйинган; буғга тўла; 2) туман қоплаган,

			туман босган (*масалан кун*)
833.	بخت آور	baxtovar	бахт келтирувчи, бахтли қилувчи, бахтиёр қилувчи, хурсанд қилувчи
834.	بخت برگشتکی	baxtbargashtegi	тақдирнинг бевафолиги (ўзгарувчанлиги); бахтсизлик, мусибат, фалокат, офат, бало, фожиа
835.	بخت برگشته	baxtbargashte	бахти (омади) йўқ, толеи паст, омадсиз, бахтсиз, иши (ўнгмаган) юришмаган, бебахт, бадбахт, бахти қора (*кимдир ҳақида*)
836.	بختک	baxtak	даҳшатли туш; даҳшат
837	بختور	baxtvar	*баъзан* бахтли

.			
838.	بختیار	baxt(i)yor	**I.** бахтли, омадли, бахтиёр; **II.**1) бахтиар (*Бахтиёр қабиласидан*); 2) Бахтиёр (*эркак киши исми*)
839.	بختیاری؛ ایل بختیاری	baxt(i)yori; ele baxt(i)yori	**I.** бахтиарлар; бахтиар қабиласи
840.	بخرد	bex(e)rad	**I.** ақлли, оқил, мияли, фаҳм-фаросатли; ақл-идрокни ифодалайдиган; кўп ишни бажарадиган, ишни яхши бажарадиган, ақлли, моҳир; оқилона, ақл билан қилинган, ақл ишлатиб бажарилган, донишманд,

			доно; энг доно; **II.**1) доно (оқил) одам, донишманд; 2) Бехрад (эркак киши исми)
841.	بخش؛	baxsh;	**II.1.** بخشيدن [baxshidan] феълининг ҲЗН; **2.** *мураккаб феълнинг 2-компоненти:* берувчи, эҳсон қилувчи, *масалан:* **3.** آزادی بخش [ozodibaxsh]-озодликка қаратилган, озодлик учун бўлган; روح بخش [ruhbaxsh]-руҳлантирувчи, илҳомлантирувчи, руҳини кўтарувчи,

			ғайратини оширувчи, илҳом бахш этувчи, илҳом берувчи, завқлантирувчи
842.	بخشایشگر	baxshoyeshgar	раҳмли, шафқатли, марҳаматли, раҳмдил, кўнгли юмшоқ, раҳм-шафқат юзасидан қилинган; илтифотли, меҳрибон, раҳмдиллик билан қилинган, раҳмдилликни ифодаловчи
843.	بخشاینده	baxshoyandee	بخشنده [baxshande]га қаранг
844.	بخش پذیر	baxshpazir	бўлинадиган, қисмларга бўлинадиган
845.	بخشش آمیز؛	baxsheshomiz;	мурувватли, ҳимматли, олийҳиммат,

	با لحن بخشش آمیز	bo lahne baxshesho miz	олийжаноб, феъли кенг, мулойим, юмшоқ, бўш, кўнгилчан, кўнгли бўш (юмшоқ), хушфеъл, марҳаматли, мурувватли, илтифотли; такаббурона оҳангда, менсимайроқ гапириш
846.	بخش ناپذیر	baxshnopazir	бўлинмас, бўлинмайдиган, тақсим қилинмайдиган
847.	بخشنده؛	baxshande;	сахий, қўли очиқ, саховатли, олийҳиммат, ҳотамтой, ҳиммatли, ҳеч нарсани аямайдиган, мурувватли, олийжаноб, феъли кенг,

			ҳамма гуноҳларни кечирувчи, ҳамма гуноҳлардан ўтувчи, раҳмдил, раҳмли, шафқатли, марҳаматли, раҳмдил
848.	بخشیدنی	baxshidani	1) кечирарли, узрли, кечирса бўладиган, маъзур, узр (кечирим) сўралган, кечриш илтимос қилинган, илтижоли; 2) бахшида этилган; 3) *баъзан* совғага муносиб, ҳадяга лойиқ
849.	بخصوص؛	bexo’sus;	**1.** алоҳида, айрим, бошқаларда

			н фарқли, бошқача, ўзгача, ихтисослаш тирилган, махсус;
	و هر یک نام بخصوصی دارند	va har yak nome bexo’susi dorand	ва уларнинг ҳар бири алоҳида номга эга;
			2. алоҳида, бошқаларга қўшилмасдан, бошқалардан нарида, четда, ажралган ҳолда, ёлғиз; хусусан, айниқса, биринчи навбатда, энг аввал, аввало, махсус, атайин, атайлаб
850.	بخوبی؛	bexubi;	яхши, дуруст, яхшиликча;
	بخوبی و	bexubi va	муваффақиятли

	خوشی	xushi	равишда, муваффақият билан, муваффақиятли, яхши, муваффақиятли
851.	بخوشی	bexo’shi	خوشی [xo’shi] 2 га қаранг
852.	بخیل	baxil	**I.**1) хасис, зиқна, қаттиқ, қурумсоқ; камбағал ночор, бахил, қизғанчиқ, қоқбош; 2) ҳасадли, ғайир, ичи қора, кўролмайдиган, суқ; **II.**1) хасис, зиқна одам, қурумсоқ, нокас; ўтакетган хасис (зиқна) одам; 2) ҳасадчи одам, ғайир (ичи қора) одам
853.	بد؛	bad;	**I.**1) ёмон, сифати паст,

			бузуқ; бўлмағур, ярамас; нохуш, кўнгилсиз; аҳволи ёмон, оғир, танг, яхши эмас; хунук, ёқимсиз, чиройли эмас, хунук, бемаза, расво, ножўя, нобоп, чакки, ярашмаган, келишмаган; 2) ёмон, ёмонлик келтирувчи, бехосият, ёвуз, машъум, даҳшатли, ваҳимали, шум, шумхабар, мудхиш, касофат; 3) ҳақоратли, сўкиб айтилган, ҳақоратомуз, уятли; **II.** 1) ёмон, чатоқ, пачава, ножўя, ёмон

			бир тарзда, чакки; 3) ёвузлик, ёмон иш, даҳшатли, ваҳимали, шумхабар; **III.** ёмон, сифати паст, ярамас, ёқимсиз, золим; масалан: بداختر [badoxtar] - омадсиз юлд уз остида туғилган; бахтсиз, омадсиз; بدرفتار [badraftor] – тарбия кўрмаган, тарбиясиз, беадаб, иззат-ҳурматни билмайдига

	بد آمدن؛ بد آوردن؛ او در زندگی بد میاورد؛ بد بودن؛ بد کردن؛ بد گفتن؛	bad omadan; bad ovardan; u dar zendegi bad miyovarad; bad budan; bad kardan; bad go’ftan;	н, ҳурмат қилмайдига н, беҳурмат, беандиша, беадаб, қўпол, ёмон (ножўя, чакки) иш қилувчи; ёқмайди, хоҳишиг кўра эмас; *сўзлашувда* омади келмаслик (юришмаслик); унинг ҳаётда омади йўқ; ёмон муносабатда бўлиш;

			а) ёмон, ножўя ҳаракат қилмоқ; б) بده [bade] саҳифасидаги بده کردن [bade kardan]га қаранг; а) сўкмоқ, уришмоқ, койимоқ; ҳақорат қилмоқ, қарғамоқ, ўсал қилмоқ, сазо бермоқ (*кимнидир* به); б) ёмонлаб гапирмоқ, ёмонламоқ, чайнамоқ; ғийбат (фисқ-фасод)
	به زمین و آسمان بد گفتن؛ بد بحال او	ba zamin-u osmon bad go’ftan; bad be hole u bad!;	

	بد!؛ از او بدم میاید؛ از این شوخی بدش آمد	az u badam miyoyad! az in shuxi badash omad	қилмоқ (*кимнидир* дарвоқеа, از), қораламоқ, ёмонламоқ, ёмонга чиқармоқ; шарманда қилмоқ; дунёдаги ҳамма нарсани лаънатламоқ, бутун дунёни лаънатламоқ; унга ёмон бўлади!, унинг ҳоли ёмон бўлади!; менга уни ёқтирмаслигим ёқади; унга бу ҳазил

			ёқмади
854.	بداختر	badoxtar	омадсиз юлдуз остида туғилган; бахтсиз, омадсиз
855.	بداختری	badoxtari	бахтсизлик, мусибат, фалокат, офат, бало, фожиа, ҳеч иши ўнгидан келмаслик, сира омади юришмаслик, омадсизлик, доим муваффақиятсизликка учраш
856.	بداخلاق	badaxloq	1) беахлоқ, ахлоқи бузуқ, бадахлоқ, фосиқ, ахлоқ нормаларига сиғмайдиган, аморал, ахлоқ қоидаларига

			хилоф; бебош, интизомсиз, тартибсиз; ўта кетган бебош, шалош, бузуқ; 2) характерга эга; 3) بدرفتار [badraftor]га қаранг
857.	بداخلاقی؛	badaxloqi;	1) к, беахлоқлик, ахлоқи бузуқлик, бадахлоқлик, фосиқлик; амораллик, ахлоқсизлик, ахлоқ қоидаларига хилофлик; интизомсизлик, тартибсизлик, бебошлик, ўта кетган

	بداخلاقی کردن	badaxloqi kardan	бебошлик, ахлоқсизлик, шалоқлик, бузуқлик; 2) характер; 3)бадрафтарی [badraftori]га қаранг; а) ахлоқсиз ҳаракат қилиш, ахлоқсизлик; бебош, ахлоқи бузуқ; б) бадрафтарی кардан (бадрафтарی)га қаранг
858.	باداخم	badoxm	чимирилган, тиришган, қовоғи солиқ, хўмрайган, ўшшайган, бадқовоқ, қайғули, ғамгин, маъюс (*кимдир*)
859.	بادادا	badado	1) ан, қовушмаган, ўхшови

			йўқ, бесўнақай, беўхшов, қўпол; келишмаган, ёпишмаган, ғализ, дағал, тушунтириб бўлмас даражада, ҳаракат тарзи; 2) серҳарҳаша, тантиқ; терс, акс, телба, тез айниб қоладиган, тез-тез ўзгариб турадиган, беқарор; оҳанжамадор, оҳанжамали, ғалати, антиқа
860.	بداصل	badasl	1) чиқиши номаълум; 2) қабиҳ, паст, пасткаш, ярамас, нокас;

			ифлос
861.	бадатвор	badatvor	бададо [badodo]га қаранг
862.	бадаъқод	bade’teqod	кофир; бадгумон, бировга ишонмайдиган, ҳар кимга шубҳа билан қарайдиган
863.	бадаъмол	bada’mol	бадкардор [badkardor] га қаранг
864.	бадшгун	bado’go’r	бадшгун [badshegun] га қаранг
865.	бадиқбол	badeqbol	бахтсиз, бахти қора, пешонаси шўр, бечора, бадбахт; бахтсизлик келтирган, машъум, манҳус, бебахт, бахти қора, толеи паст, шўрпешана
866.	бадомад	badomad	1) , ўйланмаган, хаёлда йўқ,

			тасодифий, ёқимсиз, ёмон, кўнгилсиз, нохуш, совуқ, хунук; 2) بدشگون [badshegun]га қаранг
867.	بدآموز	badomuz	1) ёмонликни ўргатувчи; ёмон маслаҳат берувчи; 2) ўзига олувчи
868.	بدآموزی	badomuzi	1) ўргатувчи; ёмон маслаҳат берувчи; 2) ёмонликни, ёлғонни қабул қилувчи
869.	بدانجام	badanjom	بدفرجام [badfarjom] га қаранг
870	بداندام	badandom	майиб, мажруҳ,

.			майриқ, маймоқ; хунук, бадбашара, бадбуруш; бемаъни, бузуқ, келишмаган, ёмон тузилган (*кимдир ҳақида*)
871.	بداندیش	badandish	(*кимдир ҳақида*) 1) бировга яхшиликни раво кўрмайдиган, ёмонлик тилайдиган, ичи қора, бадхоҳ, душман; ичи қоралик билан, душманларча, ёмон, душманлик (душманчилик) руҳидаги, душманлик руҳи билан суғорилган, зид, ола,

			адоватли, душманларча, душман, ёв; 2) ҳийлакор, айёр, доғули; маккорликдан иборат бўлган, маккорлик билан қилинган, макрли, маккорона; одамни алдайдиган, кутилмаган оқибатларга олиб борадиган, баджаҳл, жаҳлдор, бадният, нияти бузуқ, ёмон ниятдаги, ёмон ният билан қилинган
872	بداندیشی	badandishi	1)

.			яхшиликни раво кўрмаслик, душманлик, ёвгарчилик, олалик, зидлик, адоват; 2) ҳийла, дасиса, маккорлик, ҳийлакорлик, айёрлик, бадниятлик, нияти бузуқлик
873.	بداهل	badahl	**I.** **I.** (*кимдир ҳақида*) 1) нолойиқ, номуносиб, тенг эмас, арзимайдиган, ҳурматга нолойиқ, ноқобил, ношоён, арзимаган, ярашмайдиган, келишмайдиган, ножўя; ёмон,

			бўлмағур, ярамас, хунук, бемаза, расво; 2) разил, қабиҳ, паст, пасткаш, ярамас, нокас, келишмаган, қўпол, дағал; **II.** 1) аслзода бўлмаган, паст табақадан келиб чиққан, ёмон одам; 2) пасткаш одам; ярамас одам, пасткаш, разил, аблаҳ
874.	بدآیین	badoyin	1)бетавфиқ, мункир, муртад, гуноҳли, гуноҳ, гуноҳкор, осий; хато; динга (худога) ишонмайдиган, динсиз, даҳрий; 2)بداخلاق [badaxloq]1га қаранг

875.	بدبار	badbor	1) қўпол, бесўнақай, катта, баҳайбат (*юк ҳақида*); 2) тўладан келган, жуссали, тўла, барваста, семиз, йўғон
876.	بدباطن	badboten	بدسیرت [badsirat]га қаранг
877.	بدبخت	badbaxt	бебахт, бадбахт, бахтсиз, бахти қора, пешанаси шўр, бечора, шўри қуриган, иши юришмаган
878.	بدبده	badbedeh	қарзини ёмон, бепарво қайтарадиган; қарзга лоқайд муносабатда бўладиган
879.	بدبو(ی)؛	badbu(y); badbu(y)	ёқимсиз ҳид таратувчи, сассиқ, бадбўй, қўланса, ҳиди ёмон;

	بدبو(ی) بودن	budan	ёмон ҳид таратмоқ, бадбўй ҳид чиқармоқ, бадбўй бўлиш, ёқимсиз ҳид та ратиш
880.	بدبویی	badbuyi	сассиқ (бадбўй) ҳид, қўланса ҳид, қўлансалик, бадбўйлик
881.	بدبیار	badbiyor	*сўзлашувда* **1.** ҳеч иши юришмайдиган, омади йўқ, толеи паст, сира омади келмайдиган, бахти (омади) йўқ, омадсиз, бахтсиз, иши (ўнгмаган) юришмаган, ютуқ чиқмаган, омади келмаган (ўйинда); **2.** одам, омадсиз

			(*ўйинда*)
882.	بدبیاری	badbiyori	*сўзлашувда* ҳеч иши ўнгидан келмаслик, сира омади юришмаслик, омадсизлик, доим муваффақиятсизликка учраш (*ўйинда*)
883.	بدپز	badpo’z	тартибсиз, уст-боши ғалати, беўхшов кийинган; исқирт, ислиқи, палпис, эътиборсизлик билан (наридан-бери, пала-партиш) ишланган, чала-чулпа
884.	بدپسند	badpasand	1) айблайверадиган, талабчан, нозиктабиат, тантиқ, инжиқ, нозик, сезгир, талабчан, қаттиққўл

			(*кимдир ҳақида*); 2) дидсиз, яхши дидга эга бўлмаган
885.	بدپیله	badpile	1) кек сақловчи, қасос олмай қўймайдиган, кекни унутмайдиган; 2) ўжар, қайсар, саркаш
886.	بدتبار	badtabor	بداهل [badahl] 1 1), 2) га қаранг
887.	بدتربیت	badtarbiyyat	тарбия кўрмаган, тарбиясиз, беадаб
888.	بدترکیب	badtarkib	1) хунук, кўримсиз, кўрксиз, бадбашара; ёмон тарзда тузилган; 2) қилинган, келишмаган
889.	بدجنس	badjens	1) жаҳли ёмон, баджаҳл,

			жаҳлдор, жуда ёмон, ярамас, ғирт зарарли; 2) маккор, ҳийлакор, айёр, доғули, устомон, айёр, муғомбир, фирибгар; 3) بداهل [badahl]1га қаранг
890.	بدجنسی	badjensi	1) қаҳр, ғазаб, зарда, жаҳл, баджаҳллик, баттоллик, жуда ёмон; 2) шаҳват кўзи билан қаровчи; 3)
891.	بدچشم	badcheshm	1) ҳасадли, ғайир, ичи қора, бахил; кўролмайдиган; суқ; 2) аёлларга шаҳватли нигоҳ ташловчи;

			3) кўзи суқ
892.	بدحال	badhol	*сўзлашувда* 1) лоҳас бўлувчи, дармонсизланувчи, касалманд, дардчил, тез касал бўлиб турадиган, касалдан чиқмайдиган, кучсиз, дармонсиз, бемажол; 2) аянчли, ачинарли,ночор, ожиз, бахтсиз
893.	بدحالت	badholat	1) l] 1 га қаранг; 2) кўринишга эга
894.	بدحالی	badholi	*сўзлашувда* 1) сирқовланиш, касал (бетоб) бўлиб туриш, мазаси қочиш, тоби айнаш, лоҳаслик,

			дармонсизлик, касаллик, бетоблик, хасталик, носоғлик, сиҳатсизлик; 2) аянчли аҳволда, ачинарли бир ҳолатда, аянчли бир ҳолда, бахтсиз ҳолат, қийин (танг) аҳвол
895.	بدحرف	badharf	1) жанжал қилувчи, сўкинувчи, оғзидан боди кириб шоди чиқувчи; 2) олувчи, қаттиқ ранжувчи; қўпол; 3) заҳар; ғийбатчи, бўҳтончи,

			тили аччиқ (ёмон) пичингчи
896.	بدحرفی؛	badharfi;	1) ҳақорат, беодоб гап, беҳаё ибора, сўкиниш; беҳаёлик; 2) таҳқирланган, ранжиган; қўполлик, дағаллик, қўрслик; 3) аччиқлик;
	بدحرفی کردن	badharfi kardan	а) уришмоқ, сўкинмоқ, беодоб (беҳаё) гаплар гапирмоқ, оғзидан боди кириб шоди чиқмоқ; б) ҳақорат

			қилмоқ, қаттиқ ранжитмоқ, дағал муомала қилмоқ, қўполлик қилмоқ, қўрс гапирмоқ, қўпол ва ҳақора тли сўзларни га пирмоқ
897.	بدحساب	badhesob	1) китобларда инсофсиз; 2) بدبده [badbedeh]г а қаранг
898.	بدخصال، بدخصلت	badxesol, badxeslat	бадхулқ, бадфеъл, ёки ёмон хулқли, бадхулқлик, ёмон феъллик; ахлоқсиз, беахлоқ, ахлоқи бузуқ, бадахлоқ, фосиқ, ахлоқ нормаларига сиғмайдиган; одобсиз, ёмон; нотўғри, хато, нуқсонли,

			қораланган, қораланадиган, аблаҳона, ярамас, разил, қабиҳ, жирканч, ифлос, хунук, жуда ёмон, ёқимсиз, бемаза (*кимдир ҳақида*)
899.	بدخط	badxat(t)	ёмон қўл ёзуви билан, ўқиб бўлмайдиган қўл ёзуви билан
900.	بدخطی	badxat(t)i	ёмон, ўқиб бўлмайдиган хат; қўл ёзувининг ўқилмаслиги
901.	بدخلق	badxo’lq	بدخو [badxu] га қаранг
902.	بدخلقی	badxo’lqi	بدخوبی [badxubi] га қаранг
903.	بدخو	badxu	1) аччиқланадиган, дарров ғазабланиб (ғижиниб) кетадиган,

			сержаҳл, серзарда; жиззаки, жиртаки; минғир-минғир, мижғов, жанжалкаш; ёмон характер га эга; 2) بدنهاد [badnehod] га қаранг
904.	بدخواب	badxob	1) кдан жабр кўрувчи; 2) б ухловчи
905.	بدخوابی	badxobi	1) , бедорлик; уйқусизлик касали; 2) нотинч уйқу
906.	بدخواه	badxoh	**1.1)** бировга яхшиликни раво кўрмайдиган, ёмонлик тилайдиган,

			ичи қора, бадҳоҳ, душман; ичи қоралик билан, душманларча, ёмон, хуш кўрмайдиган, ёқтирмайдиган; 2) кек сақловчи, қасос олмай қўймайдиган, кекни унутмайдиган; **2**. бировга яхшиликни раво кўрмайдиган, душман, ёв, ағёр, ғаним, дўст эмас, ёмон кўрувчи (нафрат билан қаровчи) одам; ёмон кўрилган одам, манфур
907.	بدخواهانه	badxohone	**1.** хуш кўрмай, рўйхуш

			бермай, душманлик билан, нохайрихоҳона; **2.** сержаҳл, баджаҳл, ғазабланган, дарғазаб, жаҳли тез, аччиқ, ғазабли, ғазабнок, бировга яхшиликни раво кўрмайдиган, ёмонлик тилайдиган, ичи қора, бадҳоҳ, душман
908.	بدخواهی	badxohi	1) хуш кўрмаслик, ёқтирмаслик, ёмон кўриш, душманлик; 2)

			хусумат, гина, ғазаб, қаҳр, аччиқ, ўч (қасос, интиқом) олиш, кек сақлаш
909.	بدخور	badxo’r	1) ыийинчилик билан дорини ҳазм қилувчи; 2) аччиқ (*дори ҳақида*)
910.	بدخوراک	badxo’rok	беғараз еювчи
911.	بدخوی	badxuy	بدخو [badxo’]га қаранг
912.	بدخویی	badxuyi	тез аччиқланишлик, тез ғазабланишлик; сержаҳллик, серзардалик; жиззакилик, жирттакилик; мижғовлик
913.	بدخیال	badxiyol	بدگمان [badgumon]га қаранг

914.	بدخیالی	badxiyoli	بدگمانی [badgumon]га қаранг
915.	بددل	baddel	1) юраксиз, қўрқоқларга хос, қўрқоқлик туфайли бўладиган, қўрқиб қилинадиган, қўрқоқлик, қўрқоқ, юраги йўқ, юраксиз, иродасиз, иродаси суст; 2) بدگمان [badgumon]га қаранг; 3)بدپیله [badpile] 1) га қаранг
916.	بددلی	baddeli	1) қўрқоқлик, юраксизлик, қўрқоқлик, юраксизлик, иродасизлик,

			иродаси сустлик; руҳий тушкунлик; 2) بدگمان [badgumon]га қаранг; 3) بدپیلگی [badpilegi] 1) га қаранг
917.	بددماغ	baddamog’	1) кўнгли тўлмаган, норози, рози эмас, домангир, қониқмаган; 2) ўзидан (ўз ишидан) хурсанд, ўзига (ўз ишига) бино қўйган, мағрур; ўзидан хурсандликни (мағрурликни) ифодалайдиган, мағрурона, ўзига ишонган, ўзини катта оладиган, бошқалар билан ҳисоблашмайдиган, манман;

			ўзига ишониб айтилган (қилинган); манманликни ифодаловчи, дадил
918.	بددماغی	baddamog’i	1) рози эмаслик, доманғирлик; 2) ўзига ишониб кетиш, ўзини катта олиш, ўзига ишониш, ўзини катта (билимдон) деб ҳисоблаш (фаҳмлаш), манманлик
919.	بددوخت	badduxt	ёмон тикилган (*кўйлак, пойафзал ҳақида*)
920.	بددهن	baddahan	بدحرف [badharf] га қаранг
921	بددهنه	baddahane	қўлга ўргатиб

.			бўлмайдиган, жиловлаб бўлмайдиган, бўйсунмайдиган (*от*)
922.	بددهنی	baddahani	بدحرفی [badharf] га қаранг
923.	بددین	baddin	**1.** мункир, муртад, гуноҳли, гуноҳ; бидъатга оид, бидъатдан иборат бўлган, бидъат деб қараладиган; **2.** гуноҳкор; бидъатчи, умумий тартиб-қоидаларга, одатдаги қарашларга хилоф фикр юритувчи, иш тутувчи

			киши, бидъатчи
924.	بددینی	baddini	бетавфиқлик, мункирлик, муртадлик, гуноҳкорлик; бидъат
925.	بدذات	badzot	1)بدنهاد [badnehod]га қаранг; 2) тўполончи, шумтака, жанжалкаш, тўполончи, уришқоқ, бевош, ярамас, қулоқсиз, гапга кирмайдиган
926.	بدذاتــی	badzoti	1) بدنهادی [badnehodi]га қаранг; 2) шумлик, жанжалкашлик, уришқоқлик,

			тўполончилик, бевошлик, жанжал-тўполон, бузуқлик, итоатсизлик, бўйсунмаслик, сўзга кирмаслик, қулоқ солмаслик, саркашлик, терслик, емишлик
927.	بدذهن	badzehn	зеҳни паст, анқов, бефаҳм, эси паст, аҳмоқ
928.	بدرام	badrom	**I.** саркаш, қашшанг, қўлга ўргатиб бўлмайдиган, жиловлаб бўлмайдиган, ёввойи (*ҳайвон*)
929.	بدرام	badrom	**II.** ***баъзан*** чиройли,

			гўзал, кўркам, хушманзара
930.	بدراه؛ بدراه کردن	badroh; badroh kardan	тўғри йўлдан адашган; ахлоқсиз, беахлоқ, ахлоқи бузуқ, бадахлоқ, фосиқ, ахлоқ нормаларига сиғмайдиган, саёқ, суюқоёқ, фоҳишабоз, фоҳиша, фаҳшга (шаҳватга) берилган, бузуқ, ёмон йўлга кирган; тўғри йўлдан адашмоқ, йўлдан оздирмоқ
931.	بدرأی	badro’y	باندیش [badondish]га қаранг
932.	بدرجات	bedarajot	сезиларли (айтарли)

			даражада, анчагина, анча, катта даражада, кўп
933.	بدریخت	badrixt	бичими келишмаган, бесўнақай, беўхшов; майиб, мажруҳ, хунук, бадбашара, кўримсиз
934.	بدزبان	badzabon	بدحرف [badharf]га қаранг
935.	بدزبانی	badzaboni	بدحرفی [badharfi]га қаранг
936.	بدزهره	badzahre	بدل [baddel] 1 га қаранг
937.	بدسابقه	badsobeqe	1) мақтовдан, сохта обрўдан фойдаланувчи; 2) ш билан
938.	بدساخت، بدساز	badsoxt, badsoz	ёмон қилинган; келишмаган

939.	بدسرشت	badseresht	بدنهاد [badnehod] га қаранг
940.	بدشکل	badshekl	1) хунук, кўримсиз шакл (*ниманингдир*); 2) بدقیافه [badqiyofe]га қаранг
941.	بدشکلی	badshekli	майиблик, мажруҳлик, хунуклик, бадбашаралик, хунук
942.	بدشگون	badsho’gun	даҳшатли, ваҳимали, шум, шумхабар, машҳум, мудҳиш, хунук, касофат, ёмон белги бўлиб хизмат қилмоқ
943.	بدشگونی	badsho’guni	яхшилик аломати эмас
944.	بدشواری	bedo’shvori	қийинчилик билан, аранг, базўр, зўрға
945.	بدصفت	badsefat	بدسیرت [badsiyrat]га қаранг
946	بدصورت	badsurat	хунук, ёқимсиз,

.			бадбашара (*кимдир*)
947.	بدطالع	badtole’	بدبخت [badbaxt]га қаранг
948.	بدطالعی	badtole’i	بدبختی [badbaxti]га қаранг
949.	بدطبع	badtab’	بدسیرت [badsiyrat] га қаранг
950.	بدطعم	badta’m	бемаза, ёқимсиз, мазаси, таъми йўқ, таъмсиз
951.	بدطعمی	badta’mi	таъми йўқ (*таомда*)
952.	بدطینت	badtinat	بدنهاد [badnehod]га қаранг
953.	بدظن	badzan(n)	بدگمان [badgumon] га қаранг
954.	بدعادت	badodat	1) арга эга бўл иш, бузилган, чириган, ачиган, сасиган; 2)

			инжиқ, талтайган (*бола*)
955.	بدعاقبت	badoqebat	بدفرجام [badfarjom] га қаранг
956.	بدعمل	badamal	بدکردار [badkardor] га қаранг
957.	بدعهد	badahd	**1.** (хиёнаткорга) оид; хиёнаткорона, хоинона, хоинлик, хоинлик билан қилинган; маккорона, алдайдиган, алдамчи; ёлғон, хоинона, хоинларча; аҳдини бузувчи, аҳдидан қайтувчи; **2.** сотқин, хоин, хиёнатчи, хиёнаткор
958.	بدفرجام	badfarjom	1) ёмонлик

			билан тугаган; 2) якунга эга, якуни ёмон
959.	بدفطرت	badfetrat	بدسیرت [badsiyrat]га қаранг
960.	بدفعات؛ قرض خود را بدفعات پرداختم	bedafaot; qarze xud ro bedafaot pardoxtam	1) бор, такрор-такрор, қайта-қайта, бир неча марта; 2) қарзимни бўлиб -бўлиб тўладим
691.	بدفعال، بدفعل	badfeol, badfe’l	بدکردار [badkerdor]га қаранг
692.	بدقدم	badqadam	*баъзан* ўзи билан бахтсизлик олиб келувчи (*кимдир*)
693.	بدقلب	badqalb	*(кимдир)* 1) оғир, мусибатли, ёвуз, жуда ёмон, ярамас,

			ғирт зарарли; 2) бировга яхшиликни раво кўрмайдиган, ёмонлик тилайдиган, ичи қора, бадҳоҳ, душман, ичи қоралик билан, душманларча, ёмон, хуш кўрмайдиган, ёқтирмайдиган, яхши кўрмайдиган, ёмон кўрадиган, душманларча
694.	بدقلق	badqeleq	ўжар, қайсар, саркаш, гапга кўнмайдиган (унамайдиган), муомалага юрмайдиган, ўжар, қайсар, терс; чиқишолмайдиган, муроса қилолмайдиган,

			одамга эликмайдиган, шўртумшуқ
695.	бدقمار	badqemor	**I.**1) ютқазишдан ас абийлашиш (қи морда); 2) карта ўйинларида ғирромлик қилувчи; **II.**1) ютқазганда аса бийлашадиган киши (қиморда); 2) майда ўғри, карта ўйинларидаги фирибгар, қаллоб, муттаҳам
696.	бدقول؛ бدقول شدن	badqo’ul; badqo’ul sho’dan	сўзини бузувчи, ваъдасини бажармайдиган ; ишонч-эътиборни йўқотмоқ, бурдини кетказмоқ

697.	بدقیافه	badqiyofe	жуда хунук, кўримсиз, бадбашара; чакки, ножўя, ярамас, қабиҳ, бемаъни, бузуқ, хунук, кўримсиз (*кимдир*)
698.	بدکار، بدکاره	badkor, badkore	1) шикастланган, ишдан чиққан, бузуқ, ёмон, бузуқ, фаҳшга (шаҳватга) берилган, ахлоқи бузуқ; 2) жуда ёмон, ярамас; 3) بدکردار [badkardor]га қаранг
699.	بدکام	badkom	بدخواه [badxoh]га қаранг
700.	بدکیش	badkish	بدآیین [badoyin]га қаранг
701	بدگزین	badgo’zin	1)

.			танловчи, саралашни билмайдиган; 2) ёмон сараланган, танланган
702.	بدگل	badgel	بدقیافه [badqiyofe]га қаранг
703.	بدگلی	badgeli	хунукдан-хунук, хунуклик, бадбашаралик
704.	بدگمان؛ بدگمان شدن؛	badgamon-badgo’mon; badgo’mon sho’dan;	1) бировга (ҳеч кимга ёки ҳеч нарсага) ишонмайдиган, ҳар кимга (ҳар нарсага) шубҳа билан қарайдиган, шубҳали; 2) рашк қиладиган, қизғанадиган; а) ишончсиз бўлиб қолмоқ,

	بدگمان کردن	badgo’mon kardan	шубҳаланмоқ (*кимдандир* به); б) рашк қилмоқ, қизғанмоқ (*кимдандир* به); огоҳ қилмоқ, безовта қилиб қўймоқ, бирор кимсада шубҳа туғдирмоқ
705.	بدگوهر	badgo’uhar	بداصل [badasl]га қаранг
706.	بدگوی	badguy	بدگو [badgu]га қаранг
707.	بدگویی؛ بدگویی کردن	badguyi; badguyi kardan	ёмонлаб гапириш, ёмонлаш, чайнаш, ғийбат, фисқ-фасод, фисқ-фужур, қоралаш, койиш, ғийбатлаш, ҳақорат; туҳмат, бўҳтон, ёлғон-яшиқ, уйдирма; ёмонлаб

			гапирмоқ, ёмонламоқ, чайнамоқ, ғийбат (фисқ-фасод) қилмоқ (*кимнидир* از, درباره); кимгадир туҳмат қилмоқ, бўҳтон қилмоқ (از, درباره)
708.	بدگهر	badgo’har	بداصل [badasl]га қаранг
709.	بدلحاظ	badlehoz	*баъзан* уяти (юзи) йўқ; уятсиз, номуссиз, ҳаёсиз, беҳаё, шарманда, беадаб, ор-номусни билмайдиган, виждонсиз, инсофсиз, уятсиз, беномус, ноинсоф, виждонсизларча қилинган; сурбет, безбет, беор, юзсиз,

			сур, шилқим, орсиз, беор, густоҳ, суллоҳ
710.	بدلقا	badlaqo	بدقیافه [badqiyofe]га қаранг
711.	بدلگام	badlegom	بددهنه [badqiyofe]га қаранг
712.	بدلهجه	badlahje	ёмон талаффуз билан, тутулиб, соқовланиб гапирадиган, дудуқ, тили чучук; тушуниб бўлмайдиган, пойма-пой
713.	بدلی	badalii	**I.** 1) суррогат, ясама, сунъий, ғайритабиий; сохта, ёлғондакам, қалбаки; 2) қалбаки, сохта; **II.** بدل [badl] 1 1) га қаранг
714.	بدنام؛	badnom;	шарманда қилинган, бадном бўлган,

			обрўйи тўкилган, номи булғанган, иснодга қолган, уятга қолган, номига доғ туширилган шаънига иснод келтирилган, иснодга, маломатларга қолдирилган;
	بدنام شدن؛	badnom sho’dan;	
	بدنام کردن	badnom kardan;	шарманда бўлмоқ, уятга (иснодга) қолмоқ, бадном бўлмоқ; уятга қолмоқ, шарманда бўлмоқ, номига доғ туширилмоқ; шарманда қилмоқ, уялтирмоқ, обрўсини тўкмоқ, номини булғамоқ, расво қилмоқ, номига

			доғ туширмоқ, иснод келтирмоқ, қораламоқ, ёмонламоқ
715.	بدنژاد	badnajod	1) بداصل [badasl]1) га қаранг; 2) нопок қон (*ҳайвонларники*)
716.	بدنصل	badnasl	بداصل [badasl] га қаранг
717.	بدنشان	badneshon	1) بدکردار [badkerdor] га қаранг; 2) разил, қабиҳ, ярамас, пасткаш; аслзода бўлмаган, паст табақадан келиб чиққан, паст, пасткаш, тубан, разил; 3) сохта обрў билан
718.	بدنصیب	badnasib	ҳамма нарсадан маҳрум қилинган, бебаҳра қолган;

			бахтсиз
719.	بدنظر	badnazar	بدچشم [badcheshm]га қаранг
720.	بدنفس	badnafs	1) оид, сезиладиган, билинадиган, сезиб (билиб) бўладиган; ҳис-туйғу қўзғатадиган, ҳиссий, шаҳвоний ҳисга берилган, шаҳватпараст, шаҳвоний ҳисни ифодалайдиган, қонга тўлган, хумор; 2) بدنهاد [badnehod]га қаранг
721.	بدنفس	badnafas	лаънатланган, бахтсизликни, қайғуни

			чақирувчи, совуқ нафас қилиб бир бало орттирувчи
722.	بدنقش	badnaqsh	омадсиз, ҳеч иши юришмайдиган, омади йўқ, толеи паст, сира омади келмайдиган
723.	بدنما	badnamo	بدقیافه [badqiyofe]га қаранг
724.	بدن ما؛ آیینه بدن ما؛	badannamo; oyineye badannamo	1) шаффоф; 2) нозик, ҳарир (*кўйлак*); 3) очиқ, булутсиз, соф; 4) очиқ-ойдин, аниқ, равшан, аён; тўлиқ узунликдаги ойна; тошойна, трюмо (тикка турадиган катта тошойна)

725.	بدنهاد	badnehod	*(кимдир)* 1) жаҳли ёмон, баджаҳл, жаҳлдор, жуда ёмон, ярамас; хунук, бемаза, расво, аблаҳона, разил, қабиҳ, жирканч, ифлос; 2) тубан, паст, разил, қабиҳ, мурдор; 3) одатлари билан
726.	بدنی	badani	танга (баданга, жисмга) оид, жисмоний
727.	بدنیت	badniyyat	بداندیش [badandish]га қаранг
728.	بدوضع	badvaz’	بدشکل [badshakl] 1) га қаранг
729.	بدوی	badvi	бошланғич, бирламчи; дастлабки, олдинги

730.	بدهضم	badhazm	**I.**1) сингиши қийин, сингимайдиган, бадҳазм, тушунилиши қийин, мужмал, ёмон ҳазм бўлувчи; 2) ёмон ҳазм қилинишдан азият чекувчи, меъданинг сустлиги (овқатни ҳазм қила олмаслиги); **II.** ошқозон бемор, ошқозон оғриғидан азият чекувчи киши
731.	بدهوا	badhavo;	1) майдиган, ҳавоси бузуқ, оғир, дим (хона); 2)بدبد آب و هوا [bad ob-u havo]га қаранг
732.	بدهیئت	badhey’at	1) мажруҳ,

			майриқ, маймоқ; хунук, бадбашара, бадбуруш; бемаъни, бузуқ, хунук, бесўнақай, беўхшов; 2) بدساخت [badsoxt]га қаранг
733.	بديع	badi’	**I.**1) янги, янги киритилган тартиб-қоида, янги киритилган; 2) нодир, камёб, фавқулодда, камдан-кам учрайдиган тенги (мисли) йўқ, камдан-кам бўладиган; 3) بديعى[badi’i]га қаранг; **II.**1) (*тожикча* علم بديع [elme

			badi’])-поэтика (муайян шоир, оқим ёки даврга хос бўлган шеърий услуб); риторика (нотиқлик санъати назарияси); қуруқ дабдабали нутқ; қуруқ гап, сафсата; 2) Бади (*эркак исми*)
734.	بديعى؛ صنايع بديعى	badi’i; sanoyeye badiiy	санъатга оид, бадиий, санъат; санъатга тегишли, санъатга тааллуқли; артистларга оид, артистларга хос бўлган, артисларча; катта маҳорат (усталик) билан қилинган, моҳирона,

			санъаткорона; риторик фигура
735.	بديمن	badyomn	1) бахти қора, пешанаси шўр, бечора, бадбахт; бахтсизлик келтирган, машъум, манҳус, бебахт, бадбахт, шўрпешана, кўнгилсиз; 2) ваҳимали, шум, шумхабар, машъум, мудҳиш, хунук, касофат, бахтсизликни башорат қилувчи
736.	بذال	bazzol	ўта сахий; мурувватли, ҳимматли, олийҳиммат,

			олийжаноб; феъли кенг
737.	برا	bo‘r(r)o	ўткир, кескир, учли, қиррали; учи ингичка, чўзиқ, узунчоқ, чўққили, чўққи; ўткир, сезгир, кучли; ўткир, аччиқ, кинояли; ўткир, кучли, аччиқ (сезги органларига кучли таъсир қиладиган); тузи (аччиғи) баланд, мазаси (таъми) ўткир; қаттиқ, кучли, ўткир, зўр, оғир; оғир кечаётган (давридаги), авжидаги, оғир (касаллик ҳақида); кескин, жиддий, зўр; кесадиган,

			қирқадиган, кесувчи, қирқувчи; ўткир, кескир; жазиллатиб оғритадиган, қаттиқ (ачиштириб) оғритувчи; (кўзни) қамаштирадиган, (қулоқни) батанг қиладиган
738.	برابر؛	barobar;	**I.**1) бир хил, бир хилда, баравар, тенг; тенг ҳуқуқли, бир хил мақомда (мавқеда) турадиган, тенг келадиган, баравар, бирдек; тенг баҳоли, тенг қийматли, баҳоси (қиймати) бир хил бўлган, бир хил баҳоли;

			қадри-қиймати ёки аҳамияти баравар (бир хил), сифати бир хил; жуфт, жуфт бўлиб, қўш, қўшалоқ; икки кишидан иборат, икки кишилик; 2) қаршидаги, рўпарадаги; тескари, зид, бошқача; **II.** 1) эквивалент (бир нарсага ҳар жиҳатдан тенг бўлган, у билан алмашина оладиган нарса); 2) марта, карра, бор; چند برابر [chand barobar] – бир неча марта; دو برابر؛ [du barobar] – икки баравар, икки

			ҳисса, икки карра; **III. در برابر** [dar barobar] – *отдан ясалган предлог* 1) рўпарада, қаршида, қарши томонда, рўпарама-рўпара; рўпарасида, қаршисида; аксига, тескарисига, зиддига, терс; аксинча; [در] برابر خانه ما؛ - [dar] barobare xonaye mo – уйимизга қарама-қарши; 2) таққослашда, қараганда, нисбатан; [در] برابر این کتاب؛ – [dar] barobare in ketob – бу китоб билан

	در برابر داشتن؛ برابر شدن؛ برابر کردن	dar barobar doshtan; barobar sho’dan; barobar kardan	солиштирганда; 3) олдида, рўпарасида, қаршисида, ҳузурида; иштирокида; برابر شاگرداان؛ [در] – [dar barobare shogerdon] – зқувчилар ҳузурида; برابر کردن б) га қаранг; а) тенг (баравар) бўлмоқ, тенглашмоқ, бараварлашмоқ, тенг ҳуқуқли бўлмоқ; (вазнда) бараварлашмоқ, тенг бўлмоқ; тўла мослашмоқ, мувофиқлашмоқ,

			мос (мувофиқ) бўлмоқ; б) бараварлашмоқ, тенглашмоқ, етиб олмоқ, ўхшамоқ, ўхшаб кетмоқ; а) текисламоқ, текислаб қўймоқ; (вазнни) тенглаштирмоқ, бараварлаштирмоқ, баравар (тенг) қилмоқ, текисламоқ; б) тақҳосламоқ, солиштирмоқ, қиёсламоқ (*ким билан-нима билан* Ь), ўхшатмоқ, тақҳосламоқ, қиёсламоқ (*ким биландир-нима биландир* Ь); в) тортмоқ (тарозида); чамалаб

			(тарозига солиб кўрмоқ), ўйлаб кўрмоқ, баҳо бермоқ
739.	برات دهنده	barotdehande	برات كش [barotkesh]га қаранг
740.	براحتی	berohati	тинч, осойишта, хотиржамлик билан, хотиржам, бамайлихотир, бемалол, енгиллик билан
741.	برادرانه	barodarone	1. ака-ука; 2. бирордарона, дўстона, қардошларча, қардошлик, қардош (*бирор нарса ҳақида*)
742.	برادروار	barodarvor	برادرانه 1.га қаранг
743.	برازنده	barozande	**I.**1) арзирли, арзийдиган, лойиқ, муносиб, сазовор; адолатли, ўринли, тўғри; ҳурматли,

			иззатли, ҳурматга сазовор, ижобий фазилатга эга; 2) муносиб бўлган, лойиқ бўлган, ярашадиган, мос, мувофиқ, муносиб, лойиқ, тўғри келадиган, жавоб берадиган, тегишли; 3) чиройли, гўзал, барно, хушрўй; истараси иссиқ, ёқимли, ёқимтой, чиройли, кўркам; **II.** Барозанде (эркак киши исми)
744.	برافتاده	bar-o’ftode	**1.** برافتادن [bar-o’ftodan] феълининг ЎЗН;

			2. 1) ишлатилмаган, модадан чиққан; 2) йўқ бўлувчи, кўздан ғойиб бўлувчи, йўқолган
745.	براق؛ براق کردن	barroq; barroq kardan	ялтироқ, порлоқ, ёрқин, ярқираган; шукуҳли, дабдабали, ҳашаматли; ажойиб, зўр, ярқираган, чақнаган, ярқираб (чақнаб) турган, жилваланиб кўринган, порлаган; ялтироқ (*ранг борасида*); полировкаламоқ, полировка қилмоқ, ойнадай силлиқламоқ,

			сайқалламоқ, жило бермоқ, янада ярқиратмоқ (*бирор нарсани* ا)
746.	براق؛ براق شدن؛ براق کردن؛	bo‘roq; bo‘roq sho‘dan; bo‘roq kardan;	**I.** *сўзлашувда* тивитли, парли, момиқли; пар ёки тивит билан қопланган; бароқ; юмшоқ, майин, момиқдай (*мушук*); аччиқланмоқ, аччиқи (жаҳли) чиқмоқ, зардаси қайнамоқ, ғазаби келмоқ, ғазабланмоқ, дарғазаб (куфр) бўлмоқ; тегажаклик қилмоқ, жиғига тегмоқ, аччиғини

			(ғашини) келтирмоқ; тегишмоқ, ҳазил-мазах қилмоқ; ҳавасини келтирмоқ, кўзини ўйнатмоқ, қўзғатмоқ; ғазаблантирмоқ, жаҳлини чиқармоқ, аччиғини келтирмоқ, аччиқлантирмоқ, аччиғини (жаҳлини) чиқармоқ, зардасини қайнатмоқ, ғазабини келтирмоқ
747.	برآمده	bar-omade	**I.** برآمدن [bar-omadan] феълининг ЎЗН; **II.** برآمده[baromade] 1) кўтарилган, ўрнидан турган,

			юқорига чиққан, баландлаган, қўзғалган, кўтарилиб келган, кўтарилган; 2) пайдо бўлган, пайдо бўлувчи, намоён бўлувчи; 3) сўзга чиқувчи нутқ сўзловчи маърузачи, бўртиб чиққан; 4) шишган, шишиб кетган
748.	بران	bo‘r(r)on	برа [bo‘r(r)o]га қаранг
749.	برانداخته	bar-andoxte	**I.** برانداختن [bar-andoxtan] феълининг ЎЗН; **II.**1) ташлаб юборилган, йиқитилган, ағдарилган; 2) бекор қилинган, йўқ

			қилинган, кучдан қолдирилган, тугатилган, барҳам берилган, йўқотилган, тарқатилган,
750.	برانگیخته	bar-angixte	**I.** برانگیختن [bar-angixtan] феълининг ЎЗН; **II.**1) ташлаб кетилган, юқоридан ташланган, ташлаб юборилган; 2) бекор қилинган, йўқ қилинган, кучдан қолдирилган, тугатилган, ёпилган
751.	برآور	barovar	بارآور [borovar]га қаранг
752.	برآورده؛	barovarde-barovo‘rde;	1) тўла, тўлган, тўлиб-тошган, амалга оширилган;

	برآورده ساختن (کردن)	barovarde soxtan (kardan)	тугатилган; 2) олиб чиқилган, тортиб олиб чиқилган, судраб чиқилган, чиқариб олинган, суғурилган; 3) етиштирилган; амалга оширмоқ, бажармоқ, юзага (рўёбга) чиқармоқ, қилмоқ, бажармоқ, ижро этмоқ, бажо келтирмоқ, адо этмоқ, рўёбга чиқармоқ
753.	براه	beroh	1) باراه га қаранг; 2) *баъзан* муносиб бўлмоқ, мувофиқ

			келмоқ, тўғри келмоқ, ўринли, ўз вақтида, жўяли (қилинган); 3) *баъзан* арзирли, арзийдиган, лойиқ, муносиб, сазовор; адолатли, ўринли, тўғри; ҳурматли, иззатли, ҳурматга сазовор, яхши, дуруст, одамшаванда
754.	بربرمنشانه	barbarmaneshone	**1.** варварларга оид, варварлар, қўполлик билан, қўполлик қилиб, дағал, қўпол, қўрс, тўрс, ғайритабиий равишда, ғалати, ҳеч кўрмагандек, таажжуб билан,

			ёввойи ҳолда, келишмаган (ақлга тўғри келмайдиган) бир иш, бемаънилик; **2.** варварларча, ёввойиларча, бадавийларча, ваҳшиёна, дағал, қўпол, тўнг, тўрс, хунук, ёввойи, ваҳший (*нимадир ҳақида*)
755.	برپا (ی)؛ برپا (ی) داشتن (کردن)	barpo(y); barpo(y) doshtan (kardan)	турғун, барқарор, бардошли, чидамли, пишиқ, мустаҳкам, маҳкам, пишиқ, пухта, бардош берадиган; бузилмас, ишончли; стабил, бирдек (бир хилда) турадиган;

			барқарор, мустаҳкам қилмоқ
756.	برترين	bartarin	энг зўр; энг афзал кўрилган
757.	برتن	bartan	*оғзакида* ўз қадр-қимматини биладиган, ғурурли, иззат нафсли, манман, димоғдор, димоғи (кибр-ҳавоси) баланд, мағрур, такаббур, кеккайган; такаббурона, киборли
758.	برجا	barjo	1) турғун, барқарор, бардошли, чидамли, пишиқ, мустаҳкам, маҳкам, пухта, бардош берадиган; бузилмас;

			стабил, барқарор, турғун, мустаҳкам, бирдек турадиган 2) بجا [bajo] 1 га қаранг
759.	برجسته؛	barjaste;	1) қаварик, дўнг, туртиб чиққан, бўртиб чиққан, бўртма дўнг, якқол, аниқ, равшан, ифодали, бўртма, бўрттириб ишланган, бўртиб турадиган, қаварик; аниқлик, равшанлик, очиқ-ойдинлик, якқоллик; 2) рельефда ҳайкалтарошлик қилинган (*архитектура элементлари тўғрисида*);

	برجسته بودن؛	barjaste budan;	3) босиб чиқарилган, зарб қилинган; 4) туртиб, бўртиб чиқиб турган, машҳур (*кимдир ҳақида*); 5) юқори лавозимни эгаллаб турган;
	برجسته کردن	barjaste kardan	олдинга чиқмоқ, олға қадам босмоқ, яққол ажралиб кўринмоқ, тўсиқ ҳосил қилиш; а) шуҳратини оламга ёймоқ, кўкларга кўтармоқ, машҳур қилмоқ; б) برجسته کاری کردن[barjastekori kardan]га қаранг (برجسته کاری га мувофиқ)

760.	برحق	barhaq(q)	**1.** адолатли, одил, ҳаққоний; тўғри, ҳақ, ҳаққоний: адолат юзасидан қилинган, адолатли; тўғри, чин, ҳақиқий; аниқ, тўғри, рост, ҳақ, чин, ҳақиқий, тўғри, қоидага мувофиқ келадиган, бехато; мутаносиб, келишган, ҳақиқатга (қонун-қоидага, мантиққа) мос келадиган, тўғри; табиат қонуниятларига мос келадиган, мунтазам содир бўлиб турадиган, мунтазам;

			бир меъёрда бўладиган, бир текисда бўладиган; **2.** بحق [behaq(q)] 1 га қаранг
761.	برخورنده	barxo‘rande	хафа қиладиган, кишини ранжитадиган, кўнглини (дилни) оғритадиган, одамга алам қиладиган, аламли, оғир, ҳақоратомуз, таҳқиромуз; ҳақоратли, таҳқирли, хўрлик келтирадиган, таҳқирлайдиган, нафсониятга (иззат-нафсга, шахсиятга) тегадиган, қаттиқ тегадиган
762	بردار	bardor	باردار [bordor]га

.			қаранг
763.	بردبار	bo‘rdbor	1. чидамли, тўзимли, бардошли, тоқатли, сабр-тоқатли; 2. Бўрдбор (*эркак киши исми*)
764.	برده دل	bo‘rdedel	телбаларча севиб қолган
765.	برشته؛ برشته کردن	bereshte; bereshte kardan	қовурилган, қовурма; برشتن [bereshtan]га қаранг
766.	برفنجک	barfanjak	بختک [baxtak] га қаранг
767.	برفی؛ آدم برفی	barfi; odame barfi	қорли, қордан иборат бўлган, қор кўп ёққан, серқор, қор; қордан қилинган, қор босган, қордек оппоқ; қорбобо (қордан ясалган одам шакли)

768.	برقرار؛	barqaror;	маҳкам, пишиқ, пухта, чидамли, мустаҳкам, бардош берадиган; бузилмас, мустаҳкам, барқарор, ишончли, қаттиқ, қотиб қолган, ўзгармас, қатъий, узил-кесил, ишонч билан қилинган, аниқ; букилмас, зўр; турғун, барқарор, бардошли, чидамли, пишиқ, мустаҳкам, доим бир хил бўладиган, ўзгармайдиган, доимий, оғишмас;
	صلح برقرار؛	so‘lhe barqaror;	
	برقرار شدن؛	barqaror sho‘dan;	мустаҳкам тинчлик;

	صلح برقرار شد؛ برقرار کردن	so‘lh barqaror sho‘d; barqaror kardan	а) ўрнашмоқ, ўрнатилмоқ, қарор топмоқ, бошланмоқ; амалга ошмоқ, йўлга қўйилмоқ; шаклланмоқ, етилмоқ, камол топмоқ, мустаҳкам ўрнашиб олмоқ; қатъийлашмоқ; тинчлик ўрнатилди; б) *баъзан* лавозимга тайинланмоқ; а) ўрнатмоқ, қўймоқ, қурмоқ; белгиламоқ, аниқламоқ, тайинламоқ, жорий қилмоқ; йўлга қўймоқ,

			боғламоқ; топмоқ, исбот қилмоқ, аниқламоқ; ташкил этмоқ, ўрнатмоқ; ўрнатмоқ, барпо қилмоқ, юзага келтирмоқ; мустаҳкамламоқ, маҳкамламоқ; барқарор қилмоқ, қарор топтирмоқ; б) *баъзан* тайинламоқ (*лавозимга*)
769.	برقزده	barqzade	электр токи уришидан жабрланган
770.	برقی؛	barqi;	**I.**1) электрга оид, электр; 2) чақновчи, порловчи, ёнувчи; жилоли, ялтироқ; ялтиратадиган, ялтиратувчи;

	چرم برقی؛ کاغذ برقی؛	charme barqi; qog‘aze barqi;	локланган, лок суртилган, локланган, лок билан пардоз берилган, ялтироқ, топ-тоза; локланган, лок билан пардоз берилга; ялтироқ, топ-тоза; локланган чарм, амиркон тери; ялтироқ қоғоз; 3) *сўзлашувда* тез, равон, яшин тезлигидаги, яшиндек тез, шиддатли, тез, жадал, тезлик билан, тезда, дарров, ҳадемай, кўп ўтмай; **II.** *сўзлашувда*

	برقی برو	barqiye bo‘ru	тез, тезда, дарров, дарҳол, тезлик (зудлик) билан, яшин тезлигидаги, яшиндек тез, шиддатли, те, жадал, тезлик (жадаллик) билан, жадаллаб, илдам, дарҳол, дарров, бир онда, бирпасда, бир лаҳзада, уда тез, дам ўтмай, шу оннинг ўзида; тезда бор, тез кет
771.	برکت دار	barakatdor	1) жуда кўп, мўл-кўл, сероб, фаровон, бой; бой, бадавлат, давлатманд, фаровон, бой одам, сахий, ыщли очиы, саховатли, олийҳиммат,

			ҳотамтой, ҳиммат-ли, ҳеч нарсани аямайдиган; 2) тинч-хотиржам, осойишта, роҳат-фароғатли; омон-эсон; 3) худо марҳамат қилган, худо сийлаган, худонинг марҳаматига сазовор бўлган (лойиқ); бахтли, ҳузур-ҳаловатли, бахтиёр

اصطلاحات علمی

[estelohote elmi]

Илм-фанга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
1.	آبشناسی	obshenosi	гидрология (Ер юзидаги сувларни ва табиатда сувнинг айланишини (буғланишини, қайта сувга айланишини, сингишини) ўрганадиган фан
2.	ابلیز	ebliz	тупроқли ер, қумоқ тупроқ
3.	اتنوگرافی	etnugrofi	этнография (1) *тарих фанининг халқларнинг келиб чиқишини, турмушини, расм-русумларини, моддий, маънавий ва*

			ижтимоий маданиятини кўпинча бевосита кузатиш йўли билан ўрганадиган бўлими; 2) бирор халқнинг ёки бир территориядаги бир неча халқнинг , турмуши, маданияти, урф-одатларига хос хусусиятлар мажмуи)
4.	اتودافه	o’to’dofe	аутодафе (ўрта асрларда Испания ва Португалияда ўтказиладиган тантанали диний маросим)
5.	آثار آثارو عتيقه	osor osoro’ atiqa	1) اثر нинг кўплиги; қадимий

	آثار جویه	osore juya	ёдгорликлар; 3)ҳодиса (*масалан метеорологик ҳодисалар*) атмосфера ҳодисалари
6.	اجتهاد	ejtehod	докторлик даражаси, профессор унвони
7.	قانون احتمالات	qonune ehtemolot	эҳтимоллик қонуни
8.	اخترشناسی	axtarshenosi	1) астрономия (фалакиёт) – (Коинот жисмлари ва уларнинг системалари пайдо бўлишини тараққиёти ва тузилишини, кўринма ва ҳақиқий ҳаракатларини, кимёвий таркиби ва физик ҳолатини,

			Коинотнинг бир бутун умумий қонуниятларини ўрганувчи фан); 2) астрология (нужум) – (*айрим кишилар ва халқлар тақдирини осмон ёритқичларининг вазиятларига қараб айтиш билан шуғулланадиган таълимот*)
9.	ادبیات	adabiyyot	адабиёт
10.	ادویه شناسی	adviyeshenosi	фармакология (доривор моддаларнинг организмга таъсирини ўрганувчи фан)
11.	ارتفاع	ertefo’	1)баландлик (*математика*), юқорилик;

	وقت ارتفاع؛ ارتفاع دادن؛ ارتفاع صوت	vaqte ertefo’ ertefo’ dodan ertefo’ye sut	2) тепалик, баландлик, баланд жой; 3)денгиз сатҳидан баландлиги; 4) ҳосил; ўрим-йиғим вақти; улуғламоқ, шуҳратини оширмоқ, кўкларга кўтармоқ, шон-шуҳратга буркамоқ; товуш баландлиги
12.	ارتنگ ارتنگ مانی	artang artange moni	1) к асарларини йиғиш; 2) рассомчилик асарларини йиғиш, монийлик

			асарлари намуналарини йиғиш
13.	ارژنگ	arjang	1) ارتنگ [artang]га қаранг; 2) Аржанг (*эркак киши исми*)
14.	اژیپتولوژی	ejipto’lo’ji	мисршунослик
15.	اسپوتنیک	esputnik	[сунъий] йўлдош (*масалан Ер*)
16.	آسپیران	ospiron	аспирант
17.	استاد – اساتید نجار استاد	o’stod-asotid najjore o’stod	**I.** 1) профессор; 2) ҳунарли, уста; 3) ўқитувчи, мураббий; **II.** моҳир, уста, устаси фаранг, маҳоратли (*уста ҳақида*); малакали дурадгор
18.	استادیار	o’stodyor	доцент (олий ўқув юртларида профессордан

			қуйи, ассистентдан юқори унвон ва шундай унвон олган киши)
19.	استخوان شناسی	o’sto’xonshenosi	остеология (*суяклар ҳақидаги таълимот*)
20.	استوانه	o’sto’vone	1) цилиндр (геометрик жисм ёки шакл);
21.	استیل	estil	услуб (*меъморий, бадиий*)
22.	اسفار	asfor	**I.**1) *баъзан* سفر [sefr] *нинг кўплиги*; 2) Асфар (*эркак киши исми*); **II.** *баъзан* سفر [safar] *нинг кўплиги*
23.	آسوری؛ خط آسوری؛	oso’ri va osuri; xate oso’ri va osuri	**I.** оссурияликларга оид; Оссурия ёзуви;

			II.1) оссуриялик (эркак); оссуриялик (аёл); 2) (*тожикча* زبان آسوری) [zabone ossuri] – оссурия тили
24.	اشکانی	ashkoniy	*тарих* **1.** Аршакийлар (Парфия подшоҳлари сулоласи); **2.** اشکانیان [ashkoniyon] – аршакийлар
25.	اشکانیان؛ سلسله اشکانیان	ashkoniyon; silsilaye ashkoniyon	2 اشکانی нинг кўплиги; аршакийлар сулоласи
26.	اصفار	asfor	صفر [sefr]нинг кўплиги
27.	اصم؛	asam(m);	**I.** صم [so’m(m)] нинг кўплиги; **II.**1) *математикага оид* бутун сон билан ҳам,

	جذر اصم	jazre asam(m)	каср сон билан ҳам аниқ ҳисоблаб, ифодалаб бўладиган сон; иррационал сон ёки иррационал илдиз; 2) гаранг, кар, карқулоқ
28.	اضلاع	azla’	ضلع [zel’] нинг кўплиги
29.	اعشار؛ مميز اعشار	a’shor; mamize a’shor	عشر [o’shr] нинг кўплиги; ўнли аксрда вергулни ажратиш
30.	اعشارى؛ كسر اعشارى	a’shori; kasre a’shori	ўнли, ўнлик; ўнлик каср
31.	افانين	afonin	فنن [fo’nun] нинг кўплиги
32.	افقاً	o’fo’qan	Горизонталь ҳолда (равишда), горизонталь чизиқ бўйлаб, ётиғига
33.	اقطاع	eqto’	*тарихий* 1) ерларни

			бериш; 2) иқто, берилган ер
34.	اقليمشناسی	eqlimshenosi	иқлимшунослик
35.	اقیانوس شناسی	o’qyonusshenosi	океанология, океанография, океаншунослик
36.	آکادمیسین	okodemis(i)yan	академик (бирор академиянинг ҳақиқий аъзоси ва шу кишининг унвони)
37.	ال تمغا، آلطمغا	altamg’o, oltamg’o	*тарихий* мўғул хонларининг мухри (*мактублар ва фармонлар бўйича*)
38.	الجبر	aljabr	1) جبر [jabr] II га қаранг; 2) алгебра
39.	الف – آلاف – الوف؛ الف ليله وليله	alf-olof-o’luf; alf va layla	минг (1000); минг бир кеча
40	الهيات؛	elohiyyot;	1) теология,

.	دانشکده الهیات و معارف اسلامی	doneshkadaye elohiyyot va maorefe eslomi	илоҳиёт (худо ҳақидаги диний таълимот), илоҳиёт фанлари; Илоҳиёт ва ислом фанлари факультети (*Теҳрон университети қошидаги*); 2) метафизика (борлиқнинг аввали ўзгармас, азалий ва абадий деб қаровчи, унинг ҳодисаларини эса иридан узилган ва турғун ҳолда текширувчи идеалистик фалсафий таълимот)
41.	امتداد؛ امتداد حامل	emtedod; emtedode homel	3) йўналиш; вектор (миқдор ва йўналишга

			эга бўлган катталик; шундай катталикни кўрсатувчи кесма) йўналиши
42.	امزجه	amzaja	مزاج [mazoj] 2) нинг кўплиги
43.	اموی	o’mavi va amavi	умавийлар, умавийлар сулоласига мансуб
44.	انبیق	ambiq	перегон куб, дистиллятор, дистиллаш қурилмаси, аппарати, дистилляция қилувчи, дистилловчи мутахассис
45.	آنتروپولوژی	ontro’po’lo’ji	антропология (одамнинг биологик табиатини ўрганадиган фан)
46.	انتگرال؛	entegrol;	интеграл (олий математикада:

	انتگرال گرفتن	entegrol gereftan	чексиз кичик сонлар йиғиндиси сифатида қараладиган бутун миқдор); 1) бир бутун қилиб бирлаштирмоқ, яхлит ҳолга келтирмоқ; 2) интегралламоқ (берилган функциянинг, математик ифоданинг интегралини топмоқ, аниқламоқ)
47.	انسان شناسی	ensonshenosi	антропология (одамнинг биологик табиатини ўрганадиган, одамнинг келиб чиқиши, эволюцияси, жисмоний тузилиши ва

			ирқларнинг пайдо бўлиши ҳақидаги фан)
48.	انگل شناسی	angalshenosi	паразитология (паразитларни ўрганувчи фан)
49.	ایران شناسی	ironshenosi	эроншунослик (эрон тиллари ва маданеиятини ўрганувчи илмлар мажмуи, эрон филологияси)
50.	باز	boz	4) *математикага* ўтмас бурчак (90º дан ёки тўғри бурчакдан катта бурчак) (*бурчак ҳақида*);
51.	باستان شناسی	bostonshenosi	археология (*қадимий моддий маданият ёдгорликлари асосида халқларнинг тарихий*

			ўтмишини, турмуши ва маданиятини ўрганувчи фан)
52.	بخش ناپذیر	baxshnopazir	*математика* қолдиқсиз бўлинмайдиган
53.	برخه؛ برخه دهدی	barxe; barxeye dehadi	1) *математика* каср; ўнли каср; 2) қисм, бўлак; ҳисса, улуш; ёзмиш, пешана, қисмат, тақдир, насиба, кўргилик
54.	برخه شمار	barxesho‘mor	*математика* сурат (каср чизиғидан юқорида турувчи сон ёки ифода. У бутун нарсадан қанча қисм олинганини ёки бўлинганини кўрсатади.

			Унинг остидаги сон эса **махраж** деб аталади)
55.	برخه نام	barxenom	*математика* махраж (**махраж** (ёки **махраж каср**) — оддий касрда каср чизиғининг остида жойлашган сон бўлиб, у бир бутун нарса нечта тенг қисмга бўлинганини кўрсатади)
56.	بردار	boʻrdor	**1.** *математика* вектор (миқдор ва йўналишга эга бўлган катталик; шундай катталикни кўрсатувчи кесма); **2.** *мураккаб сўзнинг 2-компоненти*

			кўтариб (тутиб) турувчи, бажарувчи, *масалан:* فرمانبردار [farmonbardor] – гапга кирадиган, қулоқ соладиган, итоат қиладиган, бўйсунадиган, итоаткор, мўмин, қобил, рози бўладиган, ён берадиган, кўнадиган, кўнгилчан, қобил, юмшоқ; نامبردар [nombardor] – машҳур, атоқли, донгдор, номи чиққан, ном чиқарган, шонли

درجۀ عالی صفت

[darajeye oliye sefat]

Сифатнинг оддий даражасига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ĩ-I	
1.	ابعد	ab’ad	بعید [ba’id] сўзининг оддий даражаси
2.	آبکوهه	obkuhe	катта тўлқин
3.	ارحم	arham	رحیم [rahim] 1 нинг оддий даражаси

ب			

اصطلاحات حمل و نقل

[estelohote hamlo’naql]

Транспортга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
Ї-І			
1.	اتوبوس اتوبوس برقی	o’to’bus o’to’buse barqi	автобус троллейбус
2.	اتوبوس رانی	o’to’busroni	1)автобус

			ҳаракати; 2) транспорти
3.	اتوکار	o’to’kor	катта қулай автобус
4.	اتومبیل اتومبیل باری اتومبیل زره پوش اتومبیل سواری اتومبیل کورسی	o’to’mo’bil o’to’mo’bile bori o’to’mo’bile zerehpush o’to’mo’bile savori o’to’mo’bile kursi	автомобиль юк автомобили, юк машина; зирҳли автомобиль енгил автомобиль пойга автомобили
5.	اتومبیل رانی خطوط اتومبیل رانی	o’to’mo’bilroni xo’tute o’to’mo’bilroni	1) автомобиль ҳайдаш; 2) автомобиль ҳаракати автомобиль йўллари
6.	اتومبیل رو جاده اتومبیل رو	o’to’mo’bilrav jode o’to’mo’bilrav	автомобиль (*йўл ҳақида*) автомагистрал (*катта серқатнов автомобиль*

			йўли)
7.	اتومبیل سازی کارخانه اتومبیل سازی	o’to’mo’bilsozi korxonaye o’to’mo’bilsozi	автомобилсозлик, автомобиль ишлаб чиқариш, автомобилсозлик заводи
8.	اکسپرس	ekspres	экспресс (одатдагидан тез юрадиган транспорт воситаси)
9.	اکسکاواتور	ekskovato’r	эксковатор
10.	آئروپلان	aeroplon	аэроплан, самолёт
	ب		
11.	بارج، بارژ	borj	баржа (шатакка олиб юриладиган ёки ўзиюрар ясси юк кемаси)
12.	بارکاس	borkos	баркас (кўп эшкакли катта қайиқ), портда юрадиган кичик

			ёрдамчи кема; моторли қайиқ; катер (махсус кичик кема); кичик қайиқ

اصطلاحات لباس

[estelohote lebos]

Кийим-кечакка оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипция си	таржимаси
		Ā–I	
1.	اثواب	asvob	ثوب нинг кўплиги
2.	اديم اديم زمين	adim adim zamin	1) ошланган тери; 2) *баъзан* сатҳ, уст, юза; ер сатҳи
3.	ارخالق،	arxolo’q,	архалук

	آرخالق	orxolo’q	(*калта чакмон тури*)
4.	ارگاندی، ارگانزا	o’rgondi, o’rgonzo	органди (*юпқа, енгил, шаффоф мато тури*)
5.	ارمک	o’rmak	кул рангдаги қўпол жун кийимлар тури, қўпол жун матодан тикилган устки кийим
6.	ازار ازار از پی چیزی بستن	ezar ezar az peye chizi bastan	1) шалвар, чолвор, иштон; 2) сонга боғланган (боғланадиган) бинт; бирор ишга тайёрланмоқ
7.	ازاربند	ezarband	*оғзаки* 1) этак, бар; 2)

			иштонбоғ, боғич, торайтирилган иштон *ёки* шалвар
8.	ازارپا	ezorpo	ازار [ezor] 1) га қаранг
9.	ازمه	azme	زمام [zemom] га қаранг
10.	اسموکینگ	esmo’king	смокинг (қора мовутдан қилинган, қайтарма шойи ёқали костюм)
11.	اطلس	atlas	**I.** атлас (*мато*);
12.	اطلس نما	atlasnamo	1) сатин; 2) атласга ўхшаш
13.	اطلسی	atlasi	**I.** 1) атлас; 2) ялтироқ, ялтиратилган, пардозланган, жилоли;
14.	آقابانو	oqobonu	1) муслин (юпқа газлама

			тури), дока; 2) Оқобону (*аёл киши исми*)
15.	آقبانو	oqbonu	آقابانو [oqobonu]га қаранг
16.	اکسون	aksun	қора атлас
17.	الیجه	alije	ола-була, ола-була мато (*қўлда тўқилган*)
18.	انساج	ansoj	نسج [nasaj] нинг кўплиги
19.	اونیفرم، اونیفورم	unifo’rm	униформа, расмий кийим
20.	ایزار	izor	ازار [ezor] га қаранг
		ب	
21.	بازرنگ	bozrang	*оғзакида* 1) болалар кўкракпечи; 2) бюстгальтер

			(аёлларнинг кўкрак боғи)
22.	باشامه	boshome	*оғзакида* хотин-қизларнинг ёпинчиқсимон либоси, ёпинчиқ
23.	بافتگی	boftegi	1) газлама буюмлар (*материал, газлама, газмол, мато, нақш, безак, гул*); 2) мато тузилиши; 3) بافتنی [boftani] 2 га қаранг
24.	بالاپوش	bolopush	1) устки кийим; накидка (елкага ташлаб юриладиган енгсиз кийим), ёпқич; плаш,

			елкага ташланадиган енгсиз кенг кийим; пальто; шинель; 2) чойшаб, ўрин ёпинчиғи, хотин-қизларнинг ёпинчиқсимон либоси, ёпинчиқ; кўрпа, адёл
25.	بامازی؛ قماش بامازی	bomozi; qo’mosh bomozi	бумазей, пахмоқ, пахмоқ газлама, пахмоқ кўйлак
26.	برد؛ برد یمنی؛ برد بیمن بردن	bo‘rd; bo‘rde yamani; bo‘rd be yaman bo‘rdan	**II.** йўл-йўл мато; Яман қўпол зиғир матоси; самовари билан Тулага

			бормоқ
27.	برقع	bo‘rqa’	**1.** шляпага тутиладиган ва юзни бекитиб турадиган тўр; енгил шаффоф газлама, ҳарир, чойшаб, ўрин ёпинғичи; хотин-қизларнинг ёпинчиқсимон либоси, ёпинчиқ
28.	برک	barak	1) туя жунидан қилинган дағал мато; 2) эчки тивитидан тўқилган жун газлама

اصطلاحات مصالح ساختمانی
[estelohote masolehe soxtemoni]

Қурилиш, қурилиш моллари ва жиҳозларига оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
		Ї–І	
1.	آجر آجر ابلق آجر نسوز آجر چوبی	ojo’r ojo’re ablaq ojo’re nasuz ojo’re chubi	ғишт; енгил пиширилган икки рангли ғишт; клинкер, тошқол (1. Ўтга, сувга чидамли, куйиб пишган ғишт; 2. куйдириб тошга айлантирилган цемент); ғўла (*йўлга ётқизиш учун махсус тайёрланган ёғоч*)
2.	آجرپاره	ojo’rpore	ғишт парчаси
3.	آجرپزی	ojo’rpazi	ғиштларни қиздириш;

	كارخانه آجرپزی	korxonaye ojo’rpazi	ғишт заводи
4.	كوره آجرپزی	ko’raye ojo’rpazi	ўчоқ
5.	آجرچينی	ojo’rchini	ғишт териш
6.	آجرفرش آجرفرش كردن	ojo’rfarsh ojo’rfarsh kardan	1) ғишт қопламаси, ғиштли замин (пол); 2) ғишт билан қопланган; ғишт билан қопламоқ
7.	آجری	ojo’ri	1) ғишт теришга оид ишлар; 2) ғишт рангда
8.	آچارپيچ گوش	ochoripichgushti	отвёртка
9.	آچارچكش	ochorchako’sh	инглиз қулф калити
10.	آرتزين	artez(i)yan	артезиан (артезиан сувлари чиқадиган бурғи қудуғи. Ер ости сувларидан халқ хўжалигида

			фойдаланиш мақсадларида қазилади)
11.	ارچین	archin	*баъзан* босқич, даража, зинапоя (*нарвонники*)
12.	ارزه	arze	*баъзан* суваш, суркаш, чаплаш, суркаладиган ёки суваладиган нарса (материал), сувоқ
13.	اره اره آهن بر؛ اره تسمه ای؛ اره دستی؛ اره دوسر؛ اره گرد؛	arre arreye ohanbar; arreye tasmai; arreye dasti; arreye dusar;	арра металл учун арра; тасма арра; 1) дастарра; 2) (металл қирқадиган дастаки ёки машина арра); кўндаланг

	اره کردن اره کشیدن اره چاق کردن	arreye gerd; arre kardan arre kashidan arre choq kardan	арра; чархарра; арраламоқ, арра билан кесиб олмоқ, арралаб ташламоқ; арраламоқ, арра билан кесиш, арра билан кесмоқ; *сўзлашувда* аррани чархламоқ
14.	ازاره	ezore	1) деворнинг пастки қисми (*деразадан полгача*); 2) плинтус (деворнинг пастки туртиб чиққан қисми)
15.	آژینه	ojine	зубило (темир кесиш, тош тарашлаш ва шу каби ишларда қўлланиладиган исканасимон

			асбоб)
16.	اساطين	asotin	اسطوانه [o’sto’vone] нинг кўплиги
17.	اسطوانه	o’sto’vone	1) колонна, устун; 2) портик (*катта бинога туташтириб солинган колоннали пешайвон*); 3) استوانه [o’sto’vone]га қаранг
18.	اسكنه؛	eskene va eskane;	1) кескич, искана, зубило (темир кесиш, тош тарашлаш ва шу каби ишларда қўлланиладиган исканасимон асбоб); чекан (металл буюмларнинг чокини

	اسکنه چوب تراشی	eskene cho’btaroshi	бостирадиган асбоб); искана; 2) парма, дастпарма
19.	اسکنه ای؛ پیوند اسکنه ای	eskenei; payvande eskenei	понасимон, понага ўхшаш; кесиб пайвандлаш
20.	اشبون	ashbun	шпон (бир қаватли юпқа фанера)
21.	اشپون	eshpun	اشبون [ashbun]га қаранг
22.	اشکنه	eshkane	**II.** اسکنه [eskene] га қаранг
23.	امولسیون	emuls(i)yo’n	эмульсия (бир-бирига сингмайдиган икки хил суюқликнинг қоришмаси)
24.	انبر؛ انبر	ambo’r; ambo’re	1) омбур, қисгич, шчипци; 2) оташкурак;

		qandgir	шакар қисқичлари
25.	انبردست	ambo’rdast	омбур, қисқич, омбир
26.	انبوبه – انابیب	ambube-anobib	*баъзан* труба, қувур, тарнов, нов
27.	انبور	ambur	انبر [ambar] га қаранг
28.	اندا	ando	1) اندودن [andudan] феълининг ҲЗН; 2) *оғзакида* деворларни лой ва сомон билан суваш
29.	انداى	andoy	اندا [ando] га қаранг
30.	اندایش	andoyesh	1) суваш, суркаш, чаплаш, суркаладиган ёки суаладиган нарса (материал), сувоқ, бўяш, белаш, атрофини

			бирор нарса билан ўрамоқ, сувамоқ, сувоқ қилмоқ
31.	آهک؛ آهک آب دیده (مرده)؛ آهک آب ندیده (زنده، کشته)؛ سنگ آهک	ohak; ohake ob dide (mo’rde); ohake ob nadide (zende, ko’shte); sange ohak	оҳак; сўндирилган оҳак; сўндирилмаган (ўчирилмаган, очтирилмаган) оҳак; оҳактош (оҳакли, тоғ жинси)
32.	آهن آلات	ohanolot	темир буюмлар
33.	آهن بر؛ اره آهن بر؛ مقراض آهن بر	ohanbo’r; arraye ohanbo’r; maqroze	темир кесгич, темир кесиш; қўларра, дастарра, ножовка (металл қирқадиган дастаки ёки машина арра); металл

		ohanbo’r	кесувчи қайчи
34.	آهن پاره	ohanpore	металллолом, темир-терсак, чиқинди (ташландиқ) металл парчалари
35.	آهن پایه	ohanpoye	металл уч оёқлик (*овқат пишириш учун*)
36.	آهن قراضه	ohanqo’roze	1) темир қириндиси; 2) آهن پاره [ohanpore] га қаранг
37.	آهنی	ohani	1) темирга оид, темирдан қилинган, темирли, темир; 2) آهنین [ohanin]
ب			
38.	بادپره	bodpare	*оғзакида* қипиқ, қиринди (*дарахтники*)
39.	بارانه	borone	**II.** *баъзан* балка, тўсин,

			кўтариб турувчи балка, бош тиргак (*шифтники*)
40.	بارفتن؛ چینی بارفتن	borfatan, chiniye borfatan	фаянс (ганч аралаш лой)
41.	بارلیف	boro’l(i)yef	барельеф (текис юзага ишланган бўртма нақш)
42.	دیواره بازالتی	divore bozolti	базальт девор
43.	بازو	bozu	3) кесаки (*ром, эшик*)
44.	بالار	bolor	1) шифт, томнинг асосий тўсини; 2) *баъзан* колонна, устун
45.	بالاگر	bologar	بالار [bolor] 1) га қаранг
46.	بام اندود	bomandud	томни лой билан қоплаш
47.	بامغلطان؛	bomg’alton;	тошли ғўла (*томни текислаш*

	بامغلطان زدن	bomg’alton zadan	*учун*); ғилдиратиб (думалатиб) олиб кетмоқ, юмалатиб киргизмоқ, думалатиб киргизиб юбормоқ, томни шиббаламоқ, текисламоқ
48.	بام گلان	bomgo’lon	بامغلطان [bomg’alton]га қаранг
49.	بتن	beto’n	بتون [betun]га қаранг
50.	بتن آرمه	beto’norme	بتون آرمه [betunorme] га қаранг
51.	بتون؛	beto’n;	бетон (*инсон томонидан яратилган энг муҳим ва зарур қурилиш материаллари дан биридир. Бу мустаҳкам, бардошли,*

	بتون مسلح	beto’ne mo’sallah	*ишлаб чиқариш жуда арзон ва фойдаланиш қулай бўлган материалдир*) ; بتون آرمه [beto’ne ormeh]га қаранг
52.	بتون آرمه	beto’norme	темир-бетон
53.	بچه گنگ	bach(ch)ego’ng	сув тегирмон ғилдирагининг пичоқларига оқиб чиқадиган чиқиш трубкаси (асосий қувур) чиқиш қувури (магистрал қувур)
	ب		
54.	برجسته کاری؛	barjastekori;	1) ганчкорлик иши;

	برجسته کاری کردن	barjastekori kardan	2) *баъзан* ўймакорлик иши; а) штукатур ишларини бажариш, рельеф ясаш; б) зарб қилишни ишлаб чиқариш,
55.	برز	barz	**II.** белча (сувоқчи белчаси)

اصطلاحات شطرنج

[estelohote shatranj]

Шахматга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
آ-ا			
1.	آچمز	ochmaz	даста
2.	اسب	asb	от (шахмат донаси)
ب			
3.	برد	bo‘rd	*шахматда* 4) ёлғиз шохли позиция

اصطلاحات تاریخی

[estelohote]

Тарихга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
Ì-I			
1.	امین الضرب	amino’zzarb	зарбхона бошқарувчиси; танга зарб қилиш учун ҳукуматнинг ишончли вакили
2.	انکیزیسیون	ankizis(i)yo’n	инквизиция (феодал зулмига ва

			католик черковининг асоратига қарши чиққан кишиларни таъқиб ва суд қилиш учун XIII асрда католик черкови қошида таъсис этилган, бевосита Рим папасига бўйсунган, суд-полиция ташкилоти)
3.	ایستوریسم	isto’rism	историзм, тарихийлик принципи (ҳар бир нарса ёки ҳодисага тарих нуқтаи назаридан, тарихий жиҳатдан ёндошиш)
4.	ایشیک آقاسی؛ ایشیک آقاسی باشی	ishikog’osi; ishikog’osi boshi	*оғзакида* эшик оғаси (*Сафавийлар қошидаги*)

5.	ایل بیگی	ilbeygi	элбеги (кўчманчи қабилалар, бўйсунувчи элхоналарнинг бошлиғи, ایلخانی [elxoni]) га қаранг
6.	ایلخان	ilxon	1) хон, кўчманчи қабила бошлиғи; 2) элхон (*Ҳулагилар сулоласи аъзоси унвони*); 3) Элхон (*эркак киши исми*)
7.	ایلخانی	ilxoni	1) хонга ва хонликка оид, хонга (хонликка) қарашли, хон, хонлик; 2) ایلخان [ilxon] 2) га қаранг
		ب	
8.	باب	bob	**IV.** Боб (*бобидлик*

			тариқатининг асосчиси шерозлик Саййид Али-Муҳаммаднинг лақаби)
9.	بابل؛ برج بابل	bobel, bobo’l; bo’rje bobel, bo’rje bobo’l	Бобил; Бобил минораси
10.	بابلی؛ خط بابلی	bobeli, bobo’li; xate bobeli, bobo’li	1) бобил, бобилга оид; Бобил ёзуви, миххат; 2) бобиллик
11.	باج گذار	bojgo’zor	хирож (*ёки ўлпон солиқ*) тўловчи, вассал (йирик феодалга – сюзеренга қарам бўлган феодал), қарам бўлган киши, тобе бўлган давлат, лен олган вассал

12.	باج گذاری	bojgo’zori	ўлпон, солиқ, бож тўлаш
13.	باج گزار	bojgo’zor	باج گذار [bojgo’zor] га қаранг
14.	باج گیر	bojgir	ўлпон, солиқ, бож йиғувчи
15.	بارسالار	borsolor	*тарихий* гофмейстер (қоида тариқасида, қироллик судининг бошқарувчиси (турли мамлакатларда маълум фарқлар билан)
16.	بازدار	bozdor	I. миришкор қуш ови амири (*қадимги Русьда*); II. қишлоқ хўжалиги ходими, ёлланма ишчи (*қишлоқ хўжалигида*)
17.	بازیار	bozyor	بازدار [bozdor] I га қаранг

18	باژ	boj	باج [boj] га қаранг
19.	باستان نامه	bostonnome	тарихий ҳикоя, қисса; солнома, йилнома (замондошлар томонидан йилма-йил ёзиб борилган тарих), тарих, солнома
20.	باسقاق	boseqoq	босқоқ (қадимги русда: мўғуллар истилоси даврида мўғул хонларининг ноиби, солиқ йиғувчиси)
21.	باطنیه	boteniyye	*тарихий* ботинийлар сектаси (*ислом мазҳабларидан бири*)
22.	بالیست	bolist	баллиста (қадимги снаряд отадиган

			қурол)
23.	بت شکن	bo’tshekan	*тарихий* бутларни майдалагич, иконокурашчи
24.	بخت النصر	bo’xto’nnas(a)r	*тарихий* 1) Навуходоносор (*Бобил подшоси*); 2) ғазабланган, хўмрайган одам
25.	بدایع نگار	badoyenegor	*тарихий* сарой тарихчиси

اصطلاحات عبارت نزاکت آمیز

[estelohote eborate nazokatomiz]

Ҳушмуомалалик шаклига оид сўзлар

т/р	**форсчаси**	**транскрипцияси**	**таржимаси**
1.	ایشان؛ کتاب ایشان	ishon; ketobe ishon	1) улар (*кўпинча бир киши ҳақида*); 2) (*изофа занжирида аниқловчи сифатида*) у, улар (*кўпинча бир киши ҳақида*); уларнинг китоби
2.			
3.			

اصطلاحات سبک مکاتباتی

[estelohote sabke mo’koteboti]

Эпистоляр (*хат, нома шаклида яратилган турли хил асарлар*) услубга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
Ĩ-І			

1.	اینجانب	injoneb	мен, камина
		ب	
2.	بارخدا(ی)	borxo’do(y)	1) эй худо, худо; 2) *оғзакида* буюк подшоҳ, шоҳ; 3) *оғзакида* хўжайин, тўра, жаноб, афанди, тақсир, тўра
3.	بارخدایا	borxo’doyo	буюк худо!, о худойим!

اصطلاحات هواپیمایی

[Estelohote havopeymoyi]

Авиацияга оид атамалар

т/р	форсчаси	транскрипцияси	таржимаси
ب			
1.	بدنه هواپیما	badane havopeymo	фюзеляж (самолёт корпуси, гавдаси)